

Karl may

ÎN TARA MAHDIULUI

EDITURA PALLAS

Consilier literar
NICULAE GHERAN

KARL MAY
IM LANDE DES MAHDI

*

„Gesammelte Reiseromane”, Band 16
Freiburg, 1895

Volumul de față a folosit ca text de bază traducerea și adaptarea scriitoarei Lia Hârsu, publicate, ca roman-foileton, în ziarul „Victoria”, III, nr. 6-25, 22 mai - 10 iunie 1934.

Pregătirea pentru tipar a lucrării a fost efectuată de Gheorghe Doru și Gabriela Doru, cărora le aparțin următoarele operațiuni: identificarea paginilor semnate de Lia Hârsu în masa operei lui Karl May, confruntarea cu textul german, integrarea unor fragmente omise, precum și aplicarea normelor ortografice actuale.

Drepturile de folosință ale acestei versiuni aparțin Editurii Pallas.

KARL MAY
Opere - 29

ÎN ȚARA MAHDIULUI
*
Roman

EDITURA PALLAS
București, 1997

Coperta de
SERGIU GEORGESCU

Tehnoredactare de
CRISTINA STANCIU

Corectura de
MIHAI GRIGORESCU

Ediție electronică îngrijită de

I.S.B.N. 973-9141-64-1

CUPRINS

- [1. Un chajjal](#)
- [2. Reissul effendina](#)
- [3. La Siut](#)
- [4. Sub pământ](#)
- [5. În pustiu](#)
- [6. Sclavele](#)

1. Un chajjal

„El Kahira”, „Victorioasa” și „Bauwaabe el bilad eş sare”, „Poarta Orientului”, așa numesc egiptenii orașul Cairo, capitala țării lor.

Și dacă cel dintâi nume nu i se mai potrivește de multă vreme, cel de-al doilea, însă, este cât se poate de nimerit, deoarece Cairo e într-adevăr Poarta Orientului. De aici începe adevăratul Orient. Deși tot atât de adevărat este și faptul că centrul orașului a fost supus unei puternice „occidentalizări”.

Hotelul „Shepherd's”, „Hotelul nou”, „Hôtel d'Orient”, „Hôtel du Nil”, „Hôtel des Ambassadeurs”, precum și numeroase pensiuni, cafenele și restaurante oferă străinului toate comoditățile și bunătățile cu care s-a obișnuit în patria sa. Dar atenție! Pentru toate astea trebuie să plătească sume importante, așa că unul ca mine, care nu dispune de mijloacele unui lord englez, trebuie să ocolească și să se ferească de aceste locuri încântătoare și atractive. El va trebui, dacă dorește să petreacă un timp la Cairo, să-și închirieze o cameră la localnici, să cunoască cât mai repede prețurile și sursele mai modeste de unde să cumpere cele necesare traiului de zi cu zi și, în sfârșit, dar nu în ultimul rând, să se descurce în limba arabă. Aceasta și pentru motivul că nu poți să ai încredere în traducătorii și ghizii de ocazie.

M-am instalat la „Hôtel d'Orient” și am cerut să mi se dea cea mai ieftină cameră. De fapt, plănuisem să stau aici o singură zi. După ce mi-am lăsat bagajele, am și pornit în căutarea unui adăpost în casa unui localnic. Hotelul era situat pe Esbekijeh, piața cea mai frumoasă a orașului. Pe vremuri, toată zona asta era acoperită de apa provenită din revărsările Nilului. Mehmed Ali a construit aici un canal pentru a îndepărta apele din piață și a dispus plantarea de

arbori de-a lungul celor două maluri. Ismail pașa a ordonat ca, în locul unde odinioară băteau apele, să fie adus un strat gros de pământ, încât piața să se înalțe la nivelul orașului. Într-o parte a pieței au fost ridicate clădiri, iar cealaltă parte a devenit o splendidă grădină, presărată cu cafenele, teatre și grote. După mesele, aici se dădeau concerte. În partea dintre răsărit au fost ridicate clădiri pentru diferite ministere, ca cel de externe, de interne și de finanțe. Înspre sud pot fi admirate clădirile elegante ale teatrului și operei.

M-am îndreptat spre sud-est spre Muski, cartierul vechi al europenilor, unde, sub domnia lui Saladin, creștinii au primit învoirea să locuiască. Aici se afla majoritatea marilor magazine europene și tot aici circulația este cea mai intensă.

Strada ca atare este destul de îngustă, dar, înainte de apariția celor trei cartiere „elegante” ale orașului, Esbekijeh în nord-vest, Ismailia în vest și Abdin în sud, ea reprezenta singura arteră mai largă a capitalei. Aici toate au un aspect european; numai câteva vechi acoperișuri arabe plate, mizeria și mirosul pătrunzător, specific dărâmăturilor și pustiului, îți aduc aminte de locul în care te afli de fapt.

Dacă vrei să cunoști însă adevăratul Orient, trebuie să te duci într-un cartier arab, pentru care lucru nu e nevoie să te ostenești prea mult și să faci un drum cine știe ce lung. Amintindu-mi de alte dăți, când mai fusesem prin Cairo, am cotit pe o uliță lăturalnică îngustă, care răspundea într-o stradă mai mare. Am văzut la o casă scundă de lut, scris în patru limbi:

Beer-house

Cabaret à bière

Birreria

Bira, ingliziji we nimsawiji

Aşadar, englezeşte, franţuzeşte, italieneşte şi arăbeşte. Fireşte că al patrulea rând era scris cu litere arabe. M-am oprit şi am privit cu atenţie localul. Aspectul nu-mi plăcea, dar mă ispitea cuvântul „bere”. Casa n-avea nici uşi, nici ferestre. Era ridicată pe zece stâlpi crăpaţi, care susţineau tavanul. În spatele acestor stâlpi era localul, deschis spre stradă. Se vedeau muşteriii, care aciuiţi pe nişte mindire de paie, care pe buturugi, închipuind pesemne scaunele.

Un individ burtos, năduşit, văzându-mă că-mi caut din ochi un locşor, îmi făcu semn cu amândouă mâinile, rânji prietenos şi-mi strigă:

— Poftim încoa', domnule, poftim încoa'!

Vorbea turceşte, era deci un osmanlâu.

M-am făcut că nu-l bag în seamă. Turcul începu să se agite pe scăunelul lui cu trei picioare, cum sunt cele cizmăreşti... Tot clătinând în mână o sticlă cu bere, scaunul se rupse sub el şi turcul căzu cu o bufnitură la pământ.

— Aoleu, mădularele mele, aoleu, strămoşii mei, aoleu, burta mea, aoleu, sticla! se văicărea el, dar fără să încerce să se scoale.

Am alergat spre el şi am băgat de seamă că avea de ce să bocească sticla. Se spărsese, izbindu-se în cădere de un stâlp, şi nu mai rămăsese din ea decât gâtul, pe care turcul îl ţinea strâns în mână. Toată berea i se vărsase pe faţă şi pe haine.

L-am apucat de mâini şi am început să-l trag în sus. Dar degeaba. Trăgeam cât puteam şi nu-l puteam urni din loc.

Veni un flăcăiandru negru cu un lighean în mână. În lighean era jarul de la care aprindeau muşteriii ciubucele. Băiatul părea să fie pus pe glume, căci apucă în cleşte un cărbune şi-l vâri în nasul turcului. Acesta sări atunci drept în picioare şi-i cârpi ştrengarului o palmă atât de straşnică, încât negrul scăpă ligheanul cu jăratic din mână şi-o şterse tiptil.

— Mustăta... mi-a pârlit mustăta mea frumoasă! se tânguia turcul, mângâindu-şi cu dragoste podoaba lui

bărbătească. Cum a îndrăznit afurisitul ăsta să se atingă de ea! Arde-l-ar Allah în focul gheenei!

Acum, văzându-l în picioare, îl aveam întreg înaintea ochilor. Nu era înalt, dar în schimb gras ca un poloboc. Rumen la față, cu o expresie de om cinstit și, deși ochii îi fulgerau de mânie, nu părea să fie rău.

Era îmbrăcat cu șalvari ca și mine, cu vestă și kubar^[1] scurt, guler înalt, fes pe cap, o cravată în jurul gâtului, brâu lat de lână și cu ghete în picioare. Aidoma ca mine, numai că, pe când hainele mele erau de culoare cenușie, ale lui erau albastru-închis și împodobite cu fireturi și găitane, dându-i aparența unui om cu dare de mână.

Începu să-și pipăie trupul de sus în jos și de jos în sus, dinainte și dinapoi; pe urmă, dându-și seama că a scăpat teafăr, doar cu câteva fire de mustață pârлите, se însenină la față. Îmi întinse mâna și o scutură zdravăn pe a mea.

— Slavă ție, Doamne! oftă el ușurat. Și ce-ai mai făcut de când nu ne-am mai văzut?

— De când nu ne-am mai văzut? întrebai eu mirat. Mă cunoști?

— Dumneata pe mine nu?

— Zău că nu-mi aduc aminte.

— Te cred, fiindcă n-am rostit nici o vorbă atunci. Ia să ședem nițel. Ești german și nu te dai în lături când e vorba de un pahar de bere. Te-am poftit încoa', ești deci musafirul meu.

Se așază pe un scaun mai ca lumea, iar eu în fața lui. Ce întâmplare! De-abia pășisem în Cairo și mă și întâlneam cu un turc care părea să aibă mare considerație pentru mine. Eram foarte curios să știu cine e și de unde mă cunoaște.

— Ei, băiatule, ia adu niște narghilele! strigă el spre fundul berăriei.

Negrul veni și puse, pe masă, cam de la distanță, cele cerute. Îi era pesemne frică să nu-i ardă turcul iar o palmă

ca aceea de adineauri. Dar când văzu că turcul nici nu-l ia în seamă, prinse curaj și ne aprinse ciubucele.

— Dă-ne acum și două sticle de bere, îi porunci el.

După ce băiatul veni cu sticlele, se pomeni cu o palmă și mai grozavă decât cealaltă, care îl făcu să se poticnească, apoi s-o ia la fugă pe ușa din dos.

Deșertarăm primele pahare, apoi turcul mă privi cu ochi binevoitori și începu:

— Dumneata nu mă cunoști pe mine, de aceea o să-și spun cine sunt. Mă cheamă Murad Nassir și locuiesc la Smirna. Sunt negustor și am câteva vase de transportat marfă. Biroul meu e în Smirna, iar depozitul în Nif. Am, effendi, niște mărfuri... ceva nemaipomenit. Ar râvni și un pașă la ele.

Duse trei degete strânse la buze, le sărută și pocni din limbă ca și când s-ar fi gândit la ceva ce merita o admirație deosebită. Apoi urmă:

— Dar eu nu sunt numai negustor, ci și războinic. În călătoriile mele am fost adesea silit să mă slujesc și de arme. Nu cred să existe cineva care să se poată lăuda că m-a biruit vreodată. Trebuie să înțelegi asta și după numele pe care-l port.

— Numele? Care din ele, Murad sau Nassir?

— Nassir, firește.

— Păi n-are nici o legătură cu vitejia, căci înseamnă o întărire a pielii degetelor de la picioare, care e adesea foarte dureroasă.

— Allah, Allah! exclamă turcul. Cum te înșeli effendi. Cuvântul vrea să zică „învingător”.

— Bine, fie și așa, am răspuns eu, ca să schimb vorba. Iartă-mi, te rog, neștiința.

— Hai să te iert, zicea el mărinimos. Și acum să-ți spun unde te-am mai văzut. Era în Djezair^[2]. Cunoști dumneata acolo pe un negustor francez Latréaumont?

— Cum să nu!

— Stăteai la o masă într-o cafenea din strada Bab-Azoun. Eram și eu acolo. Toată lumea se uita la dumneata și-și șoptea că ești germanul care ai scăpat de la moarte în pustiul Saharei pe feciorul lui Latréaumont, pe care bandiții îl târâseră acolo. Chipul dumitale mi-a rămas întipărit în minte și te-am recunoscut pe dată ce te-am văzut adineauri intrând.

— Nu tăgăduiesc că așa e, dar nu înțeleg de ce trebuia să se zgâiască oamenii la mine ca la o arătare. Nu făcusem doar cine știe ce ispravă.

— Zău? Nu e nimic să nimicești o întreagă bandă de tâlhari?

— Păi nu eram singur.

— Știu; mai era încă un german și doi servitori și dumneata — atâta tot. Am avut pe urmă ceva treabă pe la Latréaumont și el mi-a povestit cum a fost. Și acum de unde vii, effendi?

— De la Bir Haldeh, ținutul Uelad Ali.

— Și încotro te duci?

— Acasă.

— În Germania? Te așteaptă acolo cineva ori ai ceva afaceri grabnice? Un effendi ca dumneata nu prea face afaceri ca de-alde noi.

Aștepta răspunsul cu o mare încordare.

— De afaceri nu poate fi vorba și nici de așteptat nu mă așteaptă nimeni!

— Atunci rămâi, rogu-te, rămâi aici, ori, mai bine zis, vino cu mine.

— Unde?

— În Sudan, la Khartoum.

Ce perspectivă! Drept să spun, mă ispitea grozav o astfel de călătorie, totuși i-am răspuns fără șovăială:

— Nu se poate, trebuie neapărat să mă întorc acasă.

— Cine te silește, omule, dacă n-ai nici o afacere și nu te așteaptă nimeni? Întrebă el cu ciudă.

— Uite cine mă silește, i-am zis, scoțând punga din buzunar și vârându-i-o sub nas. Vrei să-și spun pe arăbește ori pe turcește cum se cheamă boala de care suferă buzunarele mele? I se zice sill, zajyflamma^[3], o afurisită de boală pe care numai acasă o pot tămădui. Asta vasăzică mai pe șleau că nu mai am decât atât cât să-mi ajungă de drum.

Mă așteptam să-l aud luând asupra-și cheltuielile; mă înșelai însă, căci îmi răspunse:

— O, nu duci lipsă dumneata de parale. La orice bancă din oraș te-ai duce, ți s-ar da îndată, de asta sunt sigur. Îi cunosc eu pe dumnealor.

— I-oi fi cunoscând, dar vezi că ei nu mă cunosc pe mine.

— Nu face nimic, îți dau eu un kiaghat^[4], cu semnătura mea.

— Ai avea nevoie de mine?

— Da.

— Pentru ce?

— Allah! Mă mai întrebi! Mă duc la Khartoum ca să i-o duc pe soră-mea logodnicului ei. N-avem decât slujnicile ei cu noi, așa că trebuie să tocmesc oameni care să ne însoțească și nu mă pot bizui pe ei. Ia gândește-te la călătoria asta lungă pe Nil și la triburile de arabi pe jumătate sălbatice de prin ținuturile pe care le avem de trecut! Un om ca dumneata, care a nimicit o întreagă gum^[5] de tuaregi, nu știe ce e frica. Mai ai puștile alea de atunci?

— Da.

— Așa? Ia mai gândește-te nițel. Drumul nu o să te coste nici o para; am cu grijă de toate. Plată ca la un servitor nu ți pot oferi, dar sper să fac, pe unde mă duc, niște afaceri grozave, care au să aducă o grămadă de bani și o să chibzuim noi pe urmă ce parte ți se cuvine din câștig.

Vorba asta îmi plăcu. Mărturisesc că aş fi primit imediat propunerea, dar parcă mă oprea ceva, așa că am întrebat:

— Ce fel de afaceri ai de gând să faci?

Clipi șiret și răspunse:

— Nu bănuiești?

— Nu. N-o fi reqiq?

El mă privi cu încordare, căci reqiq înseamnă sclavi.

— Nu m-aș învoi niciodată; eu sunt creștin. De altminteri negoțul cu sclavi a fost interzis de kediv.

Chipul său reveni la expresia de mai înainte când răspunse:

— Un negustor de sclavi de meserie nu vrea să știe de poruncile kedivului. Eu însă nu sunt din ăștia și n-am de gând să vânez sclavi, ci mi-am pus ochii pe pene de struț, gumă, tămâie, foi de Senna, corn de bivol și fildeș. Există dintr-acestea foarte mari cantități în Khartoum și am de gând să cumpăr cât voi putea mai mult. E și ăsta un păcat împotriva religiei dumitale?

— Nicidecum.

— Atunci hai cu mine. Bate palma aici!

Îmi întinse mâna.

— Timpul e scurt și nici nu ne cunoaștem mai de aproape, i-am răspuns eu.

— Eu te cunosc și-ți spun încă o dată: dumneata ești omul care-mi trebuie. Îți dau cuvântul meu că n-o să te căiești. O să te întorci acasă cu punga doldora, fii pe pace.

Acest argument, dacă nu era chiar hotărâtor, suna măcar încurajator. Dacă nu ar fi fost însă privirea oarecum șireată pe care mi-o aruncase mai înainte, când îmi răspunsese! Ea m-a făcut să nu mă încred în turc, cu toată figura lui cinstită. Îmi făcea impresia că i-ar fi convenit să nu mă arăt potrivit negocierii cu sclavi. De aceea i-am răspuns în felul următor:

— Nu e nici o grabă: dă-mi răgaz să mă mai gândesc.

— Cu plăcere, effendi. Parcă ziceai că vrei să pleci acasă; probabil prin Suez. Când vrei să pornești la drum?

— Peste două, cel mult trei zile.

— Atunci mai e vreme. N-ai vrea să-mi spui unde ai tras?

— Deocamdată nicăieri. Am prea puțin bagaj, pe care l-am lăsat la hotel, și acum sunt în căutarea unei camere mobilate.

— Nu e nevoie, poți locui ca un pașă. Găzduirea pe care ți-o ofer eu e ceva fain de tot. Îți pun la dispoziție trei camere luxoase, care s-ar potrivi și pentru un ministru.

— Foarte mulțumesc! Eu nu sunt ministru și nu pot trăi pe același picior cu un astfel de înalt demnitar. Și, tocmai pentru că locuința e atât de luxoasă, nu se potrivește cu punga mea.

— Ba se potrivește foarte bine, fiindcă n-o să plătești nici un gologan.

— Ei, aș! Cine închiriază o locuință de trei camere pe degeaba?

— Cine? Eu, effendi.

— Dumneata? Ai o astfel de casă aici în Cairo?

— O am, adică am închiriat-o. Din pricina afacerilor și pentru pregătirea călătoriei sunt nevoit să stau trei săptămâni la Cairo. Și fiindcă am cu mine pe soră-mea cu slujnicile ei, nu puteam să trag nici la hotel nici să iau o locuință particulară cu alți chiriași la un loc, așa că a trebuit să închiriez o casă întreagă, pe care am găsit-o aproape de aici. Proprietarul a fost un om foarte bogat și a lăsat un mobilier cât se poate de luxos.

— Și zici că ai trei camere de prisos?

— Chiar mai multe dacă vrei. Casa e mare și sunt o mulțime de odăi în care nici n-am călcat încă. E un simțământ ciudat să te vezi singur într-o clădire atât de vastă. De aceea mi-ai face o mare plăcere dacă ai vrea să locuiești la mine și să împărțim amândoi mesele mele singurate.

— Hm! Propunerea îmi surâde... Aș putea să văd și eu încăperile?

— Cum să nu! Dacă vrei, putem pleca îndată. Băiete, plata!

Negrul scoase cu teamă capul pe ușa din dos, apoi și-l trase repede îndărăt. Îi era frică să vină, de aceea îl trimise pe cârciumar. Turcul meu plăti fără să mârâie prețul exagerat al sticlelor cu bere și lăsă un piastru bacșiș ospătarului. Părea să fie un mare iubitor al sucului de hamei și zise că se va întoarce după ce voi fi văzut casa.

Pe parcurs aflai că își petrecuse tot timpul liber în această berărie, deoarece, în afara băuturii, era atras aici de circulația din fața localului, care-l distra. De fapt, chiar în acest loc, strada se lărgea, formând un fel de piațetă care era foarte potrivită pentru desfășurarea comerțului tipic oriental.

Ajunserăm în strada unde îi era locuința. Era o fundătură, cum sunt multe de acestea în Cairo.

Din exterior, casele nu arătau prea atrăgător, dar acest lucru nu era hotărâtor pentru aprecierea lor, deoarece nu puteai să știi cum se prezentau pe dinăuntru. Erau printre ele clădiri cu fațada de-a dreptul ruinată, în timp ce înăuntru arătau ca niște adevărate palate. Orientalul ascunde, spre deosebire de occidental, tot ce se referă la viața lui personală și de familie. Acest lucru s-ar putea să aibă și părți bune, dar reprezintă neîndoios o piedică serioasă în calea dezvoltării sociale, a solidarității între oameni, a progresului social.

Multe case erau lipsite de ferestre. Iar acolo unde ele existau, erau situate fără nici o noimă și prevăzute cu zăbrele groase de lemn. În Orient nu ai să găsești case cu șiruri lungi de ferestre cu geamuri strălucitoare, care permit pătrunderea luminii în interiorul încăperilor pe care le străjuiesc.

Clădirea care închidea fundătura, așezată de-a curmezișul străzii, era casa închiriată de turc.

Nassir apucă încet ciocanul și bătu în ușă.

I se deschise abia într-un târziu. Omul care veni să-i deschidă mă făcu să tresar speriat. Era cu un cap mai înalt decât mine, dar uscat ca un schelet. Pieptul lui nu era mai lat de o palmă și jumătate, în schimb avea brațele de două ori mai lungi ca ale mele. În comparație cu slăbiciunea lui, totul la el părea de o lungime exagerată. Nasul îi era subțire și ascuțit, ca un tăiș de cuțit. Era ras complet. Pe cap purta un turban neobișnuit de lat, cum numai la kurzi mai văzusem, știut fiind că numai ei poartă astfel de turbane. De la umeri până la glezne îi atârna un fel de cămașă albă; dar ce fel de alb!

— Asta e Selim, intendentul meu, zise turcul, împingându-l pe el îndărăt și pe mine înainte.

Intrarăm, și stafia, adică Selim, zăvorî ușa după noi.

Ne aflam într-un gang îngust, din care răspundeau, pe o singură parte, numai ușile tuturor încăperilor casei, adică pe stânga.

Nassir mă duse mai întâi în curte, care trebuia să fi fost foarte frumoasă cândva, dar dărăpănată acum rău de tot. Pășeam pe lespezi de marmură. În mijlocul curții se afla un bazin tot de marmură, însă fără apă. Cele patru laturi alcătuiau clădirea care împrejmuia curtea. Etajul de deasupra era susținut pe stâlpi. În spatele lor erau ușile care duceau la încăperile casei. Turcul făcu un gest circular cu mâna și grăi :

— Uite toată splendoarea de odinioară. Aici a fost un havuz care împrăstia răcoare, dar e secăt de mult. Ia gândește-te câte camere sunt sus și jos! Cui îi trebuie atâtea încăperi?

Vorbise turcește. Intendentul, care stătea deoparte, se înclină și zise în arăbește:

— Așa, chiar așa!

Dar ce fel de ploconeală! Nu mai văzusem și nici nu cred că o să văd vreodată așa ceva, fiindcă un al doilea Selim nu cred să mai existe pe lume. Când își aplecă partea superioară a corpului, o făcu atât de brusc încât ai fi crezut

că s-a frânt drept în două din șale. Toate măduarele îi tremurau ca un copac îndoit de o furtună grozavă.

— Acum o să-și arăt și grădina, urmă turcul. Haidem!

În partea cealaltă a curții se afla o ușă în zid, care răspundea în grădină. Aceasta era foarte mare, ținând seamă de faptul că era în mijlocul orașului. Celelalte trei laturi erau împrejmuite de un zid înalt cât de două ori un stat de om, zid năruit pe alocuri și mâncat de vreme. Nici un răzor cu flori, numai buruieni pretutindeni — adevăratul tablou al Orientului.

— Îți arăt totul ca să le poți orienta, grăi turcul. Acum să mergem să-și vezi camerele.

Ne înapoiarăm în curte. Selim ne aștepta și făcu iar o plecăciune până la pământ. Ne urmă apoi, țeapăn și demn, ca să ne deschidă ușa unui vestibul așternut cu un covor de fibre de palmier. Pereții ca și tavanul erau văruiți în alb.

De aici trecurăm într-o încăpere mai mare, care probabil servea de salon. Un covor mare de Smirna acoperea dușumeaua; perne de catifea roșie risipite pe jos și pe pereți versete din *Coran* scrise cu slove de aur pe un fond albastru.

A doua cameră era dormitorul. Din tavan atârna o candelă de sticlă colorată. Într-unul din unghere se afla un covor de preț pentru rugăciune; în altul, un serviciu de spălat din cel mai fin porțelan chinezesc, după cum am aflat mai târziu. În față era patul scund, cu perne de puf, peste care erau întinse niște plăpumi de mătase.

De aici trecurăm într-o încăpere mai mică — biroul. Pe un perete era agățată o întreagă colecție de pipe; într-o fridă, o mulțime de narghilele și besactele de tutun din aramă. O altă fridă închipuia biblioteca. Pe polițe erau înșiruite cărțile.

Văzui două *Corane* în manuscris și câteva volume de literatură religioasă. Pesemne că proprietarul fusese un om instruit, dar și un adevărat drept-credincios al Profetului.

De aici mai pornea o ușă, dar Nassir nu o deschise, ci-mi spuse:

— Dincolo sunt odăile în care stau eu. Acestea pe care ți le-am arătat, ți le pun dumitale la dispoziție. Ei, ce zici, vrei să locuiești la mine?

— Cu o singură condiție.

— Care anume?

— Găzduirea să nu mă oblighe să te însoțesc.

— Ne-am înțeles. Te muți la mine și te consider oaspetele meu. Încolo poți să faci ce poțtești. Sper însă că vei fi tovarășul meu de drum până la Khartoum înainte însă de-a te hotărî să locuiești la mine, vreau să-și fac o comunicare pe care o cred de trebuință. Selim adu lulelele!

Intendentul, care aștepta la ușă, se ploconi iar și murmură:

— Așa, chiar așa. Dar asta nu e slujba mea, ci a negrului. O să-l trimit îndată.

Credea, pesemne, că nu e de demnitatea lui să execute un astfel de ordin. Plecă și peste puțin timp veni un negru bătrân, care luă din perete două pipe, le umplu cu tutun, le aprinse, puse un genunchi la pământ și ni le întinse nouă. Pe urmă se ridică și se duse să stea la ușă, așteptând alte porunci.

Ne așezarăm jos, pe perne, ca să stăm la taifas. Obiceiurile orientale mă opreau să-l întreb ceva de soră-sa, deși, fiind vorba să călătorim împreună, eram curios să aflu oarecare amănunte.

— Dumneata ești creștin, începu el, și cunosc prea puțin religia creștină ca să știu ce învățăminte are. Crezi în viața de apoi și că sufletul trăiește și după moarte?

— Firește!

— Știi unde se duce sufletul îndată după ce a ieșit din trup?

— Nu, singur Dumnezeu poate să știe.

— Se poate întoarce sufletul ca strigoi pe pământ? Răspunde-mi, rogu-te, cu mâna pe conștiință.

— Ca spirit, da, dar ca strigoi, în nici un caz.
— Atunci te înșeli. Există strigoi.
— Dacă așa crezi, eu nu te contrazic, deși sunt de altă părere.

— O să te încredințezi și dumneata că e cum îți spun eu, căci în casa asta există într-adevăr un chajjal ^[6].

Se uită iscoditor la mine, crezând că mă voi înspăimânta; dar eu nu m-am tulburat defel, ci i-am răspuns zâmbind:

— Deoarece nu există ceea ce poporul numește stafie sau strigoi, nu poate să fie nici aici în casă așa ceva.

— Și totuși e.

— Trebuie să fie o greșeală. Veți fi luat ceva foarte natural, vreo umbră ceva, drept stafie.

— Nu, umbra e neagră, iar stafia e albă.

Am răs cu poftă.

— Nu râde, effendi! Vorbesc foarte serios. La drept vorbind, lesne nu mi-a fost să-ți pomenesc de stafie, fiindcă mă temeam că n-o să mai vrei să te muți la mine.

— Ți-ai făcut spaimă degeaba. Tocmai asta o să mă hotărască să primesc propunerea dumitale. Am auzit și eu multe despre strigoi, dar de văzut n-am văzut încă nici unul până acum și nu vreau să pierd prilejul.

— Effendi, nu cârti împotriva puterilor nevăzute.

— Doamne ferește! Vreau numai să-mi spună și mie stafia cum e pe lumea cealaltă, deși nu prea cred că de acolo vine.

— Râzi, râzi, effendi, dar o să-și piară pofta când o vei vedea, crede-mă. Stafia se plimbă prin toate odăile.

— Ușile sunt încuiate?

— Nu.

— Păi atunci pot să fac și eu ca ea, fără să fiu stafie.

— Când vine, zăngăne lanțuri, urlă ca vijelia; latră ca un câine ori șacal; zbiară ca măgarul sau cămila...

— Păi astea le fac și eu dacă vreau.

— Și să pieri așa, ca o nălucă?

— Cum să nu! Să văd întâi cum face ea, pe urmă e lesne s-o imit. Și zici că ai văzut-o cu ochii dumitale și ai auzit ce spunea?

— Da.

— Și cine a mai văzut-o?

— Toți, soră-mea, slujnicele ei, intendentul, amândoi negrii, servitorii noștri, A fost în odăile lor, s-a oprit lângă pat, a venit și la mine...

— Și la patul surorii dumitale?

— Nu, pentru că la ordinele ei, slujnicele au baricadat ușile încăperilor în care stă.

— Înseamnă că avem de-a face cu o stafie care nu poate pătrunde prin ușile ferecate, ci numai prin cele descuiate. Asta pot s-o fac și eu.

— O, te rog, ușile noastre nu sunt încuiate, dar totuși zăvorâte. Aici în casă nu există broaște, ci numai zăvoare.

— Hm! Stafia apare la o anumită oră?

— Firește. Știi doar că spiritele încep să vină pe la miezul nopții.

— Și vine în fiecare noapte?

— Da, și stă un ceas încheiat.

— Are dreptate. Se bucură de dreptul ei. A vorbit cineva cu ea și ce i-a răspuns?

— Nimic.

— Așadar, nu prea e vorbăreață. Foarte frumos. Am toată admirația pentru o astfel de stafie, fiindcă nu pot să sufăr pe palavragii. Și de când și-a ales casa asta drept sălaș?

— De mult. S-a arătat și celorlalți chiriași care au stat înaintea noastră aici.

— Chiar și proprietarului?

— Păi, stafia e chiar el.

— Aha, așa! S-a legitimat cu acte în regulă?

— Te rog, effendi, lasă gluma și crede-mă că e așa după cum îți spun eu. De la moartea proprietarului, care a fost

maior în armata viceregelui, n-a stat nici un chiriaș mai mult de o săptămână. Stafia i-a pus pe fugă.

— Dumneata de când stai în casă?

— De o săptămână și mărturisesc că mă mutam peste două-trei zile dacă nu te întâlneam pe dumneata, care sper că vei ști să pui stafia pe goană.

— Îți sunt recunoscător că mi-o spui pe față și recunoștința ți-o voi dovedi împlinindu-ți dorința. O să-i spun o vorbă stafiei ca să-i treacă pofta să se mai arate.

— Allah, Wallah, Tallah! strigă el speriat, să nu cumva s-o faci că nici așa n-o să mai vină.

— Crezi?

— Da. Numai când o ști că ești aici în casă, fuge mâncând pământul.

— Atât de mult se teme de mine?

— Nu, dar... N-o să-mi iei în nume de rău dacă o să fiu sincer cu dumneata, effendi? Întrebă turcul cu sfială.

— Defel. Vorbește!

— Ai văzut din cărțile maiorului că omul a fost un drept-credincios al Profetului. Înseamnă că și spiritul său era drept-credincios. Or, o stafie drept-credincioasă fuge de casa în care se află un creștin.

— Aha, de aceea mi-ai oferit ospitalitate. Mare vulpoi mai ești dumneata, i-am spus râzând cu poftă.

— Nu numai de asta effendi, crede-mă. Multe am auzit eu despre dumneata și tare aș vrea să mă însoțești și la drum. De, pune-te în locul meu. Casa asta e singura potrivită pentru ce-mi trebuie mie și n-aș vrea să mă mut din pricina stafiei. Știu că îndată ce te va va ști aici, răposatului maior n-o să-i mai calce piciorul în ea. Biata soru-mea e aproape nebună de spaimă și ține cu orice preț să plecăm. Slugile mi-au spus că nu mai stau aici să-i poleiesc cu aur. Când le-o spune că vii să stai cu noi, o să se liniștească toată lumea în casă.

— Bine. Spune-le că m-am învoit. Mă bucur că stafiele musulmane se tem atât de mult de creștini și, dacă

răposatul maior e un strigoi cuminte, o să vă lase în pace de acum încolo. Dar ia spune, ce chirie plătești dumneata pentru casa asta?

— Cincizeci de piaștri pe săptămână, mai nimic.

— Pesemne că e așa de ieftină din pricina stafiei.

— Da. Tot orașul știe ce se petrece aici și o ocolește. Numai străinii se mută în ea și fug și ei repede de frică.

— Cui îi aparține acum?

— Văduvei maiorului. N-a putut nici ea să stea și s-a dus să locuiască la un frate al ei, în cartierul Muski.

— Hm! Foarte rău face stafia că se poartă așa cu nevastă-sa. Dacă tot i-a lăsat-o moștenire, de ce n-o lasă pe femeie să stea liniștită în casa ei?

— O, nu i-a lăsat-o ei, ci Kadirinei, o comunitare religioasă a lui Seyd Abd el Kader el Djelani. Văduva are numai dreptul să locuiască în casă până la moartea ei, pe urmă devine dreptul comunității.

— Aha, așa! Această Kadirine n-are dreptul să se folosească de casă decât după moartea văduvei și până atunci stafia maiorului se plimbă nesupărată prin fosta lui proprietate. Du-te acum și spune-i surorii dumitale că stafia n-o să se mai arate decât o singură dată, pe urmă o să vă lase în pace.

— Înseamnă că ți-ai însușit părerea mea? Îmi dai dreptate? Asta mă bucură nespus de mult. Da, am să mă duc imediat la ea, ca să-i duc vestea asta bună. I-am povestit multe despre dumneata, i-am spus că te-am revăzut și că acum te afli aici, la noi, și poate că ai să ne și însoțești la Khartoum, fapt care o s-o ajute să scape de teama și grijile pe care și le-a făcut în legătură cu călătoria noastră. Oricum, va trebui să-i atrag atenția asupra prezenței dumitale în casă, cu atât mai mult că vei mânca împreună cu noi.

Turcul se sculă și plecă de îndată.

Între timp, mi-am adus aminte, după ce am aflat de la turcul meu amănuntele în legătură cu aparițiile stafiei, de o

întâmplare asemănătoare, petrecută într-o așezare din apropierea localității unde mă născusem; un fapt care ajunsese în fața judecătorului. Un țăran bogat stabilise înainte de moarte, prin testament, ca o rudă de a sa, femeie bătrână, să locuiască până la moartea ei într-o căsuță, aflată în spatele gospodăriei principale. Dar, la câțva timp după moartea țăranului, începu să bântuie „stafia” lui, dar numai prin căsuța în care locuia bătrânica. Aceasta, fiind o femeie înțeleaptă, care nu credea în existența strigoilor, și fiind mai deșteaptă decât văduva maiorului din Cairo, rugă în taină câțiva bărbați vânjoși din sat să se ascundă în casă și, în momentul apariției „stafiei”, să pună mâna pe ea. Zis și făcut! După o așteptare nu prea lungă, „stafia” își făcu intrarea în căsuță. Prinsă de îndată și dezbrăcată de cearșaful în care se înfășurase, se dovedi a fi moștenitorul, respectiv fiul celui decedat, care nu înțelegea să renunțe la coliba lăsată de tatăl său bieteii bătrâne.

Te pomenești că ceva asemănător trebuie să fi fost și explicația apariției stafiei în casa maiorului egiptean.

Îmi venea să râd de toată întâmplarea asta. Abia pășisem în Cairo și mă și aștepta o aventură hazlie. Să gonesc stafia! Și apoi drumul pe gratis la Khartoum, casă, masă până atunci... Mai bine nici că se putea.

M-am apropiat de ușă și am examinat-o. Totul era lesne de explicat, numai cum putea stafia să treacă prin uși zăvorâte nu pricepeam eu. Odaia în care mă aflam avea trei uși; pe una din ele venisem noi; a doua ducea în apartamentul turcului, iar cea de-a treia în coridorul cu stâlpi, care împrejmuia curtea.

Pe cea dintâi n-am vrut s-o deschid, fiindcă știam că negrul stă afară și așteaptă poruncile stăpânului; zăvorul era pe dinăuntru. A doua n-avea zăvor; era, probabil, de partea cealaltă. A treia ușă, care răspundea în coridorul dinspre curte, avea zăvorul pe dinăuntru. Am văzut însă trei găuri alăturate, făcute cu burghiul, ca și la cea de-a

doua. Găurile erau exact pe locul unde se afla zăvorul, dar pe partea cealaltă. Zăvorul era de lemn, nu de fier.

Toate camerele aveau o ușă spre curte și alta care le făcea să comunice toate între ele. De asemenea, mai aveau câte o ușă care ducea în holul cel mare al clădirii.

Era limpede că stafia putea să le deschidă lesne, cu un cui sau o sârmă pe care o vâra pe gaură, și să împingă cu ea zăvorul de lemn îndărăt.

Nu vroiam însă să-i spun lui Nassir de descoperirea mea.

Turcul se înapoie după câțva timp și-mi spuse că soră-sa e foarte fericită să mă aibă de oaspete și dorește să mă vadă. Dar deoarece nu șade frumos ca o femeie să vină la un bărbat și legea oprește pe acesta să calce pragul unui haremlâc, va trebui să aștepte până ce vom fi pe drum.

Vedeam bine că Nassir al meu avea ceva pe inimă și nu cuteza să mi-o spună.

— Ei, ce e? l-am întrebat zâmbind.

— O, răspunse el, codindu-se, n-aș vrea să te supăr prea mult.

— Hai, spune, nu te sfi, l-am încurajat eu.

— Păi... una din slujnice...

— Ce e cu ea?

— O dor grozav măselele și dumneata ești doctor după câte știi...

— Pot s-o văd?

— E o negresă, așa că se poate.

— Bine. Trimite s-o cheme!

Bătu din palme; veni negrul de la ușă și fu trimis s-o aducă. Femeia era foarte tânără și nu avea defel buzele groase și nasul turtit al rasei. O falcă îi era grozav de umflată. Căscă gura și-mi arată patru măsele la rând, spunând că toate o dor.

Am înțeles îndată că era vorba de o nevralgie, căci nici una din ele nu era stricată. Am asigurat-o că o voi tămădui îndată. Mi-am luat o mutră gravă și misterioasă, am început

să-i trec ușor mâna peste falcă, șoptind ceva neînțeles, apoi i-am spus să nu iasă toată ziua din casă.

Ceea ce făcusem eu nu era defel o șarlatanie. Durerile erau numai simptomatice. Știam că sugestia mâinii unui alb era pentru oamenii aceștia primitivi cel mai bun leac. Nu știam că mai târziu, ceea ce făcusem eu pentru femeia aceea îmi va salva viața.

Nu trecu mult și negrul de la ușă veni să ne aducă pe o tavă o găină friptă și câteva turte de mălai, care țineau loc de pâine. Nici cuțit, nici furculiță. M-am slujit de briceagul meu. Turcul de-al său. Dar nici n-apucasem să bag două îmbucături în gură și Nassir înfulecase toată găina. Mă uitam încremenit la el. Burtosul părea că înghite pe nemestecate, atât de repede dispăreau îmbucăturile în gâtlejul său.

— Așa, zise el mulțumit, după ce nu mai rămaseră decât oscioarele, și adăugă ca un fel de mângâiere pentru mine: diseară o să avem mai mult. Acum să ne întoarcem la berărie, unde putem sta mai bine de vorbă decât aici.

Eu aș fi preferat să rămân în casă, ca să pot arunca o privire mai atentă pe cărțile maiorului decedat. Dar când am dat să mă uit prin una din ele, Murad Nassir îmi spuse:

— Lasă-le! Dumneata fiind creștin, la ce ți-ar putea folosi aceste cărți? Proprietarul lor se pare că a săvârșit mari grozăvii în timpul campaniei pe care a dus-o în regiunea Sennarului și ele i-au apăsât mult conștiința încă timp îndelungat. De aceea a devenit în ultimii săi ani de viață un drept-credincios, lăsându-și averea Frăției. Lasă aici aceste cărți care nu folosesc la nimic și vino cu mine. O sticlă de bere este mai bună decât toată înțelepciunea învățaților.

Nu aveam ce să fac. Eram obligat să mă supun acestei filosofii.

Afară ne aștepta intendentul Selim. Ne ieși înainte, ca să ne deschidă poarta.

— Effendi pe care-l vezi e musafirul meu, îl lămuri Nassir. O să fie găzduit la noi și nădăjduiesc că pune stafia

pe fugă.

Selim căscă gura, își împinse turbanul pe ceafă și mă privi cu ochii lui zgâiți. Își aduse însă repede aminte de datoria lui, smuci poarta, se îndoi din șale până la pământ și răspunse:

— Așa e, chiar așa! Dar cum o să izbutească?

— Mai bine ca tine! îi tăie scurt vorba Nassir.

— Așa e, chiar așa! mormăi celălalt, îndoindu-se iar din șale și închizând pe urmă poarta după noi.

— Ciudat om Selim ăsta, i-am zis turcului. Îl ai de mult?

— Nu. Numai de când sunt aici, în Cairo.

— Și înainte ce făcea?

— Era călăuză la piramide, dar s-a luat o dată la ceartă cu un englez și s-a hotărât să-și caute altă meserie. E foarte harnic și priceput, așa că n-am de ce mă plânde de el.

— O să te însoțească la Khartoum?

— Da, de aceea l-am și tocmit. Zice că nimeni nu cunoaște mai bine ținutul ca el.

Ajunserăm la berărie și ne așezarăm iar la una din mese. Nassir porunci două sticle de bere și narghilele. Băiatul veni cu ele și le puse pe masă. De astă dată se uita însă fără frică la noi.

Negrul părea să fie un copil foarte dezghețat. Purta părul tuns mărunț și, deși atât de tânăr, era tatuat. Între sprâncene avea, o tăietură adâncă din care porneau în formă de raze linii punctate spre frunte și tâmpole, un tatuaj specific la tribul dinka, atât la bărbați, cât și la femei.

Forfota din fața berăriei era ceva într-adevăr interesant. De unde stăteam noi, puteam vedea până departe ce se petrece în stradă.

Peste drum de berărie o fetiță neagră, ca de vreo opt ani, cu un coșuleț agățat de gât, striga din când în când cu glas subțirel și tânguitor:

— Smochine, smochine mai dulci și decât ochii mei!

Cine să fi pus fetița asta aici și o va fi învățat aceste cuvinte? Probabil un om lacom de câștig, căci ochii negri cu

privirea galeșă a fetei erau într-adevăr dulci. Deși cu pielea neagră, copilul era foarte frumos. Glasul sfios și rugător nu putea să nu înduplece pe oricare trecător să-i cumpere câteva smochine.

Nu puteam să-mi iau ochii de la ea. Simțeam teama în glasul ei subțirel și cuvintele „smochine, smochine” sunau ca un strigăt de ajutor pe buzele ei.

Am băgat de seamă că nu numai eu mă uitam cu milă la ea. Tânărul nostru chelner trecuse de trei ori strada, în timp de un ceas, ca să-i cumpere câte o smochină. Să fi fost el atât de lacom sau o făcea numai din simpatie pentru fetiță? Când se apropia de ea, ochii fetei luceau și pe chipul ei se citea o dragoste adâncă. Tot așa de câte ori se uita încoace și privirile ei se întâlneau cu ale băiatului.

Pentru moment, acesta n-avea treabă. Stătea ghemuit într-un colț, cu spatele pe jumătate întors spre noi și... plângea. Îl vedeam ștergându-și mereu ochii cu dosul palmei. Cum, obraznicul ăsta putea să fie și trist? Deci nu era o mâhnire copilărească aceea din pricina căreia nu-și putea stăpâni lacrimile, care îi șiroiau pe obraz în văzul tuturor.

Fetița îl zări și, înțelegând că plânge, începu să-și șteargă și ea ochii cu mânuțele ei delicate. Trebuie să fi fost o mare dragoste între acești doi copii frumoși. Cum s-a întâmplat și ce m-a îndemnat s-o fac, n-aș putea să spun: m-am ridicat de la locul meu și m-am apropiat de băiat. Când mă văzu, se sculă de jos și, încercând să-și stăpânească suspinele, vru să plece. Eu însă l-am apucat de braț și l-am întrebat cu milă:

— Pentru ce plângi? Ia spune-mi și mie!

Își șterse ochii, mi se uită drept în față și răspunse:

— Fiindcă nimeni nu cumpără de la Djangeh.

— Adică mititica de colo care vinde smochine?

— Da.

— Păi te-am văzut pe tine cumpărând de câteva ori.

Își închipui că-l cred lacom, de aceea zise indignat:

— Eu n-am mâncat smochinele; i le dau îndărăt după ce trece stăpânul. Le-am luat numai ca să câştige ceva, altminteri, dacă nu aduce seara acasă banii, o leagă de un stâlp şi o bate cumplit. Şi eu trebuie să aduc opt piaştri. Astăzi am căpătat până acum patru bacşiş, jupânul îmi dă şi el trei, aşa că nu-mi mai lipseşte decât unul, pe care nădăjduiesc să-l mai am până diseară. De aceea am cumpărat de la Djangeh de douăzeci de parale smochine.

— Şi cui trebuie să-i duci banii?

— Stăpânului nostru.

— Care e şi al fetei?

— Da, doar Djangeh e sora mea.

— Cine e stăpânul vostru?

— Un om tare rău, îl cheamă Abd el Barak.

— V-a luat de bunăvoia voastră de la părinţi?

— Nu. Părinţii noştri locuiesc departe de aici. Ne-a cumpărat de la omul care a năvălit în satul nostru, ne-a ars colibe şi pe urmă ne-a lăsat împreună cu alţii de-ai noştri, ca să ne vândă ca robi.

— Sărmanii de voi! Cum îi zice satului vostru?

— Nu ştiu, n-are nume. Râului care curge pe acolo îi zise Bahr el Abiad.

— Dar cum se numeşte tribul tău, poţi să-mi spui?

— Da. Oamenii noştri îşi spun dongioli.

— Bine. Acum nu mai plânge. Ține zece piaştri pe care să-i împarţi cu Djangeh, ca să nu rabde de foame şi să fie legată de stâlp.

Lacrimi de bucurie începură să i se prelingă pe obraz, vru să spună ceva, să-mi mulţumească, dar cuvintele îi mureau pe buze. Vru să alerge la fată, se răzgândi însă şi murmură:

— Nu, nu acu'... pe urmă, după ce-o trece stăpânul.

— De ce?

— Fiindcă o să vadă coşul plin şi o să ştie că n-a vândut pentru atâtea parale. Bacşişurile ni le dă fără să le socotească în banii pe care trebuie să-i ducem.

— Așadar, trece deseori pe aici ca să vadă cum merge negoțul cu smochine?

— Da. De două ori pe zi; o dată înainte și a doua oară după prânz, ca să ia banii. Eu ascund tot ce prisosește și nu-i dau decât opt piaștri, iar de câte ori nu-i ajung lui Djangeh pun de la mine. Când voi avea destui, mă răscumpăr eu și pe Djangeh și ne întoarcem acasă la noi.

— Și cât ai adunat până acum? l-am întrebat eu.

— Patruzeci de piaștri.

— Așa! De când ești la Abd el Barak?

— De multe, foarte multe săptămâni, și zile încă și mai multe.

Băiatul nu se pricepea să calculeze timpul, de aceea l-am întrebat mai departe:

— De câte ori ai văzut caravane pornind cu pelerini spre Mecca?

— De două ori.

— Atunci ești de doi ani aici, ține minte. Și să știi că o să mai dai ochii cu mine. O să mai vin eu pe aici și poate că-ți voi da vreun sfat care să-ți prindă bine sau o să mă rog de stăpânul vostru să vă lase să vă întoarceți la ai voștri.

M-am întors la locul meu, urmărit de privirile lui recunoscătoare. Să-i fi spus că oricum e liber, deoarece viceregele interzicea negoțul cu sclavi? Ar fi fost degeaba, căci tot nu s-ar fi putut folosi de ce i-aș fi spus eu. Un biet copil!

Și acest Abd el Barak — adică „Slujitorul binecuvântării” pe limba arabă — ce puțin se potrivea numele cu faptele sale!

Nu mai încăpea îndoială că sărmanii aparțineau tribului dongiol care face parte din poporul dinka, popor care-și mai zice și djangeh și al cărui nume îl purta acum fetița.

Pe când stăteam meditând asupra acestor lucruri, turcul meu se plictisi și mă întrebă la ce mă gândesc. I-am povestit pe scurt cele ce aflasem de la băiat. Rămase câtva timp cu privirile în pământ, fără să spună un cuvânt.

— Ei, dumneata ce zici? l-am întrebat eu în cele din urmă.

— Că nu te-aș sfătui defel să te amesteci în afacerea asta, mi-a răspuns el. Nu numai că ai avea neplăceri și necazuri, dar poate ceva și mai rău.

— Aș! Sclavia a fost desființată.

— În cărți și tratate încă există și acum atât în Turcia, cât și în Egipt și nimeni nu mă întreabă dacă negrul meu mi-e slugă plătită sau rob.

— Dar dacă am să reclam autorităților un caz concret și voi aduce și dovezi, atunci nu ar fi ele obligate să ia și măsuri?

— Da, dar ce fel de măsuri vor lua?! Să luăm ca exemplu pe cel mai important demnitar al Egiptului, pe kediv. Are el în casa lui numai slugi și slujnice și nu are sclavi și sclave? Răspunde-mi prin da sau nu la această întrebare!

Tăcui. Ce i-aș fi putut răspunde?

— Văd că nu-mi răspunzi nimic și asta lămurește lucrurile. Crezi cumva că Sudanul nu mai furnizează sclavi de la data interzicerii sclaviei? Sau că nu este cunoscut de toată lumea faptul că anual sunt coborâți mii de negri în jos pe Nil, spre delta fluviului? Se închid ochii, pentru că toți au nevoie de negri. E nevoie de ei ca slujnice și slugi, ca paznici de haremuri și, deoarece nu pot fi obținuți pe altă cale, sunt cumpărați. Te sfătuiesc să nu te amesteci în această treabă, că e tare periculoasă.

Îmi dădeam seama că are dreptate, totuși cuvintele lui mă indispuneau. Firește, era mahomedan, nu creștin, deci nu putea fi împotriva sclaviei.

Cât pe ce să încep iar să meditez asupra acestei probleme, când am văzut ceva care-mi trezi interesul. Zării venind din ulița lăaturalnică un individ care nu putea trece neluat în seamă. Era în floarea vârstei, voinic și părea să fie puternic ca un taur. După culoarea bronzată a feței, bărbia lată, buzele groase și umerii obrazilor ieșiți în afară, se cunoștea bine că are sânge de negru în vine. Cu toate că

era de obârșie sudaneză, purta papuci verzi și un turban de aceeași culoare, ceea ce vroia să arate că ar fi din neamul Profetului. Un anteriu de mătase albă îi acoperea trupul și în mâini depăna niște mătănii sfinte. În jurul gâtului, atârnat de un lăntișor de aur, se vedea o pungă în care se afla hamail-ul; acesta e un mic *Coran*, care e scris la Mecca, și pe care drept-credincioșii îl cumpără acolo pe timpul pelerinajului.

Când intră în berărie, mai toată lumea se sculă în picioare să-l salute cu mare respect. De-abia mișcă din cap și trecu, pășind țăntoș spre fundul încăperii, unde dispăru prin ușă, după ce mai întâi îi făcu semn negrului să-l urmeze.

Băiatul se uită cu frică la surioara lui, care veni codindu-se spre el. Amândoi copiii aveau ochii plini de lacrimi și fetița tremura toată. Se luară de mână și ieșiră și ei pe ușă.

Oare să fie omul acesta Abd el Barak? Cu siguranță! Venea să le facă obișnuitul control. Ascultam încordat spre fund. O voce lăuntrică îmi spunea că venise momentul să intervin. Nici nu vroiam să știu dacă am sau nu dreptul sau datoria să mă amestec, dar mă îndemna firea mea dintotdeauna să iau apărarea celor obijduiți.

Am auzit deodată scâncete și gemete înăbușite. Am sărit în picioare și în clipa următoare eram dincolo de ușă, unde se afla o curtică. L-am văzut pe individ cum o apucase pe fetiță de păr și o ținea ridicată de la pământ. Bietul copil nu cuteza să țipe și scâncea încetișor. Băiatul se târa în genunchi la picioarele lui și se ruga cu glasul înecat:

— N-o bate, n-o bate... plătesc eu pentru ea...

Ticălosul însă smucea mereu fetița de păr și zise rânjind spre băiat:

— Așadar ai parale? Mi-am închipuit eu. Dă-ncoace banii! Și dacă...

Își curmă brusc vorba, căci mă văzu pe mine.

— Cine ești și ce cauți aici? se răsti el.

— Lasă îndată fetița că... i-am strigat.

Și fiindcă nu ascultă, îl izbii cu pumnul în piept cu atâta putere, încât degetele i se descleștaseră și fetița căzu cu o bufnitură la pământ, unde rămase nemișcată, neîndrăznind să se miște de frică.

Individul scrâșni și-și arată colții ca o fiară, gata să se repeadă la mine.

— Stai! i-am zis. Ți-e îngăduit ție, un urmaș al Profetului, să te iei la bătaie cu cineva?

Cuvintele mele își făcură imediat efectul. Se opri, dar se uită la mine cu niște ochi parc-ar fi vrut să mă înghită de viu.

— Câine! șuieră el printre dinți. Te-ai atins de un șerif. Știi tu cine sunt eu?

— Nu, am răspuns liniștit, neslăbindu-l din ochi.

— Sunt șeriful Hagi Abd el Barak, mukkademul sfintei Kadirine a lui Seyd Abd el Kader el Djelani.

Aha, foarte interesant! Așadar, dumnealui era căpetenia tagmei care-l moștenise pe maiorul în a cărui casă se plimbau noaptea stafile.

— Te cred, dar de ce nu ai o purtare vrednică de un fiu al Profetului și de o căpetenie? l-am întrebat eu.

— Ce te privește pe tine! N-ai văzut adineauri cum își plecau toți capul înaintea mea? În genunchi... acum, îndată... Ai îndrăznit să ridici mâna asupra unui om ca mine. Trebuie să-ți spun cum să te pocăiești ca să fii iertat pentru nelegiuirea ta.

— Eu nu îngenunchez înaintea nimănui. Nu sunt musulman, ci creștin.

La auzul acestor cuvinte, își înălță trupul, părând să crească încă o dată pe cât era.

— Un creștin, un ghiaur râios! răcni el. Și ai îndrăznit să te-atingi de șeriful Abd el Barak! Mai bine te strângea maică-ta de gât când te-a născut! O să te pun în lanțuri, o să te...

Mă apropiai de el până la o muchie de cuțit și-i zisei cu glas amenințător:

— Lasă insultele! Dacă mai spui o dată un astfel de cuvânt te denunț autorităților că ai obiceiul să cumperi sclavi, pe care îi tocmești pe urmă chelneri prin berării sau îi pui să vândă smochine pe stradă. Se va vedea atunci dacă un om care bate copii nevinovați și-i leagă de stâlp, lăsându-i nemâncați, poate fi pe placul Profetului.

Cuvintele mele părură să-l impresioneze.

— Cine... cine ți-a spus? bolborosi el. Băiatul... șacalul ăsta... altul nu putea să fie. Vai și-amar de el când o veni diseară acasă!

— N-o să-i faci nimic, de asta am eu grijă!

— Tu? Vrei să-mi poruncești mie, tu, un creștin, un câine de creștin pe care Allah să-l...

N-apucă să spună mai departe. Repetase cuvântul și era de datoria mea, în numele meu și al tuturor creștinilor, să-i dau ce i se cuvenea. Ridicai mâna și-l izbii cu pumnul în piept cu atâta furie, încât se poticni și căzu grămadă la pământ.

Cârciumarul, care venise în ultimul moment și auzise parte din cearta noastră, strigă împreunându-și mâinile:

— O Allah, Allah, Allah! L-ai ucis!

— Nu, l-am amețit numai. Du-l undeva să nu vadă oamenii cum l-am umilit.

— Da, da, îl duc, dar fugi, fugi unde te-or duce ochii, altminteri te sfâșie drept-credincioșii când vor afla!

— Nu mi-e frică de asta, dar nu vreau să ai tu vreo neplăcere, de aceea mă duc.

— Da, da, du-te, pleacă repede... nu prin prăvălie, ca să te vadă cineva. Ieși în grădina casei de alături, care e pustie și ia-o peste dărâmături, în ulița cealaltă. Dar grăbește-te, pentru Dumnezeu!

Îl apucă pe leșinat de subsuori și-l târî după el, fără să se mai uite la mine. Eu l-am luat pe băiat de o mână și pe fată de alta și le-am zis:

— Haideți cu mine, copii. Nu vă temeți, nu mai are cine să vă bată.

Băiatul se smuci de lângă mine, alergă la o grămadă de gunoi dintr-un ungher al curții, începu să scormonească în gunoi, scoase de acolo comoara lui, adunată cu atâta trudă, apoi veni îndărăt.

Luarăm calea arătată de cârciumar. Aș fi preferat să mă duc la gazda mea, dar am renunțat. Doamne, ce-aș fi pățit să fi îndrăznit acum douăzeci de ani să fac ce am făcut! Cârciumarul ar fi adunat oamenii din stradă și m-ar fi sfâșiat în bucăți. Dar arabul își dădea seama că e în interesul lui să acopere lucrurile. Nu m-am întrebat ce o să se mai întâmple, ci am acționat sub îndemnul momentului și după cum îmi dictau datoria și demnitatea mea s-o fac. Trebuia să iau asupra-mi urmările, dar nu mă prea îngrijoram eu de ele.

Am intrat în grădina părăginită și am văzut dărâmăturile și grămezile de moloz ale casei părăsite. Pășirăm peste ele și dădurăm de o uliță îngustă și aproape pustie. Era paralelă cu strada în care se afla berăria, așa că nu mi-a fost greu să nimeresc locuința turcului. Am bătut în poartă și intendentul îmi deschise. Se miră grozav când mă văzu fără stăpânul său și cu cei doi copii de mână.

— Selim, cunoști tu berăria unde se duce de obicei Nassir? l-am întrebat.

— Foarte bine chiar, effendi.

— Nassir e probabil și acum acolo și nu știe în ce loc mă aflu eu acum. Du-te repede și adu-l, dar vezi să nu bage nimeni de seamă. Și mai bine ar fi să-i faci numai semn de departe.

— Așa, chiar așa! răspunse el ploconindu-se până la pământ și mă conduse apoi în apartamentul meu.

Copiii mă urmară în tăcere. Acum însă începură să sporovăiască și-mi puneau fel de fel de întrebări, la care nu pridideam cu răspunsurile. Din vorbele lor vedeam că sunt foarte deștepți amândoi.

După o jumătate de ceas veni și Nassir. Când îi văzu, întrebă nedumerit:

— Ce înseamnă asta? De unde până unde au răsărit negrii ăștia aici? Au venit cu dumneata? De ce ai plecat fără mine? Te-am văzut pierind în grabă pe ușă și nu te-ai mai întors. Pentru ce?

— Atunci nu știi pesemne ce s-a petrecut în dosul ușii.

— Nu, nu știu nimic. Am auzit nițică gălăgie, dar fiindcă l-am văzut pe stăpânul berăriei ieșind după dumneata, mi-am închipuit că nu ți s-a întâmplat nimic rău. Pe urmă a venit Selim să mă cheme. Ei, acum aș vrea să știu și eu ce-a fost.

— Bine. Șezi și ascultă încoa' la mine.

I-am povestit atât cât am crezut de cuviință.

M-a ascultat în tăcere, dar când am sfârșit, din gura lui s-a pornit un potop de cuvinte. Deoarece vorbea turcește, copiii nu puteau înțelege ce spune.

Eu nu ziceam nimic, dar când isprăvi el l-am întrebat:

— De ce te temi atât de Abd el Barak ăsta? După părerea mea, n-are ce-ți face.

— Așa crezi dumneata? Întrebă el încremenit. Căpetenia unei tagme atât de puternice?

— Ce-ți pasă de ea! Doar nu faci parte din comunitate.

— Asta nu, dar n-ai văzut de ce considerație se bucură? E foarte influent aici și poate fi foarte primejdios pentru noi.

— Ploconelile altora nu ne privesc pe noi. Pentru mine, principalul e lecția pe care i-am dat-o și despre care nu se poate spune că a fost tocmai respectuoasă. Dumneata nu i-ai făcut nimic, deci n-are de ce să-ți fie frică. Numai eu aș avea motiv să mă tem și, fiindcă nu mă sinchisesc defel, cu atât mai puțin ai dumneata.

— Dar ești oaspetele meu; te găzduiesc în casa mea, sunt deci răspunzător de tot ce faci.

— Dacă e vorba numai de atât, n-am decât să mă mut imediat.

M-am sculat de jos, prefăcându-mă că vreau să plec. El sări drept în picioare, mă apucă de braț și strigă cu spaimă:

— Nu, nu, stai, nu pleca...

— Nu se poate. Nu vreau să ai supărări din pricina mea, am protestat eu.

— Dimpotrivă, îmi poți fi chiar de mare folos. Poate că ajungem la o înțelegere în ce privește copiii ăștia și scap de belea.

— Foarte bine. Iau totul asupra mea. Îți mărturisesc însă că, nu numai că aveam dreptul, dar și datoria să-i apăr. Dacă se va întâmpla să fii tras la răspundere, te vei sluji de mărturia mea ca să-mi arunci mie totul în spinare.

— Chiar așa, voi avea multe necazuri cu afacerea asta. Dacă se află că i-ai adus aici, au să mă tragă pe mine la răspundere, nu pe dumneata. S-ar putea întâmpla să fiu silit să plec mai curând decât trebuie, ceea ce mi-ar pricinui o pagubă însemnată, căci sunt așteptat la Khartoum într-o zi și mai am și treburi la Cairo.

— Sunt gata să te despăgubesc.

— Cu ce?

— Însoțindu-te la Khartoum.

Turcul se însenină la față.

— Vorbești serios?

— Foarte serios

— Bine, nu învoiesc. Dă mâna încoace! Copiii rămân la mine, dar îți iei dumneata răspunderea pentru orice s-ar întâmpla și mă însoțești pe urmă la Khartoum.

— Ne-am înțeles! Acum să se ducă Selim la hotel și să-mi aducă lucrurile. O să-i dau un bilet ca să i le elibereze în numele meu.

— Mă duc să-l trimit și să dau poruncă pentru cină, fiindcă se apropie timpul.

În Egipt amurgul e foarte scurt și se întunecă repede. Selim veni îndată după plecarea lui Nassir ca să ia biletul, urmat de negrul care venea să aprindă lampa.

Turcul meu se întoarce repede. Se dusese în haremlâc ^[7], ca să dea ordine pentru masă; cum intră acum

pe uşă, îmi zise cu admiraţie:

— Mare doctor eşti, effendi. Leacul tău a folosit. Slujnicei i-au trecut durerile de măsele parcă i le-ai luat cu mâna. Poţi tămădui şi alte boli?

— Da. Ai pe cineva beteag în casă?

— Da, soră-mea, săraca!

— Ce boală are?

— O boala ruşinoasă pentru o femeie. De la o vreme îşi pierde podoaba capului.

— Adică îi cade părul. Păi... ca s-o tămăduiesc ar trebui să-mi răspunzi la unele întrebări care numai doctorului îi e îngăduit să le pună. De câţi ani e fata?

Se codea să-mi răspundă, căci în Orient o astfel de întrebare e o adevărată necuviinţă din partea unui străin.

— Trebuie neapărat să ştii? întrebă el cam încurcat.

— Da.

— Atunci află că Letafa a împlinit de două ori zece ani.

Pentru Orient, o fată de douăzeci de ani trece drept bătrână, dar după numele pe care-l purta se puteai înţelege că are alte calităţi, căci Letafa înseamnă „drăgălaşa”.

— E într-adevăr cheală? am întrebat mai departe, fără să ocolesc cuvântul.

O făcusem dinadins, ca să văd efectul pe care-l va face asupra turcului. Acesta îşi împreună mâinile şi făcu o mutră ca şi când l-aş fi pălmuit, apoi strigă indignat:

— O, Allah, Allah, ce nenorocite trebuie să fie femeile voastre dacă sunt silite de medicii lor să răspundă la astfel de întrebări!

— Numai spunând adevărul poţi găsi leacul.

— Atunci n-o poţi ajuta decât ştiind câte fire de păr i-au mai rămas soră-mi pe cap?

— Fireşte.

— Află că are în creştet o... chelie cât un ban de argint.

— A zăcut fata vreodată de o boală mai îndelungată?

— Nu.

— În cazul ăsta s-ar putea s-o tămăduiesc, dar trebuie să examinez locul unde i-a căzut părul.

— Ești nebun! strigă el. Nici măcar unui drept-credincios de-al Profetului nu-i îngăduit să vadă o fată de-a noastră, darmite ție, unui creștin.

— Eu nu vreau să văd fata, ci capul ei.

— Și mai rău. O femeie și-arată unui bărbat mai degrabă fața decât capul fără păr.

— Pe mine nu mă socoti acum bărbat, ci medic. Cine vrea să-l ajut, nu trebuie să se ferească de mine.

— Bine. Măinile ți-e îngăduit să le vezi.

— Cu asta n-am făcut nimic. Nu la mâini e betesugul, ci la cap. Trebuie neapărat să-i văd capul. Dar fiindcă zici că nu se poate — mi-e cu neputință să-i redau bolnavei podoaba capului.

— Ești crud și ceri ce e împotriva legii noastre.

— Recunosc, dar altminteri nu se poate. Ori mă lasă sora ta s-o examinez, ori să știi că-i cade tot părul de pe cap și rămâne cheală.

— O, ce nenorocire, o, ce durere! Ce e de făcut? Când o vedea ginerele cusurul ăsta, mi-o trimite îndărăt. Nu, nu, se poate! Poate că o înduplec. Mă duc s-o întreb.

Se îndreptă spre ușă. Puse mâna pe clanță, o deschise, dar se întoarse spre mine și mă întrebă:

— Zici că altminteri nu poți s-o tămăduiești?

— Nu.

— Atunci n-am încotro.

Plecă. Fără s-o fi văzut, eram sigur că era vorba de o cădere a părului din creștetul capului. Țineam însă neapărat să mi se împlinească dorința. Nu de alta, dar ca Nassir să vadă că e greu să mi se opună.

— Am reușit. Letafa se învoiește. Și fiindcă nu te poate primi în odaia ei și nici în a ta nu se poate, o să vă întâlniți într-una în care nu stă nimeni. Când o veni vremea, trimite să ne spună.

Selim veni cu bagajul meu de la hotel. Era atât de agitat că uită să mai facă temenelele lui obișnuite.

— Effendi, bâigui el, ne pândește o mare nenorocire. Te caută doi oameni de-ai poliției. Sunt afară la poartă.

— De unde știi ei că sunt aici? Ți-au spus numele meu?

— Nu. Au întrebat de omul care are cu el doi copii negri.

— Ăla sunt eu. Și le-ai spus că mă aflu aici?

— Da.

— Dobitocule! Cine te-a pus? se răsti Nassir la el. Mare tâmpit ești!

— Lasă-l, nu-l mai ocări, i-am zis turcului. M-a văzut pesemne cineva intrând și polițiștii știu că sunt aici. Tăgada n-ar fi folosit la nimic, ba ar fi înrăutățit chiar lucrurile. Și zici că au de vorbit cu mine?

— Da, chiar acum îndată.

— Bine. Adu-i încoace.

— Eu mă duc, zise Nassir cu teamă. Vreau să se creadă că nu știu nimic de cele întâmplate.

— Nu. E mai bine să rămâi.

Ne aprinserăm pipele și luarăm o atitudine cât se poate de demnă, ca să le arătăm polițiștilor că nu ne pasă de nimeni.

Nu mă înșelasem când bănuisem că acești slujbași atât de temuți nu-mi vor inspira prea multă încredere. Erau arnăuți, înarmați până-n dinți, ca niște haiduci. Nici măcar nu salutară, ci-și rotiră ochii prin odaie, apoi unul din ei întrebă venind spre mine:

— Țștia sunt copiii?

Firește că nu i-am răspuns, prefăcându-mă că nu-l aud.

— Țștia sunt? se răsti el, arătând spre copii.

Nu l-am învrednicit nici de data asta cu vreun răspuns.

Se apropie și mai mult și mă împinse cu piciorul.

— Ce mă, ești surd sau nu vrei să vorbești?

Am sărit drept în picioare și i-am răspuns cu glas poruncitor:

— Înapoi nerușinatule! Cum îndrăznești să te atingi de un effendi străin?

Omul se dădu înapoi până la ușă, unde stătea colegul său, găsim însă de demnitatea lui să protesteze:

— Ferește-ți limba! Mi-ai spus nerușinat. Știi tu ce sunt eu?

— Ce ești? Un sabtieh, slujbaş mărunț de-al poliției cu care eu, ca străin, n-am nimic de-a face. Dacă aveți ceva cu mine, adresați-vă consulului meu, care îmi va trimite pe unul din cavasii săi.

— O să vină și ăsta mai pe urmă. Deocamdată trebuie să facem noi cercetările.

— N-am nimic împotriva, numai să vă purtați cum se cuvine, nu ca neoamenii. Ați intrat ca într-un grajd. Voi nu știți să salutați?

— Vei fi vrând să ne mai și ploconim înaintea unui infractor?

— Infractor? Care din noi doi?

— Tu!

— Eu? Ce crimă am făcut? O să mă plâng prin consulul meu șefului vostru pentru insulta pe care mi-ai adus-o. Nici unui cadîu, nici unui judecător nu-i e îngăduit să spună cuiva infractor, până nu i s-a dovedit vina. Cu atât mai puțin unor secături ca voi care nu sunteți decât niște bieți vardiști, pe când eu sunt un adevărat effendi. Nici măcar n-ați salutat când ați trecut pragul, cum ar fi făcut omul cel mai de rând. O să vă învăț eu cum să vă purtați, chiar de-ar fi s-ajung cu plângerea mea până la kediv. Până ce nu veți fi mai cuviincioși, nu vreau să vă cunosc, ai înțeles? Acum, afară! Să nu mai îndrăzniți să-mi călcați pragul casei decât atunci când vă veți da seama ce înseamnă să va atingeți de un european.

Glasul meu era atât de amenințător, că bietul Nassir a sărit speriat de la locul lui. Polițiștii ieșiră cu coada între picioare și trântind ușa după ei.

— Ce-ai făcut, pentru numele lui Dumnezeu, exclamă turcul îngălbenindu-se. O s-o pățești rău de tot...

— Dimpotrivă. Să-i vezi cum au să se întoarcă blânzi ca niște mielusei. Sunt incredințat că...

Mi-am curmat vorba, ca să mă conving că aveam dreptate, căci se întâmplă întocmai după cum prevăzusem. Ușa se deschise binișor, polițiștii intrară încetinel, se ploconiră adânc și salutară cu „Sallam”.

Așadar, amenințările mele că mă voi plânge kedivului își făcuseră efectul. De altfel, succesul îl datoram cred mai mult norocului decât spiritului meu de observație — după cum se va dovedi peste puțin.

— Sallam! răspunsei eu în același timp cu Nassir.

— Effendi, începu individul de adineauri, suntem însărcinați să ne informăm unde se află cei doi copii negri pe care i-ai luat tu din berărie.

— După cum vedeți, sunt aici.

— Atunci o să-i luăm ca să-i ducem îndărăt la stăpânul lor, Abd el Barak, vestitul șef al tagmei sfântului Abd el Kader el Djelani.

— El v-a poruncit să-i duceți? El este șeful vostru?

— Nu.

— Dacă nu, pentru ce vă dă porunci?

— Effendi, ești străin și nu cunoști legile țării.

— După cum văd eu, pare că le cunosc mai bine decât voi.

— Te-ai atins de Abd el Barak.

— Întocmai ca voi de mine, cu deosebirea că m-ai lovit cu piciorul, deși nu-ți făcusem nimic, pe când el mă insultase și eram în dreptul meu.

— Dar ce drept ai tu asupra acestor doi negri?

— Același drept pe care îl are Abd el Barak: i-am tocmit să mă slujească.

— Păi sunt slugile lui.

— Or fi fost, acum nu mai sunt, deoarece s-au hotărât să rămână la mine.

— Nu se poate. Trebuia să-l fi anunțat cu câteva zile înainte că vor să plece.

— Ah, caută chițibușuri dumnealui! Degeaba!

— Avem ordin să-i luăm cu de-a sila, dacă nu se poate alt fel.

— Ordin de la șeful vostru?

— Nu, de la Abd el Barak.

— S-a depus vreo reclamație împotriva mea?

— Nu încă, dar dacă nu-i dai de bunăvoie, Abd el Barak o s-o facă și p-asta.

— Foarte bine; s-așteptăm până o s-o facă, pe urmă să hotărască judecătorul cui i se cuvin copiii. Dar de unde știai că sunt aici?

— Te-am văzut cotind pe ulița asta și intrând în casă. Duceai copiii de mână, ceea ce nu s-a mai pomenit pe-aici. De aceea mi-a bătut la ochi. Când să trec pe urmă prin fața berăriei, m-a oprit Abd el Barak și mi-a poruncit să mai iau unul de-ai noștri cu mine și să cer copiii.

— Am înțeles. Acum să-ți mai pun o întrebare. Cunoști legile țării tale?

— Firește că le cunosc.

— Sclavia e îngăduită?

— Nu.

— Știi din ce parte de loc sunt negrii ăștia?

— Abd el Barak mi-a spus că sunt din neamul dongiol.

— Așa e. Nu sunt născuți în Egipt, ci în țara lor de baștină. Au fost răpiți acum doi ani, când sclavia era de mult interzisă, de niște vânători de sclavi și vânduți lui Abd el Barak. Nu sunt servitorii, ci sclavii săi și i-a tocmit la străini. Leafa lor intra în buzunarele lui și lor le dădea bătaie în loc de mâncare, când nu-i aduceau destule parale. Așa stau lucrurile. Vrea Abd el Barak să-i dau îndărăt copiii, n-are decât să mă dea în judecată și să se adreseze autorităților. Voi dovedi că i-a cumpărat și voi cere să i se dea pedeapsa cuvenită.

Le-am întins câteva piese de argint pe care ei le strecurară în buzunarele lor, apoi cel care vorbise până acum zise:

— Stăpâne ^[8], ai grăit cuvinte înțelepte și judeci drept. Îi voi spune lui Abd el Barak că ar fi mai cuminte din partea lui să lase lucrurile baltă. Allah să-ți dea zile fericite și viață lungă!

Încrucișă brațele peste piept și se înclină politicos, de asemenea și tovarășul său, apoi plecară.

Turcul meu era atât de uluit, încât lăsase să i se stingă pipa. Se uită cu ochii holbați la mine, clătină nedumerit capul și zise:

— E cu puțință? Măcar că i-ai repezit și era cât pe-aici să-i iei la palme, ia uite la ei ce blânzi i-ai făcut!

— Tocmai de aceea, am răspuns eu râzând. Trebuie să știi să te porți cu de-alde ăștia.

— De, o fi, dar nu prea cred că s-a isprăvit cu afacerea asta afurisită.

— Nu, nu s-a isprăvit. E drept că Abd el Barak n-o să îndrăznească să se plângă autorităților, în schimb, o să caute să se răzbune pe mine într-ascuns. Trebuie să fiu cu băgare de seamă.

— Atunci nu știi dacă ești la adăpost în casa mea.

— Nu sunt, de aceea o să-mi caut altă locuință.

— Să mă părăsești, așadar, pe mine? Nu, nu se poate. O să ne pierdem urma.

— Defel. Eu o să pornesc cu copiii în susul Nilului, cu vreuna din corăbiile cu pânze și te aștept undeva la mal. Pe urmă, când te voi vedea venind, trec pe puntea corăbiei dumitale.

— Mă pot bizui pe făgăduiala ta?

— Fără frică. Eu am obiceiul să mă țin de cuvânt. Lunganul de Selim al dumitale să se repeadă astăzi în port și să afle când pleacă vreo corabie de aici. Eu n-aș vrea să ies din casă.

— Iei și copiii cu tine?

— Da, căci nădăjduiesc să găsesc în Khartoum vreun prilej să-i trimit la dongiolii lor. Odată ce i-am luat sub aripa mea, nu-i las la jumătatea drumului. Pagubă n-o să avem de pe urma lor, ba cred că ne vor sluji cu credință în timpul călătoriei.

— Aici ai dreptate, dar și eu am să mă îngrijesc ca pe drum să nu vă lipsească nimic. De fapt, însă, să știi că sunt de părere că ar fi fost mai bine dacă nu te-ai fi apucat să-i ajuți pe copii.

Turcul rostise cuvintele acestea într-un fel anume, din care am înțeles cât de în serios lua cele întâmplate. Era limpede că nu era deloc împotriva sclavajului. Mi-am dat seama că în această privință nu puteam face nimic.

Peste puțin veni negrul să ne spună că stăpâna sa ne așteaptă. Afară am dat de slujnica pe care o tămăduisem de durerile ei de măsele. Ne luminează calea cu o lumânare și urcăm scara îngustă care ducea la etajul de deasupra. Intrăm într-o odaie goală, în care nu se afla altă mobilă decât un covoraș pe pardoseală. Dădu lampa turcului și ieși. Imediat pași pragul o femeie înfășurată toată în văluri dese.

Era Letafa, sora lui Nassir. Aspectul ei nu se potrivea defel cu numele de „drăgălașa” pe care-l purta. Văzui un ghem de fuste din care ieșeau la vedere doi pantofiori. Ghemul înaintă până la mijlocul odăii și se lăsă jos pe covor fără să spună ceva. Dintre văluri răsări o mână care se ridică spre cap și dădu nițel la o parte un colț de basma.

— Acum, zise Nassir. Vrei să te uiți?

Se apropie de momâia aceea care întruchipa o femeie, ca să-mi lumineze mai bine, dar întoarse fața să nu vadă locul unde-i lipsea fetei podoaba capului, pe când eu mă uitam cu băgare de seamă la locul cu pricina. În creștet putea fi văzută, în mijlocul unui păr des, o chelie pricinuită de niște ciuperci microscopice.

— Am s-o tămăduiesc și în câteva săptămâni are să-i crească părul la loc.

— Îndure-se Allah! Și cum se numește leacul?

— Îl găsești la orice farmacie. I se zice aici El Milh el hamid și, pentru o jumătate de piastru, veți primi atât cât îi este necesar până la vindecare. Topești praful într-o sticlă plină cu apă și atingi locul în fiecare zi cu apa asta. Leacul e bun la început, dar dacă lași să se întindă chelia, rămâi fără fir de păr în cap.

— Mulțumesc... îți mulțumesc... o auzii eu pe fată murmurând, pe urmă se sculă și ieși cu mișcări care n-aveau nimic grațios în ele.

Când coborâram, Nassir porunci intendentului său să se ducă în port după informații și să cumpere la întoarcere leacul de la farmacie, apoi ne așezarăm la masă.

Cina se compunea dintr-un castron mare cu pilaf și o farfurie plină cu chebab — bucăți de carne friptă la frigare.

Farfuria de friptură și mormanul de orez fură golite la repezeală. Ce nu putea prididi turcul, înghițeau copiii cu lăcomie. Vedeam din privirile cu care se uitau la mine că mă îndrăgiseră amândoi. Deși nu știau bine arăbește, înțeleseseră din vorbele mele cu polițiștii că nu vroiam cu nici un preț să-i dau de lângă mine.

După cină, Nassir ridică degetul și făcu în același timp o mutră foarte misterioasă, zicând:

— Acum vine ce e mai bun. Cât mai stau în Kahira o să-mi îngădui gustul ăsta mai des, fiindcă știu bine că pe urmă nu o să se mai poată.

Bătu din palme și negrul intră cu patru sticle de bere în brațe. Drept să spun am făcut toate onorurile cuvenite acestei băuturi europene, dar nici turcul meu nu se lăsă mai prejos.

Sătul și înveselit de băutură, vedea acum lucrurile într-o lumină trandafirie. Nici de stafie nu se mai temea. Era sigur că atâta timp cât mă aflu eu acolo, stafia n-o să îndrăznească să se arate.

- Așa cred, i-am spus. Nu vine fiindcă îi e frică de mine.
- Frică? Ei, aș! Stafile nu știu de frică. N-o să vină pentru că ești creștin și n-o să vrea să se spurce.
- Atunci o sfătuiesc spre binele ei să nu se „spurce”, altminteri o să-i dau o bătaie de să o fac de râsul lumii și să-i treacă pofta să mai calce pe aici.
- Zău, spune drept, nu ți-e frică?
- Nu mi-a fost nici când am văzut-o întâia oară.
- Cum, ai și văzut stafia?
- Da. Cel puțin așa presupun. Ori stafia, ori trupul ei în carne și-n oase.
- Allah! Când?
- O să-ți spun eu mai târziu, acum tot n-o să mă crezi.
- Ba te cred. Mi s-a arătat și mie, de ce nu s-ar arăta și altora.
- Altora, da, dar nu mie, care sunt un necredincios! Ești de părere că se vor ține departe de mine. Dar eu nu sunt un necredincios; nici un creștin nu este un ghiaur, deoarece Dumnezeu nostru este același cu acela pe care voi îl numiți Allah. Noi credem chiar în mai mare măsură decât voi, musulmanii, pentru că noi ne rugăm lui Isa Ben Marryam (Iisus, fiul Mariei), ca Fiul lui Dumnezeu, pe care voi îl considerați numai profet. E drept, însă, că în ce privește stafiile sunt omul cel mai necredincios din câți ar putea exista pe lume! Obişnuiești să dormi noaptea în întuneric?
- Nu, tocmai din cauza stafiei, aprindem toate luminile.
- Și, cu toate acestea, ea continuă să apară?
- Da, apare! Ba mai mult, trece prin ușile zăvorâte și umblă în fața noastră, prin încăperile luminate. E cumplit! Că nu am fugit de aici până în prezent îți dovedește și dumitale că nu port pe nedrept numele de Nassir, care știi că înseamnă victorie!
- Și poarta casei este zăvorâtă?
- Bineînțeles, și încă cu două zăvoare grele, care nu pot fi mișcate din loc cu ușurință.

— Și, spune-mi te rog, unde doarme Selim, curajosul paznic șef sau intendent al casei, care se luptă cu toți vitejii de pe întinsul pământului?

— În spatele porții clădirii, unde își face în fiecare zi patul.

— A văzut și el stafia?

— Te cred, în fiecare noapte a văzut-o. Din asta poți să-ți dai și dumneata seama cât de curajos este. Astăzi va fi pentru prima dată când ne vom putea și noi odihni. Sunt obosit și simt nevoia să mă duc la culcare. Noapte bună!

Îmi întinse mâna și se îndreptă spre încăperile lui. Nici nu mă îndoiam că îi este somn. Marii mâncăi se simt obosiți după ce iau masa. Dar nu eram la fel de convins că în această noapte stafia îl va lăsa în pace, ba dimpotrivă! Puteam să jur că stafia își va face și azi apariția. Nu de dragul meu, ci din cauza mea!

Pe la ceasurile unsprezece m-am gândit că a sosit timpul să mă pregătesc de culcare. Mai întâi însă trebuia să culc copiii. Ei se întinseseră într-un ungher pe perne, moțâind.

După ce i-am învelit, am ieșit în pridvorul cu stâlpi.

Lună nu era, dar stelele sclipeau atât de viu încât se putea vedea bine până la zece pași.

Prin poarta casei era cu neputință să intre stafia, deoarece zăvoarele erau trase pe dinăuntru, iar Selim dormea pe jos lângă ea. Eram sigur că lăudărosul își alesese dinadins locul acela, fiindcă știa că stafia nu venea niciodată până acolo. Deci, stafia trecea peste zidul grădinii, unde văzusem de cu zi o spărtură. Pe acolo o puteam vedea venind. Totuși nu vrui să mă postez acolo, căci s-ar fi putut să mă zărească și să renunțe la vizita ei în noaptea aceea. Mă întorsei în gang. Selim tocmai cobora scara cu o lampă mică în mâna stângă. Era înarmat până în dinți: pușcă, pistoale și pumnale înfipite în brâu, iar în mâna dreaptă ținea un ciomag gros. Când mă zări, se sperie așa de grozav încât ar fi scăpat lampa din mână, dacă nu o apucam eu repede.

— Lasă-mă în pace, stafio, diavole! bolborosi el aruncând ciomagul cât colo.

— Vino-ți în fire, omule, am încercat să-l liniștesc. Ce, mă iei drept strigoi?

Când mă recunosc, zise răsufând ușurat:

— Lăudat fie Allah, că ești tu, effendi. Să fi fost stafia o omoram pe loc.

— Cu ciomagul pe care l-ai aruncat?

— Da, cu el. Mi-a scăpat din mână când am vrut să dau. Stăpânul s-a culcat?

— Așa cred.

— Și ceilalți. Tocmai veneam să mă las și eu odihnei.

Îmi luă lampa și îndreptă lumina spre ușă, unde am văzut un mindir și o pătură cu care avea pesemne de gând să se acopere, ca să nu-l vadă stafia și nici el pe ea.

— Negrul unde este? l-am întrebat.

— Sus, în apartamentul femeilor, ca să stea de pază. Dar dumneata de ce umbli prin casă când știi că acum trebuie să vină stafia?

— Te căutam pe tine. N-ai niște funii mai groase la îndemână?

— Ba da. Ți le aduc îndată.

Veni cu o frânghie și mă sfătui să mă duc la culcare. M-am întors în apartamentul meu și m-am uitat mai întâi să văd ce fac copiii. Dormeau adânc. Am trecut apoi în odaia de alături, în care nu era lumină și am deschis ușa care da în pridvorul din curte. M-am așezat jos, pe lespezi, așteptând cu răbdare, să văd dacă se va arăta stafia.

Drept să spun, doream să vină ca să mă încredințez dacă bănuiala mea se va adeveri. Eram aproape sigur că nu putea fi altcineva decât vreunul din membrii, dacă nu chiar căpetenia tagmei el Kader. Dacă era însuși Abd el Barak, pe care-l bănuiam foarte puternic și crud, trebuia să fiu cu băgare de seamă și cât mai rapid în acțiunile mele. Trebuia să-l iau prin surprindere. Mă gândeam să-l aștept în camera luminată, ca să văd ce o să facă dacă mă recunoaște.

Timpul trecea încet; minutele păreau ceasuri, ceasurile o veșnicie.

Deodată apărură trei umbre. Să fi fost trei stafii? Atunci situația mea era cât se poate de primejdioasă.

Prima stafie se îndreptă spre stânga, unde erau camerele turcului. Ridică brațul. Era un semnal. Celelalte două începură să facă o gălăgie drăcească, șuierând și urlând ca și când ar fi izbucnit o furtună grozavă. Din gură nu se puteau scoate astfel de sunete, așa că trebuie să fi avut niște instrumente speciale.

Pe mine nu asta mă interesa, ci urmăream ce va face cel dintâi dintre indivizi. Îl văzui dând la o parte zăvorul, în felul cum prevăzusem eu, ca să intre în cameră și de acolo să treacă prin toate încăperile. Nu se putea să nu ajungă și la mine. Mă strecurai repede în odaia luminată, zăvorând ușa binișor. Mă întinsei pe perne și mă învelii cu pături până la gât, lăsându-mi numai fața descoperită. Frânghiile le băgai sub pătură. Copiii dormeau.

Nu așteptai multă vreme. Ușa care dădea în camerele lui Nassir se deschise și stafia trecu pragul. Făcu o mișcare și zării că ținea în mână un obiect lung și ascuțit pe care-l vârî prin găurile din ușă, ca să ridice zăvorul.

Individul trebuie să se fi simțit în mare siguranță, căci nu întoarse capul să vadă ce se petrece în camera mea. Eu mă prefăceam că dorm, dar țineam pleoapele întredeschise, ca să-i urmăresc mișcările.

Mi-era necaz pe Murad Nassir. Stafia asta numai a stafie nu arăta. Era îmbrăcată cu un burnus alb, lung până-n pământ, cu gluga pe cap, și cu o cârpă albă pe obraz, cu două găuri în dreptul ochilor. Semăna aidoma la stat cu Abd el Barak. „Urletul furtunii” de afară se preschimbă acum în țipete de felurite animale. Un sistem cât se poate de copilăresc să faci pe stafia.

Individul se întoarse acum, își roti ochii prin odaie, mă văzu și veni încet spre mine. Se opri câtva timp și mă privi cu atenție. Mult aș fi dat să-i văd mutra.

Mă lăsă în pace și se îndreptă spre culcușul copiilor. Se aplecă și ridică un colț al mantalei. Îl văzui tresărind, ceea ce mă făcu să cred că era într-adevăr Abd el Barak.

Se întoarse iar la mine. Se aplecă asupra mea în așa fel că-i putui vedea pe sub cârpă bărbia și scoase mâna dreaptă de sub burnus; lama unui pumnal sclipi. Nu era timp de pierdut, primejdia era prea aproape... Prea mult n-aveam de ce să-mi fac griji, căci chiar dacă era mai puternic ca mine, spaima lui mi-ar fi venit în ajutor.

Nu sării în picioare, nu, ar fi fost o greșeală din partea mea, fiindcă aş fi nimerit drept în pumnalul lui. Mă rostogolii pe pernă, îl apucaii de picioare și-l ridicai în sus, așa că se întinse lat pe dușumea. Pumnalul îi căzu din mână. În clipa următoare îl apucaii cu stânga de beregată.

Ochii lui zvârleau scântei, dar nu zicea nimic, ceea ce-mi convenea de minune, căci n-aş fi vrut să se scoale copiii. Îl legai repede. Trebuia să ies acum afară, să văd de celelalte două „stafii”, însă nu puteam să-l las singur, ca să nu-i silească prin amenințări pe copii să-i dezlege frânghiile. Îi apăsaai beregata. Ca să nu se înăbușe deschise gura mare; mă folosii de asta și-i vârâii colțul burnusului înăuntru.

După ce-l târâii mai departe, ca să nu se poată rostogoli până la ei, ieșii din odaie, dar nu pe unde știam că se află celelalte două stafii, fiindcă trebuia să mă feresc să nu mă vadă. Îmi luai pușca, ca să am cu ce-i pocni.

Ticăloșii nu mai conteneau. Se lăsaseră în patru labe, ca să semene într-adevăr a animale. Târându-mă pe pânțele mă apropiiai de ei pe la spate. Când am ajuns la vreo șase pași de ei, sării asupra lor, ridicai pușca și îl pocnii pe unul cu patul drept în moalele capului. Scoase un urlet grozav și rămase întins lat la pământ. Auzindu-l, celălalt sări în picioare. Mă văzu și o luă la fugă în grădină. Eu după el. Mă împiedicai însă de un bolovan și scăpai pușca. O lăsaai unde era și fugii mai departe. „Stafia” cunoștea drumul mai bine ca mine. Ajunse la zidul grădinii, vru să sară peste el, eu îl apucaii însă la vreme de picioare și-l trăsei îndărăt. Îmi

pierdui echilibrul și căzui; el pe mine. Își smuci cuțitul de la brâu și vru să izbească. Printr-o mișcare bruscă mă ferii și lovitura nimeri alături. Îl pocnii cu pumnul în nas, încercând să-i smulg cuțitul din mână. Durerea îl îndârji și mai mult și-i spori puterile. Se smuci din mâna mea și vru să-mi înfigă cuțitul în piept. Sării în lături și atunci renunță. Fuga i se păru mai nimerită. Sări peste zid și pieri în întuneric.

Ducă-se! Eram mulțumit că scăpasem cu viață. Mă întorsei în curte. Stafia numărul doi zăcea acolo unde o lăsasem. O pipăii la brâu, îi luai pumnalul pe care-l avea acolo, apoi m-am dus în gang, unde dormea viteazul Selim.

Când mă auzi venind, începu să mormăie rugăciunea pelerinilor.

Omul care zicea că e în stare să se ia la luptă cu toți vitejii pământului era un fricos fără pereche. Orice i-ai fi spus, ar fi fost de prisos. Trăsei pătura de pe el și-l târâi după mine în curte. Când mă văzu la lumină și mă recunoscui, își îndreptă trupul și zise cu trufie:

— Ce-ai cutezat, effendi?

— Nimic!

— Ba mult, foarte mult! Mulțumește lui Allah că mai ești încă în viață. Te-am recunoscut îndată după glas, altminteri, să te fi luat drept stafia, praf te făceam! Trebuie să știi că eu sunt grozav la mânie.

— Așadar, nu ți-e frică de strigoi?

— Mie? Mă mir că mă mai întrebi. Eu mă iau la trântă cu toți strigoii și toți balaurii de pe lume.

— Cu atât mai bine, fiindcă o să mergem acum și o s-o găsim în odaie.

— Stafia în odaie? întrebă el cu teamă. Vrei să punem mâna pe stafie?

— Și eu și tu. Uite-o colo. Hai s-o ducem acum unde ți-am spus, și i-am arătat cu mâna spre așa-zisa stafie.

Văzu trupul îmbrăcat în alb întins la pământ și strigă tremurând ca varga:

— Îndură-te, Doamne! Apără-ne de diavol și de toate duhurile necurate! Nici porunca padișahului, nici o lege din lume nu mă poate face să mă apropii de tartorul iadului de acolo...

— Bine. Du-te acum de te vâra iar sub pătură, dar să nu te mai lauzi că ești un viteaz vestit al neamului tău.

L-am lăsat unde era și m-am dus la stafia numărul doi. Am ridicat-o în spinare și am dus-o lângă cealaltă, care zăcea legată burduf în odaia mea.

Dar cuvintele mele nu rămaseră fără nici un efect asupra lui Selim. Veni cam codindu-se după mine și se uită cu teamă prin ușa rămasă întredeschisă. Îl zări pe Abd el Barak și-l recunoscuse. Trecu pragul și întrebă nedumerit:

— Țasta parcă ar fi șeful sfintei Kadirine... Ce caută aici și cine l-a legat așa?

— Eu. E stafia voastră. A intrat în odaie la mine și, fiindcă a vrut să mă înjunghie, l-am pus cu botul pe labe. Mai avea alte două stafii cu el: una e aceea de coala, cealaltă a fugit peste zid.

Abia acum cel mai viteaz din neamul lui începu să priceapă cum stau lucrurile.

— Hai, du-te acum, i-am zis, și cheamă încoa' pe stăpânul tău, ca să-i arăt cine sunt stafiele care vroiau să-l gonească din casă.

N-aveam acum timp să mă ocup de el, dar trebuia să văd ce e cu stafia numărul doi. Omul zăcea tot nemișcat. Nu cumva îl omorâsem fără să vreau? Mă cuprinse frica. I-am examinat țeasta; era umflată dar întreagă. Inima bătea regulat. Aha, dacă se prefăcea numai? L-am apucat de gât și l-am apăsut pe beregată. Deschise imediat ochii, temându-se să nu-l sugrum și gâlgâi:

— Ajutor! Ajutor! Mă înăbuș... mor!...

Am tras mâna și i-am zis amenințător:

— Cine se prefăce mort, mort să fie! Ține ochii deschiși dacă nu vrei să ți-i închid pentru totdeauna. Stafiele nu găsesc îndurare la mine.

În vremea asta se treziseră și copiii. Stăteau ghemuiți în colțul lor și priveau îngroziți la scena care se desfășura sub ochii lor. Îi liniștii cu vorbe blânde. Acum puteam să-i scot lui Abd el Barak călușul din gură. Nu aveam de ce să mai mă tem de el.

Selim se întoarse să-mi spună că stăpânul său mă pofteste la el, vrând să-mi vorbească înainte de a da ochii cu stafile.

— Atunci trebuie să rămâi tu aici, i-am spus.

— Așa, chiar așa, răspunse el, făcându-mi iar o temenea, ca în ziua dintâi. Îngăduie-mi să-mi iau și armele.

— Nu e nevoie; doar sunt legați fedeleș. (Între timp îl legasem și pe celălalt.)

— Știu, effendi, dar armele îi dau omului mai multă greutate și-l fac și mai de temut.

Vădit lucru: lui Selim al meu îi era frică să rămână singur cu cei doi prizonieri. Își aduse tot arsenalul în odaie, și eu m-am dus la Nassir, în al cărui apartament intram pentru întâia oară.

— Ce s-a întâmplat, effendi? mă întrebă el când mă văzu. Nu-mi vine să cred ce am auzit. Selim mi-a povestit faptele tale eroice, dar în așa fel că n-am prea înțeles bine ce spunea.

— Ce ți-a povestit?

— Că au fost aici opt stafii; pe două le-ai prins tu; una ți-a scăpat și el s-a luat la luptă cu alte cinci.

— Pe care le-a biruit, nu-i așa?

— Din nenorocire nu, căci a trebuit să le lase să fugă din vina ta.

— Din vina mea? Cum așa?

— Fiindcă tocmai când era să le biruie și se rugau de el să le ierte, ai venit dumneata să-l chemi în ajutor.

— Asta e o poveste născocită de el. Cele cinci stafii nu există decât în închipuirea lui, sau mai bine zis e o minciună sfruntată. Nici n-au fost decât trei și el n-a avut nimic de-a face cu ele, ci eu.

— Abd el Barak se află într-adevăr printre ele?

— Da!

— Nici nu-mi vine să cred. Cine s-ar fi putut gândi la una că asta!

— Eu da, dacă-ți aduci aminte.

— Nu-mi aduc aminte.

— Nu ți-am spus că am văzut stafia și că o să-i fie frică de mine? Am bănuț numaidecât cine e, adică Abd el Barak, care avea tot interesul s-o gonească pe văduvă și pe chiriași, ca să rămână casa tagmei.

I-am spus simplu și scurt cele întâmplate. Nu-i venea să creadă ca un om ca Abd el Barak să fie în stare de astfel de lucruri; i se părea cu neputință. I-am zis că n-are decât să se ducă să vadă.

— Mai întâi trebuie să știu ce o să facem cu el și cu tovarășul său, îmi răspunse turcul. Ești de părere să le dăm drumul?

— Hm! La drept vorbind s-ar cuveni să-i reclamăm la poliție.

— Să ne ferească Allah! Ne-am pomeni cu toată Kadirina pe capul nostru și ar însemna să am pagube însemnate de pe urma dușmăniei lor. Negoțul meu cu Egiptul ar fi primejduit, căci asociația asta are membri în toată Africa de Nord, ba până și în Sudan. Te-aș sfătui să te ferești și tu să ți-i faci dușmani, altminteri ți-e viața în primejdie la fiecare pas.

— Recunosc că ai dreptate, dar nu vreau să-i las pe nemernicii ăștia nepedepsiți. În nici un caz nu trebuie să lăsăm să se împrăstie zvonul în oraș, așa că ce se va petrece o să rămână între noi. Totuși, de învățat minte o să-i învăț eu într-un fel sau altul, asigurându-ne în același timp că nu ne pot face vreun rău — căci de răzbunat o să încerce ei, fii pe pace.

— Adică să-l silim să ne dea un înscris la mână?

— Da. O mărturisire în scris a lui Abd el Barak de care să ne putem sluji dacă va căuta să se răzbune.

— Bine, fă cum crezi. Hârtie și condei se găsește în casă.

După ce mai discutam nițel în privința asta, ne-am dus la prizonieri. Când să intrăm pe ușă, l-am auzit pe Selim, care stătea cu pușca la umăr, zicându-le amenințător:

— Așadar să nu credeți că veți putea să-i faceți ceva. E destul de deștept să nu iasă din vorba mea, îmi ascultă orbește sfaturile.

— Despre cine vorbești? l-am întrebat eu, bănuind că este vorba de mine.

— Păi... vorbeam cu Murad Nassir, stăpânul meu. Face drumul la Khartoum sub paza mea, de aceea ziceam că n-are de ce să se teamă de ăștia de acolo.

— Ești un fricos și jumătate, așa că ai face mai bine să nu te tot lauzi cu isprăvile altora. Du-te sus la haremlâc și-i spune negrului ce s-a întâmplat, ca să se liniștească femeile, care se vor fi speriat auzind gălăgie.

Îl trimiteam dinadins de aici, ca să nu fie de față la cele ce aveam de vorbit cu Abd el Barak.

După ce a ieșit el din odaie, l-am dezlegat pe Abd el Barak, i-am arătat revolverul și i-am spus cu glas amenințător:

— Deocamdată ești tot stafie; la cea dintâi mișcare pe care ai îndrăzni s-o faci fără voia mea, te culc la pământ.

Se uită la mine cu o privire de ură grozavă și răspunse rânjind:

— Dacă ai ceva de poruncit puternicului makkadem al sfintei Kadirine, poftim, vorbește.

— Nici eu, nici tu n-avem ce ne porunci unul altuia, dar vreau să-ți fac anumite propuneri.

— Ascult!

— Cunoști tu cărțile el Kadirine care sunt răspândite în toate părțile lumii unde se află adepți de-ai tagmei voastre?

— Da.

— Cine le scrie?

— Oricine se pricepe să aștearnă pe hârtie ce cugetă, le poate scrie.

— Așa? Bine. Află atunci că și eu sunt unul din ăștia și vreau să scriu o astfel de carte.

— Tu? râse el batjocoritor. Ești doar un ghiaur.

— Să nu mai spui a doua oară cuvântul ăsta, că o să-ți pară rău. Ai văzut cum știu eu să pedepsesc o astfel de insultă. Voi scrie cartea și fii sigur că va fi citită de foarte mulți, de asta voi avea eu grijă, fii tu pe pace. Titlul va fi următorul „Abd el Barak sau stafia mokedemului”. Se va afla astfel jalnica și caraghioasa întâmplare din astă-seară a prea-respectatului mokedem al sfintei Kadirine.

— Îndrăznește! zbieră el, fulgerându-mă cu privirea.

Mi-am dat seama că planul meu fusese cât se poate de bun. Amenințarea mea își făcea efectul dorit. Știam că de autorități nu se prea sinchisește el, dar să-l fac de batjocură în fața membrilor asociației lui, ar fi fost ceva grozav pentru el. Numai așa puteam obține ceea ce vroiam.

— Nu risc nimic, i-am răspuns cu calm. Te fac de râsul lumii și n-ai nici o putere să te răzbuni. Dar, din considerație pentru ceilalți membri, care n-au nici o vină pentru faptele tale, nu vreau să-i expun și pe ei batjocurii care s-ar răsfrânge asupra întregii Kadirine. Poate că aș fi dispus să renunț la hotărârea mea, dacă te căiești și mă asiguri că nu vei încerca nimic împotriva noastră.

Își stăpâni furia și răspunse cu glas care vroia să pară nepăsător:

— Prin ce vrei să te asiguri?

— Mai întâi, renunțând la toate drepturile pe care zici că le ai asupra acestor doi copii negri.

— Bine, renunț, răspunse el, făcând un gest de dispreț cu mâna.

— Ca să fiu mai sigur, îmi vei semna o chitanță prin care recunoști că mi-ai vândut copiii.

— Semnez.

Răspunsul veni tot așa de repede ca și cel dintâi. Mi se păru suspectă graba, deoarece eu credeam că-i cer ceva

important. Și apoi, privirile lui piezișe îmi dădeau de gândit.

— Și, ca încheiere, așternem pe hârtie cele ce s-au petrecut în noaptea asta aici, iar tu iscălești hârtia, recunoscând adevărul

— Pe viața Profetului asta n-o fac, răcni el înfuriat.

— Nu jura pe Mahomed pentru că nu poți să ții jurământul.

— Ba o să-l țin. De ce să mă iscălesc; ce vrei să faci cu hârtia asta?

— Dacă ne vei lăsa în pace, n-o să afle nimeni despre ea, dar dacă vei încerca să te răzbuni pe noi, vom ști să ne slujim de ea.

— Și ce o să faceți dacă nu mă învoiesc?

— Mai sunt în Kahira și alte tagme; voi aduna pe toți mukkademii lor ca să afle că toată cucernicia ta e o prefăcătorie; cumperi sclavi și faci pe stafia.

Cuvintele mele părură să-și facă efectul dorit. Privi câțva timp înaintea lui, pe urmă strigă:

— Nu mai pot! Trebuie să mă mișc puțin.

Sări în picioare și începu să se învârtască agitat prin cameră; se opri apoi în fața mea și strigă:

— Ziua când ai venit tu pe lume a fost nenorocirea mea! Mă supun. Scrie ce ai de scris și eu o să iscălesc.

Enervarea lui se potoli. Se așeză iar jos. Eu de asemenea. Murad Nassir aduse hârtie, cerneală și condei.

Trecu o bună bucată de vreme până să-i pot pune dinainte lui Abd el Barak hârtiile. Semnă, fără măcar să le citească, răsuflă adânc și zise, ridicându-se în picioare.

— S-a făcut! Acum dezleagă-l pe omul de colo și lăsați-ne să ne vedem de drum.

I-am însoțit până la poartă. Ajuns în stradă, Abd el Barak se întoarse spre mine, se înclină ușor și zise în bătaie de joc:

— Dumnezeu să te aibă în paza lui și să te ocrotească. Sper să ne revedem curând.

Pieri apoi în întuneric cu stafia cealaltă.

Eu m-am întors în odaia mea, pe când Nassir se duse s-o liniștească pe sora lui, care trebuie să fi așteptat cu nerăbdare să afle despre cele întâmplate.

Hârtiile le-am băgat în buzunar, căci nici prin gând nu-mi trecea să le dau turcului. N-aveam destulă încredere în el și, din atitudinea lui Abd el Barak, mai ales din cuvintele ironice cu care își luase rămas bun de la mine, era de așteptat că va încerca să ne pună bețe în roate.

Selim veni să mă întrebe dacă mai am treabă cu el sau poate să se ducă la culcare.

— Să-mi răspunzi mai întâi la câteva întrebări, îi zisei eu. Ai găsit vreo corabie care pleacă astăzi în susul Nilului?

— Da, effendi. Și încă una foarte bună, în care e loc și pentru tine, și pentru copii.

— Nu trebuia să spui dacă sunt singur sau însoțit de cineva. Dar cine e persoana pentru care te interesezi, ai spus?

— A trebuit să spun, fiindcă m-a întrebat căpitanul.

— Ce fel de corabie e?

— O dahabijehă, care pare să alunece repede pe apă, altminteri nu i-ar fi dat numele de „Semek” — adică „Peștele”.

— Acum ce e mai important: pe când îl păzeai pe Abd el Barak, i-ai spus cumva că plec astăzi cu „Semek”?

— Doamne ferește! Jur pe ce vrei!

— Bine, i-am răspuns eu, deși mă îndoiam grozav de jurământul lui.

— Când ridică dahabijehă ancora?

— La ora trei. Știi doar și tu că nici un musulman dreptcredincios nu pornește la drum înainte de rugăciunea de dimineață.

— Și unde e ancorată corabia? E vreo cafenea prin apropiere de unde aș putea s-o văd și eu?

— Da. Vrei să te duci? O să-ți arăt eu unde e.

— Nu-i nevoie. Acum du-te de te culcă. Nădăjduiesc că ai spus adevărul și nu uita un lucru: nimeni nu poate avea încredere într-un mincinos.

— Așa, chiar așa! încuviință el, îndoindu-se din mijloc până la pământ.

După câțva timp m-am pomenit iar cu Nassir. Simțea nevoia să mai stea de vorbă despre cele întâmplate. Părea incredințat că nu mai avem de ce ne teme de Abd el Barak.

— A înțeles și el că nu glumim, zise turcul. A iscălit hârtia, de voie, de nevoie, și știe bine că avem o armă puternică împotriva lui. O să se ferească să ne dea prilej să ne servim de ea.

— Eu nu am aceeași încredere. Mai întâi o să caute să și-o ia înapoi... Omul ăsta, e în stare de orice. N-ai priceput tâlcul cuvintelor pe care le-a spus la plecare?

— Spunea și el așa, de necaz.

— Aș! vorbea foarte serios. Ne lua peste picior. Și-apoi mă miră foarte mult că s-a învoit atât de ușor la toate propunerile mele și a iscălit fără măcar să citească un rând din ce era scris. Și-a și pus ceva în gând. O să vezi mai târziu. Pe urmă mai e ceva: sunt sigur că Selim i-a spus de plecarea mea. Trebuie supravegheată corabia, ca să vedem dacă Abd el Barak nu încearcă să pună ceva la cale cu căpitanul ei.

— Cine să se însărcineze cu asta?

— Eu nu, fiindcă e vorba chiar de persoana mea. Pe Selim nu ne putem bizui și servitorul negru nu e bun de așa ceva.

— Atunci o s-o fac eu.

— Cu atât mai bine. Corabia se numește „Semek” și poate fi văzută de la o cafenea din apropierea portului. Treaba asta cere multă băgare de seamă și minte limpede, de aceea te-aș sfătui să te culci acum ca să te odihnești nițel. Stații nu mai sunt, așa că putem dormi liniștiți până la ziuă.

Nassir plecă și, după ce am învelit bine copiii, m-am culcat și eu. M-am deșteptat abia pe la amiază. Selim veni să ne aducă prânzul și-mi spuse că stăpânul plecase dis-de-dimineață și trimisese o grămadă de târguieli din oraș pentru mine. Într-adevăr, pe lângă merinde din belșug, turcul avusese grijă să-mi pregătească tot ce se cere pentru o călătorie pe Nil. Acum rămânea numai partea bănească. Dacă plăteam eu drumul, rămâneam aproape fără gologani în buzunar, ceea ce nu-mi convenea defel.

Peste puțin timp se întoarse și Nassir. Stătuse nemișcat la postul său de observație. Venea acum să-mi spună că observase mișcare pe puntea corăbiei, ceea ce ne dovedea că vasul se pregătea de plecare.

În drum spre port, ne înțeleaserăm să nu mă îndepărtez prea mult de Cairo, dar nici prea aproape să nu mă opresc, din pricina lui Abd el Barak. El, Nassir, va pleca peste o săptămână cu sandal-ul ^[9] „Terh” (Pasărea) și eu să-l aștept la Siut. Cât despre corabia mea, nu observase nimic suspect. Fusesse el însuși pe bord și plătise drumul pentru mine și cei doi copii negri. Era de părere că-mi făceam spaimă degeaba. Eu știam însă că un oriental nu iartă niciodată, iar ceea ce-i făcusem eu lui Abd el Barak era mai mult decât atât.

Bunele moravuri orientale îmi interziceau să-mi iau rămas bun de la Letafa cea „drăgălașă”. Ajuns la poartă m-am despărțit de Selim, dându-i următorul sfat:

— Dacă în lipsa mea stafia s-ar mai întoarce, nu te mai miorlăi, ci lovește-o bine, cu toată puterea. Vezi, să nu mai ajungi să spui că au apărut opt, în loc de trei stafii! Nu se cuvine unuia care se pretinde „cel mai mare viteaz al tribului său” să vadă mai mulți dușmani decât sunt în realitate.

— Așa, chiar așa! încuviință el, în timp ce se apleca până la pământ, și îmi trase mâna spre buzele sate. Un musulman arab să sărute mâna unui necredincios, oare

când s-a mai întâmplat una ca asta? Se pare însă că Selim, în ciuda răstimpului scurt de când ne cunoaşteam, prinsese puțin drag de mine. Drept urmare, m-am hotărât ca pe viitor să mai închid ochii la ciudăţeniile lui.

2. Reissul effendina

Ne îndreptarăm spre port, însoțiți de Murad Nassir și hamalul care-mi ducea bagajul. Când am ajuns la corabie, echipajul tocmai își sfârșise rugăciunea de după-amiază și desfășura vântrelele. Am strâns mâna turcului, i-am mulțumit pentru găzduire și m-am urcat cu copiii pe punte. Peste puțin timp pânza se umflă și corabia începu să alunece pe apa Nilului.

M-am dus să-l salut pe reiss — astfel se numește căpitanul unui vas în Egipt. Îmi ieși el singur în întâmpinare. A fost foarte politicos cu mine, îmi ură bun sosît pe corabie, ba îmi întinse și mâna. Mă duse apoi să-mi arate cabina. Aceasta se afla la pupa vasului, era de scânduri și în locul ușii avea o rogojină, care o despărțea de restul covertei. Văzui pe jos numai o saltea de paie, dar pături îmi dăduse Nassir de acasă, așa că aveam cu ce ne înveli eu și cei doi copii. O grămadă de sticle înșirate pe lângă perete, pline cu bere, fuseseră trimise de Nassir, ca să am cu ce-mi potoli setea pe drum. Îi mulțumii încă o dată în gând pentru atenția lui și ieșii din cabină să privesc la animația care domnea în portul de care ne îndepărtam.

Deodată auzii un glas în spatele meu:

— Îmi dai voie, effendi, să-ți duc în cabină lucrurile pe care le-a lăsat hamalul pe punte?

Mă întorsei să văd cine-mi vorbește. Un individ înalt stătea lângă mine într-o atitudine respectuoasă și aștepta răspunsul. Tocmai vroiam să-i spun câteva cuvinte de mulțumire, dar ele îmi muriră pe buze. Privirile individului erau atât de aspre de sub tuiele de sprâncene dese și în colțul gurii mi se părea că văd un zâmbet batjocoritor, încât simții un fel de junghi în inimă. Și nasul... da, nasul acela. Era umflat ca o pătlăgică. Cine dracu' l-o fi adus în halul ăsta? mă întrebam eu. Fără să vreau mă gândii la stafia

numărul trei, care venise în directă și repetată atingere cu pumnul meu. O bănuială mi se născu în minte. Îi auzisem adineauri pe marinari, când dezlegau odgoanele, strigând: *Ah ia sidi Abd el Kader*, un fel de exclamație preferată a mahomedanilor care aparțin sfintei Kadirine. Să fie și căpitanul corăbiei pe care mă aflu eu un membru de-al ei și să fi cerut Abd el Barak, care știa de la Selim că plec cu „Semek”, să-l ia și pe individul acela la bord? Hm! se cerea să fiu prevăzător și cu mare băgare de seamă... Totuși m-am prefăcut nepăsător și l-am întrebat repede:

— Cum te cheamă?

Omul se codi cu răspunsul. Se aștepta, probabil, să primesc îndată propunerea lui și întrebarea îl fâstâci un moment. După câteva clipe răspunse:

— Eu sunt Ben Șorak.

Nu era de ajuns. Individul trebuia să fie de vreo cincizeci de ani, așa că trebuia să aibă un nume al său, pe când Ben Șorak însemna numai fiul lui Șorak.

L-am întrebat mai departe.

— Pentru ce te oferi tu să faci slujba asta?

— Pentru că sunt tocmit să-i servesc pe călători.

— A, așa! Ești arab?

— Da, din tribul maazeh.

— De când ești pe corabie?

— De peste un an.

— Bine. Cară lucrurile în cabină. Dacă voi fi mulțumit de tine, vei avea de la mine un bun bacșiș.

Rămânea acum să nu-i las timp individului să-i pună la curent pe cei de pe corabie cu răspunsurile pe care mi le dăduse. M-am apropiat de reiss și i-am cerut niște informații, ceea ce mi-era îngăduit ca unul care aveam de călătorit mai multe zile pe vas. La urmă l-am întrebat cine are să mă slujească în vremea asta.

— Acela care-ți cară acum bagajele în cabină, îmi răspunse el.

— Cum îl cheamă?

- Barik.
- E beduin?
- Nu, e din Minieh.
- E om de încredere? De cât timp e pe corabie?
- De vreo patru luni.

Știam acum ce vroiam să știu. Stafia numărul trei — căci ea trebuie să fie — mă mințise. N-avusese încă prevederea să se înțeleagă cu echipajul vasului asupra falsei sale identități. Pentru mine se afla el pe corabie. M-am mirat că nu ieșise încă din cabină. De ce zăbovea atât? M-am apropiat pe nesimțite și am pășit brusc înăuntru. Copiii ronțăiau niște smochine, pe care li le dăduse el, ca să nu se uite la ce face. L-am văzut cotrobăind prin buzunarul mantalei mele. M-am prefăcut că n-am băgat de seamă și l-am trimis sub un pretext oarecare afară.

Așadar, bănuiala mea se adeverea. Ce însărcinare să fi avut el din partea lui Abd el Barak? Să mă omoare? Poate, deși nu-mi venea să cred. Mai probabil era că îl pusese să-mi fure hârtiile pe care le semnase, silit de împrejurări. Dovadă — scotocitul buzunarelor. Dar chiar așa să fie, situația mea nu era defel plăcută și bucuros aș fi coborât undeva pe uscat, ceea ce nu era greu, deoarece vasele trăgeau toate seara la mal și nu era de așteptat ca să-mi facă de petrecanie chiar în prima zi.

Am lăsat gândurile astea la o parte și m-am apucat să-mi orânduiesc lucrurile în căsuța mea plutitoare. Călătoria cu corabia se face foarte încet, așa că aveam zile întregi de petrecut pe apă. Mai întâi, să-mi pun merindele la adăpost de șobolani, care sunt o adevărată pacoste pe vasele acelea. Am dat peste un pachet mai mare de tutun. L-am desfăcut și am găsit deasupra o hârtie împăturită: „Banii dumitale de drum” scria pe ea. Într-un plic destul de greu, se aflau douăzeci de monede de aur englezești.

Burtosul meu Murad Nassir părea să nu fie un calic. Se năștea însă întrebarea: ce fel de servicii aștepta de la mine? Mă chinuia bănuiala că afacerile lui nu erau tocmai curate.

Pe chipul său deschis și cinstit apăreau uneori trăsăturile oamenilor pentru care „scopul scuză mijloacele”. Atitudinea lui era desigur destul de binevoitoare și se simțea în ea simpatia pe care i-o inspiram, totuși nu se poate să nu fi fost mânat și de un egoism ascuns. Dar care din noi ar putea spune că nu e egoist?

M-am apucat de treabă; copiii mă ajutau din toată inima și dădeau dovadă de multă îndemânare. Dacă aș fi știut că toată osteneala ne va fi de prisos și că nu vom rămâne decât o singură zi pe corabie, m-aș fi lăsat păgubaș.

Cum mai întotdeauna în anotimpul acela băntuiau vânturile, corabia alerga cu iuțeală pe unde, până ce soarele se lăsă la apus și veni timpul mogreb-ului ^[10]. Corabia își încetini mersul și-l văzui pe cârmaci îndreptând vasul spre malul stâng al Nilului. M-am dus la căpitan și l-am întrebat care era pricina.

— Ancorăm la Giseh, îmi răspunse el.

— Pentru ce? Abia am plecat. Ce motiv ai să întrerupi călătoria? Și-apoi, nici nu s-a întunecat încă și la lumina stelelor putem foarte bine merge până la Atar en Nebi, sau Der et Tin, ba chiar la Menil Șiba, dacă nu chiar până la Der Ibn Sufgan.

— De unde cunoști tu localitățile astea, cine ți-a spus de ele? mă întrebă el, mirat.

Era în interesul meu să-i arăt că nu sunt atât de străin în țara lui, după cât își va fi închipuit. De aceea i-am răspuns:

— Nu cumva mă crezi un ageamiu? Am mai fost și alte dăți pe-aici, ba am văzut și cataractele.

— Atunci trebuie să știi că toate vasele ancorează pe înserate la mal.

— Numai după ce s-a întunecat; acum e încă lumină și vom avea o noapte senină, așa că putem foarte bine naviga și după ce se va înnopta.

— Nici un reiss nu face ce spui tu.

— Ba da. Mi s-a întâmplat adesea să călătorim toată noaptea când cerul era înstelat, fără să ni se întâmple ceva. Dacă era vorba să ancorezi la Giseh, de ce-ai mai plecat? Eu nu admit să tragi la mal și să știi foarte bine că orice reiss trebuie să țină seamă de dorințele călătorilor săi.

— Nu există un anumit regulament. Eu sunt stăpânul dahabijehei și fac ce vreau cu ea.

— Da? Foarte bine. O să am eu grijă să se afle ce fel de căpitan ești și fii sigur că nici un european — și știi prea bine că ei sunt cei mai buni platnici — n-o să-ți calce pe corabie.

— Treaba lor! N-am trebuință de ei.

Îmi întoarse spatele și plecă. Hotărârea lui părea să aibă o pricină. Ancorarea la Giseh era probabil în legătură cu prezența stafiei numărul trei pe bord. Se pune la cale ceva împotriva mea, care trebuia să aibă loc în apropiere de Cairo. De ce? Răzbunarea? Să răpească poate copiii? Să-mi smulgă cu de-a sila hârtiile semnate de Abd el Barak?

Giseh e locul pe care orice străin care vine la Cairo nu se poate să nu-l viziteze. Pentru mine, care-l mai văzusem, nu mai prezenta nici un interes, de aceea mi-am propus nici să nu cobor pe uscat, ci să dorm pe corabie. Aveam însă motivele mele să mă prefac și, îndată ce vasul ancoră, mi-am pus mantaua pe umeri, am luat copiii de mână și m-am prefăcut că vreau să trec puntea. Reissul veni în fugă spre mine și mă întrebă:

— Ce faci, effendi? Vrei să rămâi peste noapte la Giseh?

— Da.

— N-o să găsești loc.

— Ei, aș. Cu bani găsesc eu, fii pe pace.

— Dar vezi că avem de gând să pornim cum s-o lumina de ziuă. Dacă te prinde somnul și nu te întorci la timp, plecăm fără tine.

— O să trimit vorbă unde am tras, ca să poți să mă chemi când o fi să ridici ancora.

— Nu se poate; eu trebuie să pândesc dincotro bate vântul, și cum s-o stârni, plec imediat.

— N-are a face; cum trimiți după mine, pot fi în câteva minute pe bord.

— Nu pot să iau oamenii de la treabă, așa că n-am cum să te chem.

— Ce te-a găsit zorul așa, deodată, când puteai foarte bine nici să nu te oprești din drum?

— Sunt căpitanul vasului și nu sunt obligat să-ți dau ție socoteală. Dacă vrei să te duci, n-ai decât, dar după tine nu trimit. S-ar putea să pornesc chiar înainte de miezul nopții. Să te vedem pe urmă ce te faci?

— Dacă așa stau lucrurile, iacă rămân. Allah să răsplătească purtarea ta față de călătorii care au făcut prostia să se urce pe puntea corăbiei tale, am mormăit eu, prefăcându-mă tare necăjit.

L-am văzut înseninându-se la față. Așadar îmi ajunsesem scopul. Nu vroia să mă îndepărtez de corabie, deci își puseseră de gând ceva chiar pentru noaptea aceea. Cu atât mai bine, scăpam de nesiguranța în care mă zbăteam. Marinarii li se dădu voie să-și petreacă noaptea pe uscat. I-am văzut plecând unul câte unul. Pe corabie nu mai rămăsese decât reissul, cârmaciul și fosta stafie. Am înțeles îndată pentru ce expediaseră pe toți marinarii: ca să nu aibă martori la cele ce unelteau împotriva mea.

Nu trecu mult și așa-zisul om de serviciu al cabinei veni să mă întrebe dacă am trebuință de ceva. Am cerut să-mi aducă numai apă și o lampă, deoarece voi avea nevoie de ea pentru a-mi aprinde mereu pipa.

Când veni cu ele, îi spusei așa, în treacăt, că nu prea mi-e bine și nu voi mai ieși defel din cabină. În timp ce vorbeam, scosei portofelul din buzunar și cotrobăii prin el, ca să vadă că e plin de hârtii. O făceam dinadins, vrând să-l prind în cursă. Șiretenia mea se prinse, căci îl auzii pe individ zicând:

— Bine faci, effendi. Aerul nopții nu e bun pentru străinii care nu sunt deprinși cu el și te poți alege cu o boală de ochi, cum au mai pățit-o și alții. Cruță-ți lumina ochilor, effendi, eu așa te sfătuiesc. Mai ai nevoie astă-seară de mine?

— Nu. O să mănânc vreo două-trei smochine, mai fumez o pipă, două, pe urmă mă culc.

— Atunci mă duc. Să-ți fie noaptea fericită, effendi!

Făcu o temenea și ieși, lăsând jos rogojina din dreptul ușii.

Cum l-am văzut plecat, am stins lampa, m-am apropiat binișor de ușă, am dat nițel rogojina la o parte și am privit afară. Bănuiam eu că se va duce imediat să le raporteze și celorlalți nemernici convorbirea pe care o avusese cu mine.

Pe punte o lumină aprinsă. Noianul de stele nu răsărise încă, doar ici-colo câte o licărire care n-ajungea să străbată întunericul. Ochii mei experimentați erau mai ageri ca ai arabilor. Zării pe individul meu îndreptându-se spre mijlocul corăbiei, mă furișai pe sub rogojină și-l urmării tiptil. Nu puteam vedea chiar până acolo, dar băgasem de seamă de cu ziuă că în locul acela se aflau niște baloturi cu tutun, destinate unui port oarecare. Mă lăsai pe pânțele și începui să mă târăsc binișor spre baloturile acelea. Când mă apropiai de ele, auzii într-adevăr glasuri omenești. Un om stătea rezemat pe unul din baloturi. Alături de el, altul. Trecui pe partea cealaltă și mă lipii pe cât putui de balot. Auzii pe unul din ei zicându-i celuilalt:

— Mai așteaptă! Să nu spui de două ori un lucru când poți să-l spui o singură dată. Reissul trebuie să pice numaidecât.

— Unde s-a dus?

— Să așeze pe mal felinarul, ca să nu greșească muza'birul ^[11] drumul când o veni.

Cei doi care vorbeau erau omul de serviciu și cârmaciul. Așadar puneau un semnal pentru un scamator. Ce rost avea

omul ăsta aici? Era din Giseh ori din Cairo? Venea pentru mine sau ca să facă pe cei de pe corabie să se distreze pe timpul călătoriei, după cum e obiceiul pe acolo?

Lungit la podea, cum eram, nu puteam vedea nici malul și nici felinarul, pe când ceilalți, stând în picioare, da.

— Uite că a aprins lumina, zise fosta stafie. A înfipt o prăjină în pământ și a legat felinarul de ea. Acum trebuie să se întoarcă și reissul.

Eu mă aflam spre largul apei, pe când malul era de partea cealaltă, așa că speram să nu fiu văzut de căpitan. Mă asemănam cu un indian care pândește sosirea vânătorului în prerie. În de-alte astea eram mare meșter și m-așteptam să aflu ceva important pentru mine.

Reissul trecu puntea care lega vasul de mal și păși pe corabie. Auzii un „pst” șoptit, care-l făcu să se îndrepte spre locul de unde venea chemarea. Văzu pe cei doi, se opri lângă ei și întrebă:

— Ei, ce face ghiaurul, arde-l-ar focul gheenei în vecii vecilor.

Tonul și vorbele lui nu se potriveau defel cu respectul pe care mi-l arătase când pășisem pe puntea corăbiei sale.

— Stă în cabină și fumează, răspunse fosta stafie.

— Și crezi că n-o să mai iasă afară?

— Nu. Zicea că nu prea îi e bine și că după ce o fuma vreo două pipe se culcă. L-am sfătuit și eu să stea în cabină, fiindcă aerul nopții îi strică ochii.

— Foarte bine ai făcut. Fumeze — sta-i-ar fumul în gât, să-l înăbușe! Auzi, să îndrăznească o spurcăciune de ghiaur să s-atingă de prea cucernicul nostru mukkadem! Ba să-i mai fure și sclavii! Usca-i-s-ar mâna să i se usuce... Dar un lucru nu înțeleg eu: de ce mukkademul — să-l țină Allah în viață! — nu ți-a poruncit să-l ucizi pe ghiaur?

— Ca să nu ai tu vreun necaz de pe urma morții lui. Se știe că a plecat cu dahabijeha ta și se teme să nu te tragă cineva la răspundere dacă o pieri.

— Asta așa e. S-ar fi putut însă să coboare undeva în drum și sunt sigur că oamenii mei nu m-ar fi dat de minciună.

— Sunt printre ei câțiva mai noi, așa că nu poți să știi. De aceea te-am sfătuit să-l trimiți pe uscat. Nici că a fost aici muza'birul nu trebuie să afle.

— Nu era nevoie să mi-l trimiți pe cap. Din pricina lui am fost silit să acostez la Giseh, ceea ce i s-a părut cam ciudat ghiaurului. Dar de bănuir nu bănuiește nimic. Un drept-credincios al Profetului ar fi înțeles îndată că se află în primejdie. Dacă nu era vorba să așteptăm pe muza'bir ne vedeam de drum și puteai foarte bine să-i șterpelești tu singur creștinului hârtiile, ca să le duci pe urmă mokkademului.

— Allah, Wallah! Crezi că aş fi fost în stare? Ghiaurul are pumnul greu. L-am simțit eu doar. Uită-te la nasul meu. Dacă a putut el să-l biruie pe mokkadem, care e puternic ca un taur, pe mine m-ar face terci. O să mai port pe puțin încă o lună urmele pumnului său pe față — sfâșia-i-ar diavolul trupul în bucățele și arde-i-l-ar focul iadului. Mie nu mi-e frică de nimic și inima mea e curajoasă ca a panterei, dar ca să fur noaptea hârtiile unui astfel de om, la așa ceva nu mă pricep. Numai muza'birul, care știe să facă fel de fel de scamatorii și e și unul din cei mai dibaci pungași de buzunare, ar fi în stare să o facă. De aceea ni l-a trimis mokkademul. Cum i le-o lua, o șterge cu ele și n-are decât să le caute ghiaurul cât o pofti — pe dahabijehă n-o să le găsească.

— Ești tu sigur că le are la el?

— Da.

— S-ar putea să te înșeli; le-o fi lăsat în păstrarea turcului.

— Nu, nu, și cucernicul nostru mokkadem e de părerea mea. Ghiaurul e mai deștept decât Nassir ăla și a avut el grijă să le ia la sine. Și-apoi, am văzut mai adineauri, când

m-am dus să-l întreb dacă are trebuință de ceva, o grămadă de hârtii în mâna lui. Trebuie să fie și alea printre ele.

— Bine ar fi. Numai că lesne n-o să fie să i le șterpelească. Dacă se deșteaptă în vremea asta, lovitura a dat greș.

— Muza'birul e iute de mână și a făcut el altele și mai și. Îți închipui și tu că nu ni-l trimitea mukkademul dacă n-avea siguranța că o să izbutească.

— Se poate, eu însă cred că mai bine ar fi fost să-l omorâm pe ghiaur. Mergeam mai la sigur.

— Suntem siguri și așa. Hârtiile trebuie s-ajungă neapărat în mâna lui Abd el Barak, care îi va fi spus muza'birului ce are de făcut. O fi având el un pumnal la brâu, fii pe pace. Dacă ghiaurul nu se trezește, cu atât mai bine pentru el; dacă da, îi bagă pumnalul în piept și se isprăvește mai curând.

— Adică, de murit tot trebuie să moară?

— Da. Drept pedeapsă pentru că a îndrăznit să se atingă de mukkadem.

— Unde și când o să fie omorât?

— Nu s-a hotărât încă. Deocamdată îl lăsăm în viață din pricina ta, care ești prieten cu Abd el Barak și un drept-credincios al sfintei Kadirine. Dar de murit trebuie să moară.

— Probabil la Siut, unde va coborî ca să-l aștepte pe Murad Nassir?

— N-aș putea să-ți spun. Atârnă de împrejurări. Vom aștepta momentul prielnic și nu știm dacă ni se va ivi acolo.

— Dacă nu-i faceți repede de petrecanie, vă scapă, căci îl pierdeți din ochi.

— Defel. Știi doar că nu s-a hotărât încă până unde să mă duci. Vreau să fiu sincer cu tine și-ți spun că am poruncă să nu-l slăbesc o clipă pe ghiaur.

— Ca să-l supraveghezi?

— Da. Trebuie să fiu foarte respectuos și supus față de el, ca să-i capăt încrederea; pe urmă n-o să fie greu să mă

ia în slujba lui.

— Planul nu e rău. Și ai însărcinarea să-l ucizi chiar tu cu mâna ta?

— Nu. Mokka-demul vrea să-l vadă murind sub ochii lui, ca să-i arunce în față blestemul din urmă, cum e obiceiul la noi, drept-credincioșii lui Allah.

— Bine, bine, dar mokka-demul se află în Kahira!

— Deocamdată, pleacă însă și el spre Khartoum, ba încă și mai departe, pe câte știi.

— Pesemne în interesul sfintei Kadirine.

— Da. A primit o scrisoare care-l silește să plece. E acolo un fakir învățat și foarte cucernic (călugăr mahomedan) care a pus ceva la cale pentru a răspândi în toată lumea sfântul Islam. Îl cheamă șeicul Mohammed Ahmed ori

Ahmed Suleiman ^[12] — nu știu bine — și planul său e atât de important încât dacă reușește, sfânta noastră Kadirine va ajunge la o strălucire neînchipuită. De aceea mokka-demul nostru s-a hotărât să se ducă să vorbească personal cu el și să ia instrucțiunile trebuincioase. Înțelegi acum de ce Abd el Barak trebuie să se ducă la Khartoum, unde va da de acest afurisit de ghiaur. S-ar putea chiar să-l ajungă din urmă și mai înainte. O să rânduiesc eu lucrurile ca să se întâmple așa, fiindcă știu cu ce corabie pleacă mokka-demul.

— Ce mi-ai spus tu acum, e într-adevăr foarte important și înțeleg de ce nu trebuie să-l omori pe ghiaur, aici, pe dahabijehă. Acolo unde se duce el, consulii ăia străini n-au nici o putere și nu-i pasă nimănui de moartea unui câine de ghiaur. Cu siguranță că mokka-demul va acosta la Siut. Dacă reușești să-l ții până atunci pe ghiaur sub ochi, o să-ți fie lesne să-l dai la Siut pe mâinile lui Abd el Barak și nădăjduiesc că se va răzbuna din plin. Dar ia spune, n-aș putea să aflu și eu ce scrie în hârtiile alea?

— Nici eu nu știu. Numai muza'birul trebuie să știe, fiindcă altminteri n-o să le poată alege dintre celelalte care

se află în buzunarul creștinului. Mie makkademul nu mi-a...

Își curmă vorba. Un om cu un felinar în mână trecea puntea. Era probabil muza'birul. Plimba lumina în juru-i și, văzându-i, se apropie de ei.

— *Massik bilşair* ^[13], le zise el.

— *Ahla va şahla va marhaba* ^[14], răspunse reissul.

— *Marhaba!* adăugară ceilalți doi.

Cuvântul marhaba, care se spune de obicei, înseamnă bun sosit. Faptul că reissul se slujea de întreaga formulă, dovedea respectul pe care-l avea pentru acest „mare pungaș de buzunare” al Egiptului.

Vroiam să-l văd și eu mai bine, de aceea am ridicat nițel capul. Puse felinarul pe cel mai apropiat balot și lumina i se răsfânse pe față și pe trup. Părea să fie de o vârstă cu makkademul; avea aceeași culoare a pielii și se cunoștea că are sânge de negru în vine. Era tot atât de voinic ca Abd el Barak, dar mult mai sprinten ca el. Purta o cămașă lungă, închisă în jurul mijlocului cu o frânghie în care era înfipt un pumnal și în picioare, sandale de paie împletite.

Îmbrăcăminte de om sărac, dar de urechi îi atârnavă niște verigi groase de aur și în degete avea pe puțin zece inele cu pietre prețioase. Glasul său suna semeț și trufaș când zise:

— Ați fost înștiințați de venirea mea, nu e așa?

— Da. Te așteptam, răspunse reissul.

— Câinele de ghiaur se află pe corabie sau a coborât pe uscat?

— E în cabina lui.

— Are lampa aprinsă?

— Da, dar poate că o stinge înainte de a adormi. Copiii sunt cu el.

— De o stinge ori nu, pentru mine tot una e. Eu îmi voi îndeplini însărcinarea, fie că s-ar afla în bezna mormântului ori ar lăsa să ardă sute de facke în juru-i. N-am timp de

pierdut, așa că trebuie să încep îndată. Cum nu cunosc însă rostul pe corabie, să-mi descrieți voi cu de-amănuntul pe unde să nimeresc la el și fiecare lucru care se află în cabină.

Fosta stafie, care intrase de câteva ori la mine, se însărcină cu descrierea cerută de muza'bir. Nu crezui de cuviință să fiu de față și nici timp de pierdut nu aveam. De aceea pornii iar târâș spre cabină și mă strecurai pe sub rogojină; totuși, înainte de-a intra, îmi aruncai ochii îndărăt și văzui pe scamator stingând felinarul. Norocul meu că apucasem să-l văd la față, altminteri aş fi pățit-o rău de tot, după cum se va vedea mai târziu.

Mai întâi, cum am ajuns în cabină, am aprins lampa. Voiam să văd și eu cum voi fi prădat. Pe urmă am scos cele trei hârtii cu pricina și altele care aveau importanță pentru mine și le-am ascuns pe toate sub saltea. Portofelul l-am băgat la loc în buzunarul surtucului de unde văzuse mai adineauri arabul că-l scosesem. Eram sigur că-i va fi spus scamatorului să-l caute acolo.

O să mă întrebați acum de ce lăsam s-ajungă lucrurile atât de departe. Ca să fiu sincer, voiam să-i arăt pungașului că nici creștinii nu sunt atât de proști cum își închipuia el. Drept e că primejdia pentru mine era destul de mare. Dacă-i venea chef arabului să-mi vâre pumnalul în piept? Mă bizuiam însă pe îndemânare și agerimea ochilor mei.

Copiii nu dormeau încă. Le-am spus că va veni un om să-mi scotocească prin buzunare, îi rugam însă să nu se sperie, ci să se prefacă adormiți. Mi-au promis să asculte de vorba mea și știam că se vor ține de făgăduială. I-am întors cu spatele spre ușă, iar eu m-am culcat cu fața la lumină. Aș fi putut să sting lampa, dar voiam să-l fac pe pungaș să creadă că dorm. Am descheiat surtucul la piept, ca să poată scoate ușor portofelul. Cu cât îi înlesneam sarcina, cu atât mai mică era primejdia pentru mine. Iar ca să mă pun și mai bine la adăpost, am băgat unul din

revolvere sub cap și am culcat capul pe mână, ca să îl pot apuca repede dacă va fi nevoie.

Pregătirile mele erau făcute și doream ca așteptarea să nu-mi fie prea lungă.

Dorința mi se împlini mai curând decât credeam. Închisesem ochii atât cât să pot zări printre gene. Deodată am văzut rogojina mișcându-se încet de tot. Individul ridică un colțisor și se uită în cabină. După câțva timp tuși ușor. Eu răsuflăm regulat, ca un om adormit. Tuși mai tăricel să vadă dacă mă deștept. Nu mă mișcai. Mă cuprinse însă o frică grozavă să nu se sperie vreunul din copii și să înceapă să țipe. Ar fi fost pierzania mea și a lor. Începui să-mi dau seama că prea luasem lucrurile ușor.

După cum am aflat pe urmă, copiii au auzit pe cineva tușind, dar au crezut că sunt eu. De văzut nu-l puteau vedea pe muza'bir și ceea ce făcea el se petrecu fără cel mai mic zgomot, așa că nici nu l-au simțit când a plecat.

Individul mă crezu adormit într-adevăr. Trecu întâi capul pe sub colțul rogojinei, pe urmă mâinile, trunchiul, apoi picioarele. În mâna dreaptă ținea pumnalul. Nu-și lua ochii de la fața mea. Păreau ochi de fiară, gata să se năpustească asupra prăzii.

După ce își trecu tot trupul înăuntru, se ridică în genunchi și tuși iar încetișor. Nici de data asta n-am făcut vreo mișcare. Individul mergea la sigur. Abia acum am băgat de seamă cu câtă prevedere lucra, căci se despuia de tot și-și unsese pielea cu grăsime. Mâinile celui mai puternic dușman nu l-ar fi putut prinde, fiindcă i-ar fi alunecat printre degete.

Se furișă acum până la culcușul meu, îmi puse vârful pumnalului în dreptul inimii și, în același timp, pipăi cu dreapta locul unde mi-era buzunarul. Simți portofelul și începu să-l tragă binișor afară. Îmi venea să cred că nu mai isprăvește, așa de încet mi se părea că trece timpul.

În sfârșit îl avea în mână. Ridică pumnalul de pe pieptul meu și pipăi portofelul. Simți hârtiile cele multe și pe chipul

său apăru un zâmbet de satisfacție.

Apoi își roti ochii în juru-i, cu gând să mai șterpească poate ceva. Se temu însă că va face zgomot și renunță. Ieși tot așa de tiptil precum intrase. Când fu afară, dădu nițel rogojina la o parte ca să se încredințeze că nu m-am trezit.

Am așteptat cel mult un minut, am stins apoi lampa, am apucat revolverul în mână și am sărit în picioare. Privind printr-o crăpătură, i-am văzut pe trei dintre ei, adică reissul, cârmaciul și muza'birul, stând lângă baloturi. Acesta din urmă își trăsese iar cămașa pe el și era cu spatele întors spre mine. Nu-l vedeam la față, dar am înțeles după gestul pe care-l făcea, agitând portofelul în mână, că nu găsisese în el hârtiile pe care le căuta.

Dar unde era fosta stafie? Am dat rogojina la o parte și am pășit pe punte cu gând să mă apropiu de ceilalți trei. Deodată auzii pe cineva de lângă mine strigând:

— Uite-l pe effendi, effendi!

Era așa-zisul om de serviciu, care tocmai cobora scărița care se afla chiar lângă cabina mea. Am avut acum prilejul să văd prezența de spirit a pungașului de buzunare, strigătul îi dovedea că mă aflu pe punte. Deci mă trezisem din somn și băgasem probabil de seamă lipsa portofelului. Nu-i rămânea decât alternativa: ori să-mi vâre cuțitul în piept, ori s-o ia la fugă. O alese pe cea din urmă. Aflase, pesemne, de la makkadem, destule despre mine, ca să știe că nu era așa de lesne să mă biruie și o luptă i-ar fi putut fi primejdioasă. De aceea se gândise că mai bine ar fi să șteargă putina. Trebuia însă să procedeze astfel ca să nu-i văd fața și să nu-l pot recunoaște mai târziu.

Acestea vor fi fost gândurile care îi treceau fulgerător prin minte. Oricare altul în locul lui ar fi întors capul la strigătul de alarmă al arabului; chiar reissul și cu celălalt se uitară speriați spre cabină; el însă rămase pe loc, l-am auzit numai întrebându-i pe ceilalți:

— E adevărat că a ieșit câinele pe punte?

— Da, îi răspunse reissul.

— Atunci ne-a fost truda degeaba.

Aruncă necăjit portofelul jos, se strecură ca un șarpe spre puntea care lega corabia de mal și pieri în beznă.

L-am lăsat să fugă. La ce mi-ar folosi să-l urmăresc? Prea multă zăbavă și bătaie de cap. Ori să-i trag o scărmaneală strașnică și pe urmă să-l dau drumul? La ce bun! M-am lăsat păgubaș. L-am întrebat foarte liniștit pe arab:

— De ce zbieri așa? Vrei să se audă până la Kahira că sunt eu aici?

— Iartă, effendi, dar m-am speriat grozav când te-am văzut, bâigui el.

— Ce, așa de fioros sunt la față?

— Nu, dar... credeam... socoteam...

— Ce credeai?

— Credeam că dormi și, când te-am văzut m-am speriat ca...

— Și... când aș fi fost o stafie, nu?

— Da, chiar așa, effendi, zise el, bucuros că găsisem eu pretextul.

— Îmi pare rău, nădăjduiesc însă că ți-a trecut spaima. Hai să mergem la reiss.

În timp ce vorbeam, nu-i slăbeam din ochi pe ceilalți doi. I-am văzut aplecându-se, adunând repede hârtiile de pe jos și vârându-le în portofelul pe care reissul îl ascunsese în grabă sub manta. Ascunsesem și eu ceva, adică revolverul de care nu mai aveam acum nevoie — cel puțin în momentul de față. Nu era exclus ca scamatorului să-i vină în gând să se întoarcă pe furiș și să se năpustească asupra mea. Poate că se zăpăcise numai când mă văzuse apărând pe neașteptate și-și luase pe urmă seama. Îi trebuiau cu orice preț hârtiile. Nu le găsisese în portofel, deci le aveam asupra mea, probabil, într-un alt buzunar. Dacă n-ar fi stat la îndoială să mă omoare pe când mă jefuia — dacă aș fi făcut vreo mișcare — de ce n-ar face-o acum? Se cerea deci să fiu cu mare luare-aminte la ce se petrece în jurul meu.

Prin întuneric însă nu se putea. De aceea întrebai cu glas prietenos pe reiss:

— Ai facle pe bord?

— Nu. Pentru ce mă întrebi? zise el cu mirare.

— Fiindcă ar trebui să ai, pentru cazul când ai avea nevoie să navighezi noaptea, ca să poți lumina apa.

— Atunci aprindem smoală la proră și la pupa vasului.

Arată la vârful întors de la capătul corăbiei prevăzut cu o adâncitură rotundă. Am luat felinarul, m-am îndreptat înspre prora, am ridicat un capac și am văzut două vase de tablă pline cu smoală. Am aprins smoala, care începu să ardă cu flacăra.

— Ce faci, omule? strigă reissul, care venise cu ceilalți doi după mine.

— Întreabă-l mai bine de ăla de colo, am răspuns eu, arătând spre punte la o umbră care se întoarse din drum și o luă la fugă, pierind pe mal.

— Dar bine, effendi, ce te-a apucat? strigă reissul. Să ne aibă Allah în paza lui! Zău dacă știu ce să mai cred despre tine...

— Ce m-a apucat? Vă feresc de stafii, fiindcă prin țara voastră umblă stafiele în carne și oase. După cum văd, în loc să tragă la catran, fug de el ca dracu' de tămâie. Nu m-a luat adineaori omul tău și pe mine drept o stafie, pe când eu îl știam pe el stafie?

— Eu? întrebă falsul om de serviciu.

— Da.

— Effendi, ți-e sufletul aiurea... vino-ți în fire!

Mă rezemasem de catarg. Focurile — cel de la pupă și de la proră — luminau și chipurile celor trei indivizi, care nu știau dacă trebuie să fie politicoși sau mojici cu mine. Mai bucuros m-ar fi strâns de gât, dar deocamdată se stăpâneau, deși fierbeau de mânie.

— Da, o stafie, am răspuns eu foarte liniștit. Sunt în toate mințile și știu ce vorbesc. Tu însă uiți cine ești, adică stafia numărul trei.

— Stafia... nu... numărul trei... nu te... 'nțeleg.

— Bine, atunci să-ți împrăpățez memoria. Pe stafia numărul unu am legat-o burduf în odaia mea; pe numărul doi am doborât-o în curte cu patul puștii și pe numărul trei am fugărit-o până în grădină, dar mi-a scăpat fiindcă a aruncat cuțitul spre mine. Acum mă înțelege?

— Nu... nu te'nțeleg...

— Tot nu? Și cu toate astea ai spus mai adineauri ăstora că te-am păgubit de strălucirea vieții tale și vei purta încă o lună de zile urmele pumnului meu pe obraz.

Nu-mi răspunse, ci se uita năuc la ceilalți doi, care mă priveau uluiți.

— Pe urmă m-ai blestemat să-mi sfâșie diavolii trupul în bucăți și să mi-l ardă în focul iadului — urmași cu glas domol.

Omul încremenise. Dar bătrânul reiss era mare pișicher, își recapătă obraznicia de mai înainte și răspunse în locul lui:

— Effendi, nu pricep ce te face să spui acestui om de treabă și cu frica lui Allah cuvinte atât de grele. Eu nu vreau să...

— ...mi-l lauzi, nu e așa? i-am curmat vorba. I-ai făgăduit doar că vei stăruia să-l iau cu mine ca om de încredere, ca să mă predea pe urmă peșcheș mokedemului.

Cârmaciul era mai slab de înger. Îl cuprinse o frică grozavă. Nu se mai putu stăpâni, ridică brațele în aer, apoi începu să se bată cu pumnii în cap, strigând:

— O Allah, o grozăvie... omul ăsta e atotștiutor! Până și ce vorbesc alții... Eu mă duc... o șterg... Îmi iau lumea-n cap...

Vru să fugă, dar îl apuca de braț și mă răstii la el:

— Stai! Fiindcă ai auzit ce-au vorbit ăștia doi între ei, s-auzi acum ce-am să le spun eu.

De frică, omul nu mai cutează să se miște, dar reissul părea că nu vrea să știe, căci strigă cu glas mânios:

— Ești pe vasul meu, effendi, și sunt obligat să fiu cuviincios cu toți călătorii mei, dacă îndrăznești să...

— Cuviincios? spusei eu ironic. Mă numești câine de creștin, zici că am cap dar n-am minte, ochi și urechi, totuși sunt surd și orb, că nu văd și n-aud. Cuviincios, ai? Când ești de părere că mai bine ar fi să fiu omorât chiar aici pe corabie...

— Omorât? mă întrerupse el, vrând să pară jignit.

— ...când mi se va lua portofelul, urmai, fără să iau în seamă protestele lui.

— Portofelul? repetă el cu o mirare prefăcută. Ce am eu cu portofelul tău?

— Nimic și totuși se află la tine. Dă-l încoa'!

Își îndreptă trupul și strigă cu trufie:

— Effendi, eu sunt musulman și tu creștin. Știi tu ce înseamnă asta în țara noastră. Pe urmă, eu sunt reissul și tu numai călătorul. Mai știi și ce vasăzică asta aici, pe bord?

— Și, îi întregii eu discursul, eu sunt un om cinstit și tu un ticălos. Știi tu ce poate ieși din asta? Ne aflăm acum nu în Sudan, ci în Giseh, unde există un mudir ^[15] și unde consulul nostru are destulă putere — după cum ai spus singur — ca să-l vezi pe dracu'. Muza'birul a fugit și...

— Muza'birul! răcni cărmaciul. Tot, tot știe... până și asta..

— Da, știu totul. Reissul m-a crezut prea prost când a spus că un drept-credincios de-al vostru ar fi bănuir în dată că-l așteaptă o primejdie. Ei, musulmanilor, care e mai deștept din noi, voi ori eu? La rele vă pricepeți, dar un singur creștin vă biruie cu mintea și înțelepciunea lui. Voi, cucernici membri ai sfintei Kadirine, ați vrut să mă jefuiți și să mă ucideți mișelește. Îmi bat joc de toate viclesugurile voastre! Știam dinainte că va veni muza'birul; l-am lăsat să-mi ia portofelul, dar hârțile cu semnătura mukkademului le-am ascuns. Iată-le!

Am scos hârtiile din sân, i le-am pus sub nas, apoi le-am băgat la loc și le-am spus:

— Colo, lângă balotul cela de tutun, stătea hoțul. Când a văzut că nu dă de ele, a aruncat cu ciudă portofelul jos și a luat-o la fugă când a auzit că vin eu. Tu, reissule, l-ai ridicat și l-ai vârât în buzunar. Te-am văzut cu ochii mei. Dă încoace portofelul:

— Nu-l am... scrâșni arabul.

— Zău? Ia te uită la nasul stafiei numărul trei. Vrei să ți-l fac la fel? Bagă de seamă să n-ai de-a face cu pumnul meu!

Am înaintat amenințător spre el. Se dădu înapoi, vârî mâna sub manta și strigă batjocoritor:

— Da, am ce spui tu, dar nu-ți mai aparține ție, ci Nilului.

Vru să arunce portofelul în apă. Eu însă mă așteptam la așa ceva; dintr-o săritură am fost lângă el, i-am apucat mâna ca într-un clește și i-am luat portofelul.

O clipă rămase ca împietrit, încleșta apoi pumnul și vru să se năpustească asupra mea. Îl izbii o dată cu piciorul în pânțele, de-l făcui să se poticnească, apoi căzu grămadă.

— O, Allah, o reiss, o ce nenorocire, ce înfrângere!... se tânguia cârmaciul, alergând la reiss să-l ajute să se scoale, pe când fosta stafie nici nu se clinti de frică.

— Cum ai îndrăznit să ridici mâna asupra mea! m-am răstit eu la căpitan. Tu, un moșneag prăpădit față de un tânăr voinic ca mine!... Dacă n-ai fi bătrân, te-aș învăța eu minte să te atingi de un creștin. Duceți-l acolo lângă balotul acela, s-audă ce am să-i spun.

Porunca aceasta am dat-o celorlalți doi, care se grăbiră s-asculte fără să murmure. Îl atinsesem bine pe reiss și lovitura mea de picior îl făcuse să-și dea seama de neputința sa. Îl sprijineau de subsuori și abia pășea, ținându-se cu amândouă mâinile de pânțele, schiopătând și gemând. Căzu ca un buștean pe un balot.

Mi-era parcă milă de el. Să nu judecăm pe oameni după ceea ce sunt, ci din ce pricină au ajuns să fie astfel — poate

că atunci am fi mai îngăduitori sau... și mai neîngăduitori cu ei. Am înțeles acum că dacă vorbele mele nu folosiseră la nimic, lovitura o făcuse pe deplin. Bătrânul stătea posomorât și nu zicea nimic. Nici nu mai îndrăznea să ridice ochii la mine. De aceea i-am zis oarecum cu blândețe:

— Trebuie să recunoști și tu că nu pot să mai rămân pe corabie.

— Du-te dracului! mormăi el înfuriat.

— Cât ți-a plătit Murad Nassir ca să mă iei pe bord?

— O sută de piaștri.

— Minți! Două sute pentru mine și o sută pentru copii. Mi-a spus el singur și n-am nici un motiv să mă îndoiesc de spusele lui.

— Ba o sută... stăruie arabul cu îndărătnicie.

— Trei sute, am repetat. Să mi-i dai îndărăt, fiindcă nu mai rămân nici un moment pe corabia ta.

— Nici o para mai mult decât ți-am spus. Hai, cară-te mai repede, ca să scap de tine. Te-am adus de la Bulak la Giseh — n-oi fi vrând să te țin de pomană —, de aceea mi se cuvin cincizeci de piaștri, restul ți-i dau bucuros.

— Cum, cincizeci de piaștri pentru câteva ceasuri? Bine, fie! Dar nu mă mișc de pe corabie până ce nu va hotărî poliția de aici cine are dreptate.

— Asta poate să țină săptămâni întregi.

— Știu. Nu face nimic, am vreme să aștept.

— Și eu.

— Au să mă întrebe de ce nu vreau să-mi urmez călătoria cu tine. Când le-oi spune pricina au să vă bage la închisoare, pe când eu o să mă plimb în toată voia, liber. Să vedem atunci dacă vă mai dă mâna să socotiți pe creștini niște proști — după cum ați făcut voi.

M-am îndepărtat de el și am început să mă plimb în sus și-n jos pe lângă parapetul corăbiei. Aruncându-mi ochii spre mal, am văzut trei inși privind spre noi. Muza'birul nu era printre ei. Malul era pustiu și tăcut, așa că nu se putea

să nu ne fi auzit certându-ne, mai ales că din când în când, atâta eu cât și reissul ridicasem glasul.

Unul din cei de pe mal se opri în dreptul meu și întrebă:

— Nu e asta corabia lui es Sewek?

— Ba da, i-am răspuns eu.

— Și tu ești unul din călători?

— Firește.

— Dincotro?

— Sunt european

— Din ce țară?

— Germania.

— Așadar german? întrebă necunoscutul cu bucurie. Nu mi-o lua, rogu-te, în nume de rău, dar îmi îngădui să te întreb unde vrei să te duci.

— La Siut.

— Cu corabia asta? Ia seama ce faci! Păzește-te!

— De cine?

— Mai întâi de ăia de pe bord. Când veneam încoace, am văzut un om pe care-l cunosc foarte bine, spionând de pe mal. Era un muza'bir.

— A fost și aici, încercând să mă jefuiască, dar n-a reușit.

— Mulțumesc lui Allah că ai scăpat cu bine; ți s-ar fi putut întâmpla ceva cu mult mai rău.

— Ești grăbit?

— Nu.

— Atunci te-aș ruga să vii nițel la bord.

Am împins puntea spre mal, dar m-am simțit deodată tras îndărăt pe la spate de reiss, care-mi șopti cu glas scăzut, ca să nu audă cei de jos:

— Ce îndrăznești să faci! Cine poruncește aici, tu ori eu?

— Amândoi.

— Tu nu, ci eu. Și tocmai pe omul ăla... pe care-l recunosc după glas?

Tăcu, căci puntea se înțepenise pe mal și cei trei necunoscuți păseau pe ea. Când îi zări, cârmaciul dispăru

repede pe o scăriță, care ducea jos, în fundul corabiei. Fosta stafie numărul trei îl urmă în grabă. Tot așa ar fi făcut și reissul, dar nu mai avu când; încrucișă brațele pe piept, duse apoi mâna dreaptă la frunte, pe urmă la gură și de acolo la inimă și se înclină adânc, întocmai cum făcea Selim. Din salutul lui am înțeles îndată că noii sosiți — cel puțin unul dintre ei — nu erau oameni de rând.

Acesta era un bărbat în floarea vârstei și, după cum am putut vedea, îmbrăcat în veșminte de preț. Purta niște șalvari albi, pantofi de piele și o haină albastră, împodobită cu fireturi; în jurul mijlocului avea un brâu roșu de mătase de care atârna un iatagan, și în brâu văzui două pistoale cu paturile de aur și fildeș. Pe umeri îi flutura o manta albă de mătase. Turbanul era de asemenea de mătase albă. Chipul său, din care doi ochi scăpărători mă priveau cu, bunăvoință, era încadrat de o barbă neagră atât de mătăsoasă, cum rareori văzusem până atunci.

Fără măcar să se uite la reiss, mă salută cu următoarele cuvinte:

— Allah să-ți dăruiască o seară frumoasă.

— Fii binevenit, i-am răspuns eu scurt și politicos

Însoțitorii lui se înclinară în tăcere în fața mea.

— Mă cunoști? îl întrebă cu glas aspru pe reiss.

— Norocul de-ați vedea chipul mi-a fost hărăzit de mai multe ori până acum, răspunse arabul în felul de a vorbi al orientalilor.

— Noroc nu prea a fost pentru tine. Dar parcă mai erau adineauri doi inși aici?

— De cârmaciul și omul de serviciu.

— Încolo nimeni?

— Nu, Sijadetak; marinarii mei sunt îngăduiți pentru astă-seară în oraș și s-au dus pesemne la vreo cafenea.

— Hm! Dar de ce-au dispărut cei doi jos, la șobolani?

Reissul nu cuteză să răspundă, ci lăsă capul în piept.

— Așadar, tot după cum mi-am închipuit eu. Cheamă-i imediat, dacă nu vrei să simți gârbaciul pe spinare.

Zicând acestea, necunoscutul arătă spre unul din însoțitorii săi, care avea înfășurat în jurul mijlocului un bici strașnic.

Necunoscutul acesta știa să se impună. Reissul îl numise Sijadetak, ceea ce arăbește însemna „Înălțimea ta”, titlatură care se dă numai persoanelor de seamă.

Bătrânul alergă la deschizătură și strigă ceva jos. Cărmaciul se ivi îndată, împreună cu celălalt, și se duseră aproape tremurând să se rezeme de catarg, în vreme ce necunoscutul îmi făcu semn să-l urmez. Se opri lângă cărmă, unde era așternut un covor, și mă pofti să șed jos lângă el.

— Bănuiesc că vom avea cam mult de vorbit, de aceea să ședem, îmi zise el. Să-ți ofer și o țigară europeană.

Ne așezarăm jos pe covor; unul din însoțitorii săi, îmbrăcat în același fel, dar în haine mai puțin scumpe și tot cu un iatagan la brâu, luă loc în stânga lui. Cel cu gârbaciul rămase în picioare. La un semnal al stăpânului, scoase o tabacheră, o deschise și o întinse stăpânului. Acesta luă din ea o țigară pe care mi-o oferii mie, și alta pentru sine. Erau într-adevăr din cele care se vând foarte scump la noi în țară, cu atât mai mult aici, în îndepărtatul Orient.

După ce le aprinserăm și traserăm câteva fumuri, necunoscutul mă întrebă zâmbind:

— Ei, cum îți place?

— Minunat! i-am răspuns încântat, căci nu fumasem cam de mult așa ceva.

— Se zice că fumatul țăgarilor e interzis de *Coran*. Tu ce spui?

— Nu a putut fi interzis, deoarece pe vremea când s-a scris *Coranul* nici nu existau, am răspuns eu foarte serios.

Mă privi o clipă uluit, pe urmă zise:

— Allah! Ai dreptate. Să mai poftească să susțină cineva așa ceva! Dar după unii comentatori ai *Coranului*, nici tutunul nu e îngăduit.

— Nu-i crede. De când au văzut ai noștri pe cei din America fumând pentru întâia oară, au trecut opt sute șaptezeci de ani, calculând după Hedșra.

— Nu mai spune! Știi așa de bine socoteala anilor? Și Hedșra? Da, da, voi europenii sunteți oameni învățați. Am avut prilejul să vorbesc cu unul dintre ei care știa *Coranul* pe de rost, ba chiar și comentariile mai bine ca mine. Allah e mare și voi germanii oameni înțelepți. L-ai văzut cumva la față pe împăratul germanilor?

— De multe ori.

— Și pe marele lui vizir?

— Bismarck? Da.

— Te pomenești că și pe vestitul general, comandant al armatei, care câștigă toate bătăliile?

— Cu acesta am stat adeseori la aceeași masă.

— Pe Allah! Ce om norocos ești! Înseamnă că ești și ofițer german.

— Nu. Nu iau parte la bătălii, în schimb consum multă cerneală și prăpădesc anual câteva sute de penițe de oțel.

— Păi atunci, am ghicit. Ești un învățat, un scriitor care se află aici ca să scrie o carte despre noi, nu-i așa?

— Ai ghicit! Îi confirmai eu.

— Țsta e un lucru tare frumos! Mă bucură nespun de mult. Și eu am vrut să scriu o carte.

— Despre ce?

— Despre sclavaj.

— Iată un subiect foarte interesant. Sper să reușești să duci la capăt această întreprindere.

Din vorbă în vorbă ajunserăm să discutăm și problema sclaviei în Orient. Conversația devenise foarte interesantă pe tărâmul acesta. Cum timpul înainta, i-am zis cu părere de rău:

— Îmi pare rău că nu vom mai avea prilejul să vorbim despre asta.

— De ce să nu-l avem? întrebă el. Spui că vrei să te duci la Siut, tot acolo mă duc și eu.

— Da, dar nu împreună, am zis cu regret.

— Pentru ce nu? Sper că nu ai de gând să mai rămâi pe corabia asta.

— M-aș lipsi bucuros, crede-mă, dar reissul nu vrea să-mi dea banii îndărăt. Trebuie să știi că i-am plătit drumul înainte.

— I-ai cerut? De ce? Ai avut vreun motiv?

— Hm! N-ar trebui să-ți spun...

— Pentru ce?

— Fiindcă aș fi silit pe urmă să zăbovesc cine știe cât aici în Giseh și n-am timp de pierdut.

— Stai că nu merge așa! Trebuie neapărat să știu ce s-a petrecut aici. Te-am prevenit, spunându-ți că n-ar fi rău să te ferești de cei de pe corabia asta, fără să știu că umbli cu gândul s-o părăsești. Îmi dau seama că am fost și nepoliticos față de tine, nespunându-ți cine și ce sunt. Sau poate ai ghicit tu singur?

Mă privi pe sub gene, zâmbind cu atâta îngăduință, încât omul îmi deveni peste măsură de simpatic. Nu părea să fie un musulman bigot și închipuit, pentru care un creștin prețuiește cât un câine râios — cum spun ei. Mi-ar fi fost drag să fac drumul până la Siut în tovărășia lui.

— Ești ofițer, i-am răspuns eu fără să mă codesc multă vreme.

— Hm! mormăi el, zâmbind. Și da, și nu. Numele meu e Abd el Insaf, adică slujitorul dreptății.

Să fi fost numele lui dintotdeauna sau îl purta numai de când era în slujba de acum? I-am spus și eu cum mă cheamă, apoi el zise:

— Trebuie să știi că sunt și eu reiss și te invit pe vasul meu.

L-am privit cu mirare.

— Ți se pare ciudat, nu e așa? Atunci află că port titlul de reiss effendina ^[16] și sunt singurul care am acest drept.

— Căpitanul viceregelui? Trebuie să aibă un tâlc...

— ...care e în legătură cu misiunea mea, întregi el. Fiindcă îmi placi, o să te lămuresc îndată. Negoțul cu sclavi e oprit, dar se practică încă pe o scară întinsă. Nici nu-ți poți închipui câți oameni se prăpădesc din pricina asta.

— Nu numai că mi-o închipui, dar o să-ți dovedesc îndată că știu chiar precis. Să luăm întâi Egiptul, unde acest negoț e interzis. De pe Nilul de sus sunt trecuți anual patruzeci de mii de sclavi peste Marea Roșie. Șaisprezece mii din ei sunt duși în alte ținuturi, douăzeci și patru rămân în Egipt. Mai pune alți patruzeci și șase de mii care sunt expediați pe uscat în Nubia și alte părți ale Egiptului. Țara asta are patru căi de apă — adică porturi — și paisprezece drumuri de uscat, pe care se transportă în fiecare an șaptezeci de mii de suflete în robie. Mai pune acum la socoteală pe cei uciși la vânătoria de sclavi și alții morți pe drum. Reiese deci că țările Sudanului se depopulează în fiecare an cu cel puțin trei sute cincizeci de mii de inși, numai din pricina Egiptului. Vrei să știi mai departe? (Și fiindcă mă privea cu ochi holbați, am urmat.) Să-ți mai spun ca haremurile din Constantinopol mișună de slave cercheze între zece și paisprezece ani, care se plătesc acum de zece ori mai puțin ca înainte. Câte vor fi negresele care au scăzut astfel prețul? Și totuși ambasadele Înaltei Porți ne asigură că negoțul cu sclavi a încetat.

— Effendi, văd că tu cunoști mai bine ca mine situația, mărturisi arabul oftând. Voi, nemții, le știți pe toate.

— Dacă nu pe toate, cel puțin atât cât ți-am spus, că aproape un milion de făpturi omenești sunt vândute în fiecare an ca vitele de jug.

— Ai dreptate. Negoțul cu sclavi n-a dispărut. Multe corăbii încărcate cu sclavi vin din susul Nilului. Avem totuși vase polițiste care ar trebui să supravegheze ce se petrece, dar nu toți căpitaniilor lor sunt oameni cinstiți. Căinii aceștia se învoiesc într-ascuns cu bandiții. Trebuie, deci, un om drept și cinstit care să deschidă bine ochii. Acesta sunt eu, Abd el Insaf — slujitorul dreptății — așa mi se zice, pricepi?

Și reiss effendina — căpitanul stăpânului nostru, al kedivului, tot eu sunt, deși nu de multă vreme; dar mă cunosc ei, toți tâlharii ăștia, și știu că nu las pe unul să-mi scape, oricât de mare ar fi suma pe care mi-ar oferi-o. Vasul

meu se numește Eş Sahin ^[17]. E repede ca un șoim și ciocul lui izbește cu furie pe cine nimerește. Zboară într-adevăr ca un șoim, nici o dahabije sau sandal nu-l poate ocoli sau întrece. Vrei să-l vezi?

— Nu numai că vreau, dar te rog chiar să mi-l arăți.

— Nu e departe de aici. Am acostat astăzi la Giseh, fiindcă aveam puțină treabă cu mudirul. Când s-a înserat, am pornit nițel la plimbare pe mal, deoarece mi s-a întâmplat adesea să fac în felul acesta câte o captură bună, ca și aceea de acum.

— Unde?

— Chiar aici. Corabia pe care te afli tu.

— E cu putință? Abia astăzi a pornit din Bulak.

— Da, da, știu că n-are încă nici un sclav pe bord, dar e întocmită special pentru transportul de sclavi. O cunosc eu mai de mult, de când alerg să pun mâna pe ea și pe reissul ei!

— Ai fost vreodată jos în cală?

— Nu. Dar de ce s-a speriat așa reissul când m-a văzut și a pierit cârmaciul ca în pământ? Probabil ca să schimbe sau să ascundă ceva înăuntru. O să vezi îndată că nu m-am înșelat. A, uite că a ars toată smoala. Spune reissului să umple iar vasele și, dacă se codește, trage-i câteva bice.

Ordinul acesta fu dat celui de-al doilea însoțitor, care rămăsese în picioare ceva mai la o parte și care se duse imediat să-l execute.

Ce întâmplare! Noua mea cunoștință era deci un fel de ofițer de marină. Vâna el însuși, dar nu sclavi, ci vânători de sclavi. Afacerea făgăduia încă mult...

Bătrânul reiss veni s-aducă smoală; nici nu cuteză să ridice ochii. După ce se îndepărtă, reissul effendina urmă:

— Acum știi cine sunt și care mi-e slujba. Tot mai crezi că nu trebuie să-mi spui pentru ce vroiai să părăsești corabia, asta?

— Cu atât mai mult. Aș fi reținut cine știe cât aici și trebuie neapărat să mă duc la Siut, ca să mă întâlnesc cu un prieten.

— Îți făgăduiesc că-ți vei putea urma călătoria fără nici o piedică. Eu sunt nevoit să mă abat pe la Siut și de acolo să pornesc mai departe, la Khartoum, chiar poate și mai sus pe Nil — depinde de împrejurări. Poimâine ridicăm ancora: vei fi musafirul meu, căci nu luăm călători cu plata pe bord.

Și fiindcă văzu că mă codesc, îmi întinse mâna zicând:

— Primește... te rog. Nu-ți fac nici un serviciu, crede-mă, ci tu îmi faci mie.

— Bine, plec cu tine, i-am răspuns, strângându-i mâna.

— Ce bucurie mi-ai face dacă ai vrea să mă însoțești pe tot timpul călătoriei, dar dacă zici că ai o întâlnire cu cineva, trebuie să te ții de cuvânt. Și acum povestește-mi și mie ce ți s-a întâmplat aici, pe corabie.

— Nu e de ajuns, ar trebui s-o iau de la început și nu vei fi având timp să mă ascuți.

— Ba am, căci sunt nevoit să aștept aici până se întorc marinarii. Vreau să știu de ce i-a expedit pe toți de pe corabie.

— Din pricina mea.

— Așa? Asta mă face și mai curios. Hai, începe! N-ai de ce te sfii. Dumnealui e timonierul meu, iar cel cu gârbaciul, favoritul, mâna mea dreaptă, care face tot ce îi poruncesc. Mulți negustori de sclavi și proprietari de sclavi au simțit pe spinarea lor cât de repede și puternică e mâna asta când pune în practică deviza mea. Vai de acela care face rău.

N-am avut încotro și am început povestea din clipa când turcul îmi făcuse semn în cafenea să mă așez la masa lui. Era interesant de văzut cum, pe măsură ce vesteam, chipul lui reiss effendina devenea tot mai atent. Nu mă întrerupse niciodată cu vreun cuvânt sau măcar o exclamație; dar

când am ajuns la cele ce auzisem de la bătrânul reiss, de la cârmaci și de la fosta stafie, îmi puse mâna pe braț și zise:

— Iartă-mă, te rog, un moment.

Apoi, întorcându-se spre „mâna dreaptă” a lui, îi porunci:

— Aleargă la „Șoimul” și adu imediat zece inși aici, pe corabie. O să le arăt eu bandiților ăstora! Să-și aducă aminte cât or trăi de Allah și de cele nouăzeci și nouă de porunci ale sale. Și acum, effendi, continuă:

— Așadar, tu nu ești membru al sfintei Kadirine? am întrebat eu mirat.

— Nu. Și nici al vreunei alte tagme. Mahomed a fost un profet și Ioan de asemenea. Allah e iubirea și dreptatea și Dumnezeuul tău e Allah. Toți oamenii sunt copiii săi, să ne iubim unii pe alții și să fim drepti față de semenii noștri. Eu nu ridic în slavă credința mea ca s-o calc în picioare pe a altora. Nu mă las convertit și nu caut să convertesc pe alții. Ochii mei nu văd decât ce e pământesc; ce e în cer nu voi vedea decât după ce voi muri. Pentru ce să mă necăjesc cât trăiesc că alții adoră altfel decât mine pe Dumnezeu, care e unul și același? Toți suntem copiii lui și el e tatăl nostru, al tuturor. Fiecare copil are însușirile și defectele sale și vorbește în graiul lui cu tatăl său. Dă-mi mâna, effendi! Tu ești creștin și eu musulman; suntem însă frați și ascultăm de tatăl nostru, pentru că-l iubim la fel.

Îmi întinse mâna, iar eu i-am strâns-o cu putere. Puteam să n-o fac, să-i spun că religia noastră se deosebește de a sa, că altele sunt preceptele ei? Doar nu treceam la mahomedanism dacă tăceam, pe când dacă îl lăsam să vorbească, aproape că ajungea să se dezbare de asprimea religiei sale și să cugete ca un creștin de-ai noștri.

L-am lăsat să sfârșească, pe urmă mi-am încheiat și eu povestea. Tocmai atunci se înapoia și „mâna dreaptă”, „favoritul” lui. Postă pe cei zece oameni înarmați aduși, în diferite locuri pe punte, unde să nu poată fi văzuți de pe mal, apoi veni să ne spună:

— Soldații au ocupat vasul, dar pe când ne apropiam de el, am zărit acolo, după copacul acela, un ins care se uita neclintit spre corabie. Lucrul mi s-a părut suspect și am dat ordin oamenilor noștri să pună mâna pe el; individul ne-a scăpat însă printre degete. Dacă Allah m-a învrednicit cu ochi buni, apoi atunci aş putea să jur că era chiar omul pe care l-am văzut mai adineauri spionând pe mal.

— Aha, pungașul! Păcat că nu l-ați putut prinde. Știe acum ce se petrece pe dahabijehă și o ia la sănătoasa. Dar mâine sunt la Kahira și nu-mi mai scapă, fii pe pace.

— Numai să-l găsești! i-am zis eu cu îndoială.

— O, îl găsesc eu, n-avea tu grijă. Pun toată poliția în picioare și știe ea cam pe unde se aține el. Așadar, effendi mi-ai povestit tot, nu? Cunosc acum toată întâmplarea și mai înțeleg că tu ești omul de care avem nevoie pe „Șoimul” nostru. Vrei să fii locotenentul meu?

— Îmi pare rău din suflet, dar mi-e imposibil.

— Pricep. Locotenent e prea puțin pentru un om ca tine. Dar, ce vrei, nu pot să te fac comandant și să stau sub ordinele tale, râse el.

— Nici comandant, nici locotenent, fiindcă trebuie că ai unul.

— Am, firește că am. Atunci fă-mi cel puțin plăcerea să mă însoțești în călătoria asta.

— Cu dragă inimă, dar nu pot.

— Aha, din pricina turcului. Ți-ai dat cuvântul și trebuie să ți-l ții, mai ales că ți-a îngăduit să adăpostești copiii la el. Cum ziceai că-l cheamă?

— Murad Nassir.

— Din ce loc e?

— Din Nif, de lângă Izmir.

Privi îngândurat înaintea lui. Mutra gravă pe care o făcu acum nu-mi prea plăcu, de aceea îl întrebai:

— Îl cunoști?

— Pare-mi-se că am mai auzit eu numele ăsta.

— De bine sau de rău?

— Hm... N-aș putea să-ți spun, dar parcă... O să-mi aduc eu aminte. Timp e destul dacă facem călătoria împreună. Deocamdată să ne ocupăm de prezent. Dacă afacerea ta ar urma calea legală, cu toată intervenția consulului tău, ar trebui să rămâi câteva săptămâni aici. Deoarece ți-am făgăduit, voi da o astfel de întorsătură lucrurilor, ca să te scutească de zăbavă. N-avem nevoie de tine. Ajunge că ticăloșii ăștia recunosc faptul, față de câțiva martori, ca să pot face dovada la timp. Pentru asta avem destui oameni de-ai mei aici.

— Și făptașii își vor primi pedeapsa?

— Ba bine ca nu! Deviza mea o știi: vai de aceia care fac rău semenilor lor!

— Și Abu el Barak, mukkademul?

— Hm... vezi, aici o să fie mai greu. E mukkademul sfintei Kadirine și nimeni nu o să vrea să se pună rău cu o tagmă atât de puternică. Voi găsi eu însă mijlocul ca „mâna dreaptă” a mea să-i vină de hac. Acum haidem să începem ancheta.

Când ne apropiarăm de catarg, cei trei vinovați se sculară de jos. Emirul — astfel îl vom numi și noi de acum încolo pe reiss effendina — făcu un semn cu mâna și soldații se așezară în cerc în jurul nostru. Se adresă mai întâi așa-zisului servitor:

— Cum te cheamă?

— Barik, răspunse el.

— Aha, aproape ca pe scumpul tău mukkadem. De unde ești?

— Din Minieh.

— Și totuși ai spus acestui effendi că ești un beni maazeh, cu numele de Ben Șorak. Cum ai îndrăznit să minți pe un om care are mai multă minte într-un singur fir de păr din capul lui decât tu cu toți strămoșii tăi și toate neamurile voastre de acum înainte? Te sfătuiesc să spui adevărul, fiindcă eu n-am răbdarea effendiului. Ai făcut pe stafia?

— Nu.

— Ia adu-ți bine aminte. O să te ajutăm și noi.

Făcu un semn, soldații îl întinseră jos pe individ și „favoritul” își descolăci gârbaciul din jurul mijlocului. La a cincea lovitură, nemernicul începu să zbiere cât îl ținea gura:

— Stați, stați că mărturisesc!

— M-așteptam! Așadar erai una din stafii?

— Da.

— Cine erau celelalte două?

— Mokka demul și servitorul său, care îi slujește în același timp de „scrib”.

— Și de câtă vreme făceați meseria asta?

— Curând după ce a murit maiorul.

— Bine. Cu tine am isprăvit. Scoală de acolo și treci lângă catarg.

Emirul își aținti acum privirea asupra reissului și zise:

— Mă cunoști și știi ce drag îmi ești; cunoști de asemenea puterea pe care o am asupra ta. Să-mi spui adevărul, altminteri îți deschide gârbaciul pliscul.

Bătrânul se înfurie și strigă indignat.

— Eu au sunt nici sclav, nici slugă, emirule, ci un musulman drept-credincios al Profetului și stăpânul acestei corăbii.

„Favoritul” știa ce are de făcut în asemenea cazuri. Nici nu mai întrebă, ci, conștient de demnitatea lui de „șef al gârbaciului”, îl „mângâie” de două ori pe bătrân, cu atâta dragoste, pe spinare, încât acestuia îi trecu pofta să mai facă pe fudulul.

— Așa! zise emirul, mulțumit de zelul subalternului său. Sclav, slugă, căpitan, musulman sau păgân, e totuna pentru Allah, pentru mine și pentru gârbaciul meu. Cine minte sau tăgăduiește, are de-a face cu el. Și acum, hai, vorbește preavestitul comandant: de când slujește acest Barik din Minieh, pe vasul tău?

— Numai de astăzi, răspunse arabul, mușcându-și buzele cu furie.

— Cine ți l-a adus?

— Mokkaademul.

— Ce însărcinare avea el pe corabie?

— Să-l slujească pe effendi cel străin.

— Adică să se lingusească pe lângă el ca să-l ia în serviciul său și să-l predea pe urmă mokkademului — cu alte cuvinte morții.

— Nu știi despre așa ceva.

— Atunci se vede că ai uitat și o să-ți împrăștiăm noi memoria.

Reissul fu ghemuit jos; dar nu fu nevoie decât de două gârbace ca să mărturisească.

— Ei, vezi ce repede ți-ai adus aminte? spuse emirul. Da, da, pielea hipopotamului e mare meșter să deschidă gura și să sfâșie carnea. Nu te mișca și răspunde la ce te voi întreba. Știai tu că era vorba să i se fure dumnealui portofelul?

— Da, da, știam... bolborosi bătrânul.

— Și ai dat o mână de ajutor la furtișag?

— Nu, ba da! răcni el, simțind biciul pe spinare.

— Știai de asemenea că effendi va fi mai târziu omorât?

Răspunsul veni abia după a doua lovitură.

— Ai dat tu sfatul că ar fi mai bine să fie ucis îndată?

Reissul tăcu. Îi venea greu să mărturisească, dar se temea în același timp de gârbaci. „Favoritul” îi deschise însă repede pliscul.

— Aș putea să te întreb mai departe, dar mi-e scârbă de tine. Ești un câine laș care are curaj să păcătuiască, nu să mărturisească. O să te întorci în propria-ți mocirlă. Rezemați-l de catarg. Și acum să vină cârmaciul la rând.

Acesta, care văzuse ce se petrecuse, tremura ca varga. Cum auzi întrebarea emirului, căzu în genunchi și începu să bolborosească:

— O, Allah, o, cerule, voi puteri ale pământului! Nu dați că spun... spun tot...

— Emirule, l-am rugat pe reissul effendina, fii îngăduitor cu el; pare să nu fie așa de ticălos ca ăștialalți doi. A fost silit să asculte de porunca mai marelui său. Pe când ei vorbeau, n-a scos un cuvânt, și pe urmă, când le-am imputat acestora ticăloșia lor, adică tot ce auzisem fără ca ei să mă vadă, a mărturisit tot, crezându-mă atotștiutor. A nimerit nenorocitul printre nelegiuiți, asta e toată greșeala lui.

— Da, da, are dreptate effendi, are dreptate. Allah o să-i răsplătească fapta lui cea bună, îngâna el.

— Hai să te cred, răspunse emirul. O să-ți pun numai o singură întrebare: recunoști că tot ce-a spus effendi e adevărat?

— Da, tot, tot e adevărat...

— Bine. Scoală-te. Vom avea îndurare pentru tine. Nădăjduiesc însă că-mi vei răspunde cinstit și la o altă întrebare pe care ți-o voi pune.

— Ce întrebare? Spun tot ce vreți!

— Vei afla mai târziu. Nu te vom lăsa la nemernicii ăștia. Treci colo lângă cabină și nu te mișca.

Am înțeles imediat intenția emirului. Vroia ca să nu stea prea aproape cârmaciul de reiss, pentru ca acesta să nu-l ademenească sau să-l înfricoșeze cu amenințări ca să tacă.

Reissul effendina porunci „favoritului” să caute pe undeva trei lămpi. Când i se aduseră, coborî cu el și cârmaciul său, ținând fiecare o lampă aprinsă în mână, jos, în fundul corăbiei.

L-am văzut pe bătrânul reiss scrâșnind din dinți, dar nu de durerile pe care i le pricinuiseră loviturile de bici, ci de frică pentru cele ce-l așteptau după ce se va întoarce emirul.

Bătrânul cârmaci al corăbiei veni la mine și-mi zise cu glas tremurător.

— Îți mulțumesc, effendi, că ai pus o vorbă bună pe lângă emir. Sunt rudă cu reissul și n-aveam încotro, trebuia să tac, n-am vrut însă să-ți fac nici un rău.

— Dar tăcerea ta era un mare păcat, o crimă chiar.

— Ce vroiai să fac? Puteam eu să-ți spun ce-au de gând cu tine?

— Bine-ar fi fost pentru voi! Emirul n-ar fi auzit cearta noastră și n-avea la ce veni pe corabie, ca să descopere că e un vas de sclavi.

— Un... vas... de... sclavi? Bâigui el speriat. Cine... cine zice asta?

— Emirul, se pricepe el la așa ceva.

— O, ce nenorocire! O, mințile mi se zăpăcesc! Allah, Allah, Allah! Trupul meu se clatină, mi-au slăbit mădulele din încheieturi și sufletul meu tremură ca o frunză-n vânt! Mă cufund în valurile unei mări de suferință și vârtejurile groazei mă macină, trăgându-mă în adâncul lor. Unde e sufletul care să se îndure de păcătosul de mine și mâna care să mă scape de la înec?

— Taci și nu te boci așa. Nu trebuie să ne audă cineva. Mărturisești că dehabijeha asta e un vas de sclavi?

— Nu de răpit sclavi, ci pentru transportul lor.

— Ia spune, ce vârstă ai?

— Șaizeci de ani, i-am împlinit mai deunăzi.

— Ai copii?

— Da, un fecior și nepoți, tocmai în Gubatar, unde se află și nevastă-mea.

— Știu unde vine. E aproape de meleagurile beduinilor uled-ali. Fugi la ei și rămâi acolo până se va uita afacerea asta. Bani ai?

— Numai câțiva piaștri și ăia i-am dat în păstrare reissului.

M-am scotocit prin buzunare și am adunat atât de cât mă puteam lipsi, apoi i-am dat suma, zicându-i:

— Am zărit mai adineauri o luntre în spatele roții de la cârmă. Lasă-te pe frânghia cu care e legată, jos în ea, și șterge-o cât poți de repede.

— O, cum să nu! Cu mare bucurie! După un an vor fi uitate toate și pot să mă întorc iar aici, ca să-mi câștig un

codru de pâine. Dar cum s-ajung până la cârmă, fără să mă vadă ailalți?

— Stai că mă duc eu să-l țin de vorbă și n-au să bage de seamă. Ia însă bine aminte ce-ți spun! Cum vei vedea că nu se uită nimeni încoace, strecoară-te până acolo și fugi.

— Da, da, effendi, să te țină Allah, să-ți răs...

— Taci și nu mai sporovăi. Hai, șterge-o! Allah să te ocrotească și vezi de nu mai apuca pe căi greșite.

— Nu, nu, n-o să mai fac câte zile voi avea! Nici un musulman n-ar fi făcut ce-ai făcut tu, un creștin, pentru mine. Tu însă...

N-am mai auzit ce spunea, căci mă și îndreptasem spre catarg, întrebându-i pe oamenii emirului despre „Șoimul” lor. Erau atât de entuziasmați de însușirile acestei corăbii, într-adevăr minunate, încât începură să vorbească toți în același timp. Când le-am spus că voi călători și eu cu ei, se înghesuiră bucuroși în jurul meu, așa că bătrânul cârmaci putea să se strecoare nesimțit la locul unde era frânghia de care atârna luntrea. Să-mi fi spus atunci cineva că mă voi întâlni atât de curând cu el, dar nu la beduinii la care îl trimisesem, ci în Sudan, nu l-aș fi crezut.

Se întoarce și emirul din cercetările lui. Mă temeam că va descoperi îndată fuga bătrânului cârmaci, dar nu fu așa. Emirul veni de-a dreptul la catarg și-i zise reissului:

— Mai întâi vreau să lămuresc un lucru. Cât ți-a plătit acest effendi pentru călătorie?

— O sută de piaștri, răspunse nemernicul, fără rușine.

— Dar el mi-a spus că ți s-au dat trei sute, nu una. Deci unul din voi doi se înșală cu două sute și acela nu e, de bună seamă, effendi. Așadar, îi vei da imediat cinci sute.

— Asta e pungășie... curată pungășie! zbieră bătrânul infuriat.

Câteva bice pe spinare îl potoliră însă repede și nu mai protestă.

— Așa. Unde sunt banii? întrebă acum emirul.

Reissul se codea cu răspunsul, dar „favoritul” îl amenință cu gârbaciul și atunci el zise, scrâșnind de necaz, că-i are jos în cală.

— Bine. O să ne duci acolo. Ce destinație are dahabijeha ta?

— Numai până la Khartoum.

— Da? Nu mai departe? Nu.

— Minți! Și ce încărcătură ai?

— Mărfuri care se caută pe acolo. Unelte, mărunțișuri pentru negri și alte fleacuri, pe care le voi schimba în produse de-ale lor.

— Hm... nu prea îmi vine să cred. Lăzile și baloturile pe care le-am văzut eu jos în magazie seamănă cu altceva. O să le deschid și vai de tine dacă umbli pe căi piezișe.

— Emirule, eu umblu pe calea cea dreaptă, nu pe căi piezișe; poți să mă crezi pe cuvânt și nu e nevoie să te mai ostenești..

— Așa? Credeam că faci negoț cu lemnărie, fiindcă am văzut jos în corabie niște scânduri, grinzi și altele de acestea. La ce-ți trebuie?

— Sunt de vânzare. În sud nu se găsește lemn tăiat și le cumpără cei cu dare de mână, pentru clăditul caselor.

— S-o spui altuia, nu mie. Cum se face atunci că șipcile, grinzile și parii sunt așezați într-un anumit fel, care dă de bănuț?

— Din întâmplare, emirule.

— Dacă ești cu adevărat drept-credincios al Profetului, ar trebui să știi că nu există întâmplare. Faci cumva și negoț cu lanțuri de fier? Am văzut o grămadă în cală. Degeaba tăgăduiești, scândurile și lanțurile te dau de gol. Nici nu-mi trebuie mărturisirea ta. Știu că ești negustor de sclavi și o să aflu chiar acum îndată de la cârmaciul tău că nu m-am înșelat. Aduceți-l înapoi!

Ochii tuturor se îndreptară spre locul unde stătuse până mai adineauri cârmaciul. Nevăzându-l se apucară să-l caute pretutindeni, dar nu-l găsiră nicăieri.

— Nu vă mai osteniți degeaba, zise emirul oamenilor săi, nu vedeți că a fugit? De ce nu l-ați păzit mai bine? Pesemne că a trecut puntea pe mal și a luat-o la sănătoasa. La drept vorbind, ați merita o pedeapsă, dar fiindcă nu părea să fie chiar așa de ticălos ca pungașul ăsta de reiss, ducă-se! Pe voi vă iert. Acum, effendi, adăugă el, întorcându-se spre mine, hai să-ți dea reissul banii îndărăt.

Doi din oamenii emirului îl luară pe bătrân pe sus și coborârăm în corabie. La lumina felinarelor ne fu lesne să ne orientăm. Interiorul vasului forma o încăpere mare, despărțită la capete în alte două mici; într-una din ele se aflau numai vreo douăzeci de lăzi și baloturi. Era de mirare, pentru că de obicei vasele pleacă din Cairo numai după ce au fost încărcate bine cu marfă. În cealaltă despărțitură era o ladă cu unelte și niște lanțuri de diferite mărimi, toate însă pentru ferecarea sclavilor. În încăperea cea mare din mijloc, se vedea numaidecât, după felul cum erau întocmite șipcile și parii, că aici se țineau sclavii încătușați într-un fel de cuști, câte zece sau chiar douăzeci la un loc. Când „recolta” era îmbelșugată, înghesuiau aici, în cală, până la patru sute de nefericiți de aceștia.

În fund, despărțită prin pereți de scânduri, era o mică încăpere a cărei ușă reissul o ținea încuiată. Emirul porunci acestuia să o descuie, ceea ce bătrânul nu vru, dar o lovitură de bici pe spinare, trasă cu sete de „favorit”, îl hotărî repede.

Atârdate de cuie bătute în pereți, văzurăm o mulțime de gârbace din piele de hipopotam care slujeau la „îmblânzirea” negrilor mai dârji. Într-un ungher era o lădiță de tinichea cu un lacăt mare, prins în două belciuge. Lacătul era încuiat. Reissul îl descuie și văzurăm că lădița era plină cu monede de argint. Emirul vârî mâna înăuntru și se apucă să numere până ce socoti că e de ajuns, mi-i întinse și zise:

— Uite, effendi, sunt tocmai atât cât ți se cuvin, adică cinci sute de piaștri.

— Dar nu i s-au plătit decât trei sute... încercăi să protestez.

— Taci! Știu eu mai bine ca tine ce fac, răspunse el. Îmi cunoști deviza: Vai de acela care face rău!

Am tăcut, fiindcă n-aveam încotro. Reissul își împreună mâinile, ridică ochii în tavan și murmură oftând:

— O, Allah! Amarnică soartă dai tu uneori oamenilor pe pământ, dar mă vei răsplăti sus, în paradis, pentru suferințele de acum.

— O să te răsplătească și acolo cu gârbaciul ca și aici, ba încă și mai rău; lasă că o să vezi tu, răs emirul. Cine face negoț cu sclavi se duce să ardă pe veci în focul gheenei — așa să știi.

— Nu înțeleg ce spui, emirule. În viața mea nu m-am abătut din calea cea dreaptă, atât de plăcută lui Allah, îngână bătrânul.

— Taci, câine! se răsti emirul indignat. Dacă nu înțelegi, o să te facă gârbaciul meu să simți. Îndrăzneala ta e și mai mare decât ticăloșia ta. Crezi că sunt orb? Eu, reissul effendina, mă voi fi pricepând, după felul cum e întocmită cala unui vas, la ce slujește.

Emirul porunci apoi, „favoritului” să-l închidă pe bătrân în încăperea unde ținea gârbacele și să pună lacătul la ușă. Cei doi oameni, care ne însoțiseră, luară lădița cu bani și urcarăm iar scărița care ducea pe punte. Fosta stafie numărul trei fu trimisă și ea jos, să țină tovărășie reissului.

În curând se întoarseră și marinarii. Habar n-aveau de ce se petrecuse în lipsa lor și rămaseră încremeniți când văzură vasul ocupat de străini. Emirul îi luă la cercetări, și află de la ei, deși nu știau hotărât, că bănuiau însă la ce slujea corabia. Fură duși și ei în cală și câțiva oameni de-ai lui reiss effendina puși să-i păzească.

Mă pofti apoi să mă duc cu amândoi copiii pe „Șoimul” său, Bagajul îmi va fi transportat mai târziu.

„Eş Sahin” — Șoimul — era ancorat ceva mai departe de acolo. Deoarece domnea un întuneric adânc, n-am putut să-

l deslușesc bine, dar la lumina felinarelor de pe punte, am observat că era foarte lung și îngust și avea două catarge. La pupa se aflau două cabine suprapuse. Una la nivelul punții, a doua dedesubt. Aceasta îmi fu pusă la dispoziție mie și copiilor. Avea două ferestre și era destul de încăpătoare pentru trei persoane.

Emirul mai trimise cinci oameni pentru paza dahabijehei; o dată cu ei plecară încă doi, ca să-mi aducă bagajul. Întrebându-l pe emir din câți inși e alcătuit echipajul, îmi răspunse că are patruzeci de oameni, toți unul și unul, potriviți pentru o vânătoare de negustori de sclavi, și care își știau bine meseria.

Cum n-aveam nimic de făcut, m-am întins pe divanul moale și am adormit. M-am trezit abia când soarele era de mult sus pe cer. Când am ieșit pe punte, locotenentul veni să-mi dea bună ziua și mă întrebă politicos dacă doresc ceva. Promise ordin să-mi stea la dispoziție și să fiu considerat pe bord ca însuși comandantul vasului.

Am cerut să mi se aducă pentru mine și copii cafea, apoi am întrebat de reiss effendina. Mi s-a răspuns că e dus cu dahabijeha la Cairo, ca s-o predea autorităților, împreună cu reissul și echipajul ei. Vroia, de asemenea, să pună poliția în picioare, ca să-l prindă pe scamator.

Ni se servi cafeaua afară pe punte, unde mi se așternu un covor și perne pentru mine și copii. De aici puteam privi până departe pe apa Nilului.

Admiram frumusețea vasului elegant pe care mă aflam și am înțeles, după felul cum era construit, că trebuie să fie într-adevăr de o iuțeață cu totul deosebită de a celorlalte.

Nu sfârșirăm de băut cafeaua, când zării un sandal care aluneca încet pe unde. Am putut citi numele vasului: „Abu'l

adșal”^[18] dar l-am trimis pe micul meu negru să-mi aducă din cabină ocheanul. Nu știu ce m-a îndemnat s-o fac, dar ideea aceasta mi-a prins bine, căci am văzut prin ochean, pe puntea sandalului, printre alți inși, un individ care se

uita cu încordare spre vasul nostru. Îl recunoscui de îndată: era muza'birul, pungașul pe care vroia să-l prindă emirul. Ticălosul căutase să șteargă putina cu cel dintâi prilej care i se ivise.

Firește că m-am dus imediat să-i comunic lui Jüz bași [\[19\]](#) al „Șoimului” ceea ce văzusem și l-am întrebat dacă nu s-ar putea să-l luăm pe individ de pe sandal. Locotenentul îmi răspunse că nu poate să întreprindă nimic fără ordinul superiorului său, așa că am fost siliți să-l lăsăm pe ticălos să-și vadă deocamdată de drum.

3. La Siut

O călătorie pe Nil până la Siut, ce perspectivă ademenitoare! Lași în urmă Cairo, Poarta Orientului, și te îndrepti tot spre sud. Acest cuvânt nu are însemnătatea pe care i-o dăm noi „sudului”. Sudan e pluralul stâlcit al cuvântului asvad, adică „negru”, iar beled înseamnă — „țara”, așa că Beled es Sudan înseamnă „Țara negrilor”.

O călătorie în Sudan e totuna cu a te avânta în necunoscut, într-un fel de împărăție a tainelor. Chiar pe omul care a făcut-o de zece, douăzeci de ori, locurile acelea îl atrag mereu și rămân pentru el o taină, ceva unde mai are multe de descoperit.

Astăzi, drumul de la Cairo la Siut se poate face cu trenul; dar o locomotivă care pufăie o trâmbă împutită de fum în aerul limpede și curat al Fluviului Sfânt pare un fel de profanare. Și apoi, trenurile egiptene! Mai bine să te lipsești!

Așa că, eu prefer puntea unei corăbii unui vagon închis ca o cușcă, de unde priveliștile îți trec pe dinaintea ochilor fără să ai timp măcar să le bagi în seamă. Pe când așa, stai frumușel, întins pe un covor acoperit cu perne moi, cu luleaua în gură și cafeaua aromitoare dinainte. Apa se întinde la nesfârșit în fața ta. Vederea aceasta te face să visezi la sudul cu plantele lui enorme și animalele fantastice. Vântul flutură pânzele; marinarii își trec timpul, unii dormind, alții privind pierduți în gânduri sau vorbind de necazurile lor. Ochii călătorului se închid într-o toropeală plăcută. Deodată se aude strigătul:

— Sculați la rugăciune!

Într-o clipă toți sunt în picioare. Cad apoi în genunchi, se închină cu fața la răsărit și-i auzi murmurând:

— Nu e alt Dumnezeu afară de Dumnezeul nostru și Mahomed e trimisul său pe pământ.

Pe urmă se întind iar pe rogojini și nimic nu le tulbură pacea, decât doar arareori vreo corabie care se încrucișează cu a lor.

Uneori întâlnesc și plute. Plutele acestea sunt însă cu totul altfel decât cele știute de noi, europenii. Ele nu sunt din trunchiuri de copac sau din scânduri, ci din ulcioare!

Egipteanul nu bea altă apă decât aceea scoasă din Nil. Ulcioarele în care-o ține sunt poroase. Toată murdăria se așază la fund; prin pori pătrunde umezeala și apa devine astfel mai rece decât aceea din râu. Capătă un gust foarte bun și, când te-ai deprins cu ea, nu-ți mai place nici cea mai bună apă de izvor din oazele pustiului.

Aceste ulcioare se fabrică într-o localitate de pe malul stâng al Nilului, numită Ballas, de aceea se numesc ballași. Se împletesc din frânghii năvoade lungi dreptunghiulare, cu ochiuri atât de mari, încât să încapă un ulcior în fiecare. Ulcioarele fiind goale, plutesc la suprafață; deasupra se pune o plasă de frânghie și... pluta e gata.

Rodnicia pământului e datorită numai revărsării Nilului, care se întâmplă la anumite perioade. Cu cât e mai mare cantitatea de apă care se revarsă, cu atât e și belșugul mai mare. Ca să se poată da curs apei cât mai departe, s-au făcut canale întinse.

Ne apropiam de Siut, ținta mea de acum. Două zile încheiate stătuse „Șoimul” ancorat la Giseh, înainte de a porni la drum — timpul pe care emirul și-l pierduse la Cairo în căutarea muza'birului. Se întoarse foarte necăjit pe bord, deoarece toate cercetările fuseseră zadarnice, dar când află, de la mine, că-l văzusem pe puntea sandalului „Abu'l adșal”, care o luase în susul fluviului, se mai domoli. Era sigur că îl vom ajunge din urmă.

De câte ori ajungeam într-un port trimitea pe cineva să întrebe dacă văzuse careva trecând pe acolo sandalul; zadarnic! Vasul se ferise să se apropie de mal. Nădăjduiam însă să-l găsim la Siut sau să aflăm cel puțin aici ceva despre muza'bir.

Zărirăm din depărtare orașul. Pe limba coptă ^[20] i se zice Saud fostului Lykonpolis (orașul lupilor) din vechime. E așezat foarte aproape de malul Nilului, într-un ținut încântător și rodnic. Deși nu are decât o populație de treizeci de mii de locuitori ^[21] e reședința unui pașă și a unui episcop copt. E de asemenea un centru comercial, deoarece are legături întinse până înăuntrul Africii, fiind o stație principală a caravanelor nubiene și al Sudanului răsăritean.

Cu toate că avea destulă însemnătate, chiar în vechime, nu se găsesc nici în oraș și nici în împrejurimi alte monumente decât vechea necropolă și în munții libieni mormintele mumiilor lupilor la care se închinau odinioară. Nu departe de satul Maabdah se află o peșteră, prea puțin cercetată, cu mumii de crocodili.

Aruncărăm ancora la malul satului El Hamra, care formează portul Siutului. Emirul, în calitatea sa de reiss effendina, nu avea de îndeplinit nici o formalitate la căpitania portului, așa că puturăm coborî imediat pe uscat. Căutarăm sandalul dar nu-l găsirăm. Căpitanul portului ne spuse că-l văzuse într-adevăr trecând, dar că nu ancorase în port. Era deci de presupus că muza'birul nu se afla în Siut. Ahmed Abd el Insaf, care ardea de nerăbdare să pună mâna pe el, hotărî să pornească fără zăbavă în urmărirea sandalului. De altminteri, nici nu putea rămâne multă vreme la Siut, deoarece avea treabă la Khartoum. Aflase la Cairo, înaintea plecării sale, de la un agent de-al său — din care avea în fiecare port câte unul — că va face în Khartoum o captură importantă. Ce anume, nu-mi spuse, cu toată prietenia pe care mi-o arăta.

Băgasem de seamă că tot timpul căuta să afle de la mine fel de fel de lucruri. Îmi puneă întrebări peste întrebări, și fiindcă nu prea avea cunoștință de multe lucruri, simple pentru mine, îi puteam răspunde la toate. Crescusem

grozav în ochii lui și mă credea foarte învățat. Totuși se ținea în rezervă — după felul de a fi al orientalului față de străini și inferiorii săi. Am înțeles repede că se credea, prin rangul său, superior mie, care n-aveam nici un grad în armată și nici o situație socială. Nici nu i-o luam în nume de rău. Pentru el nu eram altceva decât un vântură-lume, veșnic în goană după aventuri. Totuși în adâncul sufletului mă nemulțumea tăcerea lui când era vorba de planul pe care-l urmărea cu drumul său la Khartoum.

Făgăduisem lui Murad Nassir să-l aștept la Siut; eram deci silit să mă despart aici de emir. Copiii rămaseră pe bordul vasului său, deoarece îi era mai lesne să-i țină sub ocrotirea lui și avea mai multă posibilitate să-i trimită în patria lor. Mie mi-ar fi fost foarte greu, dacă nu chiar cu neputință s-o fac. La plecare, bieții copii se agățară plângând de gâtul meu și nu vroiau cu nici un preț să se despartă de mine. Abia i-am potolit, făgăduindu-le ca voi veni să-i văd acasă la ei. Pe urmă, doi marinari luară bagajul meu în spinare și pornirăm spre oraș. Întrebându-l pe reiss effendina unde vrea să mă ducă, îmi răspunse ca și când ar fi fost foarte firesc:

— La pașa, unde te-aș putea duce dacă nu la el? Un bărbat ca tine nu poate fi găzduit decât la cel mai de seamă om din oraș.

— Crezi că o să fie bucuros să mă primească?

— Firește. Mai ales dacă te recomand eu. Te va întâmpina ca pe un bun și vechi prieten.

M-am mai liniștit, deși mi-ar fi plăcut mai bine să trag la vreun han ieftin, unde să nu stau degeaba. Drumul ducea pe chei până la oraș. Digul era mărginit de verdeață și razele soarelui se jucau șagalnic prin firele de iarbă. Lumea forfota grăbită. Printr-o poartă sarasină, care slujea în același timp de intrare principală în oraș, pătrunserăm într-o curte care ținea de palatul pașei. Zidurile erau văruițe în alb și aveau vreo câteva ferestre oarbe sau firide. Pe bănci joase, așezate lângă pereți, indivizi cu chipurile bărboase

fumau tacticos și sorbeau rar din filigene cu cafea. Păreau să fie paznici de-ai palatului. Nici unul din ei nu se sinchisi de noi.

Emirul părea să fi venit adeseori pe aici. Păși de-a dreptul spre ușă, le spuse marinarilor să aștepte afară și mă trase după el înăuntru. Aici dădurăm de o santinelă pe care o întrebă de intendent.

Soldatul rezemă pușca de perete și se îndepărtă. Se întoarse după câțva timp, întinse palma și zise:

— Vă duc acum la el, dar mai întâi să-mi dai un bacșiș.

Emirul îi cârpi o palmă zdravănă, apoi răspunse:

— Uite bacșișul și grăbește-te, altminteri te cinstesc și cu câteva vergi pe spinare.

Omul se uită cu luare-aminte la emir. Înțelese că are de-a face cu cineva mai de seamă — mai bună dovadă ca palma nici nu se putea —, începu să-și frece obrazul și o luă înainte.

Trecurăm într-o curte interioară; de jur-împrejur numai uși. La una din ele stătea un negru enorm, înfășurat în mătăsuri, care ne privea cu ochi posomorâți. Când îl văzu pe emir, se îndoi din șale, puse mâinile cruce pe piept și strigă speriat:

— Iartă, stăpâne, că nu ți-am ieșit întru întâmpinare, dar nu știam că tu ești.

Mojicia insuflă respect; probabil că emirul știa asta, căci răspunse răstit:

— Nu era nevoie. Cum poți însă porunci santinelei să-mi ceară bacșiș?

— Vai de mine, a făcut el una, ca asta? se înspăimântă negrul. Martor mi-e Allah că nu l-am pus eu la cale.

— Taci! Știu eu că din porunca ta cere bacșiș, pe care îl împarți pe urmă cu el.

— Te-a mințit cine ți-a spus, stăpâne. Ca să dovedesc că nu e adevărat, o să pun să-i tragă cu nuiua spate.

— Lasă, că l-am pedepsit eu. Și dacă vrei să împarți cu el bacșișul, cere-i să-ți dea și ție jumătate din ce i-am eu lui.

Acum du-te și mă anunță pașei, stăpânul tău, că am venit.

— Iartă că nu pot s-o fac, fiindcă înălțimea sa a plecat cu mare alai la oaza Dahel.

— Când se întoarce?

— Poate să treacă și o săptămână până ce sluga lui o să aibă norocul să-i vadă iar fața.

Am crezut că negrul acesta diform, îmbrăcat numai în mătase, e vreun servilor preferat sau paznic de harem, am văzut însă îndată că m-am înșelat, căci emirul îi zise:

— Atunci o să-ți dau eu poruncile pe care le-ar fi dat chiar stăpânul tău intendentului său. Effendi pe care-l vezi aici e un boier de seamă și învățat din Germanistan și are de gând să rămână câteva zile la Siut. Venisem cu gândul să-l rog pe pașă să-l găzduiască, dar fiindcă el nu e aici îți dau ție poruncă să-l primești și să ai grijă să fie considerat ca o rudă a stăpânului tău.

Așadar, negrul îndeplinea slujba de intendent, ceea ce nu era puțin lucru. El mă măsură cu o privire nu tocmai binevoitoare și îi răspunse emirului:

— Facă-se voia ta, stăpâne. Voi duce pe effendi într-o cameră potrivită cu rangul său. Pofțiți înăuntru și îngăduiți-mi să vă ofer cafea și tutun.

— N-am timp de zăbovit, trebuie să plec numaidecât, vreau însă să vă văd odăile pe care le va avea effendi la dispoziția lui. Hai, du-ne chiar acum.

Nu eram defel bucuros că emirul se purta atât de aspru cu intendentul, căci mă temeam să nu am eu de îndurat apoi urmările. Negrul încruntă sprâncenele, nu spuse nimic, se înclină politicos și ne făcu semn să-l urmăm. Ne duse într-o încăpere manevrabilă, pe ai cărei pereți, zugrăviți în albastru, erau o mulțime de versete din *Coran*, și ne spuse că aici voi locui eu. Emirul se declară mulțumit și zise că se va informa la timp dacă n-am avut vreo neplăcere, apoi ceru să mi se aducă bagajul. Curând după aceea un negru execută porunca. Apoi un altul veni cu un ciubuc și cafea.

În toate casele bune din Orient se găsește oricând apă fiartă pentru făcut cafeaua.

Emirul păru mulțumit că am fost atât de repede servit, ceea ce îi chezășua că porunca îi va fi ascultată; îmi dădu adresa unde pot lua informații despre el, îmi strânse mâna și-mi zise la plecare:

— Așa. Ești la adăpost aici. Poți pleca oricând poțtești; dacă s-ar întâmpla însă să nu ți se îndeplinească vreo poruncă, spune-le că mi te vei plânge mie și fii mojik. Allah să te binecuvânteze și să te aducă sănătos la mine.

Plecă. Drept să spun nu prea mă simțeam la largul meu. Aveam presimțirea că voi fi nevoit în curând să-i ascult sfatul, dar mă hotărâi să mă străduiesc să n-o fac. Eram doar un venetic venit cu de-a sila în casă. Și apoi, felul cum mă impusese emirul nu-mi putea atrage defel simpatia intendentului tuciuriu. Îmi propusei deci să-mi caut o gazdă în oraș.

Statui vreun ceas tolănit pe perne, fumând. Credeam că va veni cineva să mă întrebe dacă doresc ceva. Emirul probabil în vremea asta părăsise portul. Nu veni însă nimeni. În sfârșit, intendentul intră pe ușă. În loc să șadă jos lângă mine, după cum îi poruncea bunăcuviința, rămase în picioare, mă privi cu ură, apoi zise:

— Așa zi-i, emirul ți-e prieten! Cine-l aude, crede că e chiar kedivul în persoană. Îl cunoști de mult?

— Nu, răspunsei eu, după cum era adevărat.

— Și îndrăznește să te aducă aici, în palatul pașei. Vii din Germanistan?

— Da.

— Ești musulman?

— Nu, sunt creștin.

— Allah, Allah! Ești creștin și eu ți-am dat odaia asta plină cu versete sfinte din *Coran*! Ce păcat grozav am făcut! Să ieși numaidecât de aici și să mergi să te duc în alta, unde legea ta n-o jignește pe a noastră.

— Da, o să ies într-adevăr, dar nu ca să trec în alta. Tu însuți ești acela care batjocorești legea voastră, care zice să-ți cinstești oaspetele, pe când tu faci tocmai dimpotrivă. O să trimit un om să-mi ia lucrurile; pentru cafeaua și tutunul pe care mi le-ai oferit, ține bacșișul ăsta.

Pusei jos ciubucul, mă ridicai în picioare, îi aruncai o monedă de argint, ceea ce era foarte mult pentru ceea ce îmi oferise și ieșii din odaie, fără ca el să mă oprească. Ajuns în curte, auzii bocete. O ușă se deschise și în prag apărură doi servitori care duceau pe brațe un bărbat tânăr, cu o rană adâncă la frunte, din care șiroia sângele. În urma lui venea o femeie gârbovită, care plângea și se jelea în gura mare, țipând să se aducă un hekim (doctor) în grabă.

Când grupul trecu pe lângă mine, am întrebat ce i s-a întâmplat tânărului rănit. Un bătrân bine îmbrăcat, care însoțea alaiul, îmi răspunse:

— L-a izbit calul de zid. Acum i se scurge băiatului viața prin frunte. Alergați cât puteți de repede după un haggahm ^[22], poate că mai e scăpare.

În zăpăceală nimeni nu se gândea să-i dea ascultare. L-am apucat pe bătrân de braț și i-am zis:

— Poate că nu e nevoie să trimiți după chirurg; o să-i pansez eu rana.

Bătrânul se uită la mine și-mi spuse cu înfrigurare:

— Atunci ești tu însuși doctor? Scapă-mi copilul și o să-ți dau de zece ori pe atât cât vei cere tu.

Mă trase după el pe o ușă prin care dispăruseră cu rănitul. Bătrânul era tatăl lui. Din odaia aceasta, care părea să fie salonul, trecurăm în alta, unde fusese culcat tânărul pe un divan. Femeia îngenunchease în fața divanului și plângea în hohote. Bărbatul o ridică de jos și-i zise:

— Uite, am adus un doctor. Taci, femeie, și lasă să ne examineze feciorul. Poate se milostivește Allah și dă îndărăt viața băiatului, care e sprijinul și bucuria bătrâneților noastre.

Femeia era deci mama tânărului.

— Poate că i-o dă îndărăt — repetară oamenii care-l transportaseră pe rănit.

M-am lăsat în genunchi lângă el și am examinat rana. Nu era primejdioasă și, dacă nu survenea vreo complicație, se va tămădui repede.

Tânărul era leșinat. Aveam la mine o sticlută cu amoniac, pe care o întrebuițam împotriva mușcăturilor de țânțari, care mișună cu duiumul prin țările acelea. Am destupat-o și i-am ținut-o leșinatului sub nas. Efectul nu întârzie. Se cutremură, strănută și deschise ochii. Maică-sa începu să râdă de bucurie. Bătrânul își împreună mâinile și strigă:

— Slavă lui Allah! Moartea a fugit și viața se întoarce în trupul copilului meu...

— Se întoarce, se întoarce! exclamă și cei din jurul său, Allah! Allah!

L-am rugat pe bătrân s-o îndepărteze pe femeie și am început să examinez trupul rănitului. N-avea nici o fractură, dar capul îi vâjâia cumplit. Am cerut feși și ce trebuia pentru bandaj, care mi se aduseră îndată, am spălat bine rana și am legat-o, după aceea le-am spus că bolnavului îi trebuie liniște și că a doua zi va fi pe picioare.

Își poate oricine închipui bucuria părinților; socotiseră rana foarte primejdioasă și, când își văzuseră feciorul în nesimțire, crezuseră că a murit.

— Cum să te răsplătesc, effendi! strigă bătrânul. Dacă nu erai tu, sufletul copilului meu n-ar mai fi găsit drumul îndărăt în trupul lui.

— Te înșeli, feciorul tău s-ar fi deșteptat și fără ajutorul meu.

— Nu, nu! Eu nu știu cine ești, nu te-am văzut niciodată până acum. Pesemne că ești străin la palat. Spune-mi unde locuiești ca să te putem găsi dacă i s-o face iar rău băiatului.

— Am sosit de-abia astăzi în oraș și nu știu nici eu încă unde voi locui. Și apoi nu rămân decât vreo câteva zile în Siut.

— Stai la noi, effendi! Fii oaspetele nostru. Loc avem berechet.

— Nu pot primi găzduirea voastră. Voi nici nu știți cine sunt și legea mea nu e aceeași cu a voastră. Eu sunt creștin.

— Creștin... creștin! zise bătrânul, privindu-mă cu o curiozitate respectuoasă.

— Creștin! repetară ceilalți după el.

— Da, creștin, am întărit eu. Acum cred că nu vei mai stărui.

— De ce nu? Nu ești salvatorul copilului meu?

— Ți-am spus că te înșeli. Își venea el în fire și fără mine.

— Nu, nu! Am auzit eu că mulți dintre voi, medicii creștini, sunteți mari vrăjitori și moartea fuge de frica voastră.

— Vrăjitori nu suntem, ci mai învățați și mai pricepuți decât ai voștri.

— Spui tu așa, fiindcă nu vrei să mărturisești adevărul. Sticluța cu apa vie din mâna ta mi-a scăpat copilul. Te pricepi să închizi viața într-o sticlă, ca să gonești apoi cu ea moartea. Nu, nu, nu te mai apăra! Știu eu ce știu, dar nu te mai pot pofti acum în casa mea.

— Mă așteptam. Un creștin nu poate fi binevenit.

— Effendi, să nu crezi asta. Eu nu-l disprețuiesc pe creștin; are și el un Dumnezeu, nu e păgân. Bucuros l-aș primi sub acoperământul meu, cu atât mai mult pe tine, care ești salvatorul copilului meu. Suntem însă prea de curând ca să te mai îmbiez cu găzduirea mea. Dacă zici că n-ai încă o locuință, voi vorbi cu intendentul palatului să te găzduiască în palat, mai ales că pașa lipsește din oraș. Și intendentul e bolnav și dacă izbutești să-l tămăduiești, n-o să mai știe cum să-ți mulțumească.

— De ce boală suferă?

— De stomac. Mănâncă mai mult decât cinci inși la un loc, de aceea e mereu bolnav.

— Atunci n-are trebuință nici de sfatul nici de ajutorul meu. Să mănânce mai puțin și o să se tămăduiască singur. De altminteri, nici nu cred să fie bucuros să mă vadă și nici să-i vină vindecarea de la mine. M-a dat chiar adineaori afară din casă.

— Pe tine? Cu neputință!

— Nu numai că e cu putință, dar e și foarte adevărat. Mi-a refuzat ospitalitatea cuvenită, deși îi fusesem recomandat cu foarte mare căldură de reissul effendina Ahmed Abd el Insaf.

— Aha, tocmai de el! Vezi că pe ăsta îl urăște intendentul mai mult ca pe oricine altul, fiindcă emirul e întotdeauna mojić cu el. Să te fi recomandat altcineva, fii sigur că n-o făcea. În sfârșit, dacă zici că s-a purtat atât de urât cu tine, nu mă mai pot duce la el. Ți sunt însă dator atâta recunoștință, încât nu te pot lăsa să pleci. Iartă, rogu-te, îndrăzneala, dar vino de-mi vezi locuința și dacă-ți place, mi-ai face o mare bucurie și o cinste deosebită primind să fii oaspetele meu.

Din felul cum vorbea am înțeles că ar fi fost o adevărată insultă pentru bătrân să refuz. Nevastă-sa își împreună și ea rugător mâinile spre mine, iar fiul său adăugă:

— Rămâi effendi! Mă doare grozav capul și știu că tu mă poți tămădui dacă stai la mine.

— Bine, rămân, am răspuns eu. Trimiteți pe cineva să-mi iau lucrurile de la intendent. N-aș vrea însă să vă fiu o povară.

— O povară? Nu! zise bătrânul cu bucurie. Nu sunt om sărac, sunt emir ahor-ul ^[23] pașei și-ți pot oferi și eu atât cât puteai avea de la intendent. Îngăduie-mi să-ți arăt acum locuința. Iar voi — adăugă el, adresându-se servitorilor — duceți-vă și aduceți aici lucrurile acestui effendi.

Bătrânul mă trecu prin mai multe odăi, până ce ajunserăm într-o cameră mare și frumoasă, a cărei ușă răspundea chiar în curtea pe unde venisem. Se bucură ca un copil când văzu că-mi place camera și mă rugă să-l iert un moment ca să vadă ce face băiatul.

Găsisem deci un adăpost tot în palat, și încă la un om care mi-era de o mie de ori mai simpatic decât diformul acela de intendent. Ce face și întâmplarea! Să fi plecat cu câteva momente înainte sau mai târziu, nu m-aș fi întâlnit cu tânărul rănit și aș fi fost nevoit să-mi caut o gazdă în oraș.

Bătrânul se întoarse aproape imediat. Aduse — ca semn de mare cinste — el singur ciubucul și mi-l aprinse cu mâna lui. Veniră pe urmă și servitorii cu cele două puști ale mele și puținul bagaj pe care-l purtam cu mine. Unul din ei îmi zise:

— Effendi, a trebuit să-i spunem intendentului unde te afli. Când a auzit că ești un doctor vestit care are la el sticla cu apa vieții, i-a părut tare rău că s-a purtat urât cu tine și te roagă să-l ierți și să-i îngădui să vină încoace. E bolnav, sărmanul. Doctorii noștri i-au spus că într-o bună zi o să-i plesnească burta. Acum zice că Allah te-a trimis pe tine să-l tămăduiești.

— Bine, spuneți-i să vină.

Nici nu-mi trecea prin minte să-i port pică negrului pentru purtarea lui față de mine. Bănuiam că boala lui grozavă nu va da defel prilejul unei întrevederi tragice.

Nu se lăsă așteptat. Mai că mi se făcuse milă, când l-am văzut cât de rușinat și sfios se apropie de mine.

— Iartă-mă, effendi, începu el. Să fi știut eu că tu ești un...

— Încetează! i-am curmat eu vorba. N-am de ce să te iert. Reissul effendina e de vină.

— Ești prea bun. Îmi îngădui să m-așez lângă tine?

— Te rog chiar.

Se așeză în fața mea și a bătrânului. Acum se putea vedea și mai bine ce proporții uriașe avea corpul său. Era mult, mult mai gras ca Murad Nassir. Respira greu, mai mult horcăia; sub pielea lui tuciurie se vedea sângele îmbelșugat care-i clocotea în vine. Obrajii îi erau umflați ca niște foale. Nu mai încăpea îndoială că omul acesta va muri în curând de o congestie sau de dilatație de stomac.

Când văzu că mă uit atât de atent la el, zise oftând:

— Te înșeli, effendi, dacă mă judeci după față. Oamenii grași nu sunt atât de sănătoși pe cât îi crede lumea.

— Știu. Doctorii în Germanistan știu prea bine că omul, cu cât e mai gras, cu atât îl pândește mai de-aproape moartea.

— Allah să mă păzească! Spune-mi, rogu-te, mai am mult de trăit?

— Când ai mâncat pentru ultima dată?

— Azi-dimineată.

— Și când o să mănânci iar?

— La amiază, adică peste o jumătate de oră.

— Ce-ai mâncat azi-dimineată?

— Mai nimic. Un cocoș fript și o spinare de berbec.

— Și la prânz ce-o să mănânci?

— Tot așa de puțin, adică un cocoș fript, o spinare de berbec cu o mână de orez — nu mai mare ca un turban — pe urmă un pește de vreun cot și o strachină cu arpacaș fiert în lapte.

— Hm! Atunci tare mă tem că nu vei mai apuca seara.

— O, cerule, o, pământule! Glumești?

— Nu glumesc defel. Dacă aș mânca eu un sfert din ce ai spus tu acum, aș crăpa pe loc.

— Tu, da. Dar potrivești tu trupul tău cu al meu? În burta mea încape de zece ori mai mult ca într-a ta.

— Crezi că burțile noastre sunt butoaie deșarte? Ai mâncat nu numai cât îți trebuie ca să trăiești, ci și cât să te îmbolnăvești. Am auzit că ai dureri de stomac, e adevărat?

— Da. Mă doare uneori de-mi ies ochii din cap.

— Ai putea să-mi arăți și mie cam unde te doare?
— Aici, făcu el, arătând cu mâna la stomac.
— Cum te doare? Te înjunghie?
— Nu. Durerile sunt așa ca și când n-aș avea nimic înăuntru, parcă ar fi un gol în pânțece.

— Aha! Înțeleg! Și când te apucă durerile astea?

— Întotdeauna la vremea mesei, așa că trebuie să mănânc numaidecât.

Îmi stăpâneam cu anevoie râsul și i-am zis, vrând să par cât se poate de serios:

— Grea boală... foarte grea.

— Pot să mor din ea? întrebă el speriat.

— Cu siguranță, dacă nu ți se dă ajutor la timp.

— Spune repede, effendi, ajutorul mi-l poți da tu? Îți plătesc oricât ceri.

— Nu-mi trebuie nici o plată; te vindec pe degeaba. Când știi boala, îi cunoști și leacul.

— Cum îi zice bolii mele?

— La francezi se numește *faim*, la englezi *hunger* sau *appetite*; cum îi zice aici, n-ai nevoie să știi.

— Nici nu țin, numai să-mi cunoști tu leacul, atâta vreau.

— Îl cunosc.

— Spune-l, spune-l repede! Eu sunt intendentul palatului și am bani cât nu știu ce să fac cu ei... îți plătesc oricât ceri.

— Îți repet că nu-mi trebuie nici o plată. Totuși o să trebuiască să te scormonești nițel în pungă. Ce te-au sfătuit doctorii de aici?

— Să rabd, să nu mănânc. Ziceau că stomacul meu e slab.

— Dobitocii! E tocmai dimpotrivă; ai un stomac foarte tare. Noi medicii numim un astfel de stomac, stomac rinocer sau de hipopotam. De aceea nu trebuie să rabzi de foame ci să mănânci, și chiar cât se poate de mult.

Chipul negrului lucea de bucurie. Se izbi cu palmele peste genunchi și exclamă:

— Să mănânc! Să mănânc cât pot de mult. O Mohamed, o voi sfinți califi! Asta e doctoria care-mi place!

— E singura care-ți poate ajuta. Numai că se cere s-o iei cu un anumit rost.

— Care?

— Îndată ce simți golul acela în stomac, te apleci de șapte ori cu fața spre Mecca, pe urmă șezi jos și mănânci până ce pierе golul din stomac.

— Ce să mănânc?

— Orice vrei și-ți place. După ce te-ai săturat, te scoli și te apleci iar — de astă dată de nouă ori — dar atât de tare, ca să atingi pământul cu fruntea.

— O să pot?

— Trebuie!

— Dar dacă nu merge?

— Să meargă! Altminteri leacul nu folosește la nimic. Ajută-te cu mâinile; înțepenește-le bine în pământ și să vezi că se poate. Ia încearcă!

Se sculă și se apucă să facă după cum i-am spus. Era atât de caraghios să vezi corpul acela enorm trudindu-se să se aplece din mijloc ca să atingă cu fruntea covorul încât mie mi-era foarte greu să-mi stăpânesc râsul, mai ales că la un moment dat își pierdu echilibrul și se rostogoli ca un bolovan pe covor. Totuși nu se lăsă; se ridică de jos și încercă iar. În cele din urmă reuși.

— Merge, merge! strigă el cu bucurie. O să încerc însă când voi fi singur, altminteri râd de mine când m-or vedea și se duce dracului demnitatea. Altceva ce mai am de făcut?

— Milostenie.

— Față de cine?

— Venind încoa' am, văzut o mulțime de bolnavi, mai ales copii. Au ochii umflați și plini de bube; mișună muștele pe ei.

— Da, așa e, sute de copii de ăștia sunt. Întind mâna la trecători și cer de pomană.

— Tu ești bogat și Profetul poruncește să fii milostiv cu cei săraci. Dacă vrei să te tămăduiești, trimite să-ți aducă vreo cincizeci de copii de ăștia și dăruiește fiecăruia din trei în trei luni câte doi piaștri.

— O să fac ce-mi spui, effendi, fiindcă sunt sigur că leacul tău o s-ajute. Tu ești un mare doctor și peste puțin o să ți se ducă vestea în toată lumea. Dar parcă simt că m-apucă durerile. Pot să mă duc să mănânc?

— Da, da, grăbește-te chiar. Nu uita însă să te apleci de șapte ori — după cum ți-am spus — și nici pe copiii cei orbi să nu-i uiți.

— O să mă duc îndată după masă să le împart chiar eu banii. N-ai vrea să mai treci pe la mine, ca să vezi cum îmi merge? Ești creștin, cu toate astea îți doresc ca porțile raiului să se deschidă înaintea ta, fiindcă n-ai cruzimea să vrei să tămăduiești prin foame un stomac bolnav.

Îmi întinse mâna, apoi plecă. Bătrânul, care tăcuse până atunci și ascultase foarte serios, lăsă să-i fluture acum un zâmbet pe buze și zise:

— Effendi, după cum văd eu, tu nu ești numai un doctor înțelept, dar și un om glumeț și bun la inimă.

— Cum, bun?

— Fiindcă ai grijă de bieții orbi.

— Și glumeț de ce?

— Vrei să spui că nu era o glumă?

— Ce anume?

— Hm... hm... Iartă, te rog! Cum ar putea mintea mea să înțeleagă știința ta! Mecca e orașul sfânt și cele șapte și nouă închinăciuni își vor fi având rostul lor. Un medic care dă viață dintr-o sticlută, trebuie să știe el la ce pot folosi închinăciunile spre Mecca. Nimeni altul în afară de tine nu mi-ar fi putut scăpa copilul de la moarte. Dacă ai putea să-mi mai ușurezi sufletul de o grea povară!

— Te apasă ceva? Spune! Noi, europenii, ne pricepem la multe, chiar la lucruri care vi se par vouă cu neputință.

— Numai la asta nu. Aici e nevoie de un beduin, și încă de unul care ar vrea să-și pună în primejdie viața. Au și europenii cai, dar nu sunt buni călăreți.

— Aha, e vorba de un cal de călărie?

— Da, un cal mai al dracului decât dracu'. Pașa al nostru a primit acum vreo câteva săptămâni în dar de la fratele său de dincolo de Mecca, un armăsar sur — un adevărat El Bakarra. Ai auzit tu vreodată de caii Bakarra?

— Da. Se zice că sunt cei mai focoși cai ai Arabiei.

— Și știi tu că dintre toți, cei mai îndărătnici sunt cei suri.

— Așa merge zvonul, eu însă sunt de părere că pentru un bun călăreț n-are a face dacă are blana sură ori de altă culoare.

— Greșești, effendi. Ești un doctor iscusit, dar nu te poți pricepe în același timp și la cai. Voi, învățații — și mai ales europenii — habar n-aveți ce e aia călăritul. Eu sunt șeful grajdurilor pașei și n-a fost cal pe care să nu-l pot îmblânzi. Am cutreierat toate triburile de pe malul Nilului ca să iau parte la alergări. Nu a fost chip să mă întrecă nici cel mai bun călăreț de-al lor. Armăsarul ăsta însă m-a zvârlit din spinare cum am apucat — și cu primejdia vieții mele — să-l încalec. Pașa a dat poruncă să-l găsească îmblânzit când s-o întoarce, măcar atât cât să se poată urca în șa pe spinarea lui. Dar ca să-l înșăuezi, trebuie să-l legi zdravăn. Pe urmă, când vrei să-l încaleci, începe să zvârle și să muște, de ți-e frică să te apropii de el. Mi-a schilodit o grămadă de oameni și ai văzut și tu ce s-a întâmplat lui fecioru-meu, mai adineauri, când a încercat să-l încalece.

— Unde se află acum calul?

— În curtea grajdurilor. Nimeni nu îndrăznește să se apropie de el. Îl lăsăm până se domolește și intră singur în grajd.

— Aș putea să-l văd și eu?

— Poți, numai să-mi făgăduiești că nu te vei apropia de el.

— Bine, îți făgăduiesc.

— O să vezi acum, effendi, un armăsar cum n-ai mai văzut în viața ta și cum nici nu cred să mai fie altul pe lume.

Mă făcuse curios. Un El Bakarra veritabil. Avusesem și eu unul — „Vântul” — care mă purtase atâția ani prin pustietăți și era din același sânge nobil. Bătrânul nu bănuia că mulți armăsari ca ăsta călărisem eu în viața mea. Eram sigur chiar înainte de a-l vedea că nu știu ei cum să-l ia. Cel mai sălbatic cal arab e blând ca un miel dacă te pricepi cum să te porți cu el. Pentru ce ar face acesta o excepție?

Ieșirăm din casă și ajunserăm la o poartă pe care bătrânul o deschise binișor, numai cât să pot privi afară. M-am apropiat de el și am văzut o curte așternută cu nisip, în care se vedeau deslușit urme multe de copite. Era pesemne locul unde se încercau sau se lăsau liberi caii. Acum nu era în curte decât unul singur, un armăsar sur. Stătea la umbră și se scărpină de zid.

Simții că-mi bate inima. Așa cal mai zic și eu! Un pur sânge arăbesc, de o frumusețe într-adevăr neînchipuită. Totul, de la încheieturile picioarelor până la coamă, dovedea rasă. Pentru un călăreț adevărat era o ispită căreia cu greu i s-ar fi putut împotrivi. Îți venea să-i sări în spinare și să pornești cu, el, pe deșălate, în goană nebună, prin pustiul nesfârșit.

Armăsarul avea încă șaua pe el, dar nu se freca de zid ca să și-o dea jos, era, deci, deprins să fie călărit. Părea atât de blând și liniștit, încât nu-ți venea să dai crezare cuvintelor bătrânului.

— Ei, ce zici? Îți place? Știu că nu te pricepi, dar trebuie să recunoști că n-ai văzut încă în viața ta un astfel de armăsar, îmi zise el cu mândrie.

— E un radșipak ^[24], i-am răspuns eu scurt.

Probabil că nu se aștepta la un astfel de răspuns, căci mă privi mirat și zise:

— Ce știi tu de însemnătatea cuvântului ăstuia! Îl vei fi auzit cândva și ți-a rămas în minte. Eu, drept să-ți spun, n-am văzut de când sunt altul mai frumos.

— Eu, da. De altminteri, părerea mea e că armăsarul e foarte blând.

— Te înșeli grozav. Ia te uită la focul din ochii lui. Se crede singur. Stai numai să mă vadă și o să-ți schimbi repede părerea.

Deschise poarta și păși în curte. Cum îl zări armăsarul se ridică în două picioare, apoi alergă spre bătrân și începu să zvârle cu copitele de dinapoi. Dacă bătrânul nu ar fi sărit repede îndărăt, trăgând ușa după el, praf îl făcea.

— Văzuși diavolul! zise bătrânul, tremurând de frică. Alt cal în locul lui ar fi luat-o speriat la fugă prin curte ferindu-se de noi, pe când afurisitul ăsta vine de-a dreptul spre mine, ca să mă omoare.

— Ceea ce dovedește că e sânge curat în vinele lui. E inteligent și are memorie. Pesemne că l-ați bătut adesea, de aceea l-ați sălbăticit și l-ați făcut îndărătnic. Se întâmplă adesea ca mârtoaga cea mai proastă să caute să se răzbune pe un stăpân rău, care-o bate mereu. Un cal atât de nobil ca acesta nu trebuie bătut. L-ați luat cu răul și n-ați știut cum să vă purtați cu el — asta e!

Bătrânul se uită la mine cu o privire cum s-ar uita un profesor de astronomie la un băiat de clasa întâi de liceu, care ar veni să-i spună cum se descoperă o cometă; pe urmă izbucni în hohote de râs.

— Așa? Și cum crezi tu că trebuie să te porți cu un cal? zise el după ce se potoli.

— Cum te-ai purta cu un prieten, nu cu un rob. Calul e cel mai nobil dintre toate animalele; are mai multă mândrie ca oricare altul. Dacă se lasă să fie biruit cu brutalitate, înseamnă că e o gloabă, căci a renunțat la mândria lui și a devenit o făptură ordinară și slugarnică. Pe când un cal de rasă nobilă e în stare de sacrificiu ca un om cu sufletul ales. Vede moartea cu ochii, dar nu se dă îndărăt, dacă e vorba

să-și salveze stăpânul. Rabdă de foame și de sete împreună cu el; am putea zice că se bucură și suferă de bucuria și suferința lui — dacă ar fi în stare de simțăminte omenești. Veghează asupra stăpânului și-i dă de veste când simte primejdia. Șoptește unui cal de rasă sura din *Coran* sau „taina” cu care l-ai deprins și-l vei vedea gonind cu tine în spinare, până ce va cădea jos mort.

— Effendi, ce știi tu de sure și „taine”. Astea sunt secretele pe care nici un creștin nu le cunoaște. Nici măcar tatăl nu le destăinuie fiului său pe patul morții...

— Știu. Am avut o dată un armăsar, adevărat Sammar care nu dormea până ce nu-i șopteam în ureche sura și taina lui înainte de culcare. Era un animal atât de prețios încât nu l-aș fi dat pe trei din aceștia.

— Cum, ai avut un Sammar?

— Da. Mă aflu pe atunci la haddedihi din neamul Sammarilor. În sfârșit, ca s-o scurtăm: te temi de mânia pașei și nu mă crezi în stare să te scap de grija care te apasă. Ești de părere că un european nu se pricepe la călărit și nu se pricepe la cai. O să-ți dovedesc eu îndată că nu e așa. Pe ce faci prinsoare că încalec armăsarul și n-are să mă dea jos?

— Pentru numele lui Allah, ce-ți trece prin minte? Vrei să-ți frângi gâtul?

— Ei, aș! Vreau să-ți dovedesc ce ți-am spus adineauri. Cheamă încoa' pe feciorul tău și slugile, să-i învăț cum trebuie să se poarte cu armăsarul.

Bătrânul mă lua drept un ageamiu lăudăros, care se aruncă din neștiință într-o primejdie pe care nici măcar n-o bănuiește, și-și dădea pe cât putea osteneala să mă împiedice.

În cele din urmă se învoi. Vroiam să-i dovedesc că un european nu e mai prejos de un beduin.

În timp ce eu m-am dus în camera mea ca să-mi pun haikul (mantaua), urmărind un anumit scop, el își adună grăjdarii. Se suiră cu toții pe o terasă de deasupra

grajdului, de unde puteau urmări ce se petrece jos, în curte.

Deodată l-am văzut venind spre mine pe intendent, care-mi zise speriat:

— Vai de mine, effendi, ce vrei să faci! Aud că ai de gând să încaleci afurisitul ăsta de armăsar. Dă-l dracului încolo. Dacă ar fi să cad eu de pe el, poate că m-aș alege numai cu mădularele rupte, fiindcă m-ar apăra stratul de grăsime, pe tine însă te face praf.

— Nu te îngriji de mine. Ai mâncat?

— Da.

— Mai simți vreo durere?

— Nu.

— Bine. Urcă-te atunci pe terasă și o să vezi cum fac eu îndată din drac un înger. Armăsarul n-a fost ținut niciodată într-un grajd, de aceea l-ați înfuriat așa. Îl sperie de asemenea și îmbrăcămintea voastră; până la voi n-a văzut decât oameni îmbrăcați în haik sau burnus. Trebuia să vă gândiți la asta dar, în loc să-l luați cu binișorul, l-ați bătut și l-ați legat. Știți care e numele armăsarului?

— N-are încă nume și nici „taina” lui. O să i le dea pașa când s-o întoarce.

— Bine. Asta vroiam să știu. Beduinul își cheamă calul pe nume sau după culoarea părului și încă pe un glas ascuțit. Sunt încredințat că dacă voi face așa cum știu eu, o să mă asculte. Voi urcați-vă pe acoperiș, ca să nu vi se întâmple ceva. Acum o să intru în curte în hainele astea, pe urmă în haik și vei vedea îndată deosebirea.

Când i-am văzut pe oameni sus, am deschis ușa și m-am așezat în prag. Cum mă văzu armăsarul, veni sforăind în goană spre mine și, dacă nu mă trăgeam repede îndărăt, m-ar fi izbit cu copitele în piept. Rămase multă vreme în dreptul ușii pe care o închiseseam după mine, apoi se potoli și plecă.

În vremea asta mi-am pus burnusul pe mine și am tras gluga pe cap. Arătam acum întocmai ca un beduin. În odaia

în care mă aflam se găseau fel de fel de hamuri și lucruri, anume pentru călărie. Într-un colț am văzut niște smochine din cele mai ieftine, care se dau de obicei cailor. Mi-am umplut buzunarele cu ele și am deschis binișor ușa.

Armăsarul stătea acum tocmai în fundul curții. Ochii celor de pe terasa erau ațintiți asupra mea.

— *Ia hsan azrak* ^[25], am strigat eu cât am putut mai strident.

Animalul întoarse capul. Rămânea acum de văzut dacă avusesem sau nu dreptate. Dacă mă înșelasem, situația în care mă aflam era din cele mai primejdioase, dar speram totuși s-o înlătur.

Armăsarul tresări; rămase pe loc, uitându-se spre mine, cu capul ridicat. Începu să-și umfle nările, ciuli urechile și dădu din coadă; părea foarte mirat. Acu' era acu'. Am pornit spre el cu câteva smochine în palma întinsă.

— Mă surule, mă! am zis eu privind armăsarul drept în ochi, cu blândețe.

Necheză ușor, se răsuci în loc și veni în sărituri grațioase spre mine. Se opri apoi în fața mea, se înțepeni pe picioarele dinainte și păru să mă măsoare cu privirea.

— Surule, dragul meu, na, mănâncă!

L-am îmbiat eu cu glas blajin, ducându-i smochinele la gură.

Firește că trebuia să-i vorbesc arăbește, deoarece aceste sunete îi erau cunoscute. Îmi mirosi mâna, pe urmă brațul până la cot și începu să mănânce smochinele din palmă.

Biruisem.

Am scos altele din buzunar; le-am întins cu stânga, iar cu dreapta l-am mângâiat binișor pe gât. I-am tras apoi capul spre mine și i-am șoptit în ureche încetișor versetele din *Coran* care îmi veneau atunci în minte, cum îi face arabul în fiecare seară calului său cel mai drag, numai că întotdeauna e aceeași sură. Culcați amândoi jos, cal și călăreț, adorm în murmurul acesta blând.

Armăsarul tresări. Mai mult ca sigur că nu nimerisem sura cunoscută de el, dar n-avea importanță, destul că auzea șoaptele cu care era deprins. Animalul scoase un nechezat ușor, ridică pe urmă capul și necheză o dată cu atâta putere, încât era cât pe ce să sar în lături speriat. Începu pe urmă să-și frece capul de umărul meu și să mă lingă, cu limba pe obraz, ca și când mă săruta. I-am cuprins gâtul cu brațele, i-am rezemat capul pe pieptul meu, calul se întinse jos pe nisip și eu alături de el, cu capul pe gâtul lui, ca pe un căpătâi. Cei de pe acoperiș scoteau exclamații de mirare și de admirație.

Am stat așa o bucată de vreme, pe urmă am sărit în picioare strigând:

— *Dir Balak'l a'adi!* adică: ia seama, vin dușmanii.

Într-o clipă, armăsarul fu și el în picioare și eu în spinarea lui.

Am ocolit vreo jumătate de ceas curtea călare, în felul cum călăresc beduinii. La cea mai mică apăsare a pulpei, armăsarul mă înțelegea ca un om — ba aş putea zice că îmi ghicea dinainte gândul.

Am descălecat și l-am răsplătit cu câteva desmierdări și cu o mână de smochine. L-am dus apoi în grajd, i-am murmurat cu blândețe câteva cuvinte în ureche și l-am făcut să se culce, blând ca un mieluşel. Când mă văzu îndepărtându-mă, se uită lung după mine și necheză încetișor.

Am ieșit în curte. Cei de pe acoperiș mă întrebară dacă pot coborî. Le-am spus că n-au de ce să se mai teamă. Totuși nu cutezau încă să se apropie de grajd. În cele din urmă i-am luat după mine și am intrat în grajd. Cum îi văzu, armăsarul sări în picioare și începu să zvârle înfuriat din copite în toate părțile. M-am apropiat atunci de el și cu vorbe blânde l-am potolit. Mă lua drept stăpânul lui și asculta de mine ca un câine. Ba se lăsă — deși vădit nemulțumit — să-l mângâie și ceilalți.

L-am scos în curte, am ocolit din nou de câteva ori zidul călare, pe urmă i-am spus bătrânului șef al grajdurilor să-l încalece și el. Omul se codea. La stăruințele mele însă, se învoi. Armăsarul nu vroia la început să se lase încălecat, se ridică în două picioare de câteva ori, pe urmă, la câteva cuvinte blajine, nu mai făcu nici o împotrivire.

A ocolit chiar cu el în spinare curtea de câteva ori, apoi se lăsă dus în grajd. Noi, adică eu, bătrânul și intendentul, intrarăm în casă, unde ne aștepta masa pusă.

La musulmani nu e voie ca femeile să mănânce la un loc cu bărbații, de aceea se aduse mâncare numai pentru mine și stăpânul casei. Intendentul mâncase. Dar când ni se aduse un munte întreg de pilaf, cu un miel rumen deasupra, care mirosea atât de frumos că-ți lăsa gura apă, mâncăciosul începu să tușească încet și să adulmece aerul ca un copoi. Văzând însă că nu-l băgăm în seamă, tuși mai tare și cu atâta înțeles încât păgân să fi fost, tot te-ar fi înduioșat. De aceea bătrânul îl îmbie să guste și el ceva.

— Nu, nu, eu am mâncat mai adineauri, răspunse mâncăciosul, înghițind în sec.

Când văzu însă că, după întâia îmbucătură, am plescăit din limbă de plăcere, nu se mai putu stăpâni, și-mi zise:

— Ce să mă fac effendi, iar m-apucă durerile...

— Păi atunci mănâncă.

— Mă duc acasă să mănânc.

— De ce să te duci? Stai să mănânci aici cu noi, îl îmbie bătrânul.

— Dacă-mi îngăduiți... De mâncat n-o să mănânc, o să gust numai ceva.

Apucă o halcă de carne și vru s-o ducă la gură, dar eu l-am oprit, strigând:

— Ce faci, omule, vrei să mori?

— Vai de mine! Să mă ferească Allah! Dar de ce să mor?

— Ai uitat că trebuie să te închini de șapte ori cu fața spre Mecca?

— Păi nu mănânc... gust numai.

— N-are a face. Trebuie să ascuți cu sfințenie ce spune doctorul.

— Ai dreptate, effendi, bine zici.

Se ridică de jos și, cu halca de carne în mână, făcu șapte închinăciuni cu fața spre răsărit. Se așază iar la locul lui și începu să mănânce, mai bine zis să înfulece de zor. Îl întrecea chiar pe Murad Nassir al meu în ce privește iuțeala. Până s-apuc eu să ronțai o costiță nu mai rămăsese nimic pe tavă. Își șterse apoi de șalvari mâinile unsuroase și zise, răsuflând adânc:

— Mi-a trecut! Nu mă mai doare nimic... fie numele lui Allah lăudat în vecii vecilor!

— Ți-a pierit golul din stomac? l-am întrebat eu,

— Păi mă săturasem acasă. Aici am gustat numai nițeluș.

— Atunci fă bunătatea și altă dată gustă acasă și sature-te aici. Așa. Acum ești gata?

— Da. Ori mai e ceva?

— De mâncat nu, dar unde sunt cele nouă închinăciuni ale califilor?

— Aoleu, era să le uit. Ia spune-mi, effendi, de ce mi-ai spus să fac șapte înainte de masă și nouă după? Ba încă până ating fruntea de pământ?

— Pentru că așa prevede sfântul calif Hișam, în palatul căruia se obișnuiau aceste închinăciuni.

— Așa? Să-mi ajute atunci sfântul Hișam ca să nu cad în nas acum când voi face cele nouă închinăciuni.

Se sculă greoi de jos, se întoarse cu fața spre răsărit și se trudi pe cât putu să împlinească prescripția. Era atât de caraghios, încât mă stăpâneam anevoie să nu izbucnesc în hohote. Mă răzbunam și eu acum pentru obrăznicia lui de azi-dimineață. Dar nu era numai simțământul de răzbunare care mă îndemna să-i dau canonul asta. Știam că oboseala îl va pripidi și va adormi, așa că stomacul va putea mistui, în liniște în timpul somnului, ceea ce băgase cu atâta lăcomie în el.

Intendentul se duse acasă să se culce, iar eu am rămas la taifas cu gazda mea, discutând despre armăsar. Bătrânul era fericit că izbutisem să-i îmblânzesc animalul. Era acum de așteptat ca surul să se lase călărit și de altul afară de mine. Recunoștea și el acum că europenii se pricep la cai și asculta cu luare-aminte sfaturile pe care i le dădusem. Își expuse totuși părerea că, deși mă pricepusem să-l îmblânzesc, un drum mai lung pe câmp nu-mi va fi tocmai ușor pe un astfel de cal sălbatic. Propuse să facem a doua zi o încercare, ceea ce primii cu bucurie; mă gândeam că trebuie să fie o adevărată plăcere să te simți zburând ca o săgeată prin pustiul nesfârșit, în spinarea unui astfel de armăsar.

Mă gândii să fac singur o plimbare prin oraș. Cu această ocazie, mi-a fost sortit să mă întâlnesc în ziua aceea cu cineva la care nu m-aș fi așteptat pentru nimic în lume.

În loc s-o iau spre port, am pornit spre oraș și am văzut mausoleul, vărut în alb, al unui șeic, la care ajungeai trecând puntea peste un canal. Tocmai vroiam pun piciorul pe punte, când am încremenit de mirare. Am zărit o momâie lungă și subțire îmbrăcată în alb, cu un turban enorm pe cap, care venea spre mine. Să fi fost aieveya ori visam? Era tot un intendent, dar nu polobocul pașei, ci prăjina lui Murad Nassir, prietenul meu din Cairo. Mă văzuse și arabul, căci se opri și el, tot atât de încremenit, în fața mea.

— Ești tu cu adevărat, Selim? l-am întrebat.

— Așa, chiar așa! îmi răspunse el cu glasul lui sforăitor, ploconindu-se până-n pământ. Bine că te întâlnesc, effendi, fiindcă tocmai te căutam.

— Mă căutai? Pentru ce? Trebuie să fie ceva important la mijloc, ca să plecați mai devreme decât plănuise Murad Nassir.

— Atunci crezi că e și el în Siut?

— Firește.

— Ei vezi, aici te înșeli. Am venit eu singur, ca să dau de tine.

— Așa? Care e pricina? Hai mai întâi la o cafenea, unde putem sta de vorbă în liniște.

— Bine zici, răspunse el mulțumit, făcând iar o temenea de-a lui.

Găsirăm repede o cafenea și ne așezarăm într-un colț mai retras. Am poruncit să ni se aducă limonada, pe urmă l-am întrebat:

— Acum, spune-mi pentru ce mă căutai?

— Fiindcă așa mi-a poruncit stăpânul, răspunse el.

— De ce te-a trimis?

— Ca să nu fii singur aici.

— A, nu cumva crede Nassir că mi-e frică?

— Nu de asta, e însă mai bine să mă ai pe lângă tine. Eu sunt cel mai viteaz dintre războinicii neamului meu și sunt în stare să mă iau la luptă cu toți vitejii pământului.

— Numai cu stafii nu.

— Nu glumi cu astfel de lucruri, effendi. La stafii nu-ți folosește nici pușca, nici pumnalul, ci numai rugăciunile.

— Dar bine omule, n-ai văzut că nu erau stafii?

— Întâmplare, effendi, întâmplare... Puteau prea bine să fie sufletele celor de pe lumea cealaltă și pe astea nu le poți împușca după ce-au murit o dată. Eu mi-am făcut datoria și am stat de veghe la ușă. Ia pune-mă față în față cu o sută, ba o mie de dușmani să-i fac harcea-parcea. Curajul meu e ca vijelia pustiului, care doboară tot în calea ei și de vitejia mea se cutremură până și stâncile. Când mă reped eu la luptă, fug toți dușmanii dinaintea mea și glasul puștii mele zguduie văzduhul din temelii. Vezi, de aceea m-a trimis Murad Nassir, ca să te știe sub scutul meu și apărat de brațul meu puternic.

— Bine, bine, cred însă că nu numai de asta te-a trimis stăpânul tău aici, i-am zis, plictisit.

— Ba, numai pentru asta. Despre altceva nu știu.

Mi-am, dat seama că lăudărosul era sincer. Totuși trebuie să fi avut Nassir un alt motiv. Dar care? Îmi frământam creierii să ghicesc și am ajuns la concluzia că turcul nu avea destulă încredere în mine. Să se fi temut el că, după ce-mi plătise călătoria pe corabie și-mi dăduse și ceva parale, o să șterg putina? Bănuiala asta a lui mă jignează adânc. Sau îi era frică să nu-i încurc fără să vreau socotelile aici, în Siut, în ce privește afacerile lui despre care nu știam nimic? N-avea atunci decât să-mi spună și mie ce planuri urmărea. Oricare din aceste două presupuneri ar fi fost adevărate, nu era Selim omul care să mă împiedice de la un lucru pe care l-aș fi crezut eu de cuviință.

Într-un cuvânt, acum când nu mai aveam în față chipul pe care-l credeam cinstit, începură să se nască oarecare bănuieli în mintea mea. Îl socoteam mai șiret și mai egoist de cum mi se păruse la început și mi-am propus să fiu mai prevăzător de acum înainte. Mi-am adus aminte de emirul, care se arătase atât de deschis față de mine în toate privințele, dar când venise vorba de Murad Nassir se întunecase și tăcuse brusc la auzul numelui său. Fără pricină n-o făcuse, era ceva suspect la mijloc. În sfârșit, turcul trebuia să sosească peste câteva zile și aveam să aflu eu atunci cum stau lucrurile. Deocamdată trebuia să mă las „ocrotit” de viteazul Selim.

Acesta se miră de lunga mea tăcere, în vreme ce-mi treceau gândurile de mai sus prin minte, și spuse în cele din urmă:

— Te superi că am venit, effendi? mă întrebă el îngrijorat.

— Pentru mine tot una e dacă te afli în Kahira ori aici, i-am răspuns. Mă gândesc însă că te vei plictisi grozav în Siut, să stai așa, fără nici o treabă.

— Cum fără nici o treabă? Nu e destulă treabă să te ocrotesc? Stăpânul meu mi-a poruncit să nu mă despart o clipă de tine.

— A, aşadar vrei să locuieşti la mine?

— Mai e vorbă! Ți-ai găsit gazdă?

— Da, la palatul paşei. Nu ştiu dacă vor vrea să te primească şi pe tine.

— Zău? Aşa e, uitasem că eşti creştin şi nu ştii că legea noastră porunceşte să-i dai oricui adăpost sub acoperământul tău. Şi apoi, eu, cel mai viteaz om al neamului meu, aş fi primit cu braţele deschise chiar şi în palatul kedi-kedivului. Mă duc să-i spun hangiului şi prietenului meu că mă mut la paşă.

— Ce, ai şi tu un prieten cu tine?

— Da. Ne-am cunoscut pe corabie, a coborât şi el la Siut, unde zicea că are nişte treburi de pus la cale. Acum trebuie să mă despart de el şi-mi pare rău, fiindcă e un om tare de ispravă. Stai niţel aici să mă duc să-i spun.

— Nu te grăbi aşa, să întrebăm mai întâi dacă vor să te primească la palat.

— Ce să mai întreb, când sunt sigur că mă primesc?

— Nu se ştie. Părerea mea e să mergem întâi la palat.

— Aşa, chiar aşa! Sunt dator să calc pe urma paşilor tăi. Haide!

Nu mi-era defel plăcut să mă milogesc pentru el, însă n-aveam încotro, căci eram sigur că acest „viteaz al neamului său” n-o să mă slăbească o clipă. Am plătit socoteala la cafenea şi ne-am îndreptat spre palatul paşei. L-am găsit pe pântecosul intendent în uşa unde mă întâmpinase când venisem cu emirul. Îmi făcu o plecăciune adâncă şi aruncă o privire întrebătoare la însoţitorul meu. Când i-am spus cine e şi că vrea să stea la un loc cu mine, zise repede cu glas rugător:

— Effendi, îngăduie-mi să-l găzduiesc eu. Destulă greşeală am făcut că nu mi-am dat seama pe cine am înaintea mea când ai sosit tu la palat şi, din pricina asta, ai tras la şeful grajdurilor, lasă-mă acum să-mi îndrept greşeala, găzduind pe tovarăşul tău.

Mie îmi convenea lucrul acesta, de aceea am fost de acord. Scăpam de plictiseala de a-l auzi mereu lăudându-se și vorbind prostii. Selim nu se împotrivi, ba zise chiar umflându-se în pene:

— Vezi, effendi, că aveam eu dreptate? Faima vitejiei mele e cunoscută în toată lumea și oriunde vin mi se deschid toate ușile. Acum, însă, trebuie să mă duc să-mi iau rămas bun de la hangiu și de la tovarășul meu de drum. În curând veți avea iar cinstea să mă vedeți la față. Allah să vă lungească zilele și să se bucure multă vreme de viața mea.

Plecă. Ce să fac acum? Să stau acasă să-l aștept? Plănuisem o plimbare prin oraș și mi-o întrerupsese ivirea pe neașteptate a lui Selim. M-am gândit să mă duc să hoinăresc nițel pe uliți, până s-o însera.

Tocmai când vroiam să ies pe poartă, veni gazda mea și mă rugă să-i dau voie să mă însoțească. Negrul, adică intendentul palatului, zise că și-ar atrage mânia lui Allah și a tuturor sfinților califi asupra sa dacă nu vine și el cu noi; mă rugă însă să-l aștept puțin, ca să dea poruncă slugilor pentru primirea lui Selim. Bătrânul intră și el pentru câteva momente în casă. Când se întoarseră, erau amândoi gătiți ca de sărbătoare.

Intendentul luă cu el doi alergători și doi negri; cei dintâi aveau însărcinarea ca să ne deschidă calea, mergând înainte cu două bețișoare albe în mână, iar ceilalți să încheie alaiul ducând ciubuce de preț și besectele de tutun. După cum am aflat mai târziu, intendentul avusese intenția să mai ia cu el trei cai înșăuați, ca să se vadă că mergeam pe jos nu fiindcă n-aveam ce călări, ci fiindcă așa era buna plăcere a noastră. Și aceasta din considerație pentru mine, care n-aveam cal, și ca să nu mă simt jignit că mi se oferă unul străin.

Cutreieram astfel încet și gravi străzile orașului, ale cărui case erau mai toate din lut. Ce să vă spun? Siut nu e Cairo, totuși se asemănau între ele, numai că Siutul era mai mic în totul. Ca și acolo, vedeai negustori de apă, de fructe

și pâine îmbiindu-te pe uliță cu marfa lor; băieți cu măgăruși, hamali, turci, copti și fellata — întocmai ca în Cairo. Aceste orașe orientale sunt aidoma unele cu altele.

Bazarele mișunau de lume, dar alergătorii noștri împingeau și izbeau în toate părțile, cu bețele lor, ca să ne deschidă calea. Respectul cu care se ploconeau toți înaintea intendentului nostru tuciuriu dovedea că omul avea o slujbă foarte importantă. Plimbarea îl obosea grozav. Gâfâia și gemea la fiecare pas. În cele din urmă spuse că nu mai poate de oboseală și de foame, așa că trebuie neapărat să ne abatem pe la „sufra”.

Sufra înseamnă masa de mâncare și burtosul vroia să înțeleagă prin cuvântul acesta un birt.

Auzeam pentru întâia oară despre un astfel de local, și eram curios să-l văd și eu. Dădu o poruncă alergătorilor și cotirăm într-o uliță mai dosnică, unde se opriră ca două santinele, de o parte și de alta a unei uși. Trecurăm pragul și ne pomenirăm într-o curtică, în care am văzut trântite pe jos de jur-împrejur perne, pe care mușteriii ședeau turcește. Fiecare avea dinainte o strachină de pământ din care scotea de zor, cu amândouă mâinile, mâncarea. Mirosul de untdelemn rânced, și murdăria care domnea aici îți lua pe dată pofta de mâncare, chiar flămând să fi fost.

Intendentul ochi un ungher și se lăsă gemând jos, pe pernă. Am făcut și noi ca el. Un chelner cu hainele soioase veni să ne întrebe ce dorim; burtosul ridică trei degete în sus, fără să spună ceva.

— Nu, nu, pentru mine nu trebuie, eu nu mănânc, zise bătrânul.

Am priceput eu ce era semnul, adică să se aducă trei porții.

— Nici pentru mine, am adăugat, în grabă.

— Trei! porunci burtosul, ridicând iar degetele.

I se aduse îndată cele cerute. Străchinile erau pline cu un fel de măvăliță cafeniu-verzuie, care n-avea nici un

miros. Degeaba mă căzneau eu să ghicesc ce e, truda mi-
era zadarnică.

— Ia, rogu-te... fă-mi plăcerea... mă îmbie negrul,
împingând una din străchini spre mine.

— Mulțumesc, trupul meu n-are acum trebuință de
hrană, i-am răspuns, dând strachina la o parte. Mănâncă
sănătos și să-ți priască!

— Asta priește oricui. E izvorul vieții. Linte măcinată,
fiartă în ulei. Înaltă sufletul la simțăminte curate și
întărește inima împotriva tuturor suferințelor omenești.

Vârî mâna într-una din străchini, scoase o grămăjoară
din mămăliga aceea cafenie, o frământă în palmă, făcu din
ea un cocoloș și mi-l întinse la gură, zicând:

— Gustă și tu, să vezi ce bună e.

— Mănâncă tu, i-am spus, împingându-i mâna încolo.
Înaltă-ți simțirea și întărește-ți inima din plin, eu n-am
nevoie de așa ceva.

— Voi, creștinii, nu știți niciodată ce trebuie și ce nu! Nu
și-a vândut și Isaia dreptul de întâi născut fratelui său
Iacob pentru un blid de linte? Firește că tu n-ai habar de
lucrul ăsta.

— Zău? Povestea asta e scrisă în *Biblia* noastră de unde
a copiat-o Mahomed al vostru. Numai că în *Evangelie* nu
spune dacă linte a fost măcinată și fiartă în ulei.

— Nu? Atunci bine a făcut Profetul că a copiat-o. Ești om
deștept și învățat. Ai apa vieții astupată într-o sticlură și
cunoști toate leacurile bolilor, dar ce e bun tot nu știi.

În timp ce vorbea, făcea mereu cocoloașe de linte în
palmă și le înghițea de zor. Deșerta străchinile, una după
alta, pe urmă le ștergea cu degetul arătător și și-l lingeau cu
poftă.

În vremea asta, eu discutam cu bătrânul șef al
grajdurilor despre cai și mijloacele de a-i îmblânzi. Bătrânul
văzuse că mă pricep și-mi pune mereu întrebări la care
trebuia să-i răspund.

Când ne întoarserăm acasă, văzurăm curtea plină de copii bolnavi de ochi — cea mai mare parte orbi — aduși în lipsa noastră din porunca intendentului. Vederea lor îți inspira milă și dezgust în același timp. Globurile ochilor pluteau în puroi și muștele, ca și alte gânganii, mișunau pe ele. Boala e molipsitoare, se comunică de la un ochi la altul și de la om la om.

Li se împărți copiilor bani, apoi fură scoși în stradă.

Pentru gluma nevinovată pe care o făcusem cu burtosul meu, nu mă muștra defel cugetul. Negrul era destul de bogat ca să nu-i pese de neînsemnata pomană pe care și-o tăcuse din îndemnul meu cu bieții orbi.

Se însera și noaptea veni repede. Am fost chemat la cină, pe care o luam singur cu gazda mea. Bătrânul mă întrebă dacă vreau să-l poftescă și pe tovarășul meu, dar i-am spus că Selim nu mi-era tovarăș ci servitorul unui tovarăș de-al meu, care va sosi mai târziu. Nu-mi făcea defel plăcere să-l am pe lăudărosul acela mereu pe lângă mine și nici gazdei mele să stea la masă cu un servitor.

Când se sfârși cina, auzirăm deodată gălăgie. Crezurăm că s-a întâmplat iar vreo nenorocire și alergarăm în curtea grajdului. Văzurăm aici slugile adunate, privind spre cer și strigând.

— O întuneciune de lună, o întunecime de lună!

Nu știam că va fi o eclipsă. Era lună plină și mi-am dat seama că eclipsa va fi parțială; totuși astrul se acoperi din ce în ce, până rămase doar o dungă subțire. Pentru mine era o priveliște interesantă, pe când ceilalți păreau îngroziți. Burtosul veni gâfâind, urmat de lunganul Selim.

— Effendi, strigă negrul, vezi cum dispare luna? Tu, care le știi pe toate, spune-mi ce înseamnă asta?

— Asta înseamnă că pământul se află acum între soare și lună și aruncă umbra lui peste ea, de aceea se întunecă.

— Între soare și lună? Ai mai văzut tu așa ceva?

— Adeseori.

— Effendi, tu ești izvorul înțelepciunii și al științei, dar să nu vorbești despre soare, cer și stele, fiindcă nu te pricepi. Știi tu ce se întâmplă acum?

— Ce?

— Diavolul acoperă luna.

— Zău? În ce scop?

— Ca să ne prevestească o nenorocire. Semnul ăsta zice rău pentru omenire, dar mai ales pentru mine.

— Așa! Și ce legătură poate să fie între tine și întunecimea lunii?

— Mare, foarte mare! Vezi tu talismanul de la gâtul meu? Îl port ca să mă apere de întunecimea de lună.

— O întunecime de lună sau eclipsă — cum îi zicem noi — e ceva foarte firesc. Și chiar dacă ar fi ceva primejdios, talismanul tot nu te-ar putea apăra.

— Se cunoaște că ești creștin și nu musulman. Ce știe un creștin despre lună! Care e semnul creștinătății, nu crucea?

— Ba da.

— Și al islamului semiluna, așa că știm noi mai multe despre lună ca voi. Ori vrei să spui că nu e așa?

Din punctul lui de vedere, argumentul nu era rău, dar îl puteam combate și aici, de aceea am zis:

— Ba spun. Semnul vostru e luna nouă sau plină?

— Nici una nici alta, ci luna jumătate.

— Atunci, vorbește despre luna jumătate, nu despre ea când e la întâiul pătrar sau plină, la care voi nu vă pricepeți. Și acum, nu e lună plină? Ei, ce mai zici acum?

Mă privi cu gura căscată, apoi răspunse:

— De, effendi, ce să zic? Luna în întâiul pătrar n-am văzut-o niciodată.

— Atunci nu te mai lăuda că te pricepi. Cine n-a văzut luna la întâiul pătrar, cum poate să-și dea părerea asupra unei eclipse? De altminteri, semiluna nu e adevăratul semn al islamismului.

— Atunci care?

— Sabia, iataganul lui Mahomed. Când profetul vostru a pornit la luptă, în luna Ramadanului a anului al doilea din Hedşra, a înfipt iataganul — care e îndoit la vârf — într-o prăjină şi l-a pus în fruntea oastei ca un steag. Într-o altă luptă, mânerul iataganului a fost rupt şi a rămas numai tăişul strâmt care închipuie o semilună. Aceasta a hotărât pe califul Osman să ia drept simbol al împărăţiei osmanlăilor semiluna.

— Allah, Allah, effendi, tu cunoşti toate tainele legii noastre şi istoria împărăţiei otomane mai bine ca oricine!

— Mai mult decât atât. Ştiu la ce depărtare se află luna şi cât măsoară ea în lung şi-n lat. E la 380.000 kilometri de pământ şi are diametrul de 3.480 de kilometri, deci e de cincizeci de ori mai mică decât pământul. Cel mai înalt munte al ei e de 7.200 metri.

Toţi din jurul meu amuţiră. Deoarece în Egipt, ca şi în Turcia se socoteşte după metru, mă înţeleseseră foarte bine, numai că nu credeau că s-a putut face o astfel de măsurătoare. Privirile lor se duceau de la mine la luna şi de la lună la mine. Se auziră murmure, apoi burtosul strigă cu însufleţire:

— Allah să-ţi dea viaţă lungă şi să-ţi lumineze mintea! Pe sufletul tatălui tău şi pe bărbiile tuturor strămoşilor tăi spune-mi, vorbeşti serios?

— Eu nu glumesc niciodată.

Clătină capul şi se uită îngândurat la mine. Ca să priceapă lămuririle mele, mintea lor n-ar fi fost în stare. Trebuia deci să-i las în credinţa lor. Ca să se apere de relele pe care le-ar fi putut aduce eclipsa, mormăiau rugăciuni şi versete din *Coran*, din când în când se auzeau bocete şi suspine înăbuşite.

În sfârşit eclipsa trecu. Nu i-am văzut însă răsuflând uşuraţi, căci abia acum aveau să urmeze nenorocirile prevestite de ea.

Lunganul de Selim vru să mă însoţească în casă, dar i-am spus că mi-e somn şi mă duc să mă culc, aşa că plecă

împreună cu intendentul în locuința acestuia.

A doua zi dimineață ni se aduseră caii înșeuati pentru plimbarea plănuită în ajun. De unde credeam că voi fi numai cu bătrânul la care găzduiam, mă pomenii cu un întreg alai. Intendentul voia să ne însoțească și el, iar Selim susținea că trebuie să vină și el, deoarece era ocrotitorul meu și nu putea să mă lase de sub ochi, ca să mă ferească de vreo nenorocire. Dacă se speria calul și mă trântea la pământ? Îi spusei să n-aibă nici o grijă, dar el răspunse cu gravitate:

— Effendi, eu sunt cel mai bun călăreț al neamului meu, tu însă ești străin și nu te-am văzut încă pe cal. Dacă îți frângi gâtul, pe care cade vina? De aceea e de datoria mea să te urmez pas cu pas.

— Hm... ești tu într-adevăr atât de bun călăreț?

— Nu m-a întrecut nimeni până acum, răspunse el, făcând o închinăciune adâncă.

— Bine. O să vedem noi. Nădăjduiesc că te vei ține de cuvânt. Dacă văd însă că te miști o clipă de lângă mine, o să mă plâng stăpânului tău că nu știi să-ți îndeplinești datoria și nu se poate încrede nimeni în tine.

— Așa să faci. Puterea și atenția mea vor pluti în jurul și deasupra ta, chiar dacă ar fi ca vânturile pustiului să te răpească de lângă mine cu cal cu tot. M-aș lua la întrecere cu furia și duhurile rele ale Samumului.

Vorbea cu atâta seriozitate, încât ai fi crezut că avusese adeseori prilejul să facă ceea ce spunea. Mă bucuram dinainte de înfrângerea pe care avea s-o sufere și de rușinea pe care i-o pregăteam.

Eram deci șase inși: intendentul palatului, șeful grajdurilor, Selim și doi grăjdari care ne însoțeau. Pornirăm la pas prin oraș și ne îndreptarăm spre colina mormintelor. Ajunserăm în vârful dealului, care despărțea și apăra valea Nilului de pustiul libian. De aici se zărea un șes de nisip care sclipea roșietic în bătaia razelor de soare. Coborârăm apoi dealul de partea cealaltă.

— Acum în galop, effendi, avem pustiul nesfârșit înaintea noastră, îmi zise bătrânul.

Dădu pinteni calului și porni în goană; noi, după el. Trebuie să recunosc că Selim se ținea bine și nu rămânea cu un pas în urma mea. Ochii îi luceau cu mândrie. Credea că e mult mai bun călăreț decât mine; eu fusesem acela care îl făcusem să creadă asta și iată de ce:

Când ieșisem la șes, calul meu vrusese s-o ia la goană, eu însă îl strânsesem bine între pulpe și scurtasem frâul, încât îl sileam să se domolească.

Nimeni nu băgase de seamă, mai ales că mă țineam în șa după felul indienilor, adică picioarele cât mai îndărăt și trupul aplecat pe gâtul calului. Elegant nu e, folosește însă foarte mult călărețului când se ivește prilejul.

Ceilalți călăreau după moda arabă, ținându-se țăntoș în șa, dând astfel impresia că sunt călăreți desăvârșiți.

Selim călărea binișor, de aceea nu i-o luam în nume de rău că mă privea cu oarecare dispreț.

— Mai repede, mai repede, effendi, să-i ajungem, altminteri o să râdă de noi, îmi strigă Selim.

— Nu pot. Ce, vrei să mă zvârle calul jos din șa?

— Allah, Allah, mă faci de râs!. Țștia au să creadă că nu știu să călăresc, pe când eu sunt cel mai bun călăreț al tuturor neamurilor pustiului! Din nenorocire mă silește datoria să nu mă îndepărtez de tine. Vezi însă și tu că ai trebuință de scutul meu, nu-i așa?

— Da, recunosc.

— Așa, chiar așa! Să-i spui și stăpânului meu când o sosi. Mărturia ta o să-i dovedească și mai mult că altul ca mine nu mai găsește el. Dar ia-o mai repede, omule, nu te las eu să cazi de pe cal. Cum te-oi vedea clătinându-te, dau fuga să te sprijin.

Ca să-l sâcâi și mai mult, făceam fel de fel de caraghioslăcuri: alunecam de pe șa ba la dreapta, ba la stânga, ba mă lăsam pe gâtul calului, ori mă făceam că-mi trebuie o încordare grozavă ca să mă țin în șa.

În vremea asta ceilalți ne-o luau mereu înainte. Numai burtosul nu putea ține pas cu ei, așa că venea între noi și grupul din cap. Văzusem mulți oameni în viața mea care nu știau să călărească mai ca lumea, dar ăsta îi întrecea pe toți; din pricina greutății lui își alesese cel mai voinic cal pe care-l găsisese în grajd, dar bietul dobitoc abia de-l putea ține în spinare.

Șeful grajdurilor, dându-și seama că se îndepărtase prea mult, se opri în loc să ne aștepte. Burtosul ajunsese înaintea noastră. Gemea și gâfâia, abia trăgându-și sufletul.

— Ce e asta, effendi, îmi strigă gazda mea de departe, de ce rămâi în urmă?

— Nu știe să călărească, răspunse Selim în locul meu.

— Ei, aș! L-am văzut noi ieri ce poate. A potolit armăsarul cât ai clipi.

— Da, cu smochine. S-o fi pricepând el să domolească un cal, dar de călărit nu știe. De nu eram eu să-l iau sub scutul meu, își frângea gâtul de când am pornit. E o adevărată nenorocire să călărești alături de el.

— Așa-i, am zis eu, o adevărată nenorocire să te ții alături de mine. Dar fiindcă spui că din pricina mea ai rămas în urmă, să te vedem cum o să te mai ții și acum.

— Îl auziți? De când e lumea și pământul n-a fost și nu o să fie un călăreț pe potriva mea. Vrei să facem prinsoare că nu mă întreci?

— Bine, să facem! Pe ce?

— Ai bani de aur din țara ta — i-am văzut eu. Li se zice lire și una din ele face cât o sută de piaștri de-ai noștri. Pui una la bătaie?

Mă privea încordat. Abia aștepta să spun „da”, fiind sigur că va câștiga prinsoarea.

— Bine, să pun, dar ai și tu una la fel?

— Nu, am însă destui piaștri cât să facă atât. Ei, ce zici, ții prinsoarea?

— Da. Scoate banii. Tu o sută de piaștri și eu o lira sterlină. Îi dăm șefului grajdurilor și cine câștigă

prinsoarea, ai lui sunt banii. Te învoiești?

— Așa, chiar așa! răspunse el, zâmbind mulțumit. Banii sunt ca și în buzunarul meu. Eu sunt cel mai de seamă, cel mai neîntrecut călăreț de pe fața pământului; pe mine nu m-a biruit încă nimeni, cu atât mai puțin o s-o poți face tu.

Dădurăm banii bătrânului și pornirăm amândoi în același timp. Mai întâi am ținut calul, astfel ca să-l las pe Selim să mi-o ia înainte.

— Vezi că tot eu o să câștig prinsoarea! îmi strigă el.

— Stai că o să vezi și tu îndată; dar altceva. Rămâi sănătos, Selim; peste două minute n-o să mai vezi nimic, adică nici urmă de-a mea...

I-am dat frâu liber surului, care atât aștepta. Necheză o dată tare de bucurie, se ridică în două picioare și porni ca o săgeată. Unui călăreț mai puțin deprins iar fi venit amețală. Mă feream de ceea ce se numește „a da pinteni calului”; un animal ca acela pe care îl aveam sub mine nu suferă așa ceva. I-aș fi jignit mândria. Îl îndemnam numai cu vorba și animalul mă înțelegea de minune.

Însoțitorii mei veneau răcnind după mine, dar în curând glasurile lor se pierdură în depărtare, căci roibul meu părea că zboară nu altceva.

Când am întors, după vreun minut, capul, i-am văzut ca niște puncte mici în zare. După încă un minut nu-i mai zăream defel.

Aș fi putut acum să mă opresc, dar nici prin gând nu-mi trecea. Voiam să mă bucur din plin de plăcerea de-a călări un astfel de animal. Acesta părea să se bucure ca și mine. Necheza din când în când fericit și, dacă-l mângâiam uneori pe grumaz, scotea un sunet adânc din piept, pe care eu îl înțelegeam foarte bine. Era manifestarea veseliei lui.

Trei sferturi de ceas nu ne oprirăm din goană. Țineam drumul drept înainte prin pustiul care se întindea la nesfârșit în fața noastră. Pe urmă am cotit într-un semicerc mare spre dreapta. Probabil tovarășii mei aveau să se ia după urma mea și voiam să le trag o păcăleală.

După o jumătate de ceas am închis cercul, întorcându-mă de unde plecasem. În vremea asta ceilalți trecuseră pe acolo, căci găsii urmele copitelor lăsate de caii lor. M-am luat după ele și i-am ajuns din spate, pe când ei mă credeau cu mult înaintea lor. Din ce mă apropiam, din ce vedeam că gonesc ca nebunii. Deoarece mă credeau înainte, toată atenția lor era îndreptată într-acolo, așa că nici nu mă simțiră venind.

— Unde vă duceți? le-am strigat, când am fost la vreo douăzeci de pași de ei.

Întoarseră capetele și rămaseră uimiți, oprindu-și caii în loc. Într-o clipă mă aflu în mijlocul lor. Intendentul cel pântecos asuda ca într-o baie de aburi, gema și gâfâia de credeai că-i iese sufletul.

— Pe unde ai venit, effendi? mă întrebă el cu o mutră atât de prostită, încât nu mi-am putut stăpâni râsul.

— Pe acolo, i-am răspuns, arătându-i cu mâna în spatele meu. Fac și eu ce face soarele; piere la apus și se ivește apoi la răsărit.

— Cui dracu' i-ar fi venit în gând așa ceva? Mergeam tot înainte, ca să te ajungem, și ne-am fi dus până la capătul lumii după tine.

— Lasă că până acolo tot n-ați fi ajuns. Dădeați de urmele mele și ocoleați cercul, ca să vă întoarceți de unde ați plecat. Acum vă puteți încredința și voi ce poate armăsarul ăsta. N-ați știut voi cum să vă purtați cu el.

— Ție avem să-ți mulțumim că l-ai putut îmblânzi și o să-l poată călări pașa când se va întoarce.

— Dar ce făceați dacă-l furam și porneam cu el în lume?

— Să-l furi? zise el speriat, la gândul că s-ar fi putut într-adevăr întâmpla una ca asta.

— Da, să-l fur. Ei ce vă făceați? Crezi că m-ați fi putut ajunge vreunul din voi?

— Nu, cu neputință, zise bătrânul tremurând. Allah, Allah, prin ce primejdie am trecut!

— N-ai trecut prin nici o primejdie, fiindcă eu nu sunt hoț. Să știți însă că armăsarul ăsta prețuiește peste o sută de mii de piaștri și ar ispiți poate chiar și pe un om cinstit.

— Ai dreptate, da, ai dreptate, effendi. O, Allah, și voi sfinți califi, ce s-ar fi ales de mine dacă îl furai! N-aș fi avut de unde da banii, și pașa, dăruiască-i Allah viață lungă, ar fi pus să mă omoare cu vergile. De-acum încolo nu mă mai mișc de lângă tine.

— Ți-ar fi cu neputință, dacă mi-aș pune în gând să mă răzbun pentru neîncrederea pe care mi-o arăți. Dar cum stăm cu rămășagul? Banii sunt la tine? Cine a câștigat?

— Firește că tu.

— Dă-i încoa'. Să poftească acum și Selim ăsta, care susține că e cel mai bun călăreț din lume, să spună că nu știu să călăresc și că fără ajutorul lui mi-aș frânge gâtul.

Bătrânul îmi întinse banii, pe care i-am băgat îndată în buzunar. Lăudărosul făcu o mutră ca și când n-ar fi om mai nenorocit ca el pe fața pământului și zise:

— Effendi, tu ești izvorul bunătății ori al îndurării. Eu nu te pot ocroti când nu ești lângă mine; nu sunt decât un biet păcătos, un rob netrebnic al stăpânului Murad Nassir.

— Parcă spuneai că ești scutul lui și al meu.

— Da' de unde! se grăbi el să protesteze. Sunt cel mai sărac om din câți se află pe lumea asta. Sunt ca aerul pe care nimeni nu-l vede și ca grăuntele de nisip al pustiului. Nimic nu sunt și când luminează Allah buzunarele mele, nu găsește altceva decât vânt în ele. Un piastru e o întreagă avere pentru mine și paguba lui îmi scurtează viața și-mi umple sufletul de adâncă deznădejde.

Ghicisem de la început unde vrea să ajungă, dar m-am prefăcut că nu pricep, și-am zis:

— Atunci, uite ce e: o să-ți dau un sfat prin care s-ajungi la mari bogății. Fă cât mai multe prinsori, mai ales cu călăreți ca mine. Cum ești cel mai bun călăreț al neamului tău și te iei la întrecere până și cu vântul pustiului, fii sigur

că o să câștigi întotdeauna prinsoarea, așa că în scurt timp poți ajunge cel mai bogat om din lume.

— Effendi, nu-ți bate joc de mine, urmă el, cu glas tânguitor. N-aș fi crezut ca sufletul tău să fie atât de plin de răutate. Sunt într-adevăr cel mai bun călăreț al pustiului, dar n-am noroc la rămășaguri, soarta mea e să pierd întotdeauna.

— Dacă e așa, de ce le faci?

— Fiindcă adeseori sunt silit. Ca și adineauri. Numai din respect, din dragoste pentru tine am primit. N-am vrut să te jignesc. Și tu poți fi mai puțin mărinimos cu mine? Vrei tu să te hrănești cu sângele celui sărman și să înghiți puținul celui nevoiaș? Cine ia piastrul cerșetorului pe acela îl fierb nu o dată, ci de zece ori în cazanul cu smoală, în fundul iadului.

— Bine, îți dau îndărăt piaștii, dacă recunoști pe față că nu ești în stare să mă ocrotești și să mă aperi în nici o împrejurare.

Nu-i convenea defel, nici de răs nu voia însă să se facă și nici la bani nu dorea să renunțe. Bineînțele că nici gând n-aveam să-l opresc.

— Dacă altă condiție nu-mi pui, zise el, în sfârșit, atunci uite, recunosc că n-ai trebuință de scutul meu.

— Stai, nu umbla cu chițibușuri. Nu așa! Mărturisește că nu ești omul care să mă apere pe mine.

— Ești aspru, effendi, dar am să-ți fac pe voie. Eu nu te pot apăra pe tine. Acum ești mulțumit?

— Da. Poftim suta de piaștri. Cred că ți-a trecut pofta să mai faci vreo prinsoare cu mine.

Băgă repede banii în buzunar, se însenină iar la față și răspunse:

— La călărie nu, dar trebuie să recunoști și tu că nu e alt om mai iubit de semenii săi ca mine.

L-am lăsat în credința lui, dându-mi seama că pe omul ăsta nimic nu-l putea tămădui de încrederea pe care o avea în persoana lui.

O luarăm îndărăt spre oraș, dar nu pe drumul pe care venisem, ci mai spre răsărit, unde se afla intrarea în peșteră și pe care gazda mea voia să mi-o arate din depărtare.

Munții libieni se zăreau mărunți în raza vederii noastre. Ceva mai încolo, adâncindu-se în pustiu, se afla o movilă — *Tell es sirr*, adică Movila Tainelor.

— Cum s-a descoperit că acolo e gura peșterii? L-am întrebat pe bătrân.

— Nu știu. Am auzit și eu de la alții, care au auzit-o și ei tot de la alții.

— Numirea de *Tell es sirr* e cunoscută?

— Nu de oricine. Nu prea se vorbește de locul acela fioros. Cine știe, îl ocolește pe cât poate. Tu însă ești om învățat, de aceea m-am gândit că o să te intereseze să-l vezi.

— Îți mulțumesc. O să mă duc într-una din zile să-l vizitez.

— Vai de mine, să nu faci una ca asta, effendi! Dacă s-ar afla din întâmplare șeitan ^[26] prin apropiere, întinde ghearele afară din pământ, te înhață și te trage înăuntru. Mulți au pierit astfel și nu li s-a mai găsit urma.

— Se poate, numai că nu dracul i-a înhățat, ci există gropi în care au căzut ei singuri și n-au mai putut ieși de acolo.

— N-a văzut nimeni vreo groapă până acum.

— Fiindcă sunt acoperite cu nisip. Vântul pustiiului suflă de la apus spre răsărit și duce nisipul tot într-acolo, de aceea orice adâncitură în pământ se umple repede.

— Tu ți le explici toate după legea ta, noi însă suntem drept-credincioși ai Profetului și ne ferim de gura iadului. Dacă vrei într-adevăr să cercetezi chiar acum, noi te așteptăm aici.

Movila se găsea la mică depărtare de locul unde ne aflam. Să tot fi fost înaltă de cincizeci de coți.

Descălecarăm și am început să urc. N-ar fi fost greu, căci era în pantă lină, dar nisipul era atât de fin și moale încât aveai impresia că pășești prin făină. Nu urcam în linie dreaptă, ci în zig-zag, vrând s-o cercetez din toate părțile, fără să văd însă ceva deosebit.

Am ajuns în vârf și am privit în juru-mi. Nisip și iar nisip. Cine știe prin ce întâmplare se răspândise zvonul că aici ar fi intrarea în iad. În preajma orașului Siut erau morminte și catacombe; poate că erau și aici. Va fi căzut cineva o dată înăuntru și de atunci s-a născut credința cu gura iadului.

Vedeam jos, la poalele dealului, pe tovarășii mei stând de vorbă. Deodată Selim se ridică de jos și încălecă. Își făcu apoi calul să alerge câțiva pași, îl struni în loc ca să se ridice în două picioare, apoi descălecă. Apoi încălecă pântecosul; pesemne că se luaseră la ceartă care din ei e mai bun călăreț și fiecare voia să arate ce poate. Cel puțin așa am înțeles eu că s-au petrecut lucrurile și chiar așa și era.

Burtosul se plimbă și el semeț câtva timp pe cal, pe urmă vru să facă după cum îl văzuse pe Selim, adică să-l silească pe bietul animal să se ridice în două picioare. Fiind însă prea greu, calul se căznea din răsputeri, fără să reușească. Deodată l-am văzut căzând pe picioarele dinapoi, se ridică anevoie de jos și sări speriat în lături. Burtosul își pierdu echilibrul, se rostogoli de pe șa, și... dispăru, ca și când l-ar fi înghițit pământul.

Asta a fost tot ce am putut vedea de pe locul unde mă aflam. Ceilalți începură să răcnească înnebuniți de groază. M-am lăsat să alunec de vale și, când am ajuns jos, șeful grajdurilor îmi strigă speriat:

— Ai văzut că am dreptate, effendi? Aici e gura iadului... L-a înghițit pe intendent. Asta prevestea întunecimea de lună de aseară.

— Așa, chiar așa! Întări Selim. Acum s-a prăbușit în iad, unde o să ardă în cazanul cu smoală în vecii vecilor!

— Prostii! am spus eu necăjit. Trebuie să fie aici o groapă în care a alunecat piciorul calului. Vorba e să știm cât e de adâncă. Dacă are pereții netezi, proastă afacere, dacă e însă un gang la puțină adâncime, atunci cu siguranță că-l putem scoate afară.

— E o groapă adâncă și duce de-a dreptul în iad, răspunse cu hotărâre bătrânul. Nu-l mai vedem noi pe omul ăsta cât lumea și pământul! Nici pe el, nici duhul lui.

— Duhul în nici un caz. Haidem să examinăm locul.

— Să vă ferească Allah! Eu sunt om cu frica lui Allah, și nu mă apropiu de gura iadului, nici să mă tai în bucăți.

— Așa, chiar așa! striga acum și Selim. Să ne păzească de cei nouăzeci și nouă de diavoli și de iadul în care arde trupul și se pârolește ca mielul la frigare.

— Taci! m-am răstit la el. Ce tot vorbești de focul iadului! Unde ați mai pomenit vreodată voi foc fără fum? Dacă ar fi acolo, în pământ, iadul, s-ar vedea fum ieșind prin gaură. Și — am adăugat eu, văzând că argumentul meu îi pusese pe gânduri — te lauzi că ești cel mai mare viteaz al neamului pustiului. Cum de ți-e atunci teamă de o mică gaură în pământ? Dacă ar fi aici într-adevăr iadul, te-ar doborî căldura de n-ai putea sta și te-ar înăbuși fumul. Simți tu ceva? Spaima voastră e nu numai caraghioasă, ci ar putea aduce moartea intendentului și l-am avea pe cuget. Nu vă mai codiți atât și haideți după mine.

În timp ce vorbeam, m-am apropiat de locul pe unde pierise burtosul. Pilda mea îi încurajă pe ceilalți, care veneau șovăind în urmă. M-am oprit la câțiva pași de groapă și m-am aplecat deasupra ei. Pereții erau de nisip. Nu puteam vedea prea mult, de aceea am făcut un pas, dar abia am avut timp să mă dau îndărăt și locul unde stătusem cu o clipă înainte se cufundă repede în adânc.

Ceilalți începură să strige cât îi ținea gura:

— Fugi, fugi, effendi! N-ai văzut că era să te înclini a și pe tine? E gura iadului, poate partea aceea Unde sufletele necredincioșilor sunt osândite să tremure de frig în vecii

vecilor... De aceea nu se vede fum. Să spunem repede sfânta rugăciune Fatha și să ne întoarcem pe urmă repede acasă, ca să aducem laude lui Allah că n-am încăput și noi în ghearele diavolului.

Se îndreptară spre cai, eu însă le-am luat-o înainte, am scos revolverul de la brâu și le-am strigat amenințător:

— Pe profetul și toți califi voștri, jur că vă împușc ca pe niște câini dacă îndrăzniți să mai faceți un pas!

Li se făcu frică și bătrânul îndrăzni să spună, cu glas sfios:

— Effendi, vrei să fii ucigașul omului care te-a găzduit? Rău faci! Dar ia s-auzim ce vrei de la noi?

Multă vorbă ar fi însemnat pieirea burtosului, dar n-aveam încotro, trebuia să-i conving.

— Luați frâiele și chingile cailor, le-am zis eu. Să le legăm unele de altele, vom avea pe urmă ce ne trebuie.

Mă ascultară și, în câteva minute, făcurăm o fâșie lungă; am legat un capăt în jurul mijlocului meu, iar celălalt trebuia să-l țină ei ca să mă poată trage îndărăt dacă le-aș fi făcut eu semn, în caz de primejdie.

M-am întins la pământ și am început să mă târăsc pe pânțele spre marginea gropii. Din ce mă apropiam, din ce eram mai cu băgare de seamă. Când capul îmi fu la marginea ei, în partea opusă nisipul se năru și se lăsă în adânc. Sub mine însă pământul era mai tare și mă ținea.

Mi se păru că aud din groapă gemete și horcăieli. M-am aplecat peste groapă și ceea ce-am văzut, m-a umplut de mirare.

Groapa avea o adâncime de vreo patru coți.

Pereții erau jos, la temelie, din cărămizi negre de Nil și mai sus din nisip. Partea de jos era pătrată și semăna cu un horn acoperit cu un strat tot de cărămizi, pe care se depusese cu timpul altul de nisip. Tavanul de cărămizi se slăbise sau se măcinase în parte, iar nisipul se lăsa greu și tropăitul calului făcuse ca acesta să se năruie. În acest morman se îngropase până la mijloc trupul enorm al

intendentului. Ținea, mâinile împreunate și ochii închiși. Mort nu era, căci de pe buzele lui groase se auzeau gemete, mai bine zis un grohăit.

Totul depindea deocamdată la ce adâncime ducea hornul acela de cărămidă neagră. Mă aflu probabil deasupra unei clădiri de-ale vechiului Egipt, peste care se îngrămădise timp de secole sau milenii nisipul pustiului, acoperind-o cu totul. În orice caz movila pe care mă urcasem adineauri era o parte din această clădire, dacă nu chiar cea principală. Se putea ca gaura să fie de o înălțime, mai bine zis de o adâncime, neînsemnată. Se putea însă și contrariul. În cazul de față, burtosul fusese împiedicat să se cufunde din pricina stratului de nisip. Dacă stratul se năruia sub greutatea lui, se ducea la fund. Oricum ar fi fost, salvarea lui nu era lipsită de primejdie.

Fiindcă gema numai și nu se mișca, l-am crezut leșinat. L-am strigat pe nume; îmi răspunse printr-un grohăit. La repetarea strigătului, l-am auzit mormăind:

— Aicea sunt, Astrael!

Așadar mă lua drept Gavriil, îngerul morții.

— Deschide ochii și uită-te în jurul tău! i-am strigat.

— Nu pot, se jeli el.

— Până și morții deschid ochii când se trezesc. Încearcă! Ridică pleoapele și cătă spre zid.

— Nu acolo, uită-te în sus!

Se uită în sus și mă zări.

— Tu ești, effendi? întrebă el gemând. Așadar tot în iad mă aflu! O, Allah, Allah, Allah!

— De ce în iad?

— Fiindcă toți creștinii se duc în iad. Dacă sunt cu tine, vasăzică, atunci sunt în iad.

Cum puteam eu să-l salvez pe omul ăsta, pe care nu-l puteai scoate dintr-ale lui? Mi-am adus aminte de lăcomia sa și i-am strigat:

— Așa e, suntem în iad, dar numai în gura lui. Dacă mă lași să te trag afară, ne ducem la Siut, unde te așteaptă un

cocoș fript și un berbec la frigare. Mi-e o foame!

— Și mie, răspunse el, ca electricizat.

Chipul i se transfigură.

— Atunci să ne grăbim, am adăugat eu; te doare ceva, ești rănit?

— Dacă am murit, n-am nimic.

— Vorbești prostii! Nu vezi că trăiești? Unde îți sunt picioarele; sub tine, ori ești înțepenit în ele?

Depindea foarte mult de poziția în care se afla. Dacă sedea jos, însemna că groapa nu era prea adâncă.

— Ba șed jos, pe o pardoseală de cărămidă, răspunse el, spre marea mea bucurie.

— Scoală-te, i-am poruncit.

Se supuse, deși îi venea greu să se ridice, din pricina trupului său enorm. În sfârșit, a izbutit. Am întins brațele și mai să-l ajung. În același timp am băgat de seamă că pământul de sub mine era destul de tare și mă ținea. Burtosul suspină adânc, apoi începu să se văicărească:

— O Allah, o cerule, o Mahomed! Așadar n-am murit... trăiesc... o să mă întorc acasă și o să mănânc un berbec întreg. Effendi, unde sunt ceilalți, că nu-i văd?

— În spatele meu, o să-i vezi îndată. Poți să te cațări pe pereți?

— Ce, eu sunt pisică? întrebă el indignat.

— Bine, stai acolo că vin eu să te împing afară.

— Păi pe urmă cum o să te scoatem de aici?

— O să mă cațăr pe curea. Așteaptă un moment. Mă întorc acuși.

M-am dus la ceilalți să le spun cum stau lucrurile. Ne întoarserăm apoi cu toții la groapă. Am fost coborât înăuntru. Locul era atât de strâmt, încât abia încăpeam amândoi; din care pricină cu mare greutate am putut să-l trag pe burtos de subsuori, înfășurându-i de două ori cureaua peste piept.

Rămânea acum să-l tragă ceilalți sus. Nu se putea; greutatea trupului său ar fi făcut să se năruie nisipul peste

noi. Nu știam ce să fac. Deodată îmi veni o idee: l-am pus să-și depărteze picioarele și m-am vârât între ele. Puteam astfel să-l iau în cârcă. În timp ce-l trăgeau de sus, mă ridicam binișor cu el pe umeri, sprijinindu-mă cu palmele de zid.

Cred că toată viața mea n-am muncit mai greu ca în acele câteva momente. De sus nu trebuia tras prea tare, ca să nu se năruie nisipul peste noi, așa că toată greutatea era în sarcina mea. Trebuia însă s-o fac și am reușit în sfârșit.

Când m-am ridicat în picioare, burtosul era cu jumătatea trupului afară din groapă. Cu o smucitură fu tras afară. Pe urmă se ridică în genunchi și am putut ieși și eu la lumină. L-am găsit pe intendent stând jos turcește și pipăindu-și trupul. Pe urmă se ridică în genunchi, se îndreptă cu fața spre Mecca și începu să spună rugăciunea numită sfânta Fatha, adică întâia sură din *Coran*. De-abia după aceea se sculă în picioare, îmi apucă mâinile și zise:

— Am fost în iad și acum văd iar cerul; mort am fost și am înviat. Pentru asta, effendi, numai ție am să-ți mulțumesc.

— Effendi, ai văzut cu ce putere țineam cureaua? îmi curmă Selim vorba. Ceilalți voiau să-i dea drumul și, dacă nu eram eu, rămâneai în groapă cât o fi cerul și pământul. Așa că mie ai să-mi mulțumești că ai văzut iar lumina zilei. Cred că acum ți-ai dat și tu seama că sunt într-adevăr ocrotitorul și salvatorul tău.

— Mai încape vorbă! am râs eu și i-am întors spatele.

Încălecarăm și pornirăm spre oraș. Intendentul ne rugă să nu povestim nimănui nimic din cele întâmplate, ca să nu se facă de râs.

Hotărâsem de cu seară să vizitez a doua zi peștera crocodililor de la Maabdah. Intendentul îmi făgădui să-mi pună la dispoziție tot ce trebuia pentru o astfel de „expediție”.

4. Sub pământ

Să îmbălsămezi crocodili? Da! vechii egipteni nu îmbălsămau numai oameni ci și cadavre de crocodili, tauri, pisici, lupi, ibiși, șoimi, lilieci și diferite soiuri de pești. Ei credeau în nemurirea sufletului și se străduiau să mențină trupurile, ca la întoarcerea sufletelor pe pământ să-și găsească trupul din care zburaseră.

Ca să conserve aceste trupuri, le umpleau pânțele, pieptul și țeasta — golite mai întâi de tot ce era în ele — cu un fel de asphalt care se numea „mumiya”, de unde a și rămas cuvântul „mumie”.

Cadavrele omenești erau întinse pe spate, li se puneau mâinile în lungul trupului, sau încrucișate în poală; fiecare mădular era înfășurat în feșe de in, apoi corpul întreg, după aceea se turna deasupra un fel de clei. Cadavrele erau apoi așezate — după stratul social din care făceau parte — care în sicrie de lemn, care în sicrie de piatră, numite sarcofage. Săracii erau îngropați fără sicriu, în stâncă sau în nisip.

Există mai multe feluri de mumii. Cele mai vechi dintre ele au fost găsite la Memphis; sunt negre și atât de uscate, încât se frâng foarte ușor.

Mumiile din Theba au o culoare gălbuie și unghiile roșii, vopsite cu henne, după obiceiul care dăinuiește și astăzi la femeile din Orient și care a trecut și în Europa.

Cea mai veche mumie cunoscută ^[27] e aceea a faraonului Merenre, care a trăit acum patru mii și mai bine de ani. Multe din ele au inele în degete și alte podoabe de preț. În sarcofage se mai găsesc de asemenea fructe și boabe de grâu.

Înainte vreme se făcea un negoț întins cu mumii. S-au întrebuințat — nici nu-ți vine să crezi! — chiar și în medicină. Mai întâi alchimiștii au căutat piatra filozofală,

aducând încărcături întregi de mumii pe corăbii. Au urmat fabricanții de elixire, în dorința de a prepara din resturi de mumii un elixir al vieții, atribuind acestora o putere miraculoasă. Ba au existat chiar învățați care susțineau că se pot făuri oameni artificiali din sânge de taur, cenușă de om, suc de euphorbie și țărână de mumie. Și astăzi se întrebuințează de către țărani, prin ținuturile alpine, așa-zisul „mum”, ca leac împotriva bolilor la vite.

A doua zi, dimineață, m-am sculat foarte devreme, în vederea excursiei plănuită. Gazda mea ținea cu orice preț să mă însoțească, de asemenea și Selim. Intendentul se temea să nu i se mai întâmple vreo nenorocire din pricina eclipsei, care prevedea întotdeauna ceva rău, de aceea rămase sub ocrotirea talismanului acasă, unde se simțea mai în siguranță.

Doi servitori, care trebuiau să ne treacă râul, ne așteptau la mal cu o barcă în care se găseau, pe lângă altele, o întreagă provizie de făclii de ceară. Chibrituri aveau destule, precum și frânghii și sfori care ne puteau prinde bine în scopul pe care-l urmăream.

Era o dimineață frumoasă, cum numai prin meleagurile acelea se poate vedea. Ceața se împrăștiase și o adiere venită din pustiu plutea peste apă.

Coborâram în barcă și pornirăm spre mijlocul fluviului. În stânga se afla Monsalud, iar în dreapta Maabdah, unde trebuia să ne oprim. Malurile mai erau acoperite de apa ultimei revărsări a Nilului, dar dădurăm de un fel de chei, pe care puturăm înainta până în sat. Acesta se afla la vreo jumătate de ceas cu piciorul de Djebel Abu Fehdah, lanțul de munți în care sunt peșterile unde vechii egipteni își înmormântau crocodilii sfinți.

În sat întrebaram de o călăuză, căci fără ea e cu neputință să te descurci în gangurile întortocheate ale peșterii. Un străin care nu le cunoaște se poate rătăci lesne prin ele și se expune asfixierii în aerul acela greu, sau morții prin înfometare.

Ni se aduse un arab care se oferi să ne conducă și să ne arate tot ce e de văzut în cel mult două ceasuri.

— Și cât ceri? l-am întrebat eu.

— Păi câte cincizeci de piaștri de om, adică două sute pentru toți patru, câți sunteți.

Două sute de piaștri! Era ceva nemaipomenit.

— Bine, i-am răspuns. Am auzit cât ceri; acum o să-ți spun cât îți dau. Mai întâi, nu intrăm decât trei din noi în peșteră. Plătesc câte zece piaștri de om, adică treizeci pentru toți. Dacă sunt mulțumit de tine, îți mai dau la urmă încă zece piaștri bacșiș.

Era și așa prea de-ajuns, dar arabul făcu pe supăratul și strigă imediat:

— Stăpâne, cum poți să spui una ca asta! Peștera e plină de primejdii. Eu îmi primejduiesc viața pentru voi și tu-ți bați joc de mine? Dacă vă duceți fără mine, să știi că nu mai vedeți lumina zilei.

— Ba o s-o vedem, fiindcă dacă nu vrei tu să mergi, găsim noi altul în locul tău.

— N-o să găsiți, pentru că altul afară de mine nu e.

— Minți! Oricare locuitor din sat cunoaște de mic copil peștera. Stai că-ți dovedesc eu îndată.

Le-am poruncit celor doi servitori să caute altă călăuza mai ieftină. Cum făcură însă câțiva pași, arabul îi strigă îndărăt și începu să se tocmească; ba să-i dau o suită cincizeci de piaștri, ba o sută, ba optzeci.

— Degeaba, nici o para mai mult, o țineam eu, dârz. La urmă îți mai dau zece bacșiș, și asta numai dacă sunt mulțumit de tine.

— Atunci, trebuie să mă supun, oftă arabul. Dar să-ți plătească Allah pentru că ești zgârcit cu un biet calic. Eu în locul tău aș fi dat măcar trei sute.

— Fiindcă nu ești în locul meu o să fac cum vreau eu.

— Stăpâne, inima ta e mare ca o stâncă și vorbele tale sunt aspre ca două pietre care se macină între ele. Hai să vă duc la peșteră.

O luă înainte și noi după el. Străbăturăm satul și ajunserăm repede la poalele dealului, după care se întindea pustiul până la Marea Roșie. Dădurăm aici de un mormânt în formă de cupolă — mausoleul unui fachir. Pe un covoraș stătea un om cu picioarele sub el și se ruga. La apropierea noastră ridică încet capul și mi-a fost dat să văd un chip atât de venerabil cum nu mai văzusem încă niciodată. Barba lui albă ca zăpada îi ajungea până la brâu.

Călăuza noastră se opri, se înclină adânc înaintea bătrânului, puse mâinile cruce pe piept, și zise:

— Allah să te binecuvânteze și să-ți dea viață lungă, o mukadalaș! ^[28] Calea ta să te ducă de-a dreptul în rai.

Bătrânul se ridică de jos, se apropie de noi, ne aruncă o privire scrutătoare, pe urmă îi răspunse arabului:

— Îți mulțumesc, fiule. Fie și calea ta în veșnicul sălaș al Profetului. Te duci la peșteră?

— Da. Îi însoțesc pe străinii aceștia.

— Bine faci. Să vadă și să înțeleagă ce nimicnicie e viața pământească. Dă-i trupului o trăinicie de mii și mii de ani, la urmă tot nu s-alege nimic de el, căci țărâna în țărână se prefăce și pulberea în pulbere. Numai Allah e veșnic și a îngăduit muritorului ca doar sufletul să dăinuiască pururi.

Vru să se îndepărteze, dar se întoarse ca străbătut de un gând, mă privi lung, veni lângă mine și zise:

— Ce chip e acesta! Ce trăsături, ce ochi! Ce gânduri se zbat îndărătul frunții tale! Aș vrea să le găsesc rostul și să-ți citesc viitorul, căci mie mi-a fost hărăzit darul să știu dinainte ce se va întâmpla fiecăruia. Sau poate nu crezi că Allah îngăduie unui muritor să prevadă viitorul?

Întrebarea mi-era pusă mie, de aceea i-am răspuns:

— Numai singur Dumnezeu poate să știe ce se va întâmpla.

— Așa e, dar împărtășește uneori și unuia din drept-credincioșii săi această știință și o să ți-o dovedesc îndată. Nu știu de ce, dar chipul tău mă atrage cum atrage soarele

firul de iarbă să se uite spre el. Întinde mâna. Vreau să văd dacă liniile palmei tale întăresc cele ce citesc pe fața ta.

— Așadar, chiromanție!

Și totuși bătrânul acesta venerabil nu arăta defel a șarlatan. Nu știam ce să fac. Să-l jignesc printr-un refuz? Mi-o luă însă înainte, căci îmi apucă mâna și o apropie de ochii lui, privi câțva timp liniile palmei, îmi lăsă mâna și zise:

— Așa e. Văd în palma ta ce ți-am văzut scris, pe față. Viitorul tău stă deschis înaintea mea ca o casă cu ușile date de perete, în care poți intra în voie. Tot te mai îndoiești de spusele mele?

— Da.

— O să-ți spun atunci câte ceva din trecutul și prezentul tău, ca să nu te mai îndoiești de cele ce vor veni. Porți veșmântul drept-credințosilor Profetului și grăiești limba lor, dar nu ești de-o lege cu ei, ci creștin.

Și fiindcă mă privea întrebător, am încuviințat printr-o înclinare a capului. Moșneagul urmă:

— Văd o corabie cu multe pânze. Reissul acesteia e o sabie a dreptății și tu ești prietenul său. Veți face mulți inși fericiți, cucerind în același timp onoruri și glorie. Cunoști tu un astfel de reiss?

— Da, am răspuns eu, gândindu-mă la reissul effendina.

— Ți-am spus ce știi și tu că e adevărat și ți-aș putea spune acum multe din ce te așteaptă în viitor. Dar fiindcă te-ai îndoit de mine, îți voi spune numai un singur lucru care te va feri de o mare nenorocire, dacă nu chiar de moarte. Ochiul sfântului meu vede un fiu al răzbunării care vrea să-ți ia viața. Ca să scapi de el, nu pleca mai departe. Acum avem lună plină; rămâi unde te afli până va ajunge ea la ultimul pătrar. Atâta voiam să-ți spun. Mă crezi sau nu mă crezi, pentru mine totuna e, ție însă îți va aduce bine sau rău, după cum vei crede de cuviință să faci. Allah să te lumineze!

Se întoarse. Înaintă până la mormântul sfânt, se lăsă din nou în genunchi și începu iar să se roage.

Nu ceruse nimic, ba cred că dacă i-aș fi oferit bani l-aș fi jignit adânc. Îl lăsarăm cufundat în rugăciune și ne îndepărtarăm în tăcere.

Ciudat! Bătrânul știa că sunt creștin. Aluzia lui la emir se potrivea de asemenea. Și-apoi prevenirea în privința muza'birului pe care eu îl credeam „fiul răzbunării”. Toate se potriveau aidoma, deși bătrânul n-avea de unde să le știe și nici de cunoscut nu mă cunoștea.

Eu nu sunt superstițios, dar moșneagul mă impresionase. L-am întrebat în drum pe călăuză cine era bătrânul și arabilul îmi răspunse cu evlavie în glas:

— E un om sfânt, un fachir care prevede viitorul. Umblă din loc în loc; predica e munca lui și rugăciunea hrana sufletului său. Trupul sălășluiește încă pe pământ, dar spiritul său e trecut de mult de hotarele lui.

Așadar nu era un șarlatan și nici nu făcea impresia să fie. M-am hotărât ca, atunci când voi avea răgazul, să mă gândesc la cele ce-mi prezisese; deocamdată atenția mea era îndreptată spre peștera crocodililor.

Drumul nu era defel ușor. Ducea pe o potecă verticală la un platou presărat cu bolovanii și pietre. Pe acest platou se afla o movilă cu o deschizătură destul de mare. În prăpastie, pe jos, am văzut resturi de mumii, zdrențe și oase, ceea ce lăsa să se presupună că aici trebuie să fie intrarea în peșteră. Am întrebat călăuza, într-adevăr ne aflam la destinație.

Gazda mea avusese grijă să ducem cu noi trei rânduri de îmbrăcăminte care se cereau pentru cercetările noastre, adică o cămașă și o pereche de șalvari de pânză groasă, căci altminteri ne-am fi făcut celelalte haine praf.

Călăuza coborî apoi într-o gaură adâncă numai de câțiva coți și ne strigă să venim după el. Servitorii, care rămaseră afară, ne coborâră pe frânghii hainele de pânză și ce ne mai trebuia.

Ne aflam acum într-o galerie unde nu puteam vedea decât atât cât să ne schimbăm îmbrăcămintea.

Selim, cel mai viteaz dintre vitejii tuturor neamurilor, nu se prea simțea în largul lui în galeria aceea strâmtă. În cursul drumului se lăudase în gura mare față de servitori că vizitase până acum peste o sută de astfel de peșteri, dar cu cât ne apropiam mai mult, cu atât îi pierrea pofta de vorbă, iar acum amuțise de tot. Ba mi se păru că-l aud chiar oftând.

Aprinserăm făcliile, luându-ne și câte două de rezervă, și pornirăm pe galerie. La un moment dat zărirăm o gaură mică și călăuza ne spuse că va trebui să ne lăsăm pe brânci prin ea, ca să putem ajunge în adevărata peșteră. Călăuza se vârî în gaură; Selim mă pofti s-o iau înainte, dar n-am vrut. Mă temeam ca fricosul să n-o ia la fugă și să se rătăcească prin ganguri. De aceea l-am împins cu de-a sila în gaură și am coborât înăuntru în urma lui.

Mă izbi în față o duhoare care te înăbușea. Din ce înaintam, aerul devenea tot mai greu.

— Allah il Allah! am auzit-o pe gazda mea bodogănind în spatele meu. Ieri credeam că groapa din Tell es sirr ar fi gura iadului, dar aici ce dracu' o mai fi!? Pesemne că gura tuturor iadurilor — dacă or fi mai multe. Dracu' ne-a pus să ne vârâm în aerul ăsta greu și în întunericul ăsta, când afară e atâta aer și lumină!

Curând galeria deveni și mai scundă. Nu mai puteam înainta pe brânci, ci doar târându-ne pe pânțele. L-am auzit deodată pe Selim înaintea mea tânguindu-se:

— E ceva grozav! Mi se face părul măciucă... nu mai pot.

Călăuza îi strigă ceva ce n-am înțeles, din pricina depărtării, și Selim răspunse înfuriat:

— Tacă-ți gura, tâmpitul. Cum îndrăznești să-mi poruncești, nemernicule! Ești plătit pentru treaba asta. Mie nu mi-e frică de nimic, auzi? Mă iau la luptă cu diavolul dacă e nevoie, dar putoarea asta jignește mirosul nărilor mele boierești; dacă gaura asta afurisită s-o mai îngusta,

mă turtește ca pe un pește în gura unui crocodil. Nu merg mai departe, mă întorc îndată. Viața mi-e mai dragă decât moartea și mirosul unui ciubuc mai plăcut decât putoarea asta de aici. Dați-vă la o parte... vreau să ies cât mai repede de aici.

Răcnea cu atâta disperare că nu știam ce să fac. Am încercat să-l potolesc cu vorba, dar degeaba. Era ca turbat. N-aveam încotro, trebuia scos din galerie; cum însă nu era loc ca să ne întoarcem, am fost siliți, eu și gazda mea, să mergem îndărăt, ca racul.

Când ajunserăm la locul unde ne îmbrăcasem și în care mai străbătea puțină lumină, Selim se ridică în picioare și zise râsuflând ușurat:

— Uf! Allah fie lăudat! Numai câteva minute să fi trecut și m-aș fi înăbușit, de m-ar fi găsit mai târziu printre mumiile crocodililor. Vă spun drept că nici o putere omenească nu m-ar fi putut hotărî să mai fac un pas înainte.

— Ți-e curajul cu care te lăudai atât?

— Aici nu e vorba de curaj, se răsti la mine. Pune-mă în fața unui dușman în carne și oase, să vezi de ce minuni de vitejie sunt în stare, dar ca nasul meu delicat să îndure mirosul ăla împutit nu poate să mi-o ceară nimeni. Nu cumva crezi că Allah a dat omului nasul pentru astfel de porcării? Spune ce poțestești, pe mine nu mă mai prinzi în gaura aia împutită.

— Are dreptate, încuviință bătrânul. Simt că mi-e capul greu ca un bolovan; ochii mă ustură grozav de fumul făcliilor și mi s-au astupat parcă plămânii de aerul acela înăbușitor. Ce mă sinchisesc eu de crocodilii ăia morți! Dacă nu te superi, eu rămân cu Selim să te aștept aici.

— Cum, mă părăsești și tu?

— Nu te părăsesc, rămânem în peșteră până te întorci. M-am săturat de ce am văzut; și nu mă ispitesc defel taine de-astea.

— Bine. O să mă duc singur.

Am găsit călăuza în locul unde îi spuseseam să mă aștepte. Îi păru bine auzind că tovarășii mei au renunțat. Nu-i scădeam nimic din preț și avea mai puțină bătaie de cap cu unul singur, decât cu trei.

Începurăm să ne târâm mai departe. Galeria se îngusta tot mai mult; pământul era acoperit cu bucăți ascuțite de cuarț, care îți sfâșiau carnea de pe mâini și haine; pe urmă ajunserăm la o crăpătură prin care de-abia te puteai strecura. După aceea venea o încăpere largă, boltită, plină cu bolovani mari de piatră, printre care se vedeau crăpături ce duceau vertical în adânc. Un singur pas greșit și erai pierdut.

Pe pereți și de tavan atârnav ciorchini de lilieci. Speriați de lumina făcliilor noastre, porniră să zboare buimaci, de colo până colo, deasupra capetelor noastre. Erau atât de mulți, încât zborul lor făcea un vâjâit ca al unui torent de apă, care te asurzea.

Trecurăm de-aici într-un alt culoar, plin și el cu lilieci. Pământul era acoperit peste tot de murdăria lor, care răspândea o putoare de te îneca. Era cât pe ce să-i spun călăuzei că mă las păgubaș. Atât de mulți erau liliecii care zburau speriați de colo până colo, încât ne stinseră făcliile. A trebuit să le aprindem de câteva ori în drum.

În sfârșit, ajunserăm într-un fel de încăpere mai mare, unde ne puturăm ridica în picioare. Dar și aici se căscau crăpături destul de mari, pe deasupra cărora trebuia să sărim, și ganguri care duceau în diferite direcții.

Abia în încăperea asta mi-a fost dat să văd, pe lângă fragmente de mumii, întâia mumie conservată în întregime. Era a unui crocodil lung de vreo opt coți.

Pășirăm peste ea și pătrunserăm iar într-un coridor care ducea la o încăpere mare, plină toată cu fragmente de mumii. Trupuri fără picioare sau cap, labe, capete, jumătăți de trunchi, dar nu numai de crocodili, ci și de alte animale, ba chiar de om. Ar fi putut umple cu ele zeci de lăzi. Părea că s-ar fi ținut aici un adevărat târg de mumii.

Le-am cercetat pe toate, dar n-am găsit nimic care să mă intereseze, și apoi nu venisem cu gând să târguiesc. Ce era să fac eu cu o mumie! Cum nu era vorba să mă întorc deocamdată acasă, un astfel de bagaj m-ar fi stingherit grozav.

De cum te atingeai de aceste cadavre, se ridica un praf care te orbea și mirosul devenea înăbușitor.

Pereții încăperii erau acoperiți cu un strat gros de murdărie. Am zgâriat într-un loc cu unghia și am dat de piatră lucitoare de cuarț.

În timp ce cercetam curios mumiile, călăuza mă privea pieziș. L-am întrebat pe arab dacă atât e tot ce se putea vedea în peșteră. Îmi răspunse afirmativ.

— Nu se poate, i-am zis. Trebuie să fie și alte culoare și încăperi, pe care nu vrei să mi le arăți. După câte mi s-a spus, există încă sute de mii de mumii de astea.

— Te-a mințit cine ți-a spus.

— Nu, căci au fost pe-aici bărbați învățați, pe al căror cuvânt mă pot bizui. Mumiile omenești au fost așezate în straturi, unele peste altele, puse de-a curmezișul. Cât despre mumiile de crocodili, știu că au fost unele lungi de câte zece metri. Cele mici, de cel puțin o jumătate de metru una, sunt făcute pachet câte zece, douăzeci la un loc, înfășurate apoi în frunze și ramuri de palmier și legate deasupra. Astfel de baloturi se făceau și din ouă de crocodili. Nu se poate să nu existe pe-aici încăperi pline cu astfel de mumii; unde sunt peste încăperi și ce s-a ales cu grămezile acelea de mumii?

Arabul se apropie de mine, îmi puse mâna pe braț și întrebă:

— Vrei să cumperi?

— Nu.

— Atunci, pentru ce-ai venit aici?

— Din curiozitate.

— M-ai tocmit cu treizeci de plăci. Vrei să-ți dezvălui pentru suma asta și tainele noastre? Ce-ți pasă ție de

mumii și ce te privește ce s-au făcut? Ești străin și n-ai de ce mă trăda, de aceea nu mă supăr de zgârcenia ta și-ți voi încredința ceva: mie nu-mi trebuie banii tăi. Sunt mai bogat decât îți poți tu închipui. Sfântul nostru fachir ți-a vorbit cu blândețe și ți-a spus ce te așteaptă în viitor, ceea ce n-a făcut încă până acum cu nimeni altul. Trebuie să fii un om drag lui Allah și te voi face să pleci cu o amintire din peștera asta. Așteaptă-mă nițel, că mă întorc îndată.

L-am văzut strecurându-se cu făclia într-o crăpătură. A mea arsese până la capăt; mi-am aprins alta și m-am așezat pe o mumie de om, căruia îi lipseau brațele și picioarele.

Câte gânduri îmi străbătură mintea în clipele acestea de singurătate! Eram singura ființă vie printre fragmentele acelea de trupuri, aici, în adâncul pământului... Cine să fi fost odinioară omul pe al cărui trup ședeam acum? A trăit, a iubit, a sperat și... a suferit. Poate că a fost cândva un om de seamă și acum, după mii de ani, slujește de scaun unui străin.

Minutele se scurgeau unele după altele și arabul nu se mai întorcea. Să-i fi venit în gând să se răzbune pentru că nu vrusesem să-i dau cât ceruse și mă lăsa acum singur în labirintul acesta, de unde știa că nu pot ieși singur?

Un altul în locul meu s-ar fi crezut pierdut, dar eu speram că voi găsi urmele mâinilor și genunchilor mei în murdăria liliacilor și, cu făclia pe care o aveam, nimeream drumul pe care venisem.

Curând am văzut că bănuiala mea nu era întemeiată. Arabul se întoarce cu un pachet în mână, pe care mi-l întinse, zicând:

— Uite, asta e amintirea despre care-ți spuneam. E numai o pătucică dintr-o mumie, dar îți va aduce aminte de mine, ca și când ai avea o mumie întreagă.

— Cum adică, vrei să mi-o dai în dar, nu ceri nimic pe ea?

— Nu, nimic.

— De ce? Pentru că a fost atât de prietenos cu mine fachirul vostru, de aceea mi-o dăruiești?

— Nu, ci fiindcă îmi placi ca om. I-am auzit în drum pe servitori vorbind despre tine. Din ce am aflat, mi-am dat seama că nu te-ai tocmit cu mine din calicie. Primește darul meu fără să te întrebi de ce ți-l dau. Ca să știi ce e, am pus înăuntru un bilet cu ajutorul căruia să poți citi slovele care stau scrise pe mumie.

— Bine, primesc fără să mă uit ce e în pachet și-ți mulțumesc. De-aici mă duc la Khartoum și nădăjduiesc să vin să te văd la înapoiere. Poate că voi fi atunci mai în stare ca acum să-ți dovedesc recunoștința mea.

— Nu e nevoie, dar vei fi binevenit în casa mea. Hai să ne întoarcem. Ai văzut cam cum arată peșterile mumiiilor și îți ajunge atât, mai mult nu trebuie să afli. Cât privește întrebarea ta de mai adineauri, pot să-ți spun că se află pe aici comori de mumii pe care statul, care interzice negoțul și dezgroparea lor, nici nu le bănuiește măcar. Să mergem. Drumul la întors o să fie mult mai scurt ca la dus.

Abia acum mi-am dat seama cât de întortocheate erau culoarele peșterilor, căci ajunsesem la locul de unde plecasem într-un timp cu cel puțin trei sferturi de ceas mai scurt. Arabul ne dusesese dinadins așa, ca să nu vedem încăperile pe care un străin nu trebuie să le cunoască.

Îi găsirăm pe Selim și pe bătrân, așteptându-ne jos. De ce nu ieșiseră din gaură am aflat abia când mă rugară să nu spun nimănui că n-au fost și ei cu mine în peșteră. Le era rușine de servitori, ca să nu râdă de ei că n-au avut curajul să mă însoțească.

Trebuie să mărturisesc că lumina soarelui și aerul nu mi se păruseră niciodată mai plăcute ca acum, când lăsasem în urmă mirosul împutit al mumiiilor.

Ne îndreptarăm spre sat. Bătrânul fachir nu mai era unde-l lăsasem, dar îl găsirăm jos, la mal, unde era trasă luntrea. Era cufundat în gânduri și părea că nici nu ne vede.

Am vrut să-i plătesc călăuzei suma cu care mă învoisem, arabul respinse însă banii și zise cu mâhnire:

— Vrei să-mi jignești sufletul și să-mi îndurerezi inima? Fiecare piastru pe care l-aș primi de la tine ar micșora prietenia pe care o simt pentru tine. Păstrează-ți banii și adu-ți aminte de mine cu aceeași plăcere cu care îmi voi aduce eu aminte de tine, iar când te vei întoarce de la drum nu uita să treci și pe la mine. O să-mi facă mare bucurie să-ți văd iar fața.

Îmi întinse mâna, apoi plecă. Tovarășii mei nu știau ce să creadă. Gazda mea clătină din cap și zise nedumerită:

— Allah face minuni! Omul ăsta a cerut mai întâi de zece ori pe cât voiai să-i dai și acum nu mai vrea să ia, nimic. Pentru ce atâta cinstire?

— Cum, nu pricepi? făcu Selim țațoș.

— Nu.

— Atunci să-ți spun eu. A văzut cât curaj am dovedit noi coborând fără frică în măruntaiele pământului, ca să-i cercetăm taina. Ne-am acoperit astfel de o glorie care n-are pereche. Călăuza a văzut că are de-a face cu cei mai viteji dintre fiii Profetului și n-a mai cutezat să se bucure de banii noștri.

Vorbise cu fața îndreptată spre grăjdari, ca aceștia să răspândească acest zvon în oraș. Selim ăsta era într-adevăr un lăudăros cum nu cred să mai fie altul în tot Orientul. Bătrânul șef al grajdurilor nu știa nici el ce să spună de atâta obrăznicie, de aceea făcu ceea ce era mai cuminte de făcut, adică tăcu; și eu de asemenea.

După ce ne urcarăm în barcă și eram gata de plecare, fachirul se ridică de la locul său, veni spre noi și mă întrebă:

— Încotro te duci, effendi?

— La Siut.

— Îngăduie-mi atunci să merg și eu cu voi. Am nițică treabă acolo.

Coborî în barcă și se așază în fața mea, fără să mai aștepte răspunsul. Nu m-am mirat. Un fachir e omul care a renunțat la toate deșertăciunile lumești și trăiește numai pentru rugăciune. E considerat sfânt și nici un mahomedan nu-i respinge dorința. De aceea nu e de mirare că i se părea de la sine înțeles că voi încuviința cererea lui, ceea ce am și făcut cu dragă inimă, mai ales că nu era defel supărătoare prezența lui.

Cum porni barca, se așază pe bancă și, cu trupul aplecat înainte, lăsă boabele mătaniilor să-i alunece printre degete, pe când buzele lui murmurau rugăciuni.

Tăceam. Eram încă sub impresia celor ce văzusem în peșteră și plămânii nu se săturau de aerul proaspăt de afară. Pe dinaintea ochilor minții mi se perinda neîntrerupt tabloul acela sinistru pe care-l avusesem până mai adineaori în fața mea.

Mi-am adus aminte de darul călăuzei mele și am scos pachetul din buzunar. Când l-am desfăcut am rămas înlemnit. Era o mână — o mână de femeie. Părea să fie retezată de la încheietură ca de un tăiș ascuțit. Mâna era mică și delicată ca a unei fete de vreo doisprezece ani de la noi, dar care după felul cum se dezvoltă acolo femeile trebuie să fi avut șaptesprezece. Culoarea era de un galben mai închis ca lămâia, cu un ușor luciu bronzat. Degetele erau puțin îndoite spre palmă, ca și când ar fi oferit sau ar fi cerut ceva. Palma și dosul palmei aveau desenate pe ele în aur un scarabeu (cărăbuș), care la egipteni era simbolul soarelui și al creării lumii și șarpele sfânt Ureus, simbolul nesfârșitului. Acesta din urmă desen nu se întrebuința decât la regi și membrii familiei lor, ceea ce mă făcu să presupun că mâna era a unei prințese egiptene, flica vreunui faraon.

În pachet era și un bilet pe care scria, cu slove arabe, următoarele: „Aceasta e mâna dreaptă a prințesei Duat nefret, flica lui Amenemhat III”. Dacă aceste cuvinte nu mințeau, promisem cel mai prețios dar care se putea, căci

Amenemhat III e cel mai vestit dintre toți regii celei de-a douăsprezecea dinastii.

Așadar, mâna era a ficei acestui mare faraon care a trăit două mii de ani înaintea erei noastre, adică acum vreo patru mii de ani. Și ce bine se păstrase! Avea încă și acum forma ei grațioasă și delicată și vopseaua de henne se cunoștea încă destul de bine pe unghiile ei. Să nu fi fost atât de întărită, aș fi putut crede că fusese retezată de curând de la brațul unei fete vii de felah.

Tocmai când am vrut să împachetez iar mâna, moșneagul ridică ochii de pe mătănii, o luă și o examinează îndelung, clătinând mereu capul ca o tăgadă. Pe urmă mi-o dădu îndărăt și grăi:

— Mână de femeie din haremul unui om de seamă. Ce va fi dat cât a fost în viață — iubire sau ură? Și ce va fi primit în schimb — fericire sau suferințe? Acum nici nu mai dă, nici nu mai primește. O vei lua în țara ta ca s-o păstrezi, dar tot se va preface în pulbere, căci totul, totul e trecător, numai Allah rămâne pururi. Pentru asta ai venit tu aici, ca să cauți astfel de rămășițe pieritoare?

— Nu, sunt însă foarte interesante de văzut.

— Ei, și ce-ai văzut? Leșuri de crocodili și șerpi, câteva rămășițe omenești. Nimicuri! Cunoscut eu morminte unde trupuri de regi și regine zac alături unele lângă altele și nimeni nu le va descoperi vreodată.

— Mai știe și altcineva de ele?

— Nimeni. Strămoșii strămoșilor mei au descoperit și au spus despre ele copiilor lor, iar copiii copiilor lor până la mine. Eu sunt cel din urmă și, când mă va chema Allah la sine, taina va fi îngropată cu mine în pământ.

— Și nu vrei s-o împărtășești nimănui?

— Nu. Dacă se va afla, vor da năvală europenii ca să jefuiască sicriile de podoabele lor de preț; căci în afară de trupurile celor ce zac în ele se găsesc acolo mari bogății la care râvniți voi, străinii. Sunt, acolo unde știu eu, peste

două sute de astfel de sicrie și pe fiecare e zugrăvit câte un chip cu o basma pe cap și o seceră.

Ceea ce îmi spunea bătrânul era de mare importanță. Să fi fost mormintele despre care vorbea el, într-adevăr de-ale faraonilor? Numai regii purtau basma pe cap și aceasta legată într-un chip foarte ciudat.

— Sunt regi și regine, prinți și prințese îngropați acolo, urmă moșneagul. Și pe pereți sunt chipuri și semne pe care voi le numiți hieroglife. Să stai zile întregi să le privești și tot nu înțelegi nimic din ele.

Cu ce liniște și nepăsare grăia bătrânul, ca și când n-ar fi fost vorba de lucruri atât de importante, care ar fi putut da atâta lumină pentru savanți! Oare nimic nu l-ar putea hotărî să dezvăluie taina cunoscută numai de el?

Îmi dădeam toată osteneala să continui convorbirea și să nu mă abat de la ce mă interesa. Bătrânul căuta să ocolească vorba, eu o aduceam iar la mormintele faraonilor. Pricepu la urmă cât de mult mă înflăcărasem. Rămase câteva momente pe gânduri, tăcu, mă privi lung, ca și când ar fi vrut să-mi citească până în adâncul sufletului, își apropie gura de urechea mea și-mi șopti:

— Nu mă minți când spui că nu cauți să afli lucrurile astea decât fiindcă te interesează din punct de vedere științific?

— Ți-am spus adevărul.

— Atunci pentru ce mă cercetezi atât de stăruitor?

— Din dorința de a le cunoaște. Aș da mult, foarte mult, să pot să văd și eu măcar o dată aceste morminte.

— Ce folos ți-ar aduce?

— O să te lămuresc îndată. Am cutreierat multe țări străine, ca să învăț limba popoarelor ce le locuiesc. Vorbesc chiar graiul unor noroade care au pierit de mult. Am acasă niște cărți în care scrie despre limba și slova celor care au fost prefăcuți în mumii și îngropați aici. Mi-am dat multă osteneală să cunosc rostul celor ce cuprind aceste cărți și nu știu dacă am izbutit. Văzând sicriile despre care spui tu,

poate mi-aș da seama dacă am priceput sau nu ceva. Dacă da, mare bucurie aș avea.

A trebuit să mă exprim în felul acesta, altminteri nu m-ar fi înțeles. Moșneagul clătina mereu capul, părând că în el se dă o luptă lăuntrică, pe urmă îmi șopti, ca să nu-l audă ceilalți:

— Effendi, am citit în tine trecutul și viitorul și am văzut că mă pot încrede în vorba ta. Vei avea această bucurie. Să faci însă jurământ că nu vei spune nimănui nimic până după moartea mea.

— Pe urmă?

— Ești dezlegat de jurământ. Ești creștin, dar știi că îi ești drag lui Allah. De aceea vei moșteni taina pe care voiam s-o duc cu mine în mormânt. Fă apoi ce vrei cu ea, eu n-am nimic împotrivă.

— Și când vrei să-mi îmiplinești dorința?

— Mâine. Astăzi n-am vreme, căci trebuie să duc sacrificiul rugăciunii mele până la sfârșit. Totuși voi veni pentru câteva clipe la tine ca să-ți spun ce ai de făcut. Unde te pot găsi?

— În palatul Pașei. Sunt oaspetele șefului grăjdarilor care stă acolo, în spatele tău, pe bancă. Așadar, mă pot bizui pe cuvântul tău?

— Voi veni. Acum să nu mai vorbim nici un cuvânt despre asta.

Cucernicul bătrân se cufundă iarăși în rugăciunile lui, iar eu m-am pierdut în gânduri. Mă întrebam ce îl îndemnase să aibă atâta încredere în mine. N-aveam doar nimic care să-l facă să-mi dezvăluie taina pe care o păstrase cu sfințenie o viață întreagă.

Mă fulgeră deodată gândul că urmărea vreun scop egoist poate, dacă nu ceva mai rău. De ce? Nu-i făcusem doar nici un rău. Care ar fi fost motivul să mă urască? Am înlăturat imediat gândul acesta. Bătrânul fusese atât de prietenos cu mine, și apoi chipul său venerabil nu făcea nici o clipă impresia că ar fi plănuit vreun vicleșug.

Când coborâram la mal în Siut, salută fără să spună un cuvânt și dispăru în spatele grădinilor, în timp ce noi ne îndreptarăm spre palat, unde ne aștepta masa de prânz.

După masă aș fi fost bucuros să hoinăresc nițel prin oraș, dar trebuia să-l aștept pe fachir.

Veni curând după rugăciunea de după-amiază — Asr — care se face pe la ora trei, după ceasul nostru. L-am primit în odaia mea, unde mă aflam numai eu singur. Nu mă lăsă să poruncesc cafea și ciubuc pentru el, zicând:

— Orice drept-credincios poate să fumeze, căci Allah e îngăduitor cu slăbiciunile omenești, dar un om cu adevărat cucernic renunță și la slăbiciunea asta. Și fiindcă apa Nilului îmi astâmpără setea, nu găsesc de trebuință să beau cafea. Postul și rugăciunile sunt hrana mea. Sunt și printre creștini astfel de oameni?

— Da. Avem și noi mulți oameni cucernici care au renunțat la plăcerile și bucuriile pământești pentru a-și închina viața Domnului Dumnezeuului nostru.

— Ferice de ei, căci cu cât se îndepărtează omul de cele pământești, cu atât se apropie mai mult de cele cerești. Dar n-am venit la tine pentru a discuta aceste lucruri, ci ca să vorbim de mormintele regilor. Tot mai ții să le vezi?

— Bineînțeles. N-am nici un motiv să renunț.

— Atunci, mâine, cu un ceas înainte de prânz, te voi aștepta afară la poartă.

— Unde ne ducem? Departe?

— La un ceas de drum cu piciorul.

— Atât de aproape? Și totuși tu ești singurul care le cunoaște?

— Da, fiindcă locul e astfel așezat, încât nimeni n-ar bănuî că se află acolo astfel de lăcașuri de odihnă veșnică.

— Trebuie să fac ceva pregătiri?

— Prea puține. O frânghie și o făclie — atâta tot.

— Numai una?

— Ajunge. Dar dacă vrei, poți lua și mai multe.

— Cât de lungă să fie frânghia?

— Cât se pot lega trei inși unul după altul de ea când se lasă în adânc; dacă unul cade, să-l țină ceilalți doi.

— Cum adică, mai iei pe cineva cu tine?

— Nu eu, ci tu. Ai trebuință de un servitor.

— Parcă era vorba că vrei să-mi încredințezi numai mie taina?

— Avem nevoie de un ajutor; de aceea, ca să mă țin de cuvânt, trebuie să dezvălui această taină încă unui om în afară de tine. Îl vei pune, însă, să jure că nu va spune nimănui nimic. Ai tu vreun servitor cu tine?

— Nu.

— Credeam că omul acela înalt și alb, care a fost cu voi în peștera de la Maabdah, e sluga ta.

— Nu a mea, ci a unui prieten de-al meu.

— Tot una e. Cheamă-l încoa', vreau să vorbesc cu el.

Am trimis după Selim. Fachirul îl măsură lung cu privirea, apoi îl întrebă cum îl cheamă.

— Cum, întrebă Selim cu mândrie, tu n-ai auzit încă de mine? Numele meu e cunoscut în toate satele și orașele din lume și e lung cât țin malurile Nilului. Cine însă n-are vreme să mi-l spună pe de-a-ntregul, cum s-ar cuveni de altfel, îmi spune pe scurt Selim.

— Bine. Ești tu destul de curajos, Selim?

— Curaj? Cât un leu... ce zic? Cât zece, cât o sută, ba chiar cât o mie! Eu sunt cel mai viteaz războinic al neamului meu și mă iau la luptă cu toți vitejii din lume.

— O să te pun la probă.

— Pune-mă. Nu s-a născut încă omul care să mă întreacă, atunci când e vorba de o vitejie.

— Știu că ai intrat în peștera de la Maabdah; deci nu ți-e frică de o astfel de peșteră.

— Mie nu mi-e frică nici de dracu'!

— Cu atât mai bine, fiindcă va trebui să cobori cu noi într-o peșteră asemănătoare cu aceea.

— Haidem! Să mergem îndată, la ce mai zăbovim? Sunt gata să mă duc și în fundul pământului.

— Ai răbdare până mâine. Trebuie să știi că nu trebuie să afle nimeni nici acum, nici pe urmă. Juri că vei păstra taina?

— Jur, cum să nu jur?!

— Bine. O să-ți spună acest effendi ce ai de făcut. Acum eu plec. Mâine la ceasul hotărât vă voi aștepta la poartă. Nici un cuvânt, însă, despre planul nostru. Dacă vă întreabă cineva unde vă duceți, să-i spuneți că vreți să vă plimbați nițel prin oraș.

— N-o să afle nimeni nimic din gura mea, răspunse Selim. Eu sunt cel mai nobil din neamul meu și nu stau de vorbă cu oricine. Vă însoțesc fiindcă sunt pus să-l ocrotesc și să-l ajut pe effendi, care mi-a fost dat în grijă. Pleacă deci liniștit, căci eu sunt omul pe care te poți bizui fără frică.

Făcu un gest cu mâna, ca și când ar fi fost un rege care își concediază supusul. Moșneagul plecă și Selim se întoarse spre mine, zicând:

— Un prieten pe care te poți bizui e o adevărată binecuvântare cerească și pacea sufletească a celui slab. Pentru tine eu sunt acela și-ți voi fi scut de apărare la primejdie. Mâna mea, pe care o întind deasupra capului tău, nu îngăduie nimănui să se apropie cu gând rău de tine și cât timp ochiul meu te privește cu dragoste, sclipesc toate stelele cerului, ca o binecuvântare, asupra ta. Eu sunt ocrotitorul tuturor ocrotitorilor și fericirea tuturor ocrotiților. Puterea mea e...

— Un fleac! i-am luat cuvântul din gură. Ia mai slăbește-mă cu prostiile tale! Nu vezi că ești caraghios?

— Caraghios, eu? întrebă el indignat. Drept să-ți spun, effendi, la așa ceva nu mă așteptam de la tine. Nu te încrezi în dragostea mea și nesocotești apropierea sufletelor noastre. Te iubesc din toată inima mea nobilă, pe care mi-a hărăzit-o Allah. Și în loc să-mi fi recunoscător pentru cinstea pe care ți-o fac, vorbești așa cu mine! Mă mârșăiești până în adâncul sufletului și îmi amărăști viața asta păcătoasă a mea...

Bietul Selim avea ochii plini de lacrimi. Oare să-i fi fost într-adevăr drag acestui om ciudat? Să fi devenit lăudăroșenia a doua natură a lui și să nu fi fost în stare să vadă că vorbește mereu nerozii! I-am zis cu blândețe:

— Dar bine, Selim, adu-ți aminte ce mi-ai mărturisit ieri, când ți-am dat îndărăt suta de piaștri.

— Ți-am mărturisit eu ceva? zise el, cu o mirare sinceră.

— Da. Ai spus — și au auzit-o și ceilalți — că nu te simți în stare să mă aperi.

— Stăpâne, nu mă mai amărî iar! Am spus așa, fiindcă mi-ai poruncit și fiindcă sunt un om sărman, a cărui pungă suferă de boala sărăciei și tânjește de moarte ca rândunica după musculițe. Numai de aceea au ieșit de pe buzele mele astfel de cuvinte. Tu însă trebuie să-ți fi spus în sinea ta că mi-a fost tare greu s-o fac, căci sunt într-adevăr omul hotărât să te apere cu prețul vieții sale până la cea din urmă picătură de sânge. Întreabă și pe prietenul meu dacă nu e așa. O să-ți spună și el că te înconjur cu o dragoste de mamă, care se gândește numai la binele copilului ei.

— Care prieten?

— Ăla cu care am călătorit pe corabie. L-am mâhnit adânc că l-am lăsat singur și am venit să locuiesc la palat, fiindcă numai de dragul meu a coborât aici la Siut. Ținea și el mult să te vadă, atât te-am lăudat eu pe drum.

— De ce nu s-a arătat atunci pe la mine?

— Zicea că nu vrea să te supere. Tu ești un effendi învățat și el doar un biet negustor de rând. Eu zic însă că te-ar face să petreci nițel și ți-ar mai trece de urât, fiindcă se pricepe să facă o mulțime de ghidușii și scamatorii și l-ar întrece chiar pe un adevărat muza'bir.

Cuvintele acestea mă făcură să tresar. L-am întrebat pe Selim cu ce corabie a venit și am aflat că era chiar aceea pe care îl zărisem eu pe pungaș. Dar corabia nu trăsese în port, ci el cu Selim veniseră la mal cu o barcă de-a corabiei. L-am pus pe lunganul meu să mi-l descrie și am văzut că nu putea fi altul decât cine bănuisem eu.

Așadar pungașul se afla în Siut! Trebuia să fiu cu mare băgare de seamă, căci nu mai încape îndoială că ticălosul nu mă slăbea din ochi și că va încerca din nou ceea ce nu reușise rândul trecut.

— Și zici că ai vorbit cu prietenul ăsta al tău despre mine? l-am întrebat pe Selim. Te-a cercetat despre ținta călătoriei mele și celelalte lucruri care mă privesc?

— Da, foarte amănunțit chiar.

— I-ai spus că-l aștept la Siut pe Murad Nassir?

— Firește! Pentru ce să nu-i fi spus?

— Ai dreptate. N-aveai de ce te ascunde, fiindcă o știa dinainte.

— Nu, effendi. Habar n-avea de tine.

— Te înșeli. Aflase de pe dahabijehaua cu care pornisem de la Cairo că am de gând să cobor la Siut. Ție nu ți-a spus că mă cunoaște; erai doar mijlocul cel mai bun ca prin tine să nu mă piardă din ochi.

— Nu effendi, să fi fost așa, mi-ar fi spus; e un om tare de ispravă, care nu umblă cu tertipuri de astea. Eu sunt cel mai deștept din tot neamul meu și nu mă înșel niciodată.

— De data asta nu numai că te-ai înșelat, dar ai fost chiar tras pe sfoară de un mare pehlivan. Ți-am povestit ce mi s-a întâmplat pe dahabijehă și cum au vrut să mă omoare. Acest prieten de ispravă al tău nu e altul decât pungașul care mi-a furat portofelul din buzunar.

— Allah'l Allah, nu e cu puțință! strigă Selim, înspăimântat.

— Uite ce e, a venit la Siut ca să mă aștepte pe mine. Întâmplarea v-a pus față în față și s-a folosit de prilej ca să mă spioneze. I-ai spus, desigur, că te-ai întâlnit aici cu mine și că stau la șeful grajdurilor.

— Da. M-a rugat însă să nu afli tu.

— Cred și eu! Te-ai mai întâlnit de atunci cu el?

— Chiar aseară. Mă aștepta la podul unde m-am întâlnit cu tine.

— Ce voia să știe?

— M-a întrebat ce ai de gând să faci astăzi și eu îi i-am spus că vrei să te duci la peștera din Maabdah.

— Hm! Pe urmă?

— Nimic Treceau prea mulți oameni pe acolo, printre care puteai să fii și tu, de aceea n-am schimbat decât vreo câteva cuvinte.

— Vezi că se ferea să nu-l văd? Tare ai fost nechibzuit măi Selim, măi! Dacă era un om cinstit, n-avea de ce să se ferească de mine. Asta trebuia să te facă să bănuiești că nu e lucru curat la mijloc. Când a rămas să vă întâlniți iar?

— Zicea să vin să-i spun când vrei să pleci din Siut.

— Unde trebuie să te întâlnești cu el?

— La gazda unde am tras amândoi.

— Rău ai făcut, ce-ai făcut, dar poate că vei putea îndrepta greșeala.

— Effendi, nu mă dojeni. Toată lumea știe că sunt cel mai înțelept om al neamului meu, dar pot să greșesc și eu o dată. De unde era să bănuiesc eu că ăsta e pungașul cu pricina? De altminteri, nu l-ai văzut și s-ar putea să te înșeli.

— O să-ți dovedesc că nu. Omul o să caute un prilej să se apropie într-ascuns de mine; dacă nu izbutește, fii sigur că o să mă urmărească. De aceea ți-a spus să-l înștiințezi de plecarea mea. Mai curând sau mai târziu o să încerce să mă atace, de aceea trebuie să i-o iau înainte. Hai acum la el.

— Nu se poate, effendi, o să se mânia pe mine.

— Ce-ți pasă ție de mânia lui?

— Îmi pasă și încă foarte mult. Când se înfurie e ca un leu turbat. Să-l fi văzut în ce stare era după ce i-am povestit cum te-am ajutat să prinzi atunci stafile.

— M-ai ajutat tu pe mine?

— Firește.

— Ia adu-ți bine aminte. Pe când puneam eu mâna pe două din ele, tu stăteai vârat sub pătură și tremurai de frică.

— Effendi, nu vorbi ce nu e adevărat. Eu nu uit niciodată. Memoria mea e de pomină întotdeauna, așa că știu bine cum s-au petrecut lucrurile. I-am povestit întâmplarea și prietenului meu. I-am istorisit cum, după ce am legat burduf stafia cea mai mare și i-am smuls masca de pe față, am recunoscut în ea pe mokedemul sfintei Kadirine. Într-atât s-a înfuriat atunci prietenul meu, că a scos pistolul de la brâu și m-a amenințat că mă împușcă. A trebuit să-i făgăduiesc că nu voi pomeni nimănui despre isprava asta. E grozav la mânie omul ăsta! Când m-o vedea venind cu tine o să înțeleagă că ți-am vorbit de el și, fiindcă m-a oprit s-o fac, e în stare să mă împuște pe loc.

— Nu-ți fie frică, nu-l las eu să omoare pe ocrotitorul meu.

— Foarte frumos din partea ta, effendi. Se cunoaște că știi să fii recunoscător, dar eu zic că e mai bine să ocolești primejdia, te pomenesci că glonțul hărăzit mie te nimerește pe tine.

— Eu nu mă tem, văd însă că tu da.

— Să mă tem eu? Se cunoaște că sufletul tău e până peste urechi îngropat în greșală. Cum vrei tu să știu ce e frica, eu, cel mai viteaz între viteji!

— Bine, să nu ne mai ciorovăim degeaba. Cui îi e frică rămâne pe loc; eu mă duc.

L-am văzut deodată îndreptându-și trupul și-mi zise, bătându-se cu pumnul în piept:

— Ce face? Să rămân pe loc? Eu să stau aici în loc și să nu te apăr cu trupul meu când prietenul meu o să tragă în tine? Nu, effendi, să știu bine că mă face ciur de gloanțe, nu mă mișc din fața ta. Haidem! Vreau să-ți arăt ce este vasăzică adevărata vitejie.

Aici voiam să-l aduc. Plecarăm. Pășea, cu picioroangele lui atât de repede, la început, încât abia puteam să mă țin după el, dar din ce înaintam, din ce se mișca mai anevoios, iar când intrarăm în ulița unde locuia grădinarul ce-l găzduise, mergea atât de încet că și un copil l-ar fi întrecut.

— Effendi, zise el șiret, e încă lumină; n-ar fi bine să așteptăm până s-o întuneca, să nu poată ochi bine?

— N-o să ochească defel, fii pe pace. Nu suntem în pustiu, ci într-un oraș mare, plin de lume, unde nu îndrăznește cineva să tragă așa de-a dreptul. Și apoi, chiar așa fiind, nu spuneai că vrei să te lași ciuruit de gloanțe pentru mine?

Se opri brusc în loc și răspunse repede:

— Am spus și nu mă dau în lături, dar nu astăzi. Nu moare omul așa, pe nepusă masă, trebuie s-o facă mai pe îndelete, cu socoteală... cu chibzuială...

— Adică să te lași împușcat cu chibzuială? O Selim, Selim, amarnic m-am înșelat eu în privința ta. Zici că ești un viteaz și, când colo, nu vrei să mori ca un erou, doborât de un glonț, ci pe îndelete, lâncezind ca o buruiană ofilită, care putrezește încetul cu încetul. Asta ți-e vitejia?

— Nu glumi, effendi, că mie numai de glume nu-mi arde. Mie nu mi-e frică de glonț; vreau să fiu împușcat, dar nu când vrea dușmanul, ci când am eu chef să mor. Păcat ar fi de toată vitejia mea să se prăpădească și să piară atât de timpuriu. Ia-o înainte, eu voi călca fără frică pe urma pașilor tăi; te poți bizui pe mine, să nu crezi că o voi lua la sănătoasa. Încordează-ți mintea și gândul, căci casa de colo e a grădinarului la care locuiește prietenul meu.

„Casa” era o magherniță fără ferestre, făcută din lut negru de Nil. Pereții erau pretutindeni crăpați și ușa abia se mai ținea în balamale. Nu era zăvorâtă; am împins-o cu piciorul și am pășit într-un gang îngust și întunecos, unde mirosea a de toate, dar a nimic plăcut.

Gangul ducea într-o curte interioară, mărginită din toate patru laturi de niște mormane de lut, care închipuiau locuințe omenești.

În mijlocul curții stăteau, pe o grămadă de gunoi, patru inși: trei bătrâni și unul mai tânăr. Acesta era pungașul. Când mă văzu, sări ca ars și pieri pe o gaură căreia i-or fi

zis ei ușă. Am vrut să mă iau după el, dar cei trei bătrâni mi se puseră în cale.

— Cine ești și ce cauți aici? mă întrebă unul dintre ei.

— Cine sunt o să-ți spună însoțitorul meu, pe care trebuie să-l cunoști, fiindcă l-ai găzduit câțva timp, i-am răspuns, întorcându-mă să-l arăt pe Selim.

Dar ia-l de unde nu-i.

Atunci am continuat.

— Sunt un cunoscut al lui Selim, pe care l-ai avut până alaltăieri în gazdă. Stă afară la ușă. Cheamă-l înăuntru. În vremea asta eu o să stau nițel de vorbă cu scamatorul.

— Care scamator? Aici n-avem nici un scamator.

— Ei, aș! Nu l-am văzut eu adineauri stând cu voi, aici, pe mormanul de gunoi? A intrat însă repede în casă când m-a zărit, pesemne ca să ne primească cu mare cinste, după cum se cuvine unor oaspeți ca noi. Lasă-mă să mă duc la el, ca să mă bucur de vederea chipului său.

L-am împins pe bătrân la o parte și am alergat spre ușă, știind că nu mă așteaptă nici o primejdie. Așa și era, căci când am intrat înăuntru pungașul pierise ca în pământ.

Mă aflu într-o încăpere joasă, încât aproape că ajungeam cu capul în tavan. Am ieșit din ea și m-am pomenit în „grădină”. Nici un pom, nici un fel de tufă, ci numai câteva straturi cu ceapă și usturoi — din vânzarea cărora probabil că-și ducea grădinarul traiul lui păcătos.

N-am văzut nici un colțișor în care s-ar fi putut ascunde scamatorul. I-am găsit însă urmele pașilor, care duceau la zidul grădinii, atât de scund încât putuse să sară foarte lesne peste el.

Nici prin gând nu-mi trecea să-l urmăresc. Nu venisem aici cu intenția să pun mâna pe el. Voiam numai să-l sperii și să-l fac să plece imediat din Siut. Eram sigur că, aflând că-l știu aici, o s-o șteargă cât mai repede cu putință.

M-am întors în gang. La ușă stăteau Selim și grădinarul, care se răstrea înfuriat la el. Când mă văzu, bietul Selim

păru că-și recapătă curajul. Se înfipse dârz pe picioare, veni apoi spre mine și zise cu glas triumfător:

— Uite și pe effendi al meu! Știam eu că o să asculte sfatul meu. Nu e așa că l-ai văzut pe scamator?

— Da. Crezi și tu acum că e cine ți-am spus eu?

— Cum să nu cred! Tocmai îmi spunea grădinarul, fosta mea gazdă, că prietenul meu nu e negustor. Mă ocăra de ce l-am dat de gol. Dar nici nu era nevoie să mi-o spună el. Ești doar martor că am fost chiar de la început de părere că omul ăsta nu mi-e prieten — ceea ce se cheamă prieten —, ci un pungaș ca toți pungașii. Eu sunt cel mai șiret dintre șireții neamului meu și privirea ochilor mei străbate prin desimea munților și tăria stâncilor. Pe mine nu mă poate trage nimeni pe sfoară, așa să știi. Dar unde e ticălosul ăla care a vrut să te ucidă?

— A fugit.

— Nici nu se putea altfel. A bănuit el când te-a văzut că vin și eu după tine. S-a speriat atunci și a luat-o la fugă. Pentru ce l-ai lăsat să-ți scape? O, effendi, mare greșeală ai făcut. Să fi știut eu că așa o să se întâmple, te lăsam pe tine la ușă; mie nu-mi scăpa el, fii pe pace! Numai să mă fi văzut și cădea grămadă de frică.

Grădinarul îl privi cu ciudă și zise apoi dârz:

— Ce tot sporovăiești atât? N-am dreptul să primesc pe cine vreau în casa mea?

— Ai, cum să n-ai, numai că una e să primești un om de treabă și alta un pungaș și un ucigaș, am răspuns eu în locul lui Selim. Bagă de seamă să nu te căiești.

— Te-a întrebat cineva? Păstrează-ți sfaturile pentru tine. Ai intrat fără voia mea aici și, dacă nu pleci îndată, te dau în brânci afară. Mie nu-mi trebuie câini de creștini.

Din considerație pentru bătrânețea lui aș fi trecut cu vederea vorbele sale, dar tonul obraznic și atitudinea lui dârză mă revoltau. De aceea mă gândii să-i dau o lecție, mai ales că nu voiam să afle pungașul că mă lăsasem insultat de tovarășul lui. De aceea am răspuns:

— Cu tine n-am ce sta de vorbă. Cine primește oameni în gazdă trebuie să-i lase în pace pe cei care vin la ei, iar dacă crezi că-mi poți spune cuvinte de ocară, apoi află că te înșeli amarnic. Eu îl caut pe scamator și fiindcă a plecat, să-mi răspunzi tu cât mai are de gând să stea aici.

— Nu e treaba ta. Casa mea e cortul meu — poate știi ce înseamnă asta. Dacă nu pleci de bunăvoie, te iau de spate și te dau afară. Nu îngădui murdăria și spurcăciunea unui creștin la mine. Fac parte din sfânta Kadirine și vederea ta e ca și când aș avea în față un stârv împruțit, pe care-l ocolești ca să nu te spurci. Șterge-o, dacă nu vrei să te dau în brânci afară.

Mă apucă de piept și vru să mă împingă spre ușă.

— Jos laba! i-am poruncit. Dacă zici că ți-e scârbă de un creștin, pentru ce mă atingi? Ia mâna, altminteri îți arăt eu acuși cât mă sinchisesc de sfânta Kadirine a voastră.

Când văzu pe bătrân punând mâna pe mine, Selim se dădu speriat îndărăt; stătea în ușă, gata s-o ia la fugă, uitând cu desăvârșire că era scutul și pavăza mea.

Grădinarul nu luă în seamă amenințarea mea, mă smucea și mă împingea mereu, fără să mă poată clinti din loc, zbierând:

— Ieși... ieși! Dacă nu pleci, te fac praf!...

Mă ocăra și mă înjura în același timp cu cuvinte atât de urâte, cum numai limba arabă le are în vocabularul ei.

Nu mai mergea așa. Eram dator ca om și creștin să-l pun cu botul pe labe. L-am apucat deci de șolduri, l-am smucit mai întâi o dată, ca să-mi dea drumul, l-am ridicat apoi în aer, l-am zguduit bine și l-am aruncat pe urmă pe grămada de gunoi, unde rămase ca mort.

Selim veni fuga la mine, și-mi zise cu glas triumfător:

— Foarte bine i-ai făcut effendi! Asta a fost fapta celui mai tare împotriva celui slab, care n-are nici măcar măduvă în oase. Să poftească acum să se scoale. Întreabă-l dacă vrea să se ia la luptă cu mine.

N-am luat în seamă prostiile lui și m-am apropiat de bătrân să văd dacă nu s-a rănit cumva în cădere. Când l-am împins cu piciorul, arabul deschise ochii și bodogăni:

— O Allah, Allah, cum de nu se prăbușește cerul dacă un creștin îndrăznește să se atingă de cel mai bun drept-credincios al tău... Sufletul meu e adânc mâhnit și trupul îmi tremură tot de mânie că am trăit s-apuc zilele astea...

— Dacă mai cutezi să spui un cuvânt de ocară, îți scot eu acuși sufletul din trup, i-am zis, ca să-l sperii. Să-mi răspunzi imediat la ce te-am întrebat. Cât mai are de gând scamatorul să stea la tine? Hai, vorbește, altminteri...

Bătrânul nu mai avea curajul să se indigneze și mormăi numai:

— Pleacă, pleacă, rogu-te. Mi-ai sfărâmat oasele și nu mai simt sângele curgându-mi prin vene. Nu vreau să mai am de-a face cu tine.

— O să plec eu, dar numai după ce o să-mi spui ce vreau să aflu de la tine. Ai luat în gazdă un ucigaș, un om care vrea să mă omoare. Am venit să-ți spun lucrul acesta și tu, în loc să-mi mulțumești, mă iei la goană. M-ai ocărât și ai vrut să dai în mine, ceea ce dovedește că ești înțeleș cu el, deci pătașul lui. Dacă te reclam la poliție, o să fii bătut cu vergile la spate. Eu însă o să te cruț de rușinea asta, dacă îmi răspunzi cinstit la ce o să te întreb.

— Stăpâne, zise bătrânul înfrângându-și furia, dacă toți creștinii sunt atât de aspri ca tine, piere neamul islamului. Scamatorul rămâne la mine până la plecarea ta.

— Știi tu că vrea să mă ucidă?

Arabul tăcu, și cum tăcerea e un răspuns am urmat:

— Vrea sa mă urmărească după ce voi pleca?

— Da.

— Pe ce vas?

— Nu s-a hotărât încă. E unul din cei mai de seamă oameni ai sfintei Kadirine și oricare reiss îl primește pe corabie fără să murmure.

— Bine, ajunge cât am aflat. Când se va întoarce, spune-i că dacă nu pleacă imediat din Siut îl dau pe mâna poliției. Nu ascultă de porunca mea, n-o să fie bine nici de tine, fiindcă ești amestecat în afacerea asta și o să fii tras la răspundere. Îți spun pe față că voi pune să fii supravegheat și casa ta înconjurată de poliție. Gândește-te că pe noi știu mai bine cum să ne apere consulii noștri decât pe voi autoritățile voastre. Allah să-ți întărească mintea ta slabă și să te facă să pricepi ce e spre binele tău.

Am plecat urmat de Selim.

— Effendi, zise el, când am ajuns iar în stradă, trebuie să-ți recunosc două lucruri, adică unul bun și altul rău. Rău, fiindcă l-ai lăsat pe pungaș să-ți scape și bun, fiindcă ai fost viteaz față de grădinar. Știu că faima de care mă bucur ți-a dat curajul să-l tăvălești în țărână și privirea mea zdrobitoare l-a împiedicat să se împotrivească. Fii tot atât de viteaz și de acum încolo, ca să fiu mulțumit de tine și... poate cu timpul o să-ți câștigi chiar laudele mele.

— Mulțumesc! Dar de ce tu, viteaz între viteji, ai stat la ușă, ca s-o iei la sănătoasa când vei vedea că se îngroașă gluma?

— S-o iau la sănătoasa eu? Retrage-ți cuvintele effendi! Eu n-am fugit niciodată și nici n-am să fug din fața primejdiei — așa să știi! Eu nu cunosc cuvântul „fugă”, dar Allah mi-a dat din naștere o astfel de fire, că, dacă nu m-aș stăpâni, aș ucide în fiecare zi câțiva oameni.

— Ah, așa! Atunci de ce-ți arăți curajul numai după ce primejdia a trecut?

— Nu întreba astfel de lucruri effendi. Ești încă tânăr și nu cunoști viața, așa că judeci numai împrejurările momentului. Eu însă privesc în viitor. Dar să lăsăm asta. De un lucru îmi pare rău mie: că l-ai lăsat pe pungaș să-ți scape.

În timp ce vorbea, ajunsesem la palat, unde ne aștepta cina și la care gazda mea mai poftise câțiva prieteni. După masă, stăturăm multă vreme de vorbă și bieții arabi se

uitau în gura mea ca și când aș fi spus cine știe ce lucruri de seamă, pe când eu le răspundeam la întrebări atât de simple, încât și un copil din clasele primare de la noi ar fi putut s-o facă.

Era târziu când m-am dus la culcare și cum eram și frânt de oboseală, am adormit numaidecât. M-am trezit a doua zi, când soarele era de mult pe cer. Poate că tot aș mai fi dormit dacă nu m-ar fi trezit un zvon de glasuri omenești sub ferestrele mele. Vorbeau tare și cu însuflețire și — după cum am băgat de seamă despre mine.

— Și eu îți spun, zicea șeful grajdurilor, că nu cred să fie o întrebare la care să nu știe el să răspundă. În capul său e îngrămădită toată înțelepciunea omenească. Dar nu numai atât, pare să fie și un mare războinic.

— Zău? întrebă un alt glas, care mi-era cunoscut, fără să știu încă de unde.

— Da, chiar așa. Nu că s-a lăudat el, dar știu cu tărie ce spun.

Urmă apoi povestirea celor ce mi se întâmplase la Cairo și Giseh și pe care le știa de la Selim.

— Mie mi le-a spus lunganul acela care e cu el, urmă bătrânul. Nu e vorbă, zicea că el ar fi eroul acestor întâmplări; îl știu însă cât e de mincinos și lăudăros și nu e în stare de fapte de astea de curaj, fiindcă e laș și fricos, așa că numai effendi a dus la bun sfârșit toate. Astuia nu îi e frică de nimic.

— Așa cred și eu, mai ales că am avut dovada când cu peștera.

Acum înțelesei cine vorbea. Era călăuza mea de la peștera crocodililor. Ce căuta el aici la Siut? Să fi venit, pentru mine? Lămurirea o avui îndată, căci gazda mea zise:

— Doarme încă. Vrei să-l scol?

— Nu, răspunse celălalt. Nu vreau să-i răpesc somnul. O s-aștept până s-o deștepta, ca să-i spun ce am de spus. Fratele meu a dispărut fără urmă din Khartoum și vreau să-l rog să mă ajute să-l găsesc.

- Ai făcut ceva cercetări până acum?
- Da. Am trimis un om priceput să-i dea de urmă, dar degeaba, n-a putut afla nimic.
- Cunoaște omul orașul?
- Foarte bine chiar.
- Și cu toate astea n-a aflat nimic. Cum vrei atunci să afle effendi ăsta străin?
- Păi nu ziseși tu acum că știe mai mult ca oricare altul?
- Am spus și asta e părerea mea; e însă străin în țara noastră.
- Parcă mi-ai spus că a mai fost de câteva ori în Egipt.
- Asta așa e. Numai, vezi tu, un european nu poate cunoaște atât de bine o țară străină ca un băștinaș.
- N-are a face. Oricare creștin învățat a citit prin cărți cum stau lucrurile și în alte țări, chiar cele mai îndepărtate. Înainte de a veni să o vadă, caută să afle de toate despre țara unde se duce.
- De unde știi tu?
- Am avut prilejul să cunosc mulți străini de aceștia la Cairo și în meseria mea de călăuză; de la ei am auzit și văzut ce spun. Mulți vorbesc limba țării noastre și au hârtii prin care pot cunoaște toate drumurile mai bine decât noi, băștinașii. Fiindcă sunt mai învățați, sunt și mai deștepți și se bizuie pe ce știu, nu pe Allah, cum facem noi. Dacă effendi ăsta e într-adevăr atât de învățat precum spui, o să știe cum să-mi dea o mână de ajutor ca să-l găsesc pe fratele meu.
- Ha! Poate că ai dreptate. Vorbește cu el. Mă duc să văd dacă s-a sculat.
- Ceea ce auzisem mă interesa foarte mult. Să dau de urma unui dispărut, pe care un băștinaș, care cunoaște bine situația și împrejurările, nu-l putea găsi. Ar fi trebuit să fiu mândru de buna părere pe care o aveau despre mine, dar nu mă măgulea defel. Eram însă curios să văd ce o să-mi spună călăuza. Omul fusese cât se poate de prietenos cu mine și voiam să-i fiu de folos.

Ușa se deschise încetișor și gazda mea privi înăuntru. Văzând că nu dorm, mă salută cu vorbele:

— Allah să-ți dăruiască o dimineață frumoasă, effendi. Te-ai odihnit bine?

— Cât se poate de bine, mulțumesc.

— Mă duc să-ți trimit două cafele și două ciubuce.

— Pentru ce două?

— Fiindcă ți-a venit un musafir. Ben Wasak, călăuza noastră de la Maadbah, așteaptă afară, zice că are să-ți spună ceva.

— Bine, poștește-l înăuntru.

Ieși pe ușă, se opri însă, băgă capul prin ea și zise cu importanță:

— O să te mire ce l-a adus la tine.

— Nu cred.

— Ba da. E o afacere la care te roagă să-i dai o mână de ajutor.

— N-o să-i fie rugămintea degeaba.

— Dacă ai ști despre ce e vorba, nici nu l-ai primi, fiindcă nu e o treabă ușoară ceea ce vrea el.

— Omul e slab, dar cu ajutorul lui Dumnezeu reușește și lucruri grele. Dacă Allah vrea, o să-l găsesc pe fratele călăuzei noastre.

— Allah'l Allah! Ce știi tu despre el?

— Că a dispărut din Khartoum și nu se știe ce s-a făcut. Acum vine fratele său să mă roage să-l găsim.

Bătrânul deschise ușa de perete, veni mai aproape ca să mă vadă mai bine și strigă, împreunându-și mâinile:

— Cum, știi? Effendi, tu ești într-adevăr cel mai înțelept om de pe lume și nimic nu rămâne ascuns ochilor tăi. Mă plec umil în fața minții tale! Și mă voi supune îndată poruncii tale.

Făcu într-adevăr o temenea tot atât de adâncă precum îl văzuse pe Selim făcând și plecă. Nu-i trecuse prin gând că auzisem ce vorbiseră ei sub fereastra mea și nici nu-mi lăsă

timp să-i spun. Se duse iar la călăuză, care nu se mișcase din loc, și-i zise:

— O, Ben Wasak, ești un ales al lui Allah, căci numai el ți-a îndreptat pașii încoa'. Bine ai spus tu ce-ai spus despre acest effendi. Nu e numai înțelept, dar ochii lui văd ceea ce nu văd ai celorlalți muritori.

— Fiindcă are o minte mai ageră ca a noastră.

— Nu, nu, el știe lucruri pe care n-ar avea de unde să le știe. De pildă că ai venit să-l rogi să te ajute să-l găsești pe fratele tău.

— Atunci e într-adevăr atotștiutor și ăsta nu e decât singur Allah.

— Mai că-ți vine să crezi că în el s-a întrupat duhul Profetului nostru. Știe tot, tot. Are apa vie închisă într-o sticlură și poate învia morții. Mi-a spus să te duc până la ușa lui. Nădăduiesc că vei ști să te porți după cum se cuvine față de un astfel de om.

Curând am auzit pași înaintea ușii și Ben Wasak se ivi în prag. Își lăsa papucii afară, încrucișând mâinile pe piept, se ploconi până la pământ, veni spre mine și zise:

— Dimineața ta să fie blagoslovită ca răsăritul soarelui, effendi.

— Și-a ta ca iarba udată de roua nopții, i-am răspuns eu. Șezi aici în dreapta mea, căci ești un musafir pe care îl văd cu plăcere.

— Nu, effendi, lasă-mă mai bine să m-așez în fața ta; nu sunt vrednic să șed la dreapta ta și vreau să se bucure ochii mei de vederea chipului tău.

— Bine, cum vrei. Fă așa ca și când ai fi în casa ta.

Se așază în fața mea și urmă pauza care se obișnuiește când vine cineva să facă o rugămintă cuiva. Un servitor aduse cafeaua și ciubucele. Băurăm cafeaua și fumarăm în tăcere; pe urmă, după ce umplurăm iar lulelele, Ben Wasak începu:

— Effendi, brațul tău e puternic și mintea ta vede și ce e ascuns în ochii altora. De aceea tu poți mai mult decât

ceilalți oameni și am venit la tine să-mi vărs focul de la inimă și să te rog să mă ajuti.

— Dacă e cu puțință, o fac cu dragă inimă, căci prietenia ta mi-a înșorit ziua de ieri.

— Poți dacă vrei și te voi răsplăti după puterile mele.

— Nu e vorba de răsplată. Prietenii nu se ajută pe bani. De ce nu mi-ai spus ieri ce te apasă pe suflet?

— N-am îndrăznit să te supăr. Abia după ce ai plecat m-am gândit că numai tu ești omul care poate să mă ajute și am venit să-ți vorbesc de durerea care mă frământă.

— Te ascult. Vorbește-mi ca unui frate sau celui mai bun prieten al tău.

— Știi ce aş avea de spus?

— Da. Am auzit prin fereastră. Sunt și eu un om ca toți oamenii și numai Dumnezeu e atotștiutor, după cum ai spus tu adineauri. Vezi deci că nu am haruri care să-mi fi fost hărăzite de Allah, cum crede gazda mea.

— Effendi, Allah te-a înzestrat cu multe însușiri. Așa e, nici o făptură omenească nu poate ști ce știe el. Sunt însă pe pământ oameni cucernici și vrăjitori cărora Allah le împărtășește multe lucruri pe care ceilalți oameni nu le cunosc. Dacă nu erai atât de sincer să-mi spui că ai auzit prin fereastră ce-am vorbit cu gazda ta, te-aș fi luat drept sfânt. Nu ai vrut să mă las înșelat, de aceea văd că ești un om cinstit, în care mă pot încrede, ceea ce prețuiește pentru mine mai mult decât dacă ai fi fost un vrăjitor. Vrei să auzi ce am să-ți spun?

— Te ascult.

— Știi deci că e vorba de fratele meu. L-am trimis chiar eu la Khartoum, dar nu s-a întors la vremea hotărâtă. Am cercetat acolo, fără însă să aflu ceva. Parcă a intrat în pământ. Dacă am văzut așa, am trimis pe un om foarte cucernic și priceput, cu gând că poate i-o da de urmă. Degeaba. Omul și-a pierdut luni întregi fără să afle nimic. S-a întors alaltăieri și mi-a spus că toate cercetările sale au

fost zadarnice, așa că e mai mult ca sigur că bietul meu frate a murit sau a fost omorât pe drum.

— Și vrei să continui eu cercetările?

— Da, effendi. Am aflat de la servitorii cu care ați fost ieri la peșteră că vrei să te duci la Khartoum. Știu că voi europenii sunteți mai ageri la minte ca noi și fiindcă tu ești cel mai viteaz și mai înțelept din câți am văzut eu până acum, m-am gândit să mă ajuți tu cu lumina minții tale. Și apoi, m-am încredințat din cele auzite despre tine că ești milostiv și bun la suflet. Poate că ai în Khartoum un răgaz pe care-l poți întrebuința să mă scapi de mâhnirea care mă apasă. Nu vrei, nu ți-o pot lua în nume de rău, dar dacă vrei să te înduri de păcătosul de mine, nu numai că-ți voi fi recunoscător până la sfârșitul vieții mele, dar îți voi înlesni toate pregătirile de care ai trebuință.

— O să-ți spun atunci în două cuvinte că sunt gata să-ți îndeplinesc dorința, firește atât cât îmi vor îngădui împrejurările.

— Effendi, nu sunt vrednic să-ți mulțumesc, zise arabul, mișcat, apucându-mi mâinile. Nici nu m-așteptam la atâta bunătate din partea ta. Îmi iei o grea povară de pe suflet.

— Te rog însă să nu-ți faci speranțe care s-ar putea să fie zadarnice. Știi cumva care ar putea să fie drumul pe care a apucat fratele tău la întoarcerea lui din Khartoum?

— Nu.

— Atunci nu știi dacă a luat-o în josul Nilului sau pe șoseaua pe care merg caravanele?

— Nu, fiindcă nu puteam hotărî mai dinainte; totul depindea de împrejurări.

— Calea pe apă e sigură, într-o oarecare măsură, pe când pe șosea te pot pândi destule primejdii. Ce meserie avea fratele tău?

— Călăuză, ca și mine.

— Altceva nimic?

Se codi câteva clipe cu răspunsul, pe urmă zise:

— Să-ți spun, chiar dacă e ceva neîngăduit?

— Hm! Știu eu?
— Păi... vreau să spun... contrabandă.
— Ce-mi pasă mie de asta! Eu nu sunt funcționar al poliției kedivului.

— Fratele meu era și contrabandist de mumii.
— Ceea ce ești și tu, nu-i așa?
— Effendi, nu întreba... zise arabul zâmbind. Eu sunt un om cinstit și nu pângăresc pe nimeni, numai că, în ce privește mumiile, nu sunt de aceeași părere cu kedivul — atâta tot.

Am râs de răspunsul șiret al pehlivanului și apoi am întrebat:

— Contrabanda cu mumii e primejdioasă?
— Destul, căci dacă te prinde îl vezi pe dracu'.
— Deci oamenii care se îndeletnicesc cu meseria asta trebuie să fie prevăzători și curajoși?

— Foarte. Un laș nu poate fi contrabandist de mumii.
— Fratele tău avea toate însușirile pentru meseria lui?
— Mai mult ca oricare altul.
— Atunci, cred că dacă i s-a întâmplat ceva, n-a putut să i se întâmple decât la Khartoum.

— Cum, în oraș? întrebă arabul, cu mirare. Ce te face să crezi?

— Trebuie să ne gândim la toate probabilitățile. Abia după ce voi cunoaște împrejurările îmi va fi cu putință să judec.

— Întreabă-mă și o să-ți spun tot ce vrei să știi.
— Cum îl cheamă pe fratele tău?
— Hafid Sihar.
— Pentru ce l-ai trimis la Khartoum?
— Ca să-mi aducă niște bani de la un negustor, Barjad el Amin, cu care lucrez eu.

— Ce fel de bani? Partea ta din negoț?
— Nu. Îi dădusem cu împrumut.
— E om cinstit? După nume așa pare să fie, căci el Amin înseamnă cinstit.

— O, e omul cel mai cumsecade din câți cunosc.
— Cât de mare era suma pe care i-o împrumutaseși?

Arabul se codi câteva momente, apoi zise:

— Trebuie neapărat să știi?

— Da.

— Pentru ce?

— Ca să-mi dau mai bine seama cum stau lucrurile. De altminteri, mi-ai făgăduit să nu-mi ascunzi nimic. Dacă vrei ca ostenele mele să ducă la bun sfârșit trebuie să fii sincer. Era mare suma?

— Da. Ți-am spus încă de ieri că nu sunt atât de sărac, după cum par. Aici însă trebuie să te ascunzi când ai agonisit ceva. I-am împrumutat lui Barjad el Amin o sută cincizeci de mii de piaștri.

Suma era într-adevăr mare pentru o călăuză, de aceea l-am întrebat mirat:

— Atâția bani! Atunci trebuie să ai o mare încredere în acest negustor. Îl cunoști de mult?

— De șase ani.

— Și banii când i-ai dat?

— Acum cinci ani.

— Îl cunoșteai deci numai de un an. Nu ai fost cam nechibzuit?

— Nu, căci mi-a fost recomandat de un om al cărui cuvânt e ca un verset din *Coran*.

— Cine e omul ăsta?

— Sfântul fachir pe care l-ați luat ieri cu voi la Siut.

— Hm! Nu știu ce să spun. Eu nu sunt un musulman și nu pot să știu dacă fachirii voștri merită atâta încredere. Am cunoscut unii din ei care erau niște pungași.

— Sunt și din ăștia, însă despre cucernicia și cinstea acestuia nu se poate spune nimic.

— Așadar el te-a sfătuit să-l împrumuți pe negustor? Ce te-a făcut să-i ceri tocmai după atâția ani banii îndărăt? Nu mai aveai încredere în el?

— Ba da, dar nu eu i-am cerut banii, ci a trimis el pe cineva să-mi spună că nu mai are trebuința de ei și să mi-i dea înapoi. De aceea l-am trimis pe fratele meu la Khartoum.

— De unde nu s-a mai întors. Știi precis că a ajuns acolo?

— Da. A primit banii de la Barjad el Amin, pe urmă nu se știe ce s-a făcut.

— Hm! A luat banii și a dispărut. Hm! Hm!

Priveam îngândurat înaintea mea. Arabul așteaptă câteva momente, apoi zise:

— De ce te-ai întunecat așa la față? La ce te gândești?

— La îndatoririle de ospitalitate.

— Sunt acestea în legătură cu dispariția fratelui meu?

— Foarte mult chiar. I-ai împrumutat negustorului o sumă atât de mare. Ar fi trebuit deci să-ți fie cât se poate de recunoscător, mai ales că erați și prieteni, nu-i așa?

— Buni prieteni.

— Atunci firește că l-a găzduit pe fratele tău în casa lui.

— Se înțelege că da.

— Fratele tău a dispărut în oraș sau a plecat îndărăt spre casă?

— A plecat, dar n-a sosit nici până astăzi.

— Pe ce corabie?

— Nu se știe.

— Sau cu vreo caravană și pe care drum?

— Nici asta nu se știe.

— Hm! Ciudat, foarte ciudat. În orașele țărilor de la apus nu ești silit să ceri ospitalitatea altuia, tragi la un han sau hotel și cu bani ai tot ce-ți trebuie. La voi însă e altfel. Aici trebuie să cauți adăpost la vreun prieten sau cunoscut, uneori chiar la străini. Cu cât te afunzi mai mult în inima țării, cu atât mai mare este însemnătatea ce se dă ospitalității. La Khartoum gazda are și mai mari îndatoriri ca la Cairo. E obiceiul ca la plecarea musafirului, gazda să-l petreacă o bucată de drum. Și cu cât e musafirul mai drag,

cu atât mai departe îl petrece. Ziceai că acest negustor, Barjad el Amin, are pentru ce să-ți fie recunoscător. I-ai împrumutat atâția bani că a putut cu ajutorul lor să se îmbogățească, într-atât încât să nu mai aibă nevoie de ei. Fratele tău trage la el, doarme sub acoperământul lui și mănâncă la masa lui, apoi pleacă fără ca acest Barjad el Amin să știe cum și în ce fel a plecat. Ce spui tu de asta, dragul meu Ben Wasak?

Arabul mă privi uluit și nu-mi răspunse. După câteva momente își reveni și zise:

— Effendi, am avut dreptate! Voi, străinii, sunteți într-adevăr mai deștepți decât noi.

— Mai știi! Poate că așa și e.

— Nu poate, ci e într-adevăr așa. Din câteva întrebări pe care mi le-ai pus, m-ai făcut să mă gândesc la lucruri care nici nu mi-ar fi trecut prin minte.

— Și care par să fie întemeiate.

— Foarte întemeiate chiar! Negustorul l-a întâmpinat pe fratele meu cu mare alai și ospitalitatea cerea să-l petreacă tot așa.

— Tocmai fiindcă n-a făcut-o am început să-l bănuiesc din capul locului. Ori e un pungaș și știe unde se află fratele tău, ori nu și-a făcut datoria de gazdă și poartă indirect vina nenorocirii care i s-ar fi putut întâmpla.

— Allah, Allah, cui i-ar fi trecut prin minte așa ceva! Effendi cuvintele tale îmi sfâșie inima. Să se năruie încrederea pe care o aveam până acum în prietenul meu?

— Treaba ta! Nu mai încape îndoială că vina o poartă negustorul. Și apoi, mai e ceva. Omul pe care l-ai trimis tu pe urma lui la Khartoum este un om de încredere?

— Da, căci e cucernicul fachir pe care-l cunoști și tu.

— Aha, același care te-a sfătuit să-l împrumuți pe negustor cu banii...

— Chiar el.

— Hm, hm!

— Iar bombănești! Cum, n-ai încredere în el?

— Nu știu nici eu ce să mai spun. Văd că te bizui foarte mult pe cinstea lui și chiar și mie mi-a făcut o impresie de om cumsecade. Dar vezi tu, cine trăiește mereu cufundat în rugăciuni și cu gândul numai la Allah, nu se pricepe la lucrurile și ticăloșiile pământești.

— Pe cine era să trimit în locul lui? N-aveam altul.

— De ce nu te-ai dus tu singur?

— Nu puteam; am nevastă și copii.

— Ce, atât de primejdioasă e călătoria asta?

— Nu, dar am păgubit atâția bani și trebuie să-i agonisesc la loc. În afară de asta, dacă mi se întâmplă și mie ce i s-a întâmplat fratelui meu, familia rămâne pe drumuri.

— Ai dreptate, i-am răspuns eu, prefăcându-mă că-l cred. Dacă a fost într-adevăr o crimă la mijloc și-i dădui de urmă, te puteau înlătura și pe tine. Rămâneau atunci două familii pe drumuri în loc de una.

— Chiar așa mi-am zis și eu, effendi.

— Altceva nu?

— Ce altceva?

— Că dacă mă duc eu în locul tău, o pățesc tot așa?

— Effendi, Allah mi-e martor că la așa ceva nu m-am gândit.

— Zău? Bine, să te cred, deși e așa cum spun eu. Să zicem că a fost o crimă la mijloc; făptașii vor căuta atunci să împiedice descoperirea ei și e de presupus că nu se vor da înapoi de la o nouă crimă.

— Ai dreptate, dar nu e totuna dacă cercetez eu sau tu în locul meu. Pe mine mă cunosc acolo și o să-mi urmărească fiecare pas. Tu însă ești străin și nimeni nu știe că m-ai văzut vreodată în viață. De aceea tu poți cerceta într-ascuns, fără să atragi cuiva luarea-aminte.

— Ai dreptate. Îți făgăduiesc încă o dată că o să mă interesez de afacerea asta. Va trebui totuși să chibzuiesc bine ce e de făcut. Dar, ia spune, cum a primit negustorul pe prea cucernicul tău fachir?

- Cum ai primi pe un mare șeic sau emir.
- A cercetat pe față sau într-ascuns despre cel dispărut?
- Pe față și în auzul tuturor.
- N-a făcut bine. Trebuia să se prefacă, să pară că nu știe că fratele tău a fost la Khartoum.
- Un sfânt ca el nu poate să umble cu astfel de tertipuri.
- Atunci nu era el omul pe care trebuia să-l însărcinezi cu o astfel de treabă. Bănuiesc că i s-a spus chiar că fratele tău a primit suma — nu-i așa?
- Da, i-a arătat și chitanța.
- De cine era făcută? De tine ori de fratele tău?
- De mine. Am semnat-o cu mâna mea și am pus și pecetea deasupra. Fratele meu avea ordin să nu o dea decât după ce va fi primit banii. Dacă e în mâna negustorului, înseamnă că i-a primit.
- Eu n-aș trage concluzia asta. Dar dacă i s-or fi luat cu de-a sila? De ce nu ți s-au trimis banii acasă, ci numai vorbă să trimiți pe cineva să-i ia?
- Vezi că o sumă așa de mare nu o poți încredința oricui, mai ales că de la Khartoum la Siut e drum, nu glumă. Pesemne că Barjad el Amin n-a vrut să-și ia răspunderea.
- Totuși mi se pare că nu e lucru curat la mijloc. Spuneai adineauri că ar fi primejdios să cercetezi fățiș și cu toate astea fahirului nu i s-a putut întâmpla nimic.
- Fiindcă e om sfânt și nu s-atinge nimeni de el.
- Ei, aș! Un ucigaș nu știe de astfel de lucruri. Nu că-l bănuiesc pe bătrân, dar am impresia că, fie cu sau fără știință, e și el amestecat în afacerea asta. Dacă e într-adevăr nevinovat, faptul că a scăpat teafăr e datorită nepriceperii lui sau fiindcă li s-a părut criminalilor că nu e omul de care trebuie să se teamă.
- Ești deci de părere că la mijloc a fost o crimă?
- Sunt chiar sigur.

— Și Barjad el Amin să fie făptașul?
— Probabil. Știe fachirul că faci contrabandă cu mumii?
— Da.
— Și crede că meseria asta e îngăduită de lege?
— L-am întrebat și mi-a răspuns că nu scrie nimic în *Coran* despre asta.

— Se interesează și el de mumii?
— Nu știu.
— Poate că el cunoștea mormintele tănuite pe care nu vrea să le arate altora?

— Tot ce se poate. Cutreieră țara-n lung și-n lat și toată valea Nilului e plină de morminte și cripte pe care nu le-a văzut încă nimeni până acum.

— Am auzit că prin apropiere de Siut s-ar afla multe morminte de ale regilor voștri.

— Dacă sunt, apoi eu aș fi fost cel dintâi care să afle. Crezi tu că știe fachirul despre astfel de morminte tănuite?

— Bănuiesc.
— Hm! O să-l întreb.
— Fără să-i spui însă că eu ți-am atras atenția.
— Fii fără grijă. Dar că vrei să te interesezi de fratele meu, pot să-i spun?

— Nu. Mai ales despre asta să nu scapi vreun cuvânt.
— Așadar, tot îl bănuiești?
— Nu bănuiesc nimic, dar omul ăsta îmi poate deveni primejdios, am răspuns eu; fără să știu de ce, simțeam instinctiv un fel de neîncredere în el.

— Primejdios? Întrebă arabul, oarecum indignat. Un om atât de cucernic, căruia i se va ridica după moarte un marabut ^[29].

— Da. Îi lipsește șiretenia pământescă. Mi-ai spus tu însuși că e când ici când colo, așa că s-ar putea să ajungă înaintea mea la Khartoum, deoarece eu sunt nevoit să-l aștept aici pe un prieten. Te pomenesti că-i spune negustorului că un străin va veni să cerceteze ce s-a făcut

cu fratele tău. E deci mai bine să-ți cer cu tot dinadinsul să nu scapi vreun cuvânt în fața lui. Dacă nu, atunci îți cer înapoi cuvântul pe care ți l-am dat și nu vreau să mai am vreun amestec în afacerea asta.

— Vai de mine, effendi, strigă arabul speriat. N-am vrut să te jignesc. Fac tot ce-mi poruncești, o să te ascult cu sfințenie. Ți-am mai spus de asemenea că-ți voi da tot ce-ți trebuie pentru...

— Nu-mi trebuie decât o scrisoare către fratele tău, l-am întrerupt eu, pe care să i-o dau, dacă-l găsesc. Să-i scrii că m-ai însărcinat pe mine să-l caut și ce mai vrei tu să adaugi. Semnătura și pecetea ta sunt de neapărată necesitate.

— Pot s-o fac îndată, dacă-mi îngădui. Inelul cu pecetea îl am la mine și celelalte de trebuință se pot găsi aici.

Am bătut din palme și când veni un servitor l-am trimis să-mi aducă hârtie, cerneală, condei și ceară pentru sigiliu. Ben Wasak scrise epistola și mi-o înmână zicând:

— Poftim, effendi, mai am însă ceva ce trebuie să afli. Acum am un drum de făcut și mă întorc peste un ceas. Te găsesc tot aici?

— Până atunci mă duc să mă plimb și eu puțin prin oraș.

Arabul veni într-adevăr la vremea hotărâtă și-mi dădu încă o scrisoare pentru Khartoum.

— S-o duci negreșit la adresa de pe plic, îmi zise el. Omul la care te trimit îți poate fi de mare folos.

— Cine și ce e? Aici nu scrie decât numele.

— Ajunge. Te poate duce și un copil la el. Când pleci?

— Îndată ce va sosi prietenul meu.

— Poate că ne mai vedem până atunci. Dacă ai să-mi spui ceva, știi unde mă găsești, iar dacă vreau să-ți vorbesc, îngăduie-mi să vin să te văd. În orice caz, nădăjduiesc să te văd la întoarcere. Fie că-l găsești pe bietul meu frate sau măcar vreo urmă de-a lui, ești oricând binevenit în casa mea. Allah să te binecuvânteze și să-ți îndrepte pașii pe calea fericirii. Gândește-te uneori la mine

și fii sigur că nu te voi uita niciodată, nici chiar în rugăciunile mele, măcar că suntem de alta lege.

I-am răspuns cam în același fel, pe urmă arabul plecă. Așadar, mă vâram iar de bunăvoie într-o aventură primejdioasă. Să dau de urma unui dispărut pe care nici cucernicul fachir nu-l putuse găsi. Gândul la acest moșneag îmi dădea mult de furcă. Nu voiam să-l bănuiesc, cu toate acestea ceva îmi spunea că în afacerea care mă interesa, bătrânul, cu toată sfințenia lui, era amestecat mai mult și altfel decât credea călăuza mea.

Poate că în drum spre mormintele tănuite ale regilor voi putea afla ceva de la el, iscodindu-l pe departe. Habar n-avea că Ben Wasak fusese la mine și-mi vorbise despre fratele său. De aceea nădăjduiam că-l voi putea face să cadă în cursă, dacă presupunerile mele erau adevărate.

Veni un servitor să mă cheme la masă. Am mâncat cu poftă și i-am spus gazdei mele că voi lipsi la vremea prânzului.

— Pentru ce, vrei să te duci undeva? mă întrebă gazda.

— Da, să vizitez niște morminte.

— O, Allah, nu te-ai săturat ieri de putoarea din peșteră?

— Acum nu e vorba de crocodili.

— Ah, vrei să vezi trupurile de lupi îmbălsămați, care se găsesc prin munți?

— Poate. Îl iau și pe Selim cu mine

— Slavă Domnului. Dacă merge și Selim e semn că nu e vorba de vreo primejdie. Ai nevoie de făclii? Au mai rămas vreo câteva de ieri.

— Făclii, chibrituri și o funie lungă și trainică.

Mi se aduseră cele cerute. Am luat șase făclii, deși fachirul îmi spusese că n-avem nevoie decât de una singură. Rămăsese vorba că-l voi găsi cu un ceas înainte de prânz la poartă, dar cu mult mai înainte veni un băietan să-mi spună că bătrânul l-a trimis după mine și că mă așteaptă la marginea orașului.

— De ce n-a venit el singur să mă ia? l-am întrebat pe băiat.

— A stat de vorbă cu Allah și nu poate părăsi încă locul de rugăciune, îmi răspunse el.

M-am dus la intendent după Selim. L-am găsit stând la taifas cu burtosul. L-am auzit zicând din ușă celuilalt:

— Nu pot să-l părăsesc; mi-a fost dat în grijă și trebuie să-l ocrotesc.

Era probabil iar vorba despre mine. Presupunerea mea se adeveri, căci intendentul mă întâmpină cu cuvintele:

— Ce aud, effendi! Iar vrei să te vâri în vreun bucluc? Vezi-ți de treabă și stai mai bine acasă. Îmi spune mie inima că o să ți se întâmple o nenorocire.

— Ți-a spus Selim unde se duce? l-am întrebat, vrând să aflu dacă lunganul nu-și putuse ține gura.

— Nu, mi-a spus că a făcut un jurământ să nu pomenească despre ce este vorba. Și vezi, tocmai asta mă pune pe gânduri.

— Fii fără grijă, n-o să mi se întâmple nimic.

— Așa ți se pare ție, fiindcă nu crezi în prevestirile întunecimii de lună. Nu te duce, te rog...

— Degeaba stăruie, mi-am dat cuvântul și trebuie să mi-l țin.

— Lasă-l măcar pe Selim acasă...

— Ce face? strigă lunganul indignat. Să-l las pe effendi singur, tocmai eu care sunt chemat să-l ocrotesc! Nu, nu, trebuie să-mi fac datoria! Mă duc, să știu de bine că trec cu el prin foc și apă, ori că sunt silit să mă lupt cu toți balaurii și zmeii din lume. Sunt gata să sfâșii lei și pantere ca să nu se...

— Mai întâi, tacă-ți gura — l-am întrerupt eu, fiindcă nu e vorba de lei, nici de pantere. De aceea n-o să iei cu tine pușca, ci numai cuțitul.

— Păi nici nu știm unde ne ducem, effendi! S-ar putea să nimerim în pustiu, unde mișună lei și...

— Vorbești prostii! Ție nu-ți fac nimic; cum te-or vedea, o iau la fugă.

— Stăpâne, ce părere rea ai despre mine, prietenul tău cel mai devotat! Eu sunt Selim, scutul tău, în stare să mă iau la luptă cu toate fiarele pământului pentru tine. Nu mă cunoști bine; de aceea mă rog de Allah să-ți trimită cele mai mari primejdii, ca să vezi cum știu să te apăr.

Vârî cuțitul la brâu, luă frânghia și trei făclii și plecarăm. Băietanul, care ne așteptase afară, ne conduse pe străzile orașului, tocmai pe drumul pe care venisem cu două zile în urmă.

Când trecurăm ulițele mărginașe și începurăm să urcăm costișa, zării un individ zdrențăros, aplecat din șale, și cosind iarba firavă din jurul lui. Nu păru defel mirat că ne vede! dimpotrivă, ai fi zis că ne așteaptă. Înălță trupul și strigă după noi, rânjind batjocoritor:

— Du-te, duce-te-ai! Blestemat să fii de Allah, câine!

O luă apoi la fugă cât îl țineau picioarele lui bătrâne, uitându-se mereu îndărăt, să vadă dacă nu mă iau după el.

Era grădinarul care găzduia pe scamator. Îmi închipuiam că ocările erau ca răzbunare pentru ce îi făcusem în ajun, dar m-am încredințat mai târziu că mai era și altceva în afară de asta.

Sus, în vârful dealului, băietanul se opri și zise, arătând spre o gaură în stâncă:

— Uite colo pe sfântul; vă așteaptă rugându-se.

Dădu să plece; am vrut să-i dau un bacșiș, dar scuiă cu scârbă și zise:

— Ține-ți piastrul. Nu mă spurc eu cu banii unui păgân. Du-te dracului!

O luă apoi la fugă, de-i sfârâiau călcâiele.

Așa ceva nu mi se mai întâmplase. În Orient bacșișul e atât de obișnuit, încât se iau uneori la bătaie pentru el. Asta nu numai că nu-mi ceruse nimic, ci mă și batjocorea fiindcă voiam să i-l dau.

L-am lăsat, firește, în plata Domnului și m-am îndreptat cu Selim spre gura peșterii, unde bătrânul stătea rezemat cu fața spre Mecca și se ruga.

Apropiindu-ne am văzut fața lui venerabilă transfigurată de cucernicie. Nu, chipul acesta nu putea să mă mintă. Omul care se afla cu un picior în groapă nu era părtașul unor criminali. În clipa aceea îmi pieri orice bănuială.

Ne auzi venind și se întoarse spre noi. Ne zâmbi cu bunătate, se înclină și-mi zise, întinzându-mi mâna:

— Bine ai venit, effendi. Allah să-ți îndrepte pașii pe calea bucuriei și a fericirii. Văd că te-ai ținut de cuvânt și-mi voi îndeplini și eu făgăduiala. Îți voi arăta acum mulți regi din vechime, cu fiii, fiicele, soțiile și neamurile lor.

— Pentru ce n-ai venit tu însuși să ne ieși după cum spuneai? l-am întrebat eu.

— M-a chemat Allah și nu puteam lipsi de la chemarea lui. Stăteam cu picioarele pe pământ și deasupra capului meu se deschisese cerul; am văzut ochii celor fericiți întru Domnul lucind și cetele de îngeri fâlfâind din aripi. Puteam eu oare să plec? Trebuia să rămân să aud glasul Profetului, ca să propovăduiesc cuvântul său printre noroade, printre credincioși și necredincioși.

— Cum, tu ești propovăduitorul islamului și printre necredincioși? l-am întrebat eu.

— Da. Îndrept pașii tuturor oamenilor către Mecca, orașul sfânt; ochii lor către *Coran*, cartea vieții; iar sufletele lor către puntea es Sireth, care duce de la moarte la viață. De aceea a trebuit să ascult poruncile Profetului; nu puteam să plec; eram silit să rămân și l-am trimis pe băiat să vă aducă înapoi.

— Rău l-ai ales. M-a insultat cu vorbe de ocară, fiindcă sunt de altă lege decât voi.

— Iartă-l! E încă un copil, care nu știe să-și stăpânească mânia. Sunt gata. Să mergem.

Vru s-o ia înainte, poate pentru a curma vorba. Cum intenția mea era să-l descos nițel, m-am grăbit alături de el,

lăsându-l pe Selim în urmă.

Mi s-a părut ciudat când l-am văzut că ia același drum pe care mersesem noi alaltăieri.

Tăcea.

— Mă bucur că ești un propovăduitor, am început eu, ca să deschid vorba, și...

— Atunci ești un bun creștin, mă întrerupse el.

— De ce?

— N-aveți și voi predicatori la păgâni?

— Ba da.

— Cum îi numiți?

— Misionari.

— Da, acesta e cuvântul. Misionarii ăștia sunt cei mai mari dușmani ai noștri; de aceea nici un bun creștin nu se va bucura de un propovăduitor al islamului. Cunoști ce scrie în *Coran* și în cartea sfântă a voastră?

— Da.

— Care din amândouă are dreptate?

— *Biblia*.

— Atunci ți-e necaz și nu te bucuri când vezi un wa'iz [\[30\]](#).

— Când ți-am spus că mă bucur că ești un „propovăduitor” mă gândeam că de la tine aș putea să aflu câte ceva despre ținuturile locuite de păgâni, pe unde ai propovăduit tu.

— Și la ce ți-ar folosi?

— Mi-aș putea da seama dacă părerile pe care le am despre ele sunt întemeiate sau nu. Îmi dai voie să te întreb prin ce ținuturi și pe la care noroade păgâne ai umblat?

— Am fost la toate noroadele Nilului Albastru și al celui Alb, chiar și în Kordofan, până la Dar-Fur.

— Te pizmuiesc pentru cele ce ai văzut. Nu e așa că o așezare de oameni pe malul Nilului se numește seribah?

Întrebasem ca un copil de școală, deși o făceam cu un anumit scop. Vroiam să mă creadă mai neștiutor decât

eram și să aduc vorba despre ceea ce mă interesa.

— Nu, răspunse el. Cine ți-a spus așa, nu știa ce spune. Voi, creștinii, nu sunteți întotdeauna atât de deștepți după cum vă închipuiți.

— Dar cuvântul seribah există?

— Da. O seribah nu e însă nici oraș, nici sat, ci așa li se zice locurilor unde se aciuesc vânătorii de sclavi.

— Vânătorii de sclavi! Ce urât sună!

— Pentru urechile unui creștin; noi, mahomedanii, gândim însă altfel. Știi tu ce cuvânt întrebuițăm noi pentru sclavi?

— Da. Turcul zice jessir, köle sau kul, iar arabul abd.

— Așa e. Abd mai înseamnă în același timp servitor, sau și ucenic. Deci sclavii sunt servitorii și ucenicii noștri, nu persecutații, după cum credeți voi.

— Înțeleg. Nu e însă o cruzime să răpești oameni din patria și din sânul familiei lor?

— De ce? Le e mai bine la noi decât acasă la ei.

— Nu te gândești că pentru a avea un sclav, omori în schimb alte trei suflete?

— Nu e nici un păcat, sunt doar păgâni. Dacă vrea Allah, se vor naște a doua oară ca drept-credincioși și se vor duce apoi după moarte în raiul lui Mahomed. Să nu judeci sclavia și vânătoria de sclavi după cum v-a fost descrisă în cărți. Eu am fost preot la multe seribahuri și cunosc mai bine lucrurile ca oricare altul. Mi-am dat astfel seama că negrii nu sunt oameni, ci niște animale cu două picioare.

— Și cam pe la care din seribahuri ai fost?

— Ți-am spus că la multe. Cea mai mare din ele aparține unuia Abu el Mot. Ai auzit de el?

— Da.

— Acum e unul și mai renumit ca el.

— Cum îl cheamă?

— Ibn Asl ^[31].

— Țsta e un nume foarte sfânt.

— Defel.

— Înseamnă atunci că nu cunosc eu îndeajuns graiul țării voastre, căci Asl, obârșia, e o denumire a lui Dumnezeu deci Ibn Asl vrea să spună fiul obârșiei, adică fiul lui Dumnezeu.

— În cazul de față nu. Pe acesta îl cheamă Ibn Asl, fiindcă pe tatăl său în chema Abd Asl. [\[32\]](#)

Spuse cuvintele acestea cu o mândrie pe care n-o înțelegeam. I-am răspuns cu prefăcută nepăsare:

— Aha, atunci e altceva; nu știam. Și zii, pe tatăl său îl cheamă Abd Asl. Îl cunoști?

— Da, și încă foarte bine, zise bătrânul cu o gravitate care mă miră foarte mult.

— Și pe fiul său, vânătorul de sclavi?

— Și pe el.

— Eu cred totuși că numele ăsta nu se potrivește meseriei lui.

— Mai are o poreclă pe care și-a câștigat-o prin faptele lui. I se zice și ed Djasur [\[33\]](#). Asta se potrivește mai bine cu un vânător de sclavi?

— Mult mai bine. De unde e omul ăsta?

— Nu-i nevoie să știi.

— Dar nu va fi fost întotdeauna vânător de sclavi. Ce era înainte?

— Negustor în Khartoum.

— A, în Khartoum!

— Da. A fost... cum să zic? vânzător în prăvălia unuia Barjad el A...

Se întrerupse brusc din pricina unui gest al meu pe care îl făcusem fără să vreau. La auzul acestui nume, care nu putea să fie decât Barjad el Amin, am tresărit și am ridicat repede capul. Nu sfârși deci numele, ci mă întrebă:

— Îl cunoști?

— Nu, i-am răspuns vrând să aflu mai mult.

El însă mă privi țință și mă întrebă bănuitor:

— Spui adevărul?

— N-am fost în Khartoum de când sunt.

— Dar acolo te duci de aici?

— Da.

— La Barjad el Amin?

— Ce să caut la un om pe care nici nu-l cunosc?

— Când i-am spus numele, ai tresărit, ceea ce mă face să bănuiesc ceva. De ce nu ești sincer cu mine, cum am fost eu cu tine?

— Nu te înțeleg. Sunt străin aici și cum vrei să cunosc oameni pe care nu i-am văzut niciodată?

— Hm! Știi tu cine e Ben Wasak?

— Da. Călăuza care m-a dus la Maabdah.

— Ați stat mult de vorbă amândoi?

— Prea puțin.

— Despre ce?

— Despre peștera crocodililor și ce se mai găsește pe acolo.

— Dar despre Khartoum n-ați vorbit?

— Nu.

— Nici de fratele său?

— Are Ben Wasak un frate? Nici nu mi-a pomenit de el.

— Așadar, nu știi ce s-a întâmplat? Stai să-ți spun eu. Acest vânător de sclavi, Ibn Asl ed Djasur, i-a jucat un renghi.

— M-ai făcut curios. Ce fel de renghi? am întrebat eu, dându-mi toată osteneala să par liniștit.

Eram aproape de clipa când aveam să dau de dezlegarea misterului care mă interesa. Am fost însă repede dezamăgit, căci fachirul răspunse după câteva momente de gândire:

— Nu te privește, căci vouă, străinilor, nu li se poate întâmpla astfel de lucruri.

— Vezi că-mi place să aud o glumă bună...

— Te cred, dar tot nu-ți spun.

— De ce nu? Crezi că o voi spune și altora?

Se opri în loc, îmi puse mâna pe braț, hohoti odată în chip ciudat și zise:

— Să o știi? Tu? Nu, nu, de asta sunt foarte sigur.

În fața mea aveam acum un om cu totul altul decât înainte. Ce fel de răs este ăsta? Batjocoritor sau de o veselie trufașă? Cum să-mi explic expresia de pe chipul său? Să fie dispreț sau amenințare. Mi se părea o fiară de pradă care se joacă dinadins cu victima sa. Dar în clipa următoare expresia feței lui se schimbă brusc și urmă, privindu-mă cu bunăvoință:

— Tu ești creștin și osândești și negoțul de sclavi, iar pe aceia care se îndeletnicesc cu el îi socotești neomenoși, de aceea e mai bine să nu mai vorbim despre asta. Hai s-o luăm la stânga.

Înaintasem până acum drept înainte prin pustiu, iar acum cotirăm spre miazăzi. După ce am mers o bucată de drum, am zărit la o depărtare de vreun sfert de ceas movila unde se afundase intendentul cu o zi în urmă. Ne îndreptarăm spre ea. Am încercat în câteva rânduri să încep vorba cu bătrânul, însă ori nu-mi răspundea defel, ori rostea doar un da sau nu.

Fachirul mergea acum atât de repede, încât abia mă puteam ține după el. Cu atât mai bine, căci aveam răgaz să rămân puțin îndărăt și să-l șoptesc lui Selim:

— Să nu cumva să pomenești că am fost ieri pe-aici...

— De ce effendi?

— O să-ți spun eu mai târziu. Sst!

Ce mă îndemnase la asta nici eu nu-mi dădeam bine seama. Fachirul îmi deșteptase bănuieli și acum în urmă mă încredințasem că toată cucernicia lui era prefăcută. Așadar, omul acesta era cu atât mai primejdios, deși nu pricepeam ce poate să aibă cu mine. Care să fi fost motivul? Și apoi, n-aveam decât să fiu cu băgare de seamă și nu-mi păsa mie de unul ca el. În afară de noi nu se zărea țipenie de om, cât cuprindeai cu ochiul, și eram și neînarmat.

Ne apropiam de movilă pe partea opusă a celeia unde se afla groapa din care îl scosesem afară pe negru. Aveam între noi movila, așa că nu puteam vedea groapa.

Ajunși la poalele movilei, fachirul se opri și zise:

— Aici sunt galeriile care duc la mormintele regilor.

— Aici? am zis eu cu îndoială. Nu se poate! Nu văd nici o stâncă...

— Ți-am vorbit eu despre vreo stâncă? Sunt galerii zidite sub pământ, în care trebuie să coborâm.

Ocolisem ieri movila din toate părțile, dar nu văzusem nici o deschizătură. De aceea l-am întrebat:

— Pe unde se intră? că eu nu văd nicăieri vreo crăpătură.

— Sus, aproape de vârful movilei.

— Se vede?

— Nu. Crezi tu că nu m-am gândit să acopăr deschizătura când e vorba de o taină ca asta? Veniți după mine.

Se pregătea să urce movila, dar eu l-am oprit. Băgasem de seamă că de la un punct anume se vedea o dungă lată deasupra căreia netezise cineva nisipul, ca și când l-ar fi măturat cu o manta târâtă după el, ca să șteargă urmele de pași. Căăruiua asta pornea drept, din locul unde ne aflam, spre vârful movilei.

— Nu vezi că a mai fost cineva pe aici înaintea noastră? i-am zis.

— Ce te face să crezi?

— Uite a târât mantaua după el, ca să nu i se cunoască urma. Mie lucrul ăsta mi se pare cam ciudat.

— Mie nu, răspunse el, zâmbind. Nu-ți închipui cine a putut să fie?

— Nu cumva tu?

— Da, eu.

— Ce-ai căutat?

— Ca să mă încredințez că toate sunt cum le știam eu. N-am fost de multă vreme pe aici și s-ar fi putut ca în lipsa

mea să fi descoperit cineva taina!

— Hm! Mi se pare însă că n-au fost pașii unui singur om.

— Allah! Care ochi omenesc ar putea deosebi dacă a fost numai un singur om sau mai mulți?

— Al meu. Eu am trăit în mijlocul sălbaticilor, a căror viață atârnă adesea de cunoașterea numărului de dușmani pe care îl au înaintea lor.

— Aici nu poate fi vorba de dușmani. Am fost să văd cum stau lucrurile, pe urmă m-am întors; deci am lăsat după mine de două ori urma pașilor mei, o dată la dus și a doua oară la întors. Crezi tu că aș fi făcut prostia să le spun altora taina mea?

Lămuririle lui ar fi putut mulțumi și pe omul cel mai bănuitor și prevăzător, așa că m-am liniștit și începurăm să urcăm coasta. Sus, bătrânul se opri, cătă în juru-i cu privirea și zise:

— Nici suflet de om cât cuprinzi cu ochiul; nu se vede deci nimeni, așa că putem intra.

Da, eram singuri, nici țipenie de om pe tot întinsul. Orice bănuială îmi pieri; și apoi ce putea să facă moșneagul ăsta, chiar dacă uneltea ceva într-ascuns? Cel mult să ne închidă undeva. Aveam eu un mijloc să-l împiedic. N-aveam decât să-l las tot timpul să meargă înainte, așa că nu mi-era defel frică. Până și Selim părea liniștit, cel puțin nu dovedise până acum prin vreun gest sau cuvânt că era îngrijorat.

Bătrânul se lăsă jos și începu să scormonească cu mâinile pământul, ceea ce era lesne, deoarece nisipul era moale și fărâmicios. După câțva timp făcuse o gaură adâncă de câteva palme și ieși la iveală o lespede de piatră. Puserăm și noi mâna și în curând o dădurăm la o parte. În locul ei rămase un gang zidit din cărămizi negre de lut, destul de înalt și lat ca să poată încăpea un om oricât de gras.

Fachirul cercetă iar câteva clipe zarea, pe urmă zise:

— Nu se vede nimeni, putem intra. Cine coboară întâi?

— Tu, firește, ești doar călăuza.

Nu protestă. O luă înainte, eu după el și Selim în urmă. Din ce înaintam, gangul se lățea. Fachirul ne spuse să aprindem o făclie, ceea ce am și făcut. La lumina ei am văzut că ne aflăm într-o mică încăpere în care intrau cincișase persoane și unde puteam să stăm în picioare. Pereții erau tot din cărămizi de lut negru. Aerul era bun și nu mirosea defel a mumii.

— Mai că ai putea locui aici, effendi, zise Selim vesel. Aerul e altfel ca în peștera aceea împruțită de la Maabdah, unde nasul meu delicat a avut atâta de suferit și unde am avut nevoie de tot curajul meu neîntrecut ca să cercetez gangurile până la cel din urmă.

— Și zii, îți place aici?

— Foarte mult. Nu e vorbă, nu poate oricine să pătrundă în măruntaiele pământului, dar ce nu poate altul, eu pot. Aș fi în stare să cobor și în fundul iadului.

— Nu-ți cere nimeni. Ceea ce îți cer, e un fleac.

— Ce?

— Să nu-ți pierzi mai târziu curajul.

— Să mi-l pierd, eu? Effendi, pentru ce cauți mereu să întuneci strălucirea faimei mele. Dar ce gaură e asta aici, în podea?

Într-un ungher al încăperii se vedea într-adevăr o gaură care părea să ducă vertical în pământ. Era destul de largă ca să poată încăpea un trup de om în ea.

— Aici e puțul în care trebuie să coborâm, ne lămuri fachirul.

— Un puț! făcu Selim, cam neliniștit. Trepte n-are?

— Nu.

— Unde dracu' le era mumiilor capul de nu s-au gândit să facă așa ceva? Dar vreo scară de lăsat în jos nu se găsește?

— Nici.

— Dacă se întâmplă cumva — ferească Allah — să-mi rup o mână ori vreun picior?

— Nu-ți fie frică, i-am răspuns eu. Trebuie să existe vreun mijloc de a coborî înăuntru.

— Da, este, spuse fachirul. În amândouă părțile puțului se află, în pereți, găuri mici, pătrate, ca să pui piciorul în ele și să te poți sprijini în mâini, așa că poți coborî ca pe o scară.

— Ce adâncime are puțul?

— După douăzeci de astfel de găuri, dai de alte două mici încăperi, pe urmă vin alte treizeci de găuri dintr-astea și când se isprăvesc, ajungi în gangul cel mare.

— Câtă distanță e de la o gaură la alta?

— Nu prea mare, aproape cât ar fi de la o treaptă la alta.

— Cum e aerul jos?

— Cam ca aici. Trebuie să fie pe undeva găuri de aerisire pe care eu nu le-am găsit încă; poate că le descoperi tu acum.

Zise aceste cuvinte cu o intonație pe care am înțeles-o abia mai târziu.

— Găurile în care pui piciorul sunt destul de trainice? Probabil că puțul e tot din cărămizi de lut și acestea se fărâmițează ușor. Să nu ne prăbușim la fund.

— Nu se poate; cărămizile sunt destul de trainice; și apoi, ne vom lega de frânghie, ca să fim mai siguri. Cine coboară întâi?

— Eu, nu! spuse Selim repede.

Dacă vroiam să nu mă las păcălit de fachir trebuia să-l las pe el să coboare cel dintâi. I-am spus că era de datoria lui de călăuză să o ia înainte și a primit fără să se codească, așa că-mi înlătură orice urmă de bănuială.

Așadar, el întâi, pe urmă Selim, și apoi, ca fiind mai voinic, veneam eu. Dacă se întâmpla să alunece unuia din ei piciorul, aveam destulă putere să-l opresc ca să nu se rostogolească în adânc.

Ne legarăm cu frânghia pe rând peste mijloc, înnodând-o bine. Era greu să cobori cu făclia aprinsă în mână. Fachirul cunoștea drumul, n-avea deci trebuință de lumină.

Lui Selim nu puteam să i-o dau, deoarece n-aveam destulă siguranță în dibăcia lui, așa că tot eu rămânea să mă însărcinez și cu asta.

M-am lăsat în genunchi la gura deschizăturii și am pipăit cu mâinile. Găurile erau destul de mari ca să poată încăpea în ele piciorul și aveau marginile destul de tari, ca să nu-mi fie teamă că se vor năruși.

Fachirul se lăsă cel dintâi înăuntru și dispăru imediat în întuneric; Selim îl urmă mai agale, căci trebuia să dibuiască găurile. Când nu i se mai văzu capul, l-am auzit mormăind o rugăciune pe care o spun ei când se află în primejdie: „Mărturisesc că nu există alt Dumnezeu în afară de Dumnezeul nostru și recunosc că Mahomed e Profetul său”.

Acum veni rândul meu. Trebuia să mă bizui numai pe picioare și pe mâna dreaptă, căci în stânga țineam făclia. La început coborâtul merse anevoie, dar pe urmă, după ce te obișnuiai, ți se părea mult mai ușor.

Nimeni nu vorbea.

Am numărat găurile. Într-adevăr, după a douăzecea se ivi în fața și în spatele meu câte o firidă. M-am uitat într-una din ele, dar lumina era prea slabă ca să risipească bezna ce domnea înăuntru.

Încă treizeci de găuri până la criptă, gândeam eu, potrivit celor spuse de fachir, și am ajuns. A fost însă să fie altfel. N-am apucat să cobor mai mult de vreo patru, cinci găuri, când răsună un râs prelung și înfiorător în puțul cel adânc și îngust. Părea că toți dracii din iad hohoteau, apoi am auzit deasupra mea un glas zicând:

— Așa poți amuți pe câinele de creștin pentru vecie. Mori aici în adânc, ca să te trezești pe urmă în fundul iadului!

Am ridicat capul și am zărit doi inși pe care i-am recunoscut la lumina unei lămpițe ce o ținea unul din ei în mână. Era fachirul și muza'birul. Fără să-mi pierd o clipă

cumpățul, am înțeles de ce fusesem atrași aici: ca să ne închidă în puț, unde să ne putrezească oasele.

Nu era timp de pierdut, trebuia să ieșim imediat.

— Selim, repede îndărăt! am răcnit eu și am început să urc în grabă, spre ieșire.

Am fost însă nevoit să mă opresc. Selim era legat de aceeași frânghie și pentru că nu venea, nu puteam să înaintez.

— Mă cunoști? îmi strigă scamatorul. Ai vrut să pui să mă închidă; acu' te-am închis eu pe tine și nici o făptură omenească nu te mai poate scoate de aici, nici pe tine, nici pe Selim al tău...

— Nimeni! adăugă cucernicul bătrân. Începuseși să intri la bănuieli... am văzut eu, ai fost însă destul de prost să mă urmezi. Află că fac și eu parte din sfânta Kadirine și, ca s-o răzbun, am venit să te aștept la Maabdah. Mori acum ca un câine, ghiaur spurcat, și sufletul tău să fie blestemat în vecii vecilor!

Ce era să răspund! Orice cuvânt ar fi fost de prisos. Nu vorbele, ci faptele mă puteau salva. M-am înțepenit bine cu picioarele, am tras cuțitul de la brâu și am tăiat cu mâna dreaptă frânghia, pe când în stânga țineam făclia.

Eram acum sigur pe mișcări. Vedeam lămurit unde se aflau cei doi dușmani ai mei. Se opriseră, fiecare în câte una din firidele pe lângă care trecusem adineauri, și stăteau cu capul aplecat spre puț. Trebuia neapărat să mă duc să-l gonesc de acolo. Ar fi urmat însă o luptă foarte primejdioasă pentru mine. Era destul ca îndată ce aveam să fiu aproape de ei, să mă pocnească în cap și mă dădeau gata. Dar de gonit trebuia să-l gonesc cu orice preț; am băgat deci cuțitul la brâu și am scos revolverul.

Din nenorocire, de unde erau puteau vedea tot ce fac. Cum îmi înțeleseră gândul, capetele pieiră și l-am auzit pe muza'bir strigând:

— Trage, câine, că de nimerit tot nu ne nimerești!

Deasupra mea se făcu întuneric, și urmă un zgomot ca și când s-ar fi rostogolit bolovanii unii peste alții. Cu revolverul între dinți, ca să pot avea mâna dreaptă liberă, am început să urc iar. Când am ajuns la locul unde îi văzusem adineauri, nu am mai putut înainta. Așezaseră o lespede de piatră la gura puțului și îngrămădeau acum bolovanii deasupra.

Eram prinși.

M-am înțepenit pe picioare și am încercat să văd dacă pot ridica lespeda cu capul; nu se clinti. Am tras două gloanțe în ea — degeaba!

Cum corpul meu umplea tot spațiul, Selim nu putuse vedea ce se petrece; auzise glasurile, dar nu deslușise cuvintele.

— Effendi, strigă el, cu cine vorbești și ce înseamnă împușcăturile! S-a întâmplat ceva?

— Da. Suntem prinși ca niște șoareci în cursă.

— De cine?

— De prea cucernicul tău fachir.

— Păi ce să caute acolo, e doar dedesubtul meu!

— Te înșeli, e deasupra noastră.

— Ei, aș! Ar fi trebuit să rămână în urmă și să-l văd când am trecut pe lângă el.

— A rămas, dar n-ai băgat de seamă. S-a desfăcut de funie și s-a târât pe nesimțite în firidă, ca să ne lase pe noi să trecem. Acum a astupat gura puțului cu bolovani și nu mai putem ieși.

— Allah'l Allah! E adevărat ce spui? strigă el, înspăimântat.

— Foarte adevărat. Am încercat să ridic lespeda, dar n-am putut.

— Stai că vin să-ți ajut.

— Rămâi pe loc! Nu putem încăpea amândoi în strâmtoarea asta.

— Mai încearcă, effendi. Ești puternic, mult mai puternic ca mine... Poate că tot izbutești să dai bolovanii la o parte.

— Bine, să mai încerc, dar dacă încep bolovanii să se rostogolească peste capetele noastre, ce te faci? Vino încoace. Cu cât vei fi mai aproape, cu atât mai slabe vor fi loviturile. Vezi de te ține bine, ca să nu te dea jos.

Am mai urcat nițel, până am putut pune spinarea sub lespede. Îi auzeam pe ceilalți doi cum îngrămădeau de zor pietre deasupra ei. Trebuie să fi pregătit dinainte o bună provizie în firidele acelea adânci, ca să le aibă la îndemână.

M-am opintit acum cu spatele, împingând din toate puterile; zadarnic, lespedeaua nu se mișca. Ba începură și cărămizile de care mă țineam cu mâinile să se fărâmițeze sub eforturile pe care le făceam, așa că a trebuit să mă opresc.

— Ei, merge, merge? întrebă Selim, cu glas tremurător.

— Nu. Dacă mai încerc, mă prăbușesc în adânc.

— O, Allah, o tu, milostivule, îndurătorule! Suntem pierduți. O să murim aici și nimeni n-o să știe unde ne trezesc oasele... de ce n-am rămas acasă la intendent, unde aveam de toate...

— Taci și nu te mai boci ca o muiere! Nu suntem pierduți.

— Crezi? Să fie vreun mijloc ca să scăpăm de aici?

— Așa sper.

— Care și unde e?

— Jos. Pe sus nu putem ieși. Trebuie să coborâm la fund.

— Păi o să fie și mai rău... Tot pe aici trebuie să ieșim.

— Nu se poate. Și chiar dacă aș reuși să dau lespedeaua la o parte, ne omoară ticăloșii ăia cum scoatem capul afară.

— O, Allah, în ce primejdie ne-am vârat... Tot trupul îmi tremură și sângele mi-a înghețat în vene...

— Ți-am spus să nu te mai bocești ca o muiere. Trebuie să ne încordăm toate puterile trupului și ale minții. Dacă tremuri așa, nu te mai poți ține pe picioare și te rostogolești la fund. Întinde-mi capătul frânghiei pe care l-am tăiat.

Am dibuit frânghia pe care mi-o întinse. În timp ce o înnodam, Selim mă întrebă:

— Nu pricep cum a putut bătrânul, care era dedesubt, să iasă deasupra. Era doar legat de mine.

— S-a dezlegat în timp ce coboram. Când a ajuns la firide, s-a strecurat binișor într-una din ele, unde îl aștepta muza'birul. În vremea asta, noi, care habar n-aveam, am coborât mai departe.

— Ce, îl aștepta muza'birul aici?

— Firește, e acum cu el.

— Cum se face de nu i-am văzut urmele afară?

— Le-a șters bătrânul. Ai auzit și tu când i-am spus că urmele nu puteau să fie ale unui singur om. Așa. Acum ești iar legat de mine. Coboară binișor înainte. Vin și eu după tine...

— Unde să mă opresc?

— Fachirul spunea că mai sunt treizeci de găuri de astea. Dacă e adevărat sau nu, n-am cum să știu; noi să încercăm. Odată și odată o să dăm noi de fundul puțului.

Începurăm coborâșul. Selim număra cu glas tare găurile care închipuiau treptele. La cea de-a treizecea strigă:

— Effendi, simt pământ sub picioare.

— Fii cu băgare de seamă și vezi dacă te ține.

— Ține; e tare.

— Bine, stai că vin și eu.

Avea dreptate. Când am ajuns lângă el, am luminat cu făclia în juru-mi. Ne aflam într-o încăpere mică, asemenea celei de sus, care răspundea în puț. Podeaua era din cărămizi de lut negru iar la mijloc am văzut o lespede pătrată. Am dat-o la o parte și sub noi se deschise o gaură adâncă.

— Vezi, tot cu o lespede ca asta au astupat gura puțului. Era trasă pesemne într-o firidă și au pus-o la loc după ce am trecut noi.

— Acum înțeleg și eu, dar ce folos avem dacă știm. Suntem pierduți, effendi, și n-o să mai vedem lumina zilei

cât o fi lumea și pământul... Și ce frumoasă e viața! Cine și-ar fi închipuit că o să se sfârșească atât de repede și într-un chip atât de groaznic...

Se așază jos și se porni pe un plâns amar. L-am lăsat să se ogoiască și am început să cercetez încăperea.

Am observat îndată că aerul era relativ bun. Flacăra făcliei, deși slabă, lumina îndeajuns ca să pot vedea în jurul meu. Mirosea a mucegai și umezeală. Pereții erau din cărămizi de lut negru.

Cine știe de când vor fi existând! Erau încă destul de buni, doar pe alocuri se năruiseră și locul era acoperit cu nisipul care se scursese. Sau mă înșelam eu? Dacă nici nu vor fi fost acolo cărămizi?

M-am așezat în genunchi și am început să dau cu mâinile nisipul la o parte; era ușor și făinos. Deasupra, dedesubt, la dreapta și la stânga cărămizi; la mijloc însă, numai grămada aceea de nisip.

În spatele meu Selim plângea mereu, dar mai potolit; un oftat — ce să fie asta? Sunetul venea înăbușit, ciudat, ca din adânc.

M-am întors spre Selim și l-am văzut stând liniștit, cu fața în mâini.

— Tu ai oftat așa? l-am întrebat cu mirare.

— Eu? Când?

— Chiar acum.

— Nu, n-am oftat eu, ți s-a părut.

— Nu, nu, am auzit foarte clar un oftat.

— Eu n-am auzit nimic.

— Ba da, nu se poate să mă fi înșelat.

Mi-am curmat vorba, căci sunetul se auzi iar.

— Auzi? l-am întrebat, uluit.

— Da, effendi, am auzit.

— De unde vine? Din nisipul de acolo nu poate să vină.

— Nu, fiindcă nisipul n-are glas.

— Are, dar altfel. L-am auzit eu adesea în nesfârșitul pustiului cântând când vântul îl ridica în volburi, ca să-l

culce apoi mai departe, adunându-l în movile. Sună ca și când spiridușii și ielele ar ciocni cupele micuțe de aur, închinându-le unii altora. Sunetul ăsta era însă cu totul altfel.

Abia am sfârșit vorba și se auzi iarăși oftatul. Acum știam de unde vine.

— E cineva în puț? am strigat eu cu însuflețire.

— Așa, chiar așa, încuviință Selim, fugind înspăimântat într-un ungher.

— De ce te sperii? l-am întrebat eu. Nu vezi că sunt oameni prin apropiere?

— Oameni? Cum să fie oameni pe aici? Sunt duhurile iadului, care râvnesc la sufletele noastre.

— Vorbești prostii! Ești un laș și un fricos.

— Eu, effendi? Sunt cel mai puternic și cel mai viteaz din tot neamul meu, dar împotriva iadului nu poate lupta nici cel mai îndrăzneț dintre îndrăzneți. M-ai adus la marginea prăpastie și dacă se năruie sub picioarele noastre, ne prăbușim în adâncul de unde nu mai e scăpare. Allah, Allah, Allah!

— Așa? N-ai decât să rămâi aici și să te bocești cât îți place, în timp ce eu mă voi salva cu siguranță.

— Să te salvezi? întrebă el în grabă. Atunci te ajut și eu, effendi, zău te ajut.

— Atunci lasă bocetele și hai să coborâm mai departe.

— Să coborâm? Nu ești pesemne în toate mințile!

— Ba sunt și știu ce vorbesc. Aici e cineva căruia trebuie să-i venim în ajutor.

— Nu, nu, nu era glas de om.... gemeau osândiții din iad...

— Dobitocule! Nenorocitul trebuie să fie gata să-și dea sufletul și, dacă mai zăbovim, moare. Eu mă duc. Tu fă ce vrei.

M-am dezlegat de el, mi-am înfășurat frânghia în jurul trupului și am intrat în gaură.

— Effendi, eu ce mă fac? strigă Selim speriat.

— Treaba ta! N-ai decât să rămâi unde ești.

— Nu, nu, nu rămân eu singur în puțul ăsta afurisit. Vin, vin și eu cu tine...

Mă urmă în grabă. Coborâram douăzeci de trepte, apoi m-am oprit să ascult. Auzeam lămurit un glas omenesc care striga deznădăjduit:

— Ajută-mă... nu mă lăsa!

— Vin, vin îndată, am răspuns eu.

Am mai coborât zece trepte și am simțit pământul sub picioare. M-am uitat în juru-mi și am văzut că mă aflu într-un puț zidit care trebuie să fi conținut odinioară apă, cu mii de ani în urmă. Nici gând să fie aici morminte de-ale regilor; fachirul mă mințise, ca să mă atragă în cursă.

Lângă zid stătea ghemuit un om care întinse brațele când mă văzu și murmură:

— Fie-vă milă... scoateți-mă de aici... n-o să spun nimănui nimic...

— Nu-ți fie frică, i-am răspuns eu. N-am venit să te canonim.

— Nu? Atunci nu sunteți din oamenii lui Abd el Barak, care a poruncit să mă omoare?

— Nu, dragul meu. Abd el Barak e cel mai înverșunat vrăjmaș al meu și tovarășii lui ne-au atras într-o cursă.

— Allah! Atunci sunteți și voi hărăziți morții și nu mă puteți scăpa de aici!

— Liniștește-te și nu-ți pierde nădejdea. Acesta le-a fost gândul, sper însă că nu va fi așa și vom ieși cu toții la lumina zilei. De cât timp ești închis?

— De patru zile.

— Trebuie să fii grozav de însetat.

— Nu, stăpâne. De sete n-am suferit, fiindcă e umezeală și pe pereți picură stropi de apă. Dar mi-e foame... O, ce foame mi-e... Nu mâncasem cu o zi înainte de-a mă fi adus aici. Acum nu mai am putere nici să mă ridic de jos.

Trebuie să amintesc, în treacăt, că de câteva ori pe zi ieșeam în curtea din dos a palatului pașei, ca să îmblânzesc

armăsarul, și-i duceam întotdeauna câteva smochine. Aveam și acum buzunarele pline, căci în ziua aceea nu apucasem încă să i le dau. Am scos o mână de smochine și i le-am întins omului. Când văzu asta, Selim zise și el:

— Am și eu ceva. Intendentul mi-a dat niște chebab ^[34], ca să am ce mânca dacă mi s-o face foame. Ia-le.

Carnea și smochinele erau de ajuns ca să potolească cât de cât foamea cuiva. În timp ce mânca l-am examinat cu luare-aminte pe captiv. Era un bărbat tânăr, de vreo douăzeci de ani, n-avea trăsăturile caracteristice arabilor și-mi făcu o bună impresie. Drept îmbrăcăminte avea pantaloni și surtuc albastru de pânză, strânse la mijloc cu o curea. Pe cap purta obișnuitul fes.

Mânca în tăcere și l-am lăsat în pace. După ce isprăvi, încercă să se ridice de jos.

— Allah fie lăudat! zise el. Hrana parcă m-a mai întărit nițel, măcar că n-a avut încă vreme să-mi intre în sânge. Cine sunteți voi? Spuneți-mi cum vă cheamă, ca să știu cui am să mulțumesc.

— Numele meu e atât de cunoscut și atât de lung că nici n-ai ajunge să-l sfârșești dacă ți l-aș spune. De aceea zi-mi Selim, cel mai viteaz din vitejii neamului său. Sunt scutul și apărarea acestui effendi, care...

— De prisos să mai urmezi, l-am întrerupt eu pe lăudărosul meu tovarăș. Cine suntem va afla tânărul mai târziu. Mai important e să știm noi cine e el și cum a ajuns aici.

— Mă cheamă Ben Nil, răspunse tânărul.

Aceste două cuvinte înseamnă fiul Nilului.

— Atunci ești născut pe malul Nilului?

— Nu pe mal, ci chiar pe apa Nilului. Mama mea se afla cu Abu el Nil pe râu când m-a născut.

— Pe bunicul tău îl chema deci tatăl Nilului. E corăbier?

— Cel mai bun cârmaci din câți sunt de la un capăt la celălalt al Nilului.

— Și cum ai ajuns aici?

— Vroiau să ucid un om și fiindcă m-am împotrivit, drept pedeapsă, m-au adus în puțul ăsta, ca să putrezesc de viu.

— Foarte frumos din partea ta că n-ai vrut să făptuiești o crimă. Cine ți-a cerut să omori?

— Erau trei, nu cutez să rostesc numele a doi dintre ei, fiindcă sunt oameni cu trecere.

— Bănuiesc că Abd el Barak e și el amestecat în afacerea asta.

— Stăpâne arăți să fii un om de treabă, de aceea o să-ți spun adevărul. Abd el Barak e unul dintre ei. Al doilea e fachirul și al treilea un scamator.

— Ah! Țștia doi din urmă ne-au băgat și pe noi aici.

— Atunci suntem tovarășși de suferință și nu vreau să mai păstrez nici o taină față de voi, deși nu vă interesează cine e omul pe care-mi cereau să-l omor.

— Te înșeli dacă crezi că nu-mi pasă de el. Mai întâi pentru că sunt în aceeași situație ca tine, și al doilea, fiindcă e bine să aflu ceva mai amănunțit despre planurile dușmanilor mei. Hai, spune, cine e?

— Un străin, un creștin din Almanja. E un effendi foarte învățat, care a păcătuit împotriva sfintei Kadirine.

— Faci și tu parte din tagmă?

— Sunt unul dintre cei mai de rând slujitori ai ei.

— Și cu toate astea n-ai vrut să te supui poruncilor?

— Eu sunt un om cinstit și nu un ucigaș. Nu aș putea să omor decât în luptă, adică în război sau ca să mă răzbun pe cineva care mi-ar fi adus o insultă gravă. Și, în afară de asta străinul ăsta i-a făcut bunicului meu un mare bine.

— Ce anume?

— Bătrânul era cârmaci pe o corabie de sclavi și-l aștepta o pedeapsă foarte aspră. Creștinul l-a scăpat, înlesnindu-i fuga. Cum aș putea să fiu eu atât de nerecunoscător și să-l omor fără nici o vină?

— Bine ai făcut că ai judecat așa și nădăjduiesc că voi putea să-ți arăt recunoștința mea.

— Tu, stăpâne?

— Da, eu. Ai în fața ta chiar pe acela pe care trebuia să-l omori, căci eu sunt effendi acela străin.

— Dacă nu mă crezi întreabă pe însoțitorul meu și el îți va spune, ba îți voi mai dovedi și în alt chip cele ce susțin.

— Asta ar fi ceva de care m-aș bucura, cum nu m-am bucurat în viața mea până acum.

— Numele bunicului tău nu-l cunoșteam, știu însă că era cârmaci pe o corabie care venea spre Siut, dar a ancorat la Giseh, curând după ce a ieșit din portul Bulak. E sau nu așa?

— Da, este.

— Eram pe corabie. Seara a venit scamatorul pe bord ca să mă jefuiască. De omorât trebuia să fiu omorât ceva mai târziu.

— Chiar așa e. Am aflat toate astea de la bunicul meu. Știi cum se numea corabia?

— Firește că știu. Era dahabijeha „es Semek”, peștele.

— Gura ta grăiește adevărul, effendi. Tu ești omul despre care ți-am vorbit și care a fost atât de îngăduitor cu bunicul meu. Stăpâne, îți mulțumesc din adâncul sufletului meu!

Îmi apucă mâna și o duse la inimă.

— Un lucru nu înțeleg, i-am spus eu. Nu puteai afla despre mine decât de la bunicul tău și, pe cât știu, bătrânul zicea că se duce la fiul său, la Gubator, iar pe tine te văd aici, la Siut.

— Nu s-a dus la Gubator. Altul îi era gândul, dar, deși te-ai purtat atât de frumos cu el, nu ți l-a spus. Ești creștin și... Mai e nevoie să urmez?

— Nu, te-am înțeles.

— Trebuie să știi, effendi, că făceam și eu parte din oamenii corăbiei. Mă îmbolnăvisem însă pe drum și mă lăsaseră aici. Bunicul s-a temut să se întoarcă acasă la Gubator, ca să nu se facă în urmă cercetări și să dea de el acolo. De aceea a venit la Siut, unde știa că-l aștept eu. Mi-

a povestit și mie cele petrecute. Spre norocul lui, a găsit loc pe o corabie care pornea spre Khartoum. N-a stat decât o jumătate de zi în Siut și m-a însărcinat pe mine să mă duc la Gubator, ca să le spun alor noștri ce nenorocire i s-a întâmplat.

— Și de ce n-ai plecat?

— Tocmai vroiam s-o fac, când m-am întâlnit cu Abd el Barak, mokedemul sfintei Kadirine, care...

— Unde te-ai întâlnit cu el? l-am întrerupt eu.

— Pe stradă.

— Știi unde stă?

— Nu. Mi-a poruncit să-l aștept afară din oraș, unde l-am găsit împreună cu scamatorul și fachirul. Mi-au poruncit să te omor ca...

— Bine, dar nu mă cunoșteau

— O, știau ei că vei sosi cu „Vulturul”, corabia lui reiss effendina, și ziceau că au să mi te arate.

— Și n-au putut să te înduplece la crimă? Ce-au spus când au văzut că nu vrei?

— S-au prefăcut că nu le pasă, pe urmă fachirul m-a chemat să văd mormântul unui marabut, care s-ar afla într-o criptă adâncă, și m-au adus aici. Era și scamatorul cu el.

— Și Abd el Barak nu?

— Țsta a trebuit să plece mai înainte.

— Unde?

— Nu pot să știu. Am înțeles numai din câteva cuvinte pe care le-au șoptit, că se duce să-l prevină pe un negustor de sclavi despre sosirea lui reiss effendina.

— Crezi, deci, că nu se mai află la Siut?

— Poate să mai fie, dar mai degrabă nu.

— Hm! Și zici că te-au adus în acest loc spunându-ți că și-ar afla aici mormântul unui marabut? Și tu ai crezut?

— Cum nu era să cred ce spunea fachirul, e doar un sfânt!

— Un sfânt care minte și omoară. Nu trebuia să te încrezi în vorbele lui.

— Iartă-mă, effendi, dar pe tine nu te-a atras în cursă tot cu o minciună?

— Ai dreptate. Nu sunt în drept să-ți fac observații. Nu mai văzuseși niciodată locul unde ne aflăm acum?

— Niciodată.

— Așadar, nu ne poți da vreo lămurire?

— Nici una.

— Prost lucru! Ar fi cu putință să ne facem drum pe undeva spre vreo ieșire?

— Am căutat eu, dar n-am găsit nici unul.

— Cum ai putut să cauți? Ești doar în întuneric?

— După ce cobori douăzeci de trepte, începând de sus, dai de două firide, mai bine zis două galerii care...

— Le știu, l-am întrerupt eu. Nu cred să ducă prea departe.

— Poate că ieșirile sunt astupate cu nisip, nu știu nici eu. Am fost însă dus într-una din galerii. Am văzut acolo o lespede groasă de piatră și o grămadă de pietre deasupra, ba erau și niște lămpi de pământ umplute cu ulei. Am aprins două din ele. Pe una am luat-o eu în mână și am început să cobor înaintea lor. Dar cum am coborât câteva trepte, mi-au strigat că trebuie să putrezesc aici fiindcă altminteri aș putea să-i dau de gol că vor să-l omoare pe effendi acela străin.

— Sărmane om! Din pricina mea a trebuit să suferi tu.

— De suferit am suferit destul, effendi. Mai întâi am crezut că glumesc; pe urmă, când am văzut că acoperă puțul cu lespede și pietroaiele, mi-am dat seama că numai de glumă nu poate fi vorba. Am început să țip, să mă rog de ei — degeaba. Am înțeles atunci că de sus nu-mi putea veni salvarea și am coborât tot mai jos, până am nimerit aici, în cămăruța asta, care trebuie să fi fost cândva un puț de apă. N-am găsit nicăieri un loc care să-mi dea de bănuț că ar fi undeva vreo ieșire. În aceste patru zile am urcat și am coborât de sute de ori treptele, până ce am căzut istovit. La urmă mi-a scăpat lampa din mână și s-a spart, așa că am

rămas în întuneric. Mi se părea că-mi pierd mințile. Am urlat, am răcnit ca un nebun, până n-am mai avut glas și am căzut ca mort aici, pe locul ăsta unde m-ați găsit.

— Cum poți să știi că au trecut patru zile?

— Am un ceasornic, la mine. Mi-l dăruise odată un marinar bătrân în Alexandria.

Scoase un ceas mare, vechi, din buzunarul pantalonului și mi-l arătă, apoi urmă:

— Cât am avut lumină, m-am tot uitat la el, pe urmă am pipăit cu degetele minutarele. Acum, în urmă, am ajuns să simt cum mă pândește moartea, când v-am auzit deasupra capului meu. Am vrut să mă ridic și să vin sus, dar n-am mai avut putere. Mi-ați auzit gemetele?

— Da. Acum taci și nu mai vorbi, căci ești prea slăbit. Eu mă duc să cercetez locul.

— Degeaba, n-o să găsești nimic.

— Sunt și eu încredințat că aici cercetările nu vor duce la nici un rezultat. Ne aflăm la mare adâncime de vârful movilei și nu cred să fie pe aici vreun culoar, dar trebuie cu orice preț să găsim o ieșire, chiar de-ar fi s-o săpăm cu mâinile noastre.

— Munca ar ține săptămâni întregi și am muri toți până atunci.

— Eu n-am defel presimțirea că o să mor; dimpotrivă, inima îmi spune vă vom ieși în curând la lumina zilei.

— Of, effendi, dacă s-ar putea să fie așa! se tângui Selim. Eu nu mai am nici o nădejde... vom muri aici, neștiuți de nimeni. De ce mi-o fi hărăzit Allah tocmai *kismet*-ul ăsta!

— Ce te bocești așa? zise Ben Nil, cu ciudă. Te laudai mai adineauri că ești cel mai viteaz dintre vitejii neamului tău. Pesemne că în neamul tău nu sunt decât muieri.

— Nu mă insulta! Nu spuneai și tu că ai urlat și ai zbierat ca un nebun?

— Vezi că eu eram singur; acum suntem trei.

Selim vru să-i răspundă ceva, i-am făcut însă semn să tacă; pipăiam pereții și voiam să aud dacă nu sună undeva

a gol.

Nimic.

Aerul devenea din ce în ce mai greu. Trebuia să ne urcăm iar sus, mai ales că tot acolo puteam să găsim vreun mijloc de scăpare; dacă exista cumva vreunul.

— Cum să mă urc? întrebă tânărul. Sunt prea slăbit...

— Te tragem după noi, i-am răspuns eu.

L-am legat cu frânghia pe după subsuori și Selim își înfășură capătul în jurul mijlocului, apoi am pornit înainte. Pe Ben Nil l-am luat călare pe umeri, cum făcusem cu intendentul, și pe când Selim îl trăgea de sus, eu îl împingeam de jos.

Ajunserăm fără prea multă greutate în încăperea de deasupra, unde mai fusesem adineauri. Noroc că aveam încă patru făclii cu noi. M-am apropiat de partea unde mi se păruse că văzusem locul acoperit cu nisip și, pe când Ben Nil ne ținea făclia, eu cu Selim ne-am apucat să dăm cu mâinile nisipul la o parte.

Nu trecură nici cinci minute și băgarăm de seamă că gaura era zidită de jur împrejur.

— Allah e mare! Asta e o galerie! strigă Selim.

— Așa se pare, i-am răspuns eu.

— Effendi, de unde ai știut tu?

— De știut n-am știut, dar am ghicit. Aerul e aici respirabil, astfel că am bănuț imediat că există în încăperea asta mică o legătură cu lumea de afară. Și apoi e singura bucată de loc care nu e căptușită cu cărămizi.

— Da, e o galerie, adăugă Selim, scormonind cu puteri îndoite pământul. Un culoar adevărat, zidit, al cărui tavan s-a năruit și nisipul a pătruns înăuntru. O, Allah, de n-ar fi acoperit de tot...

— Dacă ar fi așa, n-ar fi aerul atât de bun.

— Și crezi că pe aici ne putem salva?

— Fără cea mai mică îndoială, de ieșit trebuie să ieșim noi cu orice chip, fie pe aici, fie prin altă parte. Nu e fahirul omul care să mă poată opri pe mine din cale.

Habar n-are de ce e în stare un om energic și cu mintea ageră. Săpă înainte Selim!

— Da, da, săpați, săpați, în vremea asta eu o să mă rog din adâncul sufletului meu, zise Ben Nil. Și după ce voi scăpa, vai de acela care m-a adus aici!

— O să-l fac praf... praf o să-l fac pe nemernicul ăla de fachir, scrâșni Selim, înfuriat, zvârlind cu ciudă pumnii de nisip în juru-i. Numai de ne-am vedea odată afară!

— O să ne vedem, fii pe pace, i-am răspuns. Cred că știu chiar locul pe unde vom ieși.

— Vorbe îndrăznețe, effendi!

— Nu, Selim. Știi tu cam cât de înaltă e movila?

— Nu.

— Și cât de adânc duce puțul în pământ?

— Nici asta.

— Află dar de la mine. Am coborât până aici cincizeci de găuri care închipuie treptele și socot că ne aflăm la suprafața pământului. Acum săpăm spre partea de miazăzi a movilei. Peste ce o să dăm acolo?

— Nu știu ce vrei să spui.

— Ia adu-ți aminte de groapa în care a căzut intendentul.

— Allah, W'Allah, T'allah! Crezi tu cumva că...

Își curmă vorba și mă privi uluit.

— Firește că așa cred!

— Că de aici ajungem la groapa aia?

— Sunt aproape sigur. Deocamdată nu pot să-ți spun cu siguranță, dar nu cred să mă înșel că galeria asta duce de-a dreptul la locul unde a căzut intendentul în groapă.

După ce dădurăm de vreo doi coți nisipul la o parte, ne pomenirăm într-adevăr într-un spațiu gol, zidit, unde mă puteam mișca destul de bine. M-am târât în genunchi, cu făclia aprinsă în mână. Culoarul era destul de lung și mi se părea că nu se mai sfârșește. În cele din urmă am ajuns iar la o grămadă mare de nisip, care mă împiedică să mai înaintez. Tocmai mă gândeam dacă să m-apuc singur să dau

nisipul la o parte sau să chem pe ceilalți doi în ajutor, când auzii glasul lui Selim în urma mea:

— Slavă lui Allah că te-am găsit!

— De ce ai venit după mine?

— Fiindcă nu mă mai rabdă locul în bezna aia.

— Ți-era frică?

— Mie? Eu sunt un viteaz și nu știu ce e frica, dar bietul Ben Nil tremură varga.

— De aceea l-ai lăsat singur? Bine mai știi să-ți arăți curajul! Na, ține făclia, eu m-apuc de săpat.

Nisipul era moale și-l puteam da ușor în lături. Nu trecu nici un minut și simții în față o boare de aer proaspăt, încă o jumătate de minut și văzui lumina zilei.

Nisipul care mai rămăsese se năruie de la sine și în locul lui se căscă o gaură mare. Soarele era tocmai deasupra capului meu; mă aflu chiar în gaura din care-l scosesem pe intendent... Presupunerile, mai bine zis bănuielile mele, se adeveriseră.

Am tras cu nesaț aerul în piept. Selim veni după mine, se ridică în picioare cât era de lung și strigă nebun de bucurie:

— Allah il Allah! Cerul fie lăudat și toți califi să...

— Taci odată cu toți califi tăi, idiotule! Vrei să ne dăm de gol? m-am răstit la el.

— Cum să ne dăm de gol? întrebă el nedumerit.

— Firește!

— Cui?

— Acelora care ne-au închis în puț.

— Păi tocmai ei trebuie să afle că suntem iar liberi.

— Nu încă. Dacă mai sunt pe aici, punem repede mâna pe ei. Cu țișetele tale îi pui pe goană și pe urmă i-ai de unde nu-s!

— Bine zici, effendi. Să-i prindem. O să le arăt eu... praf îi fac! Eu, cel mai viteaz dintre viteji, vreau să le...

— Taci, prostule! Eu mă duc în recunoaștere. Tu te întorci la Ben Nil să-l aduci înapoi.

— Eu, zise Selim, înspăimântat. Nu se poate!

— Mare fricos ești! Dacă te las singur aici, cine știe ce gogomănie faci și ne scapă ticăloșii ăia. Ți-e frică să te întorci în galerie?

— Nu mi-e frică.

— Atunci du-te.

— Nu mă duc.

Cu neputință să-l conving; trebuia deci să mă duc eu să-l aduc pe Ben Nil. I-am spus lui Selim să nu facă gălăgie și, dacă simte pe cineva pe aproape, să se vâre repede îndărăt în galerie.

L-am găsit pe Ben Nil unde-l lăsasem.

— Ce vești îmi aduci, effendi? mă întrebă el.

— Cât se poate de bune. Suntem liberi. Galeria duce afară.

Tânărul se ridică de jos, dar căzu din nou în genunchi, spuse o rugăciune de mulțumire, pe urmă îmi întinse amândouă mâinile și zise:

— Stăpâne, clipa asta n-am s-o uit cât oi trăi. Dacă va veni prilejul să-ți arăt recunoștința mea și n-o fac, să nu-mi îngăduie Allah să intru în raiul său când mi-o veni ceasul. Dar unde e Selim?

— Afară.

— E fricos ca o muiere bătrână și a luat-o la fugă. Pot să vin și eu cu tine?

— Cum să nu. Numai să poți merge. Galeria e foarte lungă și scundă, așa că nu te pot sprijini.

— Nu e nevoie. Smochinele și chebabul mi-au dat puteri. Ia-o înainte, eu te urmez.

Ajunserăm în sfârșit la groapă. Pe Selim nu-l văzurăm, în schimb i-am auzit glasul:

— Câinilor, nepoți și feciori de câini! răcnea el cât îl ținea gura. Fugiți, fugiți cât puteți, altminteri vă strivim printre degete ca pe niște gănganii. Eu sunt cel mai mare războinic de pe lume și viteazul vitejilor — așa să știți! Fugiți cât vă țin picioarele; de unde nu, sunteți pierduți...

Ar fi urmat poate la nesfârșit cu răcnetele lui neroade dacă nu-l strigăm eu. Cum putuse să iasă singur din groapă, nu pricepeam defel.

— Ce dracu' zbieri așa? Nu ți-am spus să te ascunzi dacă vine cineva? m-am răstit la el.

— Ce, să nu le spun nemernicilor ăloră părerea mea? îmi răspunse el, necăjit.

— Care nemernici?

— Fachirul și pungașul ăla al lui. Aleargă spre oraș de le sfârâie călcâiele.

— Cum ai ieșit afară din groapă?

— Cu mâinile și picioarele. Ce, nu sunt destul de lungi?

— Prea! Făceai însă bine dacă rămâneai unde erai.

— Ce era să fac acolo, jos, effendi? Când mi-am adus aminte ce ne-au făcut ticăloșii ăia, m-a cuprins deodată o furie că nu m-am putut stăpâni. M-a prididit mânia și n-am mai putut-o înfrânge. Am ieșit atunci din groapă asta păcătoasă și, cum m-am văzut afară, am dat cu ochii de ăia doi.

— De unde veneau?

— Coborau dealul. M-am răstit la ei și de spaimă au luat-o la fugă. Uite-i, se văd și acum.

— Ține frânghia. Vin îndată.

I-am aruncat un capăt al funiei, apoi am început să mă cațăr pe ea. Când am ajuns sus, i-am văzut într-adevăr pe cei doi fugind cât puteau. Erau prea departe ca să-i mai pot ajunge. Dobitocul de Selim stricase iar totul. M-am răstit înfuriat la el:

— Mă, tâmpitule, flecarule, de ce nu ți-ai ținut gura, măgarule? Dacă nu începeai cu ale tale, puneam mâna pe ei și-i predam poliției.

— Lasă că nu e timpul pierdut. Îi prindem noi cum om ajunge în oraș.

— Parcă sunt proști să ne aștepte? Și tocmai tu ești omul să prinzi pe cineva!

— Eu? Nu mă cunoști, effendi. Mie nu-mi scapă nimeni, numai să vreau.

— Atunci de ce i-ai lăsat să fugă?

— Pentru că... pentru că așa am vrut.

— Aha! Pentru ce?

— Cum era să vă las la nevoie? Ce vă făceați fără mine! Afurisiții ăia goneau, că dacă m-aș fi luat după ei îi ajungeam tocmai la anul!

— Unde erai când i-ai zărit?

— Tocmai ieșisem din groapă și m-au văzut. Au rămas întâi cu gura căscată, pe urmă au luat-o la fugă ca nebunii.

— Zii, s-a speriat fricos de alt fricos?

— Eu fricos? Te îndoiești de curajul meu?

— Ba bine că nu! De frică ai ieșit din gaură și tot de frică ai început să zbieri la ei. Ceea ce are haz e că au luat-o ei la fugă. Să nu fi fost ei niște fricoși ca tine, o pățeai și tu și noi rău de tot. Cu tine isprăveau ei repede, iar nici mie nu mi-ar fi mers, fiindcă de aici, de jos, eu nu puteam să le fac nimic, pe când ei mie, da.

— Ce? Isprăveau repede cu mine? Effendi, să fi îndrăznit numai, că-i făceam praf. De altminteri, îi avem și așa în mână. Dacă îi denunțăm poliției.

— Poliția pune mâinile în poală și-i lasă în pace, l-am întrerupt eu.

— Atunci du-te de-i reclamă la consulul tău. E și aici unul.

— Nici nu mă gândesc. Nu las eu în seama altuia ceea ce pot face singur. Dă acum încoace frânghia, să-l tragem și pe Ben Nil afară.

Tânărul își legă funia în jurul mijlocului și peste puțin îl aveam lângă noi. Cum se văzu salvat, bietul băiat căzu în genunchi și rosti o rugăciune fierbinte, mulțumind lui Allah că-l scăpase de la o moarte sigură.

Soarele dogorea, dar nouă ni se părea aerul dulce și îmbălsămat.

Am vrut să văd cum arată puțul pe dinafară. L-am lăsat pe Ben Nil — care trebuia încă să se cruțe din pricina slăbiciunii sale — și am pornit cu Selim spre gura puțului. Urmele erau încă acolo.

— Vezi că tu i-ai pus pe fugă? i-am zis eu cu necaz lui Selim. Stăteau de pază. Cine te-a pus să zbieri ca un măgar? Să-ți fi lăsat califii în pace!

— Effendi, eu sunt un drept-credincios al lui Allah și datoria mea era să le mulțumesc când m-am văzut scăpat dintr-o primejdie ca asta.

— Și trebuia să faci ca o vită? În sfârșit! Acum hai să coborâm în puț.

— Ce face? Vrei să cobor iar în iadul ăla? Te-au lăsat ei odată, diavoli, să scapi, a doua oară fii sigur că nu-ți mai dau drumul din ghearele lor.

— Nu fi prost, măi Selim, măi! Ai văzut tu jos în puț vreo urmă de drac?

— Nu numai una. I-am auzit pe toți urlând și am văzut focul iadului arzând în vâlvătaii.

— Așa? Bine. Rămâi aici. Eu mă duc. Cu tine ori fără tine tot una e. Mare ispravă nu faci, chiar dacă vii.

Am coborât iar în puț și am dat de cele două galerii pe unde trecusem cu Selim și în care rămăsese fachirul și ne pândise muza'birul. Am găsit într-adevăr lămpile de pământ despre care ne vorbise Ben Nil. Am vărsat uleiul din ele și le-am călcat în picioare până le-am făcut cioburi.

Fachirul și muza'birul crezuseră pesemne că puțul nu mai are altă ieșire; dacă ar fi știut ei, am fi fost cu siguranță pierduți.

Ieșind afară, l-am găsit pe Ben Nil așteptându-mă.

— Effendi, zise el când mă văzu, am jurat să n-am astâmpăr până ce nu mă voi răzbuna pe Abd el Barak, pe fachir și pe scamator. Îngăduie și legea ta răzbunarea?

— Nu, dragul meu. Numai lui Dumnezeu îi e îngăduit, dacă așa crede El de cuviință. E însă de datoria fiecăruia

să-l pedepsească pe vinovat și să nu-l lase să mai făptuiască și alte nelegiuiri.

— Și tu vrei să-i pedepsești?

— Nu eu, că nu sunt judecător. Nici nu mă duc să-i reclam, fiindcă sunt sigur că mai mult aș strica decât aș folosi. Mai mult; s-ar putea să fie preveniți chiar de poliție să se țină ascunși.

— Atunci ce ai de gând să faci?

— Să fiu cu ochii în patru. Cum mi-o cădea unul din ei în palmă, îi dau pe mâna autorităților și nu mă las până nu-și primește pedeapsa.

— No să apuci, fiindcă până să-i dai tu pe mâna autorităților, i-am înfipt eu cuțitul în piept. Cel mai rău dintre ei e ipocritul acela de Abd Asl; cine nu-l cunoaște bine, îl crede cel mai cucernic om de pe pământ, aproape un sfânt, și când colo e dracul cu chip de om.

— Abd Asl? am întrebat eu încremenit. Cine e ăsta?

— Fachirul, cine să fie! Pesemne că nu ai auzit încă până acum numele ăsta.

— De auzit l-am auzit eu, dar nu știam că așa îl cheamă pe fachir. Știi tu cine e Ibn Asl?

Tânărul mă privi cercetător, pe urmă zise:

— De ce mă întrebi? Fiindcă ți-am spus că fac parte dintre corăbierii dahabijehei!

— Nu. Mie mi-e totuna dacă ai fost marinar pe o corabie de sclavi sau pe alt vas.

— Așadar, nu mă disprețuiești?

— Defel.

— Atunci o să-ți mărturisesc că numele ăsta îl cunosc foarte bine.

— E Ibn Asl rudă cu fachirul?

— Ibn Asl e feciorul său și e poreclit ed Djasur, adică „îndrăznețul”.

— Mulțumesc. M-ai luminat într-o afacere care putea astfel să rămână pentru mine o taină. Ai fost vreodată în Khartoum?

— Chiar de mai multe ori.

— Cunoști tu acolo pe un negustor Barjad el Amin?

— Ce fel de om e?

— Toată lumea îl crede om cinstit și asta e și părerea mea.

— Mă bucur de cele ce-mi spui.

— De ce? Vrei să te duci la Khartoum?

— Într-acolo mi-e drumul.

— Ascultă, effendi, nu-ți trebuie un servitor? Ia-mă cu tine. Sunt sărac, dar nu-ți cer nici o simbrie, te slujesc numai pe mâncare.

— Bine, îmi placi și te iau. Fiindcă ești de meserie corăbier poate că voi găsi la Khartoum o slujbă mai bună pentru tine.

— Mulțumesc, stăpâne, să fii sigur că voi ști să mă fac vrednic de încrederea ta. Când pleci?

— Nu știu încă. Aștept mai întâi sosirea unui prieten.

— Dacă sosește chiar astăzi, mi-ar fi cu neputință să te însoțesc, fiindcă mai am ceva treabă pe aici.

— Nici eu n-aș putea pleca astăzi, trebuie neapărat să mă duc la Maabdah, unde nădăjduiesc să-l găsesc pe fachirul Abd Asl.

— Tocmai din pricina lui sunt și eu silit să mai rămân. Trebuie să mă răzbun pe el cu orice preț.

— Lasă asta în seama mea.

— Nu, effendi, și tu și eu avem aceleași drepturi asupra lui, și care din noi ajunge mai repede, acela are dreptul de întâietate.

— Cum vrei să te răzbuni, când n-ai nici măcar un cuțit?

— Am avut, dar mi l-a luat fachirul; nădăjduiesc însă că dacă voi fi servitorul tău îmi vei împrumuta tu unul.

Tânărul îmi făcuse de la început o impresie foarte bună. I se citea pe față că e un om cinstit și de treabă și, cum cunoștea bine valea Nilului, îmi putea fi de mare folos.

Am început să pricep acum unele lucruri de care mă mirasem înainte. Băiatul trimis de fachir și bătrânul

grădinar păreau să știe ce mi se pregătea. Poate că făceau amândoi parte din sfânta Kadirine. Fachirul îmi spusese numele lui și al fiului său, despre care zicea că e acum cel mai renumit vânător de sclavi și că-i jucase un renghi lui Ben Wasak din Maabdah. Își închipuise probabil că nu voi mai putea să mă folosesc de cele ce aflasem, deoarece era sigur că din puțul acela, unde mă închisese, nu mai era chip de ieșit.

Pornirăm acum îndărăt spre oraș. Trebuia să mergem foarte încet, din pricina lui Ben Nil, care abia se putea ține pe picioare. Ne-a trebuit mai bine de un ceas până ce am ajuns la cele dintâi case de la marginea orașului. L-am întrebat pe tânăr dacă se pricepe să mânuiască armele.

— Da, mi-a răspuns el.

— Dar curaj ai?

— Pune-mă la încercare, effendi.

— Hm... numai să nu ne dai de rușine, spuse Selim cu îngâmfare. Mulți cred că îl au, dar sunt fricoși ca niște iepuri. Uită-te la mine! Eu sunt viteazul vitejilor, cel mai îndrăzneț dintre...

— Ai dat dovadă chiar azi, îl întrerupse Ben Nil zâmbind.

— Da, am dat, așa să știi! Am coborât în fundul iadului, pentru ca să te scot pe tine de acolo, și fără mine effendi nici n-ar fi găsit ieșirea, căci eu i-am ținut făclia, ca să dea nisipul la o parte.

— Cum adică, se cere curaj ca să ții o făclie în mână?

— Nu asta voiam să spun, ci că mă pricep și când e vorba să scapi un prizonier din închisoarea lui. Tu ești acum sluga lui effendi și, fiindcă eu sunt ocrotitorul lui, sunt și al tău în același timp și trebuie să asculți de mine, ca și de el.

Am vrut să-l lămuresc lui Ben Nil care era situația, așa că i-am spus:

— Lunganul ăsta de Selim nu e ocrotitorul meu și nici altceva nu-mi e. E numai servitorul tovarășului meu, pe care îl aștept aici; atâta tot.

— Stăpâne, de ce mă înjosești? strigă Selim, mâhnit. Zici că sunt servitor, pe când eu sunt intendentul, prietenul și omul de încredere al lui Murad Nassir.

— Atunci e și Ben Nil același lucru pentru mine și, pentru că sunteți egali, n-are de ce să asculte de tine.

— Da, dar vezi că el nu e cel mai viteaz al neamului său!

— De unde știi că nu? Poate că e și el tot așa de renumit ca și tine și de un neam mai bun. Te tot aud lăudându-te cu neamul tău, dar nu mi-ai spus încă din ce trib faci parte.

— Cum, nu ți-am spus? Atunci ascultă și te minunează. Eu sunt un fiu al celui mai renumit dintre neamuri, adică al neamului beni fessara.

— Din Kordofan?

— Da, de acolo mă trag eu.

— Și de ce ți-ai părăsit tribul?

— Fiindcă nu se mai războiește cu nimeni. Un viteaz ca mine nu poate trăi fără lupte, fără să vadă sânge curgând și pentru că acolo nu mai puteam vedea așa ceva, am plecat.

— Și unde ai luptat?

— Pretutindeni. Am cutreierat toate țările lumii, m-am luptat cu toate fiarele pământului și cu oameni cât n-am păr pe cap. Acum să spună și Ben Nil asta din ce neam face parte.

— Eu sunt un beduin din tribul uled-ali, răspunse simplu tânărul.

— Și cu cine te-ai războit până acum?

— Cu nimeni.

— Așa? Atunci ești un nimic, un fleac pe lângă mine! Nu ești vrednic nici să-mi săruți urma. Vreau să fiu mărinimos cu tine și să te fac un erou.

— Iar eu, am adăugat râzând, îi voi da armele de care va avea trebuință. Ia să intrăm puțin aici.

Treceam tocmai prin bazarul cu arme. Am intrat într-o prăvălie și i-am cumpărat lui Ben Nil o flintă, un pumnal și două revolve, pe care tânărul le primi cu bucurie, neștiind cum să-mi mulțumească.

Mă gândeam să-i cumpăr și un rând de haine mai ca lumea, dar aveam timp s-o fac a doua zi, mai ales că trebuia să aleg și pentru mine unul, deoarece cel de pe mine ajunsese într-un hal fără de hal din pricina urcușului și coborâșului în puț. Ajunși la palatul pașei, Selim se duse la intendent, iar eu cu Ben Nil la gazda mea, rugându-l pe bătrân să-i ofere și tânărului ospitalitate în casa lui. Când auzi ce s-a întâmplat, i se aduse atâta mâncare încât s-ar fi putut sătura zece inși. Mâncărăm și eu și el până ce nu mai încăpu în noi.

În vremea asta gazda mai trimisese un om la mal, să pregătească o barcă. Peste puțin veni și Selim cu intendentul.

— Vezi, effendi, zise acesta, ce prevestea întunecimea de lună? Eu am căzut chiar a doua zi în groapa aia și voi era cât pe ce să vă pierdeți viața.

— Așa e, dar primejdia prin care ai trecut tu ne-a fost nouă de mare folos, i-am răspuns eu. Dacă nu cădeai tu în groapă, n-am fi ieșit nici noi acum din puț.

— Ați ieșit voi, nu e vorbă. Vinovații însă tot trebuie pedepsiți.

— Firește.

— Mi-a spus Selim că vrei să te duci în Maabdah, ca să-l prinzi pe fachir, de aceea, am poruncit să se încarce o barcă cu soldați, care să meargă cu voi. Vin și eu ca să vă ajut să puneți mâna pe criminal.

Mie asta nu-mi plăcu, de aceea i-am zis repede:

— Nu e nevoie. De ce te amesteci în treburile mele?

— Cum, de ce mă amestec? Ești doar musafirul nostru, ne ești drag la toți și suntem datori să ne îngrijim de viața ta. În afară de asta, afacerea îl privește și pe pașă, și cum el nu se află aici, eu, ca intendentul său, trebuie să-i țin locul.

— Vezi că n-aș vrea să te ostenești...

— Nu e nici o osteneală. Când a fost vorba să te duci la puț, te-am lăsat singur și vezi ce s-a întâmplat. Vrei să pățești iar ceva? Nu, nu, trebuie să te însoțesc.

— Lasă-mă, rogu-te, să fac cum cred eu că e mai bine.

— Nu se poate! Cum am spus așa rămâne.

Imposibil să-l scot dintr-ale lui. Ținea cu orice preț să mă însoțească, așa că n-am avut încotro. Șeful grajdurilor și Selim veneau și ei. Acesta din urmă se lăuda că numai el e în stare să-l prindă pe fachir.

La mal ne așteptau două bărci. Într-una am luat loc eu, gazda mea, Ben Nil și niște grăjdari care știau să vâslească. În cealaltă intendentul cu Selim. Barca era vâslită de soldați. Dar ce fel de soldați!

Când intrasem cu reissul effendina în curtea palatului, văzusem aciuiți acolo o grămadă de bătrâni zdrențăroși. Aceștia erau soldații. Doisprezece din ei se înghesuiau în barcă. Erau acum înarmați până în dinți, armele lor erau însă niște vechituri și bieții oameni făceau impresia că sunt scoși dintr-un azil de bătrâni. Am înțeles însă repede că în ce privește forța lor fizică mă înșelasem grozav. Cum ajunserăm în mijlocul râului, oamenii începură să vâslească din răsputeri, și barca lor aluneca repede ca o săgeată pe apă, așa că a noastră rămase cu mult în urmă.

— Stați! le strigai eu. Trebuie să rămânem împreună.

— Lasă că ne găsim la Maabdah, îmi răspunse burtosul, îndemnându-și oamenii să zorească și mai mult.

Să fi urmărit prin asta un anumit scop? Posibil. Eu eram creștin și voiam să prind un fachir de-al lor, pe care toți îl credeau sfânt. Nu era mai bine să-l facă scăpat, prefăcându-se că mă ajută la prinderea lui?

Am pus singur mâna pe o lopată, cu gând să fac barca să înainteze mai repede, dar degeaba. Am lăsat lopata jos și am început să privesc prin ochean. Când am zărit stâncile din Maabdah, am văzut pe vârful uneia din ele un om care privea spre Nil. Aș fi putut să jur că era scamatorul. Când barca în care se afla intendentul coti spre mal, omul o luă în fugă spre sat și pieri printre colibe.

Soldații coborâră pe uscat și o luară spre sat. Dar până a ajunge ei la cele dintâi case, l-am zărit pe scamator, cu încă

unul, la cealaltă margine a satului, zorind spre deal și dispărând apoi într-o văgăună.

După trei minute eram și noi pe mal.

Mi se păruse sau era adevărat că tovarășul scamatorului era chiar fachirul? De aceea, n-am luat-o cu ceilalți spre sat, ci de-a dreptul în direcția văgăunei.

Ben Nil mă urmă, fără să-l fi chemat eu. Șeful grajdurilor strigă după mine să nu mă rătăcesc și, văzând că nici măcar nu întorc capul, porni cu ceilalți spre sat.

— Effendi, îmi zise tânărul, ai luat-o pe calea cea bună, poate izbutim să-l ajungem.

— I-ai recunoscut și tu?

— Da. Ochii mei sunt aproape tot atât de buni ca și ocheanul tău.

— Cunoști ținutul?

— Da, dar nu atât de bine cum aș fi vrut. Am ancorat adesea aici, dealurile nu le-am urcat însă.

Ne-a trebuit mai bine de un sfert de ceas până să ajungem la văgăună. Potecă nu exista, iar drumul era greu, plin de hârtoape. Râpa era îngustă și plină de cotituri printre stâncile netede și drepte. Deodată se despărțea în două. Ei, acu' ce te faci? S-o iei la dreapta, ori la stânga?

Să fi știut mai dinainte că erau două cărări, aș fi dat mai multă atenție urmelor. Acum degeaba le-am căutat, că n-am mai găsit nimic. Pământul era acoperit cu pietriș și bolovani, încât cu greu s-ar fi întipărit pașii pe el.

Ne bizuirăm pe puțin noroc și o luarăm spre dreapta. După cinci minute văgăuna se isprăvea. Ne întoarserăm la răscruce și pornirăm spre stânga. Drumul făcea un cot și se despărțea iar în două. O ținurăm tot pe stânga și dădurăm de un perete de stâncă cu neputință de urcat. Iar ne întoarserăm și o luarăm la dreapta. Poteca urca pe vârful unei stânci. Dădurăm în vârf de un platou care cobora, din trei laturi, vertical în prăpastie. Înțeleseserăm că am fost păcăliți și ne întoarserăm îndărăt.

— Numai Allah le știe pe toate! spuse Ben Nil cu ciudă. Nu pricep unde dracu' au pierit... parcă au intrat în pământ.

— Ba eu pricep. Dealurile astea sunt pline de peșteri. S-au ascuns pesemne în vreuna din ele și, dacă gura peșterii n-o fi fost prea mare, au astupat-o cu bolovani. Nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne ducem în sat. Ori poate că ne-am înșelat, și oamenii pe care i-am zărit nu erau cei pe care îi căutam noi.

— Ba ei erau, effendi. Ochiul meu nu se înșală. Îmi dau seama că am căutat degeaba. Curând se va însera.

Așa și era. Soarele cobora spre asfințit; ne văzurăm deci siliți să renunțăm și să ne întoarcem în sat. Îi găsirăm pe tovarășii noștri fumând și stând la taifas cu sătenii.

— Ați căutat? l-am întrebat pe intendent.

— Nu.

— De ce?

— Te-am așteptat pe tine. De ce n-ai venit cu noi?

— Știu oamenii ăștia adunați aici pentru ce am venit? i-am zis, fără să-i răspund la întrebare.

— Da. Le-am spus eu.

— Atunci ar fi mai bine să ne înapoiem la Siut. Căutarea noastră ar fi zadarnică dacă nu ți-ai putut ține gura.

— Inșallah! Ești musafirul nostru și trebuie să-ți împlinim dorința. Am întrebat de Ben Wasak și ni s-a răspuns că e plecat la el Ariș. El era singurul om în care mă puteam încrede și care m-ar fi ajutat să pun mâna pe fugari. Dar cum nu se află în sat, eram nevoit să renunț. I-am întrebat pe săteni dacă-l văzuseră pe fachir și pe scamator pe acolo, îmi răspunseră însă toți într-un glas că nici nu i-au zărit.

În cele din urmă i-am lăsat pe soldați să cerceteze prin colibe, deși știam că e zadarnic.

Nici n-am mai întrebat dacă există peșteri prin văgăună; știam dinainte că au să mă mintă. Nu s-ar fi încumetat

nimeni să predea unui creștin — unui ghiaur — pe fachirul lor, care trecea drept om sfânt.

Trebuia deci să las lucrurile la voia întâmplării; că aveam să mai dau odată ochii cu el, de asta eram sigur.

5. În pustiu

Korosko! Un nume atât de bine cunoscut și totuși ce localitate păcătoasă! Satul acesta nubian e înconjurat de munți stâncoși și pleșuvi, pe care razele soarelui se răsfrâng cu atâta tărie, încât abia poți respira de dogoarea lor.

Nu s-ar găsi un singur om care să locuiască în sat, dar aici Nilul face un cot, abătându-se din cursul său și șerpuind printre stâncile de la care și-a luat ținutul numele. I se zice Batn el Adșar, adică pântecul pietrelor. Ocolul pe care-l face Nilul dă loc la vârtejuri și cataracte care, deși nu împiedică cu totul navigația, o îngreunează foarte mult. Vasele trebuie descărcate, trase apoi de odgoane printre strâmtori, încărcate pe urmă iar, ceea ce dă loc la multă trudă și zăbavă. De aceea mulți fac ocol mai degrabă pe uscat decât pe apă, ca să scurteze din cale.

Drumul e lung de vreo patru sute de kilometri și duce prin Atmur — astfel se numește pustiuul nubian dintre Korosko și Berber.

La Korosko, de unde începe pustiuul, călătorul trebuie să închirieze cămile și să facă toate pregătirile de trebuință. Faptul acesta dă oarecare însemnătate localității, deși n-are decât o mână de case și un han pentru drumeți. Mai e în sat și o geamie, cu un minaret ca un coteț de porumbei. Poșta e singura clădire cu o ușă care se poate încuia. Prăvăliile și birourile se află într-un șopron lung, așternut pe jos cu rogojini, unde negustorii arabi fac negoț cu produse sudaneze, adică le schimbă pe cele europene.

Calea prin pustiu răspunde la Abu Hammed. Satul lutese lăsat în părăsire, dar Mehemmed Ali însărcină o căpetenie de-a ababdehilor să-l scoată iar la iveală, de aceea căpetenia și urmașii săi fură numiți șeicii acestui pustiu. Fiul căpeteniei se numea Hammed Khalifa și se dovedi un

stăpânitor absolut al pustiului și caravanelor. Lua vamă câte o moneda de fiecare cămilă, punându-se chezaș pentru siguranța călătorului și avutului său. De aceea călătoria era, prin Atmur, mult mai căutată decât prin alt pustiu. Și totuși, puterea și severitatea acestui șeic nu erau întotdeauna de ajuns.

În sfârșit sosi și Murad Nassir la Siut și mă luă, împreună cu Selim și Ben Nil, pe corabia lui. Află, bineînțeles, îndată de cele ce mi se întâmplaseră și nu putu defel înțelege cum se făcea că ura lui Abd el Barak luase proporții atât de mari. Se arată însă foarte mulțumit că scăpasem teafăr din toate primejdiile. Când i-am spus de prietenia mea cu reissul effendina, păru oarecum necăjit, de aceea mă gândii să nici nu-i mai pomenesc de el.

Călătoria de la Siut la Korosko era destul de plăcută. Stăteam cu Murad Nassir pe punte, sub cort, și mă puneă, când era bine dispus, să-i povestesc întâmplări din viața mea. Mă asculta cu încordare, părând că vrea să-mi cunoască viața în toate amănuntele. Aveam uneori impresia că omul acesta ar vrea să-mi încredințeze o mare taină, dar nu știe dacă s-o facă sau nu.

Pe sora lui o vedeam zilnic, dar întotdeauna acoperită de voaluri. Cele două slujnice albe purtau și ele un vâl pe față, dar nu atât de des ca al stăpânei lor. Odată, vântul ridică vâlul de pe fața Fatmei, bucătăreasa, și văzui un chip care n-avea nimic deosebit. Eu însă aș fi vrut să-l văd mai degrabă pe al stăpână-si.

Când ne întâlneam câteodată pe coverta vasului, o salutam și-mi răspundea prin câteva cuvinte, ceea ce era o favoare pe care mi-o făcea din recunoștință pentru că o tămăduisem de chelie. Nassir îmi spusese că podoaba capului ei începuse să crească iar. Deci, leacul meu folosise. Fata avea o voce adâncă și limpede, care suna cât se poate de simpatic.

Crezusem că voi putea afla ceva mai mult despre situația turcului meu, dar mă înșelasem. Se ținea în rezervă și

vorbea prea puțin despre sine.

Debarcarăm la Korosko. Era vorba ca reissul effendina să facă mai departe călătoria pe apă, pe când noi o preferam pe uscat. Afară de mine erau opt persoane, adică Murad Nassir, sora lui, cu cele patru slujnice, Ben Nil și Selim.

Deoarece corabia pe care venisem trebuia să plece mai departe, am fost siliți să tragem la han, unde femeile își aveau un apartament cu totul izolat de al nostru.

Urmară zile cât se poate de plicticoase. Ne trebuiau cămile și nu găseam. Beduinii ne lăsau dinadins să așteptăm, ca să ne ceară o chirie cât mai mare pentru ele. Ca să-mi mai treacă de urât, vânam porumbei sau pescuiam, ceea ce nu era defel o plăcere pe căldurile care domnesc acolo. Seara ședeam cu toții în grădină, fumând și stând la taifas. Noptile fiind răcoroase, trebuia să ne punem câte o haină mai groasă pe umeri.

Era în seara zilei a treia. Mă afluam singur cu Murad Nassir și-i explicam unele capitole din *Evanghelie* care îl interesau.

— Pentru ce nu aveți voie să vă luați mai multe femei? mă întrebă el, deodată.

— Foarte simplu, Dumnezeu i-a dat lui Adam una singură, i-am răspuns eu zâmbind.

— Ți-ar fi îngăduit să te căsătorești cu o păgână sau o mahomedană?

— Nu.

— O, Allah, de la câte vă mai oprește și legea voastră creștinească! Noi nu le întrebăm niciodată pe femei ce vor, fiindcă femeia n-are suflet ca bărbatul. Dar dacă ți-ar fi dragă o mahomedană, ai lua-o de nevastă?

— Poate ar trebui, însă, să se boteze în legea creștinească.

— Fii sigur că n-ar face-o, ci ți-ar cere ție să te faci musulman.

— Să fie atunci și ea sigură că n-aș face-o.

— Nici chiar dacă ar fi foarte frumoasă?
— Nici atunci.
— Și foarte bogată?
— Oricât de bogată.
— Bine, dar tu ești sărac!
— Te înșeli. Legea mea e o avuție. N-aș schimba-o pe toate bogățiile din lume.

Privi câteva momente, dus pe gânduri, se uită pe urmă lung la mine, apoi urmă:

— Ți-am spus cândva că te-am mai văzut o dată și am auzit multe despre tine. Ești omul care-mi trebuie și aș vrea să te am mai aproape. Îngăduie să-ți arăt ceva.

Scoase un portofel din buzunar, îl deschise și mi-l întinse, zicând:

— Vezi ce e în el?

— Da.

Era un teanc de bancnote englezești, reprezentând o sumă apreciabilă.

— Știi tu cât fac astea?

— O avere.

— Și totuși e numai o mica parte din cât am. Și vreau să-ți mai arăt ceva despre care te rog însă să nu spui nimănui. Hai!

Am înțeles că deznodământul se apropia. Vroia să mă câștige cu orice preț, dar în ce scop nu pricepeam. Trebuia să mai aștept.

Ne scularăm de jos și ne îndreptarăm spre ușa care ducea la odăile femeilor.

Bătu în ușă; o slujnică ne deschise. Îi șopti câteva cuvinte și femeia ne lăsă să intrăm. Când ajunserăm la o ușă lată el o dădu în lături și-mi zise:

— Intră. Eu te aștept aici.

Ușa nu era ceea ce înțelegem noi prin cuvântul acesta, ci o rogojină împletită din frunze de palmier, atârnată ca o perdea în dreptul deschizăturii, pe care o poți ridica sau da

la o parte. Am ridicat deci un colț al rogojinii și am trecut pragul.

Ceea ce mi se înfățișă ochilor mă umplu de mirare. Pe un morman de perne stătea o fată tânără de vreo șaptesprezece ani. Purta niște șalvari de mătase și în picioarele goale pantofi de catifea. O hăinuța scurtă, roșie, brodată cu fir, iar de la gât până la călcâie un fel de vâl subțire ca o pelerină. Părul, împletit în cozi lungi, scliffea de bănuți de aur și mărgăritare. Pe toate degetele mâinii avea inele cu pietre scumpe și unghiile îi erau vopsite cu henne. Genele și sprâncenele cu „khol”^[35].

Iar fața... o, chipul acela... Când se vorbește despre o orientală, ți-o închipui de o frumusețe răpitoare, asemănătoare unei zâne din povești, pe când fetița asta...

Trup ca al ei văzusem eu adesea pe la bâlciurile din țara mea, la fetele de țărani care vindeau linguri de cositor și răzătoare fabricate la țară. Avea o frunte lată numai de două degete, un născior ca o pătlăgică, buze subțirele, urechi și ochișori mici ca ai unui șoarece și șireți... da, șireți tot ca ai unui șoricel. Chipul ăsta nu l-am putut uita și n-am să-l uit cât voi trăi.

Drept să spun, mă aflam în mare încurcătură. La o astfel de surpriză nu m-aș fi așteptat; i-am pus o întrebare cam stupidă:

— Cine ești?

— Kumra, răspunse ea.

Pe turcește numele înseamnă turturica.

— Sora lui Murad Nassir?

— Da, effendi.

— Știai că voi veni?

— Mi-a spus fratele meu.

— Ești bolnavă, ai nevoie de vreo doctorie?

— Nu. Mi-ai redat strălucirea capului, altceva nu-mi lipsește.

— Atunci, pentru ce ai vrut să mă vezi?

— Nu eu am vrut. Așa mi-a poruncit fratele meu.

— Așa? Atunci uită-te bine la mine.

M-am așezat aproape de ea și am întors capul pe toate părțile. Fata zâmbi și zise veselă:

— O, effendi, te-am văzut doar de atâtea ori! Nu eu trebuie să te văd pe tine, ci tu pe mine.

— Da? Pentru ce?

— O să-ți spună fratele meu.

— Aha, am înțeles! Deci, audiența s-a sfârșit, nu e așa?

— Da. Du-te, că te așteaptă.

M-am înclinat după moda orientală și am ieșit.

Murad Nassir mă luă de braț și mă trase în camera lui. Șezurăm jos și, după ce ne aprinserăm pipele, turcul zise numai atât:

— Ei?

— Ce? Îl întrebai eu, neștiind ce să spun.

— Ai văzut-o acum în toată drăgălășenia și frumusețea ei?

— E încântătoare!

— Nu e așa că nu e alta mai frumoasă ca ea?

— Cea mai frumoasă sub soare!

— Ai dreptate, e un adevărat soare. Nici un ochi de bărbat nu i-a văzut încă frumusețea. Tu și logodnicul la care o duc acum sunteți singurii care au avut parte de un astfel de noroc.

— Bine, bine, logodnicul înțeleg, dar eu?

— Fiindcă mai are o soră...

— Aha, mai are...

— Da. Cu un an mai tânără ca ea, dar seamănă amândouă ca două picături de apă. Auzi ce-ți spun?

Băgase de seamă că rămăsesem pe gânduri, mai bine zis că mi se lungise fața de un cot.

— Aud, am răspuns eu.

— Și mă înțelegi?

— Bunătatea ta e astăzi atât de mare față de mine încât nici n-o înțeleg, nici n-o pricep.

— Hm... nu-mi face plăcere răspunsul tău, fiindcă îmi vine foarte greu să-ți spun pe șleau ceea ce aş vrea să-ți spun.

— Atunci n-o mai spune. De ce să-ți faci necazuri degeaba?

— Cu toate astea trebuie, deoarece nu mă înțelegi. Ți-am mai spus într-un rând că vreau să te încățușez de mine. Știi tu că surorile mele sunt foarte bogate?

— Asta vrei să spui, dragul meu, că Allah a fost mai milostiv cu tine. Eu n-am surori bogate.

— Nici n-ai nevoie, fiindcă o să te însori cu o fată bogată.

— Zău? Nici nu știam ce noroc mă așteaptă. Numai, vezi tu, nu m-am gândit încă să mă însor.

— S-au gândit alții pentru tine. O să-ți dau eu o nevastă care...

— Ține-o pentru tine. Prietenia nu-mi îngăduie să te jefuiesc...

— Nu mă jefuiești defel, fiindcă nu-ți dau una dintre femeile mele, ci pe sora mea mai mică.

În ce bucluc mă băgasem! Simțeam că mă strânge ceva de gât... Cum să scap de belea? Un refuz ar fi însemnat cea mai mare insultă pentru el și mi l-aș fi făcut dușman de moarte. Cum dracu' de i-a venit un astfel de gând? Să le dea, despre partea mea, pe amândouă — oricâte o mai fi având — sultanului în dar de ziua lui, însă pe mine să mă scutească!

Și afurisitul de turc nu mă slăbea defel din ochi, căutând să-mi citească pe față gândurile. Văzând însă că tac, întrebă:

— Ei, ce zici?

— Zic că nu e bine să glumești cu lucruri atât de serioase.

— Cine îți spune că glumesc? Vorbesc foarte serios.

— Cu neputință! Eu sunt creștin...

— Tocmai de aceea trebuie să-ți dai seama cât de mult te prețuiesc. Vei fi soțul surorii mele, fără să fii silit să te

lepezi de legea ta.

— Atunci ar trebui să se boteze ea.

— Nu e nevoie. Chem cadiul, tu spui „Bu benum” fetei; cadiul iscălește o hârtie și sunteți cununați.

— Nu, asta nu-mi îngăduie religia mea. Cununia nu are la noi nici o valoare, dacă nu e oficiată de un preot de al nostru.

Credeam că am scăpat, l-am auzit însă pe turc zicând:

— Atunci n-ai decât să te cununi în legea ta.

— Nu se poate, fiindcă sora ta nu e creștină.

Turcul clătină capul posomorât și nemulțumit. Eram sigur că a renunțat la ideea lui, dar deodată fața i se luminează, bătut palmele ca un om care a luat o hotărâre rapidă și zise:

— Bine. Să se facă atunci creștină. Femeile tot n-au suflet, ele nu se duc nici în rai, nici în iad, așa că e tot una dacă spun Allah, Dumnezeu sau Mahomed ori Hristos.

Ceea ce făcea el era peste puterile lui, dar mai ales peste ale mele. Eu nu-i cerusem nimic și el îmi oferea mai mult decât și-ar fi putut închipui cineva. Ce era de făcut? Îmi venea s-o iau la fugă, trebuia însă să rămân și să scap prin vreo șiretenie oarecare.

Tocmai vroiam să deschid gura să spun ceva, când l-am auzit zicând:

— Spune drept, ți a plăcut Kumra?

— Crezi că e cu putință să nu-mi placă?

— Asta nu, căci e coroana drăgălășeniei și întruparea frumuseții. Am vrut s-o vezi ca să-ți faci idee cum e soră-sa, pe care vreau să ți-o dau de nevastă. Ai văzut că mă învoiesc la tot ce mi-ai cerut și nu mai există nici o piedică. Bate palma!

Îmi întinse într-adevăr mâna, pe care eu șovăiam să i-o iau.

— Stai că nu merge așa de repede. Or mai fi multe de zis...

— Ce să mai fie?

— Surorile tale au părinți?

— Nu mai au. Eu sunt fratele și stăpânul lor și trebuie să asculte de mine.

— Așa? Se mai cere însă ceva. Ca să se facă creștină, trebuie să învețe mai întâi legea noastră și să dea un examen. Dacă nu reușește la examen, rămâne tot turcoaică și nu se poate căsători cu mine. Vezi, deci, că nu pot hotărî nimic până după examen.

L-am văzut deodată sărind în picioare și-mi zise înfuriat:

— Să se facă dracu' creștin că eu n-aș vrea să fiu. Dacă e atât de greu pentru voi să vă însurați, cât de greu trebuie să fie atunci să intrați în împărăția cerurilor? O să vezi însă că planul meu tot o să reușească. Fata e foarte deșteaptă; aș putea zice că e chiar mai deșteaptă decât mine. O să dea un examen strălucit. Ca să-ți dovedesc că sunt sigur de asta și te consider de pe acum cumnatul meu, o să ți spun care sunt afacerile mele la care te voi lua de tovarăș.

În sfârșit, momentul de care mă feream atât se apropia. Bănuiam ce vroia să-mi propună și știam și ce răspuns îi voi da, și că acest răspuns va aduce ruptura dintre noi. Cu atât mai bine. Tot trebuia să se întâmple odată și odată.

Turcul se așeză iar jos în fața mea și începu:

— Știi tu care afacere aduce cel mai mare câștig?

— Da. Afacerea unui *attar* (farmacist).

— Cunosc eu una care produce mult mai mult și te îmbogățește mai repede. Spițerul trebuie să dea și el bani pe marfă, dar marfa despre care vreau eu să-ți vorbesc o ai pe degeaba.

— Vrei să spui atunci furțișagul ori jaful?

— Ei, și tu! Astea îs vorbe prea aspre...

— Defel. Și apoi afacerea asta e cea mai a dracului din câte cunosc, fiindcă nu ai marfa pe degeaba — după cum crezi tu, ci trebuie s-o plătești mult mai scump ca oricare alta.

— Cu ce?

— Cu liniștea conștiinței tale și fericirea de apoi. Cred că astea sunt omului mai de preț decât banii.

— Vorbești ca un creștin, pe când eu cuget și simt ca un musulman. Pe urmă, nu e vorba aici de jaf obișnuit sau furtișag.

— Știu. Vrei să spui sclavia.

— Da.

— Îți mai aduci aminte ce mi-ai spus la Kahira?

— Foarte bine chiar.

— Ziceai așa: „N-am de gând să vânez negri”, iar acum văd că ești de altă părere.

— Te înșeli. Spun și acum același lucru, dar lasă-mă să adaug câteva cuvinte. Nu vreau să vânez sclavi, ci să cumpăr.

— Și mai rău! De ce e mai pedepsit cine îndeamnă la furt decât însuși hoțul? Fiindcă îl împinge pe calea pierzaniei. Tot așa și în cazul de față. Dacă n-ar exista negustori de sclavi, n-ar fi nici vânători de sclavi.

— Uiți că sclavia e o instituție sfântă de lege. Strămoșii noștri aveau și ei robi și noi, musulmanii, care am moștenit religia și obiceiurile lor, nu putem trăi fără sclavi.

— Hm! Ar fi de discutat... dar renunț. Eu condamn vânătoria de sclavi, asta e tot ce pot să-ți spun.

— N-ai decât. Nu te pun să-i vânezi tu. După ce vei auzi propunerea pe care vreau să ți-o fac, o să judeci altfel.

— Nu prea cred.

— Ascultă mai întâi, și pe urmă să vorbești. Te cunosc mai de mult și te știu om îndrăzneț și curajos. Întâmplările prin care ai trecut în ultimul timp sunt o dovadă că te pricepi cum să scapi din primejdiile cele mai grele. De aceea îți spun de pe acum ceea ce ai fi aflat mai târziu.

— Foarte bine faci.

— Așadar, află că eu cunosc un vânător de sclavi care...

— Vrei să spui de Ibn Asl ed Djasur? l-am întrebat eu.

— Cine este o să-ți spun numai după ce vei fi primit propunerea mea. Ca să mă asigur că nu mă va trage pe

sfoară, îi dau pe sora mea cea mai mare de nevastă.

— Ți-a cerut-o el?

— Da. Am căzut la învoială. Voi întocmi aproape de Khartoum — în taină, firește — fiindcă negoțul cu sclavi e interzis — câteva locuri ascunse pentru adăpostirea sclavilor. Cumnatul meu se duce să vâneze sclavi și-i aduce acolo. Se găsesc în susul Nilului multe insule și desigur foarte potrivite pentru scopul nostru. Tu le vizitezi din când în când și-mi aduci mie sclavii pe care eu îi cer. Pentru treaba asta îți dau pe sora mea cea mai mică de nevastă și a treia parte din câștig. În afară de asta, surorile mele sunt, după cum ți-am mai spus, foarte bogate.

Mă așteptam întrucâtva la o propunere asemănătoare, dar nu chiar pe față. Am rămas încremenit, uitându-mă la Murad Nassir cu ochii holbați.

— Așa e că nu nădăjduiai la atât? îmi zise el, zâmbind. Știu că e mai mult decât ți-ai fi închipuit tu și că o să primești cu bucurie propunerea mea. Dacă n-ai face-o, ar însemna că ești un prost și te știu om deștept. Totuși, o să-ți dau răgaz până mâine să te...

— Nu e nevoie de răgaz, i-am curmat vorba. Răspunsul pot să ți-l dau chiar acum.

— S-auzim! Sunt încredințat că te învoiești de pe acum.

— Stai puțin! Zici deci că vom fi trei tovarăși: vânătorul de sclavi, negustorul, adică tu și eu.

— Da.

— Tu întocmești depozitele tănuite pentru vânzarea sau expedierea mărfii; nimic primejdios pentru tine, deoarece poți arunca oricând vina pe alții. Vânătorul de sclavi de asemenea nu are de ce se teme, căci vânătoria se face foarte departe de locul unde e adusă marfa și știe bine că nu poate fi nici ucis, nici rănit în luptă. Între voi doi eu sunt cel care trebuie să-ți aduc sclavii de la seribah și să ți-i predau ție. Drumurile sunt nesigure, deoarece trebuie să trec prin ținuturi dușmane și, în afară de asta, sunt silit să

mă apăr de autorități, care vor porni o adevărată goană împotriva mea.

— Așa e. Tocmai de aceea te-am ales pe tine. Numai tu ești omul în stare să țină piept unor astfel de primejdii.

— Mă bucur că mă crezi atât de curajos, dar nu mă bucur defel că mă crezi în stare să-mi pun la încercare curajul pentru astfel de treburi. Sclavia e o rușine a timpurilor de astăzi, iar negoțul de sclavi o nedreptate strigătoare la cer. Eu n-aș păcătui împotriva nimănui nici cu un fleac, cu bună știință, nici pentru toate averile din lume, cu atât mai puțin mi-aș încărca cugetul cu o astfel de crimă. Mă mir și nu înțeleg cum mi-ai putut face mie, unui creștin, o propunere ca asta.

Dezamăgirea cea mai mare i se citea pe față.

— Alt răspuns n-ai să-mi dai? Întrebă el necăjit.

— Nu.

— Gândește-te la câștigul care te așteaptă.

— Un cuget împăcat prețuiește mai mult!

— Și cu soră-mea ce fac?

— Caută pe altul.

— O disprețuiești?

— Doamne ferește! Nu o pot primi, deși ți-ai călcat pe inimă și ai făcut ceea ce nu îngăduie nici legea, nici obiceiurile voastre. Îți sunt foarte recunoscător pentru bunăvoința ta, dar nu sunt vrednic de o faptură atât de dragălașă și încântătoare. Nu vreau să te jignesc și te rog să mă ierți că nu pot călca poruncile credinței mele. Să ne despărțim prieteni.

M-am ridicat în picioare și i-am întins mâna. Turcul se ridicase și el, trânti mânios ciubucul de pământ și strigă înfuriat:

— Prieteni? Crezi că se poate? Dacă ne despărțim acum suntem dușmani, dușmani de moarte pentru toată viața!

— Nu înțeleg de ce.

— Cum nu înțelegi? E limpede ca lumina zilei. Mi-ai povestit ce s-a întâmplat acum în urmă. Ești prietenul lui

reiss effendina și o să te întâlnești cu el în Khartoum. Pe urmă, vrei să-l cauți pe negustorul de sclavi Ibn Asl și...

— Aha, recunoști deci că el e cel cu pricina!

— Nu recunosc nimic și n-o să aflu nimic! Vreau numai să-ți dovedesc că nu poți fi prietenul dușmanilor mei și al meu în același timp. Știi prea multe despre mine, așa că pentru mine ești mai primejdios ca oricare altul. De aceea te sfătuiesc: chibzuiește bine ce faci.

— Nu e nevoie să chibzuiesc.

— Rămâi la hotărârea ta?

— E nestrămutată!

— Bine. Atunci nu mai e nimic între noi și-mi pare rău de tot ce-am făcut pentru tine. Te-am copleșit cu binefacerile mele...

Expresia chipului său se schimbase cu desăvârșire. Privirea lui blajină de până acum se prefăcu într-o privire de ură și citii în ochii săi că mi-a devenit cel mai înverșunat dușman.

— M-ai copleșit cu binefacerile tale? l-am întrerupt eu foarte calm. Care sunt acelea? Am dormit și am mâncat în casa ta, fiindcă n-am putut scăpa de stăruințele tale și ar fi însemnat să te jignesc dacă nu primeam. Asta numești tu binefacere?

— Ți-am plătit călătoria pe corabie și ți-am dat și o grămadă de parale.

Negustorul de sclavi își dădea arama pe față. Un altul în locul meu l-ar fi scuipat în obraz, eu însă nu i-am răspuns nimic, am scos punga din buzunar, am numărat banii, gologan cu gologan, cât cheltuisese pentru mine; i-am aruncat pe covor și m-am îndreptat spre ușă. Când să trec pragul, l-am auzit strigând după mine:

— Stai... tot nu vrei să...

Nici n-am întors capul.

— Așa? răcni el, du-te dracului, câine, și ferește-te de acum încolo de mine, atâta îți spun!...

De somn nu putea fi vorba. Eram prea enervat ca să pot dormi. Trebuia să mă liniștesc mai întâi. Am ieșit deci din han și m-am îndreptat spre pustiu.

Ce nesocotit am fost că m-am lăsat convins la Cairo să mă mut la acest ticălos de turc! Ce-am să mă fac eu acum, aici, în mijlocul pustiiului, fără bani de drum? Dar nu asta mă îngrijora. Mi-era ciudă pe mine că mă lăsasem tras pe sfoară. Pentru nimic în lume nu mi-aș fi putut închipui că aveam de-a face cu un negustor de sclavi.

Mergeam în neștire, frământat de gânduri, când am auzit deodată niște sunete ciudate. Părea că adierea vântului aducea din depărtare acorduri de harpă. Sunetele se apropiau din ce în ce și am deslușit glasuri de femei și acorduri de strune. Am văzut apoi un om călare pe o cămilă, cu o sulită care scliffea în bătaia razelor de lună.

Când dădu cu ochii de mine, călărețul se abătu din cale. După el veneau douăsprezece cămile cu tahtirvane (baldachine), de sub care se auzeau cântece și râsete de femei, iar în urmă câțiva oameni călări, înarmați până-n dinți. Ca niște năluci trecură cămilele pe lângă mine.

Era un transport de tinere sclave, care erau duse în Egipt. Nenorocitele erau silite să râdă și să cânte tot timpul drumului, ca să nu slăbească de inimă rea și să se urâtească.

Convoiul venea probabil din Abu Hammed, dar se ferea să se oprească la Korosko, pentru a nu fi văzut.

M-am întors la han și m-am culcat. Nu se lipea însă somnul de mine. Nu că mi-ar fi fost frică de Murad Nassir, dar alte gânduri mă frământau acum.

Mai întâi, care erau raporturile turcului cu Ibn Asl, vânătorul de sclavi? Vroiam cu orice preț să aflu unde se găsea acesta. Pentru asta n-aveam decât să nu-l slăbesc din ochi pe Murad Nassir. Dacă tot nu eram prieten cu el, să pot fi cel puțin de folos călăuzei mele din Maabdah și să dau de urma fratelui său dispărut.

M-am sculat de dimineată, am ieșit în fața hanului și am cerut hangiului să-mi aducă o cafea. În timp ce o beam, am zărit un călăreț în depărtare. Trebuia să aibă un animal minunat, căci călărețul se apropia cu o iuțeală uimitoare. Când i-am putut desluși fața, am rămas încremenit. Era locotenentul lui reiss effendina, pe care-l cunoscusem pe corabia acestuia. Ofițerul mă recunoscuse și el, căci își struni cămila care se lăsa în genunchi înaintea mea și călărețul sări din șa.

— Ce cauți aici, în Korosko? l-am întrebat. Credeam că emirul se află în Khartoum.

— A fost. Unde e acum o să-ți spun după ce vorbesc cu șeicul el Beled, pe care trebuie să-l găsesc numaidecât.

— S-a sculat. L-am văzut adineauri în fața casei lui, făcându-și rugăciunea.

I-am arătat cu mâna casa și ofițerul se îndreptă într-acolo, pe când cămila se lăsă la pământ aproape de locul unde ședeam eu. Era un animal de preț, cu blana cenușie, cum au numai adevăratele cămile de călărie.

De unde avea ofițerul un astfel de exemplar? Există cămile de călărie care pot alerga fără să se oprească din goană o zi întreagă, făcând un drum de peste o sută de kilometri. Era și tare blândă, căci în loc să dea din picioare sau să muște, când am mângâiat-o pe cap, se uită blând la mine și păru că se bucură.

Deodată l-am văzut pe Selim ieșind pe poarta hanului. A venit de-a dreptul spre locul unde stăteam și mi-a zis cu îngrijorare în glas:

— Tare mult m-am întristat de cele aflate, effendi, și aș vrea să-ți fac o mare rugămintă:

— Care?

— E adevărat că te-ai certat cu Murad Nassir?

— Cine ți-a spus?

— Chiar el. M-a oprit să mai vorbesc cu tine

— Și tu calci poruncile stăpânului tău?

— Păi dacă tu îmi ești mai drag ca el...

— Și ce zici că vrei să mă rogi?

— Uite ce e: nu mai vreau să rămân în slujba lui Murad Nassir.

— Așa! Pentru ce? Nu ești mulțumit cum se poartă cu tine?

— Ba sunt, nu zic nu, însă de când am plecat din Suit îl aud spunând niște lucruri care mie nu-mi plac defel.

— Ce fel de lucruri?

— De, știu eu dacă se cade să ți le spun? Mi-e încă stăpân și...

— Nu cumva e vorba de negoțul de sclavi?

— Așa, chiar așa! După cum văd, știi și tu că e negustor de sclavi.

— Da, știu.

— Atunci pot vorbi deschis cu tine. Zice să rămân mai departe în slujba lui. Dacă ne prinde, m-am dus dracului!

— Măi Selim, măi, și de asta ți-e ție frică!

— Frică, mie? Doamne ferește! Știi doar că eu sunt cel mai viteaz dintre viteji și mă iau la luptă cu o mie de dușmani, dar ca să fiu prins ca negustor de sclavi, nu-mi dă mâna. Parcă mi-ar fi rușine...

— Bravo! Frumos din partea ta, n-am ce zice.

— Așadar, îmi dai dreptate?

— Firește!

— Atunci, să știi că nu mai stau nici un minut la el. Numai, vorba e, ce mă fac? Dacă n-aș ține atâta la tine, nici nu mi-ar păsa. Pe când așa, mă doare sufletul să te părăsesc. De aceea aș vrea să-ți fac o rugămintă.

— Spune.

— Uite, effendi, tu ești un om tare înțelept, pe toate le știi și toate tainele le cunoști, dar ai un cusur.

— Care?

— N-ai pe lângă tine un om, așa, ca mine. Ai fi de o sută de ori mai respectat dacă m-ai avea în slujba ta.

— Și ai vrea să te iau?

— Da, effendi.

— Nu merge. Prea ești viteaz și mi-ar fi mereu frică să nu te omoare cineva.

— O, despre asta să n-ai nici o grijă. Când mă prididește curajul și mă iau cu cineva la luptă, o duc singur la capăt, mă cunoști doar, așa că nu e nevoie să-mi sari în ajutor. Mai degrabă ți-aș sări eu ție când ai fi în primejdie, îmi cunoști vitejia și știi că sunt în stare să mă sacrific pentru tine. Ei, ce zici de propunerea mea?

— Să mă mai gândesc.

— Ce să te mai gândești! Nu poate fi om mai folositor pe lume ca mine.

— Se poate, dar vezi că mai am un servitor.

— Cine, Ben Nil? Ce să faci cu el? Război-tu-s-a el cu cineva până acum, biruit-a el pe cineva?

— E încă tânăr și mai are vreme să ajungă un erou tot atât de renumit ca tine.

— Nu cred. Nu vrea să asculte de sfaturile mele. Cine nu vrea să învețe de la altul, nu-i mare scofală de el.

— Tu, ca mai bătrân și cu experiența ta, ar trebui să ai răbdare și să-l iei cu binișorul. Aș fi chiar foarte mulțumit dacă te-ai interesa mai îndeaproape de băiat.

— O fac cu plăcere, fiindcă așa dorești tu. O să îndur cu răbdare slăbiciunile lui și o să-i înghit prostiile fără să crâcnesc.

— Atunci du-te de-l caută și spune-i că vrei să rămâi la mine. După cum m-o sfătui el, așa o să fac.

— Ce faaace?... Tu, un effendi atât de mare, vrei să te supui poruncilor unei slugi?

— Nu e vorba de porunci, dar fiindcă o să fiți mereu împreună, vreau să cunosc și părerea lui.

— Să fie mulțumit să mă aibă ca pildă. Bine, mă duc să-i spun și să vezi că n-o să mai poată de bucurie.

Aș fi dat orice să fi putut auzi ce avea să se petreacă între cei doi. Se statornicise între ei o mare prietenie și, cu toate acestea, se ciorovăiau de dimineața până seara. Cu toate defectele lui, Selim era un om foarte blând și devotat,

numai să nu-i fi cerut ceva unde era vorba de un act de bravură, căci era fricos din cale-afară. Trebuia să-l lași în credința că e un mare erou și obțineai atunci de la el orice vroiai.

Ben Nil mă interesa mai mult decât și-ar fi putut închipui cineva. Tânărul era serios și tăcut și, cu toată tinerețea lui, judeca uneori mai bine ca un bătrân. Inteligența și energia sa, de care dăduse dovadă deocamdată în lucruri mărunte, mă făcea să cred că, atunci când se va ivi prilejul, le va întrebuița în împrejurări unde se cere curaj și voință.

De câte ori se luau cei doi la ceartă, dădeau loc la o scenă hazlie, care mă mai scutura nițel din amorțeala vieții monotone pe care o duceam. De aceea eram hotărât să-l opresc pe Selim în slujba mea. Cu cheltuielile aveam s-o scot eu la capăt.

Îl zării pe locotenent ieșind din casa șeicului, urmat de acest demnitar al satului, care o luă la fugă spre malul apei. Ofițerul veni spre han, își umplu ciubucul cu tutun, îl aprinse și se așeză lângă mine.

— Strașnică cămila asta, i-am zis. Trebuie să fie o adevărată plăcere să gonești în spinarea ei prin întinsul pustiului.

— O să simți și tu plăcerea asta, căci a fost închiriată de emir pentru tine, îmi răspunse el.

— Zău? De unde până unde i-a venit gândul să-mi trimită cămile?

— Odată cu trimiterea cămilei, m-a însărcinat să-ți fac și o rugămintă din partea lui. Vrei s-o auzi?

— Cum să nu!

— Atunci ascultă. Tu ai cutreierat adesea pustiul și știi să recunoști orice urmă de om sau de animal. De aceea te întreabă dacă...

Își întrerupse deodată vorba și rămase cu ochii ațintiți la șoproanele despre care am pomenit la început. Văzurăm apărând acolo o ceată de beduini care aduceau cămile de

închiriat pentru transportul călătorilor și bagajelor prin pustiu. Murad îi zărise din umbra hanului și ieșea acum pe poartă să vorbească probabil cu ei. Fiindcă noi stăteam lângă zid, în spatele porții, nu ne văzu.

Făcu semn beduinilor să se apropie de el. Locotenentul îl urmărea cu o privire întunecată.

Întoarse și turcul capul și dădu cu ochii de noi. Locotenentul se ridică și veni în fața lui, tăindu-i calea.

— Pare-mi-se că ne-am mai cunoscut cândva, îi zise el.

— Eu, pe tine? zise turcul cu un gest de dispreț și părea că într-adevăr nu mințea.

— Se prea poate ca tu să nu mă fi observat, dar eu te-am văzut foarte bine, răspunse ofițerul dârz.

— Ei și? Puțin îmi pasă! Pe mine mă cunoaște multă lume. Dă-te la o parte și lasă-mă să trec.

— Nu te grăbi așa, căci am ceva de vorbit cu tine. Cum te cheamă?

— Treaba mea! Nu sunt dator să-ți răspund.

— Ia aminte să nu te înșeli. Știi tu ce e reissul effendina?

Turcul tresări. Privirea pe care o aruncă locotenentului, care era îmbrăcat ca oricare nubian, era cu totul alta.

— Cum să nu știu! Știe oricine, răspunse el dintr-o dată mai politicos.

— Trebuie să mai știi atunci că reissul effendina are împuterniciri mai mari decât oricare din mudiri.

— Știu și asta.

— Eu sunt locotenentul emirului și mutra ta mă interesează grozav. Ei, nici acum nu vrei să-mi răspunzi la ce te-am întrebat?

— Dovedește-mi mai întâi că ești într-adevăr drept cine te dai.

— Ții numaidecât? Bine. Să mergem la șeic, unde convorbirea noastră o să ia o altă întorsătură, care nu cred că o să-ți convină defel.

— Nu-i nevoie. Eu sunt om politicos și o să-ți răspund cuviincios. Întreabă!

Aşadar, turcul meu avea motive puternice ca să se ferească de autorităţi.

— Te întreb pentru a doua oară. Cum te cheamă? zise ofiţerul zâmbind.

— Numele meu e Murad Nassir.

— De unde eşti?

— Din Nif, de lângă Ismir.

— Ce meserie ai?

— Sunt bazirgijan.

— Adică negustor. Ce fel de comerţ faci?

— De orice fel. Acum mă duc la Khartoum ca să cumpăr senna, gumă şi fildeş.

— N-ai cumpărat sau n-ai vândut nici o altă marfă?

— Ba da.

— Vreau să spun marfă vie — sclavi?

— Niciodată! Eu sunt o prea supusă slugă a Măriei Sale şi n-aş face pentru nimic în lume ceva împotriva legilor kedivului.

— Bine de tine dacă-i aşa. Cunoşti poate locul zis Kauleh, de lângă Bahr el Abiad?

— Nu.

— Ciudat! Să nu ştie un negustor ca tine unde vine Kauleh...Hm! nu-mi prea vine să cred. Nu e nici un an de când au fost transportaţi sclavi de la Karanak la Kauleh, peste Nil. I-am eliberat pe bieţii negri, prinzându-i pe ticăloşii care îi aduseseră. Unul singur ne-a scăpat şi ăsta semăna aidoma cu tine. Am întrebat pe unul din prinşi şi l-am silit să ne spună numele şefului bandei. Sună însă altfel decât ăsta pe care mi-l spuseşi tu acum.

— Asta dovedeşte că nu sunt eu acela drept care mă iei.

— Ba mai dovedeşte că te slujeşti de mai multe nume. Te-am văzut atunci bine la faţă şi sunt sigur că nu mă înşel.

— Stăpâne, eu sunt un negustor cinstit. Poate s-o spună şi effendi de colo, cu care stăteai adineauri de vorbă. Mă cunoaşte foarte bine şi merge cu mine la Khartoum.

Ce obrăznicie!

— E adevărat, îl cunoști? mă întrebă locotenentul.
— Îl cunosc drept cine se dă, am răspuns eu.
— Cum ți-a spus că îl cheamă?
— Cum ți-a spus și ție.
— Ți-a vorbit ceva despre negoțul de sclavi?
— Da, chiar aseară.
— Ce zicea?
— Mi-a spus că-mi dă pe sora lui de nevastă dacă vreau să-l ajut la negoțul ăsta.

— Povestește-mi, te rog, tot ce-ați vorbit, effendi.

N-aveam nici un motiv să țin cu turcul, de aceea i-am spus ofițerului tot ce știam. Nemernicul scrâșnea de furie și-mi aruncă o privire din care am înțeles că va căuta la cel dintâi prilej să se răzbune.

— Ei, acum ce mai zici? îl întrebă locotenentul, când am sfârșit.

— Stăpâne, aveam motivele mele să fac ceea ce am făcut. Effendi ăsta, care nu se pricepe la nimic, n-are nimic și nu e bun la nimic, vroia să mă silească să-l iau pe cheltuiala mea la Khartoum. Mă costase și așa o grămadă de parale de la Siut până aici și, ca să scap de el, l-am mințit spunându-i că sunt negustor de sclavi. Minciuna mi-a prins bine, fiindcă i s-a făcut frică și m-a lăsat în pace.

— Parcă spuneai adineauri că tu vroiai să-l iei la Khartoum?

— N-ai înțeles bine.

— Hm... Poți să-mi dovedești că ești într-adevăr Murad Nassir din Nif?

— Cum să nu!? Am două pașapoarte semnate, unul de sultan și altul de kediv.

— Să le văd!

— Atunci poftim cu mine în odaia mea să ți le arăt.

Locotenentul îl urmă în han; eram curios ce o să mai fie. După câțva timp ofițerul se întoarse singur și-mi spuse necăjit:

— Amândouă pașapoartele sunt în regulă. Călătorește cu soră-sa la Khartoum. I-am percheziționat bagajele, dar n-am găsit nimic suspect. Totuși, sunt pe deplin convins că e negustorul de sclavi pe care îl cred eu.

— Și eu pot să fac jurământ că tot ce ți-am spus e adevărat.

— Te cred și fără jurământ. Deocamdată nu pot să-i fac nimic și sunt silit să-l las în pace. Îl vom supraveghea însă cu strășnicie, fără ca să bage de seamă. Acum putem continua convorbirea începută adineauri.

— Nu aici. Poruncește să ducă în curtea hanului cămila, pe urmă să ne așezăm undeva pe mal ; acolo nu ne poate auzi nimeni.

Așa am și făcut. Ajunși la mal, am văzut o luntre vâslită de un singur om, care se căznea din răspuțeri să înainteze împotriva curentului.

— Țsta e omul trimis din ordinul meu de șeicul el Beled la Derr, îmi zise locotenentul.

— Cu ce scop? Aș putea să aflu și eu?

— Trebuie chiar. De la Derr pleacă o altă ștafetă la Abu Simbel, de acolo alta la Wadi Halfa, și tot așa mai departe până ce vor fi puse la curent toate localitățile de pe valea Nilului.

— S-a petrecut, deci, ceva cu totul deosebit?

— Ceva grozav. O răpire de sclavi cum nu s-a mai pomenit de mult. Că vânătorii de sclavi atacă satele și fură negri, e ceva obișnuit; la răpirea nubienilor și nu-bienelor mai închideam și noi ochii, dar ca arabi și încă musulmani să fie răpiți asta e o nelegiuire nemaipomenită împotriva *Coranului*, o nelegiuire care întrece orice margine.

— Cum, au îndrăznit așa ceva?

— Ai auzit de Bir es Serir, care se află la apus de Es Safih?

— Da. Fântâna asta e la o fugă de cămilă de Wadi Melk. Apartține, dacă nu mă înșel, arabilor fessara.

— Ești cât se poate de bine informat. O parte a fessarilor, care își adapă vitele la fântâna aceea, aveau nu știu ce sărbătoare. Toți bărbații se duseseră la dejebelul Modjaf pentru o fantasia ^[36], lăsând acasă femeile și copiii. Când s-au întors a doua zi acasă, au găsit copiii și bătrânele omorâți; fetele și femeile tinere fuseseră răpite, cirezile împrăștiate pe câmp. Erau peste patruzeci de cadavre.

— Ce grozăvie! Fetele și femeile fessarilor sunt vestite pentru frumusețea lor. S-au găsit ceva urme?

— Nu. Spre ziuă s-a stârnit o vijelie care a așternut nisipul pustiului peste ele.

— Când s-a întâmplat grozăvia asta?

— Acum douăzeci de zile. Știi ce depărtare e până acolo, de aceea să nu te miri că vestea ne-a sosit de-abia alaltăieri.

— Ba mă mir chiar că ați primit-o așa de curând.

— Încotro crezi tu că se vor fi îndreptat răpitorii?

— Nici spre apus, nici spre răsărit, pentru că acolo nu-și pot desface marfa. Părerea mea e că au luat-o spre Marea Roșie, ca să expedieze sclavele în Turcia sau Egipt.

— Așa crede și emirul. Există însă mai multe căi.

— Numai două.

— Care anume?

— Prin vecinătatea lui Wadi Melk, spre pustiul Bajuda, și prin ținutul Berber, iar de acolo pe drumul care duce drept la Suakin. A doua cale ar fi prin Wadi Melk și Wadi el Gab spre Dongola, tăind apoi pustiul nubian până în regiunea lui Ras Rauai, de pe coasta Mării Roșii.

— Effendi, pesemne că reissul effendina te cunoaște foarte bine, căci același gând l-a avut și el și zicea că și tu vei fi de aceeași părere.

— Mă bucur de cele ce-mi spui, dar nu înțeleg ce are de-a face părerea mea cu răpirea despre care vorbeai.

— Mult, foarte mult, mai mult chiar decât îți închipui tu. Amândouă aceste căi trebuie baricadate de soldați, însă în

așa fel încât să nu ajungă la urechile răpitorilor. Reissul effendina a cerut un detașament de soldați din Khartoum și-i aduce pe corabia lui în ținutul Berberiei, ca să ocupe șoseaua care duce la Suakin; iar pe mine m-a trimis înapoi cu armata cealaltă, pe care o avea mai de mult pe corabie, ca să supraveghez a doua cale.

— Deci, vreo patruzeci de inși. Unde sunt acum?

— I-am lăsat în pustiu, ca să nu fie văzuți de nimeni. Am rechiziționat două cămile bune de călărie pentru noi doi, ca să putem cerceta până la mari distanțe ce se petrece. Celelalte sunt vite mai de rând, care să-i ducă pe soldați și proviziile.

— Cum adică, merg și eu cu tine?

— Firește. Reissul effendina crede că sfaturile tale mi-ar putea fi de mare folos și, deoarece își închipuia că te afli acum la Korosko, mi-a dat ordin să vin înapoi și să te rog să primești propunerea lui.

În ce ciudată situație mă aflam! Bani cu ce să mă întorc la Cairo nu aveam. De la emir mă puteam aștepta la ajutor; de altminteri îi făgăduisem să mă întâlnesc cu el la Khartoum și nu puteam să-l refuz. Și-apoi, era și afacerea călăuzei mele din Maabdah, pe care mă angajasem s-o rezolv. Pe lângă toate astea, era și o mare cinste pentru mine încrederea pe care mi-o arăta emirul și l-aș fi jignit dacă n-aș fi primit. De aceea i-am răspuns locotenentului:

— Se poate să refuz? Superiorul tău mi-a făcut atâtea servicii, încât sunt fericit că îi pot fi de folos.

— Îți mulțumesc, effendi. De altfel, reissul effendina nici nu se aștepta la altceva. Eu însă, drept să-ți spun, având în vedere primejdiile la care te expui, eram aproape sigur că ai să refuzi. Zicea el, nu-i vorbă, că nu ești tu omul care să se sperie de niște vânători de sclavi și-mi pare bine că tot el a avut dreptate. Însărcinarea noastră e legată de mari riscuri, dar, știindu-te alături de mine, nu mă mai tem de greșeli prea mari din partea mea.

— Te poți bizui fără grijă nu numai pe sfatul, ci și pe fapta mea. Ți s-au dat anumite instrucțiuni?

— Nu. Am primit ordin să duc în fala emirului orice vânător sau negustor de sclavi îmi va cădea în mână, împreună cu prada sa. Bineînțeles că atenția trebuie să-mi fie îndreptată mai ales asupra femeilor fessarilor și să mă bizui mai mult pe tine decât pe mine, după cum ți-am mai spus.

— Hm... știu eu ce să zic? Acesta din urmă lucru nu prea îmi convine, căci s-ar putea să nu ne potrivim și în păreri, astfel că neînțelegerile dintre noi să dăuneze acțiunii.

— Cât despre asta să n-ai nici o grijă; mă voi supune orbește voinței tale. Așa am primit ordin. Dovada, uite-o.

Scoase din buzunar o hârtiuță împăturită și mi-o în-tinse. Pe ea scria numai atât: „*Tu ești întâiul, el al doilea*”. Era de-ajuns ca să-mi dau seama de încrederea pe care și-o punea emirul în mine și de care puteam fi într-adevăr mândru, socotind puterea de care se bucura omul acesta în țară.

— Ei, te-ai liniștit? mă întrebă locotenentul.

— Pe deplin. Nu numai că m-am liniștit, dar am convingerea că vom da de răpitori, dacă o vom lua pe drumul pomenit adineauri de mine.

— Convingerea? Nu s-ar putea să te înșeli, effendi?

— Defel. Știu eu ce spun.

— Dar gândește-te, pustiul e atât de mare! Ne trebuie patru zile călare de aici până să dăm de fântâna Murat, care nu e nici ea în mijlocul pustiului. Drumul e de nouă zile încheiate. Chiar de-am ocupa toată întinderea asta, rămân destule locuri pe unde se pot strecura bandiții, mai ales noaptea.

— Trebuie să ai în vedere caracteristicile pustiului pe care trebuie să-l străbatem. De la Nil până la Marea Roșie, care e probabil ținta lor, sunt douăzeci de zile de mers călare. Nu se pot în nici un caz aproviziona cu apă pentru un drum atât de lung, așa că vor fi siliți să se oprească pe la fântâni. Acolo vom da de ei.

— Nu te bizui pe asta! N-ai auzit despre fântânile tănuite?

— Ba da. Am descoperit adeseori în Sahara astfel de fântâni.

Ofițerul mă privi lung, clătină capul, apoi zise:

— Am auzit de la mulți că europenii sunt mai inteligenți ca noi, dar nu cred că pot ei cunoaște mai bine pustiurile decât le cunoaște un oriental.

— Așteaptă și o să vezi. Faptele o să-ți arate că am avut dreptate.

— Îmi pui răbdarea la grea încercare și sunt curios să aflu cum îmi vei dovedi că nu te-ai înșelat. În sfârșit!... Deocamdată doresc numai să știu, vrei să mă însoțești?

— Mai încape vorbă...

— Atunci trebuie să-ți mai predau ceva din partea emirului. Allah a rânduit așa că omul nu poate să trăiască fără bani. Până și în pustiu are călătorul trebuință de ei, deoarece nu poate prevedea nevoile care îl așteaptă. Așadar, după cum îți spuneam, emirul m-a însărcinat să-ți înmănez punga asta din care poți cheltui atât cât găsești tu de cuviință. Cumpără-ți aici tot ce crezi că o să ai trebuință la drum.

Scoase din buzunar o pungă din piele care, când o scutură, sună cât se poate de plăcut urechilor mele. Am deschis-o și am văzut că conținea o sumă destul de mare, ca să-mi ajungă pentru câteva săptămâni. Băgând punga în buzunar, i-am zis locotenentului:

— Deocamdată nu am trebuință de parale și voi întrebuința suma dacă va fi nevoie, pe urmă am să dau socoteală emirului de ce am cheltuit. Când plecăm?

— Când vrei. Mai întâi să adap cămila, n-a mai luat de două zile strop de apă în gură.

— Și nu va mai lua încă două zile, dacă nu și mai mult.

— De ce, effendi?

— Pentru că vreau să dau de niște fântâni tănuite.

Locotenentul mă privi nedumerit și clătină din cap.

— Nu te înțeleg, effendi. Ca să nu fim văzuți, trebuie să ocolim fântânile, așa că bieteile noastre cămile vor fi silite să rabde de sete. Să ne folosim acum de ocazia că suntem la malul Nilului și le lăsăm să se sature.

— Dimpotrivă, cu cât vor fi mai însetate, cu atât mai bine.

— Ar fi o cruzime. Legea ta nu-ți poruncește să-ți îngrijești cât mai bine vitele?

— Te înșeli. Legea mea e în privința aceasta și mai neîngăduitoare ca a ta, găsesc însă că e mai nimerit să lași o cămilă să rabde de sete decât să sufere multe suflete omenești. Îndată ce voi afla ce are de gând turcul, plecăm. Aș vrea să știu mai întâi cum o s-ajungem la oamenii tăi, când avem o singură cămilă.

— Ba am două; pe una am lăsat-o undeva pe aproape, după ce i-am pus piedică la picioare; n-am vrut să se și știe că am venit să te iau.

— Foarte bine ai făcut. Unde e cămila cealaltă?

— Pe mal, la vreo jumătate de ceas de aici.

— Bine. Încălecă și du-te și tu acolo. Adapă-ți o pe a ta, dar pe a mea nu. Vin și eu după tine.

— Păi nu cunoști locul.

— Nu e nevoie. Îl găsesc eu. Am o bună călăuză.

— Care?

— Urmele tale!

— Te pricepi într-adevăr atât de bine să descoperi o urmă?

— Citesc urmele tot așa de bine ca ochii tăi slovele *Coranului*.

— Atunci mă supun și vom vedea noi dacă e adevărat ce spui.

Locotenentul se duse să ia cămila pe care mi-o trimisese emirul, încălecă și plecă. Eu am mai așteptat nițel. I-am văzut pe arabii de la care Murad Nassir închiria cămilele, plecând cu ele la râu să le adape și am înțeles că turcul se pregătea să plece imediat, ceea ce nu le venea defel la

socoteală, fiind obișnuiți să pornească întotdeauna la drum după rugăciunea de după amiază.

M-am îndreptat agale spre han. În poartă l-am văzut pe Murad Nassir, care îmi strigă când am trecut pe lângă el:

— Câine, trădător nemernic! Așa. Acum rămâi aici fără parale în buzunar și să crăpi de foame... Să nu dea dracu' să te mai întâlnesc în calea mea, că te fac una cu pământul...

N-am luat în seamă vorbele lui și mi-am văzut de drum. Când să trec pe lângă ușa odăii unde mă dusesese s-o văd pe soră-sa, am auzit glasul ei șoptind prin deschizătura ușii:

— Effendi, oprește-te nițel, dar nu te uita înapoi.

— Ce dorești? am întrebat-o, întorcându-mă dinadins cu spatele spre ușă și părând că privesc cu atenție hanul.

— Te-am văzut venind și am alergat la ușă să-ți vorbesc. Fratele meu mi-a spus că ai refuzat-o pe soră-mea. De ce?

— Fiindcă sunt creștin și mi-e groază de negoțul cu sclavi. De aceea a trebuit să mă despart de Murad Nassir.

— Îmi pare rău din suflet. Tu mi-ai redat podoaba capului și așa fi vrut să-ți dovedesc recunoștința mea; așa însă nu mai mi-e cu putință, dar n-am să te uit niciodată.

— Nici eu pe tine. Rămâi cu bine, tu, floare a norocului, încântare a ochilor omenești.

— Umblă sănătos, effendi, și să știi că nu-ți port nici o pică.

Am intrat în odaia mea, unde i-am găsit pe Selim și pe Ben Nil ciorovăindu-se ca întotdeauna. Abia acum mi-am adus aminte că uitasem să-i pomenesc locotenentului despre ei. Le-am spus atât cât am crezut eu de cuviință din cele întâmplate și i-am văzut foarte mulțumiți că m-am despărțit definitiv de turc. Eu însă eram destul de îngrijorat. Cum să-i iau cu mine?

Mi-am adus aminte de șeicul el Beled. Locotenentul fusese pe la el, deci primarul îl cunoștea, de asemenea și pe reissul effendina. M-am dus să mă înțeleg cu arabul, care

mă primi foarte cuviincios, și după ce-am sfârșit ce aveam de spus, mi-a răspuns:

— Stăpâne, știu că ești prieten cu emirul, de aceea țin să-ți împlinesc dorința. Îți trebuie cămile de povară sau de călărie?

— De călărie, dar trebuie să fie iuți de picior și să țină la drum.

— Vezi că astea sunt foarte scumpe. Ai cu ce să le plătești?

— Atâtea parale n-am la mine.

— Atunci vrei să le închiriezi?

— Nici asta nu se poate. Ar trebui să iau cu mine și pe stăpânul lor, ceea ce nu-mi convine pentru ce am eu de gând.

— Nu-i nevoie. Le iei doar pentru emir și mă pun eu chezaș pentru el. Nici n-o să-ți ceară plata înainte. Predați cămilele șeicului din Abu Hammed și, când o trece odată emirul pe aici, mă înțeleg eu cu el.

— Îmi iei o piatră de pe inimă. Dar se găsesc cămile cum îmi trebuie mie în Korosko? Am văzut numai niște cămile de pavară, pe care le-a închiriat mai adineauri turcul.

Arabul zâmbi cu șiretenie și-mi răspunse:

— Ești străin, dar poate că știi cine e mai puternic ca ăla mai mare din țară...

— Știu: bacșișul.

Am băgat mâna în buzunar și am scos câțiva taleri egipteni pe care i-am strecurat în palma șeicului.

— Vezi tu, effendi, acum bag și eu de seamă că ești într-adevăr cel mai înțelept dintre înțelepți și bunătatea ta e mai mare ca milostivirea lui Allah. Tu ții aici locul emirului și trebuie să te slujesc bine și repede, ca și pe el. Oamenii nu-și arată oricui vitele cele bune ca să ia un preț cât mai mare pe ele. Dacă tu le vei mai da și ălor de la care vrei să închiriezi cămilele câte un bacșiș pe deasupra, vei avea în curând niște cămile tot așa de bune ca ale ofițerului.

— Dau cu plăcere bacșișul.

— Atunci mă duc îndată să vorbesc cu oamenii.

Plecă în grabă să facă rost de cămile, iar eu mă întorsei la han. L-am găsit pe turc încărcându-și cămilele. Pe una din ele pusese un coviltir pentru soră-sa. Alte două duceau proviziile și burdufurile cu apă, pe când alte două purtau coșuri în care se ghemuiseră slujnicele fetei. Pe a șasea cămilă încălecă Murad Nassir, iar cea de-a șaptea ducea în spinare pe omul care le închiriasse. Acesta din urmă dădu semnalul de plecare prin strigătul:

— Ia șeic Abd el Ka-a-der!

Sfântul cuvioasei Kadirine nu e numai patronul corăbierilor, ci și al călăuzelor prin pustiu și al caravelor și numele lui e pronunțat întotdeauna când aceștia pornesc la drum. Micul convoi se puse în mișcare. Înainte de a ieși pe poartă, turcul se întoarse spre mine și-mi strigă:

— Mi-ai momit și pe Selim, ghiaur nemernic ce ești! Adu-ți aminte ce ți-am spus: dacă te mai întâlnesc vreodată în calea mea, te fac una cu pământul, să știi!

Nici nu i-am răspuns. Știam eu că voi avea în curând prilejul să i-o plătesc cu vârf și îndesat.

Nu trecu mult și veni șeicul cu doi inși care duceau câte o cămilă de căpăstru, înșeuată gata. Aproape să mă sperii când le-am văzut. Nu erau cămile obișnuite și era de așteptat că emirul să plătească o chirie foarte mare pentru ele. I-am spus șeicului că nu-mi pot lua o astfel de răspundere.

— Nu-ți face inima rea, effendi, îmi răspunse. Nu hotărâm noi prețul, ci reissul effendina. El e trimisul kedivului și, dacă vrea, nu dă nici un gologan. Tu să ne dai numai o hârtie la mână că ai luat în primire cămilele, pe urmă habar să n-ai.

Am dat chitanța și câte un taler bacșiș oamenilor, apoi mi-am luat rămas bun de la șeic, în timp ce Selim și Ben Nil încălecau. Le-am dat bagajele, am plătit hangiului socoteala și am pornit pe jos spre malul apei.

Pentru că băgasem de seamă în ce direcție o luase locotenentul, nu-mi fu greu să-i iau urma. Aceasta se abătea mai întâi de malul Nilului, apoi se îndrepta spre râu. Cum mergeam voinicește, cu pași mari, am dat de el peste un sfert de ceas. L-am găsit stând într-un tufiș, pe când cămila lui rupea ici-colo câte o mlădiță pe care ronțăia cu plăcere... A mea stătea deoparte, împiedicată, și privea cu jind la apă. Mi-era milă de bietul animal, dar n-aveam ce-i face; știam că mai târziu foamea și setea animalului ne vor fi de mare folos.

Locotenentul fu foarte mirat văzându-mă însoțit de doi inși; dar cum aflase de la mine întâmplările prin care trecusem în timpul din urmă, înțelese cine puteau să fie.

— Te-am așteptat cam mult, zise el, când mă văzu. Credeam că nu mi-ai găsit urma și te-ai rătăcit. Tânărul ăsta e Ben Nil, despre care mi-ai vorbit?

— Da.

— Și celălalt Selim, viteazul vitejilor, nu-i așa?

— Da, eu sunt, îmi luă lăudărosul vorba din gură. Când mă vei cunoaște mai bine, o să rămâi încremenit de ce pot eu.

— Încremenit sunt și acum, dar din altă pricină. De ce-mi răspunzi tu când nu pe tine te-am întrebat, ci pe stăpânul tău? Vrei să-l iei și pe ei cu tine?

Aceste din urmă cuvinte mi le adresă mie și i-am dat îndată lămuririle cerute.

— Să sperăm că vor ști să se facă vrednici de cămilele pe care le călăresc, zise ofițerul când am sfârșit. Tu ești întâiul, eu al doilea, poți face deci cum crezi de cuviință, mă tem însă să nu te căiești că i-ai luat cu tine. Să ne umplem acum burdufurile cu apă și să pornim la drum.

O luarăm mai întâi pe șoseaua caravanelor care ducea spre miazănoapte, pe urmă cotirăm spre răsărit printr-un hor — așa se numește locul secăt după trecerea ploilor. Ținutul era sălbatic și sterp; numai stânci pleșuve de

amândouă părțile, iar copitele cămilelor se loveau mereu de bolovani colțuroși.

Începutul pustiului e îndeobște un teren deluros; adevăratul deșert nisipos abia începe după două zile de drum călare și se numește *Bahr be la mah*, adică marea fără apă. Numele acesta îl întâlnești și în Sahara, și chiar dincolo de Marea Roșie. Arabul, beduinul, berberul, tuaregul au poreclit astfel pustiul nisipos care se aseamănă cu o întindere nesfârșită de apă...

Cu toată greutatea drumului, cămilele noastre păseau nepăsătoare. Pasul unei cămile de călărie e mai spornic chiar decât al celui mai bun cal arăbesc, iar acest animal al pustiului obosește foarte greu.

După nici două ceasuri ajunserăm din urmă caravana lui Murad Nassir. Când am trecut pe lângă el, i-am strigat:

— Ei, nu mă faci una cu pământul, după cum te laudai?

Turcul îmi răspunse cu o înjurătură, dar Selim se opri lângă el și-i zise:

— Să știi că n-o să ajungi niciodată la țintă; o să te prăpădești în pustiu, fiindcă nu mai sunt eu cu tine să te ocrotesc.

— Du-te dracului! se răsti Murad la el.

— Poate că o să ne întâlnim acolo, când m-oi duce după tine, răsă lunganul.

Când caravana nu se mai văzu, cotirăm la dreapta, unde își lăsase locotenentul soldații. Arabul nu era deprins cu pustiul și ar fi putut lesne să greșească drumul, dar stâncile și dealurile dădeau destule puncte de reper ca să se poată orienta după ele. Întrebându-l cum de nu s-a rătăcit, ofițerul îmi răspunse:

— Aici nu te poți rătăci; deși nu există vreo cărare, mi-am însemnat în minte anumite vârfuri de stânci, ca să le recunosc la întoarcere. Prin pustiul nisipos n-aș fi putut.

— Atunci cum se face că ai nimerit așa de ușor la Korosko? Doar a trebuit să treceți prin pustiul nisipos.

— A, am uitat să-ți spun că emirul ne-a dat o călăuză foarte bună. E un bătrân caporal care a luptat de câteva ori în Sudan și cunoaște bine de tot acest pustiu. El m-a îndrumat.

— Și unde e acum?

— L-am lăsat cu soldații mei. O să-l cunoști și tu și o să-ți dai seama cât de folositor ne poate fi în acțiunea noastră.

După ce mai meraserăm câțva timp, dădurăm iar de un hor. Aici ne așteptau soldații emirului. Nu erau însă decât zece și nici o cămilă. Locotenentul se sperie și întreabă ce au făcut ceilalți. I se răspunse că, după sfatul bătrânului caporal, se duseseră să adape cămilele la râu și să umple burdufurile cu apă. Ofițerul se supără că în lipsa lui caporalul luase hotărâri care nu se potriveau cu gradul său. Am încercat să-l îmbunez, dar ofițerul strigă mânios:

— Nu-i mai lua apărarea, effendi. Noi nu suntem niște călători oarecare, ci soldați, și trebuie să ne supunem disciplinei. Acest onbași ^[37] nu avea voie să se miște de aici fără ordinul meu.

— Omul a crezut că face bine...

— Se poate, dar mulți fac prostii crezând că fac cine știe ce scofală, îmi curmă el vorba. Trebuia să trecem cât mai neobservați și idiotul se duce cu o droaie de inși și patruzeci de cămile tocmai acolo unde pot fi văzuți în fiecare clipă.

— În cazul acesta mi l-ai descris altfel decât este.

— Cum așa?

— Ziceai că e un om care ne poate fi de folos și văd că e tocmai dimpotrivă. Nu poți avea nici o încredere în el.

— N-am vrut să spun asta, dar ar putea să se întâlnească tocmai cu aceia de care ne ferim.

— Parcă spuneai că el cunoaște foarte bine pustiu; va fi știind atunci pe unde s-o ia ca să nu fie văzut.

— Totuși, nu-i exclus, fiindcă Nilul e mult prea aproape.

— Dacă a mers de-aici drept înainte, ajunge la râu între Toşkeh şi Tabil, pe unde nu trece nimeni. Şi chiar dacă întâlneşte pe cineva în cale, ca om cu experienţă, va şti el să se ferească. Să aşteptăm întoarcerea lui şi vom vedea ce-o mai fi.

— Aşadar, nu eşti de părere să ne ducem după el?...

— Nu. Ar fi de prisos. Greşeala tot nu s-ar putea îndrepta.

Ne aşezarăm lângă bagaje. Cei zece soldaţi se ţineau la o distanţă respectuoasă. Din privirile pe care mi le aruncau am înţeles că se bucurau de sosirea mea. Mă cunoşteau încă de pe corabie şi mă socoteau omul care le putea fi de folos la un moment dat.

Ben Nil, fire modestă, se duse lângă ei, pe când Selim, care, pentru a face pe grozavul ar fi vrut să şadă lângă mine şi locotenent, dar acesta din urmă se uită atât de încruntat la el că se duse spăşit la soldaţi, şi le spuse pe un ton dispreţuitor:

— Voi sunteţi askerii ^[38] lui reissul effendina cu care vrea să iasă din încurcătură? Nădăjduiesc să fiu mulţumit de voi. Ştiţi cine sunt eu?

— Nu, răspunse unul care îl privea, ca şi ceilalţi, cu adâncă mirare.

— Asta înseamnă că sunteţi străini în ţara asta, unde şi copiii cunosc isprăvile mele vitejeşti. Numele meu cel vestit e atât de lung că ajunge de aici până la Kahira, dar vă îngădui să-mi spuneţi scurt, Selim. Eu sunt cel mai mare războinic al tuturor triburilor şi noroadelor din Orient şi faptele mele trec din gură în gură şi sunt tipărite în mii de cărţi. Mâna mea puternică e scutul la umbra căruia vă puteţi adăposti fără teamă, până la sfârşitul vieţii voastre.

Zicând toate acestea, întinse braţele lungi deasupra lor, ca o apărare şi o binecuvântare.

Soldaţii nu ştiau ce să creadă. Se uitară la mine şi mă văzură zâmbind. Ben Nil dădu din umeri şi mormăi: „Tim el

kebir”, „lăudărosule”, ceea ce-i făcu pe soldați să priceapă cu cine au de-a face.

Unul din ei, un vlăjgan tânăr și chipeș, bun de glume — după cum am aflat mai târziu — se sculă de jos, se ploconi adânc, și zise cu glas mios și umil:

— Suntem cu toții, o, Selim al tuturor Selimilor, fericiți de norocul care a dat peste noi. Din câte am auzit, în tine sălășluiesc toate virtuțile și însușirile dăruite de Allah unui muritor și nădăjduim că ne vei împărtăși și pe noi cu lumina minții tale.

— Dacă mă rugați frumos, mă voi îndura de voi și...

Nu sfârși vorba, căci ochii tuturor se ațintiră acum asupra unei cete de călăreți care venea încoace. Era caporalul cu soldații săi. Cămilele se umflaseră de atâta apă și păreau înviorate, iar burdufurile umplute ochi, atârnav de oblâncurile șeilor.

Eram deci asigurați de apă pentru câteva zile, iar cămilele sătule, ceea ce era foarte bine pentru drumul lung pe care aveam să-l facem. De aceea l-am rugat pe locotenent să treacă și el cu vederea greșeala caporalului. Acesta din urmă auzi cuvintele, îmi întinse mâna și zise mișcat:

— Effendi, bunătatea și îngăduința ta mângâie sufletul meu. Nimeni nu ne-a văzut și nu ne-a simțit, dar o să-ți dai seama mai târziu că ceea ce am făcut eu o să fie de mare folos. Vitele, lihnite de foame și tare însetate, cu greu ar fi ținut la drum. Acum nu le mai duc grija. Tu ești cel mai mare peste noi și te voi sluji cu credință.

M-am apucat să controlez bagajele. Muniții aveam din belșug și nici de-ale gurii nu lipseau. Aveam, de asemenea, o căldare pentru fiert mâncarea, străchini și câte o ulcică de tablă. Emirul ne purtase într-atâta de grijă, mie și locotenentului, încât ne dăduse și un cort, ca să nu dormim sub cerul liber. Aveam cu noi și cătușe, frânghii și lanțuri pentru vânători de sclavi pe care aveam să reușim să-i prindem.

Oamenii erau flămânzi, dar, cum nu era vreme de zăbovit, li se dădu câte un pumn de smochine uscate, ca să-și potolească foamea, în timp ce eu, locotenentul și onbașii ne apucarăm să punem la cale ce aveam de făcut.

Acțiunea noastră nu era ușoară. Trebuia să supraveghem o întindere de cel puțin trei sute de kilometri în pustiu, unde nu se găsea decât o singură fântână și aceea, pe timpul secetei, cu o apă sălcie, adică Bir Murat, de care am mai pomenit o dată până acum. Alte fântâni aflate pe drumul caravelor erau secate de tot, dar tocmai această împrejurare ne era nouă de mare folos.

Dacă cei pe care-i căutam noi treceau într-adevăr prin pustiiul nubian, aveau opt zile de drum până la malul Nilului și nu se puteau abate din cale. Ca în tot acest timp cămilele să rabde de sete, era cu neputință. Deci, cunoșteau fântâni tănuite, pe la care trebuiau să treacă neapărat, ca să-și adape vitele. Pe de o parte, trebuia să punem oameni la Bir Murat, care să supravegheze într-ascuns fântâna, ceea ce era lesne, pe de altă parte era nevoie să descoperim pe cele tănuite și aici venea greutatea, iar pe aceasta o luam în seama mea.

Atât locotenentul, cât și caporalul îmi dădură dreptate. Acesta din urmă era și el de părere că există astfel de fântâni, dar nu credea că-mi va fi cu putință să le găsesc.

— Fii sigur că dacă va fi să trec pe lângă vreuna din ele, știu eu s-o găsesc, l-am asigurat.

— Cum? Cunoști tu în ce fel sunt ele făcute? mă întrebă el.

— Da. Sapi o groapă în nisip până ce dai de apă, pui deasupra bucăți de lemn în curmeziș, peste ele așterni o piele, o rogojină sau o pătură, împrăștii nisipul deasupra și-l netezești tine, ca să nu se cunoască locul.

— Păi atunci nici tu nu o poți deosebi.

— Eu, nu, dar cămila da.

— Cămila? Are ochi mai ageri ca tine?

— Nu e nevoie de agerimea ochilor, ci de miros. Uiți pesemne că locurile unde se fac astfel de fântâni tănuite sunt descoperite tocmai de cămile. O cămilă însetată simte îndată umezeala pământului unde se află apă. Ea aleargă de-a dreptul acolo și începe să scormonească nisipul cu copitele. Vezi, de aceea n-am lăsat eu să-mi adăpați cămila.

— Allah e mare, el dăruiește oricărei făpturi o însușire. Acum pricep eu ce spui tu. Așadar, vrei să te duci să descoperi fântânile? Singur?

— Nu.

— Cine să te însoțească?

— N-am hotărât încă. Aș vrea mai întâi să știu dacă mă pot bizui pe tine în ce privește cunoașterea locurilor.

— Întreabă-l pe locotenent dacă nu l-am îndrumat bine. Cunoscut pustiul ăsta la fel ca cea mai bună călăuză de caravane.

— Și pustiul Bajuda de dincolo de Nil?

— Da.

— Chiar și widjani [\[39\]](#) acestora?

— Pe toate. Vrei să ți le spun?

— S-auzim.

— De pildă: Wadi Mokattem, User, Ammer, Abu Runi Laban, Argu...

— Dar wadi-ul cel mare de la apusul pustiului acestuia?

— Vrei să spui Wadi Melk?

— Da. Bănuiesc că bandiții se țin prin apropierea acestui wadi, care răspunde din Abu Gusi de-a dreptul la malul Nilului. Ce crezi tu, n-or fi având ei de gând să treacă râul pe acolo?

— Cu neputință, căci Abu Gabi vine taman în fața Vechiului Dongolo și ținutul mișună de lume, așa că nu sunt ei nebuni să se lase prinși.

— Atunci încotro o vor lua?

— Mai la miazănoapte, în lungul lui Wadi el Gab; poate să se ducă chiar până la Tura sau Moșo, unde locul e mai

pustiu și insula Argo le-ar înlesni trecerea. Am dreptate sau nu?

— Tot așa i-am spus și eu locotenentului. Vroiam numai să văd dacă te pricepi.

— Și acum te-ai încredințat? mă întrebă bătrânul, zâmbind cu satisfacție.

— Da... Văd că cunoști bine ținutul. Dar n-ajunge. Se cere să-l știi tot așa de bine și pe ăsta de aici.

— Îl știu. Stai să ți-l spun. De la Korosko treci prin Ugab, Abu Rakib, Merișa, Bir Murat, Bir Absa, Tabun și Abu Șurvut, până ajungi la Abu Hammed, la malul Nilului.

— Întocmai. Acum vreau să aflu dacă știi situația Bir Muratului.

— Cum să nu! Am fost deseori pe acolo și am cutreierat împrejurimile. Dintr-o parte a Koroskoului dai de o vale de palmieri, care duce în valea fântânii, înconjurată de pereți înalți de stâncă. Dincolo de ea e o văgăună afurisită, care se lărgeste din ce în ce, până ieși iar la șes.

— Așa e. Și cât ți-ar trebui până acolo?

— Trei zile, nu mai mult, fiindcă vitele au fost adăpate din belșug și n-au să fie însetate.

— Te-ai încumeta tu să conduci singur soldații până aproape de fântână, fără să fiu eu și locotenentul cu voi?

— De ce nu?

— Bine. Uite ce zic eu. Locotenentul și cu mine ne ducem să descoperim fântânile tănuite și să facem o recunoaștere, în vreme ce tu te duci cu soldații la fântâna din vale; fă însă așa să nu vă vadă nimeni.

— Și să vă aștept acolo?

— Da. Cât? nu se poate ști dinainte.

— Ce să facem până veniți voi?

— Nimic. Nu vă apropiați de fântână și feriți-vă să vă întâlniți cu cineva.

— Dar dacă-i vedem pe tâlhari venind, îi atacăm, firește!

— Doamne ferește!

— Nu! Effendi, faci o mare greșeală! Dacă nu ne folosim de prilejul ăsta, ne scapă.

— Defel. Lăsați-i să treacă, fără însă să vă vadă. Fii tu sigur că le iau eu urma.

— Nu te înțeleg, dar trebuie să mă supun. Și locul unde să vă așteptăm, cum o să-l hotărâți? În pustiu așa ceva e cu neputință.

— Ba e foarte cu putință. Spuneai tu singur că tâlharii vor încerca să treacă Nilul între Tura și Moșo. În ce direcție, dinspre Bir Murat, se află acestea?

— La miazăzi.

— Așadar, trebuie să te postezi la o jumătate de zi de drum de fântână, deci cam la apus de djebelul Mundar.

— Așa e. Văd că tu cunoști ținutul tot atât de bine ca mine, effendi. Acum nu mă mai îndoiesc că ne vei găsi. Nu știu însă dacă locotenentul va vrea să-mi încredințeze trupa, el fiind superiorul meu.

Ofițerul, care tăcuse până atunci, își dădu seama că onbașii s-ar fi descurcat mai bine decât el, răspunse în grabă:

— Cum să nu! N-am nimic de zis la cele ce poruncește effendi. El e întâiul și eu al doilea și ce face el e bun făcut. Dar noi încotro ne vom duce? De unde să știm unde sunt fântânile tănuite?

— Nu e chiar așa de greu de găsit, cel puțin direcția. Presupunerea noastră e că răpitorii vor trece Nilul pe la insula Argo și de acolo se vor îndrepta spre Bir Murat. Cum însă nu pot ajunge acolo fără apă, trebuie să căutăm fântânile tănuite pe linia asta.

— Și tu cunoști drumul?

— Drum nu există, dar fii sigur că nu mă voi rătăci. Deoarece vânătorii de sclavi vin dinspre apus, vom merge spre răsărit, paralel cu drumul caravanelor. Vom putea afla astfel, după urmele lăsate de ei, dacă au trecut pe acolo. Nu dăm de urme, înseamnă că n-au sosit încă și ne putem aștepta din clipă în clipă să sosească. Înainte de toate însă,

țin foarte mult ca onbașul să nu întreprindă nimic până nu venim noi.

Acesta era, în linii generale, planul meu. Amănuntele le discutam apoi la repezeală, după care nu ne mai rămânea decât să pornim la drum. Ben Nil și Selim veneau cu mine. Mă temeam să-l las pe găliganul de Selim cu onbașul, de frică să nu facă vreo gogomanie de-a lui și să strice tot. Pe când așa, avându-l sub ochi, puteam să-l supraveghez mai bine și să-l țin în frâu.

Eram deci patru inși. Ne luarăm fiecare câte un burduf de apă, ceva de-ale gurii și pornirăm spre răsărit. La început, soldații o luară tot într-acolo, trebuind să se abată pe urmă mai la stânga, ca să se ațină paralel cu drumul caravanelor.

De la Korosko la Bir Murat e cale de patru zile călare; eu vroiam s-o fac numai în două. Era o grea încercare pentru cămilele noastre, nădăjduiam totuși că voi izbuti. Păcat că nu puteam călări decât peste zi. Caravanele obișnuite pornesc la drum în zori și se opresc pe la ceasurile unsprezece pentru popas, până ce trece arșița, pe urmă o iau iar la drum. După apusul soarelui poposesc din nou, mănâncă și, după un ceas, pornesc iar și nu se mai opresc până la miezul nopții. Noi însă trebuia să găsim urmele răpitorilor și de aceea nu ne puteam opri nici în ceasurile când căldura era atât de înăbușitoare, încât ți se părea că te doboară la fiecare pas.

Deocamdată ținutul mai era deluros. Caravanele cu mărfuri ajung abia a treia zi în pustiul nisipos. Ceea ce se înfățișa ochilor era într-adevăr jalnic. Numai pustiul sterp, fără o tufă, un copac, nici măcar un fir de iarbă. Singurele viețuitoare, în afară de noi, câte un uliu sau corb, care se roteau deasupra capetelor noastre. Uliul are capul alb, iar restul trupului cafeniu. Nici el, nici corbul nu cutează să se dea la animalele vii, dar uneori se petrec scene sfâșietoare.

De pildă, când vreo biată cămilă cade în drum istovită și nu se mai poate scula de jos nici cu vorbă bună, nici cu

bătaia, oamenii descarcă poverile din spinarea ei, le leagă de alta și o lasă acolo unde e. Cămila nu e încă moartă, dar nu mai are putere să se ridice. Zace așa zile întregi, din când în când mișcă un picior, înalță nițel capul, se uită deznădăjduită în zare, așteptând ajutor. În jurul ei roiesc hienele și ulii care așteaptă să-și dea sufletul, pe urmă o sfâșie în bucăți.

Locuitorii pustiei trec cu nepăsare pe lângă bietul animal în agonie, pe când cămilele lor, care văd soarta ce le așteaptă și pe ele, scot mugete jalnice și-și văd de drum. De câte ori se întâmplă să întâlnesc în cale o cămilă abandonată, scoteam revolverul de la brâu și-i curmam suferințele. Corbii și ulii îi rod carnea până la os și din tot nu mai rămâne decât scheletul, care sclipește în bătaia soarelui, și-ți arată drumul urmat de caravană.

Uneori vezi puțin mai încolo câte o movilă de pietre îngrămădite unele peste altele; e mormântul vreunui călător, care a murit în pustiu de foame sau de oboseală, dacă nu din altă pricină. N-am dat peste nici un astfel de semn, deoarece drumul duce prin pustiu, nu pe calea caravelor.

Călătoream în ordinea următoare: eu cu locotenentul înainte, Ben Nil și Selim în urma noastră. Eram sigur că nu mă voi rătăci, chiar și fără busolă. Ceasul și poziția soarelui îmi ajungeau ca orientare. Noaptea mă conduceam după stele.

Pustiul stâncos e greu de descris, de aceea mă voi mărgini să spun doar că după apusul soarelui ne aflam la aceeași latitudine cu satul Serah, de pe litoralul Nilului, și făcurăm popas. Câștigasem o zi întreagă de drum.

Cina noastră fu un pumn de smochine și o sorbitură de apă. Ca să ne facem o fiertură n-aveam material pentru foc. Caravanele adună bălegarul cămilelor din drum, ca să aibă ce arde, noi însă nu aveam de unde aduna, deoarece ne abătusem din calea caravelor. Și apoi nici n-am fi avut timp de pierdut pentru așa ceva.

Tovarășii mei nu erau prea buni călăreți, de aceea se simțeau frânți de oboseală. Ofițerul nu crâcnea, de frică să nu-mi bat joc de el, și nici Ben Nil nu zicea nimic, în schimb Selim se tânguia și gemea cât putea.

Ne deșteptarăm în zori și pornirăm mai departe. Dealurile se răreau din ce în ce și, în locul stâncilor, apărea nisipul, care se întindea ca o apă nesfârșită, galbenă și nemișcată înaintea noastră. Îndemnam mereu cămila la drum și ceilalți, deși obosiți din ajun, n-aveau încotro și trebuiau să mă urmeze.

Soarele se ridica tot mai mult pe cerul senin și razele lui dogoreau cumplit. Pe la amiază căldura era atât de mare încât îți tăia răsuflarea. Locotenentul tăcea, Ben Nil de asemenea, numai Selim ocăra de zor. În fiecare moment spunea că el nu mai poate, vroia să descalece și să se întindă pe nisip, fie ce-o fi.

Vrând să-i zgândăr amorul propriu, i-am zis:

— Ia ascultă, Selim, credeam că faci parte din tribul fessara, dar acum văd că m-am înșelat.

— Ba nu te-ai înșelat deloc.

— Păi, pe cât știu eu, fessarii sunt cei mai vestiți călăreți din ținuturile Nilului.

— Așa și este. Eu sunt cel mai viteaz dintre vitejii neamului lor.

— Dacă ar fi precum spui, nu te-ai tângui ca o babă. Așa fac vitejii?

— Dar acu' nu e vorba de vitejie. Parcă sunt bătut cu maiul și soarele mă frige ca în frigare. Trebuie neapărat să descalec și să mă odihnesc nițel.

— Tocmai când cea mai mică zăbavă poate să ne zădărnicească planul? Gândește-te că e vorba să le salvăm pe femeile și fetele fessarilor, din neamul cărora faci și tu parte.

— Să mă prăpădesc eu pentru ele? Ducă-se dracului!

— Ești rău la suflet, măi, Selime, măi. O faptă bună nu se face fără sacrificiu, și aici e viața multora în joc.

— Ce-mi pasă mie de ele!

— Atunci nu ești așa de bun cum te credeam.

— O fi! Dar mi-e mai dragă viața mea decât o sută altele.

Eu sunt un erou, un războinic viteaz, care nu se teme nici de diavol, nici de toți strigoii lui — ți-am dovedit doar. Să-mi ceri însă să mă las pârjolit de soare, nu se poate. Nu mai merge, trebuie să descalec...

— Treaba ta! Eu n-am nimic împotriva, i-am răspuns necăjit.

— Mulțumesc, effendi. Știam eu că până la urmă o să mă înțelegi. Așadar, ne oprim puțin?

— Oprește-te tu, noi ne vedem de drum.

— Și eu să rămân singur? întrebă el îngrijorat.

— Firește! Eu nu descalec până ce nu-mi ating ținta. Cine vrea, n-are decât să rămână pe loc, să-l sfâșie corbii. Dacă ție nu-ți pasă de femeile fessarilor — care îți sunt și ție rude de aproape — pentru ce să-mi pese mie de tine, care îmi ești străin!

Am dat pinteni cămilei, supărat pe găliganul ăsta care nu se sinchisea de neamurile lui și l-am lăsat în urmă. Înțelese că dacă rămânea acolo era pierdut. De altminteri, nici n-ar fi putut descăleca, deoarece cămila, văzând că tovarășele ei au luat-o înainte, nu s-ar fi oprit din mers pentru nimic în lume.

Bizuindu-mă pe această particularitate a lor, călăream mereu în frunte. Chiar înainte de prânz, ajunserăm la dealul Abu Rakib și, după-amiază, la Wadi Merișa. În tot acest timp cercetam mereu cu privirea terenul, ca să descopăr vreo urmă, dar degeaba.

Drumul se tot lungea. Cele patru cămile alergau fără să simtă oboseala. Bine ar fi fost să fi putut spune așa și de călăreți. De Selim să nu mai vorbim. Era din firea lui slab la toate; ceilalți doi, deși tineri și plini de energie, nu erau deprinși cu pustiul și făceau mari eforturi să se mai țină în șa. Nu scoteau un cuvânt și nu-mi făceau nici o imputare, știind că trebuie să asculte de mine.

N-aș putea spune că mie mi-era ușor; simțeam și eu arșița aceea grozavă moleșindu-mi trupul și pielea, pe mâini și pe obraz, mi se jupuia pe alocuri din pricina razelor puternice ale soarelui. Aveam însă o țință înaintea noastră și trebuia să ne încordăm toate puterile ca s-o ajungem.

Spre seară se ivi în fața noastră un lanț de dealuri care ne tăia calea. Dar pentru noi nu aveau prea mare însemnătate. Nu mă înșelam presupunând că e lanțul de dealuri care se întind de la Dar Sukkot spre pustiul nubian. Tot de ele țin și stâncile printre care se află Bir Murat.

Ne aflam deci paralel cu el și era nevoie ca acum să fim cu ochii în patru. Se cerea să examinez bine nisipul și, la viteza cu care alergau cămilele noastre, nu era defel lesne; în același timp trebuia să văd, după forma și felul cum erau așezate stâncile, dacă poate fi pe undeva vreo fântână tăinuită.

Deodată cămila mea se opri brusc și începu să aspire aerul pe nări, pe urmă coti spre stânga și începu să alerge cât o duceau picioarele. Am slăbit frâul și am lăsat-o în voie. Știam că animalul simțise din instinct, sau mai bine-zis mirosise apa.

Celelalte cămile o urmară tot în grabă. Nisipul se învoluta în jurul nostru. Trecurăm printre două movile legate printr-o a treia la capăt, formând astfel un fel de cazan.

Ajunși în mijlociul vâlceleii, cămila mea se opri și vru să scormonească nisipul cu copitele. Am sărit repede din șa, fără să-i dau timp să ingenuncheze, și am apucat-o de căpăstru, vrând s-o trag în lături. Dar zadarnic. Dobitocul se zbătea, dădea din picioare, încerca să mă muște — parcă era turbat. I-am ferecat atât de strâns picioarele, încât nu se mai putu mișca din loc. De ciudă se trânti la pământ și rămase nemișcată.

Același lucru se întâmplă și cu celelalte trei cămile, deși nu erau însetate ca a mea.

Tovarășii mei se însuflețiră ca prin minune. Înțeleseseră că se isprăviseseră cu oboseala și se vor putea odihni în voie.

— Effendi, zise locotenentul plin de bucurie, văd și eu că ai avut dreptate. După cum s-au zbatut cămilele, să nu le luăm de aici, cred că am dat de apă.

— Aș putea să jur.

— Și dacă totuși te-înșeli?

— Nu vedeți urme de bălegar? Au trecut cămile, deci și oameni prin locul ăsta. Iar când cineva se abate atât de departe din calea caravanelor, trebuie să fie negreșit o fântână ascunsă. Haideți, puneți mâna să săpăm. De altminteri, chiar și fără să mă fi dus cămila, aș fi recunoscut, după felul în care e împrejmuirea vâlceaua cu dealuri, că trebuie să se găsească undeva în mijlocul ei o fântână sau un izvor.

Ne lăsarăm în genunchi și începurăm să dăm nisipul la o parte. După câțva timp îl simțirăm umed, pe urmă dădurăm de o bucată mare de piele — de fapt de mai multe piei de gazelă, cusute pentru a forma una singură — și când o ridicarăm văzurăm puțin mai în adânc o apă limpede, deasupra căreia erau așezate în cruciș niște prăjini, care să susțină nisipul deasupra pieilor.

— Allah fie lăudat! strigă Selim cu însuflețire. Avem în sfârșit apă să ne saturăm.

Își desfăcu brâul să-și lege ulcica de el și s-o lase în apă.

— Stai! i-am zis eu. Mai întâi se cuvine să bea cine a descoperit izvorul.

— Adică tu?

— Nu, cămila mea. A răbdat, sărmana, patru zile de sete, acum să-și ia răsplata.

— Păi... mai întâi omul, pe urmă vita!

— Nu. Eu am pornit la drum sătul, pe câtă vreme ea m-a purtat atâta drum în spinare, flămândă și însetată.

— Voi, creștinii, sunteți oameni ciudați și noi, dreptcredincioșii, trebuie să ne supunem toanelor voastre. Cum

adică să bea cămila ta apă rece și proaspătă, iar noi să ne mulțumim cu aceea stătută din burdufuri?

— Nu așa. Îi dăm cămillei apa din două burdufuri, pe care le umplem apoi cu asta de aici. Fântâna nu e atât de îmbelșugată ca Bir Murat și, pe cât văd eu, atât cât e aici abia ajunge pentru două burdufuri. S-ar putea să mai treacă o zi întreagă până să se adune alta la loc.

— Și cum vrei să-ți adăpi tu cămila dacă n-ai găleată?

— Uite așa.

Am luat pielea care acoperea prăjinile, am apucat cele patru colțuri și le-am dat-o lor să țină, am turnat apoi apa din burdufuri, am despiedicat picioarele cămillei și am lăsat-o să soarbă toată apa câtă era. Am umplut apoi burdufurile la loc și am acoperit iar fântâna, așa cum fusese înainte.

Băurăm și noi pe săturate și ne-am simțit într-adevăr înviorați. În vremea asta soarele coborâse la asfințit. Cei trei mahomedani îngenuncheară și-și făcură rugăciunea numită Așia. Trebuie să amintesc că în tot cursul drumului, de câte ori venea timpul rugăciunii, descălecau și și-o făceau cu evlavie.

După asta am cinat; cina era alcătuită din smochine și carne uscată. Cămilelor le-am dat câte o mână de hrișcă, apoi ne-am culcat. Tovarășii mei se întinseră jos lângă fântână, în vreme ce eu m-am suit pe una din movile și m-am așezat în vârful ei, de unde puteam să văd mai departe. Nu era exclus ca vânătorii de sclavi să vină înapoi peste noapte, și, cum dormeam mai mult iepurește, eram sigur că îi voi simți.

M-am trezit în zori. La răsărit se ivise o geană de lumină. I-am așteptat și pe ceilalți, ca să-și facă rugăciunea de dimineață numită Fagr. Cuvântul fagr înseamnă zori, de aceea mahomedanii o spun când se crapă de ziuă.

Se sculară și, după rugăciune, ne apucarăm să dăm iar pielea de pe fântână la o parte. Se adunase peste noapte atâta apă cât să ne umplem celelalte două burdufuri. Apa stătută din ele o dădurăm cămillelor. Selim ne pregăti

mâncarea, adică un fel de păsat făcut din făină de durrha, amestecată cu apă. Cel mai sărac european ar muri mai bine de foame decât să mănânce așa ceva, dar pustiuul nu-și răsfășă călătorii și le dă și el ce poate.

Eu nu le împărtășisem tovarășilor mei intențiile de mai târziu și ei credeau că voiam să-i aștept aici pe vânătorii de sclavi. Locotenentul chiar îmi zise:

— Effendi, socotelile tale n-au dat greș. Sunt sigur că fântâna asta se află chiar între Bir Murat și Insula Argo. Dacă bandiții vor într-adevăr să treacă Nilul pe acolo, nu se poate să nu treacă pe aici și îi avem la mână. Îi așteptăm liniștiți pe loc și, când vor veni, atunci... atunci...

— Ei, ce se va întâmpla atunci?

— Atunci... atunci tu ce-o să faci?

— Tu crezi că e bine să stăm și să-l așteptăm în liniște, cum spui?

— Da.

— Adică noi patru și ei cine știe câți? Mie frică nu-mi este, însă găsesc că e mai cuminte să trăiești pentru un scop decât să mori pentru el. Deci, nu ne vom expune fără rost, ci ne vom retrage repede, până nu ne văd.

— Unde să ne ducem?

— La soldații noștri, care vor sosi în astă-seară la Djebel Mundar. Până acolo e o jumătate de zi de drum. De altfel, deocamdată nu e timpul să ne întâlnim cu ei. Nu ne-am atins încă ținta.

— Nu încă? De ce?

— Trebuie să ne îndreptăm mai spre răsărit. Până acum n-am dat de urmele răpitorilor; e probabil că ei se află mai la răsărit în pustiu. Trebuie să acționăm cu prevedere. Ce necaz ne-ar fi dacă am sta pe loc și ei ar trece nesupărați prin altă parte, de pildă pe la Djebel Daraweb și Bir Absa. După cum vezi, trebuie să plecăm imediat.

— Vai de mine! Mărturisesc sincer că n-aș mai putea face un drum atât de lung.

— Nici eu! zise Selim speriat. Nu mai vreau nici să călătoresc, nici să adulmec ca un copoi.

Ben Nil tăcea. Nu că s-ar fi simțit mai în putere ca ceilalți, dar nu vroia să-mi calce poruncile. Mi-era milă de bietul băiat. Ne așteptau mari oboseli, mult mai mari ca cele de până acum. Dacă stăteam să judec bine, ceilalți mai mult m-ar fi împiedicat și, cum tot trebuia să las pe cineva aici ca post de observație, era mai cuminte să nu iau pe nimeni cu mine și să mă duc singur.

Când le-am spus ce aveam de gând, ceilalți doi se învoiră bucuroși, numai Ben Nil zise:

— Effendi, n-ar fi bine să merg și eu cu tine? S-ar putea ivi vreo primejdie, și, dacă e vrerea lui Allah, poate ți-aș fi de folos.

— Dacă e vrerea lui Allah, pot scăpa și singur din ea. Voi aveți nevoie de odihnă și e mai nimerit să fiți toți trei la un loc, fiindcă părerea mea e că vânătorii de sclavi nu se vor abate pe aici. Aș rămâne și eu, dar datoria și prevederea îmi poruncesc să mă gândesc și la alte posibilități.

— Și dacă ți se întâmplă ceva, cum să-ți venim în ajutor? Nici de făcut nu știm ce să facem fără tine.

— Uite ce: dacă nu mă întorc până mâine la prânz...

— Cum, vrei să lipsești atâta vreme? mă întrerupse Ben Nil.

— Până unde mă duc și cât o să lipsesc nu știu încă. Așadar, dacă nu mă întorc până mâine la prânz, vă duceți să-i luați pe soldați și vă îndreptați cu ei spre răsărit, unde veți da de urmele bandiților. De altfel, trebuie să știți că nu mă mai întorc în cazul când i-am găsit și am fost omorât de ei.

— Ferească Allah! Effendi, mi-e sufletul copleșit de griji... lasă-mă să vin cu tine.

— Nu, dragul meu. Sunt sigur că nu mi se v-a întâmpla nimic și brațul tău e poate mai util aici decât aiurea. Trebuie să veghezi cu încordare și să nu-ți scape nimic. Aveți destulă umbră lângă fântână, puteți aștepta în liniște;

unul din voi însă, trebuie să stea cu rândul sus pe deal, ca să poată vedea dacă se apropie cineva. De îndată ce îi zăriți pe bandiți, încălecați pe cămile și dați fuga la soldați de le spuneți să se retragă și să-i lase să treacă.

— Atunci ne scapă...

— Fiți pe pace că nu ne scapă. Nu vreau însă să se dea vreo luptă în lipsa mea. Ei tot la Bir Murat se duc, unde vom pune mâna pe ei după ce mă voi întoarce eu.

— Și dacă nu stau acolo mai multă vreme?

— Ne luăm după ei. Tot mai repede ajungem noi cu cămilele noastre, decât o caravană de transport, asta e sigur. Așadar, rămâne cum am spus. Dacă nu vă mai găsesc la înapoiere, știu că v-ați dus la soldați și vin după voi acolo. Dacă însă nu se întâmplă nimic, rămâneți pe loc și ne întâlnim tot aici.

Au încercat ei să mai spună ceva, dar am rămas la hotărârea mea. Știind că în ziua aceea va avea nevoie de multă putere, cămila mea, pentru a suporta oboseala drumului, a primit o porție îndoită de hrișcă și smochine; am legat burduful cu apa de oblâncul șeii, le-am mai spus o dată celorlalți ce aveau de făcut și am încălecat. Erau ceasurile opt când am pornit.

Am luat-o tot spre sud. Încetul cu încetul lanțul de dealuri se pierdu în zare și în tot jurul nu se mai vedea decât pustiul gălbui, întinderea nesfârșită, *Bahr bela mah* — marea fără apă...

Dacă însoțit de alții pustiul sterp te apasă ca o povară, singur e și mai greu să-l străbați. Te cuprinde un fel de groază și abia acolo îți dai seama de nimicnicia omenească. Ce e omul în fața nemărginirii acesteia, decât un biet vierme care se târăște în țărână!

Aveam impresia că pustiul se înălța mereu, mereu, pe când cerul cobora mereu tot mai jos ca să mă strivească, să mă zdrobească între ele. Ca să-mi dau seama că totuși există o vietate în întinderea aceea moartă, am început să

fluier — cum fac copiii când sunt singuri pe întuneric și le e frică. Și totuși era atâta lumină în jurul meu!...

Cămila ciuli urechile și grăbi pasul. E de necrezut ce influență are fluieratul asupra acestui animal. Oricât ar fi de ostenită „corabia pustiiului” — cum i se zice — îndată ce aude pe cineva suflând dintr-un fluier, anume făcut pentru asta, puterile i se înzecesc și pornește în goană. Chiar și unei cămile odihnite fluieratul parcă îi dă aripi.

În timpul celor două zile de drum, fusesem nevoit să-mi cruț tovarășii de prea multă oboseală, de aceea călărisem mai domol. Acum nu mai era nevoie. Ca să mă încredințez de ce e în stare animalul pe care îl aveam sub mine, am început să-l îndemn la drum cu vorbe dezmiardătoare și fluierând. Și să te ții! Cămila zbura, nu altceva!

Nu simțea nici oboseală, nici greutatea drumului. Părea că-i place goana asta nebună, fără răgaz. Când am vrut să-i potolesc avântul, abia am putut-o struni.

Ceas după ceas se scurgea fără să văd țipenie de om. Treceam prin vaduri secate, unde mai dăinuia o biată tufă de mimoze, rămasă de pe timpul ploilor.

Se făcu amiază, apoi soarele începu să coboare la asfințit, dar nu dădeam de nici o urmă de copită. Mă aflu la același nivel cu satul Tinareh, de pe malul Nilului, și m-am oprit. Mai la răsărit n-aveam de ce să-i caut pe vânătorii de sclavi.

Am descălecat deci, ca să-mi las cămila să răsuflă un ceas, i-am dat un pumn de smochine și puțină apă din burduf.

După ce soarele apuse, am încălecat iar și am pornit îndărăt de unde plecasem.

Ce drum! Singur, singur și totuși nu eram singur... Jos, în jurul meu, pustiu și moarte; sus, deasupra mea sclipind viața. Milioane de stele lucesc și povestesc în graiul lor de foc despre Cel ce pururi a fost, pururi va fi, în vecii vecilor! El călăuzește cu mâna lui iubitoare, de părinte, pașii fiecăruia, până și în pustiu... Cine ar putea să aștearnă pe

hârtie gândurile ce se zbat în mintea omului într-o noapte înstelată, când în juru-i nu e nimeni și nimic decât pustiul mort și nesfârșit!

Firește că la înapoiere a fost mai greu decât la dus. Trebuia să bag bine de seamă să nu mă abat din cale, să nu rătăcesc drumul. Stelele luminau îndeajuns ca să pot recunoaște din când în când urmele lăsate de mine, cu atât mai mult cu cât copitele cămilei se înfigeau adânc în nisip, în goana ei nebună. Minunatul animal părea să nu simtă nici o oboseală și, ca să-mi arăt recunoștința, îi fluieram toate melodiile pe care le cunoșteam, oprindu-mă numai când simțeam că mă dor prea tare buzele.

Când se ivi întâia geană de lumină la răsărit, mă simțeam obosit trupește, dar spiritul îmi era tot atât de vioi ca și în ajun, la plecare. Le spuseseam tovarășilor mei că voi sosi la prânz, așa că n-aveam de ce să mă grăbesc. Am lăsat deci cămila la pas și mă bucuram de faptul că nimerisem exact drumul pe care îl făcusem ieri. Urmele se întindeau mereu spre miazănoapte.

Pe la ceasurile nouă, am zărit înaintea mea lanțul de dealuri. Am deslușit și cele trei movile, în mijlocul cărora se afla fântâna. Oare ce s-o fi întâmplat în lipsa mea?

Fără să-mi dau seama, am zorit cămila la drum. Dar deodată am oprit-o brusc în loc. Se întâmplase ceva, cu siguranță... Am văzut spre stânga niște urme late, care coteau după movilele cu pricina, apoi apăreau iar și se continuau spre miazănoapte.

Așadar, fusese cineva pe aici și plecase apoi pe alt drum. Acest cineva era însă nu unul, ci mai mulți inși, judecând după multele urme de copite.

Am îndemnat cămila pe cât am putut, mi-am pus pușca de-a curmezișul pe șa și am luat unul din revolvere într-o mână. Când am ajuns mai aproape, am descălecat și m-am furișat tiptil spre un loc de unde puteam să văd până la locul unde era fântâna. Dintr-o aruncătură de ochi, am

băgat de seamă că fusese acoperită la loc și nisipul netezit deasupra. Nici tipenie de om.

Urmele dovedeau că fuseseră acolo cinci inși. Să fi plecat tovarășii mei de acolo ca să dea de veste onbașului când i-au văzut pe străini venind? Vedeam urmele ducând la fântână, apoi se îndepărtau iar spre miazănoapte. De astă dată erau urmele a opt cămile.

Se potrivea întocmai. Mai întâi plecaseră cei trei tovarăși ai mei și pe urmă străinii. După aceea? Nu. Urmele nu erau mai vechi unele decât altele. Cele opt cămile porniseră în același timp. Mă cuprinse teama, dar mă liniștii cunoscând după urme că nu trecuse mai mult de un ceas de când plecaseră. Deci, chiar dacă oamenii mei erau în primejdie, aș mai putea să-i scap.

M-am dus la fântână. La poalele dealului, în stânga, am zărit o movilă lunguiață care semăna a mormânt. Nisipul nu era bătătorit; am început să-l scormonesc cu mâinile. Nu departe de unde eram, se vedea o pată mare roșie.

Așadar, aici se făcuse vărsare de sânge! Oare cine zace sub mormanul de nisip? Mâinile mele lucrau cu înfrigurare. Am dat de un picior gol, apoi de încă unul.

Să scot leșul încetul cu încetul afară? N-aveam răbdare. Am apucat de amândouă picioarele și am început să trag cu putere de ele, apoi, cu o smucitură l-am scos din nisip.

Slavă Domnului, nu era nici locotenentul, nici Ben Nil și nici Selim! Era un chip necunoscut, bărbos, cu trăsături de arab, de fapt o corcitură de negru. Îl despuiaseră de haine și în piept avea o rană adâncă de pumnal. Pesemne că fusese lovit drept în inimă.

Cine să fie mortul și cine să-l fi omorât? Aș fi vrut să plec îndată și să mă iau după urme, dar se cerea să chibzuiesc bine ce era de făcut.

Din ceea ce văzusem puteam să-mi dau seama ce se întâmplase. Tovarășii mei se împotriviseră cu îndârjire și-l ucisera pe unul din cei care îi atacaseră; totuși fuseseră biruiți și luați prizonieri.

Mortul a fost pe urmă îngropat, fântâna acoperită la loc și urmele luptei șterse. Se lăsase dinadins pata aceea de sânge, care cerea răzbunare.

Nu mai încăpea îndoială că tovarășii mei se aflau în mare primejdie și trebuia să alerg în ajutorul lor. Totuși, nu mă grăbeam. Am urcat dealul privind în zare. Poate zăream ceva ce-mi scăpase jos, în vale.

Într-adevăr, nu m-am înșelat. Am descoperit un lucru cât se poate de important. La vreo mie de pași de acolo era o movilă singuratică. La jumătatea drumului dintre mine și movilă un om venea încet, șovăind, parcă s-ar fi temut să se apropie. Era un găligan înalt și slab ca o prăjină, cu un haik alb și un turban de aceeași culoare. Era Selim al nostru, lăudărosul și palavragiul de Selim!

— Selim, Selim, eu sunt! i-am strigat. Hai vino mai repede, nu-ți fie frică...

— Așa, chiar așa! răcni el și, cu picioroangele lui enorme, în mai puțin de un minut fu lângă fântâna unde am coborât.

— Allah, fie lăudat, effendi, că te-ai întors sănătos, zise el gâfâind. Nădăduiesc că o să mă ajuți să-l scap pe bietul locotenent și pe Ben Nil din mâinile tâlharilor. Dacă ți-e frică, îi scap eu singur.

— Ia nu te mai lăuda! Iar ai dat bir cu fugiții, după cum văd, altminteri n-ai fi rămas aici, lașule!

— Eu laș, effendi? În loc să mă lauzi că am fost șiret și m-am ferit să mă prindă dușmanii, ca să-i pot scăpa pe ai noștri, tu mă iei la ocări... ocări...

— Să-i fi scăpat când erau de scăpat, nu acum. Încotro i-au dus?

— Într-acolo! și arăta cu mâna spre urmele rămase în nisip.

— Asta văd și eu. Cine i-a luat?

— Nu știu.

— Nu se poate. Cum, nu știi cine erau cei cinci inși care v-au atacat? Ați vorbi doar cu ei!

— Eu nu eram de față.
— Dar unde erai?
— Colo, după movila aia.
— Aha, ai luat-o la sănătoasa?!

— Se poate să mă judeci așa, effendi! Luasem o altă poziție de apărare, numai că ei n-au vrut să mă asculte și au rămas pe loc.

— Las' că pricep eu! Nu merge la mine cu tertipuri de astea! Nu i-ați văzut pe cei cinci venind?

— Nu.

— De ce n-ați pus o santinelă?

— Ba am pus, eram chiar eu.

— Atunci cum se face că nu i-ai văzut?

— Păi... cum era să-i văd? Îmi făceam rugăciunea de dimineață și stăteam cu fața spre răsărit, după cum scrie la *Coran*. Aia veneau dinspre apus așa că eram cu spatele spre ei.

— Minți! Se cunoaște după urme că cele ce spui s-au întâmplat mult mai târziu. Și apoi, dacă ai fi fost în genunchi, te vedeau ei de departe și nu le scăpai, fii pe pace.

— Nu mint, effendi, zău așa! Eram cufundat în rugăciune și...

— Cufundat în somn, vrei să spui. Hai, mărturisește, așa e că dormeai?

Vă închipuiți că glasul mi-era destul de aspru, ceea ce îl făcu să se fâstâcească repede. Lăsă în pământ ochii și bâigui.

— Parcă ție nu ți s-a întâmplat niciodată să adormi când ești cufundat în rugăciune...

— Hai să te cred, deși știu că nici nu poate fi vorba de așa ceva. Așadar, ai adormit în post. Și când te-ai deșteptat ce-ai văzut?

— De văzut n-am văzut nimic, dar am auzit, niște glasuri amenințătoare venind din vale, de lângă fântână. M-am furișat atunci, cu îndrăzneală și curaj, până la marginea

mobilei, să văd ce se petrece. Și ce am văzut... vai, vai... ce-am văzut!

— Ei, hai spune!

— Era o grozăvie! Locotenentul era trântit la pământ și se lupta ca un leu-paraleu cu doi inși; alți trei puseseră mâna pe Ben Nil. Aici stăteau cămilele noastre, și dincolo alte cinci.

— Lasă cămilele, vreau să știu ce făceau oamenii.

— Ben Nil a înfipt cuțitul în pieptul unuia din ei, dar a fost pe urmă biruit de ceilalți doi.

— Și tu atunci ce-ai făcut?

— Ceea ce era de datoria mea, effendi. Patima mea pentru tot ce e îndrăzneț mă îndemna, nu-i vorbă, să mă năpustesc asupra dușmanului, dar mi-am dat seama că e prea târziu. Dacă am văzut așa, ce mi-am zis eu? Trebuie să chibzuiesc bine ce-i de făcut. Să mă iau la trântă cu nemernicii ăia ar fi fost degeaba. Mai bine să aibă cine le veni mai târziu în ajutor tovarășilor mei. Și apoi, se cerea să rămână cineva aici, ca să-ți dea de veste când vei sosi. Ei, ce zici, n-am judecat bine?

— Halal să-ți fie! Pe urmă?

— Nu mă văzuseră. Am luat-o la fugă devale, dincolo de movilă. Știi tu cum mă pricep eu să fug când e vorba să-mi apăr prietenii.

— Hm, da... am văzut. Și?

— M-am dus la dealul de colo...

— Nu te-ai dus, ci ai fugit de-ți sfârâiau călcâiele, știu eu...

— Firește că n-am mers la pas — era doar vorba de salvarea prietenilor mei. M-am pitit după deal, ca să nu mă găsească. Pe urmă i-am văzut pe ticăloșii ăia plecând cu locotenentul și Ben Nil.

— Erau legați?

— Așa cred. N-am băgat de seamă, erau prea departe. Atâta am văzut: că erau șase oameni călări și două cămile fără călăreți. După aceea, am rămas să te aștept pe tine.

Când te-am recunoscut, am venit să-ți povestesc ce s-a întâmplat. Nu e așa că m-am purtat ca un adevărat viteaz?

Nu m-am mai putut stăpâni.

— Ca un viteaz? m-am răstit eu la el. Știi ce ești, măgarule? Cel mai laș om din câți am văzut și ăl mai mare dobitoc din câți există pe lumea asta!

— Cum, ce-ai spus? spuse el uluit. În loc să mă lauzi pentru...

— Să te laud, idiotule? Ești o secătură care se fălește cu vitejia și curajul său și o ia la fugă când dă cu ochii de un șoarece. Să fi avut numai puținel curaj, prietenii noștri n-ar fi acum prizonieri și duși cine știe unde.

— Nu te înțeleg, effendi...

— Nu? În loc să veghezi cum ți-era datoria, ai adormit ca o babă. Și pe urmă, de ce-ai luat-o la fugă, când i-ai văzut în primejdie? Trebuia să te lupti alături de ei, nu să-i lași singuri. Adormiseră pesemne, bizuindu-se pe tine, altminteri ar fi știut ei să se apere cu armele și nu ar fi pus ticăloșii ăia mâna pe ei. Și apoi, când i-ai văzut acolo jos, pentru ce n-ai tras? Erai la adăpost și i-ai fi nimerit cu siguranță, pe când ei nu-ți puteau face nimic. Nu știu, zău, ce să cred. Ori ești atât de laș, ori ești din cale-afară de tâmpit. Îmi vine... nu știu ce-mi vine să-ți fac! Și mai îndrăznești să te lauzi?

Nenorocitul stătea cu capul în piept, ca un copil certat, și nu cuteza să-mi răspundă.

— Hai, vorbește, am ori nu dreptate?

— Așa, chiar așa! îi scăpă fără să vrea expresia lui obișnuită.

Cuvintele sunau atât de caraghios, încât toată mânia mea se irosi într-o clipă. Ce era el de vină că Dumnezeu îl făcuse atât de fricos? Și lăudăroșenia! Se știe că lașii se laudă întotdeauna cu fapte de vitejie pe care n-ar fi în stare să le facă. De aceea m-am îmblânzit și i-am zis zâmbind:

— Bine că recunoști. Nădăduiesc că o să te îndrepti de-acum încolo.

— Vai de mine, effendi, doar n-oi fi atât de rău cum mă crezi tu!

— Să lăsăm asta. Rău e de bietul locotenent și de Ben Nil. Trebuie să le venim în ajutor.

— Firește, firește, dar cum?

— Au plecat demult?

— Cam de vreun ceas.

— Ce fel de cămile aveau dușmanii, de călărie ori de povară?

— Ba de călărie.

— Atunci nu-i timp de pierdut. Trebuie să plec numaidecât.

— Și eu?

— N-ai decât să vii și tu, deși s-ar cuveni să te iau la goană pentru cele ce-ai făcut. Dar hai să te iert.

— Ce mă fac fără cămilă, effendi? Afurisiții ăia au luat-o și pe a mea, se tângui Selim.

— Dovadă că sunt mai puțin deștepți decât credeam. Trebuiau să-și dea seama că și a treia cămilă are stăpân și să pornească în căutarea lui. Ți pare bine că n-au făcut-o, ai?

— Defel. M-aș fi luat de piept cu ei, până ce i-aș fi ...

— Taci! Iar te lauzi? Cunoscut eu curajul tău, de aceea aș fi mai bucuros să nu te iau cu mine. Mi-ai fi numai o piedică. Eu o să mă duc după ei călare și tu vii pe jos în urma mea.

— Vai de mine, effendi, cum o să pot să te ajung?

— Nimic mai simplu. Zici că au plecat acum un ceas; peste două ceasuri îi ajung și te aștept.

— Ca să iau parte la luptă?

— Prostule! Până vii tu, eu voi fi isprăvit de mult cu ei. Ca să ajungi până la locul unde te voi aștepta, îți trebuie cinci ceasuri cu piciorul. Crezi tu că, de dragul vitejiei tale grozave, o să pot să-i țin trei ceasuri în loc? De altminteri, trebuie să te grăbești; n-am nici timp, nici poftă să te aștept

prea mult, să știi! Te lăudai că nu te întrece nimeni ca pedestraș, să te vedem acum ce poți.

În vreme ce vorbeam, m-am apropiat de cămilă, vrând să încalec.

— Effendi, zise Selim cu glas plângător, cum te înduri să mă lași singur aici, în pustiu...

— De ce nu ai știut să-ți păstrezi cămila? De, cine e de vină... acum descurcă-te cum poți. Să-ți fie învățătură de minte pentru altă dată. Ți-e frică singur, știi...

— Nu mi-e frică, dar... nu vrei să mă iei și pe mine pe coada cămilei?

— Bine, fie, i-am răspuns eu zâmbind. Numai să știi un lucru: o să trebuiască să dau iureș în dușman călare și nu se știe ce se poate întâmpla. Au să încerce să se apere, desigur.

— Nu-mi pasă mie de asta, zise el, codindu-se, dar când o fi să poarte cămila doi inși în spinare obosește, și te pomenești că nu-i mai ajungi. De aceea zic să te duci singur, eu vin pe jos.

— Bine, i-am răspuns râzând. De rătăcit, nu te poți rătăci, orb de-ai fi și tot ai simți urmele cu piciorul. Ai grijă însă să-ți ții armele pregătite. Pustiul mișună de lei și pantere.

Încălecasem și, când să plec, l-am auzit strigând îngrozit în urma mea:

— Lei și pantere! Vai de mine și de mine ce mă fac! Nu că mi-ar fi frică, dar cu fiare de astea, care ies noaptea după pradă, nu e de glumit. Ia-mă cu tine, effendi, ia-mă cu tine...

Am întors capul și l-am văzut alergând în urma mea cu pulpanele mantiei fâlfâind ca un steag. Am îndemnat cămila la drum, ca să mă îndepărtiez cât mai mult de el și să nu-l mai aud zbierând.

Deși neodihnită, cămila zbură ca o nălucă. Călăream așa de vreun ceas și jumătate, când iată că în fața mea zăresc pe cine căutam. Am scos ocheanul din buzunar și m-am

uitat din fugă într-acolo, ca să mă încredințez că nu m-am înșelat. Erau într-adevăr ei. Doi inși mergeau înaintea, alți doi, care duceau de frâu cămilele fără stăpâni, la urmă, și în mijloc prizonierii.

Acu' era acu'. Am slăbit nițel brâul în care țineam cuțitul și revolverul și am luat pușca în mână. Iată-mă la o mie, nouă sute, opt sute de metri de ei. Unul din cei din fruntea convoiului întoarce din întâmplare capul și mă zări. Spuse pesemne și celorlalți că vine un călăreț în urma lor, căci priviră și ei îndărăt.

Eram singur și nu le trecea prin minte că ar avea de ce să se teamă; se opriră în loc să m-aștepte, dar ca măsură de prevedere puseră mâna pe arme. Aveau niște flinte lungi, care nu nimeresc decât de aproape. Prizonierii erau legați, deci nu mă puteam bizui pe ajutorul lor.

Când am ajuns la trei sute de pași de ei, m-am oprit. Până la depărtarea asta nu ajungeau gloanțele lor, pe când ale mele nu puteau da greș. Aveam deci o superioritate asupra lor. Acum totul atârna de atitudinea prizonierilor. Dacă se trădau prin vorbă sau gesturi că mă cunosc și că venisem să-i scap, îmi îngreunau mult situația.

Unul din indivizi îmi făcu semn să mă apropiu, dar eu am răspuns tot prin același semn, să vină el. Schimbă câteva cuvinte cu tovarășii săi, apoi porni spre mine și se opri la o depărtare de vreo sută de pași.

— Cine ești? îmi strigă el.

— Un saji (călător) din Kahira.

— Ai să ne spui ceva?

— Da. Aș vrea să vă fac o rugămintă și, dacă mi-o îndeplinești, voi împlini și eu o dorință de-a ta.

— N-am nici una.

— O să ai. Dă-te mai aproape.

— Dă-te tu.

Dacă vroiam să-mi ajung scopul, trebuia să mă supun; am făcut-o într-un anume chip: am pus cămila să îngenuncheze, am sărit jos și am pornit încet spre el.

Regulile pustiului îi porunceau să procedeze la fel. Descălecă și veni călcând țațoș și semeț. Se opri apoi în fața mea, mă privi iscoditor, drept în ochi, îmi întinse mâna și zise:

— Sallam aaleikum'! Fii prietenul meu!

— Aaleik sallam'. Voi fi după ce-mi vei dovedi că-mi ești și tu. Știi ce sunt și de unde vin. Pot să aflu și eu din ce trib faci parte?

La brâu îi luceau două pistoale și prăselele unui pumnal. Se sprijini în flintă, ca unul care n-are de ce se teme, și-mi răspunse:

— Tot călători suntem și noi și venim de la Dar Sukkot.

— Inima ta e izvor de îngăduință și milostivirea ta îmi ușurează sufletul.

Zicând acestea m-am lăsat jos la pământ, fără a slăbi însă din ochi pe tovarășii săi. Făcu și el asemenea, dar se așeză astfel încât venea cu spatele la prizonieri. Cuvintele mele îi stârniseră mirarea, neștiind ce vreau să spun, de aceea mă întrebă:

— Pentru ce vorbești de milostivire? Voința vorbei tale mi-e neînțeleasă.

— Fiindcă te ascunzi de mine să te umilești ca Harun al Rașid, care cutreiera odinioară ulițele Bagdadului în veșminte de cerșetor.

— Te înșeli. Eu nu sunt aici nici sultan, nici emir.

— Doar un slujbaș din cei mai de seamă ai viceregelui, dăruiască-i Allah zile și ani nenumărați.

— Ce te face să crezi una ca asta?

— Văd că ai cu tine niște prizonieri, trebuie dar să fii un *memur el insaf* (slujbaș al dreptății), dacă nu mai mult. Sunt criminali primejdioși, ăștia pe care îi duci sub pază?

— Nu sunt memur și câinii pe care îi vezi nu mai au mult de trăit, au să piară ca niște nemernici, fiindcă ne-au ucis un camarad și l-au jefuit. Sunt niște tâlhari și hoți de cămile. Dar n-are ce te interesa pe tine. Vorbeai adineauri

despre o rugămintă și o dorință pe care vrei să ți-o îndeplinesc. Pot să aflu care ți-e rugămintea?

— Da, pentru ea am venit aici.

— Știai unde o să mă găsești?

— Mi-au spus urmele cămilei tale.

— Unde ai dat de ele?

— În tabăra prin care ați trecut.

— Iar te înșeli. N-am trecut prin nici o tabără.

— Ba da.

— Unde?

— Lângă fântâna tăinuită pe care am descoperit-o noi. Ai acoperit-o tu la loc.

Individul se tulbură nițel. Își plimba mâna când pe pistol, când pe plăselele pumnalului, încruntă sprâncenele și zise:

— Ai fost și tu acolo? Eu nu te-am văzut.

— Mă repeziseam nițel prin pustiu, ca să încerc iuțeala cămilei mele. Când m-am întors, nu mi-am mai găsit slugile, ci mormântul unui străin.

— L-ai dezgropat?

— Trebuia. Vroiam să văd dacă nu e vreunul din oamenii mei. Când m-am încredințat că nu, am încălecat și am pornit după tine, ca să-ți fac rugămintea despre care spuneam și să-ți îndeplinesc dorința.

— Care ar fi asta?

— Să-mi dai îndărăt oamenii.

Nici nu clipi măcar. Zise cu nepăsare:

— Și dorința mea care ar fi?

— Să te las să pleci nesupărat.

De astă dată mă privi batjocoritor și cu adânc dispreț.

— Și dacă nu-ți iau în seamă rugămintea pe care o faci?

— N-o să-ți împlinesc nici eu dorința.

— Socoți că ne poți ține în loc?

— Nu mai e nevoie, s-a și făcut. Nu te-am oprit eu din cale?

— Se prea poate, numai că o să plec când o să vreau eu. Ești unul singur și noi suntem patru. Vorbești ca și când ați fi o sută împotriva noastră.

— Chiar atâția și suntem.

— Unde?

— Aici. Eu unul fac cât o sută ca voi.

— Ești nebun pesemne! Dacă ai ști cu cine ai de-a face te-ai tăvăli în țărână la picioarele noastre.

— Mi-ai spus că ești un călător ca și mine. Fii ce poțtești, eu însă te consider ca atare. Dacă se iscă însă gâlceava între noi, atunci cel care biruie e mai mare. Că sunt sau nu în mințile mele, o să vezi tu îndată.

— Nu te bizui pe armele tale, sunt de-ale europenilor și nu fac două parale în mâinile tale.

— De astă dată îți spun eu ție că te înșeli, știu foarte bine să mă slujesc de ele, căci sunt european.

— European? Din ce țară?

— Din Almanja.

— Așadar, creștin! Arde-te-ar Allah în focul gheenei! Și îndrăznești tu, un ghiaur, să mă oprești din drum și să-mi dai porunci?

— Tu ceri lui Allah să mă ardă în focul iadului, și eu îți doresc să te ocrotească, fiindcă dacă mai cutezi să spui un singur cuvânt de ocară, ia-ți rămas bun de la viață.

— Cum, mă ameninți...?

Își curmă vorba și puse mâna pe pistol, căci mă văzuse pe mine trăgând revolverul de la brâu.

— Jos mâna! m-am răstit eu la el, dacă nu vrei să te culc la pământ. Te crezi mai mult decât ești, pe când eu mă încumet să mă lupt cu o sută ca tine.

Văzu revolverul meu îndreptat spre el și trase îndărăt mâna. Vru să mă înspăimânte zicând:

— Nu mi-e frică de tine. N-am decât să-mi chem oamenii și ești pierdut.

— Încearcă! Cheamă-i! La cel dintâi cuvânt îți sfărâm țeasta!

— Asta e trădare! mormăi el înfuriat.

— De ce trădare?

— Am venit încoace pentru că m-ai chemat și m-am așezat jos, fiindcă așa ai făcut și tu. Astfel poruncește legea pustiiului. Suntem deci amândoi liberi și putem pleca fără ca unul să aibă dreptul să-l oprească pe celălalt. Vrei tu să calci poruncile legii?

— Cine îți spune că vreau să fac una ca asta? Ți-am vorbit blând și prietenește, fără să mă gândesc la vreun vicleșug. Iar dacă spui vorbe grele și vrei să-ți chemi oamenii, tu ești acela care își bate joc de legile deșertului și mă silești să mă apăr cum pot.

— Atunci de ce nu mă lași să plec?

— Te voi lăsa după ce vom sta nițel de vorbă.

— Nu vreau s-aud nimic.

— Bine, du-te.

— Ai de gând să tragi în mine pe la spate?

— Eu nu sunt ucigaș. Îți spun însă hotărât că dacă nu-mi lași oamenii liberi, nu te miști de aici.

— Nu mă poți sili. La cea mai mică mișcare a ta îi ucidem.

— Fă cum crezi!

— Și tu de asemenea. Cuvintele tale vor să fie o poruncă, dar pe noi nu ne înspăimântă.

— Poale ca au să te înspăimânte gloanțele mele. Care din voi îndrăznește să se miște din loc până nu mi-ai eliberat oamenii, acolo o să-și găsească mormântul.

— Într-o clipă o să muști țărâna de sub tine.

Se îndreptă agale, încălecă și porni spre ceilalți. Părea că se încrede în vorba mea, căci nu întoarse măcar o dată capul, deși știa că mi-ar fi fost lesne să-l culc cu un glonț la pământ.

N-aveam, ce e drept, motiv să fiu mândru de rezultatul convorbirii mele cu străinul. Fie datorită împrejurărilor, dușmanului sau mie, situația prizonierilor era cât se poate de proastă. Se aflau acum în și mai mare primejdie decât

înainte de a fi venit eu. Armele mele trebuiau să hotărască. Să omori un om e groaznic, dar dacă ești silit s-o faci, ai cel puțin o scuză.

De altminteri, eram aproape sigur că aveam de-a face cu o avangardă a vânătorilor de sclavi. Să-i cruț, expunându-mă pe mine, ar fi fost ridicol. În momentele acelea uciderea unor astfel de ticăloși mi se părea un mare merit, căci prin desființarea lor scăpam viața și libertatea multor nenorociți.

Omul ajunsese la ai săi. Întoarse capul, dar nu mă văzu, căci în timp ce se ducea el spre ei îmi clădisem cu mâinile la repezeală un adăpost, adică o movilă de nisip destul de mare, ca să mă pot sluji de ea ca de un meterez.

Țeava puștii o scosesem afară și-mi pregătisem lângă mine câteva gloanțe, ca să le am la îndemână.

Am ridicat binișor capul și l-am văzut pe străin vorbindu-le ceva oamenilor săi. Ei răspunseră printr-un hohot de râs batjocoritor. Mă luau drept un lăudăros și nu-și închipuiau că glonțul meu bate atât de departe.

Mă frământa gândul ce să fac. Să împușc pe unul din ei, sau pe toți? Păcat n-ar fi fost, mă gândeam însă că înainte de a apuca eu să-i curăț, i-ar ucide pe prizonierii pe care îi cruțaseră până atunci. De omorât tot aveau intenția să-i omoare, totuși nu-mi convenea să fac moarte de om. Câteva din cămile trebuiau însă să cadă. Pe ale noastre le puteam cruța, căci de una era legat locotenentul, de alta Ben Nil, iar a treia stătea nițel mai la o parte, ținută de căpăstru de unul din bandiți.

Convoiul se puse în mișcare, ticăloșii se întoarseră încă o dată spre mine și râseră amenințându-mă cu pumnii.

Mergeau în ordinea de mai înainte. În cap călărea individul cu care vorbisem — probabil un șef de-al lor — cu încă unul, prizonierii la mijloc și la urmă ceilalți doi. Am țintit cămila conducătorului, apăsând pe trăgaci. Cămila se prăbuși cu el la pământ. Al doilea glonț nimeri animalul tovarășului său.

Se auziră înjurături și răcnete de furie. Zăpăceala care urmă îmi lăsă răgaz să încarc iar arma la repezeală. Alte două gloanțe culcară și celelalte două cămile la pământ. Nu mai rămâneau decât cele trei cămile ale noastre și a celui ucis de Ben Nil.

Ticăloșii părură îngroziți. Dacă ar fi căutat să se adăpostească după prizonieri, punându-i ca pavăză în fața lor, n-aveam ce le face, trebuia să-i cruț ca să nu nimeresc pe unul din ai mei, dar aceasta nu le mai era cu putință.

Speriate de împușcături și de răcnete, cămilele cu prizonierii și celelalte două libere o luaseră razna prin pustiu. Bandiții ieșiră de sub cămilele lor și se uitară uluiți spre mine, pe urmă, după cămilele fugare și-mi arătară prin semne că vor să plece. M-am ridicat în picioare, am pus pușca la ochi și le-am strigat:

— Stați pe loc că trag!

Se încredințaseră — spre paguba lor — că nu era de glumit cu gloanțele mele și, de voie de nevoie, se supu-seră.

— Aruncați jos flintele! Cine n-ascultă, e împușcat imediat.

Se supuseră și de data asta. Am înaintat spre ei. Aș fi putut să-i las să-și vadă de drum, dar mă insultaseră și li se cuvenea o pedeapsă.

Când am ajuns mai aproape, am trecut pușca pe umăr și am apucat revolverul ca să nu le dau răgaz să se slujească de pistoale sau cuțite. Ticăloșii mă priveau cu ură, însă fără să cuteze o mișcare.

— M-ați luat în răs, i-am zis conducătorului lor, acum îți mai dă mâna să mă batjocorești?

Tăcu.

— Recunoști că o sută de-ai voștri nu pot să-mi facă nimic? Vă am în puterea mea, fără să vărs o singură picătură de sânge. Ce credeți voi, viteji călăreți fără cămile, că o să fac acum cu voi?

Și fiindcă nici unul nu zicea nimic, ci priveau încruntați în pământ, am urmat:

— Vedeți arma asta mititică din mâna mea? Are șase gloanțe, deci prea de-ajuns pentru câți sunteți. Dacă m-ascultați, vă las să plecați. Armele le lăsați aici, ca să nu le puteți face deocamdată rău și altora. Ridicați brațele deasupra capului. Hai, mai repede! Cine se împotrivește, e pierdut.

Trei ascultară porunca, numai conducătorul nu. Duse mâna la brâu și strigă:

— Asta e prea mult! Ca să nu spui că...

N-apucă să-și mântuie vorba. Cu un glonț i-am găurit palma.

— Sus mâinile! m-am răstit la el.

Scrâșni din dinți, dar se supuse. Cu revolverul în dreapta, le-am smuls cu stânga armele de la brâu și le-am aruncat în spatele meu.

— Așa. S-a făcut. Acum altceva. M-ai blestemat și mi-ai spus ghiaur. Să-ți ceri iertare. Te codești — glonțul meu se va slobozi mai repede decât cuvântul de pe buzele tale. Auzi?

Am îndreptat țeava revolverului spre pieptul lui. Înghițea mereu în sec, dar nu putea spune ce îi ceream; în sfârșit, șuieră printre dinți „Samih'ni”, adică „iartă-mă”. Pe chipul său se citea o furie de nestăpânit.

— Am isprăvit, le-am zis. Să vă mai dau însă un sfat, care o să vă prindă bine. Feriți-vă de acum încolo să disprețuiți un european, mai ales un creștin — căci nu-i ajungeți nici la degetul cel mic. Și dacă s-ar întâmpla să vă luați la gâlceavă cu el, bizuiți-vă mai mult pe bunătatea lui decât pe vitejia voastră. Am încercat să mă înțeleg cu voi prietenește și în schimb m-ați batjocorit cu vorbe de ocară — suportați acum urmările. Nu vreau să cercetez mai de aproape cine și ce sunteți, dar dacă îmi mai ieșiți o dată în cale, n-o să scăpați atât de lesne, fiți pe pace. Acum puteți pleca. Hai, cărați-vă! Mai înainte o să vă descarc armele, ca să nu se întâmple — Doamne ferește! — să vă răniți din greșeală.

Se îndepărtară în tăcere. Am slobozit pistoalele în aer, iar întâia pușcă am descărcat-o în pământ. Văzând că descărcătura învolbură nisipul, m-am mirat foarte mult. Scormonind cu vârful cuțitului, am văzut cu indignare că flintele erau încărcate cu cuie și sfărâmături de plumb. Așadar, oamenii aceștia erau și mai cruzi decât mi-aș fi închipuit; rănilor provenite din puștile lor erau toate mortale. Scăpasem ca prin minune de la o moarte sigură.

M-am întors la cămila mea, care nici nu se clintise din loc, am făcut un mănunchi din armele luate de la bandiți și le-am legat de oblâncul șei. Am încălecat apoi, pornind în căutarea lui Ben Nil și a locotenentului.

Urmele duceau în linie dreaptă în pustiu și, după câteva minute, i-am văzut stând liniștiți unul lângă altul. Cele două cămile fără stăpâni se întinseseră la pământ aproape de ei.

Își poate închipui oricine bucuria celor doi prizonieri când mă văzură venind. Ben Nil îmi strigă încă de departe.

— Allah fie lăudat! Din clipa când am fost prinși de nemernicii ăia până când te-am văzut, am tras o spaimă grozavă. Nu știam dacă i-ai biruit tu pe ei ori ei pe tine, și dacă va trece cineva pe aici să ne dezlege. Dacă ți se întâmpla vreo nenorocire, muream părăsiți în pustiu, ca niște câini.

— După cum vedeți, ați scăpat de așa ceva. A, era să uit un lucru foarte important. Ce e cu lucrurile voastre, vi le-au luat ei?

— Nu, sunt toate în desaga atârnată de cămila lui Selim. Uite-o colo. Armele sunt legate de oblâncul șei. Bandiții vroiau să și le împartă imediat, dar nu s-au învoit și au amânat-o pentru mai târziu.

— Cu atât mai bine. Mă bucur că n-ați fost păgubiți cu nimic, ci ne-am ales noi cu o pradă bunișoară. În primul rând armele astea, iar la cămilele împușcate de mine se va mai fi găsim câte ceva. Acum să vă dezleg repede și s-alergăm la fântâna unde a avut loc lupta. Mă tem că după

ce ne vor vedea plecați, bandiții au să se întoarcă acolo să-și ia lucrurile. De vorbit, avem timp mai pe urmă.

Nemernicii legaseră capetele cămilelor unul de altul și pe prizonieri de șa. I-am dezlegat și pornirăm în goană spre „câmpul de bătaie”.

Nici n-apucărăm însă să ajungem la jumătatea drumului și zărirăm în depărtare patru puncte mișcătoare înaintând încet. Erau vânătorii de sclavi care se întorceau pesemne să-și ia lucrurile. Când ne văzură, o luară la fugă spre miazănoapte, ceea ce era foarte important pentru mine, deoarece am dedus că se duceau la Bir Murat.

Dintre cămilele împușcate de mine, una mai răsufla încă. Am ucis-o cu un glonț tras în ureche, pe urmă am cercetat conținutul desagilor. Se găseau în ele multe lucruri de care s-ar fi putut folosi soldații, dar care mie nu-mi trebuiau. Prada cea mai de preț am găsit-o în desaga căpeteniei bandiților, adică coli mari de hârtie pe care erau desenate cu de-amănuntul poziția multor localități, căile caravelor și ale vânătorilor de sclavi și multe altele.

Aceasta a fost singura pradă de război pe care am luat-o, celelalte rămaseră să se împartă mai târziu printre ceilalți. Deocamdată fură încărcate pe cămila pe care o luasem de la bandiți.

Trebuia acum să-l așteptăm pe Selim, așa că aveam destul timp de pălăvrăgit. Am aflat că el era de vină de cele întâmplare; dormise buștean, în loc să vegheze. Ceilalți se culcaseră să se odihnească, deoarece făceau cu schimbul din patru în patru ceasuri.

S-au trezit împresurați și, cu toate că s-au împotrivit cu îndârjire, au fost biruiți. Ben Nil apucase însă să-și înfigă pumnalul în pieptul unuia din dușmani, ceea ce îi înfuriase și mai mult pe ceilalți, care erau cât pe ce să-l omoare. Șeful i-a împiedicat însă, zicând că pedeapsa ar fi prea ușoară pentru crima lui, pe care va trebui s-o ispășească prin chinuri grozave, iar acum n-aveau timp pentru așa ceva.

Dezbrăcaseră cadavrul și-l îngropaseră, adăpaseră cămilele și astupaseră la loc fântâna, apoi porniseră la drum.

— Cum s-au purtat cu voi în vremea asta?

— Nici bine, nici rău, răspunse locotenentul. Nu ne-au spus un cuvânt, era ca și când nici n-am fi existat.

— Și între ei ce vorbeau?

— Mai nimic, și chiar când își spuneau ceva erau tot lucruri fără însemnătate.

— N-ați putut afla din puținele lor cuvinte cine sunt, de unde vin și încotro se duc?

— Nu. Nici măcar pe nume nu-și spuneau.

— Hm! Prevăzători și misterioși, ceea ce dovedește că aveau toate motivele să fie astfel. Nu v-au întrebat cum ați ajuns la fântână și în ce fel ați descoperit-o?

— Ba da, dar nu le-am spus. Mai voiau ei să știe și altele, prea multe chiar, noi însă am tăcut și i-am lăsat să întrebe. Nici măcar de fuga lui Selim nu le-am pomenit și nici că erai și tu cu noi; am crezut că e mai bine așa.

— Foarte bine ați făcut. Ar fi de mare importanță pentru noi să știm dacă au găsit numai din întâmplare fântâna tăinuită sau o cunoșteau de mai înainte.

— O cunoșteau. S-au făcut foc când au văzut că are atât de puțină apă, din pricină că luasem noi atâta din ea.

— Acum știu ce vroiam să aflu. S-au dat singuri de gol. Nemernicii ăștia fac parte din banda vânătorilor de sclavi.

— Nu se poate, effendi. N-aveau nici o sclavă cu ei.

— ăștia erau numai avangarda, însărcinați cu întocmirea unei tabere, cu procurarea de apă și îngrijirea a tot ce trebuie pentru un transport de sclavi.

— Dacă e așa, ai făcut o mare greșală că i-ai lăsat să-ți scape. Să-i fi luat prizonieri, să fi scos de la ei tot ce ne interesează. Mare folos am fi tras de pe urma acestui lucru.

— Folos? Eu nu sunt de aceeași părere. Am obiceiul să chibzuiesc bine ce fac și să prevăd urmările faptelor mele. Și să-l fi întrebat, nu mi-ar fi răspuns. Sunt sigur că, chiar

admițând să vorbească, m-ar fi mințit. Și cum n-aveam cum să-l controlez, e mai bine că i-am lăsat să plece. Nu vreau ca niște ticăloși ca ei să-și închipuie că mă pot trage pe sfoară.

— Și acum, ce ispravă am făcut? Au plecat și n-am aflat nimic.

— Tocmai pentru că au plecat voi afla de la ei ceea ce nu mi-ar fi spus acum.

— Ce tot vorbești, effendi? Când și unde? Prin ce mijloace o să i silești?

— N-o să-i silesc defel, fiindcă o să-mi spună fără să știe că îi ascult. I-am lăsat dinadins să plece, ca să-i spionez mai târziu la Bir Murat. O să ajung eu acolo înaintea lor. N-am decât o jumătate de zi de mers călare. Cum n-au cămile și trebuie s-o întindă pe jos, vor sosi abia diseară, așa că voi avea prilejul să aflu ce vreau să știu, fără ca ei să mă simtă.

— Ar trebui să fie surzi și orbi ca să nu te vadă și să te audă.

— Lasă pe mine! Mă pricep eu cum să fac.

— Dacă te prind? Ești pierdut. Și apoi, nu trece zi în care să nu poposească una sau mai multe caravane la fântână. Oamenii caravanelor nu sunt împotriva negoțului cu sclavi și vor fi de partea lor.

— Știu. Mai mult încă: sunt sigur că voi da acolo peste un dușman, un dușman de moarte — de Murad Nassir, fostul meu tovarăș de călătorie.

— Așa e, bine zici. Cred că va fi ajuns la fântână, sau va ajunge astă-seară. Va trebui deci cu atât mai mult să fii cu băgare de seamă și te previn că n-o să-ți meargă bine. Te sfătuiesc să nu te duci singur, ci să mă iei și pe mine, cu vreo câțiva din soldații mei.

— Nici nu mă gândesc! Sunt în mai mare siguranță așa, decât în tovărășia soldaților tăi. Fiind mai mulți, n-am putea scăpa neobservați.

— Și cu ei ce facem, îi lăsăm la Djebel Mundar?

— Nu. Ne ducem să-i luăm, pe urmă ne ascundem undeva aproape de fântână, de unde îmi voi face rondul de noapte.

Locotenentul clătină îngândurat din cap. Ceea ce vroiam eu să fac i se părea din cale-afară de primejdios și de prisos, căci zise după câțva timp:

— Zii tu ce vrei, părerea mea e că nu era nevoie de asta, dacă îi luai pe bandiți la cercetări când îi aveai în mână.

— Așa ceva nu folosește decât când ești sigur că vei afla adevărul. Cum puteam eu să-i controlez?

— Hm! Ar fi și asta o scuză. Ești tu însă sigur că, atunci când îi vei spiona, vor vorbi despre ce te interesează pe tine?

— O s-aștept până ce vor vorbi.

— Și dacă în vremea asta se luminează de ziuă? Doar nu poți sta toată noaptea la pândă.

— Cât despre asta, sunt sigur că nu va trebui s-aștept atât. Cele ce s-au petrecut aici sunt lucruri prea importante ca să nu le discute.

— În sfârșit... nu sunt eu îndreptățit să-ți dau porunci, ci să mă supun la ale tale. Un lucru însă țin să-ți spun. Ai vrut să descoperi locul unde se află fântâna tăinuită, crezând că vei da acolo de vânătorii de sclavi. Fântâna am găsit-o, de ce s-o părăsim? Pentru ce vrei să-i duci pe soldați la Bir Murat, o dată ce știi că bandiții o vor ocoli și ne pot scăpa?

— Dimpotrivă, au să ne cadă în gheare.

— Păi spuneai tu singur că ticăloșii aceia de care ne-ai scăpat erau avangarda vânătorilor de sclavi. Deci ceilalți vor veni după ei la fântâna cea tăinuită, unde i-am putea prinde foarte lesne. Și acum ne duci tocmai acolo unde nu se vor duce ei.

Omul era într-adevăr îngrijorat. Nu i-o luam în nume de rău, fiindcă n-avea cum să mă cunoască. Vedeam însă că vorbește serios și cu convingere, de aceea m-am silit să nu-mi pierd răbdarea și i-am răspuns foarte liniștit.

— Ochii tăi sunt îndreptați numai înainte, nu și la dreapta și la stânga. Pe Selim nu ne putem bizui, suntem deci numai trei. Și câți crezi tu că vor fi fiind vânătorii de sclavi? Ce te faci dacă sosesc până a nu avea noi timp să-i chemăm pe soldați în ajutor? Să-i atacăm? Nici nu poate fi vorba. Sunt și eu încredințat, ca și tine, că vor poposi la fântână, dar fiindcă nu vor găsi apă, vor pleca repede și vor trimite poate vreo câțiva inși călare, cu burdufuri, la Bir Murat, ca să le umple acolo. Ar fi o copilărie și o mare nesocotință din partea noastră să-i așteptăm la fântâna tăinuită.

— Atunci ce-am căutat acolo? Tot nu ne-am ales cu vreun folos...

— Te înșeli. Vroiam să dau de urma vânătorilor de sclavi și am și dat. Ar trebui să mă lauzi în loc să mă cerți. Acum, când eu am pus mâna pe arme — ca să zic așa — nu le mai scap. Există două căi din care trebuie să alegem. Ori îi lăsăm pe bandiți să treacă și ne luăm după ei ca — dacă ni se va ivi prilejul — să dăm năvală peste ei, ori le-o luăm înainte și ne alegem un câmp de luptă prielnic și așteptăm acolo. Cred că această din urmă cale ar fi mai nimerită.

— O vom afla diseară.

— Și dacă nu?

— Ne hotărâm pentru calea dintâi.

— Eu aș alege-o de la început pe asta, deoarece e mai sigură. Nu înțeleg de ce te bizui atât pe spionaj.

— Pentru că știu din experiență ce foloase poate da. E posibil, ba chiar probabil, că voi afla mai mult decât nădăjduiesc. Te rog, deci, să nu mai faci nici o observație, fiindcă e de prisos. De altfel să curmăm convorbirea, căci văd pe cineva venind — probabil că e Selim al nostru.

Lunganului îi flutura iarăși burnusul ca un steag, de zorit ce era să ne ajungă mai repede. Ne recunosc de departe și fața îi lucea de bucurie când îi văzu pe tovarășii noștri liberi.

Pornirăm îndată la drum. Vräjmaşii noştri o luaseră spre apus, deci în direcţia lui Bir Murat. Ca să nu cumva să ne vadă şi să ştie că îi urmărim, ne-am abătut niţel mai spre miazăzi, până ce am socotit că am luat-o înainte, pe urmă am ieşit iar pe drumul de la plecare.

Era ceasul rugăciunii de după prânz, Asr, când am ajuns la poalele Djebelului Mundar şi nu-mi fu defel greu să dau de soldaţii onbaşului, deşi căutaseră să se ascundă cât mai bine. Bătrânul caporal îşi închipuia că ar fi cu neputinţă să-l găsească cineva şi pusese mai multe posturi de santinelă, care să-mi arate calea. N-aveam însă nevoie de ele, căci am ajuns la el fără să fi dat ochi cu vreuna din ele.

Ne-am oprit să ne odihnim puţin, în timp ce soldaţii îşi împărţeau lucrurile luate de noi de la bandiţi. Am oprit numai hărţile, celelalte nu mă interesau, însă lui Selim, ca pedeapsă pentru laşitatea lui şi pentru că dormise în post, nu i-am lăsat să-i dea ceva. Îmi părea pe de-o parte rău că trebuia să fiu atât de aspru cu el, dar i se cuvenea o lecţie, ca să țină minte pentru altă dată.

La un ceas după rugăciune, încălecarăm şi pornirăm, însoţiţi de soldaţi, spre Bir Murat.

După un drum nesfârşit prin pustiul sterp, apare o pădure care bucură ochii drumeţului. Prin pădurea aceasta trebuia să sosească Murad Nassir, dacă nu va fi şi sosit.

Fântâna — adică Bir Murat — se află într-o vâlcea împrejmuită de stânci înalte şi netede. Are şase găuri în pământ, la o adâncime de vreo trei metri. Apa nu e limpede, are gust sălcii şi sărat. Din ordinul şeicului s-au ridicat alte câteva corturi de beduini, care percep o taxă de la fiecare călător. Bieţii beduini sunt slabi şi prăpădiţi, din pricina apei care are un efect purgativ, dar cum n-au alta de băut, sunt nevoiţi să bea de acolo.

Drumul de la Bir Murat spre miazăzi duce ceasuri întregi printre stânci şi pietriş, urcând o râpă înaltă. Cu puţin înainte de a apune soarele, în apropierea râpei, ne-am oprit. Găseam aici destule ascunzişuri prielnice.

Înainte de a se întuneca, m-am dus într-o mică recunoaștere, deoarece urma să cobor pe întuneric râpa, ceea ce nu era defel ușor. Locotenentul mă sfătui iar să renunț la planul meu, dar în zadar.

Când m-am întors la ceilalți, am îmbucat ceva — câteva smochine și o bucată de carne uscată și am sorbit puțină apă din burduf. Între timp se întunecase și am plecat.

6. Sclavele

Credinciosul meu Ben Nil ținea cu tot dinadinsul să mă însoțească, dar n-am primit. Aș fi fost bucuros să-l iau cu mine, pentru că îl știam curajos și inteligent, iar patru ochi și patru urechi văd și aud mai bine ca două; terenul era însă alunecos, și cum Ben Nil nu avea experiență în a se strecura nesimțit în apropierea dușmanului, mă temeam ca un pas greșit de-al lui să nu ne dea de gol.

Mi-a trebuit o jumătate de ceas până s-ajung la poalele râpei. Stelele nu luceau încă destul de tare și prin beznă coborâșul era atât de anevoios, încât îmi puteam frânge gâtul la fiecare pas.

Am luat-o apoi tiptil în lungul văgăunii, pipăind adesea cu mâinile locul înaintea de a păși. În cele din urmă am zărit o rază de lumină. Mă apropiasem de țintă.

Îmi cumpărasem de la Siut un rând de haine — în locul celor cenușii pe care le făcusem ferfeniță când cu capcana în care mă atrăsese fachirul — de aceeași culoare. Burnusul meu alb îl lăsasem în tabără. Capul mi-l acoperisem cu o basma mare, ca să nu mi se vadă nici fața, nici gâtul și-mi lăsasem numai ochii liberi. Drept arme nu-mi luasem decât pumnalul și revolverele, căci pușca m-ar fi stingherit prea mult. De revolvere nu aveam de gând să mă slujesc decât în cazuri extreme, căci detunăturile ar fi făcut mult zgomot. Mă bizuiam deci mai mult pe pumnalul meu, cu tăișul ascuțit ca un brici.

Așadar, după cum spuneam, zării în sfârșit o rază de lumină. M-am apropiat și am văzut un foc de bălegar — singurul combustibil în pustiu.

Focul pâlpâia doar, fără să se ridice flăcări mari, ceea ce mă bucură foarte mult, deoarece puteam să mă apropiu fără să fiu văzut. M-am lăsat la pământ și am început mă târăsc cu băgare de seamă.

Focul se lărgea din ce în ce. Am văzut la dreapta alte două focuri. Încotro să mă îndrept, spre cel din stânga, sau spre celelalte două?

Trebuia să poposească trei caravane. Planul meu era să-i spionez pe vânătorii de sclavi. Nu veniseră încă, dar puteau să sosească dintr-un moment într-altul. Unde își vor face tabăra? În orice caz, cât mai aproape de fântână, căci era de presupus că vor fi însetați de lungul drum prin pustiu.

Înainte de orice trebuia să aflu acum cine erau cei din jurul focurilor. Eram aproape sigur că Murad Nassir se afla acolo.

M-am târât mai întâi la cel din stânga, de unde se auzeau sunetele unei rababa, vioară cu o singură coardă. Peste câteva minute sunetele ei se împletiră cu ale unei camandșa. Aceasta e o vioară cu două strune, întinse pe o coajă de nucă de cocos. La cele două instrumente se adăugară o zammara și un șabbabi, fluier și flaut, cât se poate de primitive.

Ceea ce executau ei nu putea fi, după concepția noastră, muzică. N-avea nici tact, nici melodie. Fiecare din artiști trecea cu degetul pe strune, sau sufla din gură după cum îi trăsnea prin minte, însă toate cele patru instrumente se auzeau în același timp, ceea ce era de ajuns pentru cei ce le ascultau să creadă că asistă la un concert. Harababura asta de sunete îmi jigneau auzul, dar mi-era cât se poate de binevenită, deoarece acoperea zgomotul pe care l-aș fi putut face din întâmplare sau nebăgare de seamă.

Am înaintat cât mai aproape de tabără. Zării niște forme nedeslușite întinse la pământ. Erau cămilele și poverile pe care le căraseră în spinare.

În jurul focului stăteau vreo zece, doisprezece bărbați. Patru din ei erau muzicanți, alți doi se pregăteau să fiarbă niște păsări pentru cină, iar ceilalți ascultau concertul, după câte se părea cu mare plăcere.

Oamenii aceștia n-aveau ce mă interesa. M-am târât la dreapta, unde am zărit curând câteva corturi. Erau ale

beduinilor care străjuiau fântâna.

Nici aici n-aveam ce căuta, așa că am trecut la celălalt foc. Acesta mocnea în fața unui cort lângă care se afla încă unul. Două femei trebăluiau pe lângă el, pregătind cina. Una tocmai se aplecă să sufle în foc și i-am văzut fața. Era Fatma, bucătăreasa care mă îndopase cu pilaf la Cairo.

Așadar, amândouă corturile adăposteau familia turcului, fostul meu prieten Murad Nassir. Unul era peșemne al lui, iar celălalt al femeilor.

M-am mai apropiat și l-am văzut într-adevăr stând de vorbă în fața cortului cu oamenii pe care îi tocmise cu cămilele la Korosko.

Nici aici nu aveam ce căuta. Atunci, încotro s-o iau? Dacă aș fi fost sigur că vânătorii de sclavi se vor opri la fântână! Mă gândeam să mă strecur până acolo și să aștept, când auzii tropotul unei cămile apropiindu-se.

Călărețul părea să cunoască bine drumul, altminteri n-ar fi gonit așa prin întuneric. Nu mai încăpea îndoială că venea la fântână. Timp să ajung înaintea lui acolo, ca să nu mă vadă, nu mai era. Am sărit deci în lături, m-am lungit la pământ și m-am târât unde îmi venea mai aproape, adică după cortul lui Murad Nassir.

În clipa următoare se auzi glasul noului sosit strigând:

— Ei, paznici, unde vă sunt făcliile?

Glasul îmi era cunoscut. Oare unde îl mai auzisem? Nu-mi puteam aduce deocamdată aminte. Am înțeles însă că paznicii vor aprinde făclii și mă puteau vedea. M-am ghemuit cât am putut mai bine în spatele cortului.

Nu mă simțeam însă defel în largul meu și nici în siguranță. Între peretele de stâncă și cort era o tufă deasă și, după ce m-am vârat înăuntru, am băgat de seamă că mă înțeapă al dracului. Era o tufă de mimoză țepoasă, plină de spini. Dar n-aveam încotro, de ieșit nu mai puteam să ies. Și apoi, mai era primejdia să fiu mușcat de scorpioni, care mișunau prin părțile acelea, poate chiar de șerpi veninoși.

Așa pățește cine ia apărarea altora, cu care n-are nici în clin nici în mănecă, prin locuri străine!...

De unde mă aflu, puteam vedea foarte bine cortul lui Murad Nassir. La porunca străinului, paznicii aprinseră o făclie de rășină, care lumina până departe, dar din fericire nu și tufa unde eram ascuns.

Călărețul descălecă. Era cu spatele spre mine. Paznicii încrucișară brațele pe piept și se închinară până la pământ. Pesemne că individul era un om de seamă. Ceea ce mă mira era că venise singur, fără călăuză, și cutreiera neînsoțit pustiu prin întuneric.

Deodată, Murad Nassir îi văzu fața, sări drept în picioare și exclamă:

— Abd Asl! Pentru numele lui Allah, e cu putință? Nici prin gând nu mi-ar fi trecut să te întâlnesc prin pustietățile astea...

La exclamația turcului, străinul se întoarse și l-am putut zări și eu. Într-adevăr, era Abd Asl, „cucernicul fachir” care ne ademenise, pe mine și pe Selim, în puțul părăsit de lângă Siut. Abia mă puteam stăpâni să nu mă reped la el. Am înțeles de ce mi se păruse glasul cunoscut.

— El Ukkazi! exclamă el cu mirare. Tu aici? Allah te-a trimis înapoi, pentru că am de vorbit cu tine.

Se apropie apoi de Murad Nassir și-i întinse mâna, pe care acesta o scutură cu putere și răspunse:

— Da, da. Allah le rânduiește pe toate. Mult se bucură sufletul meu la vederea chipului tău. Te văd singur; eu am slugi multe cu mine și te rog să fii oaspetele meu. Șezi coala, lângă mine.

Fachirul porunci paznicilor să ia seama de cămilă și s-o adape, pe urmă se așază alături de Nassir.

Aveam două motive să mă mir. Întâi că avea o cămilă mai bună ca a mea. Doar zisese că e sărac. Atunci de unde un animal de preț la el? Al doilea, că îi spusese turcului El Ukkazi, în loc de Murad Nassir. Ukkazi înseamnă în arabă

cârpă și se dă ca poreclă schilozilor. Cum ajunsese turcul la porecla asta? Îl știam teafăr și întreg la trup.

Murad Nassir intră în cort ca s-aducă el însuși un ciubuc pentru fachir. Bătrânul îmi spusese la Siut că nu fumează și acum pufăia din lulea cât putea.

Nu-mi mai părea rău că mă vârașem în mărăciniș. Mă aflam numai la cinci pași de ei și puteam auzi tot ce vorbeau. La început discutară despre lucruri fără însemnătate, pe urmă cinară și oamenii veniți cu cămilele se retraseră. După masă, fachirul se uită cu atenție în juru-i și-i zise:

— Cele ce am să-ți spun nu sunt pentru urechile altora. Ai un harem cu tine; pot ajunge cuvintele noastre la el?

— Fiica tatălui meu e în cortul celălalt și nu face nimic dacă aude, dar sunt și sclavele ei cu ea, de aceea socot că e mai bine să ne ducem în cortul meu.

Intrară în cortul în spatele căruia mă aflam eu. Înăuntru era întuneric beznă. Paznicii stinseră făcliile și numai stelele, care se aprindeau una câte una, dădeau o lumină foarte slabă în jurul meu. M-am târât mai aproape de cort. Îl auzeam vorbind cu glas scăzut și nu deslușeam tot ce-și spuneau. Eu însă vroiam și trebuia s-aud; am încercat deci să ridic marginea cortului între două țăruse. Am izbutit. Ba am putut chiar să vâr capul în cort.

De văzut nu-i vedeam, dar glasurile se auzeau atât de bine, încât i-aș fi putut atinge cu mâna. Păcat că nu auzisem începutul convorbirii.

Fachirul zicea:

— Pentru asta trebuie să-ți atrag luarea-aminte asupra unui ins care e în strânse legături cu reissul effendina și se duce după el la Khartoum, ca să pună mâna pe oricine face negoț cu sclavi.

— Nu cumva o fi același pe care îl cunosc și eu? întrebă Murad Nassir. Tocmai vroiam și eu să-ți spun să te ferești de el.

— Cine e?

— Un ghiaur din Almanja.
— Allah! Tot despre asta voiam să-ți vorbesc și eu. De unde îl cunoști?

— L-am văzut demult în Djezair^[40] și apoi în Kahira. Cum și în ce fel v-ați cunoscut, mi-a povestit el singur zilele trecute în Siut.

— Aha, a fost nu numai la Kahira, ci și în Siut?

— Mă aștepta pe mine. Era vorba să mă însoțească până la Khartoum și de acolo mai departe, la Bahr el Abiad. E un om foarte deștept și ne-ar fi putut aduce foloase neprețuite, de aceea am vrut să-i dau pe fiica mezină a tatălui meu de nevastă.

— Ahan kerihm! Cum ți-a venit să faci așa ceva? Acum e prietenul și cumnatul tău și nu-i mai pot face nimic.

— Nimic nu mi-e... adică da, dușmanul meu cel mai neîmpăcat, asta e! Nici n-a vrut s-audă de propunerea mea.

— Nu se poate! Asta înseamnă o mare insultă, care trebuie spălată în sânge.

— Așa e, vai și amar de el când mi-o cădea în mână! Să-ți spun, însă, mai întâi cum și pentru ce-am vrut să-l câștig de partea noastră.

Povesti ce se întâmplase de la întâlnirea mea cu el în cafeneaua din Cairo, până la cearta noastră în Korosko. Când ajunse la făgăduielile pe care mi le făcuse, fachirul strigă indignat:

— Pesemne că ți-a fost capul beteag! Cum puteai să-i făgăduiești și pe soră-ta, și bogăția? Nici una, nici alta nu erau numai ale tale. Fiul meu e părtaș la toată averea ta. Îi duci acum pe soră-ta cea mai mare da soție. Puteai tu să o dai pe cealaltă unui ghiaur râios, arde-l-ar focul iadului!... Cum poate un câine ca ăsta să fie bărbatul surorii nevestei fiului meu?...

— Vezi că e un om tare priceput...

— Ce-mi pasă mie de asta, dacă e ghiaur!

— Păi... îl făceam musulman...

— Nici prin gând nu i-ar fi trecut. L-am urmărit încă de la Giseh, fără măcar să bănuiască. Kadirina și scamatorul mi-l dăduseră în seamă. Selim al tău, care n-are minte nici de două parale, era, fără să știe, unealta noastră. Ar fi trebuit să-i facem de petrecanie încă din Maabdah, dar fiindcă era și omul pașei cu el, am fost siliți să așteptăm alt prilej. De asemenea și lui Selim. Dobitocul ăsta știa prea multe și trebuia să-i astupăm și lui gura. De aceea i-am ademenit pe amândoi în puțul cel vechi și eram încredințat și eu și scamatorul că n-au să mai iasă de acolo. Dar pesemne că a făcut legământ cu diavolul, care i-a arătat o cale neștiută de noi. Au și scăpat și eu a trebuit să fug, ca să nu mă mai ajungă răzbunarea lor. Consulii câinilor ăstora străini sunt mai puternici decât însuși kedivul. Abia după câțeva vreme am îndrăznit să cercetez ce s-au făcut și am aflat că ghiaurul a plecat cu un sandal împreună cu Selim, pe o corabie care se numește Et Tahr, în susul Nilului.

— Asta era corabia închiriată de mine.

— Nu știam. De altminteri habar n-aveam că te afli iar în Egipt. Era vorba s-o aduci pe fiica mamei tale mult mai târziu.

— Nici eu nu bănuiam că faci parte din sfânta Kadirine. De aceea m-am bucurat că ghiaurul a izbutit să mă scape de stafile alea.

— Foarte rău. A aflat astfel una din tainele noastre. Pe urmă, o corabie de transportat sclavi a fost confiscată, tot după îndemnul lui. Pentru amândouă aceste fapte trebuia să moară. Ne-a alunecat însă printre degete. Dacă apucă să spună cuiva ce s-a petrecut, ne putem aștepta la multe necazuri. De aceea trebuie să piară cu orice preț. Și apoi unde mai pui că te-a insultat și pe tine atât de cumplit. O să-l fac praf!

— L-am amenințat și eu cu asta, dar mi-a râs în nas.

— Lasă-l să râdă. Punem noi mâna pe el, fii pe pace. În curând o să nimerească între mine și scamator. El îl

urmărește pe apă, eu am împrumutat de la un prieten cămila asta și îi ies înainte pe uscat, adică la Abu Hammed, unde o să-l aștept. Scamatorul mi-l mână într-acolo.

— Vezi că aici te înșeli. Cum îți închipui tu că se mai află pe corabia mea? M-a insultat; suntem deci vrăjmași de moarte. Doar nu era să-l mai las să se lăfăiască pe corabia plătită de mine!

Nu-l puteam vedea pe fachir la față, dar probabil că va fi făcut o mutră!... L-am auzit spunând cu ciudă:

— Cum, nu se mai află pe sandal? Suntem atunci pe o urma greșită?

— Da. A scăpat și de data asta. Ai tu dreptate, ghiaurul ăsta a făcut legământ cu dracu'...

— Unde s-o fi dus, știi?

— Nu, și nici nu bănuiesc măcar, sunt însă sigur că o s-ajungă înaintea ta la Abu Hammed — dacă are cumva de gând să se ducă acolo. După cum mi s-a părut mie, parcă vroia să ia de la Korosko drumul spre Korti și de acolo, prin pustiul Bajuda, de-a dreptul la Khartoum.

— Ce te face să crezi? A scăpat vreo vorbă? Erai de față când a plecat?

— Nu. Am pornit înaintea lui, dar m-a ajuns din urmă. Nici acum nu pricep cum s-a făcut... Stătea de vorbă în poarta hanului cu locotenentul lui reiss effendina și...

— Cu cine? îl întrerupse fachirul. Reissul și-a trimis locotenentul la Korosko?

— Da. M-a luat la cercetări, zicând că mă cunoaște; eu însă am tăgăduit. Nu mai puteam să rămân nici o clipă. Am închiriat niște cămile și am plecat fără zăbavă. N-a trecut mult și ghiaurul, cu locotenentul, au venit după mine și mi-au luat-o înainte. Călăreau pe niște cămile strașnice. Era și Selim cu Ben Nil cu ei.

— Ben Nil? Allah, Allah! Știam și eu pe cineva cu numele asta, dar ăla a murit.

— Te referi la un marinar din Gubator?

— Da. Cum îți veni să pomenești de Gubator?

— Fiindcă ăla pe care îl crezi mort, trăiește. L-ai ademenit, după cum mi-a povestit el singur, în puț, dar afurisitul de ghiaur l-a scos de acolo și l-a luat cu sine.

— Nu... nu e cu... puțință! bolborosi fachirul.

— Uite că Ben Nil e acum servitorul ghiaurului.

— Allah kerihm! Asta e prea mult! Toți ăștia care trebuiau să moară sunt acum împreună. Și luasem doar toate măsurile. Așadar, încă unul împotriva noastră. Dar nu mă tem eu de ei. Am în mână puterea să-i nimicesc și jur pe Profet și pe barba lui că n-o să-mi scape nici unul. O să-i urmăresc, o să-i fugăresc până la Bahr el Ghazal, dacă o fi nevoie. O să mă duc să-l caut pe fiu-meu și îi dau în seama lui. Nu bănuiești cam pe unde s-or fi aținând?

— Nu. I-am văzut ținând o bucată de drum calea caravanelor, pe urmă au luat-o la dreapta, după cum arătau urmele.

— Atunci trebuie să mă grăbesc s-ajung cât mai repede la Abu Hammed. Dacă nu dau acolo de ei, trimit câte un om la Berber, la Korti și chiar la Debbah. Nu se poate să nu le dau de urmă în una din localitățile astea.

— Îmi pare rău că pleci. Când te-am văzut, credeam că vom face o călătorie împreună.

— Nu merge. Ai haremul cu tine și trebuie să mergi încet, pe când eu n-am timp și se cere să zoresc la drum. Când zici că a plecat din Korosko?

— Luni dimineața.

— Și azi o joi... Spuneai că au cămile bune? Atunci mi-au luat-o cu mult înainte și...

N-am putut asculta mai departe, căci se auzi iarăși tropot de copite și un glas puternic strigă:

— Ei voi, paznici ai fântânii! Aprindeți făcliile că suntem însetați.

Am tras capul de sub cort și m-am ghemuit în tufiș. Stelele luminau acum îndeajuns ca să-i pot zări pe noii sosiți. Erau șapte inși pe cinci cămile. Paznicii aprinseră făcliile și oamenii descălecară. Mă miram că erau mai mulți

oameni decât cămile, dar m-am lămurit îndată, recunoscându-i printre ei pe... cei patru vânători de sclavi cărora le împuşcasem cămilele.

Ceilalți trei fuseseră pesemne trimiși de ceată să aducă apă de la fântână și se întâlniseră în drum cu tovarășii lor. Acum vedeam bine că nu m-am înșelat. Făceau și cei patru parte din banda răpitorilor de femei pe care îi căutam. Nu se putea să ne mai scape, trebuia să ne cadă în mâini.

Firește, bucuria mea era mare, dar nu mă bucuram la fel de situația în care mă găseam. Venisem să-i spionez pe vânătorii de sclavi și mă împotmolisem în spatele cortului. Probabil că nu vor sta mult și nu voi avea prilejul să-i aud ce vorbesc. Așa îmi ziceam, dar împrejurările îmi dovediră că m-am înșelat.

Murad Nassir ieșise cu fachirul din cort, să vadă cine a sosit. La lumina faclei aprinse îi recunoscui și strigă, peste măsură de mirat:

— Allah, Allah! iar o minune! Ochii mei văd iar un prieten. Malaf, vino de bea din cupa noastră și fumează cu noi pipa revederii.

Malaf întoarse capul. Era conducătorul indivizilor pe care îi dezarmasem eu.

— El Ukkazi și Abel Asl, tatăl stăpânului nostru! făcu el cu respect. Allah să vă înflorească la fiecare pas calea! Îngăduiți slugii voastre să se apropie.

— Ce te aduce aici? întrebă fachirul.

— Am venit să luăm apă pentru o *karvan el reqiq* (caravană de sclavi).

— Bine; poruncește oamenilor tăi să umple burdufurile și tu vino cu noi în cort; vreau să te întreb câte ceva despre fiul meu.

Aceste cuvinte îmi făceau mai multă plăcere decât dacă mi-ar fi dăruit cineva nu știu ce. Eram sigur că voi afla acum lucruri de mare importanță pentru mine.

Deși lăsaseră făclia aprinsă, ca să poată vedea cum le umple burdufurile și m-ar fi putut zări, am reușit totuși să

vâr iar capul sub pânza cortului, fără să mă vadă. După ce se așezaseră jos pe rogojină, fachirul i se adresă lui Malaf:

— Vă credeam la Nilul Alb de sus. Cum se face că ați isprăvit atât de repede? Atât de lesne a mers?

— Nici n-am fost la Bahr el Ghazal, ci am luat-o spre apus.

— Aha, la Kordofan! Păi de acolo n-ați prea avut ce lua.

— Ne-am dus mai departe.

— Adică ia Dar-fur? Pentru ce? Cine mai cumpără astăzi sclavi născuți acolo?

— N-am fost nici la Kordofan, nici la Dar-fur; am furat femei și fete arabe.

— Allah! Beduine arabe?

— Da,

— Dar astea sunt mahomedane, pe care legea nu-ți îngăduie să le vinzi!

— Întreabă-le, râse Malaf, și-ți vor spune ele singure dacă au habar de islamism.

— Halal să vă fie! Bună afacere ați făcut. La nevoie o să le trecem drept păgâne. Și din ce trib fac parte?

— Din acela care are cele mai frumoase femei, din al fessarilor.

— Pe barba Profetului, ați cutezat prea mult! Războinicii fessari sunt viteji și răpirea femeilor lor vă va fi pricinuit multe pierderi.

— Nici morți, nici răniți. Erau duși cu toții la djebelul Modjaf pentru o „fantasia” și femeile erau singure acasă, numai cu bătrânii și copii. Am împresurat satul, le-am ales pe cele mai frumoase — cam vreo șaizeci — iar pe celelalte le-am omorât, ca să n-aibă cine să spună cine au fost răpitorii.

— Și drumul cum l-ați făcut la întoarcere?

— Minunat. Nici o piedică. Nu ne-am întâlnit cu nimeni. Vântul care se stârnise a împrăștiat nisipul peste urmele noastre, așa că nimeni n-ar putea să știe cine au fost și încotro au luat-o răpitorii.

— Cine a născocit planul ăsta?

— Care altul putea să fie decât Ibn Asl ed Djasur, feciorul tău și stăpânul nostru!

— Da, da, numai el era în stare. E cel mai vestit vânător de sclavi și sunt mândru de un astfel de fecior. Dar de unde până unde i-a venit gândul să fure beduine? E o mare îndrăzneală din partea lui. Dacă se află că el a fost, o să aibă de furcă, nu numai cu judecătorii tribunalelor, ci și cu capii religiei noastre. Hm, drept să vă spun, bine nu i-ar merge.

— N-are cum să afle. Oamenii noștri primesc o bună parte din câștig și nu le dă mâna să-l dea de gol. Unul din mușteriii noștri din Stambul ne-a cerut arabe. Scria că negresele sunt prea urâte și circasienele nu mai sunt la modă. Până acum n-au fost puse încă în vânzare femei arabe pe piață, și cum fetele pustiului ar fi ceva rar în negoțul cu carne vie, am face niște afaceri strașnice.

— Aha, la Stambul le trimiteți? Pe ce cale?

— Am venit prin Wadi Melk și Wadi Gab, am trecut Nilul pe la insula Argo și ne ducem spre dealurile Rauai, peste drum de Djidda. Acolo așteaptă corabia negustorului, ca să-și ia în primire marfa.

Așadar presupunerile mele se adevereau. Șaizeci de sclave! Și bătrânul fachir primea cu atâta seninătate vestea... Ce impresie de om venerabil îmi făcuse ăsta în Siut! Lumea îl respecta ca pe un sfânt și el era cel mai mare nemernic din câți mi-a fost dat să văd. Un fachir, un „marabut” care încuviința o nelegiuire ca asta, răpirea unor femei de-o lege cu el!

— Acum — l-am auzit zicând — să-mi spui ce mă interesează mai mult. Fiul meu Abu Asl e cu voi?

— Da. Se duce la Ras Rauai, ca să primească banii.

— Și la Bir Murat nu vine?

— Nu. Se ferește să nu-l vadă cineva. Știi și tu că avem în pustiu câteva fântâni tănuite, dar șaizeci de sclave, cincizeci de oameni și cămilele lor au trebuință de multă

apă. Cu toate astea ne-ar fi ajuns, dacă cea din urmă fântână n-ar fi fost descoperită de altcineva și secată.

— Cum o poate descoperi cineva care n-o cunoaște?

— N-aș fi crezut nici eu că e cu puțință, dar pesemne că norocul l-a slujit pe câinele ăla de creștin.

— Un creștin? Ai dat de un ghiaur acolo?

— Da. Un afurisit de șacal cu tovarășii săi, numai că ghiaurul nu era laș și fricos ca un șacal, ci îndrăzneț și curajos ca o panteră flămândă. Ni i-a luat nu numai pe cei doi prizonieri, ci și tot ce aveam asupra noastră.

— Nu pricep ce spui. Înțeleg doar atât, că vi s-a întâmplat ceva. Ia povestește cum s-au petrecut lucrurile.

Malaf se supuse. Istorisi întocmai întâmplarea. Scotea anume purtarea mea la lumină, nu ca să mă laude, firește, ci fiindcă așa îi convenea lui. Se punea pe sine mai la adăpost de imputări.

Deci, Ibn Asl ed Djasur fusese și el la fântână, dar nu mai găsisese apă. De aceea trimisese oamenii cu burdufurile să le umple la Bir Murat. Aceștia se întâlniseră în drum cu Malaf și tovarășii săi.

Fachirul și Murad Nassir ascultaseră până la sfârșit, fără să-l întrerupă. Apoi turcul îl întrebă:

— Câți inși avea ghiaurul cu el?

— Doi.

— Cine erau? De unde veneau și unde se duceau?

— Nu pot să știu, fiindcă n-au vrut să-mi răspundă la nici o întrebare.

— Oare n-o fi fost ghiaurul pe care îl cunoaștem noi? Ia descrie-mi-i pe toți.

Malaf începu cu locotenentul și sfârși cu mine.

— El e, el e! strigă fachirul și turcul îi țină isonul. Altul nu poate să fie. Ceilalți doi erau locotenentul lui reiss effendina și Ben Nil. Dar Selim unde o fi rămas?

— Pesemne că a luat-o la sănătoasa și s-a ascuns pe undeva. Ticălosul ăla își zice cel mai viteaz dintre viteji și e cel mai mare laș din câți sunt pe lume.

— Crezi că s-o ține pe aproape?

— Cu siguranță, fiindcă i-a rămas cămila acolo. Lipsea numai ghiaurul. S-a întors apoi la fântână și a pornit pe urmele lăsate de ai noștri. Se prea poate ca Selim să-l fi așteptat și să-i fi povestit ce s-a întâmplat. Da, da, așa trebuie să fie. Nu pricep însă ce căuta ghiaurul la fântână.

— Stai că-ți spun eu, răspunse fachirul. Știe că umblăm să-l ucidem și s-a ferit s-o ia pe drumul caravanelor, ca să nu dăm de el.

— Și ce rost are locotenentul?

— S-au întâlnit din întâmplare și tot din întâmplare s-au oprit la fântână.

— Dar cămile de unde au găsit atât de repede?

— Asta nu știu. De găsit e lesne, dacă ai cu ce le plăti; pe câte știu însă, el n-avea bani la el, fiindcă îți dăduse îndărăt ce îi dăruiseși tu.

— Așa e. Și apoi mai e ceva: Cine ia cu chirie cămile trebuie să ia cu el și pe unul din arabii care le închiriază. Cum nu erau decât ei patru, înseamnă că nu le-a închiriat, și de cumpărat n-avea cu ce să le cumpere.

— Atunci le-a furat.

— Orice, numai asta nu. Ghiaurul e un câine de creștin, pe care îl urăsc de moarte, dar ar fi în stare mai degrabă să se lase tăiat în bucăți decât să fure. De unde până unde a ajuns el la niște cămile atât de bune, în vreme ce eu n-am putut găsi decât mârtoagele astea, nu pricep. În sfârșit, cum necum, eu vă sfătuiesc să fiți cu băgare de seamă. Ar trebui să-i dăm de știre feciorului tău.

— De prisos. Crezi tu că ar îndrăzni ghiaurul să intre în conflict cu vestitul Ibn Asl ed Djasur?

— De ce nu? A îndrăznit el altele și mai și.

— Dar habar n-are că Ibn Asl se află prin preajmă.

— Te înșeli. Am auzit multe despre el în Djezair și din puținul ce mi-a povestit singur am înțeles că nu e de glumit cu un asemenea om. Are un miros de uliu și un ochi de vultur.

— Știe atunci și să ghicească unele lucruri?

— Nu ghicește, ci chibzuiește. Socoate ce s-ar putea întâmpla. Când mă gândesc câte poate ticălosul ăsta, mai că aş putea să jur că stă ascuns pe undeva pe aici și râde de noi. A înțeles el că e vorba de o caravană de sclavi și o pândește. Te pomenești că știe chiar și unde se află acum.

— Nu se poate! Și apoi, chiar de-ar ști, n-are ce face. Ori nu cumva crezi că i-ar trece prin minte s-o urmărească?

— Ba bine că nu! De la câinele ăsta, nu-i de mirare.

— Patru inși împotriva a cincizeci... ar fi caraghios.

— Defel. Să zicem că urmărește într-ascuns caravana. O să priceapă curând că ținta ei e Ras Rauai. Dacă i-o ia repede înainte, trece apa la Djidda și dă de veste acolo consulilor creștini. Ce crezi că o să se întâmple atunci?

— Ce?

— Au să-i ia lui fiu-tău sclavele și lui nu îi rămâne altceva decât să fugă, ca să scape de pedeapsă.

— Bine zici, trebuie neapărat să-l înștiințez pe Ibn Asl. Ghiaurul ar fi în stare s-o facă, dacă nu de altceva, doar ca să se răzbune pe mine.

— De ce pe tine?

— Fiindcă știe că Ibn Asl e cel mai mare negustor de sclavi. I-am spus-o eu în drum spre puțul părăsit, fără să bănuiesc cele ce au urmat. Acum va fi aflat că mă cheamă Abd Asl și ca Abd Asl și Ibn Asl sunt tată și fiu.

— Atunci grăbește-te să-i dai de veste lui fiu-tău. De altfel, aş avea și eu câteva cuvinte de vorbit cu el. Nu bănuiește că-i aduc pe viitoarea lui soție și trebuie s-o afle fără întârziere. După câte știu, vrea s-o pornească dis-de-dimineață la drum, de aceea e nevoie să plecăm imediat. Trebuie să-mi spună unde s-o duc pe soră-mea și mai am de pus ceva la cale cu el, privitor la niște sclavi. Unde a poposit?

— Aproape de aici, la marginea pădurii de palmieri, răspunse Malaf, căruia îi fusese pusă întrebarea.

— Voi vreți să rămâneți aici până mâine dimineață?

— Da. Pornim în zori, o luăm spre miazănoapte și ne întâlnim cu Ibn Asl în drum spre Wadi el Berd.

— Au să facă popas în Wadi el Berd?

— Da. O să-ajungem la țintă abia mâine seară. Se găsește apă din belșug acolo.

— Și eu care credeam că în wadiul ăsta nu există nici strop, zise fachirul.

— Pentru cine nu știe unde s-o găsească. Cam pe la jumătatea lui e un perete de stâncă, în care e o groapă ce nu seacă niciodată. Am acoperit-o cu o lespede de piatră și am îngrămadit bolovani deasupra, ca să nu dea cineva de ea. Izvorul l-a descoperit unul de-ai noștri acu' vreo câțiva ani. A văzut acolo trei copăcei de gaziah și a dedus din asta că trebuie să fie acolo apă. Copacii există și acum, dar cămilele noastre le-au tot ros scoarța și mlădițele, așa că acum stau despuiați de frunze, iar trunchiul li s-a uscat.

Ceea ce spunea arabul era pentru mine de mare importanță. S-ar fi putut întâmpla ca de la informația asta să pornească planul meu de luptă. Să fi bănuțit ei că auzeam tot ce vorbesc!

— Știi că m-ai cam pus pe gânduri? spuse fachirul, cam îngrijorat. Vrei să ne duci chiar acum la fiu-meu?

— Nu merge. Dacă am pleca numai noi trei îndată ar bate la ochi. Nu că am avea ce ne teme de ăștia de aici, dar e mai bine să nu se afle de caravana noastră.

— Și cât să mai aștept?

— Până ce-or adormi toți, pe urmă ne furișăm pe nesimțite. Mă duc acum la oamenii mei, ca să nu se mire că am stat atâta de vorbă.

— Bine, du-te. Spune-ne însă mai întâi, nu cumva ai băgat de seamă dacă v-a urmărit ghiaurul?

— L-am văzut de departe cum s-a așezat jos cu cei doi prizonieri. N-am mai stat să vedem ce face și am luat-o la picior, știind că vom da aici de ai noștri, care veneau să ia apă. De altminteri sunt sigur că nu s-a mai sinchisit de noi.

— Ce te face să crezi?

— Păi să fi avut de gând, nu ne lăsa să plecăm, și dacă ne-ar fi urmărit, cum noi eram pe jos și ei călări, ne-ar fi ajuns repede. După cum m-am încredințat eu însumi, ghiaurul e om îndrăzneț, dar nouă n-are ce ne face.

Arabul ieși din cort. Se auzi un glas răsunător povestind ceva.

— Țsta e proprietarul cămilelor mele, zise Murad Nassir. Spune pesemne un basm. E un povestitor minunat. Cum nu mai avem acum ce vorbi, hai să-l ascultăm și noi.

Orientalul e neobosit când e vorba de povești. De aceea fachirul primi îndată propunerea turcului și ieșiră amândoi din cort. Lângă fântână se formase un cerc în jurul povestitorului.

Am scos capul de sub pânza cortului și am stat să chibzuiesc ce-i de făcut. Puteam trage foloase mari din cele ce aflasem și aveam de ce fi mulțumit, totuși aș mai fi vrut să rămân ca să aud cam ce o să facă vânătorul de sclavi când o afla ce se uneltește. Puteam eu însă s-aștept până la întoarcerea fachirului cu Murad Nassir? În nici un caz. Vor asculta probabil ceasuri întregi povești; pe urmă vor aștepta până ce dorm toți; — dusul, întorsul, în sfârșit, nu era cu puțință. M-ar fi apucat ziua și aș fi putut fi observat.

Trebuia să mă folosesc de atenția cu care îl ascultau pe povestitor, ca să mă strecur nesimțit din ascunzătoarea mea. Toți, până și femeile care se dăduseră mai aproape, ascultau cu gura căscată.

Am început să mă târăsc binișor până ce am ajuns destul de departe, ca să mă pot ridica fără teamă în picioare. Am lăsat în urmă valea și am apucat prin strâmtoare. Deși știam că nu poate fi nici o iscoadă pe acolo, călcam încet și cu băgare de seamă. Stelele sclipeau viu pe cer, dar aici în adânc era întuneric beznă.

Deodată din față, de deasupra mea, am auzit un foșnet ușor. M-am oprit în loc s-ascult. Nimic. Tăcere adâncă timp de cinci minute. Am pornit mai departe. O piatră se

rostogoli din vârful stâncii, apoi altele; părea că se prăbușește o adevărată lavină de bolovani.

— Allah kerihm! răcni un glas.

Bolovanii curgeau cu grămada. Ca să nu mă zdrobească, am sărit în lături, dar am dat din lac în puț, căci ceva mare și greu se prăbuși peste mine și mă doborî la pământ. Am vrut să mă ridic repede. Zadarnic. Mă lovise în cap și în umăr, unde simțeam o durere destul de mare. Înaintea mea zăcea ceva lung și negru, care nu se mișca. Am întins mâna să pipăi și am simțit un nas omenesc. Oare cine să fie? Mort ori leșinat? L-am apucat de cap și am încercat să văd dacă venele de la tâmpile mai bat sau nu. Atingerea avu un efect neașteptat. Omul răcni o dată și sări drept în picioare, pe urmă o luă la fugă înnebunit de spaimă. Din fericire alerga îndărăt și nu în direcția fântânii. M-am luat după el. Săriturile pe care le făcea cu picioroangele lui cât prăjinile semănau grozav „a Selim” al meu. Deodată se poticni de un bolovan și se întinse cât era de lung. Într-o clipită am fost deasupra lui și l-am apucat de beregată să nu țipe. Nici nu încercă să se apere, ci rămase nemișcat. M-am aplecat peste el și i-am zărit chipul. Într-adevăr, Selim era.

— Sst, vorbește încet, Selim, ești rănit? l-am întrebat eu în șoaptă, descleștându-mi degetele din jurul gâtului său.

La auzul glasului meu sări drept în picioare și răspunse:

— Tu ești, effendi? Atunci nu mai e nevoie să fac pe mortul.

— De unde vii?

— De colo, zise el, arătând spre peretele de stâncă.

— Mulțumește lui Allah din ce-ai scăpat. Dacă nu eram eu îți zdrobeai oasele de bolovani. Mi-ai cam muiat tu mădularele, nu e vorba, dar nu face nimic. Și ce căutai acolo?

— Păi vroiam să mă las jos pe stâncă, să-ți vin în ajutor.

— La ce măi, prostule, nu eram doar în primejdie.

— Nu știam ce să mai credem când am văzut că zăbovești atât. Eu, viteazul vitejilor, m-am furișat din tabără

ca să te scap. Când să cobor devale, mi-a alunecat pământul de sub picioare și am ajuns mai repede decât aș fi vrut.

— Iar o pozna de-a ta, măi Selime, măi. După cum văd eu, n-ai de gând să te cumințești defel. Și dacă aș fi fost în primejdie, tocmai tu erai să mă scapi?

— Păi pentru astfel de fapte m-am născut eu pe lume.

— Știu eu de mult că te-ai născut numai pentru pozne. Cu prostiile tale ne puteai vârî în bucluc. N-am însă vreme acum de vorbă, trebuie să ne grăbim. Poți să urci râpa?

— Da. Mai bine urc decât să cobor fără voie, ca adineauri.

— Bine. Ține-te după mine.

Urcușul nu era prea greu, dar Selim abia se urnea din loc și eram nevoit să-l trag mereu de mână, așa că am răsuflat ușurat când m-am văzut afară din văgăună. Necăjit cum eram, îmi venea să-l iau la ocări, știam însă că ar fi degeaba, firea tot nu i-o puteam schimba. Prezența lui era pentru mine o adevărată primejdie, dar n-aveam ce face. Îi făgăduisem să-l țin pe lângă mine și nu-mi puteam călca cuvântul.

Afară de asta mă înduioșa grija pe care mi-o purta. Nu știam ce să mai cred. Îl știam din cale-afară de laș, și mă miram că avusese curajul să pornească singur în căutarea mea. O făcuse din dragoste pentru mine sau din prostie?

Când ajunserăm în tabără, i-am zărit pe toți foarte îngrijorați, nu atât de lipsa mea, cât de a lui Selim... Se liniștiră însă când ne văzură. Bineînțeles că lăudărosul începu să povestească îndată cele întâmplăte, dar așa cum îi venea lui la socoteală, anume că văzându-mă în primejdie, sărise jos în văgăună fără să pregete o clipă, mă scosese din mâna dușmanului și-i pusese pe toți pe fugă.

Întâmpinându-mă, locotenentul își dădu cu părerea că făcusem drumul degeaba, dar le-am spus lui și onbașului cele ce aflasem și i-am sfătuit să pornim la Wadi el Berd, ca

să ne facem pregătirile pentru cele ce aveau să urmeze. Înțeleseseră că aveam dreptate și se învoiră fără multă vorbă.

Onbașii mai fusese o dată la Wadi el Berd și ne asigură că va găsi drumul prin întuneric. Puserăm șeile pe cămile, încălecarăm și plecarăm fără zăbavă.

Dădurăm însă de la început de o piedică. Trebuia să trecem dincolo de văgăună și cămilele n-ar fi putut urca râpa. Eram, deci, siliți să facem un mare ocol.

În plus, cămila mea era istovită și știam că ne așteaptă și mai mari osteneli pe amândoi. Vroiam s-o cruț întrucâtva, de aceea încălecasem pe a unuia dintre soldații care veneau pe jos în urma noastră, ducând-o pe a mea de căpăstru.

Drumul noaptea era foarte anevoios. Trebuia să trecem printre niște dune sau mai degrabă movile de nisip și ieșirăm dintre ele abia la revărsatul zorilor. Acum era mai ușor. Puteam vedea până departe și aveam șesul întins înaintea noastră. Până la prânz făcusem trei sferturi din cale și la un ceas după Asr, adică pe la patru, zărirăm un lanț de dealuri mărunte, care se întindeau de la miazănoapte la miazăzi. Bătrânul caporal zise că după dealurile acelea e Wadi el Berd și se dovedi că avea dreptate.

Acum se cerea să fim cu mare băgare de seamă. Fuseserăm noi și până atunci, nu-i vorbă, căci ne ținusem cât mai departe de drumul caravanelor și eram aproape siguri că vânătorii de sclavi nu vor da de urmele noastre. Acum însă poate aveau ca ele să se împreune cu ale lor, de aceea mergeam unul după altul, iar cămila mea, care încheia convoiul, trăgea după ea o foaie de cort și împrăștia nisipul după ele.

Lanțul de dealuri nu era altceva decât niște movile de stânci din nisip, care apărau pustiul de o năvală a wadiului.

Wadiul este un fel de matcă, unde se adună apa pe timpul ploilor, iar pe secetă arată ca o vâlcea înconjurată de

delușoare de stâncă. Nu puteai pătrunde ori pe unde în ea, așa că a trebuit să căutăm un loc prielnic.

Coborâșul și urcușul era din pietriș și nu lăsau urme, sau mai bine zis nu puteau fi văzute decât de un ochi ager și deprins cu pustiul. Rămânea acum de aflat unde se găsea fântâna tăinuită. La dreapta, la stânga, în față sau în spatele nostru? Locotenentul și onbașii erau de părere că ar fi pe dreapta, eu însă credeam contrariul și i-am lămurit de ce:

— Caravana de sclavi n-are de ce să facă ocolul pe care l-am făcut noi și vine de-a dreptul la fântână. Cum noi ne aflăm în dreapta direcției pe care au luat-o ei, trebuie să ne abatem spre stânga. Ați înțeles?

— Dar dacă te înșeli, effendi? zise locotenentul.

— Avem timp să trecem la dreapta pe urmă. Eu însă cred că nu mă înșel.

O luarăm deci spre miazănoapte și se dovedi că avusesem dreptate. După nici o jumătate de ceas de drum prin vâlcea, dădurăm de cei trei copaci uscați, de unde porneau un fel de trepte săpate în stâncă. De la treapta de jos până la cea următoare era o distanță destul de mare, apoi veneau altele mai dese, de unde ajungeai în vârful stâncii, pe partea cealaltă a văii. Trebuie să amintesc amănuntul acesta pentru cele ce aveau să se întâmple mai târziu.

De pe a doua treaptă, dacă stăteai lungit pe ea, te aflai la adăpost în dosul trunchiurilor copacilor, fără să poți fi văzut de cineva.

Așadar, copacii îi găsirăm noi, unde era însă izvorul? Firește că era acoperit. Cercetarăm cu privirea în jurul nostru: zadarnic. Pământul pretutindeni uscat, nici urmă de umezeală și nicăieri vreo îngrămădire de bolovani.

Trebuia să mă slujesc iar de cămila mea. M-am dus s-o scot dintre celelalte și am adus-o lângă copaci. Deodată lăsă capul în jos, sforăi și începu să scormonească

pământul cu copitele tocmai la poalele stâncii unde se aflau trepte.

Luarăm cămila de acolo și ne apucarăm să săpăm pe locul scormonit de ea. După câțva timp am dat într-adevăr de o lespede de piatră. Ne-a trebuit aproape un sfert de ceas pentru a da la o parte pământul din jurul ei, atât era de mult. În sfârșit, ridicarăm lespede și la picioarele noastre se deschise o adâncitură plină cu apă limpede și rece. Era mult mai bună la gust ca aceea de la Bir Murat! Adăparăm cu aceea din burdufuri cămilele, pe urmă umplurăm șase din ele cu apă proaspătă.

Puteam fi mulțumit de isprava noastră din două motive. Întâi că aveam apă bună de băut — ceea ce prinde foarte bine în pustiu — și al doilea că aveam astfel un mare avantaj asupra caravanei cu sclavi.

— Și acum ce facem? mă întrebă locotenentul. Crezi că vânătorii de sclavi vor sosi chiar astăzi aici?

— Cu siguranță, am răspuns eu.

— Vrei să-i aștepți?

— Doamne ferește! Cum ne-ar zări din deal, ar trage în noi fără să ne putem apăra. Trebuie să procedăm tocmai invers. Ne urcăm în vârful râpei și ne ascundem pe partea cealaltă. Dar întâi s-acoperim fântâna. Cum îi vedem aciuiți aici jos, îi luăm între două focuri. Vor avea în spate și în față dealul, iar din flancul drept și stâng, bătaia puștilor noastre. Nu se poate să ne scape.

— Ai dreptate. Urcăm imediat.

— Da. Nu mai avem ce căuta aici și e mai bine să ne îndepărtăm cât mai repede. Nu se știe ce se poate întâmpla din moment în moment. Te pomenești că au trimis câțiva inși înainte și dau cu ochii de noi. Acoperiți fântâna bine, să nu se vadă că a umblat cineva la ea și în vremea asta eu o să caut locurile pe unde să putem urca și coborî mai lesne, când va sosi momentul de atac.

Din fericire, am găsit repede ce-mi trebuia. La vreo mie de pași, de amândouă părțile fântânii, urcușul era destul de

ușor. Dacă ne așezam sus, în deal, la aceste două puncte, aveam caravana între noi.

Când m-am întors la fântână am găsit-o acoperită și toate urmele șterse. Cămilele fură duse în vârful dealului, iar eu m-am întors să netezesc locul. Ne-am căutat apoi un ascunziș care să nu fie prea departe de vâlcea și l-am găsit repede.

Cel dintâi lucru pe care l-am făcut a fost să pun o santinelă în vârful dealului, după care ne-am adăpostit. De acolo puteam vedea până departe pe oricine s-ar fi îndreptat spre fântână. O făceam mai mult ca măsură de prevedere, după cum mi-era obiceiul, căci știam bine că peste zi n-avea cine să vină prin pustietatea aceea, iar caravana nu putea să sosească decât pe înnoptate, când nu mai era chip s-o vadă santinela. S-a dovedit însă că bine am făcut, căci nu trecu mult și soldatul ne strigă din vârful dealului:

— Effendi, zăresc venind dinspre miazăzi trei călăreți.

— Încotro se îndreaptă?

— Încă nu pot să știu. Se văd numai ca trei puncte mici albe și nu-mi dau seama ce direcție iau.

— Stai că vin și eu sus.

Am luat ocheanul și am urcat dâmbul. Erau într-adevăr trei călăreți, care veneau de-a dreptul spre fântână. Lucrul acesta mă cam puse pe gânduri.

— Par să cunoască bine locul, i-am zis soldatului. Atunci fac negreșit parte din caravana cu sclavi, își dădu el cu părerea.

— Nu cred. Vin din altă direcție. Bănuiesc, totuși, că sunt prieteni de-ai vânătorilor de sclavi, care le-au încredințat taina fântânii. Întinde-te la pământ, ca să nu te vadă.

Locotenentul, curios, veni și el și se așeză lângă noi. Se uită prin ochean și zise, clătinând din cap:

— Nu știu nici eu ce să cred. Aici nu pot veni decât oameni de-ai lui Ibn Asl, deoarece străinii nu cunosc

existența fântânii. Nu cumva o fi luat-o pe alt drum?

— Vom afla îndată ce e. Uite-i că se apropie.

Privind prin ochean nu-i deslușii bine pe călăreți. Cămilele erau iuți de picior și alergau ca săgeata.

— Pe dracu'! am exclamat uluit, ăștia sunt vechi cunoscuți de-ai mei. Cel din frunte e Abd el Barak, makkademul; al doilea, muza'birul, care m-a jefuit și m-a urmărit atâta vreme...

— Și al treilea? întrebă nerăbdător locotenentul.

— Pe ăsta nu-l cunosc. Pare să fie un șeic, după culoarea turbanului.

— O fi călăuza lor.

— Nu cred. Makkademul cunoaște negreșit fântâna. El face pe călăuza, fiindcă merge în frunte. Probabil că șeicul e proprietarul cămilelor pe care le-a închiriat celorlalți doi.

— Tot ce se poate, ba e chiar sigur. Dar ce vor fi căutând aici?

— Nu știu, dar sper să aflu în curând. Vreau să-i spionez dacă vor veni într-adevăr la fântână.

— Unde ar putea să se ducă?

— Trebuie să ai în vedere toate probabilitățile. Poate că habar n-au de vâlcea și de fântână și numai întâmplarea i-a adus prin locurile acestea. Vom vedea noi îndată dacă se opresc sau își văd de drum.

Călăreții coborâra însă dealul de partea cealaltă. Nu-i puteam vedea de unde eram și așteptam să se ivească dincoace, în vârf. Când după cinci minute încă nu urcaseră, am înțeles că au poposit în vâlcea. Am dat ordin santinei să nu se miște de la locul de unde era și să fie cu ochii în patru, apoi am coborât cu locotenentul de vale. N-aveam nevoie de el aici și era mai bine să-și țină oamenii sub supraveghere, ca să nu ne facă vreun bucluc.

M-am despărțit de el și m-am îndreptat spre povârnișul care ducea jos, la stânca unde se afla izvorul. Mai înainte i-am făcut însă semn lui Ben Nil să mă urmeze.

— Şezi colea şi aşteaptă! am poruncit. Când vei auzi un fluierat scurt de-al meu, dai fuga în tabără, iei cu tine câţiva oameni bine înarmaţi şi cobori repede la fântână. Semnalul te va înştiinţa că am nevoie de voi.

— Iar te arunci de bunăvoie în primejdie, effendi. Ia-mă şi pe mine cu tine, se rugă el.

— Nu, băiatule, aşa sunt în mai mare siguranţa decât întovărăşit; ceea ce îţi cer, însă, e să alergi imediat ce te voi chema în ajutorul meu.

— N-ar fi mai bine să aduc chiar acum, pe loc, oamenii şi să aştept cu ei aici? Până să-i chem şi până să vina, ar trece timp.

— Ai dreptate. Vezi numai să stea liniştiţi şi să nu se dea de gol.

Tânărul plecă şi eu am început să cobor binişor stânca. Nu-mi luasem puşca, fiindcă m-ar fi stânjenit la coborât; revolverele îmi ajungeau.

Treptele de sus, săpate în stâncă, erau destul de dese şi lesne de trecut de la una la alta. Când am ajuns pe la jumătatea drumului, am auzit sub mine glasuri omeneşti, aşadar noii sosiţi se aflau lângă fântână şi nu mă puteau vedea.

Am parcurs, deci, pe, nesimţite treptele până la cea din urmă. Aceasta era, după cum am mai spus, foarte îndepărtată de pământ, cam de două ori cât un stat de om. M-am lungit pe ea şi am întins capul până la marginea ei, să pot privi în jos.

Cămilele stăteau împiedicate pe aproape, iar cei trei inşi se lăsaseră în genunchi şi se apucaseră să scormonească pământul din jurul fântânii. Auzeam lămurit tot e vorbeau.

— Eşti sigur că se găseşte aici apă? întreba beduinul pe care îl luasem eu drept un şeic.

— Da. Nu e pentru întâia oară că vin în vâlceaua asta, răspunse Abd el Barak. Din fântâna asta tănuită se pot umple şapte dacă nu chiar opt burdufuri.

— Bine-ar fi, căci nu mai avem un singur strop.

— Fii fără grijă, o să bei pe săturate și tu, și cămilele tale. Și-apoi, chiar dacă nu, până la Bir Murat nu e decât o zi de drum. De sete n-o să mori — după cum vezi.

— Ori mor de sete, ori am să fiu ucis acolo — una din două. Știți doar că Bir Murat e al ababdehilor, cei mai înverșunați dușmani ai tribului meu. Eu, ca șeic al tribului monassir, sunt menit să ispășesc pentru întreg tribul. Oricât aș da ca preț de răscumpărare, ar fi degeaba.

Așadar, beduinul acesta era căpetenia monassirilor, oameni viteji, care și-au păstrat până în ziua de astăzi neatârarea. Ei își arată pe față ura și dușmănia; de aceea îmi sunt mai simpatici decât triburile acelea josnice, care se umilesc și se supun cu prefăcătorie, ca pe urmă să-ți sară cu vicleșug în spate și să te omoare.

Săpau toți trei de zor și munca le era destul de ușoară, căci nu trecuse mult de când descoperisem fântâna și pământul nu era încă bine bătătorit. Nu băgară însă nimic de seamă.

În sfârșit dădură lespede la o parte. Se auziră exclamații de dezamăgire.

— Allah să se îndure de noi și să se milostivească — se tângui șeicul. Asta nu mai e apă, ci noroi pe care nici cămilele nu l-ar bea.

— Adevărat! zise muza'birul cu necaz. Ce nenorocire!

— Taci! se răsti makkademul la el. Nu e nici o nenorocire. N-avem decât să așteptăm până mâine și groapa se umple iar cu apă. N-avem ce căuta la Bir Murat.

— Atunci nu mai putem da de Ibh Asl, căci a și trecut pe aici, unde era vorba să ne întâlnim cu el.

— N-a trecut încă. Din câte am aflat, nici n-a putut ajunge la wadiul ăsta.

— Păi cum se face atunci că fântâna n-are apă? Mai știe cineva afară de el despre ea?

— Nu.

— Și groapa nu seacă niciodată?

— Niciodată. După ce se golește, se umple singură pe loc.

— Cine altul putea s-o golească atunci decât Ibn Asl? Pesemne că s-a zorit și a ajuns mai înainte decât credea la fântână.

— Dracu' te îndeamnă să vorbești așa, fie că ai ori nu dreptate. Dacă Ibn Asl a și fost pe aici, înseamnă că dușmanii sunt pe urmele lui și e pierdut.

Șeicul ascultase încremenit vorbele lor. Când mukkademul tăcu, zise nedumerit:

— Nu pricep înțelesul cuvintelor voastre. Nu cumva vorbești despre Ibn Asl ed Djasur, vânătorul de sclavi?

— Ba da.

— Allah! Pentru ce m-ați mințit și nu mi-ați spus de la început?

— Ba ți-am spus. Am închiriat cămilele ca să ne întâlnim aici cu un prieten. Prietenul ăsta e Ibn Asl. Atunci cu ce te-am mințit?

— Nu m-ați mințit, dar nici adevărul nu mi l-ați spus.

— Nu cumva îi ești dușman?

— Da. Ne-a prădat odată tribul de cele mai bune cămile de călărie.

— De ce te superi pe noi, care n-avem nici o vină? Dar poate că te înșeli, n-o fi fost el...

— Ba el a fost, l-am văzut pe cămilele noastre.

— Cu atât mai bine. Ai acum prilejul să te socotești cu el. Când o veni, are să ți le plătească.

— Cu pumnalul ori cu un glonț — nu?

— N-o s-o facă, ești doar sub ocrotirea noastră.

— Bine-ar fi să fie așa!... V-am auzit în timpul drumului sușotind între voi. Am înțeles că e vorba de un effendi străin care trebuie ucis și de niște soldați care îl însoțesc.

— Ai înțeles greșit, zise muza'birul.

— Ba a înțeles foarte bine, îi tăie mukkademul vorba.

Muza'birul se uită mirat la el, dar celălalt urmă foarte calm, întorcându-se spre șeic:

— Fiindcă ai auzit atâtea, e mai bine să afli tot. Ești dușman al negoțului cu sclavi?

— Ce-mi pasă mie de ei! Eu sunt un monassir liber și neatârnat și nu mă sinchisesc de ce se întâmplă cu negrii voștri.

— Bine ai grăit. Atunci nu-l dușmănești nici pe Ibn Asl pentru meseria lui.

— Nu. E un om îndrăzneț și eu prețuiesc curajul la un bărbat, dar de ce ne-a furat cămilele?

— O să vi le plătească, fii pe pace. Acum să vorbim despre ce e mai important. Kedivul a oprit negoțul cu sclavi și a trimis pe un reiss effendina să captureze corăbiile cu sclavi și pe negustorii care se îndeletnicesc cu meseria asta. Pe lângă acest reiss effendina e și un străin, un câine de creștin, înghiți-l-ar iadul să-l înghită! Ghiaurul nu crede în Allah și-l batjocorește pe Profet! Pe câte știu, ghiaurul se află la Korosko. Acu' Ibn Asl e pe drum cu o caravană de sclavi; reissul effendina a aflat de lucrul ăsta și-l pândește la Berber cu o ceată de soldați, ca să pună mâna pe el. S-ar putea însă ca Ibn Asl să se fi îndreptat cu caravana lui mai spre apus, de aceea reissul effendina a trimis un locotenent cu o trupă de soldați la Korosko, să-l ia pe ghiaur și să ație calea caravanei. Știu hotărât că Ibn Asl va trece pe aici, de aceea i-am ieșit înainte cu tovarășul meu de coala, ca să-i dăm de veste ce îl așteaptă. Rău am făcut?

— Defel. Ce are să se amestece un străin, un câine de creștin în treburile țării noastre. Ducă-se dracului! Eu n-am nimic împotriva voastră și nici de Ibn Asl nu mă tem, că doar nu i-am făcut nimic. Mai degrabă ar avea ce se teme el de noi, că ne-a furat vitele. Dacă vine aici, sunt gata să mă împac cu el, dacă ne plătește cămilele furate.

— Fii sigur că o să vi le plătească. O să pun eu o vorbă bună pentru tine.

— Fă-o și o să te mulțumesc cu ceva. Dar parcă spunea muza'birul că Ibn Asl a fost pe aici și a plecat.

— Așa crede el, dar se înșală. Apa a fost scoasă într-adevăr; dar dacă ar fi scos-o oamenii caravanei, s-ar găsi urmele taberei. Eu însă știu că Ibn Asl are obiceiul să trimită întotdeauna iscoade înainte. Pesemne că astea au fost de-au luat apa; caravana trebuie să sosească în urmă și până atunci groapa se va umple la loc.

— Atunci să punem lespedea peste ea, să nu bată soarele înăuntru și s-o sece, apoi să tăiem unul din copacii ăștia și s-aprindem focul.

— Nu se poate! răspunse mukkademul. Copacii arată locul unde se află fântâna și nu e îngăduit să ne atingem de ei. Dacă vrei numaidecât să faci foc, du-te de adună bălegar uscat din vâlcea.

Șeicul își luă de jos pușca și plecă. Știam bine că în toată valea nu există urmă de bălegar și mukkademul ținuse cu tot dinadinsul să-l îndepărteze pe șeic. Bănuiam eu pentru ce, nu-i vorba, căci după ce-l văzură îndepărtându-se muza'birul îi zise înfuriat celui alt:

— Ce nesocotință să-i spui șeicului toate pe șleau! Ce era nevoie să știe și el ce avem noi de gând?

— Cum îndrăznești să mă cerți, nemernicule! De unde îți iei tu dreptul să-mi ceri socoteală? se răsti mukkademul la el.

— Eu n-am nimic împotrivă, răspunse celălalt, lăsând-o mai moale, dar ce o să spună Ibn Asl când o afla?

— N-are să spună nimic. Șeicului îi astupăm noi repede gura.

— Adică... îl ucidem, nu-i așa?

— Trebuie să moară, fiindcă a aflat taina fântânii ăștea. Îndată ce se va ști unde sunt fântânile noastre, poate oricine să vină să ia apă și n-o să mai fie chip să-și adape Ibn Asl cămilele, așa că se duce pe copcă afacerea cu sclavii. De aceea a jurat să omoare pe oricine va afla de ele. O să-l amuțească și pe șeicul ăsta cu un glonț, fii tu pe pace.

— Așa mai merge. Dar de ce l-ai adus încioace? Știai că va plăti cu viața.

— Ce voiai să fac? Ne trebuiau cămile și încă din cele mai bune. El a fost singurul care s-a învoit să ni le închirieze, ținea însă morțiș să meargă și el; n-avea pesemne încredere în noi. Acu' să tragă ponoasele. L-am trimis într-adins după bălegar, ca să-ți pot spune ce ți-am spus. Vorbindu-i așa, pe față, i-am risipit bănuielile și n-o să se ferească, astfel că o să-și primească moartea când nici n-o s-o aștepte. Ei, tot mai zici că am fost un nesocotit?

— În împrejurarea asta nu, dar în altele.

— Așa? Care anume?

— De pildă în noaptea aceea la Kahira, când ai făcut pe stafia și te-a prins ghiaurul.

— Să nu-mi mai aduci aminte! Ceasul acela a fost cel mai cumplit din viața mea și nu o să am astâmpăr până nu i-oi plăti nemernicului cu vârf și îndesat! N-ai însă dreptul să-mi faci mie imputări. Parcă n-a trebuit și tu să fugi de frica lui la Giseh? Și pe urmă la puțul părăsit...

— Taci, că-mi vine să turbez! Ghiaurul ăsta are un noroc orb. Ne zădărnicește toate planurile și, când crezi că ai pus mâna pe el, îți alunecă printre degete.

— De data asta nu ne mai scapă, fii pe pace.

— Mai știi! Uiți că are cu el o droaie de soldați.

— De ăștia nu mă tem eu. El singur o să ne dea mai mult de lucru, decât ei toți la un loc. Ibn Asl are destui războinici cu el ca să-i pună cu botul pe labe. Dacă izbutim să-i dăm de veste, toate uneltirile ghiaurului se întorc împotriva lui. Vrea să atace caravana de sclavi, dar o să fie el atacat de ea. Mare noroc am avut că am văzut la Berber pe Meled ăla printre soldații lui reiss effendina. Mi-a dat pe față tot planul lor. Eu vroiam să mă duc de-a dreptul la Khartoum și cât mai în grabă, acum însă nu-mi pare rău de zăbava și de ocolul făcut, căci astfel vom pune mâna pe ghiaur.

În momentul acela tocmai se întorcea șeicul, care auzi ultimele cuvinte și zise cu ciudă:

— Trebuie să ne lipsim de foc, fiindcă n-am găsit nici urmă de bălegar. Bine ar fi să ți se împlinească dorința, dar tare mă tem că o să pățești ca mine cu bălegarul. Dar, ia spune, de ce îl urăști atât? din pricina lui Ibn Asl ori ți-a făcut și ție ceva?

— Mi-a făcut.

— Aha, așa! Povestește-mi și mie. Sunt de-al vostru și poate că vă pot fi de folos ca să-l prindeți.

Își rezemă pușca de a celorlalți doi și se așază jos lângă ei. Mokka-demul se apucă să-i îndruge niște prăpăstii de ți se făcea părul măciucă; reieșea că eu sunt cel mai grozav criminal din câți există pe lume.

— Allah! strigă șeicul când mokka-demul sfârși, ăsta nu mai e om, dar nu e vina lui, ci a diavolului. Când Allah l-a făcut pe Adam, diavolul a vrut să facă și el unul la fel și a izbutit să-i dea chip și trup de om, dar sufletul de drac. Din ăsta se trag creștinii, pe când urmașii lui Adam sunt musulmanii, adevărați drept-credincioși ai lui Allah. Eu zic că e mai bine să nu pomenim de ghiaurul ăsta — ferească-mă Allah de satana! Când îl veți prinde, o să mă uit de departe la el; numai că, vezi tu, pe diavolul e greu să-l prinzi și nu cred că o să puneți vreodată mâna pe ghiaur.

— De data asta nu ne mai scapă, zise muza'birul. O să fie vai și amar de el... Să-l am eu acuși, coala în mână...

N-apucă să-și mântuie vorba, căci m-am ridicat în picioare, am sărit jos de pe treaptă și i-am zis:

— Poftim, ți-am îndeplinit dorința. Sunt aici!

Săritura o făcusem în așa fel ca să mă aflu între ei și puștile tor. Rămaseră mai întâi împietriți în loc, ca și când ar fi văzut o stafie. Am tras amândouă revolverele de la brâu, îndreptând țeavile spre el:

— Să nu pomenști de diavol, că vine când nici nu gândești. N-ai spus că eu sunt dracul?

Mokka-demul smuci fulgerător pistolul din cingătoare și răcni ca turbat:

— Da, diavol ești nu om. Du-te în iad, unde ți-e locul!

Vru să tragă, dar nu i-am lăsat vreme; l-am izbit, cu piciorul peste mână, de-i zbură arma cât colo, iar când vru să se repeadă la mine, i-am mai dat un picior în pânțe, încât s-a dat de-a rostogolul la pământ.

În clipa aceea muza'birul, care era mai sprinten și mai îndemânatic decât el, se năpusti spre mine, încât abia am avut timp să sar în lături. Când glonțul pistolului său trecu pe lângă urechea mea, pumnul meu îl pocni drept în tâmplă, prăbușindu-se leșinat la picioarele mele.

În vremea asta, mokedemul se desmeticise, se ridicase de jos și trăsesese cuțitul de la brâu. Mi-ar fi fost lesne să-l culc îndată cu un glonț în cap, dar n-am făcut-o; cu o lovitură i-am smuls cuțitul din mână; l-am trântit jos și l-am apucat cu amândouă mâinile de beregată. Câteva momente se zbătu cu furie, pe urmă rămase nemișcat. Am vârât două degete în gură și am scos un fluierat scurt, pe urmă am luat iar revolverele, pe care le aruncasem jos, ca să-mi fie mâinile libere.

Totul se petrecuse cu o repeziciune fulgerătoare, fără ca în tot timpul acesta să-l fi slăbit o clipă din ochi pe șeic. Acesta însă stătea ca împietrit și se uita cu ochii holbați la mine. Dacă situația n-ar fi fost atât de gravă, aș fi izbucnit în râs de mutra pe care o făcea arabul.

— Allah akbar — Dumnezeu e mare — izbuti el în cele din urmă să bolborosească, ridicându-se de jos. Arătând apoi spre ceilalți doi, urmă: cine ești tu și ce ți-au făcut ăștia doi de i-ai doborât cu pumnul ca și Kaled pe câinii săi?

— Cine sunt? Ți-am mai spus-o. Sunt acela despre care ți-au povestit ei atâtea grozăvii, i-am răspuns eu.

— Ghia... crești... nul!

— Da.

— Udşubi Allah — minune dumnezeiască! Cum ai îndrăznit să te a...

Vru să pună mâna pe pușcă, dar m-am așezat în calea lui și i-am curmat vorba:

— Nu te înfierbânta așa. Nu poți schimba nimic din cele ce s-au întâmplat și se vor întâmpla de acum încolo.

— Ba da. Dă-mi pușca!

— Mai târziu, deocamdată rămâne în păstrarea mea.

— Așa? Am eu și...

Vârî mâna sub manta, să scoată pumnalul de la brâu; i-am lipit atât de tare brațele de trup, încât nu mai putu face o mișcare și i-am strigat lui Ben Nil, care venea în fugă cu soldații după el:

— Legați-l mai întâi pe acest șeic al monassirilor, dar nu-i faceți nimic, căci ne va deveni în curând din dușman prieten.

Arabul vru să se împotrivească, dar degeaba. Într-o clipă fu legat burduf de mâini și de picioare, încât nu mai putu face decât pași mărunți ca să se poată mișca din loc. În schimb ocăra cât îl ținea gura, aruncând toate blestemele cerului asupra noastră, îl lăsarăm în pace să-și verse focul.

În vreme ce mokedemul și muza'birul erau și ei legați zdravăn, se auzi din vârful dealului un glas răcnind:

— Dați-le la cap! Omorâți-i! Ciuruiți-i cu gloanțe și înfigeți-le cuțitele în inimă! Ei, gata sunteți?

Era, firește, glasul lui Selim.

— Taci, fricosule! se răsti Ben Nil la el. Nu te încumeți să vii încoace, ai?

Selim înțelese că nu mai e nici o primejdie și veni în fugă. Când văzu pe cei trei legați fedeleș, strigă:

— Biruință, glorie și onoare! Lupta s-a sfârșit și dușmanul a fost înfrânt!

— Tacă-ți gura, lăudărosule! îi spuse din nou Ben Nil mânios. Tu ești ca ăia: la plăcinte înainte, la război înapoi. Hai, ia-l pe șeicul ăsta de aici și du-l sus în tabără.

— Pe șeic? Ei, aș! Eu cu muza'birul am ce am. A vrut să mă lase să mă prăpădesc în fundul puțului, răzbunarea mea va fi grozavă, atâta vă spun.

— Aha, acum când îl vezi legat nu ți-e frică... Bine, ia-l!

Atât muza'birul, cât și makkademul se desmeticiseră și, ca să ne fie mai ușor de transportat în tabără, li se slăbiseră nițel legăturile la glezne ca să poată păși. Selim îl ridică de jos, îl apucă pe scamator de braț și-i zise răstit:

— Înainte, nemernicule! Ești acum în puterea mea și o să te zdrobesc sub călcâiul meu ca elefantul pe vierme.

Muza'birul nu-și putea mișca brațele, ci doar picioarele; se repezi însă la Selim, îl trânti la pământ și-și înfipse dinții în beregata lui. Mușca de parcă ar fi fost un câine turbat, dar nu putea apuca, din fericire, decât pielea. Fără măcar să încerce să se apere, fricosul de Selim se întinsese cât era de lung și mugea ca un bou pe care-l duci la tăiere.

L-am apucat pe muza'bir de ceafă, l-am tras la o parte și i-am cârpit câteva palme de-l podidi sângele pe nas. Selim se ridică de jos, se pipăi la gât, și zise tânguindu-se:

— M-a mușcat, ticălosul... s-a năpustit ca un tigru asupra mea... Effendi, tu, care ești ăl mai mare doctor de pe tot pământul, ia vezi, nu-i așa că o să mor?

Deși știam că mușcătura îi sfâșiasse numai pielea, m-am prefăcut foarte îngrijorat și i-am răspuns cât mai serios:

— Splina și ficatul au rămas, ce e drept, neatinse, dar dinții unui om turbat sunt înveninați; tare mă tem să nu te alegi cu un *simm ed damm* (otrăvirea sângelui).

— Cum, ce-ai spus? Un *simm ed damm*! N-am auzit încă de boala asta. Allah, îndură-te de mine! Și ce o să se întâmple, effendi?

— Păi... rana se umflă, umflătura se întinde până la inimă, stomacul devine alb, plămânii verzi, fața neagră cu dungi galbene, mâinile și picioarele slăbesc și tot trupul se topește, până nu rămâne decât capul, care se usucă și el după câtva timp.

— O, Mahomed, o voi toți sfinții califi! Asta e *simm ed damm*! Sunt pierdut... nemernicul ăsta de muza' bir m-a ucis! Și nu e nici un leac împotriva bolii?

— Ba ar fi unul, dar nu cred că îl pot întrebuința la tine.

— Effendi, dragă effendi, bunul meu effendi, spune-mi ce să fac și o să te ascult.

— Bine. O să încerc să te scap, cu o singură condiție.

— Una, zece, o sută, ori câte vrei, numai scapă-mă.

— Și o să mă ascuți?

— Ca sclavul cel mai supus. Poruncește!

— Mai întâi trebuie să te frec cu *ruh el umo* (apa vieții) și din clipa aceea n-ai voie să răsuflă decât prin nas, adică să nu deschizi defel gura și nici să vorbești.

— Allah! Greu lucru... Câtă vreme?

— Până a trecut primejdia. O să-ți spun eu când.

— Păi cum să beau și să mănânc cu gura închisă?

— Numai atunci ai voie s-o deschizi, dar să nu cumva să scoți un cuvânt.

— Bine, effendi, fie și așa, oftă el. Mai bine să nu vorbesc o bucată de vreme decât să pier de o boală atât de groaznică. Ce moarte înfiorătoare, să vezi cum ți se topește trupul încetul cu încetul! N-aș putea s-o îndur. Jur pe bărbile tuturor califilor că n-am să scot un cuvântel; zău așa.

— Atunci ne-am înțeles. Tu ești un om tare și hotărât și n-o să vrei să-mi dai meșteșugul de rușine.

— Așa, chiar așa! Lasă că o să vezi tu effendi ce fel de om sunt eu. Allah e mare, el dă moarte și viață, dar dacă îi e îngăduit unui drept-credincios de-al său să scape de la moarte prin tăcere, o să mă silesc să tac.

Prizonierii și cămilele lor fură duși în ascunzătoarea noastră. Astupărăm apoi fântâna la loc și șterserăm orice urmă rămasă după noi. Urma acum să mă sfătuiesc cu locotenentul și onbașii ce aveam de făcut. Eu trebuia să spionez caravana, așa că lor le rămânea însărcinarea să ducă soldații la atac. Le-am arătat locul pe unde să coboare amândouă detașamentele în vâlcea; restul îl vor dicta împrejurările. Am început apoi să urc și să cobor de câteva ori treptele din stâncă, pentru a mă deprinde cu ele și a nu face vreun pas greșit prin întuneric, care să mă dea de gol.

După ce m-am încredințat că totul o să meargă de minune, m-am întors în tabără, mulțumit că doi din dușmanii mei cei mai înverșunați, printre care Abd el Barak, căpetenia lor, îmi și căzuseră în mână.

Ce să fac însă cu ei? mă întrebam și mă întrebă și locotenentul când am venit să mă așez lângă el și onbașiu. Pe prizonieri îi lăsasem ceva mai încolo, sub paza a doi soldați, ca să nu audă ce vorbim. Selim se așezase turcește și Ben Nil îi vorbea cu însuflețire. Înțelegeam după mutra lui ce urmărea, să-l determine pe Selim, care era un palavragiu neîntrecut, să vorbească. Dar lunganul nici nu crâcnea.

— E ciudat, effendi, îmi zise locotenentul că hotărârile tale au întotdeauna succes. Știi că adeseori am fost de altă părere și ți-am spus-o fățiș, m-am convins însă că tot tu ai dreptate. Am făcut astăzi o captură minunată și sper că vom reuși să le salvăm pe bieteile femeii din ghearele lui Ibn Asl.

— N-aș fi mulțumit numai cu atât, i-am răspuns eu. Nu e de ajuns să salvăm femeile, vreau să-l prind și pe el, cu toată șleahța lui, și să-l predăm lui reiss effendina.

— Ar fi un mare noroc, căci am scuti mulți negri de sclavie, iar altora le-am salva viața. Va trebui însă să se verse sânge, și încă mult de tot.

— Posibil, dar posibilitatea nu e încă siguranță și nici necesitate. Nu e întotdeauna nevoie să te conduci după împrejurări, ci să le domini, să te folosești de ele.

— Sunt curios să știu care ar fi mijlocul. Împrejurările sunt următoarele: Ibn Asl va veni să poposească la fântână; vom da buzna peste el, ucidem cât mai mulți din oamenii lui, iar pe ceilalți îi luăm prizonieri. Cum crezi tu că ar fi cu putință altfel, adică să punem mâna pe cincizeci de inși, fără vărsare de sânge?

— Deocamdată nu știu nici eu. Eu socot că viața e cel mai mare bun pe care l-a hărăzit Dumnezeu omului pe pământ, și trebuie cruțată pe cât se poate. Dacă pot să-mi

ajung scopul fără să ucid, sunt foarte mulțumit. Poate că reușim să biruim prin vicleșug. E un simțământ de mândrie să învingi un dușman cu arma în mână și fiecare rană pe care i-o faci e o adevărată glorie. Dar să birui un vrăjmaș viclean tot prin viclenie este și asta o satisfacție care nu trebuie nesocotită — cunosc lucrurile acestea din experiență. Deocamdată rămânem la planul nostru. Eu cobor în vale, pe stâncă, să aud ce vorbesc, iar voi vă furișați prin întuneric la dreapta și la stânga fântânii, în așteptarea semnalului de atac pe care vi-l voi da eu.

— Ce semnal?

Ai auzit vreodată cum cârâie un vultur negru în somn?

— Da.

Am să imit acest cârâit. E atât de obișnuit în pustiu, încât nici Ibn Asl, nici paznicii săi nu-l vor lua în seamă.

— Dar nu putem coborî toți, trebuie să rămână cineva la cămile și să păzească prizonierii.

— Bineînțeles. Doi sau trei inși ajung. Pe șeic îl dezlegăm însă: e nevinovat, nu ne-a făcut nimic rău și nici n-are gânduri rele împotriva noastră. Nu se știe dacă el și tribul său nu ne vor mai prinde bine la ceva, așa că e nimerit să ne purtăm blând cu el.

— Sunt de aceeași părere. Cu mukkademul și muza'birul ce-ai de gând?

— Îi dăm pe mâna lui reiss effendina. S-a dovedit că sunt în strânse legături cu vânătorii de sclavi.

— Cum, renunți la răzbunare? Pe câte știu, au vrut să te omoare!

— Religia mea interzice răzbunarea.

Ben Nil, care ne auzi, se amestecă în vorbă:

— Eu însă nu sunt creștin, effendi. Muza'birul a fost părtașul fachirului și mukkademul de asemenea. M-au ademenit în puț ca să-mi putrezească oasele acolo. Dacă nu veneai tu, nu mai vedeam lumina zilei cât e lumea și pământul. Acești doi prizonieri mi se cuvin mie, nu reissului effendina.

— Vrei să-i ucizi? l-am întrebat.

— Nu, răspunse el cu mândrie. De când sunt cu tine mi-am însușit părerile tale. Nu-lucid pe om mișelește, când nu se poate apăra, chiar dacă mi-ar fi cel mai înverșunat dușman. Totuși, vreau și trebuie să mă răzbun. Mă voi lupta cu el în luptă dreaptă. Să le dai îndărăt armele și Allah să hotărască între noi.

— Hm... să mă mai gândesc.

I-am răspuns într-adins așa, ca să-l domolesc, deși nici prin minte nu-mi trecea să-i împlinesc dorința. Băiatul, îmi devenise mult prea simpatic ca să-l las să se expună unei primejdii din care nu credeam că ar putea ieși biruitor.

Am trimis apoi să mi-l aducă pe șeic. L-am poftit să șadă lângă mine, ceea ce primi, dar mă întrebă posomorât:.

— Ce v-am făcut eu vouă de vă purtați cu mine ca și când v-aș fi dușman?

— Ești tovarășul dușmanilor noștri, atâta tot. De altminteri ai auzit că am dat poruncă să fie toți blânzi cu tine.

— Am auzit. Atunci de ce mă țineți legat? Grăiești frumos din gură, dar purtarea e a unui creștin care nu se ține de cuvânt.

— Te-as sfătui, spre binele tău, să ții seama de ce vorbești. Crezi ca jignindu-mă, o să mă faci să mă port altfel cu tine? Ești tovarășul acelor care vor să măucidă și, după legile pustiului, aș putea să vă împușc pe toți trei. Am auzit însă ce vorbeați fără să mă vedeți voi și știu că le-ai închiriat numai cămilele și n-ai nici un amestec în treburile lor. Legea mea îmi poruncește să fiu drept și să nu pedepsesc pe cineva pentru vina altora. De aceea te voi lăsa liber dacă îmi făgăduiești să îplinești condițiile pe care ți le voi pune eu.

— Să le aud!

Stătea tot posomorât, cu privirea încruntată. Era un musulman fanatic, deci potrivit oricărui om de altă lege ca el. În afară de asta credea toate năzbâtiile pe care i le

îndrugase Abd el Barak despre mine. I-am povestit pe scurt cele întâmplate, apoi am adăugat:

— Trebuie să recunoști și tu că nu sunt diavolul, așa cum m-au încondeiat ei. N-am nimic cu tine și știu că monassirii sunt războinici viteji, care nu și-au călcat niciodată cuvântul. De aceea îți fac următoarea propunere: să-mi juri pe barba Profetului că nu vei pleca de aici fără îngăduința mea și nici nu vei încerca să schimbi vreun cuvânt cu mokkademul și muza'birul. Vrei? Bine. Te dezleg și-ți dau înapoi armele. Atâta timp cât vei fi printre noi, te vom considera oaspetele și nu prizonierul nostru.

— Și după ce veți pleca voi?

— Ești liber să faci ce poțestești.

— Îmi întinzi o cursă sau vorbești adevărat?

— Eu nu mint niciodată.

— Bine, îți dau cuvântul meu.

— Nu asta. Fă jurământul întreg.

— Jur pe barba Profetului că voi împlini întocmai dorința ta.

Se cunoștea după seriozitatea lui că omul se va ține de cuvânt. L-am dezlegat și i-am dat îndărăt armele, zicându-i:

— Din clipa asta ești oaspetele și prietenul nostru. De altfel, mulțumește-i lui Allah că ai avut de-a face cu un creștin și că ți-a îndreptat pașii înspre mine. Dacă nu eram eu, mâine n-ai mai fi fost pe lumea asta, ci pe cealaltă.

— Cum așa, cine ar fi avut interes să mă omoare? Numai tu!

— Eu mai puțin ca oricare altul. Tovarășii mei pot să-ți spună că eu nu iau viața nici celui mai neîmpăcat dușman al meu. Știi tu de ce te-au trimis mai adineauri după bălegar?

— Firește că știu. Ca să fac focul.

— Dacă așa crezi, apoi atunci ferece de tine că ai o fire atât de încrezătoare. De unde să fie aici bălegar?

— De la cămilele caravanelor cu sclavi care poposesc în vâlcea.

— Câte dintr-acestea trec pe-aici într-un an de zile? Fântâna asta tănuită n-o cunosc decât oamenii lui Ibn Asl și nu trec decât de două sau cel mult de trei ori pe an. Cât bălegar poate să rămână după ele? Nu știi tu că întotdeauna îl adună cu grijă pentru trebuințele lor? Dă-ți și tu seama că Abd el Barak știa foarte bine lucrul acesta și era sigur că n-o să găsești ce cauți.

— Atunci pentru ce m-a trimis?

— Ca să poată vorbi cu muza'birul despre tine. Am auzit cuvânt cu cuvânt ce-și spuneau. Puneau la cale să te omoare.

— Allah! Dovedește-mi adevărul vorbelor tale.

— Ibn Asl ed Djasur, vânătorul de sclavi, nu-și poate trimite prin pustiu caravanele decât atâta timp cât fântânile lui tănuite nu sunt cunoscute de nimeni. De îndată ce acestea vor fi descoperite, s-a isprăvit cu negoțul lui bănos. Și ce crezi tu: pe ce să pună Ibn Asl mai mult preț, pe viața unuia din acesta, sau pe câștigul pe care îl are de pe urma negoțului său cu sclavi?

— Pe câștig, firește. Dar eu n-am venit din îndemnul meu aici, ci chemat de ei.

— N-are a face. Le-ai aflat taina și Ibn Asl trebuia să te curețe de pe fața pământului.

— Așa spunea Abd el Barak?

— Da. Ori nu cumva crezi că te mint?

— Nu. Sunt sigur că spui adevărul. Ce oameni răi, să mă atragă într-o cursă!

— Vina e numai a ta. N-ai vrut să le dai altminteri cămilele.

— Ai dreptate. Recunosc de asemenea că nu puteau să-mi spună ce primejdie mă așteaptă. De aceea îi iert și mă pun sub ocrotirea ta.

— Văd că Allah ți-a dat o inimă iertătoare. Mila și îndurarea ta sunt ale unui creștin, ceea ce mă bucură cu atât mai mult cu cât te credeam un dușman neîmpăcat al religiei mele.

— Sunt și voi rămâne toată viața mea. Ceea ce nu cred că te va împiedica să mă oprești de la îndatoririle mele de bun musulman.

— N-am nici un drept s-o fac.

— Atunci află că e ceasul rugăciunii asfințitului soarelui și covorașul meu e pe șaua cămilei mele. Pot să mă duc să mi-l iau?

— Cum să nu! Cămila, covorul și tot ce e al tău îți aparține. Noi nu suntem hoți sau tâlhari.

Își aduse șidșșadiul — așa denumește arabul covorașul pe care îl așterne jos, să-și facă rugăciunea — se apropie de ceilalți musulmani și se așezară toți în genunchi. Soarele apunea și glasurile lor răsunau până departe în pustiu, apoi se întunecă repede, căci prin ținuturile acelea nu există amurg.

După rugăciune urmă cina. Am simțit deodată un miros puternic gâdilându-mi nările. Am privit în juru-mi și am văzut pe un soldat întins cu burta la pământ și suflând din răspuțeri într-o flăcăruie. Am alergat într-acolo și am călcat focul în picioare.

— Ce faci omule? m-am răstit eu la el.

— Păi... ziceam că... s-aprind un focșor... îngăimă el cu nevinovăție.

— Crezi că e îngăduit?

— De ce nu, effendi?

— Eu nu v-am oprit, fiindcă știam că n-aveți bălegar la voi. De unde l-ai luat?

— L-am adunat astăzi, fiindcă eram cel din urmă și descălecam mereu...

— Te-ai ostenit degeaba, i-am tăiat eu vorba. Tu nu vezi în ce primejdie ne vâri, prostule! Fumul se simte până departe și ne poate da de gol. Ce te faci dacă sosește acum Ibn Asl și prinde de veste că suntem aici?

— Iartă și tu, effendi, la asta nu m-am gândit.

Această întâmplare, atât de puțin însemnată în sine, mi-a adus mari foloase mai târziu.

Noi, oamenii, ne aciuiserăm în adâncitura dealului, iar cămilele le lăsasem afară, sub paza a doi soldați. În vârful stătea santinela, cu ochii ațintiți spre mieznoapte. Cum eram deprins să mă încred mai bine în ochii mei decât într-ai altora, am urcat dealul și m-am așezat jos, lângă santinelă; mai târziu a venit și onbașul. Cunoștea bine pustiul și socotea ca mi-ar putea fi de folos.

Nu trecu mult și se ivi luna, care își arunca razele peste stâncile din fața noastră, lăsând totuși pe alocuri fâșii întunecoase.

Să fi fost ceasurile cam zece din noapte, când mi se păru că văd o mișcare. Umbre albe treceau ca nălucile. Erau humusurile sau haikurile (mantale largi) vânătorilor de sclavi. Am coborât în ascunzătoarea noastră și i-am spus locotenentului să se facă tăcere și să li se pună prizonierilor câte un căluș în gură, ca să nu înceapă să strige și să le dea de veste că suntem acolo; pe urmă am coborât cu băgare de seamă în vale, să-l spionez pe Ibn Asl. Burnusul alb mi-l lăsasem în tabără, așa că nu puteam fi zărit.

Deodată am auzit de pe povârnișul celălalt un fel de ciripit, întrerupt din când în când de un glas gros bărbătesc. Ciripitul erau vocile sclavelor, iar glasul cel gros — al conducătorului caravanei, care le arăta drumul pe unde să coboare în vâlcea.

Glasurile se apropiau. Caravana ajunsese în mijlocul văii și venea spre fântână. Am văzut deslușit, din dosul trunchiurilor de copaci, unde stam tupilat, burnusurile albe ale bărbaților și baldachinele sub care erau adăpostite femeile.

— Stați! strigă deodată, glasul bărbătesc. Mulțumiți-i lui Allah și Profetului că am dat în sfârșit de apă, ca să ne potolim setea.

Un vuiet de glasuri bărbătești și femeiești îi răspunse, amestecat cu mugete și sforăituri de cămile, apoi două

făclii fură aprinse și am putut să văd ce se petrece jos; la șase coți sub mine.

Era într-adevăr o caravană impunătoare. Se aprinseră câteva făclii de rășină, și, la lumina lor, am putut deosebi cincisprezece cămile de povară cu tatirvane. Aceste baldachine sau lectici pentru femei sunt de diferite forme, întotdeauna fantastice, aproape caraghioase. Și mai curioase par însă la lumina focului sau a făcliilor, cum le vedeam eu atunci.

În afară de cămilele care purtau baldachinele, erau și altele, încărcate cu burdufuri, cu unelte, foi de cort și prăjini. Cămile de călărie să fi fost cam cincizeci.

Vreme de un sfert de ceas urmă o forfotă și o zăpăceală care părea că nu se mai sfârșește, pe urmă se făcu liniște. Corturile pentru femei fură întinse, muncă pe care o făcură înseși sclavele, bărbații luau poverile din spinarea cămilelor, în vreme ce câțiva din ei veniră cu făclii aprinse la fântână.

Mă stăpânea un simțământ ciudat. Cunoșteam bine Orientul, dar nu avusesem încă în fața ochilor un tablou ca acela care se desfășura acum la câțiva pași de mine. Mă mai impresiona probabil și faptul că curând scena pașnică avea să se preschimbe într-o adevărată tragedie și o vărsare de sânge de care mă înfioram dinainte. Întocmirea taberei era lesne de deslușit. Eu mă aflam tocmai deasupra fântânii. La dreapta, bărbații își întindeau pe pământ păturile; la stânga se înșirau corturile femeilor, iar în spatele corturilor — șeile și poverile. Mai în fund, cămilele se înghesuiau pe un teren plin cu bolovani ascuțiți.

Planul de amenajare a taberei mă făcea să-mi schimb părerea pe care o avusesem până atunci despre vestitul, mai bine-zis, temutul, Ibn Asl ed Djasur. Un astfel de om trebuie să fie înainte de toate prevăzător, pe când tabăra era întocmită cu o neprevvedere de necrezut. Probabil că se credea stăpân pe situație, deoarece nu întâlnise pe tot întinsul pustiului țipenie de om.

Se apucară să dezgroape fântâna. Oamenii scormoneau pământul cu mâinile. Un bărbat înalt, cu fața pârlită de soare și o barbă neagră, stufoasă, stătea lângă ei și, din când în când, dădea câte o poruncă scurtă în dreapta sau în stânga.

Omul era Ibn Asl, șeful vânătorilor de sclavi. Nu semăna defel cu tatăl său, prea cuviosul și venerabilul fachir Abd Asl.

Săpătorii ajunseră la lespede de piatră, o dădură în lături și conducătorul lor apucă o făclie, se lăsă în genunchi și privi în adânc. Deodată scoase o înjurătură grozavă și zise dezamăgit:

— Aici și-a vârât dracul coada! Apa care se găsește pe fund abia dacă ajunge pentru sclave. Trebuie să le-o dăm lor ca să arate bine la față. Strânge-le-ar Allah de gât, să n-o poată înghiți! Din pricina lor să răbdăm noi acum de sete!

— Poate că o să se mai adune puțină și pentru noi, spuse unul din oamenii care scormoniseră pământul.

— Asta o știu și eu, mă, fecior și nepot al înțelepciunii, mormăi cu ciudă arabul. Dar cine știe cât o să treacă până atunci. Putem noi aștepta atât?

— Păi și așa tot trebuie să-i așteptăm aici pe ceilalți, — căută omul să-l îmbuneze.

— Țștia au să sosească abia mâine, și atunci nu mai e timp de zăbavă, plecăm imediat.

— Au s-aducă ei apă de la Bir Murat.

— Pe aia s-o bei cu tată-tău! N-am putut să înghit un strop din ce-a adus Malaf azi-dimineață. Aduceți încoa' femeile, să-și umple coafele, să le supraveghez eu însumi, ca să nu se risipească nici o picătură.

Femeile se apropiară în tăcere și după ce luară apa, se duseră grăbite în corturile lor. Păreau tare amărâte sau nu cutezau să vorbească de față cu el.

După ce groapa fu golită, Ibn Asl șezu jos pe lespede și-și sprijini capul în mâini, privind la agitația din fața lui. Am făcut și eu la fel și căutam să nu-mi scape nimic din ce

vedeam. Mă mira faptul că nici unul din vânătorii de sclavi n-avea armă de foc asupra lui, ci numai cuțitele — înfipite în brâu. Am băgat de seamă mai târziu că le îngrămădiseră în dosul corturilor, ca să nu-i stingherească în mișcări.

Indianul e mult mai prevăzător. Când nu se află în wigwamul ^[41] său, nu lasă pușca din mână și o ține în brațe chiar în timpul somnului. Mă deprinsesem și eu să fac tot așa. Beduinii își așază însă grămadă puștile și pistoalele când se culcă și nici măcar nu pun pe cineva să le păzească.

Am simțit deodată miros de bălegar aprins ieșind din corturi. Femeile își pregăteau cina, pe când bărbații aduseră saci cu smochine și câteva burdufuri cu apă, apoi se așezară în apropierea șefului lor să mănânce.

Era o adunătură de oameni din toate neamurile de pe acolo. Chipuri negre catran, altele de culoare arămie, până și albi cu pielița pârlită de soare.

Toți vorbeau aproape pe șoptite între ei, ca și când s-ar fi temut să ridice glasul în fața șefului lor. Se auzea de asemenea flecăreala femeilor, dar nu puteam înțelege ce spun. Pe cele care veniseră să ia apă le văzusem la față — căci erau fără voal — și m-am încredințat că faima frumuseții femeilor tribului fessarah era întemeiată.

După câțva timp, veni un om dinspre locul unde se aflau cămilele, se așază lângă foc, scoase o bucată de carne uscată și începu să mănânce în tăcere. Era un bărbat încă tânăr, dar oțelit în lupte, căci chipul îi era tot brăzdat de tăieturi, ca și când ar fi fost ciopârțit cu satârul. După ce înghiți ultima îmbucătură, întrebă:

— Ei, ce zici, da ori nu?

Glasul îi era răgușit și tot atât de respingător ca și chipul.

— Marba! strigă șeful în loc de răspuns.

Ochii tuturor se îndreptară spre unul din corturi; dar nu veni nimeni.

— Marba! repetă el cu același rezultat.

Făcu semn la doi din oamenii săi. Aceștia se ridicară de jos, intrară într-unul din corturi și scoaseră de acolo o fată tânără, pe care o aduseră înaintea șefului.

Marba părea să nu aibă mai mult de șaisprezece ani și era de o frumusețe uimitoare. Desculță, n-avea pe ea decât un fel de cămașă lungă, care îi acoperea tot trupul; părul negru, împletit în două cozi groase, îi atârna pe spate. Avea chipul ca împietrit și ochii priveau țință la șef, ca și când nici nu l-ar fi văzut pe celălalt de lângă el.

— L-ai jignit, deci trebuie să ispășești. Sărută-l!

Fata auzi porunca, dar nu făcu nici o mișcare, nici măcar nu clipi.

— Sărută-l! se răsti șeful iar, altminteri...

Se ridică în picioare și-și descolăci biciul din jurul trupului. Fata stătea ca o stană de piatră și nu-și dezlipea ochii de la el. Arabul veni lângă ea și o arse cu sfârcul biciului. Degeaba.

— Bate-o până ce s-o supune, răcni pocitania, tremurând de furie.

— Asta n-o poate face decât Ibn Asl. Așteaptă și tu până mâine, când o veni el. Dar vreau să simtă că astăzi eu poruncesc aici.

O mai izbi de câteva ori, pe urmă se așeză iar la locul lui. Fata se întoarse și păși dreaptă spre cort, apoi dispăru înăuntru.

Cum m-aș fi repezit la ticălos și l-aș fi bătut măr cu biciul lui! Trebuia însă să mă stăpânesc și să amân pe mai târziu pedeapsa care i se cuvenea.

Ultimele lui cuvinte erau de mare însemnătate pentru mine. Spusese că Ibn Asl va sosi abia mâine; așadar, el era numai ajutorul său. Dar unde era căpetenia vânătorilor de sclavi? Îl auzisem zicând că vor veni și „ceilalți” a doua zi, cu apă de la Bir Murat. Să fie și Ibn Asl cu ei? Din ce pricină rămăsese în urmă și nu însoțea caravana?

Nu mi-a trebuit mult s-o aflu, căci cei doi de sub mine își urmară convorbirea. Cel cu chipul brăzdat zise:

— Dacă n-o lua Ibn Asl pe fata asta a căpeteniei fessarilor sub scutul său, cu nădejdea să o vândă pe un preț ridicat, i-o ceream eu ca parte a mea de câștig și aș fi învățat-o minte, fii pe pace. Auzi! Să-mi spună că sunt diavolul în carne și oase și să mă scuipe drept în față! Dacă era o arăpoaică ori o nubiană i-aș fi retezat beregata fără să-mi pese de ce-o zice Ibn Asl. Păcat că de data asta e și el cu noi și nu ne-a lăsat ca în alte rânduri să facem singuri transportul. Era mai bine și pentru el, căci nu avea să se mai teamă de afurisitul ăla de ghiaur.

— Nu-i duce tu grija! O să-i vină el de hac ghiaurului!

— De, nu se știe! Doar poate dacă străinul n-o îndrăzni să se apropie de noi.

— Aici n-ai nimerit-o. După cât am înțeles eu din ce spunea Abd Asl și turcul Murad Nassir, care îl cunosc, ghiaurul ăsta nu e omul care să se lase cu una cu două. Și ce nu știu ei și-a închipuit stăpânul nostru, cu mintea lui ageră. Mai mult ca sigur că în Khartoum s-a și aflat de răpirea fessarelor și reiss effendina stă undeva la pândă pe malul Nilului. Tot de aceea l-a trimis și pe locotenent, care n-a venit singur, ci însoțit de o ceată de soldați. S-a întâlnit cu effendi ăla străin în Korosko, așa că ne pândesc și ei te miri unde. Dar vai și amar de acel creștin, dacă îndrăznește să se arate în fața lui Ibn Asl. Mi-a spus el șeful ce o să facă cu dânsul.

— O să-l bată cu biciul până l-o omorî?

— Aș! Ceva și mai rău. Îi taie limba, ca să nu ne poată da de gol, pe urmă îl vinde ca sclav la vreun trib de negri de prin Bahr-el-Ghazal.

— Foarte bine o să-i facă. Afurisiții ăștia de creștini străini să rămână acasă la ei, ce vin să se amestece în treburile noastre! Cine le dă lor dreptul să oprească negoțul cu sclavi? Să nădăjduim că Ibn Asl reușește să pună mâna pe ghiaur.

— Pentru mine nu încapă nici o îndoială, fiindcă l-a oprit pe Malaf cu el, împreună cu ceilalți care îl cunosc de când le-a luat prizonierii. Cum l-or vedea, i-l arată. Nu-i vorbă, stăpânul a fost foarte supărat pe ei că s-au lăsat biruiți de un singur om, așa că ei vor face tot ce le-o sta în putință să-și îndrepte greșeala.

— Își aduce Ibn Asl mâine și mireasa?

— Nu. Ar trebui atunci s-o care cu el la Ras Rauai, și ne-ar stânjeni și pe el, și pe noi. Frate-său, turcul, s-a dus azidimineață cu ea la Bir Murat și Abd Asl îl însoțește ca s-o ducă la Fașoda.

Auzisem destul și nu mai era nevoie să ascult. Căpetenia vânătorilor de sclavi rămăsese la fântâna Murat, ca să pună mâna pe mine; Murad Nassir și cuviosul fachir plecaseră de acolo; mâine trebuia să vină și căpetenia vânătorilor de sclavi după ei. Mai mult nu-mi trebuia ca să-mi pot aduce la îndeplinire un plan care-mi veni chiar atunci în minte. Planul consta în a pătrunde fățiș în tabăra caravanei și a pregăti astfel atacul încât să nu se facă nici o vărsare de sânge.

M-am întors deci la ai mei și i-am spus locotenentului și onbașii ce-aveam de gând.

— Să nu cumva să încerci, effendi, zise locotenentul. Îți pui în primejdie viața. O simplă întâmplare poate să te dea de gol.

— Dacă știu cum să mă feresc, nu poate fi vorba de nici o întâmplare.

— Și dacă, totuși, află cine ești?

— Ei și? Am brațe, ochi, minte și arme care nu m-au făcut niciodată de rușine.

— Cincizeci împotriva unuia singur e cam mult.

— E mai bine să cuteze unul singur ceva, decât să se prăpădească multe vieți omenești la un atac.

— Așa o fi, dar vezi că au alții nevoie de această minte și de brațe, așa că te sfătuiesc să renunți.

— Ai dreptate, eu însă mă bizui pe norocul pe care l-am avut în astfel de împrejurări și pe care nădăjduiesc că-l voi avea și acum.

— Așa? Bine. Atunci trebuie să-ți comunic un lucru pe care nu ți l-am spus până acum: reissul effendina mi-a dat ordin să te ascult în totul, dar mi-a poruncit în același timp să mă opun când o fi vorba să-ți primejduiești viața. Și acum a sosit momentul să mă împotrivesc planului tău.

— Crezi că poți? Dacă vreau să mă duc nu mă poți opri cu de-a sila.

— Ba da, te voi opri cu sila.

— O să fac gălăgie și se duce pe copcă toată strădania de până acum. Caravana de sclavi ne va scăpa printre degete.

— N-ai să faci una ca asta!

— Te înșeli dacă așa îți închipui. Îți dau cuvântul meu și știi că eu nu mi l-am călcat niciodată.

— Allah, Allah, ce-i de făcut? se tânguia el cu disperare. Stăteam lângă Ben Nil și Selim, care ascultau cu încordare ce vorbeam. Deodată Selim sări în sus și strigă:

— Effendi, tu trebuie...

— Taci, nenorocitul, l-am întrerupt eu, vrei să mori de *simm ed damm*, boala aceea cruntă? Nu ți-am spus că n-ai voie să vorbești?

Bietul Selim căzu iar la pământ ca un buștean, se schimonosit la față de frică și-și puse palma peste gură, ca să-mi arate că nu va mai scoate un cuvânt.

— Trebuie să-ți dai seama, am urmat, adresându-mă iar locotenentului, că nimic nu mă poate opri de la înfăptuirea planului meu; de aceea te-aș sfătui să nu-mi pui nici o piedică în cale.

— Vai de mine, effendi, ce-am să spun eu lui reiss effendina dacă ți se va întâmpla vreo nenorocire?

— Că așa mi-a fost soarta — *kismet* — cum îi ziceți voi. E foarte simplu, după cum vezi.

— Ai dreptate; parcă m-ai mai liniștit nițel. Fă ce crezi de cuviință. Știu că tot n-o să vrei să ascuți de vorba mea...

— Mulțumesc pentru interesul pe care mi-l porți, însă e degeaba. De altminteri, să nu crezi că n-am chibzuit bine ce vreau să fac, așa că nu e cine știe ce ispravă, fiindcă sunt sigur că nu mi se va întâmpla nimic.

— Și cine o să le spui că ești?

— Un trimis al mokedemului și vin să-l înștiințez pe Ibn Asl să se ferească de effendi cel străin.

— Adică de tine însuși?

— În felul acesta au să ne cadă mai ușor în mână. Soarta mea este să prind astăzi caravana de sclavi în plasă.

— Atunci învață-mă ce-am de făcut.

— Să fii cu auzul încordat. Când vei auzi cârâitul corbului de două ori, plecați de aici și coborâți povârnișul din amândouă părțile. După ce veți fi jos, vă opriți și stați nemișcați până ce voi veni eu să vă chem.

— Dar dacă nu-ți mai dau drumul?

— Atunci n-o să auziți semnalul meu și așteptați până ce va apune luceafărul de seară. Dacă nici atunci n-am dat încă semnalul, veți înțelege că am fost prins și că e nevoie să mă scoateți din ghearele lor. Și încă ceva, dacă auziți trei împușcături, una după alta, înseamnă că mă aflu în mare primejdie și trebuie să vă grăbiți să-mi veniți în ajutor. Pentru mai multă siguranță, lăsați oameni de încredere să păzească prizonierii și cămilele. Procedeați întocmai cum ți-am spus, altminteri tot planul nostru poate să cadă baltă.

— Bizuie-te pe mine, effendi. E în interesul nostru al tuturor ca planul tău să izbutească.

— Nici nu m-aștept la altceva din partea ta. Cea mai mică greșeală a voastră ar putea să-mi aducă moartea. Armele mi le las aici. Sunt europenești și m-ar da de gol. Voi lua numai pușca ta arăbească.

Aceste din urmă cuvinte erau pentru Ben Nil, care se sculă de jos și-mi răspunse:

— Effendi, n-ai vrea mai bine s-o iei pe-a lui Selim? De-a mea am nevoie ca să te apăr și pe tine și pe mine, căci merg și eu cu tine, fiindcă s-ar putea să ai nevoie de ajutorul cuiva.

— Nu, nu, dragul meu. N-am nevoie de nimeni și vreau să nu pun pe altul în primejdie.

— Te știu eu, effendi, așa ești tu întotdeauna, dar astăzi nu-ți merge. Mi-ești drag și te-am urmat ca o slugă ce-ți sunt. Vrei să stea sluga la adăpost în timp ce stăpânul își primejduiește viața?

— Lasă, băiatule, că nu e chiar așa precum crezi tu.

— Ba e chiar așa. M-ai scăpat de la moarte și inima mea îmi poruncește să-ți fiu recunoscător. E neomenos din partea ta să mă lipsești de bucuria asta când se ivește prilejul.

— Îți cunosc gândurile Ben Nil, și asta mi-e de-ajuns.

— Mie însă nu. Tu ești pentru mine o pildă vie și voi fi față de tine așa cum ai fost tu față de locotenent. Nu vroia să te lase să pleci și l-ai amenințat că vei face gălăgie. Dacă nu vrei să mă iei de bunăvoie, o să te silesc. Voi alerga după tine și dacă vânătorii de sclavi prind bănuieli, vina o să fie a ta, nu a mea.

Mă gândeam să mă împotrivesc dorinței lui, dar băiatul mă iubea prea mult și nu mă înduram să-l jignesc. De aceea i-am strâns mâna, zicându-i:

— Bine, te iau. Drept e că din pricina ta planul meu o să trebuiască schimbat puțin, dar nu face nimic, o să mergă și așa.

M-am dus apoi la șeic și l-am întrebat:

— Ai acasă vreun fecior?

— Chiar mai mulți, mi-a răspuns el.

— E vreunul de vârstă tânărului ăstuia?

— Da.

— Cum îl cheamă?

— Ben Menelik, ca pe mine.

— Te cunoaște Ibn Asl sau vreunul din oamenii săi?

— Nu. Pentru ce-mi pui întrebările astea, effendi?

— N-am acum timp să-ți răspund, dar o să-ți spun mai târziu.

De la șeic m-am dus la soldatul care vruse să aprindă focul și i-am cerut bălegarul pe care-l adunase pe drum. Pe urmă mi-am înșeuat cămila, iar Ben Nil pe-a lui. Ca un musulman drept care mă dădeam, trebuia să iau cu mine covorașul de rugăciune și alte lucruri de care se slujește un călător prin pustiu. O făceam pentru cazul când n-aș fi fost crezut și mi s-ar fi cercetat desaga atârnată de oblânc. Tot ce m-ar fi putut trăda, adică hârtii, creion și altele de acestea, le-am dat în păstrare locotenentului: revolverele însă le-am luat cu mine, putând la nevoie să dau o lămurire oarecare de unde le aveam.

În sfârșit, am pornit. În timp ce duceam cămilele de căpăstru, i-am explicat lui Ben Nil care mi-era planul și ce avea el de făcut. Trebuia să-mi spună Saduc el Baija, adică Saduc, negustorul din Dimiat (Damiette) și să nu mă numească „effendi”, ci „sihdi”. Îl știam inteligent și nu mă temeam că va face vreo greșală. Locotenentului i-am dat să înțeleagă să nu se sperie, dacă va auzi curând una sau mai multe împușcături.

La vreo mie de pași de tabăra noastră se afla poteca pe care puteai coborî lesne în vâlcea. Pășeam încet, să nu facem zgomot, și legasem mai înainte cămilele peste nări ca să nu necheze când vor simți tovarășe de-ale lor pe aproape. Ajunși în vale, ne abăturăm spre stânga și mai făcurăm vreo mie de pași. Aici valea făcea un cot, în spatele căruia ne-am oprit, am luat șeile de pe cămile și am silit animalele să se întindă la pământ. Am descărcat pe urmă pușca, am încărcat-o la loc și ne-am așezat lângă ele. Doi bolovani puși unul peste altul alcătuiau un fel de vatră. După ce am așteptat vreo zece minute, am descărcat iar pușca.

Nu se putea ca vânătorii de sclavi să nu fi auzit detunăturile și să nu fi trimis iscoade să vadă care era

pricina. Am pus pe vatră o grămăjoară de bălegar uscat și i-am dat foc, pe urmă am așezat deasupra o oală cu apă și m-am apucat să mestec niște făină în ea. Mi-am aprins apoi ciubucul, m-am rezemat cu spatele de peretele de stâncă și am așteptat să văd ce va urma.

N-a trecut mult și urechea mea prinse un zgomot ușor: veneau iscoadele. Nu erau firește pași de indieni care se apropie pe nesimțite. Se auzea petrișul scrâșnind. Păreau să fie trei inși. După câteva minute mi-am dat seama că auzul nu mă înșelase.

Alesesem într-adins un loc luminat de lună, ca să fim găsiți cu ușurință.

Peste drum de noi apărură trei umbre și se ghemuiră la pământ. Proștii de arabi nu-și lepădaseră mantalele lor albe, așa că se deslușeau lămurit în umbră.

Am început să vorbesc cu Ben Nil, dar atât de tare încât să fiu auzit de iscoade. Vroiam să ne creadă niște călători pașnici, care habar n-aveau că se mai află cineva în vâlcea. Ne spuneam numele hotărât dinainte și pălăvrăgeam despre lucruri fără importanță. După ce ascultară câțva timp, iscoadele se ridicară de jos și pieiră după cotitură.

— S-au dus! făcu Ben Nil dezamăgit. Mă tem că planul nostru a dat greș.

— Defel. Aștia trei erau numai iscoadele; s-au dus să le spună celorlalți ce-au văzut și-au auzit, pe urmă vin să ne ia la cercetări.

Așteptarăm cam vreo zece minute apoi ne apucarăm să mestecăm păsatul fiert de mine; mâncarăm, bineînțeles, după moda orientală, adică băgând degetele în oală și lingându-le apoi cu poftă. Făceam într-adins așa, ca să fim luați drept ceea ce vroiam să ne dăm.

Nu trecu mult și auzirăm iar pași; de astă-dată erau mulți și călcau fără să se ferească să facă zgomot.

Zece inși în cap, toți înarmați până în dinți. Cinci rămaseră în urmă, iar ceilalți cinci se apropiară de noi și cel din cap zise cu un glas gros, de bas:

— *Mesalcher* — bună seara.

Era conducătorul caravanei, care o biciuise pe Marba, fiica șeicului fessarilor.

M-am prefăcut înspăimântat și am sărit drept în picioare bolborosind:

— *Allah jumessic bilher!* Cum m-ai speriat! Cine sunteți voi și ce căutați aici?

Ben Nil sărise și el de la locul lui și-și strângea ulcica la piept, ca și când s-ar fi temut să nu i-o ia cineva. Își trecu limba peste buze și bâigui ceva neînțeleș.

Băiatul își juca de minune rolul. Șeful caravanei îi zise râzând:

— Nu-ți fie frică, băiete, nu-ți ia nimeni mâncarea. Apoi întorcându-se spre mine, urmă: Te cheamă Saduk el Baija?

— Da, am îngăimat uluit. De unde știi?

— Și pe tovarășul tău Ben Menelik, nu-i așa?

— Chiar așa îl cheamă, dar de unde știi tu, că eu nu te cunosc?

— Eu știu tot și nimic din ce se petrece în pustiu nu-mi rămâne ascuns, răspunse el cu trufie. Ce faceți voi aici?

— Păi... mâncăm... mai bine zis am mâncat, i-am răspuns eu cam încurcat.

— Asta văd eu, dar vreau să știu ce căutați în vâlcea?

— Allah știe, întreabă-l pe el.

Mă prefăcusem speriat când îi văzusem răsărind așa, deodată, în fața mea, dar nu vroiam să mă creadă fricos, de aceea i am răspuns atât de scurt.

— Ar fi cam greu să-l întreb pe Allah, zise el cu asprime, dar pe tine e mai ușor și trebuie să-mi răspunzi.

— Cine mă poate sili dacă nu vreau? am făcut eu dârz....

— Eu!

— Cine ești tu?

— Nu-i treaba ta!

— Atunci nu te privește cine sunt. Vezi-ți de drum.

Am smucit oala din mâna lui Ben Nil, m-am așezat pe bolovanii care închipuiau vatra — rece acum — și m-am apucat să adun cu degetul păsatul care mai rămăsese.

— Pe barba Profetului, răcni arabul, om ca tine n-am mai văzut de când sunt. Ia ascultă, măi Saduk el Baija, știi tu că viața ta atârnă de un fir de păr?

— Ce să-i faci, soarta!... Eu nu pot s-o schimb. Numai Allah știe ce mi-e scris.

— Dacă nu răspunzi la ce te-am întrebat, vei fi împușcat.

— Dacă așa scrie în cartea vieții, o să te împușc eu pe tine, nu tu pe mine.

— Zău? râse el. Noi suntem zece, iar voi doi: tu și copilandrul ăsta.

Se rezemase în țeava puștii și mă privea batjocoritor. Tovarășii săi stăteau și ei în aceeași poziție pitorească în spatele lui. Ben Nil, pe care nu-l prea luau în seamă, se furișase în umbră, până la o crăpătură a stâncii, de unde nu putea fi văzut și stătea cu pușca întinsă îndreptată spre pieptul șefului.

— Nu râde, că eu nu glumesc, i-am zis foarte serios. O singură mișcare să facă unul din voi și-l culcă la pământ glonțul viteazului meu Ben Menelik — copilandrul, cum i-ai spus tu.

Toți întoarseră capetele și-l văzură.

— Allah, strigă șeful, pe ăsta ți-l...

— Stai! l-am întrerupt sărind în picioare și punând mâna pe armă. Nu te mișca, altminteri, ești mort! Tare mă tem că nu e soarta mea să mor astăzi, ci a ta. N-ați nimerit-o cu mine. Eu nu sunt deprins să mi se poruncească. Lăsați jos puștile. Dacă până număr la trei n-ați făcut-o, într-o clipă te trimit să-ți cauți sufletul în gheena. Pe cât e de adevărat că

sunt un drept-credincios al Profetului, pe atâta e de adevărat că o să mă țin de cuvânt. Un... doi...

Ai putea crede că astfel de scene se găsesc numai în romane, dar nu e adevărat, căci viața e de multe ori un adevărat roman. Glasul, atitudinea mea nu erau doar o amenințare vană, ci hotărârea nestrămutată de a mă ține de cuvânt. Cele două țevi de pușcă îndreptate spre pieptul lui și degetul pus pe trăgaci erau cea mai bună dovadă că nu glumeam. Pe scurt, arabii trântiră armele la pământ.

— Așa, acum dați-vă zece pași înapoi.

Ascultară de poruncă fără să crâcnească.

Am înaintat până la jumătatea drumului între ei și puștile lor, cu țeava armei îndreptată tot spre pieptul șefului.

— Acum e rândul tău să-mi răspunzi la ce te-oi întreba, i-am zis. Dacă îndrăznește însă vreunul din voi să pună mână pe pistol sau întârzie o clipă cu răspunsul, trag, iar glonțul lui Ben Menelik al meu îl culcă pe cel de lângă tine la pământ. Așadar, răspunde repede: sunteți numai voi aici în vâlcea?

— Nu, răspunse în grabă șeful.

Credea probabil că mă voi speria când voi auzi că mai sunt și alții cu el.

— Unde sunt ceilalți? l-am întrebat mai departe.

— Aproape de aici.

— Ați mai fost și altădată prin Wadi el Berd?

— Da.

— E pe aici vreun loc unde se găsesc trei copaci uscați?

Se codi o clipă cu răspunsul.

— Repede, repede, altminteri trag! l-am zorit eu.

— Da. Sunt chiar acolo unde am poposit noi.

— *Im nasib, im adşibi* — o destin, o minune! am exclamat eu, cu o mirare prefăcută. Nu cumva veniți de la Bir Murat?

— Ba da.

Am lăsat pușca în jos, i-am poruncit lui Ben Nil să facă la fel, am înaintat spre șef cu mâna întinsă și i-am zis cu bucurie:

— Era cât pe ce să te omor. Slavă Profetului că m-a oprit s-o fac, căci moartea ta m-ar fi îndurerat până la sfârșitul vieții mele. Dar vina e a ta. Eu nu sunt deprins să mi se poruncească. Dacă e adevărat că ați poposit la cei trei copaci, atunci sunteți chiar aceia pe care îi caut.

Arabul mă privi întunecat și răspunse fără să-mi apuce mâna:

— Ne cauți, zici? Nu-i adevărat. Nimeni nu știe că suntem aici.

— Mă faci mincinos și eu, cu toate acestea, te scutesc de un glonț; ce dovadă mai bună vrei că spun adevărul și sunt prietenul vostru? Mai mult ca sigur că faceți parte din oamenii lui Ibn Asl ed Djasur. E sau nu așa?

— Aștepti zadarnic un răspuns. Noi nu te cunoaștem!

— Ba o să-mi răspunzi când ți-oi spune că am fost trimis la voi ca să vă dau în grijă să vă feriți de locotenentul lui reiss effendina și de un effendi străin, du-s-ar în fundul gheenei!

— Allah! De unde știi tu de ei?

— De la acela care m-a trimis, adică Abd el Barak, mukkademul sfintei Kadirine și tovarășul său, așa-zisul muza'bir.

— Sunt amândoi prieteni de-ai noștri, dar n-au cum să știe că ne aflăm aici. Unde te-ai întâlnit cu ei și cum de te-au trimis la noi? Vezi, asta nu pricep eu.

— O să pricepi îndată ce te voi lămuri. Luați-vă armele și ședeți coala lângă mine. N-avem de ce ne feri unul de altul și o să vezi că ne vom împrieteni repede.

M-am așezat pe scaunul meu improvizat, iar Ben Nil alături de mine. Avea într-adevăr haz să-i vezi pe cei zece vânători de sclavi atât de temuți cu ce supunere ascultau de mine. Le era, ce e drept, rușine că-i pusesem cu botul pe labe, eu, un necunoscut, pe care nu știau dacă trebuiau să-l

considera aliat sau chiar prieten; dar felul meu de-a fi, siguranța cu care vorbeam le ștergea treptat orice urmă de bănuială. Totuși păreau cam stingheriți când se așezară lângă noi:

— Cuvintele tale sunt neînțelese pentru noi, începu șeful, văzând că tăcerea se prelungește. Îți cunoaștem numele și știm că ești negustor, dar din ce loc ești și de unde vii, habar n-avem.

— Sunt din Dimiat. Aș vrea însă, înainte de a urma, să-mi spui și tu mie cum se face că știi cum ne cheamă, fără să mă cunoști, după cum zici.

— Am auzit împrășcături și am trimis iscoade înapoi. Au auzit cum vă spuneți pe nume, cum vorbeai despre prețurile sclavelor negre, oacheșe și circasiene.

— Așa e. Acum m-am lămurit.

— Pentru ce ați tras?

— Zărisem acolo o mogâldeată. Era nu știu ce sălbăticiune. N-a fugit decât după ce-am tras a doua oară. Acu' să lăsăm asta și să vorbim de altceva. Cunoașteți voi pe un negustor care își zice Murad Nassir?

— Da, îl cunoaștem.

— E din Nif, de lângă Ismir și bun prieten cu mine. Vouă vă pot spune că fac și eu negoț cu sclavi ca și el. Cred că n-o să mă dați de gol, ba nădăjduiesc chiar să facem afaceri bune împreună. Murad Nassir a venit în Egipt să cumpere marfă și m-a căutat la Dimiat, dar nu m-a găsit, fiindcă lipseam din oraș. Când am aflat, am pornit după el la Kahira; plecase. De acolo m-am dus la Siut; nu mai era însă nici aici. Am aflat doar că vasul lui, sandalul Et Tehr a luat-o spre Korosko.

— Așa e, așa e, încuviință șeful. A închiriat într-adevăr un sandal care se numește Et Tehr.

— Cum, știi și tu?

— Da. Mi-a spus-o chiar el în ajunul plecării. Ne-am întâlnit la Bir Murat și ne-a povestit o grămadă de lucruri ciudate.

— L-ați găsit? Atunci ați fost mai norocoși ca mine. Am nevoie de sclavi și trebuia neapărat să dau de el, dar am aflat la Korosko că sandalul plecase. Am luat-o pe urmele corăbiei și, când am ajuns-o în Handak, reissul sandalului mi-a spus că Murad Nassir a debarcat la Korosko, ca să pornească mai departe, pe uscat, la Abu Hammed. Ce era să fac? M-am dus la Dugmitt, am închiriat o cămilă și am pornit călare spre Berber, ca să-i aștept acolo.

Pe măsură ce povesteam, chipul arabului se însenina tot mai mult, iar ceilalți îmi aruncau priviri prietenoase. Din nenorocire, născocirile mele aveau și un punct neplăcut, pe care nu puteam să-l ocolesc, și anume: dacă Murad Nassir luase de la Korosko drumul scurt pe uscat până la Abu Hammed, iar eu sosisem după el la Korosko, pentru a porni iar pe apă în susul Nilului, o cale cu mult mai lungă — nu era cu puțință să ajung înaintea lui la Berber și să fiu astăzi unde mă găseam. Rămânea un interval de o săptămână la mijloc, deci, minciuna era prea gogonată. Noroc că indivizii care mă ascultau cu gura căscată nu se apucară să socotească și, ca să nu le las timp, am continuat fără întrerupere:

— În Berber m-am întâlnit cu doi prieteni de-ai mei. Trebuie să știți că eu fac parte din sfânta Kadirine și m-am dus la o cafenea unde se adună ai noștri. Aici am dat peste makkadem și muza'bir. S-au bucurat foarte mult când m-au văzut, am înțeles însă numaidecât că bucuria lor avea și altă pricină, pe care am aflat-o destul de curând. Ei mi-au povestit despre drumul vostru la duarul fessarilor și că ați avut aici o pradă bogată care...

— De unde știau ei despre asta! mă întrerupse șeful.

— Stai, omule, lasă-mă să isprăvesc, ce dracu'! Afacerea făcuse vâlvă și reissul effendina își pusese în gând să vă prindă. A vrut să vă taie calea la Ahmur și a trimis la Korosko o ceată de soldați, conduși de un locotenent și însoțit de un cliendi străin, un creștin care e aliatul său. El, reissul effendina, s-a așezat la pândă în Berber și a poruncit

să i se trimită soldații din Khartoum. Din fericire se afla printre ăștia un frate de-ai noștri, care face parte din sfânta Kadirine, unul Ben Meled și...

— Așa e, așa e, spuse iar șeful cu însuflețire. Ben Meled e plătit de noi și ne-a adus până acum mari foloase. Acu' văd și eu că mă pot încrede în tine și că ne ești prieten.

Îmi întinse mâna, pe care a trebuit s-o strâng, ca și pe a celorlalți. Mult bine mi-a prins că am putut auzi după-amiază ce-au vorbit makkademul cu muza'birul, mai ales că am aflat de Ben Meled ăla. Drept e că lesne nu mi-a fost să amestec numele astea cu toată povestea mea, născocită la întâmplare, și prin care am câștigat încrederea acestor oameni bănuitori. Se înghesuie și mai mult în jurul meu, iar eu mi-am urmat perorația:

— Makkademul cunoaște bine căile voastre tainice prin pustiu și ar fi venit singur să vă dea de știre, dar n-avea timp, fiindcă era așteptat în Khartoum. Effendi ăsta străin trebuie să fie un om tare primejdios, după cum mi-a dat el să înțeleg. Când a aflat makkademul că umblu după sclavi, m-a sfătuit să nu-i mai cumpăr prin Murad Nassir, ci de-a dreptul de la Ibn Asl. M-a trimis să-l caut aici, în pustiu, și să-i spun că effendi ăla creștin stă undeva la pândă, ca să-l prindă. Mi-a descris amănunțit vâlceaua și zicea că o să vă găsec negreșit lângă cei trei copaci uscați. Cum eu nu cunoșteam drumul, am închiriat de la șeicul Menelik al monassirilor...

— De ăsta am auzit eu, îmi curmă iar vorba șeful. E un om care ține cu strășnicie la legea lui și îi urăște pe creștini și încuviințează negoțul cu sclavi.

— Mă bucură ce-mi spui, căci călăuza asta a mea e chiar feciorul lui, Ben Menelik. L-a trimis pe el fiindcă șeicul n-avea timp și băiatul cunoaște bine vâlceaua.

— Cu atât mai bine. Dacă băiatul e feciorul căpeteniei vitejilor monassiri, n-avem de ce ne teme de el. Tocmai aveam de gând să încheiem o înțelegere cu tribul ăsta, așa

că ne e și el tot atât de binevenit ca și tine, o Sasuk el Baija.

Acum venise rândul lui Ben Nil să strângă mâinile care se întindeau spre el. O făcu mândru și semeț, cum se cuvenea feciorului unei căpetenii de trib al cărui părinte stăpânea un neam de beduini atât de viteji.

Tânărul își juca rolul de minune și întrecea toate așteptările mele. Dacă va fi tot așa de priceput în cele ce aveau să urmeze, eram sigur că planul meu va reuși pe deplin.

Ca să închei povestirea, le-am zis:

— Ne-am luat tot ce ne trebuia la un astfel de drum și am pornit spre fântâna Nedjam și de acolo la djebelul Șizr. Când am ajuns după prânz la wadiul de răsărit, am cotit-o spre apus, ca să dăm de cei trei copaci. Ne-a apucat însă noaptea înainte de a-i găsi și am poposit aici, ca să așteptăm până mâine dimineață. Ce-a mai fost știți și voi și nu e nevoie să vă mai spun decât atât că sunt foarte bucuroși să vă găsesc, fără să mă fi așteptat la norocul ăsta. Era cât pe ce să se verse sânge, dar Profetul a împiedicat nenorocirea asta și se cere acum să-i mulțumim și lui și tuturor sfinților califi că ne-a ferit să facem moarte de om.

Eram cât se poate de mulțumit de rezultatul întreprinderii mele și nădăjduiam că nu voi întâmpina prea mari greutăți pe viitor, ca să duc la bun sfârșit ceea ce pusesem la cale. Planul meu era, după cum am mai spus, să-mi ajung ținta prin vicleșug. Cum? Încă nu știam. Rămânea să mă conduc după împrejurări. În primul rând trebuia să mă duc în tabăra vânătorilor de sclavi.

În vreme ce puneam șaua pe cămile și ne aflam ceva mai departe de ceilalți, Ben Nil îmi zise în șoaptă:

— Halal să-ți fie, effendi! Dibaci mai ești! Acu' văd și eu că tu nu ești omul care să se teamă de cineva.

Ne îndreptarăm, ținând cămilele de căpăstru, după vânătorii de sclavi, spre fântână. Totul era cufundat în întuneric, dar la sosirea noastră se aprinseră făclii. Acum

principalul era să vedem ce o să facă șeful caravanei. Dacă ne ura bun sosît, cu vorbele obișnuite în astfel de împrejurări, nu ne mai temeam de vreo cursă. În pustiu se întâmpină oaspeții îmbiindu-i să mănânce ceva și gazda gustă și ea din mâncare. Dacă nu are altceva decât o smochină, o împarte cu ei. Cum a mușcat din ea, de trădare nu mai poate fi vorba.

Șeful porunci câtorva oameni de-ai săi să ducă și cămilele noastre lângă celelalte și mă pofti pe urmă să m-așez alături de el lângă fântână. Văzând că pe Ben Nil nici nu-l ia în seamă, am întrebat cam îngrijorat:

— Și Ben Menelik, tovarășul meu, unde să șadă?

— Ducă-se la oamenii mei, răspunse el cu un gest de dispreț.

— Nu mi-ar fi pe plac. Băiatul mi-a fost pe timpul drumului mai mult prieten decât servitor și vreau să rămână și acum alături de mine.

— Nu se poate. Eu sunt kolarasi (comandantul) caravanei deci ofițer, și nu îngădui unuia care nu mi-e deopotrivă să șadă lângă mine.

— Vezi că Ben Menelik e feciorul unui șeic care stăpânește un trib mare și viteaz.

— Ei și? Cu mine tot nu se poate potrivi. Drept să-ți spun, îți fac și ție o mare cinste că te primesc să șezi alături de mine. Ești doar numai un biet negustor. Hai, șezi și nu mai stărui degeaba.

Mă mânca parcă palma să-l cârlesc peste gură, dar m-am stăpânit. Trebuia să mă supun, ca să nu mi-l fac dușman. Nu numai că se ducea de răpă tot planul nostru, dar mi-era chiar viața în joc. Trebuia să văd de la el semnul de bun-sosit, ca să mă asigur că nu ne aflăm în primejdie, ceea ce nu puteam obține dacă l-aș fi contrazis. De aceea am tăcut și m-am așezat lângă pocitania pe care o zărisem peste zi cu șeful. Acesta luă câteva smochine, le împărți cu mine, umplu o tărtăcuță cu apă, sorbi câteva picături; mi-o întinse apoi și zise:

— Bun-sosit; mănâncă și bea, ești oaspetele meu.

Am băut o înghițitură, am vârât o smochină în gură și i-am tăcut un semn lui Ben Nil, care stătea pe aproape. Băiatul înțelese ce vroiam, veni repede, luă tărtăcuța și o smochină, bău un strop, vârî smochina în gură și-i zise șefului.

— Beau și mănânc din darurile tale; acum aripile tale se întind ocrotitoare asupra mea și orice dușman sau prieten de-al tău e dușmanul ori prietenul meu.

Totul se petrecuse cu atâta iuțeală încât șeful n-avusese timp să se împotrivească. Arabul mă privi încruntat și zise răstit:

— Pentru ce i le-ai dat? Ți-am poruncit eu?

Acum mă știam la adăpost, de aceea i-am răspuns dârz:

— Ben Menelik e omul meu și e de la sine înțeles că e, ca și mine, oaspetele tău. De poruncit e drept că nu mi-ai poruncit, fiindcă așa te învață înțelepciunea și judecata minții tale.

— Judecata? Cum vine asta?

— Cum? i-am zis eu mirat. Fiindcă n-ai ce-mi porunci, pe cât știu eu.

— Te înșeli. Aici eu sunt stăpânul.

— Oi fi, dar nu și al nostru. Fiul unui șeic nu primește porunci de la nimeni, iar în ce mă privește, aici nu sunt decât un biet negustor — cum mi-ai zis tu — dar acasă sunt

reiss el Beledije ^[42] din Dimiat. Ce înseamnă asta știi și tu prea bine, așa că poți fi mândru că-ți îngădui să șezi alături de mine. Ben Menelik, vino încoace. Ești o călăuză credincioasă și destoinică, dar în același timp un războinic neatârnat al neamului monassirilor. Nu mă jignește întru nimic dacă pulpana veșmântului tău se atinge de a mea.

Tânărul ascultă îndată, firește împotriva voinței șefului, care însă înghiți bobârnacul. Pesemne că „primarul din Dimiat” făcuse oarecare impresie asupra lui, totuși încercă să se impună și el, căci zise cu trufie:

— Prea faci pe grozavul, o Saduk el Baija! Dacă ai ști tu cine sunt eu, ai vorbi cu mai puțină siguranță, crede-mă.

— Nu m-am temut niciodată de nimeni până acum, i-am răspuns foarte liniștit. Dar fiindcă nu mi-ai spus încă numele tău, nădăjduiesc să-l aflu acum.

— Sunt Ben Kasawi, locotenentul stăpânului nostru.

„Ben Kasawi”, adică fiul cruzimii — desigur un nume destul de înfricoșător și se aștepta să mă vadă tresărind speriat. Eu însă nu m-am tulburat defel și i-am răspuns cu glas domol:

— Și pe mine m-au poreclit în Dimiat Abu Machuf, tatăl groazei — așa că poți înțelege din asta că sunt omul care împrăștie teama și groaza, fără însă s-o fi simțit vreodată. Dovada ți-am dat-o când v-am avut în puterea mea și viața voastră nu atârna decât de un fir de păr. Ce zici, să le spun stăpânului și prietenilor tăi cum s-au petrecut lucrurile?

Îi încolțisem bine. Am înțeles asta din glasul său, căci îmi răspunse șovăind:

— Ce-a fost a trecut și nădăjduiesc că gura ta va rămâne pecetluită. Măine când va sosi Ibn Asl, o să-i spun că ați venit, altceva nu trebuie să știe. Aștia de aici au să tacă, fiindcă se tem de mine. Acu' am vorbit ce-am avut de vorbit și e timpul să ne odihnim puțin. Fie-ți noaptea fericită.

— Și a ta binecuvântată, i-am răspuns eu.

— Picăm de somn... îți urez o noapte fără pișcături de purici, adăugă Ben Nil.

Cu toată situația primejdioasă în care se afla și de care își dădea destul de bine seama, băiatului îi mai ardea de glume, dovadă că nu se sinchisea de ea. În pustiu are oricine motiv să se teamă de aceste insecte în aparență neînsemnate, dar destul de primejdioase. Puricele de nisip are obiceiul să se vâre sub unghiile degetelor de la picioare și să-și depună acolo ouăle, care provoacă inflamații grave. Alt leac nu există, decât să le scoți de sub unghie cu vârful unui cuțit. Urarea să te ferească Dumnezeu de acești

paraziți era deci întemeiată, o auzeam însă pentru întâia oară spusă în loc de „noapte bună”.

Noaptea era liniștită. Cămilele, ostenite de drum, dormeau adânc, oamenii de asemenea, în afară de câțiva. Trecuse o jumătate de ceas și somnul nu se lipea de noi, adică de mine, de Ben Nil, de șeful caravanei și de pocitania cu fața brăzdată.

Cum aceștia doi din urmă nu-l considerau pe tânărul meu tovarăș drept oaspete al lor, aveam toate motivele să cred că vor pune ceva la cale împotriva lui și era de datoria mea să aflu ce anume. Că lucrul avea să se petreacă peste noapte, era neîndoielnic, de aceea presupuneam că se prefac numai că dorm.

Eu respiram adânc și regulat, ca un om în somn. Ben Nil sforăia chiar, deși eram convins că se prefacă. Eram culcați toți patru, atât de aproape unul de altul, încât s-ar fi auzit chiar cea mai mică șoaptă.

De văzut nu ne vedeam, deși cerul scânteia de stele, căci valea zăcea în umbră și lumina lor n-ajungea până în adâncul ei. Știam că cei doi vânători de sclavi trebuiau să aibă o înțelegere între ei, și că pentru a nu-i auzi, vor căuta cu siguranță să se dea ceva mai la o parte. M-am întors spre partea pe care aveau să se îndepărteze ei, ca să-i pot vedea plecând. Cu grijă, mi-am lipit gura de urechea lui Ben Nil și i-am șoptit:

— Să nu te miști!

Nu-mi răspunse, dar îmi strânse mâna, în semn că a înțeles.

M-am târât apoi într-un cerc cât mai mare, până am ajuns în dreptul celor doi vânători de sclavi. Acolo stânca avea o ieșitură sub care m-am ascuns cât am putut de bine. Nu trecu mult și am auzit pietrișul scrâșnind. Venea cineva. Cei doi tovarăși trecură pe lângă mine, dar nu în picioare, ci rostogolindu-se binișor pe pământ. Când crezură că nu mai pot fi auziți, se sculară de jos și porniră mai departe. M-am luat după ei, târându-mă în patru labe. Din fericire

nu se opriseră prea aproape de cei care dormeau, căci atunci mi-ar fi fost mai greu să-i spionez.

Găsiră un loc potrivit și șezură jos lipiți unul de altul. Voiau probabil să nu fie văzuți nici chiar de ai lor, ceea ce înseamnă că puneau la cale ceva de care nu trebuia să afle nimeni, lucru de care m-am încredințat îndată.

Eram atât de aproape de ei, încât dacă întindeam brațul ar fi fost numai la câteva palme depărtare de locul unde se așezaseră. Firește că aveau să vorbească în șoaptă și, ca să-i pot auzi, era nevoie să le vin în față, ceea ce îmi îngreua mult sarcina. Mă bizuiam însă pe întuneric și pe norocul meu, care nu mă părăsise niciodată până atunci.

Multe din cuvintele lor mi-au scăpat, căci vorbeau foarte încet, dar am auzit destul ca să pot face legătură între ele. Bineînțeles că vorbiră mai întâi de mine. Am auzit pe „Fiul cruzimii” zicând:

— Ți-am făcut semn să mă urmezi, fiindcă trebuie să fim cât mai prevăzători. Ce părere ai tu de Saduk el Baija ăsta?

— Că nu poate fi un om obișnuit, răspunse pocitania. Ca să fii primarul unui oraș ca Dimiat se cere să fie ceva de capul tău. Iar porecla pe care i-au dat-o, adică „Tatăl groazei”, însemnează că e aspru și neînduplecat cu supușii săi.

— Așa sunt toți slujbașii ăștia mai mari: aspri cu ceilalți, dar se sinchiesc prea puțin de legi. Îl auziși și tu: face negoț cu sclavii, când știe bine că e oprit. Dar nu de asta e vorba acum. Omul ăsta pare să fi fost ofițer, judecând după felul cum s-a purtat când s-a văzut prins.

— Vrei să spui când ne-a prins? Parcă mi-e și rușine. Norocul nostru a fost că era de-ai noștri, altminteri îl vedeam pe dracu'. Cu arme de astea europenești nu-i de glumit. Și-apoi e un om tare îndrăzneț, ceea ce trebuie să ne bucure, fiindcă ne e prieten. De aceea să nu-i purtăm pică pentru că ne-a aflat taina fântânii, numai nu-mi place că și flăcăul ăla care e cu el știe de ea.

— Tocmai despre asta voiam să vorbesc cu tine. Băiatul e feciorul șeicului monassirilor și o să le spună, firește, alor săi că aici se găsește apă, așa că o să vină adesea să facă popas în vâlceaua asta, ceea ce ar fi o mare pagubă pentru noi. Vezi tu, asta e ceea ce trebuie să împiedicăm cu orice preț.

— Bine zici. Dar cum?

— Spune tu!

— Ce-ar fi să-l punem să jure că nu va destăinui nimănui taina?

— N-ajunge. Chiar dacă s-ar ține de cuvânt, o să se slujească el singur de fântână și poate să fie văzut de cineva. Jurământul pune lacăt la gură, dar nu există lacăt care să nu se poată descuia. Numai când gura a amuțit pe veci, mergi la sigur.

— Păi Ben Menelik ăsta e oaspetele nostru. A băut și a mâncat cu noi...

— Dar nu din mâna mea. Darurile astea te-ar fi legat dacă le-ai fi dat tu, nu prin altul. Primarul i le-a întins, așa că el e prietenul și ocrotitorul lui, nu noi. Ben Menelik ne e tot atât de străin ca și înainte și n-avem de ce-l cruța. Am ori nu dreptate?

— Acum văd și eu că e precum spui. Băiatul trebuie înlăturat. Numai morții nu vorbesc.

— Nici nu m-așteptam să grăiești altfel și te-am adus ca să mă înțeleg cu tine. S-o facem însă numai noi doi. Printre oamenii noștri sunt unii care vor lua apărarea băiatului, fiindcă, măcar că nu de-a dreptul, a primit de la noi legământul prieteniei.

— Bine ai făcut și sunt gata să te ascult. Nu vrei să aștepți însă până ce-o sosi stăpânul?

— Nu; s-ar mânia grozav când ar afla că ne-am lăsat pe tânjeală. În astfel de lucruri, nu încap zăbavă.

— Și cum vrei să o facem? N-o să fie lesne. Și-apoi, ce o să zică primarul când o vedea că i-am ucis tovarășul?

— Ucis! Doamne ferește! Nici nu trebuie să bănuiască așa ceva. Cu pumnalul nu merge, s-ar băga de seamă.

— Atunci?

— O să fie mușcat de un șarpe veninos.

— De unde îl luăm?

— Ai uitat de *sahm es samm* (săgeată otrăvită) pe care ne-a dăruit-o căpetenia takalilor? Dacă zgârii numai nițel pielea cuiva cu ea, moare. Fiindcă tu ești mai tânăr și mai îndemânatic ca mine, o să-ți dau ție săgeata, te furișezi lângă băiat și, cum poartă sandale...

— Parcă e încălțat cu ghete, îl întrerupse urâtul.

— Ei și? Unui om adormit îi tragi lesne gheata din picior. Pe urmă îl înțepi binișor cu vârful săgeții în degetul mare...

— O să se trezească și o să țipe...

— Nici vorbă. Îl zgârii ușor de tot și o să creadă că l-a pișcat un purice. După câțva timp trupul i se umflă, omul nu mai știe ce e cu el și, când s-o deștepta primarul mâine dimineață, găsește băiatul mort. După semnele care rămân, o să creadă că a fost mușcat de un șarpe veninos. După cum vezi, nici prin gând n-o să-i treacă că noi suntem pricina. Ba, cred că omul o să fie bucuros că n-a fost și el mușcat de șarpe.

— Așadar o să meargă, bine zici. Uitasem de săgeată. Du-te de-o adu și o să fac ce mi-ai spus.

— Tu furișează-te iar în tabără și culcă-te la loc, vin și eu numaidecât.

Se sculară să plece. Cu nici un preț nu trebuia să-i las să ajungă în tabără. Dacă Ben Kasawi apuca să ia săgeata, ar fi avut o armă care putea fi foarte primejdioasă în învălmășeală.

Avusesem prilejul în Anglia și în Statele Unite să fiu martor la multe meciuri de box și prinsesem gust pentru ele, așa că am luat și eu câteva lecții de la un boxer renumit. Învățasem și așa-zisul „Knok-down-blow” — o lovitură dată cu pumnul în moalele capului, care-l culcă imediat pe adversar la pământ, dar se întâmplă adesea ca

acesta să nu-și piardă cunoștința. Mai sigură e lovitura la tâmplă — pe care o știam de la căpetenia apașilor, Winnetou — numai că tâmpla e foarte gingașă și există primejdia ca, vrând să amețești pe cineva, să-l omori de-a binelea.

Intenția mea însă era doar să-i amețesc pe acești doi vânători de sclavi, dar Ben Kasawi era om mai în vârstă, care n-ar fi putut îndura o astfel de lovitură. De aceea, m-am hotărât pentru cea dintâi.

Mă aflu în așa fel că trebuiau neapărat să treacă pe lângă mine. Ben Kasawi mergea înainte; după ce va fi făcut doi pași, îi saream în spate și-l pocneam drept în creștet; pe celălalt, care venea după el, îl aveam de asemenea la îndemână. Dar Ben Kasawi se uită din întâmplare în pământ și mă zări. Se opri și se aplecă să mă vadă mai bine.

— Asta ce-o mai fi? spuse el tot pe șoptite. Pare să fie un om... ne-a spionat... Pune mâna pe el și...

N-apucă să-și sfârșească vorba. L-am pocnit cu pumnul în moalele capului și, în clipa următoare, l-am apucat pe tovarășul său cu mâna cealaltă de beregată. Se zbătu nițel apoi rămaseră amândoi nemișcați. Am dus apoi palma la gură și-am scos un sunet prelung, destul de tare ca să se audă până departe. Părea să fie cârâitul unui corb buimac încă de somn. Era semnul convenit cu locotenentul și onbașii pentru a veni cu oamenii lor în vale. M-am lăsat apoi în genunchi, am vârât câte un căluș în gură celor doi leșinați și le-am legat mâinile la spate.

Tocmai sfârșisem treaba când am auzit nisipul scrâșnind. M-am întors și am zărit pe cineva venind tiptil spre mine. Era, probabil, Ben Nil, dar ca om prevăzător trebuia mai întâi să mă asigur. Am sărit deci în picioare, m-am năpustit asupra lui, l-am apucat cu stânga de gât, iar cu dreapta am început să-i pipăi hainele ca să mă încredințez că nu mă înșelam.

Da, Ben Nil era; totuși, ca să nu scoată vreun țipăt de spaimă, l-am apăsât la pământ și i-am șoptit:

— Eu sunt. Taci și nu crâcni.

Băiatul nu se împotrivi. I-am trecut apoi mâna peste obraz ca să fiu mai sigur și, când îmi dispăru orice îndoială, i-am dat drumul și l-am întrebat:

— Pentru ce ai venit?

— Am auzit semnalul, răspunse el în șoaptă.

— Ți-am spus să nu te miști de la locul tău și să mă aștepti. Altă dată să nu mai faci ce-ai făcut, fiindcă s-ar putea întâmpla s-o pățești. Ești în stare să duci un om în spinare?

— Dacă nu e prea greu, da.

— Bine. Ia-l pe ăla de colo și vino cu mine.

— Cine e și ce s-a întâmplat cu el, effendi?

— O să-ți spun mai târziu, acum nu e vreme de povești.

L-am luat pe Ben Kasawi în spinare și Ben Nil pe celălalt. La început trebuia să pășim binișor și cu mare băgare de seamă, dar din ce ne îndepărtam, ne venea mai ușor.

Ajunserăm la locul unde trebuia să coboare locotenentul cu oamenii săi. Lăsarăm jos poverile și așteptarăm. Între timp i-am povestit lui Ben Nil ce aflasem.

— Așadar, mi-ai scăpat și de data asta viața și datoria mea față de tine crește, răspunse el cu glas adânc. Ce-ai de gând să faci, vrei să întrebuițezi tot blândețea? N-ar fi mai bine să dăm buzna peste ei și să-i împușcăm pe toți? Am isprăvi repede, nici n-ar avea vreme să se apere.

— Se prea poate, numai că eu nu sunt un ucigaș. Și apoi, lucrurile au mers deocamdată atât de ușor, încât n-am nici un motiv să fac moarte de om. Odată ce-l avem pe șef în puterea noastră, îi vom pune și pe ceilalți cu botul pe labe.

Auzirăm deodată pașii mai multor inși deasupra noastră și, când am privit sus, i-am văzut pe soldați coborând dâmbul unul după altul.

Le-am strigat cu glas înăbușit că suntem și noi acolo, de frică să nu facă gălăgie când ne vor vedea pe neașteptate. Se adunară cu toții în jurul nostru, fără ca cei din tabără să-și simtă.

— Am auzit semnalul tău, effendi; și am pornit imediat, zise locotenentul. Am presupus că n-ai putut să faci nimic prin vicleșug și ne-ai chemat să dăm atacul.

— Te înșeli, dragul meu. Mai mult chiar: sper că vom reuși să izbândim fără luptă. Planul meu nu poate să dea greș decât dacă faceți voi vreo nesocotință. Uite doi prizonieri. Unul e Ben Kasawi, ajutorul lui Ibn Asl, care va sosi mâine dimineață, iar celălalt e unul din oamenii săi.

— Cum, ai pus mâna pe Ben Kasawi? Și ai lui n-au sărit să-l scape?

— Ei, vezi, tot prin vicleșug am reușit, deși tu nu voiai să crezi că se poate. O să-ți povestesc eu mai târziu, acum n-avem timp de vorbă. Onbașii e și el aici?

— Da. A pornit o dată cu noi și trebuie să fie de partea cealaltă a taberei, unde așteaptă ordinele tale.

— Sus cine a rămas?

— Selim al tău, cu doi oameni de pază la cămile.

— Vai de mine! Ce-ai făcut pentru Dumnezeu!

— Cum? N-ajung doi oameni de pază la cămile?

— Ba da, dar nu de cămile e vorba, nu fug ele nici dacă nu le-ar păzi nimeni; mi-e teamă însă de prizonieri.

— Sunt în siguranță; Selim e cu ei. Știu că face adesea boroboațe, de aceea m-am temut să-l iau cu mine; te pomenești că ne strică tot planul.

— Așa! Fiindcă îl știi în stare de vreo prostie nu l-ai luat cu tine, în schimb i-ai încredințat doi prizonieri atât de importanți. Și crezi că bine-ai făcut? În sfârșit... nu mai putem schimba nimic. Să vă spun acum ce mai aveți de făcut. Dați-vă mai aproape, să nu ne audă cineva.

După ce făcură cerc în jurul meu, le-am spus:

— Cei doi prizonieri pe care îi vedeți aici sunt legați burduf și le-am vârat și câte un căluș în gură. Deocamdată

sunt leșinați, dar își vor veni curând în simțiri. Unul din voi să rămână de pază lângă ei. La cea mai mică mișcare suspectă are voie să vâre cuțitul în ei. Ceilalți, veniți după mine în tabăra dușmană. Au fost atât e neprevăzători că n-au pus măcar o santinelă. Tabăra e la nici cinci sute de pași de aici și e nevoie să vi-o descriu. Dacă te apropii de ea din partea asta, ajungi mai întâi la fântâna unde stăteam până mai adineauri cu Ben Nil și cu ăști doi prizonieri; acum nu mai e nimeni acolo. Lângă peretele de stâncă, vânătorii de sclavi și-au îngrămădit puștile — o prostie de-a lor, care însă nouă ne va prinde foarte bine. La dreapta, mai spre mijlocul văii, s-au așezat ei cam în cerc, în jurul corturilor cu sclave. Dincolo de cerc se află cămilele. Principalul e să le luăm mai întâi puștile, ceea ce nu va fi greu. Odată acestea în mâinile noastre, îi avem cu totul în puterea noastră, căci cu pistoalele și cu cuțitele lor nu ne pot nimeri de la distanța unde ne vom afla. Ca să nu vă împiedice armele voastre, lăsați-le aici. Vom porni în ordinea următoare: eu înainte, Ben Nil după mine, apoi locotenentul și soldații în urma lui, la distanță de doi pași unul de altul. Veți face întocmai ca mine. Dacă vedeți că mă las la pământ, lăsați-vă și voi; mă târăsc eu, târați-vă și voi. Totul, însă, fără zgomot. Cum voi ajunge la locul unde sunt puștile lor, vi le întind una câte una, ca să le treceți mai departe. Veți avea astfel fiecare câte două. Pe urmă voi da semnalul de retragere. Vă răsuciți în loc și porniți iar unul în urma altuia. Ce-o mai fi veți vedea.

Vorbisem atât de limpede și deslușit încât nu se putea să nu mă priceapă. Am ales un om, pe care l-am lăsat de pază la prizonieri. Când să plec, locotenentul mă opri, zicând:

— Ai uitat ceva de mare însemnătate, effendi. Ce se va întâmpla dacă vom fi descoperiți?

— De văzut nu ne poate vedea nimeni, cel mai ușor zgomot însă ne poate trăda. Primul care va veni să vadă ce se întâmplă, va da cu ochii de mine. Fii sigur că nu-i voi da răgazul să dea alarma. În orice caz, feriți-vă de luptă. Dacă

se întâmplă ceva neprevăzut, fugiți repede înapoi. Acum, înainte!

Aveam impresia că marșul acesta indian li se pare soldaților mai interesant ca un atac. Își dădeau toată osteneala să nu facă gălăgie, totuși tresăreau de câte ori auzeau nisipul scrâșnind sub picioarele lor.

Când mă aflu la cincizeci de pași de tabără, m-am lăsat la pământ și-am început să mă târăsc pe burtă. Am întors capul și l-am văzut pe Ben Nil făcând asemenea, apoi pe ceilalți care veneau după el.

Mă țineam cât mai aproape de peretele de stâncă. Era o adevărată bucurie pentru mine să văd cu câtă prevedere înaintau soldații prin întuneric, ferindu-se să facă zgomot.

Trecurăm de fântână și ne rămânea acum ce era mai greu, căci la dreapta noastră se înșiruiau o parte din vânătorii de sclavi, cufundați în somn. În sfârșit, iată-mă la locul unde erau îngrămădite puștile. Am luat una câte una și i le întindeam lui Ben Nil, care le trecea mai departe. La cea din urmă i-am șoptit:

— Gata! Acum îndărăt! Vin și eu numaidecât după voi.

— Cum, nu vii cu noi? Unde vrei să te duci, effendi?

— La onbașiu, să-i spun ce are de făcut.

— Prin mijlocul dușmanilor! Bagă de seamă, te vâri în mare primejdie... Ia-mă și pe mine cu tine.

— N-am nevoie de tine. Dimpotrivă, asta ar mări primejdia. Vezi mai bine de ceilalți, să nu facă vreo boroboacă.

— Bine, effendi, te-ascult, dar te rog să fii cu băgare de seamă și nu ne lăsa prea mult să te așteptăm.

Bunul băiat! Nu mai știa ce să facă de grija mea. Transmise mai departe ordinul meu. Soldații se întoarseră și porniră îndărăt cu armele luate de la dușman.

Firește că nici prin gând nu-mi trecea să străbat tabăra, ci am luat-o nițel mai înainte, apoi am trecut de partea cealaltă a văii, mărginită tot de un perete de stânci. Între el

și tabăra vânătorilor de sclavi rămăsese un loc liber, prin care puteam trece fără teamă.

Nu m-a simțit nimeni. Am lăsat în urmă tabăra și m-am îndreptat spre locul unde știam că trebuie să dau de onbașiu cu oamenii lui. M-am oprit la oarecare depărtare și am dat semnalul de avertizare, ca să nu mă ia drept unul din vânătorii de sclavi. Omul a înțeles și mi-a ieșit înaintea.

— Tu ești, effendi? mă întrebă el în șoaptă. Bine-ai făcut că ne-ai dat de veste, altminteri cine știe ce ți se întâmpla. Ei, cum stăm, dăm atacul?

I-am expus situația și i-am spus ce aveam de făcut. Am înaintat apoi până la vreo sută de pași de tabără și am așezat soldații într-un semicerc, așa fel ca ultimul să se afle alături de locotenent și să închidă complet cercul. Eram sigur că nici unul din vânătorii de sclavi nu ne putea scăpa. Le-am ordonat soldaților să tragă în oricine ar încerca să fugă.

Intenționez să mă duc la locotenent să-i cer să-și rânduiască și el oamenii ca onbașiu, dar m-am gândit la sclave, care s-ar înspăimânta când ar auzi împușcături și ar lua-o care încotro, dându-le astfel de lucru soldaților. Nu-mi rămânea altceva de făcut decât să le previn. Puțină primejdie era pentru mine, nu-i vorbă, dar speram să reușesc.

M-am târât deci spre tabără și m-am îndreptat spre cortul de unde o văzusem pe Marba ieșind. Trebuia să parcurg toată tabăra și am găsit în curând o spărtură prin care puteam trece nesimțit. Dobitocii de paznici se credeau în siguranță, căci dormeau buștean. Nici măcar o santinelă nu se afla la cortul femeilor.

O rogojină acoperea deschizătura cortului în care se afla Marba. Am ridicat nițel un colț și am stat să ascult... Se auzea respirația mai multor femei adormite. Un oftat ușor îmi dovedea că una din ele veghea. Nu putea fi decât Marba, pe care durerile pricinuite de biciul ticălosului de Kasawi n-o lăsau să doarmă.

— Marba! am șoptit cu glas blajin.

Nu-mi răspunse nimeni.

— Marba! am repetat de câteva ori, până când am auzit un glas de femeie întrebând tot în șoaptă:

— Cine mă cheamă?

— Cineva care vrea să vă scape. Vino mai aproape, am de vorbit cu tine.

— Să ne scape? O, Allah, Allah, cine ești tu?

— Nu te speria. Sunt un străin care s-a furișat în tabără, ca să-ți spună că până în zorii zilei veți fi libere.

— Minți! Nici un străin n-ar cuteza să pătrundă în tabăra asta.

— Vei vedea că nu mint.

— Dacă vrei să te cred, jură pe barba Profetului.

— Nu pot, căci sunt creștin și nu mi-e îngăduit să jur.

— Creștin? O, Allah! Nu cumva ești effendi acela străin care l-a biruit pe Malaf și pe tovarășii săi, luându-le prizonierii?

— Da, eu sunt.

— Atunci te cred. Stai că vin îndată.

Urmă în cort un foșnet și un șușotit de glasuri femeiești; Marba își trezea tovarășele.

— S-ar putea să vină cineva și să mă vadă, de aceea îngăduiți-mi să intru în cort, le-am zis și, fără s-aștept răspunsul, m-am și strecurat înăuntru pe sub rogojina de la ușă.

— Ferească-te Allah să faci una ca asta! strigă Marba speriată. Nu-i îngăduit nici unui bărbat să intre în cortul femeilor...

— De data asta trebuie. Dacă mă prind, nu mai pot să vă scap.

— Ai dreptate și fiindcă ești creștin, să trecem cu vederea. Spune-ne înainte de toate: e adevărat că vrei să ne scapi?

— Da, e adevărat. Am dat de urma caravanei voastre și am împresurat tabăra cu soldații. Acum așteptăm până se

va lumina de ziuă și se vor trezi vânătorii de sclavi.

— Tata v-a trimis?

— Nu. Venim din însărcinarea kedivului, care a oprit negoțul de sclavi. Dar parcă te-am auzit adineauri spunându-mi „effendi cel străin”. S-a pomenit ceva despre mine în fața ta?

Fata se așezase acum lângă mine și deslușeam lămurit fiecare cuvânt spus în șoaptă.

— Nu știau că-i aud. Ieri au venit câțiva inși în tabăra noastră. Unul era un turc, celălalt un fachir. Poposisem în pădurea de palmieri de lângă Bir Murat și eu stăteam rezemată de un trunchi. Au venit de s-au așezat undeva aproape de mine și au început să vorbească despre tine.

— Ce spuneau?

— Că un om, căruia i se zice reiss effendina, a trimis pe un ofițer de-al său la tine — pentru ce, n-am înțeles —, dar am băgat de seamă că se tem toți de tine. Multe răutăți puneau pe socoteala ta.

— Atunci mă crezi și tu un om rău?

— Nu, effendi; când cei răi vorbesc de rău pe un altul, acesta trebuie să fie un om bun, și dacă se tem de el, înseamnă că e și mai bun.

— Poți tu numi bun pe un creștin, unul care nu e de-o religie cu tine?

— De ce nu? Fessarii nu sunt atât de bigoți precum crezi. Și-apoi au mai fost de câteva ori străini pe la noi; toți erau oameni buni și foarte înțelepți, pe când nemernicii care ne-au răpit sunt mahomedani ca și noi. Care lege e atunci mai bună?

— Cea creștină, crede-mă. Creștinul nu știe ce e sclavia. El se străduiește să fie blând, răbdător și milos cu toată lumea, pe când pe voi nu numai că v-au răpit de lângă ai voștri, dar vă și bat ca pe vite.

Fata nu răspunse, dar scrâșni din dinți. Am înțeles că am atins-o unde o durea mai adânc.

— Fii sigură că o să-și primească pedeapsa pentru fapta lor, am continuat eu. Nu ne mai pot scăpa, chiar și Ibn Asl va cădea în mâinile noastre.

— Atunci trebuie să-l aștepti aici; a rămas cu vreo trei de-ai lui la Bir Murat, ca să te pândească și să te împuște mișelește, pe la spate.

— Va sosi astăzi, după câte am aflat; o să-l primesc după cum se cuvine, n-avea grijă.

— Te rog să te păzești de Libban, zise fata, înfiorându-se.

— Cine e acest Libban?

— Un fost soldat, care a trăit multă vreme în Sudan și a învățat cum să mânuiască arcul și săgeata. Nu dă niciodată greș. Nu de mult, câțiva din vânătorii de sclavi au primit în dar de la căpetenia takalilor niște săgeți înveninate; în afară de aceea a lui Kasawi, toate au fost predate lui Libban și, fiindcă el e cel mai bun arcaș, Ibn Asl l-a însărcinat pe el să te ucidă. Ibn Asl zicea că un glonț poate doar răni uneori, pe când o săgeată dintr-acelea omoară la sigur.

— Foarte frumos din partea lui și o să știu să-i mulțumesc când s-o ivi prilejul.

— Fă-o effendi! Din cele ce-am auzit eu despre tine, tu ești omul care ne poate răzbuna. Nici nu-ți poți închipui ce-am îndurat. O să-ți povestesc eu mai târziu. Păcat că e întuneric, m-aș fi bucurat foarte mult să te văd la față. Dacă vei izbuti să ne duci îndărăt la părinții și frații noștri, ne vor primi, sărmanii, cu brațele deschise și niciodată beni fessarah nu vor uita numele aceluia care le-a scăpat femeile și fetele de rușinea sclaviei.

— Nădăjduiesc că vă veți revedea.

— Dar mormintele celor uciși! Effendi, nu-i așa că-i veți preda pe ucigași războinicilor noștri?

— Nu-ți pot da deocamdată nici un răspuns în privința asta, deoarece soarta lor nu atârână numai de mine. Acum trebuie să plec. Am venit doar pentru câteva momente să

vă spun că se apropie clipa eliberării voastre. Să nu vă speriați dacă veți auzi împușcături și să nu vă mișcați din cort, altminteri ați îngreua foarte mult sarcinile oamenilor mei.

— Slavă lui Allah! Tâlharii nu mă vor mai biciui și nici pe altă nenorocită de acum încolo.

Spusese aceste cuvinte cu atâta hotărâre, ca și când ea era cea chemată să decidă soarta nelegiuitorilor. Am întrebat-o unde sunt ținute făcliile și-mi spuse că se află și în cortul lor vreo două-trei, pe care mi le și dădu. Mi-am luat apoi rămas bun; Marba îmi întinse mâna, de asemenea și tovarășele ei, pe urmă m-am strecurat binișor afară din cort și m-am întors la locotenent. I-am dat instrucțiunile trebuincioase și, după ce el cu oamenii săi se îndepărtaseră, am rămas singur cu Ben Nil și cu cei doi prizonieri. Ne aflam după o cotitură a văii, așa că nu puteam fi văzuți din tabără. Am aprins o făclie și m-am apropiat de prizonieri, care se treziseră din leșin. Am zis să li se scoată călușele, mi-am tras cuțitul de la brâu și le-am zis amenințător:

— Nici un cuvânt cu glas tare, că sunteți morți, ați înțeles? Să-mi răspundeți pe șoptite.

Se uitau amândoi încremeniți la mine, neînțelegând cum de mă aflu acolo. Nu știau cine îi adusese în starea de acum.

— Tu ești? întrebă Kasawi. Tu, oaspetele și prietenul nostru, te porți astfel cu noi?

— Cine vrea să fie prietenul meu, trebuie să fie în același timp și al tovarășului meu.

— Păi suntem...

— Nu-i adevărat. Ați vrut să-l ucideți, crezând că voi lua vârful unei săgeți de-ale takalilor drept limba unui șarpe veninos. Niște ucigași ca voi nu pot fi prietenii mei. Allah plătește fiecăruia după faptele sale și vă veți primi și voi plata.

— Atunci Allah e judecătorul nostru, nu tu. Dă-ne drumul! Să vezi ce-o să se mai mânie Ibn Asl când o vedea cum te-ai purtat cu noi.

— Ai dreptate, dar mânia lui o să se întoarcă împotriva voastră. N-o să-i vină să creadă că oameni ca voi se lasă păcăliți ca niște copii...

— Nu te înțeleg... te întreci cu gluma.

— Glumă? Cu oameni de teapa voastră eu nu fac glume.

— Parcă ziceai să facem niște afaceri... să iei sclavi de la Ibn Asl...

— Așa și e. Îi iau, dar îi plătesc cu gloanțe de pușcă, nu cu bani.

— Iar glumești. Vorbește serios, ca să știu ce și cum. Și, apoi fă bunătatea de ne dezleagă, altminteri o să ai de-a face cu Ibn Asl.

— Nu mi-e frică de el. Parcă voi n-ați vrut să-mi faceți de petrecanie și, când colo, ați ajuns pentru a doua oară în puterea mea! Cât despre Ibn Asl al vostru, știu eu ce uneltește dumnealui! Îmi aține calea la Bir Murat, pentru ca Libban să mă trimită pe lumea cealaltă, cu o săgeată otrăvită.

— Libban! De unde știi tu de el, că doar nici nu ți-am pomenit numele lui? Și apoi, săgeata nu ți-e hărăzită ție.

— Ba chiar mie!

— Nu, e pentru un effendi străin... un câine de creștin...

— Așadar, tot pentru mine.

— Pentru...

Își întrerupse vorba și se uită buimac la mine, ca și tovarășul său, pe urmă bâigui:

— Cum, tu... ești... effendi ăla?

— Firește.

— Și ai îndrăznit să vii de bunăvoie în tabăra vrăjmașilor tăi?

— După cum vezi. Mare dobitoc ești! Auziseși doar despre mine; când ați văzut că eu de unul singur, am putut să vă țin la respect pe voi zece, trebuia să-ți închipui

numaidecât cu cine ai de-a face. Reissul effendina m-a însărcinat să vă prind și să vă iau sclavele. Acum, vestitul vostru Ibn Asl mă pândește la Bir Murat și — pesemne că l-a orbit Allah — eu mă aflu aici și am pus mâna pe întreaga caravană.

— O să mi-o plătești, fii pe pace! Oamenii mei se vor apăra...

— Ei, aș! Dorm toți buștean. Soldații mei le-au luat armele — uite-le, dacă nu mă crezi...

Puștile se aflau aproape; am lăsat lumina făcliei să cadă pe ele și le văzu.

— O, Allah, o, Profetule, o, voi toți sfinții califi! strigă Ben Kasawi îngrozit. Astea sunt într-adevăr puștile noastre.

— Da, așa e. Acum soldații noștri au împresurat tabăra și nu așteaptă decât un semn al meu ca să dea iureș în oamenii tăi. Sunt destui ca să-i biruie. De altminteri, i-am și spus Marbei că am venit s-o eliberăm pe ea și tovarășele ei, așa că sunt de partea noastră și nu putem să ne așteptăm la vreo împotrivire de la ele.

— O, Allah, păzește-ne de diavol și de uneltirile lui! Cine și-ar fi închipuit... cum am fi putut bănuî... Ne-ai mințit cu nerușinare... ne-ai...

— Taci! m-am răstit la el. Nu crâcni, că pun să te biciuiască până la sânge. Tocmai tu te-ai găsit să vorbești așa, nemernicule? Ce alta sunteți voi, vânătorii de sclavi, decât niște fiare care ucideți fără milă oameni nevinovați, pustiiți satele, duceți în robie până și oameni de o lege cu voi! Nu sunteți oameni, ci făpturile cele mai groaznice și mai josnice din câte există. Nu cunoașteți nici milă, nici îndurare. De aceea e de datoria oricărui om de ispravă să vă stârpească, de pe fața pământului.

— Așa! scrâșni Ben Kasawi, dacă ne asemui cu fiarele sălbatice, teme-te atunci de ghearele noastre! Ne-ai luat puștile, dar oamenii mei mai au pistoale și pumnale la brâu.

— Ce pot face ei cu ele împotriva armelor noastre! Și apoi, ți-am spus: dorm buștean. Un singur cuvânt de-al meu

și somnul lor va fi cel de veci.

— Să nu îndrăznești! Amarnic s-ar răzbuna Ibn Asl pe tine!

— Pe ce cale? Cum o sosi, ne cade de-a dreptul în palmă.

— Chiar dacă ai izbuti să pui mâna pe el, mai sunt și alții, mai puternici ca Ibn Asl. Uiți, pesemne, pe morkadem și pe muza'bir, care-ți sunt cei mai aprigi vrăjmași. Sunt de-ai noștri și ce ne faci nouă, e ca și când le-ai face-o lor.

— Așa e, ai dreptate, și le plătim cu aceeași măsură. Voi sunteți acum în mâinile noastre și nu veți scăpa de pedeapsă; ei, de asemenea.

— Degeaba. N-ai îndrăzni în viața ta să te atingi de morkadem.

— Nu mai e nevoie, s-a și făcut. Sunt și ei prizonierii noștri; stau legați frumușel colo sus, în deal, întocmai ca și voi.

— Asta e...

— Foarte adevărat, i-am întregit eu vorba și le-am povestit cu de-amănuntul ce s-a petrecut.

Erau zdrobiți. Dacă avusesem eu curajul să mă ating de morkadem și de muza'bir, nu mai aveau nici o nădejde că îi voi cruța pe ei.

— Și, am adăugat, ca să-i înspăimânt și mai mult, ce vrei să fac cu toți ticăloșii ăștia pe care i-am prins și cu aceia pe care îi voi mai prinde de acum înainte? O să-i curăț de pe fața pământului, cum e de datoria mea. Ca vânători de sclavi, n-am nici o cădere să vă judec, dar ați vrut să-mi otrăviți tovarășul și legile pustiului vă osândesc la moarte. V-a rămas prea puțin timp ca să vă pregătiți, fiindcă n-o să fac multă tevatură cu voi.

— Nu poți să-ți iei o astfel de răspundere, se răsti Ben Kasawi indignat. Noi suntem supuși de-ai kedivului, iar tu un străin, un venetic?!

— Ați lucrat împotriva legilor statului, al cărui cap e kedivul, deci nu-l recunoașteți ca stăpân; nu ne rămâne decât să vă judecăm și să vă osândim după legile pustiului.

Veți fi călcați în picioare, așa cum copitele cămilelor zdrobesc viermii nisipului.

— Și tu, un creștin, vrei să verși sânge omenesc? Parcă spuneai că legea voastră propovăduiește iubirea și blândețea?

— Dar și dreptatea! Acum, când te vezi în pragul morții, găsești că legea mea e bună, dar adineauri mă numeai câine de creștin. A sosit ceasul când „câinele” o să-ți arate ce poate.

— Știu că ești trimis de reissul effendina, ești deci dator să ne predai lui.

Aha, îi intrase frica în oase! Credea că vreau să-l omor și socotea că tot mai bine e să încapă pe mâna reissului effendina, deși știa că-l așteaptă o pedeapsă destul de aspră. Cu atât mai bine. Nu era nevoie de prea multe străduințe, ca să-l determin să-și hotărască oamenii să nu se împotrivească. Începusem să nădăjduiesc că o vărsare de sânge era înlăturată, când din deal se auzi zbierând un glas sforăitor:

— Stați! Stați! Ce faceți, unde vă duceți?

Era glasul lui Selim. Am înțeles imediat ce s-a întâmplat. Probabil că unul din prizonieri, dacă nu chiar amândoi, fugiseră. Gălăgia avea să-i trezească pe cei din tabără, încurcându-mi socotelile.

— Effendi! effendi! răcni Selim cât îl ținea gura, nu-i lăsa... mokedemul și muza'birul au scăpat.

Nenorocitul! eram furios pe el. Adică eu de aici, de jos, să nu-i las să scape, pe când el, care se afla lângă ei, da. Cine ar fi putut să se ia acum, prin bezna asta, după ei! Cu neputință. Trebuia să-i las în plata Domnului. Aveam deocamdată ceva mai grabnic de făcut. I-am zis paznicului:

— Tu rămâi aici cu Ben Kasawi și răspunzi cu capul tău de el. Dacă vine aici vreunul din fugari, culcă-l cu un glonț la pământ. Apoi, întorcându-mă spre urât, am adăugat: Pe tine o să te duc prin linia soldaților mei la tabăra noastră. Spune-le oamenilor voștri că sunt împresurați. Am dat

ordin ca oricine încearcă să iasă din tabără să fie împușcat. Comunică-le și lor și dă-le în grijă să se ferească de o nesocotință. Dacă se supun, voi fi poate mai îngăduitor cu voi.

L-am dezlegat, l-am apucat de guler și l-am împins înaintea mea. Ajunși la cercul de soldați, i-am dat drumul printre ei și ticălosul o zbughi repede în tabără. Soldații se întinseră la pământ cu ochii la vârful dealului, să vadă dacă se apropie cineva. I-am dat lui Ben Nil pușca mea și am început să mă târăsc spre tabără.

Urâtul aflase de la mine, în timp ce povesteam, cum am reușit să-i prind și cât de dibaci sunt când e vorba să mă furișez pe nesimțite și-și va fi luat, probabil, măsuri de precauție. Totuși am cutezat să înaintez până la cel dintâi cort, în apropierea căruia stăteau îngrămădiți vânătorii de sclavi, discutând cu aprindere, deși pe șoptite. L-am auzit pe urât vorbindu-le stăruitor, dar nu puteam prinde decât puține cuvinte. Mi-a fost însă de ajuns ca eu să înțeleg ce puneau la cale. În vreme ce vreo câțiva inși vor rămâne în tabără, ceilalți se vor duce să-l elibereze pe Ben Kasawi. Planul lor nu-mi convenea defel.

Puteam să le dau o contralovitură. Lăsându-i pe vânătorii de sclavi să se îndepărteze, ne apropiarăm binișor de tabără. Eu am vrut să pun neapărat mâna pe ei, nu mă mulțumeam doar să le eliberez pe slave.

M-am hotărât deci să-i împiedic să plece. Încercasem să le propun un mijloc pașnic; nu voiau! N-aveau decât să suporte urmările.

M-am întors repede la ai mei, și m-am dus cu o parte din ei la locul unde socoteam că e primejdia mai mare. Se lăsară în genunchi, cu puștile întinse și degetul pe trăgaci. Nu trecu mult și îi auzirăm pe dușmani venind. Se târau pe pământ, crezând că nu-i vom zări. Un strigăt de-al meu și... o salvă porni. Detunăturile cutremurară valea și ecoul se amestecă în clipa următoare cu răcnetele răniților și ale... fugarilor.

Da, fugeau; băteau în retragere îngroziți, dovadă că gloanțele soldaților noștri nimeriseră în plin. Eu n-am tras. Aș fi făcut-o numai în caz de apărare. Soldații mei se întoarseră la locul lor, să întrească iar cercul.

Deodată văzui pe cineva venind în fugă din deal și-i ieșii înainte:

— Effendi, effendi, unde ești? strigă un glas.

Era Selim. Idiotul făcea boroboate peste boroboate.

— St, taci, nenorocitul! m-am răstit la el. Ce dracu' te-a apucat de zbieri ca un măgar!

— Ca să mă auzi, răspunse el, de data asta cu jumătate de glas.

— Dar nu te gândești că te poate auzi și dușmanul, tontule!

— Cu atât mai bine, fiindcă glasul meu bagă spaima în cel mai curajos dintre dușmani.

— Nu te mai lăuda, păcătosule. Era cât pe ce să strici totul cu zbieretele tale. Și ca să știi, numai din vina ta a curs atâta sânge omenesc.

— Allah kerihm! Am auzit valea răsunând de împușcături. Oare i-au omorât pe toți ai noștri?

— Da. Eu singur am rămas în viață.

— Atunci să fugim. Repede, repede.

Mă apucă de braț și vru să mă tragă după el.

— Stai, fricosule! Noi am tras și l-am făcut pe dușman să se dea îndărăt.

— Hamdulillah! Știam eu, glasul meu i-a înspăimântat și i-a pus pe fugă. Îndată ce-l aud dușmanii o iau razna care încotro, căci e glasul celui mai viteaz dintre războinicii tribului meu, al fessarilor.

— Te înșeli, e glasul celui mai mare măgar pe care l-am întâlnit în viața mea și de zbieretele unui măgar nu se sperie nici măcar un șoarece. Mă omule, astâmpără-te și nu mai fă atâtea boroboate că o să mă scoți odată din sărite și nu știu, zău, ce sunt în stare să-ți fac. Unde sunt prizonierii, au fugit?

— Da, le-a dat drumul șeicul menassirilor.

— Șeicul? Cum se poate! Doar nu lui, ci ție ți-i lăsasem în grijă.

— Așa e, dar când vei auzi cum s-a întâmplat, o să vezi că n-am nici o vină, ba am făcut tot ce mi-a stat în putință să vârf frica în oasele dușmanilor. Stăteam lângă prizonieri, când mă pomenii că vine și șeicul să se așeze lângă mine. Mă gândeam ce trebuie să facă un războinic viteaz când are o astfel de răspundere cum o aveam eu. Se putea întâmpla ca aici, jos, să se pornească lupta și prizonierii să încerce să fugă. Se cerea deci să fiu bine pregătit. M-am apucat, deci, să-mi încarc pistolul și pușca. Am vârf două gloanțe în pistol și trei în țeava puștii.

— Ai pus și pulbere dublă?

— Păi se înțelege! Cu cât mai multe gloanțe cu atât mai multă pulbere; asta este o regulă veche la război.

— Ești nebun, omule! Armele ar fi făcut explozie și te-ar fi rănit numai pe tine.

— Ei, aș! Nimerești întotdeauna pe cel în care tragi, nu vei fi crezând că un viteaz ca mine trage în el însuși.

— Zii mai bine că ai îndesat gloanțele în țeavă de frică. Voiai ca prizonierii să se sperie când or vedea ce faci și s-a întâmplat tocmai pe dos. Au înțeles îndată că arma e primejdioasă pentru tine, nu pentru ei.

— Te înșeli, effendi, măcar că și șeicul tot așa spunea.

— Aha, așa spunea și el! În ce împrejurare?

— Când am vrut să trag după fugari.

— Am priceput! Dar erau legați!

— Negreșit că erau legați. Le pipăiam chiar din când în când legăturile, ca să mă încredințez că nu s-au dezlegat. Afurisiții râdeau; cum știam însă că numai proștii râd fără rost i-am lăsat să râdă și nici nu m-am sinchisit, de râsul lor protestesc. Ei șușoteau mereu cu șeicul...

— N-auzeai ce vorbesc?

— Nu. Când le-am spus să vorbească mai tare, fiindcă eu, ca paznic, trebuie să știu ce tot îndrugă ei acolo, mi-au

atras luarea-aminte că dacă ar ridica nițel glasul i-ar auzi ăștia din lagăr și s-ar năpusti asupra voastră. Am găsit că au dreptate și m-am gândit să nu-ți zădărnicesc planul, așa că i-am lăsat să șușotească oricât poftesc.

— În sfârșit... Acum e prea târziu ca să îndrept dobitocia pe care ai făcut-o. Ia spune, cum au fugit?

— Cum au fugit? Repede, repede de tot. Șeicul a scos cuțitul de la brâu și le-a tăiat frânghia.

— Șeicul! A făcut șeicul una ca asta? A fugit și el cu ei?

— Da' de unde! Stă tot acolo unde l-am lăsat.

— Ți-a spus de ce-a înlesnit fuga prizonierilor?

— Mie nu, dar poate că o să ți-o spună ție. Când ticăloșii au rupt-o la fugă, am pus pușca la ochi, ca să le ciuruiesc pielea, dar șeicul m-a oprit, zicând să nu trag, că țeava o să plesnească și mă duc dracului. M-am gândit atunci că viața mea e mai prețioasă pentru tine și n-am mai tras. Am venit acum să-ți spun și ție ce s-a întâmplat, ca să iei măsurile pe care le vei crede de cuviință.

— În ce direcție au luat-o?

— Dracul a putut să vadă pe întunericul ăsta! S-au dus; unde? numai Allah și Profetul știu. Să nu le fi tăiat șeicul legăturile, ar sta și acum sub paza ochiului meu ager; nimic nu-i poate scăpa. Effendi, spune-mi, rogu-te, ce să fac. Să dau iureș în vânătorii de sclavi și să-i fac praf?

— Astâmpără-te! pentru Dumnezeu. Dar fiindcă te lauzi atât cu vitejia ta, unde ți-e pușca?

— Am lăsat-o acolo, sus. Mi-a fost frică să nu facă explozie și să rănească pe vreunul de-ai noștri. Și apoi, nici n-am nevoie de ea. Mă bizui în luptă mai mult pe glasul meu, care bagă pe dușman în sperieți și-l doboară la pământ.

— Scutește-mă de gogomăniile tale! Du-te mai bine sus și nu te mișca de acolo până nu te-oi chema eu. Măi Selim, măi, în ce dracu' de zodie te-ai născut, nenorocitul!

— În a Leului, effendi! zise el cu mândrie.

— Doamne ferește! trebuie să te fi născut într-a Racului. Hai, șterge-o repede îndărăt ca racul și du-te de stai lângă cămile. Să sperăm că nu le faci și lor cine știe ce bucluc.

Vru să spună ceva, dar i-am întors spatele și m-am dus să-mi văd de treabă. Mai întâi trebuia să mă lipsesc de trei din oamenii mei, pe care să-i trimit după Selim. Era de așteptat ca fugarii să se afle încă prin apropiere, pândind prilejul să-și ia cămilele, de care aveau nevoie, așa că trebuia să întăresc paza în jurul lor. Abia pe urmă m-am dus să vorbesc cu locotenentul. Acesta era, firește, și el indignat când află de fuga celor doi prizonieri, dar nu mai puteam schimba nimic. De urmărire, nici nu putea fi vorba. Era întuneric beznă și aveam nevoie de toți oamenii noștri.

Trecu noaptea, fără ca asediații să încerce vreo mișcare de fugă. Când începu să mijească de ziuă, îi zărirăm lângă corturi. Stătuseră toată noaptea treji, de frica unui atac din partea noastră.

Situația era deocamdată în avantajul nostru; e drept că ei aveau o mai bună acoperire decât noi, dar le lipseau puștile. Am trimis să mi-l aducă pe Ben Kasawi, ca să vorbesc cu el. Privea întunecat înaintea lui și, când văzu cum stau lucrurile, se posomorî și mai mult.

— Ei, ce zici, care din noi o să fie înfrânt? l-am întrebat.

Îi măsură din ochi pe soldați și-i văzu înarmați până-n dinți. Pe urmă privi cercetător în jurul și spre vârful stâncilor.

— Ce cauți? l-am întrebat eu. Pe Ibn Asl? N-a avut când să se întoarcă. Sau pe makkadem și pe muza'bir? Ăștia nu mai pot da nici un ajutor; n-au nici arme, nici cămile și au să fie prinși repede de oamenii trimiși pe urma lor.

— Allah'l Allah, fiecăruia ce îi e scris! Cine se poate împotrivi soartei? murmură el.

— Nimeni. Ție ți-e sortită moartea, i-am răspuns.

— Când trebuie să mor?

— Peste un sfert de oră.

— Împușcat?

— Nu. Ar fi o prea mare cinste pentru tine. Cu o frânghie de gât și târât de o cămilă printre bolovani.

— O Mohamed, o Abu Bekr! Cum se poate ca un dreptcredincios să piară prin ștreang!

— Nu te boci degeaba. Ticălosul tot ticălos rămâne, fie că e musulman, creștin sau păgân. O să-ți primești pedeapsa care ți se cuvine.

— Fiecare umblă pe căile care i-au fost sortite dinainte și nimeni nu se poate abate de la ele. De aceea, nimeni nu e vinovat că e așa ori altminteri.

— Hm! Nu cred că prin asta o să fii scutit de ce te așteaptă. Dacă soarta ta a fost să te bucuri de plăcerile și câștigul unui vânător de sclavi, tot ea îți poruncește să nu cârtești împotriva tristului sfârșit al unui astfel de negoț. Pregătește-te, mai ai zece minute de trăit.

— Nu atât de repede, effendi. Dăruiește-mi viața și eu îți dăruiesc în schimb slavele.

— Tu nu poți dărui o făptură omenească, ea e proprietatea lui Dumnezeu.

— Atunci ia-ți cămilele noastre.

— Astea sunt și așa ale noastre; n-am decât să întind mâna.

— Ia-i pe toți oamenii mei, omoară-i, fă ce vrei cu ei, dar pe mine lasă-mă să trăiesc.

— Nemernicule! Mai ești și laș după toate astea! Ai dat o mână de ajutor să se ucidă mii de negri și te temi de moartea ta proprie. Nu-ți dai seama cât de groaznică și de scârboasă e propunerea pe care mi-o faci! Ca să scape un ticălos ca tine, să ucid cincizeci de tovarăși de-ai tăi! Mă cutremur numai când te-aud!

— Cutremură-te, dar lasă-mă să trăiesc. Vreau să trăiesc, înțelegi tu? Dăruiește-mi viața și fac tot ce-mi ceri, tot, tot...

Nemernicul se umilea atât de josnic încât mi se făcu scârbă. Ca să sfârșesc mai repede i-am zis:

— Și ai să te ții de făgăduială?

— Jur pe orice vrei! răspunse el, răsuflând ușurat.

— Bine. O să fiu mai milostiv decât ar trebui. Mi-ai cerut să te predau lui reiss effendina și sunt gata s-o fac, dacă te vei supune poruncilor mele.

— Poruncește, effendi, și o să te ascult.

— Nu vreau să se verse sânge omenesc. Noi suntem toți neatinși, pe când dintr-ai voștri sunt câțiva morți și răniți. Pricina e tovarășul tău, pe care l-am trimis în tabără să mijlocească pacea și el i-a ațâțat la luptă. Acum ajunge. Trebuie să recunoști și tu că orice împotrivire v-ar fi degeaba. Ori vă culcăm la pământ unul câte unul, ori, dacă încercați o năvală, din câteva salve de pușcă vă curățăm pe toți la repezeală. Dacă vă predați însă de bunăvoie, vă dau cuvântul meu că ajungeți nevătămați în mâinile reissului effendina.

Arabul se însenină la față. Cunoștea legile îngăduitoare ale Egiptului, mai ales aici, în pustietățile astea. Să fi predat autorităților, însemna să te poți răscumpăra pe o nimica toată. Poate că bănuia că reissul effendina era în stare să se lase mituit, căci răspunse repede.

— Bine. Mă învoiesc.

— Ai tu însă atâta putere asupra oamenilor tăi ca să-i convingi?

— Mai mult decât atât. La noi cea mai mică neascultare e pedepsită cu moartea. Dacă n-am fi atât de aspri, breslele vânătorilor de sclavi nici n-ar putea dăinui.

— Dar cum o să le transmiți ordinul?

— Mă pot duce în tabără?

— Nu.

— Atunci îngăduie-mi să chem pe unul din ei, cu care să mă înțeleg.

— Bine, numai că trebuie să vorbești în fața mea.

Am trimis un soldat sus, la cămilele noastre, să aducă lanțurile pentru sclavi, pregătite de mai înainte. În acest timp, Ben Kasawi chemă pe unul din lagăr și-i spuse cum stau lucrurile. Omul mă privi încruntat și zise:

— Effendi, ne-ai luat puștile și ne poți ucide pe toți dacă vrei. Știm asta, de aceea ne supunem. Te sfătuiesc însă să te ții de cuvânt și să ne predai reissului effendina. Dar să nu crezi că o să ne omoare. Nu se găsește în tot Egiptul un judecător care să facă bucuria asta unui creștin. Poate că o să mai dăm cândva ochii unul cu altul și atunci o să fii tu silit să te predai.

Soldatul trimis după lanțuri se întoarce cu ele, încărcate pe o cămilă. Fiecare din ele era prevăzut cu cătușe și cu o piedică pentru picior. Cine era astfel ferecat, nu se mai putea gândi la fugă, mai ales aici, în pustiu, unde ar fi murit cu siguranță de foame și de sete.

Omul pe care îl chemase Ben Kasawi se întoarce în tabără. Îl văzurăm vorbind cu însuflețire celorlalți; aceștia păreau că nu se învoiesc la ce le spune el; dar, până în cele din urmă, se liniștiră, semn că se supuneau împrejurărilor. Arabul veni să-mi spună că sunt gata să asculte de poruncile mele. Când văzu lanțurile, întrebă îngrijorat:

— Pentru noi sunt astea?

— Da, i-am răspuns foarte liniștit.

— Pentru nimic în lume. Suntem oameni liberi, nu ne lăsăm puși în lanțuri, ca niște sclavi.

— Liberi? Vă aflați în puterea mea și veți fi predați reissului effendina. Tu numești asta libertate?

— Dar ce nevoie e de lanțuri? Nu spui tu însuși că suntem în puterea ta?

— Nevoie n-ar fi, însă vreau să simțiți și voi ce simt nenorociții pe care îi târați încătușați, ca pe niște vite la tăiere.

— Oamenii noștri n-au să se lase să-i puneți în lanțuri.

— Cu atât mai rău pentru ei. Cine se împotrivește, e împușcat pe loc.

— Effendi, dă-ți seama că nu suntem încă prizonieri și ne putem împotrivi...

— N-aveți decât! Încercați și nu rămâne unul din voi în viață.

— Atunci trebuie să mă duc să le spun și lor. Dacă nu m-am întors până într-un sfert de ceas, vei înțelege că ne împotrivim.

— Ceea ce ar însemna pieirea voastră. După ce va trece sfertul de ceas, deschid focul. Cine nu se supune de bunăvoie, va fi împușcat în genunchiul drept. Când veți vedea ce bine nimeresc gloanțele noastre, n-o să aveți încotro și veți înțelege că trebuie să vă împrieteniți cu lanțurile și cătușele noastre.

Arabul se îndepărtă șovăind. Schilodeala cu care îl amenințasem nu-i venea defel la socoteală. Ajunse în tabără și vorbi ceva cu ai săi. I-am auzit protestând și răcnind indignați. M-am apropiat, ca să-i văd mai bine pe cei care făceau mai multă gălăgie.

În cele din urmă luară hotărârea să ne atace. Am înțeles asta după cum își controlau pistoalele și cuțitele, ca să se încredințeze că sunt în regulă.

Sfertul de oră trecuse. Am dus pușca la ochi și l-am țintit pe cel care protestase mai cu îndârjire. Am apăsat pe trăgaci și omul făcu o săritură în aer, apoi se prăbuși la pământ. Îi sfărâmasem rotula genunchiului. Urmă un răcnet de furie și unul dintre vânătorii de sclavi porni cu cuțitul ridicat spre mine. Un glonț îl nimeri și pe el în același loc și-l făcu să se rostogolească lângă tovarășul său. Alte răcnete și mai înfuriate. Am încărcat repede pușca la loc.

Cel care făcuse pe mijlocitorul se dădu mai la o parte. Frica de glonțul meu îl îndemna să-mi dea astfel de înțeles că nu era de părerea celorlalți. În același timp, stăruia probabil pe lângă tovarășii săi să se predea, căci îl văzui pe unul dintre ei înaintând spre el amenințător, cu pumnalul ridicat. Nu-i dădui răgaz să-l ajungă, căci un glonț de-al meu îl doborî îndată la pământ.

De astă dată răcnetele amuțiră.

Crezuseră poate până atunci că nimerisem numai din întâmplare, dar acum se încredințară de adevărul spuselor

mele. Răniții se tăvăleau în țărână, gemând. Pe cine va ochi în clipa următoare glonțul meu? se întrebau ei. Mijlocitorul le vorbea cu înflăcărare și, când am dus iar pușca la ochi, strigă repede:

— Nu trage, effendi... mai așteaptă puțin...

— Un singur minut, nu mai mult, i-am răspuns eu, lăsând arma.

Ciudat că nu le venise în gând să caute adăpost îndărătul corturilor, ceea ce nu le-ar fi folosit prea mult, cei drept. După ce trecu răgazul pe care li-l dădusem, ridicai pușca și, când să ochesc, i-am auzit aruncând jos armele și mijlocitorul strigă îngrozit:

— Stai, stai, effendi, că se predau!

— Bine. Să vină câte unul, dar neînarmați. La cine se va găsi vreo armă, e spânzurat imediat.

Cel dintâi care se apropie, fu chiar el...

— Effendi, ești un om grozav și pușca ta e arma diavolului. Ai fi fost în stare să ne schilodești pe toți. Mai bine în lanțuri decât schilod.

Îmi întinse amândouă mâinile, adăugând:

— Poftim, pune-mi cătușele!

Dorința îi fu împlinită imediat. După el veniră și ceilalți. Nici unul nu scotea un cuvânt, dar privirile pline de ură pe care mi le aruncau, vorbeau îndeajuns. Nu cred că mi-ar fi mers bine dacă aș fi căzut mai târziu în mâinile unuia dintre ei.

Urâtul veni cel din urmă. El fu singurul care nu se putu stăpâni să nu spună, scrâșnind:

— O să-ți vină și ție rândul, fii pe pace. O să ne răfuim noi odată și odată...

— Tot tu o să fii în pagubă, i-am răspuns zâmbind.

Răniții nu se puteau urni din loc, de aceea a trebuit să ne ducem noi la ei. Când ne văzură, bietele sclave ieșiră din cort și ne întâmpinară cu strigăte de bucurie. Urmă o scenă greu de descris.

Se zice că femeile sunt mai gureșe ca bărbații chiar și în Orient, unde femeilor nu le e îngăduit să ridice glasul în fața bărbatului. Să fi auzit acum larmă! Vorbeau toate în același timp, încât nu mai înțelegeai nimic. Mă ridicau în slava cerului, îi ocărau și blestemau pe răpitorii lor și ar fi fost în stare să le scoată ochii, dacă nu le-ar fi fost rușine de mine.

Numai Marba stătea deoparte și nu zicea nimic. Când se mai potoli gălăgia, veni spre mine, îmi întinse mâna și zise privindu-mă cu ochii mari:

— Abia acum îmi dau într-adevăr seama ce fel de om ești, effendi. Am văzut din cort cum i-ai înfrânt pe acești ticăloși și-ți mulțumim din suflet pentru tot ce-ai făcut ca să ne salvezi din ghearele lor.

— Mai avem încă un hop de trecut, Marba, i-am răspuns eu îngândurat.

— Ibn Asl, vrei să spui? N-ai a te teme de el, effendi. I-ai biruit pe toți ai lui, fără să se poată atinge cineva de-un fir de păr din capul tău; cu atât mai ușor îl vei birui pe el, care nu e decât unul singur.

— Tot ce se poate, dar până n-am sfârșit încă, nu suntem siguri de nimic. Trebuie să sosească în curând și nu e singur — cum spui tu — ci însoțit de oameni de-ai lui. În afară de asta, ne-au fugit doi prizonieri foarte primejdioși, pe care trebuie neapărat să-i prindem. Acum mă duc să văd ce e cu răniții.

Am vrut să plec, dar ea mă apucă de mână și-mi șopti:

— Mai stai puțin. Ticăloșii ăia nu sunt vrednici de milă, lasă-i să moară ca niște câini.

— Gândește-te că sunt oameni ca și noi...

— Ba fiare, asta sunt! Spune-mi mai întâi, ce o să fie cu noi și cu ei?

— Vă ducem la Berber. Acolo vă predăm lui reiss effendina, care vă va trimite în satele voastre.

— Trebuie să vii și tu cu noi, ca să te cunoască tații și frații noștri și să-ți poată mulțumi. Dar cu bandiții ce-o să

se întâmplă?

— Îi dăm pe mâna reissului effendina, ca să fie pedepsiți.

— De cine?

— Cum de cine? De judecătorii kedivului.

Fata făcu un gest de dispreț și murmură:

— Dreptatea ăstora o știe oricine. Ibn Asl nu i-a jefuit pe judecători ci pe tribul nostru, așa că nu ei trebuie să-i judece, ci tribul nostru. Cer să fie duși în satele fessarilor.

— Eu, dinspre partea mea, n-aș avea nimic împotrivă, dar nu-ți pot îndeplini dorința.

— Cine atunci, reissul effendina?

— Nici el, îl oprește legea.

— Legea e nedreaptă cu noi și nu se cuvine s-o luăm în seamă. Gândește-te ce-au făcut nelegiuiții ăștia! Și care le va fi pedeapsa? Mamele, bunicii, bunicile și copiii noștri zac morți în țărână. Și-apoi, îți dai tu seama ce-am suferit pe drum? Nu, nu, numai noi avem dreptul să-i pedepsim! Effendi, te rog din suflet să-mi spui adevărul. Le va fi îngăduit războinicilor noștri să se răzbune? Nu e așa că tâlharii ne vor fi predați nouă?

— Nu Marba, asta nu se poate.

— Bine, îți mulțumesc că mi-ai vorbit cinstit.

Ochii ei scăpărau amenințător. Se dădu îndărăt, iar eu m-am dus la răniți. Își mușcau buzele să nu geamă de durere și nu mă învredniciră nici măcar cu o privire pe când le legam, împreună cu Ben Nil, rănilor.

Pe locul unde respinsesem peste noapte atacul, zăceau cinci cadavre, iar lângă cămile am găsit câțiva grav răniți, care fuseseră pansați de tovarășii lor.

Tocmai voiam să mă duc să-mi arunc ochii prin corturi, când am auzit un glas răsunător răcnind de răsună valea. M-am întors și l-am văzut pe Selim venind în fugă, cu pulpanele mantalei fluturând și agitând brațele în aer:

— Laudă, mărire și glorie lui Allah! zbiera el. I-am biruit! I-am culcat în țărână și i-am zdrobit în picioare. Scuipați-i în obraz, scuipați-i pe nemernici!

Se opri lângă prizonieri și urmă gâfâind:

— V-am biruit, în sfârșit, ticăloșilor! Au să vă ciopârțească vulturii de vii și șacalii și hienele au să vă roadă ciolanele. Puterea brațului meu v-a doborât și strălucirea numelui pe care-l port v-a nimicit. Așa e că tremură inima-n voi când mă vedeți pe mine, eroul eroilor, cel mai viteaz dintre vitejii neamului fessarah?

Efectul cuvintelor lui fu altul decât se aștepta el.

Femeile îl recunoscuseră și una din ele strigă:

— *Selim el Fallah, el djubani* — adică Selim fugarul, lașul! Cum ai ajuns aici și ce cauți printre vitejii ăștia?

Lunganul se întoarse spre ea și-i zise semeț, aruncându-i o privire de dispreț:

— Taci tu, fică a calomniei, te știu eu cine ești! Gura ta e ca o moară stricată și glasul tău ca de ciocănitoare. Îndrăznești tu să ridici ochii spre mine, Selim, învingătorul atâtor lupte, iataganul nebiruit încă de nimeni, pilda de vitejie a tuturor triburilor și noroadelor de pe pământ!

Un hohot de ras scos din piepturile femeilor îl înfurie.

— Râdeți, ai? răcni el, indignat. Știți voi ce amarnic mă pot răzbuna? N-am decât să le scot lanțurile ălor de colo și vă duc iar în sclavia de la care v-a mântuit brațul meu mai tare ca fierul! Uite, cu mâinile astea v-am scăpat și voi, în loc să le sărutați cu recunoștință, mă batjocoriți și vreți să întunecați strălucirea gloriei mele și să stingeți flacăra faimei mele. Cântați mai bine un cântec de slavă pentru vitejia mea neîntrecută. Iar tu, effendi, spune acestor palavragioaice pe cine au în fața lor; să afle și ele ce fel de om sunt eu și poruncește-le să se încline înaintea mea cu respectul care mi se cuvine.

Când Marba l-a auzit vorbind astfel, mă întrebă nedumerită:

— Effendi, e adevărat că omul ăsta e cu tine? Are el norocul — de care nu e vrednic — să pășească în umbra ta?

— E servitorul meu, i-am răspuns eu.

— Da, sluga, prietenul și scutul său, întregi Selim.

— Mare minune! strigă ea cu mirare. Tu, și alături de tine Selim ăsta, care a fost izgonit din tribul nostru pentru că e un fricos fără pereche.

— Taci, tu, trâmbiță a bârfelii! N-am fost izgonit, ci am plecat eu singur, împins de îndemnul curajului meu, ca să înfăptuiesc isprăvi de vitejie la care n-aveam prilejul în mijlocul vostru. Și-acum mă întorc înconjurat de onoruri nenumărate, iar numele meu va fi proslăvit în vecii vecilor.

Sfârși cu un gest măreț și pleca mândru și semeț, ca un al doilea Napoleon.

„Hm, așadar, Selim fusese izgonit. Mi-era parcă milă de el că fata îl rușinase în fata mea, dar cine dracu' îl punea să se laude atâta. Nu putea să-și țină gura?”

În sfârșit, nu de el îmi ardea mie acum, aveam eu altele pe capul meu. În primul rând, trebuia să-i urmăresc pe mokkadem și pe muza'bir, și asta eu însumi, deși știam că e nevoie de mine aici, în tabără. Credeam însă că mă pot bizui pe locotenent. Când l-am anunțat, ofițerul făcu o mutră îngrijorată și-mi răspunse:

— Drept să-ți spun, effendi, mai bucuros aș fi să nu pleci. Să transport atâția prizonieri și șaizeci de femei în același timp, nu e ușor și nu cred să fiu în stare.

— Prizonierii sunt încătușați și femeile te urmează de bunăvoie, de ce te temi?

— De, nu se știe ce se poate întâmpla! Cine poate ține în frâu o femeie, darămite o grămadă! Effendi, nu-mi da o sarcină atât de grea. Nici măcar nu știu încotro s-o iau.

— Spre Bir Murat, firește, unde cred că s-au dus și fugarii. Știau că dintr-acolo trebuia să sosească Ibn Asl și i-au ieșit înainte; numai el îi poate scăpa să nu se prăpădească de foame și de sete prin pustiu.

— Atunci tu pleci înainte și noi să venim după tine?

— Da.

— Dar dacă nu-l găsești pe Ibn Asl și ne întâlnim noi cu el?

— Ei și? N-ai destui soldați cu tine? El nu poate fi însoțit decât de patru-cinci inși.

— O! nu de asta mă tem. Le-aș veni eu repede de hac. Pe mine femeile mă îngrijorează.

— Nu te înțeleg. Le încarci pe toate în tahtervane și pleci cu ele, iar pe prizonieri îi legi pe cămile.

— Cum adică, să meargă călări?

— Firește! Pe jos ai ajunge la Bir Murat abia poimâine seara și nu ai destulă apă cu tine, pe când călare, sunteți mâine noapte acolo.

— Tu pleci singur?

— Nu, îl iau și pe Ben Nil cu mine.

— Ce te faci dacă te întâlnești cu Ibn Asl?

— N-are a face, sunt în stare să-l pun cu botul pe labe și pe el, și pe oamenii lui. Ca să fiu mai sigur încotro trebuie s-o iau, o să cercetez mai întâi urmele fugarilor.

Tabăra noastră, de unde fugiseră ei, se afla pe malul dinspre miazănoapte al wadiului; am urcat totuși pe cel dinspre miazăzi, deoarece de acolo pornea drumul la Bir Murat. Eram aproape sigur că străbătuseră valea prin întuneric și o luaseră la deal, pe partea cealaltă. Ajuns în vârf, am mers o bucată de drum prin pustiu, am cotit pe urmă la dreapta, paralel cu valea, cercetând cu băgare de seamă nisipul. Nu mi-a trebuit mult să dau de urmele lor, care duceau spre miazăzi. M-am întors iar în tabără.

Fusesem martor când Ben Kasawi o lovise pe Marba cu biciul și voiam acum să-l pedepsesc, de asemenea și pe urâtul care fusese pricina. Țineam să fie biciuiți chiar acum, înaintea plecării mele. Dar n-am mai apucat să le dau pedeapsa meritată, căci pe când coboram dealul, am văzut o mare agitație în tabără. Femeile hohoteau de bucurie, iar glasul locotenentului se auzea răcnind înfuriat.

Ce se întâmplase? Am alergat în fugă într-acolo și, când mă zări, locotenentul îmi ieși înainte și-mi strigă încă de departe:

— O, effendi, nu e vina mea... n-am avut ce le face...

— Ce e, ce s-a întâmplat aici?

— N-am mai avut timp s-o împiedic... totul a mers atât de repede... Bine ar fi fost să nu plecați!

— Vorbește, pentru Dumnezeu! Ce s-a întâmplat?

În loc să-mi răspundă, el continua să se tânguie amărât:

— Și zici să trec eu tot pustiul cu muierile astea după mine! Dacă una singură a putut face ce-a făcut, ce-o mai fi când le-o apuca pe toate năbădăile!

— Răspunde, omule, ce te-ntreb. Vreau să știu ce s-a întâmplat.

— Un omor, un omor, un omor dublu, effendi! Vino să vezi și tu.

Mă luă de braț și mă trase după sine spre un loc unde soldații și femeile făcuseră cerc în jurul prizonierilor. Câțiva soldați se dădură la o parte când mă văzură și acum mi se înfățișă înaintea ochilor un tablou înfiorător. Ben Kasawi și urâtul zăceau amândoi într-o băltoacă de sânge. Erau morți, înjunghiați drept în inimă.

Toți de față tăceau și așteptau să vadă ce voi spune eu. Am înțeles îndată ce s-a întâmplat. Am căutat-o din ochi pe Marba? Fata stătea ca o stană de piatră, cu cuțitul plin de sânge în mână. Mă privi și zise cu îndărătnicie:

— Pedepsește-mă, effendi; eu i-am omorât. Rușinea pe care mi-au făcut-o ăștia doi nu se putea spăla decât în sânge. Voi nu vreți să-i predați tribului meu, a trebuit deci să-mi fac singură dreptate. Pe ceilalți vi-i dăruiesc vouă, dar ăștia erau ai mei, numai ai mei. Și acum, pedepsește-mă, adăugă ea venind spre mine și întinzându-mi pumnalul.

— Al cui e? am întrebat eu.

— Al meu, răspunse Ben Nil.

— Ți l-a smuls de la brâu?

— Nu, m-a rugat să i-l dau și i l-am dat.

— Ți-a spus pentru ce îi trebuie?

— Da. Nu m-am împotrivit, fiindcă eu respect legile pustiului. Nelegiuiții și-au meritat de-o sută de ori moartea; judecătorul le-ar fi luat bani și le-ar fi dat pe urmă drumul.

Poate că unii din ăștia vor fi bătuți cu vergile, sau cel mult dacă vor fi băgați în temniță pentru câțva timp, atâta tot. Mokka demul și muza'birul mi se cuveneau mie, dar tu nu m-ai lăsat să mă răzbun după cum ar fi trebuit. I-aș fi ucis și aș fi scăpat lumea de doi nemernici. Acum au fugit și nu se știe dacă vom mai pune vreodată mâna pe ei. Dacă vrei s-o pedepsești pe Marba, atunci pedepsește-mă și pe mine, căci sunt părtaș la uciderea acestor doi nelegiuiți.

Tânărul se așeză lângă fată. Ce puteam să fac? Așa cum stăteau lucrurile n-aveam de ce să mă amestec. Ba îmi spuneam în sinea mea că bine le făcuse. Și apoi, poate că va fi învățătură de minte și pentru ceilalți vânători de sclavi. M-am apropiat deci de Ben Nil și i-am zis, întinzându-i pumnalul:

— Allah să judece dacă sunteți sau nu vinovați, eu nu sunt îndrituit s-o fac.

Femeile scoaseră strigăte de bucurie, dar arabul care făcuse mai înainte pe mijlocitorul, strigă indignat:

— Asta e trădare, effendi! Ne-ai făgăduit să nu ne omori, ci să ne predai reissului effendina. Fata a făptuit un omor îndoit și băiatul îi e părtaș. Cer să-și primească amândoi pedeapsa. Moarte pentru moarte, sânge pentru sânge — asta e legea pustiului. Fiindcă vă țineți de ea, îngăduiți-ne și nouă să facem același lucru.

— Tu să taci, m-am răstit la el. Pe cât îmi stă în putință, mă voi ține de făgăduială. Nu sunt răspunzător de ce se petrece când nu sunt de față. Ben Kasawi și cu celălalt au bătut-o pe fată, iar pe Ben Nil au vrut să-l ucidă cu o săgeată otrăvită și legile pustiului hotărâsc moartea pentru faptele lor. Deci, și-au făcut dreptate. De altminteri, nu mă împotrivesc să-i îngropați pe morți după cum scrie la legea voastră, adică șezând cu fața spre Mecca. Rugăciunea de îngropăciune s-o spună onbașiul.

Locotenentul avea acum fi mai puțin chef să ia asupra-și transportul femeilor. Se temea că beduinele vor cere moartea și a celorlalți prizonieri și se simțea prea slab față

de „diavolițele” astea — cum le numea el. Reușii cu greu să-l liniștesc.

I-am poruncit apoi lui Ben Nil să pună șaua pe cămile. Selim voia să vină și el cu noi, dar m-am împotrivit din răspuțeri.

Îmi lăsasem în ajun occeanul sus, în tabără, și m-am dus să mi-l iau. Fără să-mi dau seama ce anume mă îndemna s-o fac, am îndreptat occeanul în direcția pe care trebuia s-o fi luat mukkademul cu muza'birul. Zării în depărtare, mai spre miazăzi, ceva lucind. Era un punct alb, care sclipea în bătaia soarelui. Poate vreo băltoacă secată — mi-am zis eu și nu m-am mai gândit la ea.

Am început să cobor panta dealului. Puteam vedea valea până la cotitura după care mă aciuisem cu Ben Nil, ca să ademenesc pe vânătorii de sclavi. Deodată am rămas încremenit. Am zărit doi oameni călări pe cămile care, dând cu ochii de tabără, se ascunseră repede după colțul de stâncă.

Am dus occeanul la ochi. După câteva clipe se ivi un om pe jos, care înainta lipit de perete, ca să nu fie văzut. L-aș fi recunoscut după veșmintele lui pline de fireturi, chiar dacă nu i-aș fi văzut atât de deslușit chipul. Era reissul effendina.

Se afla la vreo mie de pași de mine și nu m-ar fi auzit, de aceea am alergat într-acolo. Mă văzu venind și-mi ieși înainte.

— Bine că ești tu și nu altcineva! exclamă el cu bucurie. Mă temeam să nu mă pomenesc nas în nas cu vânătorii de sclavi.

— Așa și este, i-am răspuns eu, întinzându-i mâna. I-am prins pe toți.

— Și slavele?

— Sunt și ele aici, dar libere.

— Allah'l Allah! Drept să-ți spun, effendi, nici nu-mi vine să cred. Unde te-ai întâlnit cu locotenentul meu?

— În Korosko.

— Mi-am închipuit eu că o să te găsească, de aceea l-am și trimis acolo. Și cum ai putut afla pe ce drum au luat-o vânătorii de sclavi?

— Lasă că o să-ți povestesc mai târziu. Cred că n-ai venit singur. Unde îți sunt oamenii?

— În spatele stâncii. De teamă să nu dăm pe neașteptate de bandiți, am descălecat și am pornit singur în recunoaștere.

— Eu te-am văzut prin ocean și te-am recunoscut imediat, de aceea ți-am ieșit înainte. Mare mi-a fost mirarea, fiindcă te credeam încă în Berber.

— O să-ți spun eu de ce-am plecat de acolo. Acum hai să mergem în tabără.

La un semnal al său, soldații ieșiră de după colțul stâncii. Erau peste patruzeci de inși, bine înarmați, călări pe niște cămile minunate. Ne îndreptarăm cu toții spre tabără. Când soldații își văzură comandantul, îl întâmpinară cu toții cu exclamații de bucurie.

Acum puteam să stăm de vorbă. Soldații noștri se apucară să povestească celorlalți peripețiile prin care trecuseră până la sosirea lor. Reissul effendina nu se sinchisi deocamdată nici de prizonieri, nici de slave, ci se așeză lângă mine, locotenent și onbași și mă rugă să-i expun situația. I-am lăsat pe ceilalți doi să-i istorisească tot ce s-a petrecut și, bineînțeles, amândoi mă ridicau în slava cerului cu laudele lor.

Trecu mai bine de un ceas, căci, după obiceiul oriental, nu lăsau să le scape cel mai neînsemnat amănunt. La urmă reissul effendina îmi strânse mâna, zicând:

— Credeam că te cunosc bine, effendi, dar acum văd că nici nu bănuiam de ce ești în stare. Eram încredințat că oamenii mei vor avea un bun sfătuitor în tine, nu știam însă cât de șiret ești. Trebuie să-ți mulțumesc că ai întrecut toate așteptările mele. Eram sigur că va trebui să ducem o luptă crâncenă cu bandiții și, când colo, n-a fost nevoie de nici o luptă.

— Cum adică, știai că îi vei găsi aici? De la cine?

— Printre oamenii mei se află un trădător care...

— Ce, îl cunoști?

— Da. El a fost acela care a trădat mukkademului planul tău. Numele lui era Ben Meled. Și-a primit plata. A scăpat o vorbă față de un altul; acesta era un om de treabă și mi-a spus îndată ce-a aflat; anume faptul că muza'birul și cu mukkademul vor veni în valea asta, ca să se întâlnească aici cu Ibn Asl. Am rechiziționat în grabă cămile și am pornit imediat, după ce trădătorul a fost bătut atâta cu vergile, încât să n-o mai poată sluji pe sfânta lor Kadirine. Am mers toată noaptea, fără să ne oprim, și am căutat la ziuă fântâna, pe care am găsit-o în sfârșit, dând în același timp și de tine.

— Allah fie lăudat, oftă locotenentul. Acum că ai venit tu, mi s-a luat o piatră de pe inimă. Mai bine mă războiesc cu o sută de dușmani, decât să supraveghez niște diavolițe ca astea. S-o fi văzut pe Marba asta cum vâra cuțitul în om, parcă ar fi tăiat o lipie! Și când te gândești că e mai tânără și mai frumoasă decât toate! Ce-or mai fi alelalte? Mi-a fost cu neputință să împiedic omorul.

— Eu nici nu l-aș fi împiedicat; cine face rău, cu rău să i se răsplătească, murmură reissul effendina grav. Acum, după ce am aflat ce trebuia să aflu, vreau să văd tabăra și oamenii.

Merse cu noi la corturi, înaintea cărora stăteau femeile. Auziseră cine a venit și așteptau curioase să vadă ce are să facă. Omorul lui Ben Kasawi și al celui alt le îngrijora oarecum. La apropierea reissului effendina se sculară de jos și lăsară ochii în pământ. El se uită cu o privire prietenoasă la ele, înaintă spre Marba — pe care i-o arătasem eu — și-i zise:

— E adevărat că ai ucis doi oameni?

— Iartă, stăpâne, după cum m-a iertat și effendi.

— N-am de ce să te iert. Bine ai făcut ce-ai făcut. Cine face rău, cu rău să i se plătească! Vi se va da îndărăt tot ce

vi s-a luat — atât cât se mai găsește, bineînțeles. Douăzeci din soldații mei vă vor însoți până la vetrele voastre și, fiindcă effendi a fost acela care v-a scăpat de robie, el să fie conducătorul caravanei voastre, încheie reissul effendina și se îndreptă spre prizonieri.

Aflaseră și ei de sosirea lui și știau că soarta lor se va hotărî mai curând decât se așteptau. Avea depline puteri să facă cum va găsi de cuviință și, drept să spun, eu eram poate mai curios decât ei să vadă ce va urma. După ce i l-am arătat pe acela care făcuse pe mijlocitorul, reissul îi zise cu glas aspru:

— Să răspunzi în numele tuturor! Ibn Asl e șeful vostru?

— Da.

— Voi sunteți aceia care ați răpit pe fetele și femeile fessarilor?

— Da.

Glasul arabului nu suna la fel de mândru ca mai adineauri, când vorbise cu mine. Era în toată atitudinea emirului ceva care nu lăsa să se întrevadă vreo speranță și nici posibilitatea vreunei apărări.

— Și cu prilejul acesta ați ucis o mulțime de oameni, nu-i așa? urmă emirul.

— Păi... din nenorocire nu se putea altfel... bâigui omul.

— Pe urmă, când a fost să vă predați acestui effendi, l-ați amenințat cu vorbele: „o să vă vină și vouă rândul”. E sau nu așa?

— Da.

— După care legi vreți să fiți judecați, după ale pustiului sau după ale mele?

— După ale tale, stăpâne.

— Foarte bine. Atunci iată care vă e osânda și care se va împlini cât mai repede. Cine face rău cu rău i se plătește.

Le întoarse apoi spatele, mă trase la o parte și mă întrebă:

— Tu ce pedeapsă le-ai da, effendi?

— Pe aceea prevăzută de lege.

— Legea sunt eu. Am dreptul să osândesc după cum cred de cuviință, dar aş vrea s-aud și părerea ta. Merită oamenii ăștia moartea, da sau ba?

— Gândește-te că Dumnezeu e îndurător.

— Așa e, de aceea să se îndure de ei. Tu ești creștin și judeci cu îngăduință, eu însă trebuie să fiu drept și nepărtinitor, așa că...

— Stai! Asta ce-a fost? l-am întrerupt eu. Colo sus e cineva.

La cuvintele lui ridicasem ochii spre cer, ca pentru a cere Celui Atotputernic milostivire pentru osândiți și, în clipa aceea, am zărit un cap de om aplecat peste marginea stâncii, care a pierit ca fulgerul când a înțeles că l-am văzut.

— Cine poate să fie decât muza'birul ori mukkademul? făcu emirul, privind într-acolo.

— Nu, nu îndrăznesc ei să se apropie, fii pe pace. Am zărit însă în depărtare, cu puțin înainte de-a sosi tu, un punct albicios, pe care l-am luat drept o băltoacă secată de sare. Probabil că era un om în burnus alb.

— Atunci dă fuga și vezi cine e. Să meargă și Ben Nil cu tine, căci flăcăul e viteaz și inteligent și te poți bizui pe el.

L-am chemat pe Ben Nil, am luat pușca și am urcat în goană dealul. În drum mi-am zis că nu se poate ca omul să nu ne fi văzut plecând și va fi luat-o la fugă. Ca să-l pot urmări, l-am trimis pe Ben Nil îndărăt, ca să aducă repede cămilele. Când tocmai ajunsesem eu în deal, l-am văzut pe individ încălecând și pornind în goană.

Omul purta un burnus alb și cămila lui tot albă era. Aș fi doborât-o bucuros cu un glonț, ca să pun mâna pe călăreț, dar dragostea mea de animale îmi jucă un renghi. Când am văzut cămila și mișcările ei grațioase, admirația mea fu atât de mare, încât lăsai pușca în jos. Halal de așa cămilă! Un adevărat hedșin! Prețuia cât zece de-ale mele. Nu-mi venea să trag, și până să mă trezesc din entuziasmul care mă cuprinsese, cămilă și călăreț erau departe. Acesta se

întoarce puțin în șa și-mi făcu un lemn batjocoritor cu pușca.

Mi se păru un ceas până să vină Ben Nil cu cămilele. Încălecarăm și ne luarăm după călăreț.

După cum am mai amintit și în alte dați, aveam și noi niște cămile minunate, care alergau ca săgeata. Mi-am dat, însă, seama după zece minute de goană nebună prin pustiu că nu ne va fi cu putință să-l ajungem pe călărețul alb — cum îl poreclisem eu. Se zărea din ce în ce tot mai mic, până ce pieri cu totul din raza vederii noastre.

Ce era să fac? M-am întors de unde pornisem. Ben Nil mă urma posomorât. Să fi știut cine era călărețul, ciuda mea ar fi fost și mai mare.

Când ne apropiarăm de vâlcea, am auzit detunături înăbușite venind dintr-acolo. Nu cumva or fi împușcături? Ca să putem coborî mai lesne povârnișul, făcuserăm un ocol, așa că nu puturăm vedea mai curând ce se petrece jos.

Tabloul care ni se înfățișă ochilor făcu să-mi înghețe sângele în vine. Toți vânătorii de sclavi, afară de unul singur, erau întinși lângă peretele de stâncă, morți, iar în fața lor — plutonul de soldați care făcuseră execuția. Emirul cu locotenentul se îndeletnicea cu cercetarea morților, ca să vadă dacă mai răsuflă vreunul. Așadar, ceea ce auzisem eu era într-adevăr o salvă de pușcă.

Cum mă văzu, reissul effendina îmi ieși înainte și-mi spuse arătând spre leșuri:

— Uite-i. N-au vrut să fie pedepsiți după legile pustului, crezând că pot să scape, dar eu am venit să fac dreptate, nu să mă las mituit cu aur de ticăloșii ăștia.

— Dar pentru ce pe toți? l-am întrebat, înfiorându-mă. Ajungea să pedepsești pe cei care-i ademeniseră pe ceilalți, iar pentru ceilalți să fii mai îngăduitor.

— Zău? Întrebă el râzând sinistru. Crezi tu că printre ei există și din ăștia? Atunci nu cunoști situația de la noi sau ești deprins, fiind creștin, să vezi în toate un motiv de

îndurare. Răul cu rău se răsplătește! Asta e deviza mea. Știi tu ce-ar fi făcut ticăloșii ăștia dacă aș fi fost îngăduitor — cum zici tu — cu ei? Și-ar fi bătut joc de mine. Mi-am pus în gând să-i stârpesc pe vânătorii de sclavi pe orice cale — fie sabie, pumnal sau gloanțe. Merge mai repede așa și Allah nu mi-o va lua în nume de rău, dacă dreptatea se va face mai repede și voi obține mai curând ceea ce s-ar putea obține cu îngăduință peste zeci și zeci de ani — sau poate niciodată. Îmi dai sau nu dreptate?

— Da, căci legea noastră creștinească nu ne învață numai mila, ci și dreptatea. Și la noi criminalul e pedepsit, dar nădăjduim în același timp că se va îndrepta.

— Un Ibn Asl nu e omul care să se îndrepte. Am vrut să te scutesc să fii de față la execuție, de aceea am făcut-o în lipsa ta. Am lăsat în viață numai pe cel mai tânăr dintre vânătorii de sclavi, ca să se ducă să-i spună lui Ibn Asl ce s-a întâmplat. Vestea că sunt un judecător neînduplecat se va răspândi pretutindeni unde există vânători de sclavi și frica va folosi tot atât cât și intervenția mea.

— Pentru ce să trimitem pe cineva la Ibn Asl, când e sigur că-l vom prinde în curând?

— Ești tu atât de sigur că-l poți prinde?

— Prea greu nu cred să fie, deși știu că o să afle repede ce s-a petrecut aici.

I-am povestit emirului despre călărețul alb. Când sfârșii, mă întrebă agitat:

— Nu te-nșeli? Era într-adevăr călare pe o cămilă albă? Poate că numai de un cenușiu deschis?

— Nu, nu, perfect albă.

— Și zici că purta un burnus alb?

— Da, cu gluga trasă pe cap.

— Nu i-ai putut vedea fața?

— Ba da, dar era prea departe ca s-o deslușesc bine.

— Avea barbă?

— O barbă neagră și deasă.

— Ce statură?

- Nu înalt, dar lat în spate!
- Allah! El era, altul nu putea să fie!
- Cine „el”?

— Ibn Asl. După descrierea ta, se potrivește întocmai și cămila lui e cunoscută de toți. E un hedjin alb din djebelul Gerseh, cum nu mai există altul. Aleargă ca o săgeată și e neobosit la drum. Nici o altă cămilă nu o poate ajunge.

— Aoleu! L-am avut pe ticălosul ăla aproape în palmă și mi-a alunecat printre degete.

— Așa e, a îndrăznit să se apropie chiar de vâlcea.

— Ce curaj!

— După cum te cunosc eu, ai fi în stare să faci la fel. De altminteri nu degeaba a fost poreclit ed Djasur, temerarul. Probabil că venea încoace și s-a întâlnit în drum cu mukkademul și muza'birul, care i-au spus că ați atacat caravana; i-a trimis atunci pe ei cu oamenii și mai departe, iar el a venit să vadă cum stau aici lucrurile. Și-a dat îndată seama că sclavele sunt pierdute pentru el și acum s-a dus să pună la cale alte nelegiuri.

— O să-l facem noi să-i treacă pofta! Poate să fie cămila lui neîntrecută — după cum zici — dar oamenii lui nu. Ba vreo câțiva trebuie să călărească doi pe o cămilă, fiindcă fugarii n-au avut când să și le ia pe ale lor. De aceea va înainta destul de încet, încât îl pot ajunge din urmă.

— Te cred în stare, dar trebuie să duci sclavele la vetrele lor.

— Atunci du-te tu după el!

— Nici nu mă gândesc. Am treabă la Khartoum și pun eu acolo, sau prin împrejurimi, mâna pe el.

— Dacă s-o lăsa! Acum ai cel mai bun prilej; mai târziu o să știe el să se ferească, n-avea grijă!

— Ai uitat, se vede, că turcul tău vrea să-i dea pe soră-sa de nevastă. Se duce la Khartoum să se întâlnească acolo amândoi. Dacă nu-l scap din ochi, pun eu repede mâna pe el.

— Socoteala ta nu e rea, numai să nu prindă Murad Nassir de veste.

— Lasă că știu și eu să fiu șiret când trebuie! Pleacă, deci, fără grijă la beni fessari, unde vei culege laudele binemeritate pentru isprăvile tale. O să vezi și tu când te vei înapoia că m-am ținut de cuvânt.

— Și unde să te găsesc în Khartoum?

— Pe vasul meu. Dacă nu voi fi acolo, vei afla de la reissul el mina ^[43] unde mă aflu.

— Să nu mă adresez vreunui slujbaș mai mare?

— Nu, fiindcă nu mă voi duce la nici unul din ei. Știindu-mă investit cu puteri discreționare, nu prea mă văd cu ochi buni. Și apoi, sunt obișnuit să mă bizui întotdeauna pe mine însumi. Ca și tine — de altfel. Nici ție nu-ți place să te adresezi unui reprezentant de-al țării tale, decât atunci când nu se poate altfel.

În privința asta, avea dreptate. Rămase deci hotărât să le duc pe slave acasă și mi se dădu o escortă de douăzeci de soldați.

Ce bucurie pe ele când le-am dat ordin să-și împacheteze lucrurile! Ben Nil rămase, bineînțeles, cu mine. Nici nu m-aș fi putut lipsi de el. De Selim însă n-aveam trebuință, așa că l-am lăsat în seama emirului. Când, ca să fac o glumă, i-am spus să pună șaua pe cămilă, să plecăm, îmi răspunse:

— Effendi, îngăduie să mă duc mai bine la Khartoum și să te aștept acolo. Beni fessarii la care te duci tu acum nu sunt vrednici să aibă înaintea ochilor lor pe cel mai viteaz dintre viteji. Știu că ocrotirea mea o să-ți lipsească, dar îl voi ruga pe Allah și pe Profet să vegheze asupra ta și să mi te aducă sănătos înapoi. Bucuria ta când mă vei revedea o să fie de neînchipuit.

EDITURA EDEN
București — Sector 1
Piața Presei Libere nr. 1
Corp central, Etaj 8, Camera 860
Telefon 222.48.60
Căsuța poștală 33—99

Coli de tipar: 29,75.
Bun de tipar: 03.09.1997
Tiparul executat la
Imprimeria „ARDEALUL” Cluj-Napoca
B-dul 21 Decembrie nr. 146
Comanda nr. 70187

29

**karl
may**

OPERE

ÎN ȚARA MAHDIULUI

Publicată în limba română, pentru prima oară în forma ei **integrală**, trilogia „În țara mahdiului” se dovedește a fi una dintre operele de referință ale scriitorului german. Cairo este punctul de plecare al acestui roman de aventuri, acțiunea din capitala Egiptului fiind apoi continuată pe bordul unei corăbii ce navighează în susul apelor Nilului, precum și pe ambele maluri ale marelui fluviu. Faimosul **Kara Ben Nemsî** și servitorul său **Ben Nil** sunt implicați în urmărirea unei bande de vânători de sclavi ce acționează sub acoperirea unei organizații secrete, cu puternice ramificații în Orientul arab. Într-o primă etapă, eliberarea unor sclave capturate declanșează noi și spectaculoase ostilități, descrise în volumele

**LACRIMI ȘI SÂNGE
ULTIMA VÂNĂTOARE DE SCLAVI**

Lei 14600 + 300 T.L. = 14.900

---

[1] Surtuc.

[2] Alger.

[3] Oftică.

[4] Bilet.

[5] Bandă de tâlhari.

[6] Stafie.

[7] Apartamentul femeilor.

[8] În Orient expresia „stăpâne” se întrebuințează în popor în locul cuvântului „domnule”.

[9] Corabie mare.

[10] Rugăciunea de seară.

[11] Scamator.

[12] Mahdiul de mai târziu.

[13] Bună seara.

[14] Mulți urmași și îndemânare — îți urez.

[15] Judecător.

[16] Căpitanul stăpânului nostru.

[17] Șoimul.

[18] Tatăl iuțelii.

- [19] Locotenent.
- [20] Coptii sunt o sectă de creștini în Egipt.
- [21] Cifra se referă la perioada secolului trecut. În prezent, Asyûtul (Siut) are peste 200.000 de locuitori.
- [22] Chirurg.
- [23] Șeful grajdurilor.
- [24] Sânge neamestecat – pursânge.
- [25] Mă surule, mă!
- [26] Diavolul.
- [27] Cartea e scrisă înainte de descoperirea mumiei lui Tutankhamon.
- [28] Sfințenie.
- [29] Mormântul unui om sfânt și înțelept la care se merge în pelerinaj.
- [30] Predicator.
- [31] Fiul obârșiei.
- [32] Slujitorul obârșiei.
- [33] Cutezătorul, îndrăznețul, temerarul.
- [34] Bucăți de carne friptă.
- [35] Fard de culoare neagră utilizat în Orient în chip de rimel.
- [36] Întrecere la alergări.
- [37] Caporal.
- [38] Soldați.

[39] Pluralul de la *wadi* = vale.

[40] Alger

[41] Adăpost, colibă.

[42] Primar.

[43] Căpitanul portului.